

**Magiszter Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Művészeti
Szakgimnázium, Technikum, Szakképző Iskola, és Alapfokú
Művészeti Iskola**

4400 Tiszavasvári, Kossuth u. 76.

OM azonosítója: 200509

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2025. szeptember 1-től

Tartalomjegyzék

TARTALOMJEGYZÉK.....	2
KÜLDETÉSNYILATKOZATUNK.....	7
1.BEVEZETÉS.....	9
1.1. AZ INTÉZMÉNY RÖVID TÖRTÉNETE.....	9
1.2. INTÉZMÉNYÜNK KÉPZÉSI SZERKEZETE	12
1.3. JOGSZABÁLYI HÁTTÉR A PEDAGÓGIAI PROGRAM ELKÉSZÍTÉSÉHEZ	15
2. NEVELÉSI PROGRAM.....	16
2.1. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI	16
2.1.1. Nevelő-oktató munkánk pedagógiai alapelvei, értékei	16
2.1.2. Nevelő-oktató munkánk céljai	17
2.1.3. A kitűzött intézményi célok elérését szolgáló feladatok, eszközök, eljárások	17
2.1.4. Fejlesztési területek nevelési célok	18
2.1.5. Nevelési-oktatási céljaink, feladataink az általános iskolában	23
2.1.5.1. A Tiszavasvári tagintézmény általános iskolai sajátos nevelési céljai, feladatai, eszközei	23
2.1.5.2. Kiemelt célok, fejlesztési követelmények.....	24
2.1.5.3. Az óvodából az iskolába való átmenet segítése	25
2.1.5.4. Nevelési feladataink az általános iskola évfolyamain	25
2.1.5.5. Az egyéb tevékenységek, foglalkozások szerepe a nevelésben	29
2.1.5.6. Nevelési módszereink.....	30
2.1.5.7. Nevelési eszközök	31
2.1.5.8. Székhely és telephelyeink pedagógusai által alkalmazott nevelési eljárások	31
2.1.5.9. A transzlingválás módszertana és pedagógiai gyakorlata az általános iskolában	32
2.1.6. Nevelési-oktatási céljaink, feladataink a középiskolában.....	35
2.1.6.1. A középiskolai évfolyamainkon folyó nevelő-oktató munka céljai	36
2.1.6.2. A középiskolai évfolyamokon folyó nevelő-oktató munka feladatai.....	36
2.2. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉssel KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK.....	39
2.2.1. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos teendők.....	39
2.2.2. A kognitív kompetencia területén elvégzendő feladatok	41
2.2.3. Feladatok nevelési területenként	42
2.3. A TELJESKÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉssel KAPCSOLATOS FELADATOK.....	44
2.3.1. A teljeskörű egészségfejlesztés.....	44
2.3.2. Az egészségfejlesztés megvalósításának gyakorlata	46
2.4. A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉssel, AZ ISKOLA SZEREPLŐINEK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉVEL KAPCSOLATOS FELADATOK	46
2.4.1. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladataink.....	46
2.4.2. A tanítási órán megvalósítható közösségfejlesztő feladatok.....	47
2.4.3. A tanítási órán kívüli közösségfejlesztés feladatai.....	47
2.4.4. A diákönkormányzati munka közösségfejlesztő feladatai	48
2.4.5. A szabadidős tevékenység közösségfejlesztő feladatai.....	49
2.5. A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI, AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA, AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATAI	49
2.5.1. A pedagógussal szembeni elvárások.....	49
2.5.2. A pedagógusok legfontosabb helyi feladatai	50

2.5.3. A pedagógusok kötelességei	52
2.5.4. Az osztályfőnöki munka tartalma, feladatai.....	53
2.5.5. Az osztályfőnök feladatai és hatásköre	54
2.6. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG HELYI RENDJE	54
2.6.1. A tehetség, képesség kibontakozását segítő tevékenységek.....	56
2.6.2. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program.....	57
2.6.3. A beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdők segítése	58
2.6.4. Az ifjúságvédelmi feladatok ellátása	59
2.6.5. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység	60
2.6.6. A sajátos nevelési igényű tanulók nevelése, oktatása	61
2.6.7. A tartós gyógykezelés alatt álló tanulók	63
2.7. A TANULÓKNAK AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATBAN VALÓ RÉSZVÉTELI JOGAI GYAKORLÁSÁNAK RENDJE	64
2.8. A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK TANTÁRGYANKÉNTI, ÉVFOLYAMONKÉNTI KÖVETELMÉNYEI ÉS AZ ALKALMASSÁGI VIZSGA SZABÁLYAI, VALAMINT KÖZÉPFOKÚ ISKOLA ESETÉBEN A SZÓBELI FELVÉTELI VIZSGA KÖVETELMÉNYEI	66
2.8.1. A tanulmányok alatti vizsgák tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményei	66
2.8.2. A tanulmányok alatti vizsgák.....	66
2.8.3. Az alkalmassági vizsga.....	69
2.8.4. Szóbeli felvételi vizsga.....	69
2.9. AZ ISKOLAVÁLTÁS, VALAMINT A TANULÓ ÁTVÉTELÉNEK SZABÁLYAI	70
2.10. AZ ÉRDEMJEK TANULMÁNYI RENDSZERBEN TÖRTÉNŐ RÖGZÍTÉSÉVEL KAPCSOLATOS ÉRTESÍTÉSI KÖTELEZETTSÉG SZAKMAILAG INDOKOLHATÓ HATÁRIDEJE	71
2.11. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM	72
3. HELYI TANTERV	78
3.1. A VÁLASZTOTT KERETTANTERV MEGNEVEZÉSE, IDEÉRTVE BÁRMELY, AZ OKTATÁSÉRT FELELŐS MINISZTER ÁLTAL KIADOTT VAGY JÓVÁHAGYOTT KERETTANTERVEK KÖZÜL VÁLASZTOTT KERETTANTERV MEGNEVEZÉSÉT	78
3.1.1. A kerettantervek megnevezése, a képzési szerkezet	78
3.1.2. Általános iskolai óratervek.....	80
3.1.3. Gimnáziumi óratervek	82
3.1.3.1. Gimnáziumi óratervek iskolarendszerű, nappali munkarendben	83
3.1.3.2. A gimnáziumi felnőttoktatás óratervei	91
3.1.4. Szakgimnáziumi óratervek.....	95
3.1.5. A szakképző iskolai szakmai oktatás óraterve	96
3.1.6. Technikumi szakmai oktatás óraterve.....	97
3.1.7. A felnőttoktatás megvalósulása intézményünkben	98
3.1.8. Dobbantó program	101
3.2. A VÁLASZTOTT KERETTANTERV ÁLTAL MEGHATÁROZOTT ÓRASZÁM FELETTI KÖTELEZŐ ÉS NEM KÖTELEZŐ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK	108
3.3. A NEMZETI ALAPTANTERVBEN MEGHATÁROZOTT PEDAGÓGIAI FELADATOK HELYI MEGVALÓSÍTÁSÁNAK RÉSZLETES SZABÁLYAI	108
3.3.1. A gimnáziumi nevelés-oktatás helyi feladatai.....	109
3.3.2. Az általános iskolai nevelés-oktatás helyi feladatai	109
3.4. A VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK, FOGLALKOZÁSOK, TOVÁBBÁ EZEK ESETÉBEN A PEDAGÓGUSVÁLASZTÁS SZABÁLYAI	111
3.5. KÖZÉPISKOLA ESETÉN AZON VÁLASZTHATÓ ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK MEGNEVEZÉSE, AMELYEKBŐL A KÖZÉPISKOLA TANULÓINAK KÖZÉP- VAGY EMELT SZINTŰ ÉRETTSÉGI VIZSGÁRA VALÓ FELKÉSZÍTÉSÉT AZ ISKOLA KÖTELEZŐEN VÁLLALJA	111
3.6. AZ EGYES ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAKBÓL A KÖZÉPSZINTŰ ÉRETTSÉGI VIZSGA TÉMAKÖREI	112

3.7. A TANULÓ TANULMÁNYI MUNKÁJÁNAK ÍRÁSBAN, SZÓBAN VAGY GYAKORLATBAN TÖRTÉNŐ ELLENŐRZÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI MÓDJA, DIAGNOSZTIKUS, SZUMMATÍV, FEJLESZTŐ FORMÁI, VALAMINT A MAGATARTÁS ÉS SZORGALOM MINŐSÍTÉSÉNEK ELVEI	122
3.7.1. Az értékelés követelményei	122
3.7.2. Értékelési módszerek	123
3.7.3. Az értékelési formák	124
3.7.4. A magatartás és szorgalom minősítésének elvei	124
3.8. AZ ISKOLAI ÍRÁSBELI, SZÓBELI, GYAKORLATI BESZÁMOLTATÁSOK, AZ ISMERETEK SZÁMONKÉRÉSÉNEK RENDJE	126
3.8.1. Írásbeli számonkérés	127
3.8.2. Szóbeli számonkérés	128
3.9. AZ OTTHONI, NAPKÖZIS, TANULÓSZOBAI FELKÉSZÜLÉSHEZ ELŐÍRT ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI FELADATOK MEGHATÁROZÁSÁNAK ELVEI ÉS KORLÁTAI	129
3.9.1. Az otthoni felkészülés célja	129
3.9.2. Az otthoni felkészülés formái	129
3.9.3. Az otthoni felkészülés ellenőrzése	130
3.10. A TANULÓ MAGASABB ÉVFOLYAMRA LÉPÉSÉNEK FELTÉTELEI	131
3.11. A CSOPORTBONTÁSOK ÉS AZ EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSÉNEK ELVEI	133
3.12. A NEMZETISÉGHEZ NEM TARTOZÓ TANULÓK RÉSZÉRE A TELEPÜLÉSEN ÉLŐ NEMZETISÉG KULTÚRÁJÁNAK MEGISMERÉSÉT SZOLGÁLÓ TANANYAG	133
3.13. AZ EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK, PROGRAMOK, TEVÉKENYSÉGEK	134
3.13.1. Egészségnevelési elvek	134
3.13.1.1. Az egészségnevelési program célja	134
3.13.1.2.	137
AZ EGÉSZSÉGNEVELÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYEI	137
3.13.1.3. Komplex intézményi mozgásprogram	138
3.13.1.4. Kiemelt feladataink	139
3.13.1.5. Az egészségnevelés színterei iskolánkban	141
3.13.2. Környezeti nevelési elvek, programok	143
3.13.2.1. A környezeti nevelés színterei	144
3.13.2.2. Környezeti nevelés a tanórákon	144
3.14. A GYERMEKEK, TANULÓK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	150
3.15. A TANULÓ JUTALMAZÁSÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ, A TANULÓ MAGATARTÁSÁNAK, SZORGALMÁNAK ÉRTÉKELÉSÉHEZ, MINŐSÍTÉSÉHEZ KAPCSOLÓDÓ ELVEK	153
3.15.1. A jutalmazás formái intézményünk iskoláiban	153
3.15.2. A magatartás és a szorgalom értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek	153
3.16. A NEVELŐTESTÜLET ÁLTAL SZÜKSÉGESNEK TARTOTT TOVÁBBI ELVEK	156
3.17. A 11-12. ÉVFOLYAMON AZ EMELT SZINTŰ ÉRETTSÉGIRE TÖRTÉNŐ FELKÉSZÍTÉSHEZ AZ EMELT SZINTŰ OKTATÁSBAN ALKALMAZOTT FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS KÖVETELMÉNYEK A NAT ALAPJÁN	157
3.18. TÉMAHETEK, PROJEKTNAPOK	157
4. SZAKMAI PROGRAM	158
4.1. SZAKGIMNÁZIUMI KÉPZÉSEINK SZAKMAI ÓRATERVEI	158
4.1.1. A Képző és iparművészeti munkatárs szakképesítés szakirányainak közismereti és szakmai óratervei nappali, felmenő rendszerben	160
4.1.1.1. Művészeti grafikus szakirány 5 évfolyamos képzés	160
4.1.1.2. Művészeti és médiafotográfus szakirány 5 évfolyamos képzés	161
4.1.1.3. Divatstílus- és jelmeztervező szakirány 5 évfolyamos képzés	162
4.1.1.4. Festő szakirány 5 évfolyamos képzés	163
4.1.1.5. Szobrász szakirány 5 évfolyamos képzés	164
4.1.2. A Képző és iparművészeti munkatárs szakképesítés szakirányainak szakmai óratervei érettségire épülő 2 évfolyamos képzésben	165

4.1.2.1. Művészeti grafikus szakirány 2 évfolyamos képzés.....	165
4.1.2.2. Művészeti és médiafotográfus szakirány 2 évfolyamos nappali képzés	170
4.1.2.3. Divatstílus és jelmeztervező szakirány 2 évfolyamos nappali képzés	174
4.1.2.4. Festő szakirány 2 évfolyamos nappali képzés.....	179
4.1.2.5. Szobrász szakirány 2 évfolyamos nappali képzés	183
4.1.3. A Táncos II. szakképesítés Kortárs-, modern táncos szakirányának közismereti és szakmai óratervei nappali, felmenő rendszerben.....	187
4.1.3.1. Kortárs-, modern táncos szakirány nappali 5 évfolyamos képzés.....	187
4.1.3.2.A Táncos II. szakképesítés Kortárs-, modern táncos szakirányának szakmai óratervei érettségire épülő 2 évfolyamos képzésben	188
4.2. A SZAKKÉPZŐ ISKOLAI SZAKMAI OKTATÁS SZAKMAI ÓRATERVEI.....	192
4.2.1. Gazda szakma óraterve	192
4.2.1.1. Gazda - Állattenyésztő szakmairány óraterve	196
4.2.1.2. Gazda - Lovász szakmairány óraterve.....	206
4.2.1.3. Gazda - Növénytermesztő szakmairány óraterve	211
4.2.2. Kőműves	220
4.2.3. Pék szakma.....	231
4.3. TECHNIKUMI SZAKMAI OKTATÁS.....	242
4.3.1. Fodrász szakma.....	242
4.3.2. Kéz- és lábápoló technikus	249
4.3.3. Kozmetikus technikus	264
4.3.4. Szociális és mentálhigiénés szakgondozó	272
4.4. MŰHELYISKOLAI KÉPZÉS	281
4.4.1. A műhelyiskola általános előírásai.....	281
4.4.2. Aranykalászos gazda részzszakma.....	283
4.5. AZ ALAPFOKÚ MŰVÉSZETOKTATÁS PROGRAMJA	297
5. AZ ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA.....	298
5.1. TISZAVASVÁRI HELYZETKÉP	298
5.2. ÓVODAI HELYZETKÉP	298
5.3 A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE	300
5.4. AZ ÓVODAI NEVELÉS ORSZÁGOS ALAPPROGRAMJA.....	301
5.4.1. Gyermekkép, óvodakép.....	302
5.4.2. Az óvodai nevelés feladatai	303
5.4.2.1. Az egészséges életmód alakítása	304
5.4.2.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	304
5.4.2.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	305
5.4.3. Az óvodai élet megszervezésének elvei	305
5.4.4. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai.....	307
5.4.4.1. Játék	307
5.4.4.2. Verselés, mesélés	308
5.4.4.3. Ének, zene, népi játék, tánc.....	309
5.4.4.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	309
5.4.4.5. Mindennapos mozgás.....	310
5.4.4.6. Külső világ tevékeny megismerése	311
5.4.4.7. Munka jellegű tevékenységek	311
5.4.4.8. Tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	312
5.4.5. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére.....	312
5.5. AZ ÓVODA HELYI NEVELÉSI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLKITŰZÉSEI	314
5.6. PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK RENDSZERE	317

5.7. AZ ÓVODAI NEVELÉSI FELADATAI.....	318
5.7.1. Egészséges életmód alakítása.....	318
5.7.2. Az egészséges életmód szokásainak kialakítása.....	320
5.7.3.Érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	323
5.7.4.Az anyanyelvi és értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása.....	325
5.8. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE.....	331
5.9 A TEVÉKENYSÉGEK IDŐKERETEINEK SZERVEZÉSE	332
5.10. A TERVEZŐMUNKA DOKUMENTÁCIÓJA.....	333
5.11. A SZÜLŐ, A GYERMEK, A PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI.....	334
5.12. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI.....	335
5.12.1.Játék.....	335
5.12.2. Verselés, mesélés	340
5.12.3.Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	343
5.12.4.Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	346
5.12.5.Mozgás.....	349
5.12.6.A külső világ tevékeny megismerése	352
5.12.7.Munka jellegű tevékenységek.....	357
5.12.8.A tevékenységekben megnyilvánuló tanulás	361
5.13. ÜNNEPEK, HAGYOMÁNYOK.....	363
5.14. A GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGET	364
5.15. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE.....	366
5.16. A CIGÁNY KULTÚRA ÁPOLÁSÁNAK ÓVODAI NEVELÉSI FORMÁI	367
5.17. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	370
5.18. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK.....	374
5.19.EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK, PROGRAMOK, TEVÉKENYSÉGEK.....	376
5.20. KÖRNYEZETI NEVELÉS ELVEINK	377
6. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK	380
6.1. A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGI IDEJE	380
6.2. A PEDAGÓGIAI PROGRAM FELÜLVIZSGÁLATA	380
6.3. A PEDAGÓGIAI PROGRAM MÓDOSÍTÁSA.....	380
6.4. A PEDAGÓGIAI PROGRAM NYILVÁNOSSÁGRA HOZATALA.....	380
7.LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉKOK.....	381
7.1. A FŐIGAZGATÓ ÉS A NEVELŐTESTÜLET NYILATKOZATA	381
7.2. AZ INTÉZMÉNY FENNTARTÓJÁNAK JÓVÁHAGYÓ NYILATKOZATA.....	382
8.MELLÉKLETEK.....	383

KÜLDETÉSNYILATKOZATUNK

*„Az egyetlen igazi tanulás: a lényünkben
szunnyadó tudásnak tevékenyvé ébresztése.”
(Weöres Sándor)*

Intézményünkben a társadalmi és gazdasági kihívásokra rugalmasan reagáló nevelést-oktatást kívánunk biztosítani, amelynek eredményeként elégedettek lesznek az intézményben tanulók. Intézményünk a nevelés - oktatás - képzés egységes folyamatában olyan, európai szemléletű, önálló életkezdésre felkészült állampolgárt kíván formálni az itt tanuló diákokból, akik önállóan és tudatosan képesek saját sorsukat irányítani, igénylik a közösséget, és rendelkeznek azokkal a készségekkel, kompetenciákkal, amelyek a továbbhaladáshoz, a felnőtt életbe való beilleszkedéshez, a felsőfokú tanulmányok folytatásához, a szakmatanuláshoz elengedhetetlenek.

Küldetésünk a pedagógiai ars poeticából fakadóan

- a magyarság, Európa és régióink kulturális értékeinek közvetítése,
- a munkavállaláshoz, az önálló életkezdéshez nélkülözhetetlen kompetenciák közvetítése,
- az élethosszig tartó tanulás készségének megalapozása és alakítása,
- a Nemzeti Alaptanterv tartalmának megfelelő alap- és szakmai ismeretek és idegennyelvtudás közvetítése,
- óvodásaink, tanulóink képességeinek differenciált fejlesztése, tehetséggondozása,
- a felnőttkor küszöbén álló diákok önálló érvényesülésre való nevelése,
- esélyteremtés, esélykompenzáció a különböző hátrányokkal küszködő gyerekeknek, fiataloknak és fiatal felnőtteknek.

Legfontosabb alapelvünk, hogy az elkövetkező évekre, harmonikus személyiséget fejlesztő, emberléptékű, diákközpontú, korszerű tudásbázist és hatékony kompetenciákat közvetítő iskolaként működjünk.

Az értékek - hosszú távon - alapvetően meghatározzák az iskola működését, programját, a vezetési stílusát, munkamódszereit. Iskolánk rengeteg szállal kötődik szűkebb - tágabb környezetéhez, ami az értékekkel összefüggésben azt jelenti, hogy működése egy jól definiálható társadalmi - politikai - kulturális közegben zajlik.

A nevelőtestület intézményünk jövőbeni prioritásait az alábbiakban határozta meg:

- óvodáskorban készítsen fel a sikeres iskolakezdésre, testi-mentális, érzelmi és értelmi fejlesztés révén,
- alapozza meg az alpműveltséget, az önálló életkezdéshez, az élethosszig tartó tanuláshoz szükséges alapkompentenciákat,
- konvertálható tudásalapokat közvetítsen,
- alapozza meg az idegen nyelvoktatást és az informatikai műveltséget, annak kompetenciáira alapozzon,
- készítsen fel a praktikus életvezetési praktikákra és az önálló életvezetésre,
- gondozza a tehetségígéretű gyerekeket, fiatalokat minden területen,
- kompenzálja a tanköteles korúak, illetve a fiatal felnőttek hátrányait,
- alapozza meg a szakmatudást, a felsőoktatási tanulmányokat.

Fontosnak tartjuk

- az egészséges, kiegyensúlyozott személyiség értékeinek érvényesítését (az élet tisztelete, az egészség értéke stb.)
- az én harmóniájára vonatkozó értékek megismerését (önismeret, önművelés stb.)
- a társas kapcsolatokra vonatkozó értékek megjelenítését a szűkebb és tágabb közösségben (tisztelet, szolidaritás, szeretet, tolerancia stb.),
- társadalmi eredményességre vonatkozó értékek szerinti szocializációt (permanens tanulás, problémaérzékenység, kreativitás, szellemi igényesség stb.).

Intézményünk

- értékrendjében emberközpontú, humanista,
- tanulóinak elsősorban az ember tiszteletén, megértésén és szükség szerinti segítségén, a másság elfogadásán alapuló humanista értékekkel kell rendelkezniük,
- a gyermeket/tanulókat nem érheti semmilyen okból hátrányos megkülönböztetés,
- értékként preferálja az aktivitást, kezdeményezőkézséget, döntési képességet, az innovativitást, mert ezek olyan tulajdonságok, amelyek birtokában a tanulók irányítani képesek majd későbbi életüket,
- tanulóink a sokoldalú személyiségfejlesztés eredményeképp maguk is aktív részesei legyenek egy derűs, harmonikus iskolai közösségnek.

További küldetésünk

- Olyan széleskörű általános műveltség biztosítása, amely jó alapot ad a középiskolákban történő helytálláshoz.
- Tanulóink számára biztosítani kívánjuk mindazon ismeretek átadását, azoknak az alapkészségeknek és képességeknek kialakítását és fejlesztését, melyek életkori adottságaiknak megfelelnek, és szükségesek ahhoz, hogy fejlődésük töretlen legyen, megalapozva a felnőtt életben való boldogulásukat.
- Olyan intézményért dolgozunk nap, mint nap, amit alapvetően a gyerekek érdeke határoz meg, törekszünk a partnerközpontú gondolkodás és tevékenységrendszer megvalósítására az európai klasszikus értékrend alapján.
- Szeretnénk elérni, hogy iskolánkban jól érezzék magukat a partnereink, kiváltképpen a tanulók, pedagógusok a gyerekek szülei.
- Törekszünk arra, hogy intézményünk hírnevét folyamatosan növeljük, nevünket minél szélesebb körben tegyük ismertté a kerületi oktatásügyben és a közéletben.
- Iskolánk nevelő-oktató munkáját a demokrácia értékei, a nemzeti értékek, az európai humanista értékrend, valamint az egyetemes kultúra hagyományos és új értékei hatják át.
- Kiemelt figyelmet fordítunk az emberiség előtt álló közös problémákra, a különböző kultúrák iránti nyitottságra.
- Nemcsak a kiváló, de a zömében átlagos képességgel rendelkező, hátrányos helyzetű, iskolai kudarcokkal küszködő diákoknak is lehetőséget biztosítunk, hogy megszerezzék az érettségit, önmaguk képességeihez mértén sikeresnek érezzék magukat, s rendelkezzenek olyan kompetenciákkal, amelyek lehetővé teszik, hogy ne kezdjék a felnőtt életüket munkanélküliségként.

*„A nevelés a jövő kulcsa.”
(John Steinbeck)*

1.BEVEZETÉS

*„Úgy érezzük, hogy amit teszünk, csak egy csepp a tengerben.
Anélkül a csepp nélkül azonban sekélyebb volna a tenger.”*

(Kalkuttai Teréz anyja)

1.1. Az intézmény rövid története

A Magszter Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Művészeti Szakgimnázium, Technikum, Szakképző Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola fenntartója 2009-2019-ig a Magyarországi Magszter Alapítvány volt, amely Debrecenben alakult meg közhasznú szervezetként óvodai, általános- és középiskolai köznevelési, szakképzési, felnőttképzési és szociális szolgáltatói feladatok ellátására. A köznevelési, szakképzési és felnőttképzési alapfeladatokon túl tehetséggondozás, foglalkoztatás elősegítése, esélykompenzáció, az egész életen át tartó tanulás elősegítése, nemzetközi ifjúsági cserekapcsolat, idősek otthona, házi segítségnyújtás képezi az alapítvány alaptevékenységét.

2019-től az Esélytér Intézményfenntartó látja el a fenntartói feladatokat.

Az intézmény székhelye Tiszavasváriban van, emellett két tagintézményünk van Debrecenben és Szolnokon.

A Magszter Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Művészeti Szakgimnázium, Technikum, Szakképző Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Debreceni Tagintézménye 2004-től működik a cívisvárosban. Az alapítónk célja az volt, hogy nehéz sorsú, hátrányos helyzetű fiatalok részére olyan középiskolát alapítson, ahol speciális felkészítéssel, akár két év alatt érettségi bizonyítványt szerezhettek. 2004-ben két osztállyal és a maroknyi lelkes pedagógussal indult útnak a munkánk. Az évek múlásával, a pedagógiai gyakorlat kiteljesedésével egyre nagyobb lett az érdeklődés az iskola iránt. Debrecenben a Wesselényi utca 4/b alatt található épületbe az intézmény 2008-ban költözött be. Az első években csak fiatal felnőttek oktatása folyt esti tagozaton, majd a 2008/2009-es tanévben a nappali felnőttképzés is beindult. A tanulói létszám növekedésével egyenes arányban nőtt a pedagógusok létszáma is. 2010-ben digitális oktatási program beindításával bővült az intézmény képzési kínálata. A cél ezzel az volt, hogy az iskolánk környezetében elhelyezkedő kisebb településeken élő felnőtteknek új típusú lehetőséget biztosítsunk az érettségi megszerzéséhez. 2011 szeptemberében indult el az első nappali, szakközépiskolai szociális szakmacsoportos osztály, majd 2012 szeptemberében normál nappali gimnáziumi osztály indult be, a nyolcadik osztályt végzett diákok részére.

A debreceni tagintézménybe jönnek olyan fiatalok, akik már rendelkeznek szakmunkás bizonyítvánnyal, de gyakran a helytelen iskolaválasztás miatti kudarcok miatt nem találták meg számításukat. Többen második esélyként jelentkeznek hozzánk, hogy érettségit szerezzenek.

2010-2012 között elindítottuk a Magszter Második Esély Programot, amely projekt keretében 60 tanulót mentoráltak tanáraink. A projekt megvalósításának keretében módszertani kultúránkat bővítő képzéseken vettünk részt: pl.: kooperatív tanulás, IPR, multikulturális tartalmak stb. A módszertani képzések és az azt követő műhelymunkák, hospitálások hozzásegítették a nevelőtestületet a hatékonyabb, eredményesebb nevelő-oktató munka végzésére. A projekt során közművelődési programokat, kirándulásokat, színház és tematikus

múzeumlátogatásokat szerveztünk diákjainknak. Kapcsolatokat építettünk más második esélyt biztosító iskolákkal. Konferenciákon, szakmai műhely találkozókra cseréltük ki tapasztalatainkat. 2012-2014 között a „Magiszter Újabb Esély Program” újabb lehetőségeket biztosított iskolánk számára. Intenzív nyelvtanfolyamokat szerveztünk a sikeres nyelvvizsgára való felkészítés céljából. Havi rendszerességgel pályaválasztási programokat szerveztünk, melyek célja a munka világában az önálló boldoguláshoz szükséges kompetenciák megszerzése volt. 2017-2019 között valósítottuk meg a „Magiszter Második Esély Újra töltve” programot, melyet a további években is folytatni fogunk. A közvetlen célcsoporton kívül minél több hátrányos helyzetű, nehezen kezelhető fiatal kívánunk bevonni oktatási programjainkba.

A debreceni tagintézmény 2025. szeptember 1-től a 4034 Debrecen, Komáromi Csipkés György tér 9. szám alatt folytatja tevékenységét.

Igyekszünk figyelmet fordítani az esélykompenzáció mellett a tehetségek beazonosítására és gondozására is. Dráma szakkört és kézműves szakkört szervezünk az érdeklődő, tehetséges diákok számára, vannak kiemelkedő tehetségű sportolóink, akiknek a sporttevékenységét segítjük. A feszített tempójú nevelő-oktató munka mellett tantestületünk igyekszik élményt nyújtó programok szervezésével színesíteni diákjaink iskolai életét. Célunk, hogy az itt tanulók jól érezzék magukat az iskolában, s erősödjön a programokon keresztül az iskolatársakkal, tanárokkal és a pedagógus munkát segítőkkel kapcsolatuk.

Tanulóink többségére jellemző, hogy még nem mindegyikjük rendelkezik egészséges énképpel, erősen alul motiváltak, mindez főként szociális hátrányaikból fakad. Ezen is próbálunk segíteni pszichológus alkalmazásával, szupervízióval, tréningekkel, melyeket dokumentálunk. Az utóbbi évek tendenciája azt mutatja, hogy intézményünk iránt az érdeklődés változatlan, mely döntően a nevelőtestület szakszerű, lelkiismeretes munkájának köszönhető.

2009-ben a Tiszavasvári Általános Iskola Pethe Ferenc iskolaegysége, valamint a Tiszavasvári Egyesített Óvoda egy tagintézménye a Magyarországi Magiszter Alapítvány fenntartásba került.

Az óvoda és az általános iskola egymásra épülve működnek és 600 gyermek számára jelentik a mindennapos nevelés-oktatás színterét.

A tiszavasvári tagintézmény programjában kiemelt szerepet kapott a hátrányos- és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek hátránykompenzációja. Célunk, hogy a szülőkkal szoros együttműködésben - kisgyermekkorától a szakmaszerzésig kísérjük, és komplex programmal segítsük tanítványainkat az egyéni adottságaik kiteljesítésében.

A gyerekek szükségleteihez igazított tanulási-tanítási módszerekkel törekszünk a halmozottan hátrányos helyzetből induló tanulóink iskolai sikerességét elősegíteni.

- Óvodánknak saját fejlesztésű referencia-programja a „Szó-beszéd.com”, mellyel a nyelvi hátrányok kezelésére, az intenzív magyar szókincsbővítésre fektetnek nagy hangsúlyt.
- Általános iskolánkban eredményesen alkalmazzuk a „Családom a barátom” elnevezésű, - a szülői háttérrel szoros együttműködésre építő - programot.
- Az óvodában és az iskolában 2016 óta alkalmazzuk a tarnszlingváló módszertani programot, mellyel a nyelvi hátrányok leküzdésére törekszünk

Módszereink között szerepel még a lassított iskolakezdés, amely az alapkészségek intenzív fejlesztésére épít, valamint humanizált tanár-diák kapcsolatra törekszik. Igyekszünk elfogadó, pozitív légkört teremteni és az aktív tevékenykedtetésre, játékosagra épített tanulást részesítjük előnyben.

A nevelő-oktató munka során alkalmazzuk az „Utolsó padból”, a „Kedvesház” és az „Integrált Pedagógiai Rendszer” adaptálható elemeit.

Felső tagozatos tanulóink számára pályaaorientációs programmal igyekszünk segíteni.

Tiszavasváriban a Magyarországi Magszter Alapítvány két tanodát működtet. Tanulóink közül közel 30 gyerek jár a „Varázsvilág” Tanoda foglalkozásaira, ahol saját pedagógusaink tartják a foglalkozásokat.

Óvodásaink és diákjaink részére is számos szakköri programot kínálunk. Kiemelt figyelmet fordítunk a verseny-, és a tömegsportra, az informatikai kompetenciák fejlesztésére, valamint a művészeti oktatásra. Sportköri kínálatunkban szerepel a labdarúgás, kosárlabda. Művészeti témájú foglalkozásaink közül választhatnak tanulóink a néptánc, a képzőművészet, a zeneművészet és a drámajáték közül.

Hagyományosan sikerrel pályázunk az Útravaló ösztöndíj programra, melynek segítségével a hetedik és nyolcadik osztályos diákjaink - tanórákon kívüli - tantárgyi fejlesztésben vehetnek részt.

Szolnokon 2007 szeptemberében kezdte meg működését tagintézményünk, mely 2014-ben vette fel Fényes Adolf festőművész nevét, aki a Szolnoki Művésztelep alapító tagja volt. Kezdetben az Áchim András út 12-14. szám alatt, majd a Mátyás király utca 20, ma pedig már Karczag László utca 2. szám alatti „Zöld épületben” zajlik az oktatás.

Sokrétű oktatási formáink: a hagyományos gimnázium, a művészeti szakgimnázium, a nappali felnőttoktatás, kadétprogram.

Mindegyik képzési formánkat nagyon fontosnak tartjuk, de a művészeti szakképzésünk hiánypótló, hiszen legközelebb Nyíregyháza, Békéscsaba, Kecskemét, Budapest kínál művészeti szakképzést.

Tagintézményünk befogadja a más középiskolából tanulási, magatartási, illetve beilleszkedési gondok miatt eltanácsolt diákokat is, akiket nagy türelemmel, empátiával, toleranciával kezelünk. Fejlesztő és mentálhigiénés kollégáink sokat segítenek a tanulók mentális, lelki és tanulási problémáinak megoldásában.

Gazdag iskolai szabadidős programok biztosítják a tanulók szabadidejének hasznos eltöltését. Érettségizett tanulóink között sokan tovább tanulnak, nemcsak OKJ-s tanfolyamokon, hanem főiskolákon, egyetemeken. Sokszínű tagintézmény a szolnoki: a tanulni kívánók, tudásra vágyók, és kevésbé szerencsés sorsú diákok egyaránt helyet kapnak. Emberséges fogadtatás, tapasztalt tanárok, empatikus kollégák nevelik, oktatják a fiatalokat.

Figyelemmel kísérjük a hátrányos helyzetű tanulók életét, eredményeit. Biztatjuk, és minden téren segítjük a tanulási nehézségekkel küzdő gyerekeket. Alapvetően sikerorientált, kudarcokkal szembenező, de azokat leküzdeni, a problémákat megoldani tudó tanulók nevelése a célunk.

1.2. Intézményünk képzési szerkezete

Pedagógiai programunk

- az iskola középtávú referenciadokumentuma, melyhez a fenntartó mérési értékeléseit, elvárásait, fejlesztési támogatásait,
- szakmai orientáció, a nevelő-oktató munka és a szakképzés alapvető kereteit biztosítja az általános iskolai nevelés-oktatás, a középiskolai nevelés-oktatás a szakképzés és a felnőttoktatás során,
- tájékoztató, melyből megismerhető, hogy milyen alapfeladataink vannak és milyen intézményünk képzési szerkezete

A többcélú intézményünk, valamennyi nevelési-oktatási feladatot átfogó pedagógiai programot, ennek keretein belül az egyes feladatok ellátásához külön programokat készít. Így külön készült el:

- az óvodai pedagógiai program
- az alapfokú művészetoktatás programja

Az intézmény alapfeladatai feladatellátási helyek szerint 2025. szeptember 1-től

Alapfeladataink	Feladatellátási helyek
Óvodai nevelés	Tiszavasvári, Petőfi u. 8. telephelyen Tiszavasvári, Petőfi u. 24. telephelyen
Általános iskolai nevelés-oktatás	Tiszavasvári, Kossuth u. 76.székhelyen
	Tiszavasvári, Petőfi u. 8. telephelyen
	Tiszavasvári, Iskola u. 2. telephelyen
	Létavértes, Kassai u. 7. telephelyen
	Kázmárk, Fő út 79. telephelyen
	Debrecen, Komáromi Csipkés György tér 9. tagintézmény
Gimnáziumi nevelés-oktatás	Tiszavasvári, Kossuth u. 76.székhelyen
	Debrecen, Komáromi Csipkés György tér 9. tagintézmény
	Szolnok, Karczag L. u.2. tagintézmény
	Tiszavasvári, Petőfi u. 8. telephelyen
	Tiszavasvári, Iskola u. 2. telephelyen
	Létavértes, Kassai u. 7. telephelyen
	Kázmárk, Fő út 79. telephelyen
Honvéd Kadét I. program	Szolnoki tagintézményben
Szaggimnáziumi nevelés-oktatás	Szolnoki tagintézményben
Szakképző iskolai szakmai-oktatás	Tiszavasvári, Kossuth u. 76 székhelyen
	Debrecen, Komáromi Csipkés György tér 9. tagintézmény
	Szolnok, Karczag L. u.2. tagintézmény
	Tiszavasvári, Iskola u. 2. telephelyen
Technikumi szakmai oktatás	Tiszavasvári, Kossuth u. 76 székhelyen
	Debrecen, Komáromi Csipkés György tér 9. tagintézmény

	Szolnok, Karczag L. u.2. tagintézmény
	Tiszavasvári, Iskola u. 2. telephelyen
Alapfokú művészetoktatás	Tiszavasvári, Kossuth u. 76 székhelyen
	Szolnok, Karczag L. u.2. tagintézmény
	Tiszavasvári, Petőfi u. 8. telephelyen
	Tiszavasvári, Iskola u. 2. telephelyen
Műhelyiskola	Tiszavasvári, Kossuth u. 76. székhelyen
	Tiszavasvári, Iskola u. 2. telephelyen
Dobbantó program	Tiszavasvári, Kossuth u. 76 székhelyen
	Tiszavasvári, Iskola u. 2. telephelyen

Az intézmény feladatellátási helyeinek alapfeladatai

Feladatellátási helyek	Alapfeladatok
Debrecen tagintézményben	Általános iskolai nevelés-oktatás
	Gimnáziumi nevelés-oktatás 7-12. és 9-12. évfolyam
	Felnőttoktatás
	Technikumi szakmai oktatás
	Szakképző iskolai szakmai oktatás
	Műhelyiskola
Tiszavasvári székhelyen és telephelyein	Óvodai nevelés
	Általános iskolai nevelés-oktatás
	Gimnáziumi nevelés-oktatás 9-12. évfolyam
	Felnőttoktatás
	Technikumi szakmai oktatás
	Szakképző iskolai szakmai oktatás
	Műhelyiskola
	Dobbantó program
	Alapfokú művészetoktatás
Szolnoki tagintézményben	Gimnáziumi nevelés-oktatás 9-12. évfolyam
	Gimnáziumi nevelés-oktatás - Honvéd Kadét program I.
	Szakképző iskolai szakmai oktatás
	Szakképző iskolai szakmai oktatás
	Műhelyiskola
	Technikumi szakmai oktatás
	Alapfokú művészetoktatás

Képzéseinket nappali iskolarendszerű oktatás keretében és felnőttoktatás keretében nappali, esti és levelező munkarendben valósítjuk meg.

Technikumi szakmai oktatás keretében oktatott szakmák

Az ágazat megnevezése	A szakma	
	azonosító száma	megnevezése
Szépművészet	5 1012 21 01	Fodrász
	5 1012 21 02	Kéz- és lábápoló technikus
	5 1012 21 03	Kozmetikus technikus

Szociális	5 0923 22 05	Szociális és mentálhigiénés szakgondozó
-----------	--------------	---

Szakképző iskolai szakmai oktatás keretében oktatott szakmák

Ágazat	A szakma megnevezése	A szakma azonosító száma
Mezőgazdaság és erdészet	Gazda	4 0811 17 04
Élelmiszeripar	Pék	4 0721 05 11
Építőipar	Kőműves	4 0732 06 08

Szakgimnáziumi nevelés-oktatás keretében oktatott szakképesítések

Szakképesítés azonosító száma	A szakképesítés megnevezése	Szakirányok
4 0213 01	Képző- és iparművészeti munkatárs	Divatstílus- és jelmeztervező
		Művészeti és médiafotográfus
		Művészeti grafikus
		Festő
		Szobrász
4 0215 09	Táncos II.	Kortárs és modern táncos

Műhelyiskola keretében oktatott részszakma

A részszakma megnevezése	Az ágazat megnevezése	A szakma amelyhez a részszakma kapcsolódik	
		Megnevezése	Azonosító száma
Aranykalászos gazda	Mezőgazdaság és erdészet	Gazda	4 0811 17 04

Alapfokú művészetoktatás

Művészeti ágak	Tanszakok	Az alapfokú művészetoktatás helye
Báb és színművészet	Színjáték tanszak	Tiszavasvár, Kossuth u. 76. székhely Tiszavasvári, Petőfi u. 8. telephely Tiszavasvári, Iskola u. 2. telephely
Képző- és iparművészet	Festészet és grafika tanszak	Szolnok, Karczag L. u. 2. tagintézmény Tiszavasvári, Kossuth u. 76. székhely Tiszavasvári, Iskola u. 2. telephely
	Szobrászat és kerámia tanszak	Szolnok, Karczag L. u. 2. tagintézmény
	Fotó és film tanszak	Szolnok, Karczag L. u. 2. tagintézmény
Táncművészet	Népi tánc	Tiszavasvári, Kossuth u. 2. székhely Tiszavasvári, Petőfi u. 8. telephely Tiszavasvári, Iskola u. 2. telephely
Zeneművészet	Zeneismeret tanszak	Tiszavasvári, Kossuth u. 2. székhely

		Tiszavasvári, Petőfi u. 8. telephely Tiszavasvári, Iskola u. 2. telephely
--	--	--

Alapfokú művészetoktatás tagintézmények szerinti bontásban

Művészeti ágak – tanszakok	Szolnok, Karczag László u. 2.	Tiszavasvári székhely és telephelyek
Báb és színművészet - színjáték tanszak		X
Képző és iparművészet – festészet és grafika tanszak	X	X
Képző és iparművészet – szobrászat és kerámia tanszak	X	
Képző és iparművészet – fotó és film tanszak	X	
Táncművészet – néptánc tanszak		X
Zeneművészet – zeneismeret tanszak		X

1.3. Jogszabályi háttér a pedagógiai program elkészítéséhez

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény,
- a 229/2012.(VIII.28.) Kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet
- a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Kormányrendelet
- a szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény
- a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020.(II.7.) kormányrendelet
- a programtervek, képzési és kimeneti követelmények a szakképzés tekintetében
- a 2020-as NAT-hoz illeszkedő tartalmi szabályozók:
 - ✓ a kerettantervek
 - ✓ a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
 - ✓ irányelvek a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásához
 - ✓ az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja
 - ✓ a tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek, tanulók köznevelési ellátásának irányelve
- a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény
- a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról szóló 401/2023.(VIII.30.) kormányrendelet
- az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) kormányrendelet
- az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet
- A Kormány 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról

2. NEVELÉSI PROGRAM

2.1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

2.1.1. Nevelő-oktató munkánk pedagógiai alapelvei, értékei

Intézményünk olyan légkört kíván teremteni, ahol jól érzi magát a diák és a tanár egyaránt. Ez határozott és következetes vezetési stílust kíván az intézményszervezet minden szintjén, hogy a céljaink megvalósulása érdekében, a nyugodt, biztonságos tevékenykedtetésnek, tanítás-tanulásnak megfelelő rend és fegyelem legyen.

- Nevelési elveink fontos része a tanár-diák kapcsolat mai korhoz illeszkedő alakítása. Egy ilyen kapcsolat csak a kölcsönös bizalomra épülhet. Megfelelő hangnemben mindent el lehet és kell mondani, mindenre lehet megoldást találni.
- Az egyes nevelési területek - eljárások egymástól nem választhatók el. A nevelés oktatásunk szerves része. A helyi tanterveink megjelölik a legfontosabb tevékenységi formákat. Az intézmény gyakorlatában egyetlen nevelési terület sem élvezhet prioritást, hiszen komplex személyiség nevelése a célunk.
- Rugalmasan tudjanak alkalmazkodni a gazdasági-társadalmi változásokhoz,
- Alkotó módon viszonyuljanak a folyamatosan változó, alakuló konstellációkhoz
- Legyenek kooperatívak, azaz tudjanak együttműködni, tolerálják a másságot, kezdeményezzenek és vállalják a kockázatot
- Autonóm személyiségként vállalják a felelősséget, rendelkezzenek belső fegyelmezettséggel
- Véleményüket, érdekeiket, tudják megfogalmazni, és érvényesítésében konszenzusra törekedjenek
- Az „ép testben ép lélek” elve alapján nagy jelentőséget tulajdonítunk az egészséges életmódra nevelésnek.

Intézményünk által képviselt legfontosabb értékek

- tolerancia, egymás és a másság tisztelete, megbecsülése,
- humanizmus, szeretet, elfogadás,
- esélyteremtés
- becsületesség, igazságosság, őszinteség, bizalom,
- a természet tisztelete, védelme, környezetünk megóvása a jövő nemzedék számára,
- önfegyelem, önismeret,
- pontosság, igényesség és kitartás a munkában,
- a tudás, a munka, az értékteremtés,
- önállóság, szabadság, mások szabadságának tisztelete,
- hagyománykövetés és hagyománytisztelet,
- az egyetemes és nemzeti kultúra tisztelete,
- a nyelvi másság elfogadása.

2.1.2. Nevelő-oktató munkánk céljai

Célunk, hogy diákjaink ismerjék az emberiség globális problémáit, az egyén és a társadalom felelősségét, a lehetőségeket és korlátokat.

Szándékaink szerint a tanórákon, és a tanórákon kívül is a differenciált foglalkoztatás és az egyéni bánásmódnak kell érvényesülnie.

- az intézményünk összetett, az alapfeladatok is sokrétűek, így célunk munkakapcsolatok és együttműködés fejlesztése, egymás munkájának jobb megismerése és kölcsönös elismerése,
- a közösen kialakított és tagintézményenként érvényesített alapnormák betartása és betartatása,
- a helyi társadalomban jelentkező általános és sajátos problémák őszinte, nyílt feltárása, elemzése és a megoldások keresése,
- a tagintézményi hagyományok bővítése és ápolása
- a nevelőközösségekben, intézményi közösségekben a közösségi szellem erősítése.

2.1.3. A kitűzött intézményi célok elérését szolgáló feladatok, eszközök, eljárások

- a differenciált fejlesztés és értékelés érvényesítése,
- a korszerű pedagógiai módszertan elsajátítása és alkalmazása a nevelő-oktatómunka során, a tanórán kívüli nevelőmunkának is legyen meg a becsülete, de alapvető elvárás, hogy a tanórai munka keretében végzett tanulás-tanítás végzése legyen színvonalas.
- projektoktatás alkalmazása: évente legalább egy témahetet tartunk. A diákok és pedagógusok egy-egy közösen kiválasztott (pl. életvitelhez, hagyománykörhöz, a város történelméhez kapcsolódó) téma köré építik fel a tananyagot, s ezt egy iskolaszintű bemutatóval zárják. (kiállítás, előadás, film stb.)
- időt kell fordítani az intézményi közösségekben a személyes kapcsolattartásra.
- meg kell alapozni, hogy a magasabb évfolyamok diákközösségei alsóbb évfolyamokra gyakorolt pozitív hatása domináljon,
- a magatartás megítélése érdekében az általánosan elfogadott egyéni és közösségi normákat tudatosítani kell, illetve a nevelőtestülettel egyetértésben meg kell követelni a gyakorlatban.

A nevelő-oktató munkánk, a tanítás-tanulás során azt a célt szolgáljuk, hogy az iskolánkba beiratkozott gyerekek, tanulók

- a különböző szintű adottságokkal,
- eltérő nyelvhasználatukkal,
- az eltérő ütemű fejlődésükkel,
- az intézményesen elsajátított és az óvodán, iskolán kívüli tanulásukkal,
- egyéb (érdeklődési körüket érintő) tevékenységeikkel,
- szervezett ismeretközvetítéssel,

- spontán tapasztalataikkal összhangban mind teljesebben bontakoztathassák ki személyiségüket.

Nevelési programunk összeállításánál kiemelt fejlesztési feladatokat a következők

- Az intézmény pedagógiai programja, nevelési, tanítási-tanulási gyakorlata segítse elő a helyes énkép kialakulását, és fejlessze az önismeretet.
- A személyiség fejlődését azzal segíthetjük elő, ha önmagunk megismerésére motiváló tanulási környezetet szervezünk a tanulók számára.
- Énképük és önismeretük gazdagodásához ezért olyan tanulási környezetet célszerű biztosítanunk, amely fokozza az őket körülvevő személyek és dolgok egyre tágabb körei iránti érzékenységet, illetve kialakítja bennük az alapvető erkölcsi, etikai, társadalmi normák iránti fogékonyságot.

A nevelési értékek abban az esetben épülnek be a fejlődő személyiségbe, ha a tanulási tartalmak elsajátítása során a diákok maguk is aktív részeseivé válnak ezen értékek megnevezésének és azonosításának.

2.1.4. Fejlesztési területek nevelési célok

A fejlesztési területek – nevelési célok áthatják a pedagógiai folyamat egészét, s így közös értékeket jelenítenek meg. A célok elérése érdekében a pedagógiai folyamatban egyaránt jelen kell lennie az ismeretszerzés, a gyakoroltatás-cselekedtetés mellett a példák érzelmi hatásának is. E területek – összhangban a kulcskompetenciák alapját adó képességekkel, készségekkel, az oktatás és nevelés során megszerzett ismeretekkel, és a tudásszerzést segítő attitűdökkel – egyesítik a hagyományos értékeket és a XXI. század elején megjelent új társadalmi igényeket. A nevelési célok érvényesülése és megvalósulása a köznevelés folyamatában a tartalmi szabályozás különböző szintjein:

- beépülnek az egyes műveltségi területek, illetve tantárgyak fejlesztési követelményeibe, tartalmaiba;
- tantárgyak részterületeivé válhatnak, vagy önálló tantárgyként jelenhetnek meg az iskola helyi tanterve szerint;
- alsó tagozaton tematizálják a tanítói munkát, a felsőbb évfolyamokon pedig elsősorban az osztályfőnöki órák témaköreit;
- témákat, fejlesztési helyzeteket körvonalaznak a nem tanórai keretek között folyó, egyéb iskolai foglalkozások, programok számára.

A nevelési célok intézményi szintű tudatos követése, valamint a hozzájuk rendelt feladatok végrehajtása és végrehajttatása az intézményi pedagógiai kultúra és a színvonalas pedagógiai munka meghatározó fokmérője, a pedagógiai-szakmai ellenőrzés egyik fontos kritériuma.

A nemzeti köznevelésről szóló törvényben foglalt célok elérése érdekében, a törvény elveinek és szabályozásának megfelelően a NAT a köznevelés feladatát alapvetően a *nemzeti műveltség, a hazai nemzetiségek kultúrájának átadásában, megőrzésében, az egyetemes kultúra*

közvetítésében, az erkölcsi érzék és a szellemi-érzelmi fogékonyság elmélyítésében jelöli meg. Feladata továbbá a tanuláshoz és a munkához szükséges képességek, készségek, ismeretek, attitűdök együttes fejlesztése, az egyéni és csoportos teljesítmény ösztönzése, a közjóra való törekvés megalapozása, a nemzeti, közösségi összetartozás és a hazafiság megerősítése.

Az erkölcsi nevelés
• A tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, • A cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, • Igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, • Az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése, • Az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra való felkészítés, • A tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira a helyes megoldáskeresés, • Az emberi lét és az embert körülvevő világ lényegi kérdéseinek különböző megközelítési módokat felölelő megértése, megvitatása. • A kötelesség tudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítő készség, a tisztelet, a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás megtanulása, • A tanulást elősegítő beállítódások kialakítása – az önfegyelemtől, képzelőtehetség, intellektuális érdeklődésük felkeltése.
Nemzeti öntudat, hazafias nevelés
• A tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait, az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeit, nehézségeit és ezeket kezelő nemzetközi együttműködési formákat. • Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát. • Ismeretek, egyéni és közösségi tevékenységek elsajátítása, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. • Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, • Ismerjék meg Európa történelmét, sokszínű kultúráját,
Állampolgárságra, demokráciára nevelés
• A cselekvő állampolgári magatartásra, a törvénytiszteletre, az együttélés szabályainak betartására, • Az emberi méltóság és az emberi jogok tiszteletére, az erőszakmentesség, a méltányosságra nevelésre, • A tanulók megismerjék meg a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket, a honvédelmi nevelést biztosítása. • A közügyekben a kreatív, önálló mérlegelő gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztésére, • A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítása, a tanulók tevékeny részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárások megismerésére.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése
• Az önismeret fejlesztése, mint a társas kapcsolati kultúra alapja – a személyes tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán alapuló, fejlődő és fejleszthető képesség. • A tanuló kedvező szellemi fejlődésének, készségeinek, tudásának és kompetenciáinak kifejtése. • A tanulók képessé válnak az érzelmeiknek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének az empátiának a fejlődésére, a kölcsönös elfogadásra. • A tanuló énképének kialakítása, hogy a saját/egyéni fejlődésüket, sorsukat és életpályájukat maguk tudják alakítani. • A megalapozott önismeret kialakításával a tanulóknak fejlődjön ki a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához szükséges képesség.
A családi életre nevelés
A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretet kapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. A környezet változásai, az érték-rendben jelentkező átrendeződések, a családok egy részének működésében bekövetkező zavarok szükségessé teszik a családi életre nevelés beemelését a köznevelés területére. A köznevelési intézményeknek ezért kitüntetett feladata: • a harmonikus családi minták közvetítése, • a családi közösségek megbecsülésére nevelés, • felkészítés a családi életre, • a családi életükben felmerülő konfliktusok kezelésére nevelés, • a szexuális kultúra kérdései.
A testi és lelki egészségre nevelés
• Az egészséges életmódra, a testi-lelki egészségre nevelés, • A helyes táplálkozásra, a mozgás megszerettetésére, a stresszkezelés módszereinek alkalmazására nevelés, • A lelki egyensúly megóvására, társas viselkedések szabályozására, a konfliktusok kezelésére nevelés, • A családdal együttműködve a tanulók felkészítése az önállóságra, a betegség megelőzésére, a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiéniában, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében, • A káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésére nevelés, motiválással, példamutatással.
Felelősségvállalás másokért, önkéntesség
• A hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítása a tanulóknak saját élményű tanuláson keresztül. • A segítő magatartás képességeinek fejlesztése, az együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és –megvalósítás.

Fenntarthatóság, környezettudatosság
• A tanulók az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességeikre tekintettel használják. • A tanulók számára a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás válik meghatározóvá. • A környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására nevelés. • A tanulók megismerjék a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, • Kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének meg-őrzésébe, gyarapításába.
Pályaorientáció
• A tanulók életkorához igazodva, átfogó képet kell nyújtani a munka világáról. • Tevékenységeken keresztül kell biztosítani arra, hogy a diákok kipróbálhassák képességeiket, elmélyülhessenek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhassák hivatásukat, kiválaszthassák a nekik megfelelő foglalkozást és pályát, • Képessé váljanak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket. • Fejleszteni kell bennük a segítséssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését.
Gazdasági és pénzügyi nevelés
• A tanulók ismerjék fel saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa, a fogyasztás területén, • Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát, • Lássák a rövid és hosszú távú céljaikat, az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrautaltságát, • A köznevelési intézmény biztosítsa a pénzügyi rendszer alapismereteire vonatkozó pénzügyi szabályok, a banki tranzakciókkal kapcsolatos minimális ismeretek és a fogyasztóvédelmi jogok tanítását.
Médiatudatosságra nevelés
• A tanulók nevelése az új és a hagyományos médiumok nyelvének nevelésére, • A médiatudatosságra nevelés, a kritikai beállítódás kialakítása, a médiumoktól befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékelvű megszervezésére, tudatos alakítására, • A tanulók megismertetése a média működésével és hatásmechanizmusával, • A média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, • A valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, • A különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével

A tanulás tanítása

Minden pedagógus, oktató teendője:

- Felkeltse az érdeklődést a tanulóban az iránt, amit tanít,
- Útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban.
- Annak megtanítása, hogy hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere;
- Hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások;
- Hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok;
- Melyek az egyénre szabott tanulási módszerek;
- Miként működhetnek együtt a tanulók csoportban;
- Hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint például szövegek, meghatározások, képletek.
- Olyan tudás kialakítása, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével.
- A tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

Egységesség és differenciálás

A nevelési-oktatási folyamat egyszerre egységes és differenciált:

- megvalósítja az egyéni sajátosságokra tekintettel levő differenciálást és
- az egyéni sajátosságok ismeretében az egységes oktatást.

Az egyéni különbségek figyelembevételének fontos területe a tehetséggondozás, amelynek feladata, hogy felismerje a kiemelkedő teljesítményre képes tanulókat, segítse őket, hogy képességeiknek megfelelő szintű eredményeket érjenek el, és alkotó egyénekké váljanak. A tanuló csak akkor képes erre, ha lehetőséget és bátorítást kap. A megfelelő oktatási módszerek, munka- és tanulásszervezési formák serkenthetik az egyéni különbségek kibontakozását. Az egyéni fejlesztési programok, a differenciálás különböző lehetőségei során a pedagógusok megfelelő feladatokkal fejlesztik a tehetséges tanulókat, figyelik fejlődésüket, és az adott szakasznak megfelelő kihívások elé állítják őket.

A differenciált – egyéni és csoportos – eljárások biztosítják az egyes területeken alul teljesítő tanulók felzárkóztatását, a lemaradás egyéni okainak felderítésén alapuló csökkentését, megszüntetését.

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő – integrált – oktatásunk. Esetükben a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok összhangja ugyanolyan fontos, mint más gyermekeknél. Iskolai nevelés-oktatásuknak alapvető célja a felnőttélet sikerességét megalapozó kulcskompetenciák fejlesztése, az egész életen át tartó tanulásra való felkészítés.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelés-oktatása során a NAT-ban meghatározott és a kerettantervben részletezett kiemelt fejlesztési feladatok megvalósítása javarészt lehetséges, de mindenkor figyelembe kell venni az Irányelv fogyatékosági kategóriákra vonatkozó ajánlásait. Ezért a fejlesztés a számukra megfelelő tartalmak közvetítése során valósul meg, és segíti a minél teljesebb önállóság elérését. A fejlesztési követelmények igazodnak a fejlődés egyéni üteméhez. A tartalmak kijelölésekor lehetőség van egyes területek módosítására, elhagyására vagy egyszerűsítésére, illetve új területek bevonására.

A sajátos nevelési igényű tanulók együttnevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő pedagógus megközelítése az elfogadás, tolerancia, empátia és az együttneveléshez szükséges kompetenciák megléte.

A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi

- A tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait.
- Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít.
- A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres.
- Együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

2.1.5. Nevelési-oktatási céljaink, feladataink az általános iskolában

2.1.5.1. A Tiszavasvári tagintézmény általános iskolai sajátos nevelési céljai, feladatai, eszközei

Az intézményben egyedül ebben a tagintézményben folyik általános iskolai nevelés-oktatás. A tagintézmény nevelési gyakorlatában érvényesíteni kívánja a halmozottan hátrányos és roma gyerekek iskolai sikerességének érdekében már eredményesen alkalmazott módszereket, humanizált tanár-diák kapcsolatra törekszik, pozitív légkört kínál, az aktív tanulást részesíti előnyben.

A tanulási életút megszervezésénél különös jelentőséggel bír az élethosszig tanulás gyakorlatának megalapozása, amelyet iskolába lépéstől szeretnénk megalapozni.

A tevékenységközpontú, praktikus ismereteket - készségeket, kompetencia alapokra helyezett tanítási-tanulási gyakorlatot kívánjuk előtérbe helyezni:

- az óvoda-iskola átmenetet elősegítő szakaszban (iskola-előkészítő csoport alakításával az intenzív fejlesztést igénylő 7-8 éves gyerekek esetében),
- az általános iskola bevezető és kezdő szakaszában (1-4. évfolyam) a készségtárgyak kézműves technikákkal, tevékenységközpontú oktatással
- az 5-8. évfolyamon munkatevékenységre alapozott formában,
- transzlingváló módszertan használatával az elsődleges romani anyanyelv iskolai használatának elfogadása és a tanítási órákon a magyar nyelvvel párhuzamos használata

Koncepciónk alapeleme a tapasztalati tanulás mellett az informatikai alapok elsajátítása, az információs technológia megtanítása az önálló tanulás, a tájékozó világ megismerése, az esélyteremtés szándékával.

Célok

A fejlődésében leszakadó, többletgondoskodást igénylő 6-8 éves gyerekek „iskola-előkészítő” csoportjának kialakítása, ha az indokolt - intenzív, az egyéni adottságok alapozott fejlesztő tevékenykedtetés megszervezése a szülők támogató nyilatkozatai alapján.

A szocializációt, a tanulás motivációs bázisának fejlesztését előtérbe helyező foglalkoztatás a bevezető szakaszban. Külön figyelmet fordítunk a bármilyen feltárható területen megnyilvánuló tehetségekre.

A szelekciós és elkülönítő hatások ellensúlyozása az óvodák és az általános iskolák szakmai koncepciójának összehangolásával, tanulmányi, közösségi programokkal, közművelődési alkalmakkal olyan fejlődéskövetési gyakorlat kialakítása szükséges, amely alkalmat ad a gyerekek testi, szellemi, szociális gyarapodásának kibontakoztatására, a szülőkkel megvalósítható közös értékelésre.

Az intézmény teret kínál a gyermek, ifjúsági és lakossági rendezvényekre.

A közművelődés területén az intézmény hiánypótló szerepet vállal, hiszen a városrészben nincs művelődési intézmény

- nyilvános és iskolai könyvtár működtetése
- közösségfejlesztés,
- alapfokú művészetoktatás működtetése (partnerintézményekkel),
- óvodai, iskolás műsorok, programok,
- szünidei foglalkoztatás,
- családi programok szervezése.

2.1.5.2. Kiemelt célok, fejlesztési követelmények

A szocializáció terén

- olyan szokásokat alapozzunk meg, mint az együttélés szabályainak ismerete, betartása.
- a hátrányos, veszélyeztetett családi körülmények közül érkező gyerekek beilleszkedésének segítése.
- a másság megértése, megismertetése, a toleranciára, a másik tiszteletére és értékeinek felfedezésére nevelés.
- a gyermek tudja alkalmazni a higiéniás szokások legfontosabb elemeit.
- tudjon helyesen viselkedni különböző helyzetekben, helyeken pl.: ünnepeken, étteremben stb.
- illemszabályok betartása, az együttműködési készség és képesség előnyei kritikus helyzetekben.
- tudjon helyes napirendet összeállítani és annak megfelelően tanulni,
- az integrációt elősegítő közös programok, módszertani elemek alkalmazása óvodában és az iskolában

A nevelés-oktatás terén

- a tankötelezettség eredményes teljesítése, szakmaszerzés, foglalkoztathatóság,
- az önálló tanulás alapjainak elsajátítása,
- a magyar nyelvi kommunikáció alapjainak elsajátítása

- a jobb képességű gyerekek esetében egy idegen nyelv alapjainak elsajátítása,
- elsődleges munkatapasztalatok, a gazdálkodási ismeretek elemi elsajátítása

2.1.5.3. Az óvodából az iskolába való átmenet segítése

A nagycsoportos óvodások részt vesznek az alábbi iskolai rendezvényeken:

Csibecsalogató foglalkozások:

- mese foglalkozás a nagycsoportos óvodai csoportokban a leendő tanító nénikkel
- kézműves foglalkozás az iskolában a leendő tanító nénikkel
- sportfoglalkozás az iskolában a leendő tanító nénikkel és a szülőkkel az iskolában
- beiratkozás előtti tájékoztató szülői értekezlet a leendő elsős szülők részére

A leendő 1. osztályos tanítók részt vesznek az óvodai rendezvényeken: (munkaközösségi foglalkozások, bemutató foglalkozások, mesemondó verseny, ballagás, beiskolázási szülői fórum)

2.1.5.4. Nevelési feladataink az általános iskola évfolyamain

Feladataink az 1. évfolyamon

Napközis foglalkoztatási forma kialakítása, amely magába foglalja a délelőtti tanórai foglalkozásokat és szabadidős tevékenységeket, valamint a napi háromszori étkezést. Törekszünk lehetőségeinkhez képest a kéttanítós oktatásra alsó tagozatban.

A tanév első hónapja a bemeneti mérések (DIFER) és az előkészítés időszaka. A gyermekek, alapkészség/képességvizsgálat után - szükség szerint - veszik igénybe a fejlesztő pedagógiai-, pszichológiai-, gyógytornászi vagy logopédusi segítséget.

Az első évfolyam legfontosabb pedagógiai feladata, hogy képessé tegye a gyermekeket a közösségi munkára, valamint elhárítsa azokat az akadályokat, amelyek az alapismeretek befogadását gátolják. Az értelmi fejlődéshez, első sorban a szocializációs fejlődést kell megalapozni, erre pedig a legalkalmasabb eszköz a közös játék, a játékos képességfejlesztés és az ehhez kapcsolódó közös élmény és ismeretszerzés.

Céljaink megvalósítása érdekében feladataink az alábbiak

1. Tanulási és magatartási zavarok kialakulását megelőző programok

A tanulók szűrése (DIFER) - már a korai fejlesztés időszakában - írás, olvasás, beszéd és számolás területén, majd a vizsgálat eredményei alapján megfelelő foglalkozások biztosítása a rendelkezésre álló logopédus/fejlesztő pedagógus segítségével. (Ha időben nem javítjuk ki a problémákat - discalculia, disgraphia, dislexia stb. - akkor a tanuló nem fogja elsajátítani az önálló tanulás képességét, fokozatosan lemarad társaitól s ezzel párhuzamosan gátlások, esetleg magatartási zavarok alakulhatnak ki a gyermekben.)

2. Lassított betű/szám tanulás és késleltetett írástanítás, melynek ütemét a tanulócsoporthétségeihez igazítjuk

A tanítási órák legnagyobb részét a dalok, versek, mesék világában, valamint a játékok birodalmában töltjük. Az új ismeretek legnagyobb részét ebbe ágyazzuk bele. Nagyon fontos alapozó eleme ennek a módszernek a szókincsbővítés és az érzelmi-értelmi intelligencia fejlesztése. A magatartási zavarok enyhítése érdekében közösségi játékok alkalmazása - szerepjátékok, szituációs játékok.

3. A kompetencia-alapú programcsomagok közül a szociális-, életviteli és környezeti, kompetencia terület (esetleg matematika-logika és szövegértés is) oktatását is bevezetjük.

Lehetővé kell tennünk az iskola falain kívüli ismeret és élményszerzést, amelynek szerves részét képezi a város kulturális életbe való passzív és aktív részvétel biztosítása. Ennek elemei: színházlátogatások, tanulmányi séták, kirándulások, könyvtárlátogatások, rendezvényeken való fellépés, közszereplés.

4. A művészetek oktatása

A művészet az önbecsülés és a mások iránti tisztelet kialakításának egyik eszköze. A művészeti oktatás keretein belül a néptánc, képzőművészet – grafika és festészet, drámajáték oktatását kezdjük el, ezzel is megalapozva az írástanuláshoz szükséges ritmikus, szabályos mozgásformákat, erősítjük a gyerekek közötti együttműködési készséget, fejlesztjük a társas viselkedést és a szabálytudatot.

5. A szülők igényeit figyelembe véve a kisebbségi/ multikulturális oktatás beépítése a tanmenetbe.

6. Év végi mérés/visszamérés (DIFER)

További javasolt mérések: számfogalom kialakulása 10-es számkörben, szókincs gyarapodás- és fogalom értés mérése.

7. Kapcsolattartás

Fontos szerepet szánunk a szülőkkel történő kapcsolattartásra, így a szülői értekezletek mellett a szülői klubfoglalkozások beindítása is megvalósult. Ennek keretén belül lehetőség nyílik a személyes kapcsolatok és bizalom erősítésére, valamint a kölcsönös igények jobb megismerésére és együttműködésre a gyermekek érdekében.

Kapcsolattartás egyéb formái

- Szülői Fórumok szervezése Családi nap szervezése

- Pedagógusok és szülők közötti egyéni kapcsolattartási rend kialakítása
- Fogadóóra
- Családlátogatások
- Szülői Közösséggel való együttműködés
- Nyílt tanítási órák

Feladataink az 2. évfolyamon

A tanév első hónapja: az ismeretek felidézése és a betűírás ismételése. A gyermekek a pedagógusok javaslata alapján - szükség szerint - veszik igénybe a fejlesztő pedagógiai-, pszichológiai-, gyógytornászi vagy logopédusi segítséget.

A második évfolyam legfontosabb pedagógiai feladata, hogy képessé tegyük tanulóinkat:

- Érzelmeiknek kifejezésére és azok harmonikus társítására mások érzelmeivel,
- A többiekkel való hatékony kommunikációra,
- Az önbecsülés és a mások iránti (fizikai és szellemi értelemben vett) tisztelet elsajátítására, Önfegyelemre,
- Az ismeretek befogadására.

Feladataink megvalósítása érdekében az alábbi módszerekkel kívánunk élni

- 1. Önálló - életkornak megfelelő - kreatív tevékenységre épülő foglalkozások:**
A tanítási órákon egyre nagyobb hangsúlyt kapnak a kooperativitásra épülő ismeretszerzési/feladat megoldási elemek, ezek szabályainak betartása, értékelése.
- 2. Értő olvasás - írástanítás megkezdése (késleltetett írástanítás) matematikai –logika fejlesztése, amelynek ütemét a tanulócsoporthoz igazítjuk.**
A tanítási órák arányosan csökkentett részét a dalok, versek, mesék világában töltjük, a játékos ismeretszerzés továbbra is fontos szerepet tölt be. Továbbra is nagy hangsúlyt fektetünk a szókincs bővítésre és az érzelmi-értelmi intelligencia fejlesztése.
- 3. A kompetencia-alapú programcsomagok közül a szociális- életviteli és környezeti, kompetencia terület (esetleg matematika-logika és szövegértés is) oktatását folytatjuk.**
Folytatjuk az iskola falain kívüli ismeret- és élményszerzés gyakorlatát.
- 4. A művészeti oktatás keretein belül a néptánc oktatását folytatjuk,**
- 5. A kisebbségi/multikulturális oktatás során** lehetőséget teremtünk a gyermek saját kultúrájának, a lakókörnyezet kultúrájának, valamint más országok kultúrájának a megismerésére.
- 6. Szülői klubfoglalkozások és a kapcsolattartás egyéb formáinak fenntartása.**

Feladataink az 3-4. évfolyamon

A két év alatt elsajátított ismeretek rögzítése és bővítése történik, egyéni korrekciókkal, differenciált csoportmunkában.

A személyiség- és a kulcskompetenciák fejlesztése a leghangsúlyosabb ebben az időszakban. További fontos feladatunk, hogy - tanulókra lebontva - feltárjuk és fejlesszük a gyermekek azon

képességeit, amelyeket a hagyományos oktatási rendszer nem osztályoz. 8-10 éves korban már megmutatkoznak az egyéni tehetségek. Ezek felkarolásához és fejlesztéséhez speciális külön foglalkozások szükségesek. Erre egyrészt a művészetoktatás, másrészt a sport- és tanulmányi szakkörök alkalmasak.

Célunk, hogy legalább az országos átlaghoz közelítő eredményeket érjünk el.

Az itt elért eredmények fejlesztik a gyerekek önértékelését, önbizalmát, a társadalomhoz való pozitív viszonyulását.

Feladataink az 5-6. évfolyamon

A serdülőkor fordulópont a személyiség fejlődésében. Mélyreható változások időszaka. Egyik napról a másikra új gyerek áll előttünk. A fizikai fejlődéshez az érzelmi érés késése zárul. Ez komoly szociális, pszichológiai problémákat okoz. Önbizonyítás időszaka. Lázadó vitatkozóvá válik a gyermek. A fiúknál ez sokszor komoly agresszivitást eredményez.

A szülők is nehezen kezelik ezt az időszakot. Az iskolai életben is ekkor történik a váltás, ami nem, hogy erősítene, hanem gyengíti a gyerek személyiségének fejlődését.

Az 5-6. osztályt még mindig az alapozó szakaszhoz kell számítanunk. Az iskolai sikeresség szempontjából, ez a szakasz kiemelten kezelendő. Itt dől el, hogy a továbbiakban milyen lesz a motivációja a tanuláshoz.

- A gyermekek és a pedagógusok számára egyaránt nagy kihívást jelent a felső tagozatba történő átlépés. Míg alsóban 2 tanító foglalkozik 8 órában a gyermekekkel, addig a felső tagozaton legalább 10 - a gyermekek számára csaknem ismeretlen - pedagógus tanít napi 5-6 órában egy-egy csoportot.

Ennek következtében - eddigi tapasztalataink alapján - az alábbi problémákkal kell számolnunk

- A tanulók nehezen fogadják el a pedagógust, mert sok tanár effektív kevés időt tölt 1-1 csoporttal. (Az érzelmi kötődés megszűnik.)
- A pedagógus sem tudja mélyebben megismerni a tanulókat, nehezen talál így „testre szabott” módszereket.
- Fennáll a veszélye annak, hogy a váltással megszűnik a módszertani folytonosság, amely a tanulási folyamatot megtöri, és nem tudja felszínre hozni az addigi ismereteket.
- A szülőkkel való kapcsolattartás is nehézkessé válik, így nincs azonnali visszacsatolás.
- A fentiek miatt a gyermekek magatartása, tanulmányi eredménye sokat romlik.

Alsó tagozatból a felső tagozatba való átmenet pedagógiai kezelése

A felső tagozatba átlépő gyerekek leendő tanárai a második félévben több esetben hospitálnak a negyedik évfolyamon. Megfigyelik a gyermekek munkáját és a pedagógus által alkalmazott módszereket, majd ezek segítségével megkönnyítik az átmenetet.

A gyermekek tanító általi átadása egyénekre lebontott szakmai megbeszéléseken történik a 4. osztályos tanév végén. Ezen a megbeszélésen lehetőleg jelen kell lennie a leendő tanároknak és az osztálytanítóknak.

A felső tagozatban a tanárnak egyszerre több ideje van folyamatában megismerni a tanulókat, időt szakíthat az óra közti szünetekben is a beszélgetésre. Időszakosan ugyan, de „egy kézben van a diák.”

Egy-egy tanulócsoporthoz nevelői szakmai konzultációt, esetmegbeszélést tartanak.

Feladataink az 7-8. évfolyamon

Tanórákon

- A tantárgyi tartalmakat igyekszünk gyakorlatorientáltan közvetíteni: Pl.: a technika tantárgy a mindennapi életben is hasznos ismereteket, tevékenységeket kell, hogy tartalmazzon. Így megismerhetik a szakmák alapjait is. A főzés, a sütés, a varrás, a lakáskultúra, háztartásgazdaság a családi életre való felkészülést alapozza meg.
- A kertgondozás, virágápolás, a környezetgazdálkodás a saját életterünk kialakítását teszi lehetővé. A gyakorlatias nevelést kiemelten kell kezelni a pályorientációs tevékenység és a pályaválasztás szempontjából is.
- A vállalkozói ismeretek kiemelt kezelése nem csak ennek a műveltségterületnek a feladata. Az áru, piac, termszerkezet, marketing, reklám, foglalkozási ágak pénzgazdálkodás beruházás, befektetés, takarékoság témaköreit az életpálya építés kompetencia alapú oktatással kell megalapozni. Ez az oktatási tartalom 1-8. osztályig szerves része kell, hogy legyen az általános iskolai nevelésnek. Főleg osztályfőnöki és a technika óra keretében lehet megoldani.

2.1.5.5. Az egyéb tevékenységek, foglalkozások szerepe a nevelésben

A sport szerepe az oktatásban

- A kamaszkorral járó nehézségek leküzdésének, a fizikai fejlődésnek, az egészséges életmódra nevelésnek, önfegyelem, önbecsülés fejlesztésének kiemelt eszköze.
- A tanórai foglalkozások mellett a délutáni szabadidős tevékenységeknek szerves részévé kell válnia.
- A versenyek szervezése, a versenyeken való részvétel a megmérettetés, a viszonyítás, a személyiség egészséges, erős fejlesztésének egyik legjobb eszköze.
- Szoros kapcsolatot ápolunk a Tiszavasvári Sport Klubbal, melynek keretein belül tanulóink kosárlabda és fiú /leány futballedzésekre is járhatnak.

Táborok, erdei iskola működtetése

A pályázati lehetőségeket maximálisan kihasználva nyári napközis- és ottalvós táborokat szervezünk a tanulók számára.

Az erdei iskolát kidolgozott pedagógiai programmal- a rendelkezésre álló pályázati források és a fenntartó nyújtotta lehetőségektől függően - a családokra minimális terhet hárítva - minden évben meg szervezzük. Forrás híján a város és környéke, a Tisza-part, a Hortobágy lehet a szűkített program helyszíne.

A tapasztalás, a természet közelsége, a gyakorlati munkák, a megfigyelés, nem csak az általános képességeket fejlesztik, hanem speciálisan környezettudatos magatartást is eredményeznek. Nagy hangsúlyt kap a környezeti- és egészséges életmódra nevelés, a természeti és kulturális

emlékeink megfigyelése, a természettudományos gondolkodás empirikus tapasztalatokon alapuló fejlesztése, a velünk élő környezet minél alaposabb megismerése.

A művészeti tevékenységek

- A rajzban; képzőművészetben; népművészetben; ének-zeneben; táncban *rejlő művészi*, kifejezőeszközök és valóságismereti tartalmak, melyek az egységes világkép kialakításához szükséges ismereteket tartalmazza.
- A művészeti nevelés olyan átfogó jellegű nevelési szintér, mely a személyiségfejlesztés speciális eszköze.
- A művészeti nevelés lényege a kreativitás fejlesztése.
- Az eredetiség és ötletgazdagság, a divergens gondolkodás, a kíváncsiság és az alkotókedv nem csak az intellektuális tényezők függvénye, nagy szerepe van benne a motivációnak és az érzelmeknek is.
- A kamaszkorban, de már a gyermekkorban is segíti az érzelmek kifejezését, az egész személyiség rendszerben való fejlesztését.
- A műveltségterületek tananyagban való oktatása mellett fontos a délutáni szabadidős tevékenységek rendszerébe való beágyazódása is.
- Rajz, festészet, furulya, tánc, báb és színjátszás a lehetséges területei a délutáni szakköri foglalkozásoknak.

Pályaorientáció, továbbtanulási tanácsadás

- A sikeres élet alapja az, hogy sikerül-e megfelelő képzettséget, szakmát választani, amit hivatásként él meg az ember. Ezért igazából az egész általános iskolai oktatásnak ezt kell szolgálnia.
- Az életpálya-építés 1-8. osztályig történő bevezetése mellett a műveltségterületek oktatásánál is ki kell használni minden lehetőséget, hogy az önálló életkezdésben használható gyakorlati ismeretek elsajátítását eredményezzen.

2.1.5.6. Nevelési módszereink

Alapvető célunk, hogy a diák a tanulási folyamat aktív résztvevője legyen, ennek során a tanár segítségével átélje a tevékenykedtető felfedezés, megismerés és a tudás örömet. Ehhez szükséges a megfelelő motiváció és változatos, korosztályhoz, tanulócsoporthoz és egyéniséghez illő munkamódszerek

- változatos tanítási-tanulási módszerek (tanári előadás, csoportmunka, differenciált foglalkozás, egyéni munka stb.) változatos alkalmazása.
- a tanulói aktivitás: kiselőadások, önálló kutatások, pályamunkák, kísérletek, bemutatások hatékonyabbá élményszerűbbé teszik a tanulást.
- Fontosnak tartjuk, hogy a diákokban kialakuljon az igény a rendszeres, tartalmában és formájában is színvonalas, munkavégzésre.

- Nagyon fontosnak ítéljük a tanulók pozitív énképének, magabiztos, önálló életvezetésének kialakítását. Ezt sikerekhez juttatással, egyéni tehetségük
- kibontakozásának segítségével, kudarcaik feldolgozására és kijavítására adott lehetőségekkel kívánjuk előmozdítani.

2.1.5.7. Nevelési eszközök

Helyi nevelési rendszerünket úgy kívánjuk megszervezni és működtetni, hogy az iskolai életrendet követve- az osztályközösségek öntevékenységre, együttműködésre, aktivitására épüljön, amely elősegíti az emberi együttélés, kapcsolatteremtés szabályainak elsajátítását, a másokhoz való alkalmazkodás, nyitottság kialakítását.

Céljaink elérésének egyik leghatékonyabb eszköze az egyéni követés, a tanulói adottságokhoz alkalmazkodó differenciálás.

A harmonikus személyiség fejlődéséhez feltétlenül szükségük van a diákoknak sikerekre, önbecsülésre, elismerésre. Ennek érdekében a nevelőknek törekedni kell tanítványai személyiségének minél mélyebb megismerésére, tanulási módszereinek alakítására. Minden diák számára biztosítani kell a benne lévő értelmi, érzelmi és testi adottságok kibontakozását és teljesítménye elismerését. Ezt segíthetik elő a megfelelő szellemiségű iskolai közösségek.

A csoportok kialakításánál - ahol lehet - alapul kell venni a diákok érdeklődését, motiváltságát, életkori sajátosságait. A csoportbontások a szintre hozást és a tehetséggondozást is szolgálják. Az óvodai nevelés helyi sajátosságainak megfelelő módszereket és eszközöket a tagóvoda helyi nevelési programja tartalmazza.

2.1.5.8. Székhely és telephelyeink pedagógusai által alkalmazott nevelési eljárások

Célok	Közvetlen módszerek	Közvetett módszerek
Szokások kialakítását beidegző módszerek	• követelés • gyakoroltatás • segítségadás • ellenőrzés • ösztönzés	• a tanulói közösség tevékenységének megszervezése. • közös (közelebbi vagy távolabbi) célok kitűzése, elfogadtatása.
Magatartási modellek közvetítése	• elbeszélés • tények és jelenségek bemutatása • műalkotás bemutatása • a nevelő személyes példamutatása	• a nevelő részvétele a tanulói közösség tevékenységében • a követendő egyéni és csoportos minták kiemelése a közösségi életből

Célok	Közvetlen módszerek	Közvetett módszerek
Tudatosítás (meggyőződés kialakítása)	- magyarázat, beszélgetés - a tanulók önálló elemző munkája	- felvilágosítás a betartandó magatartási normákról - vita

2.1.5.9. A transzlingválás módszertana és pedagógiai gyakorlata az általános iskolában

Intézményi programunk célja a köznevelési, közoktatás terén megvalósuló esélyegyenlőség előmozdítása. Kiemelt figyelmet fordítunk a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók és a sajátos nevelési igényű tanulók oktatási helyzetére. Kiemelten fontos intézményünk oktatásszervezési gyakorlatának áttekintésével annak a vizsgálata, hogy érvényesül-e a diszkriminációmentesség, szegregációmentesség, és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók oktatási és társadalmi integrációjának támogatása.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek esélyegyenlősége előmozdításának elengedhetetlen feltétele az egyenlő hozzáférés biztosításán túl, olyan támogató lépések, szolgáltatások tervezése és megvalósítása, amelyek csökkentik meglévő hátrányaikat, javítják iskolai sikerességüket. Mindezek érdekében figyelmet fordítunk a tananyag kiválasztására és annak alkalmazására, a tanulók egyéni fejlődésére és szükség esetén egyéni fejlesztésére, és fejlesztésében, a továbbtanulásra való ösztönzésre és a szülőkkel, segítőkkel, a szakmai és társadalmi környezettel való kapcsolattartásra.

A Magyarországon élő kisebbségek közül legnagyobb számú a cigányság. Nyelvük eltérő tulajdonságai, szerkezeti mássága, a nyelv írott változatának hiánya megnehezíti a mindennapi oktatást ezen gyereke esetében. Ahhoz, hogy ezen változtatni lehessen, szükség van arra, hogy egymás nyelvét elfogadjuk és használjuk mindkettőt, hogy közelebb kerüljünk a megoldáshoz.

A Magszter iskolába járó gyerekek születésüktől kezdve egy másik nyelvet beszélnek anyanyelvükként, nem a magyart. Ám a magyar oktatási rendszerbe belépve eredeti nyelvét feladva a többségi nyelv használatára tér át. Iskolába lépéskor a tanulók egy része nem beszél olyan szinten a magyar nyelvet, hogy az általános iskolaérettségi feladatokat ezen a nyelven teljesíteni tudja.

A kétnyelvű, mégis hátrányból induló gyerekek, tanulók tanítása, felzárkóztatása nagyon nehéz feladat. Folyamatos módszertani repertoárbővítést, megújulást és nagyfokú empátiát igényel. A szülők úgy határozták meg gyermekük számára az óvodában és az iskolában kívánatosnak tartott nyelvi viselkedést, hogy otthon lehet cigányul beszélni, az óvodában és az iskolában is, csak magyarul szabad. Ám ennek az lett az eredménye, hogy a gyerekek nagyon gyenge magyar nyelvi teljesítményt nyújtanak. Beszédük egysíkú, tükörfordítása a magyarnak. Szinonimákat nem használnak. Nyelvhelyességük gyenge és a helyesírás megtanítása, gyakorlása sok akadályba ütközik.

Iskolánkban ezért egy különleges program indult útjára 2016-ban. A budapesti Károli Gáspár Református Egyetemen működő kritikai Szociolingvisztikai Műhely tagjai – adjunktusok és egyetemisták – és a Magiszter Óvoda és Általános Iskola vállalkozó pedagógusai közös kutatócsoportot hoztak létre egy transzlingváló projekt véghezvitelére. Ennek az a lényege, hogy a pedagógusok lehetővé teszik a gyerekek és a tanulók számára, hogy a foglalkozásokon és a tanítási órákon saját anyanyelvükön is megszólalhatnak, így megkönnyítve a kommunikációjukat.

A program lényegi vonása, hogy az óvodába, majd onnan a társiskolába érkező, otthon túlnyomórészt romani nyelvi erőforrások igénybevételével szocializált gyerekek nyelvi repertoárjának egészére figyel. Ahelyett, hogy azt nyelvekre „szeletelve”, a romani alapokra való tekintet nélkül fejlesztené, a természetes kommunikáció lehetőségét adja, és a két nyelvhez tartozó erőforrások párhuzamos használatát támogatja. Ez biztonságot, nyugalmat, ezzel a gyorsabb nyelvi fejlődés lehetőségét kínálja a gyerekeknek.

A transzlingváló pedagógiai orientáció várt hatása, hogy a gyerekek általános nyelvi képességeivel párhuzamosan a magyarhoz köthető nyelvi kompetenciák is gyorsabban fejlődnek.

A tanítás, a pedagógiai munka eredményessége nem csak a pedagógustól és a tanulótól függ. A kettő feltétlenül szükséges a megvalósításhoz, azonban ennek a kettőnek összhangban is kell lennie. Ha az oktatási-nevelési folyamat során a két fél nem érti egymást – akkor az eredmények elmaradnak.

Transzlingvális beszéd

„A transzlingválás a két- vagy többnyelvűnek nevezett emberek beszédmódjaira utaló fogalom. Alapja az az elképzelés, hogy a nyelvek nem struktúrák, hanem legalább két ember között megvalósuló cselekvési módok, melyek nem függetleníthetők az embert körülvevő szociális tértől.” (Garcia, 2004)

A transzlingválás terminusnak legalább három jelentése van. Értelmezéséhez érdemes előre bocsátani, hogy nyelv szavunk időnként az emberi nyelvre általában, máskor pedig az egyes, néven nevezett nyelvekre (mint az angol, a magyar vagy a romani) vonatkozik.

- A lingválás főnév a latin lingua ’nyelv’ szóból előbb igeképző, majd főnévképző hozzáadásával jön létre, és arra irányítja a figyelmet, hogy az emberi nyelv nemcsak rendszerszerű kiterjedés, hanem az e kiterjedéshez kapcsolódó, a társas viszonyokban megvalósuló cselekvés is.
- A transz- előtag pedig arra, hogy ez a cselekvés nem feltétlenül egy, de nem is feltétlenül kettő vagy több néven nevezett nyelvhez kapcsolódik. A transz- jelentése e szóban nem ’áthaladó’ (mint például ahogy a transzszibériai expressz keresztülszeli Ázsiát), hanem „valamin túlmutató.” (Heltai, 2020)

Transzlingváló pedagógia

A transzlingválás egy jól meghatározható pedagógiai módszertant jelent. A tanulás során a tanuló/beszélő az általa beszélt nyelvek közül azt választja ki, amelyek kommunikációs

céljainak leginkább megfelel. A tanulók transzlingváló beszédmódjaik segítségével értik meg a tananyagot. A transzlingváló szemléletű oktatás az új információt, a már ismert tartalmakhoz kötve törekszik arra, hogy a tanulók megértsék a tananyagot.

Ennek célja a diákok nyelvi kompetenciájának és iskolai eredményességének növelése. Másik nem elhanyagolható eredménye az, hogy megváltoztatja – jelen esetben a magyar nyelv és a romani nyelv - hierarchiáját elősorban az iskolában. Majd később, elterjedve a tágabb roma közösségben is.

Óvodánkban és iskolánkban a tanulók nyelve és kultúrája elismert és értékelt. A pedagógusok megengedik, hogy a cigány származású gyerekek anyanyelvüket is használják az iskolában, sőt ösztönzik őket anyanyelvi képességeinek fejlesztésére.

Az iskola vezetése pedig arra ösztönzi a tantestület érdeklődő tagjait, hogy a nyelvi kisebbségi diákok nevelését, oktatását fontosnak tartsák.

Igyekszünk olyan tanárokat alkalmazni, akik nem csak a hátrányos-, hanem a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és tanulók nevelésére és oktatására módszertanilag felkészültek. Akik toleránsak, elfogadják a szociokulturális és a nyelvi másságot is. Vannak, akik igyekeznek ebből előnyt kovácsolni, megtanulva egy másik nyelvet is. Jelen esetben ez nem egy „felkapott” világnyelv, de itt számunkra mindenképp előny az ismerete.

A diákok szüleit is bevonjuk az iskola életébe, gyerekeik oktatásába. Akár oly módon is, hogy nem csak iskolai rendezvényeken – ünnepségeken – vannak jelen meghívottként, de akár közreműködnek egy-egy transzlingváló óra menetében is.

A nevelőtestületünk komoly elkötelezettséget vállal a tanulók iskolai előmeneteléért. Az iskolánk pedagógusai egyértelműen kifejezik, hogy a nyelvi kisebbségben lévő diákokat is hatékonyan kívánjuk szolgálni.

A transzlingváló pedagógia használatával mi tanárok az órán számos lehetőséget biztosítunk a diákok számára a célból, hogy használják otthoni megszólalási módjaikat. Ezért a szakórai tanulási folyamatba beépítjük az otthon használt nyelvi forrásokat, diszkurzív (kifejtő, következtető) viselkedésmódokat és megismerési módokat. A transzlingváló pedagógia gyakorlatába igyekszünk bevonni a közösség más tagjait, kortársakat is akár.

Ezeket az elméleti pontokat figyelembe véve indult el 2017 szeptemberében a Transzlingvális osztálytermi kommunikáció és hatékony tanulásszervezés Tiszavasváriban elnevezésű pedagógiai program, amely során ezeknek a beszédmódoknak, tehát a gyerekek otthoni spontán megszólalási módjainak teret engedünk az iskolában.

Kétfajta transzlingváló pedagógiát különböztetünk meg:

- Az egyik, a gyerek által és tanár által kezdeményezett transzlingválás. Amikor hagyjuk, hogy a gyerekek használják a teljes nyelvi eszköztárukat arra, hogy elmagyarázzák egymásnak a feladatot, vagy csak egyszerűen a feladatmegoldás során megengedjük, hogy azokat a szavakat használják, amivel könnyebben ki tudják fejezni magukat.
- A másik pedig a tanár által kezdeményezett transzlingválás, mely során a feladat maga is az egész nyelvi repertoárt használja. A cél mindenféleképp az, hogy nem az egyik vagy a másik nyelven való tudását fejlesszük a gyerekeknek, hanem az általános nyelvi kompetenciáit (fogalmazás, érvelés, körülírás stb.). E képességek birtokában pedig a tanulók mindkét nyelven hatékonyabban fognak tudni gondolkodni, mintha az egyik nyelv »javára« letiltanánk őket a másik nyelv használatáról. (Heltai, 2021)

Ez a fajta pedagógia Magyarországon egy teljesen újkeletű és rendhagyó dolog. Régebben a gyerekek, tanulók, szülők elhallgattak, amikor cigány beszédük közben valaki – magyar ember, vagyis nem cigány származású – a közelükben volt. Ma már bátran, sőt büszkén használják a nyelvüket. Maguk között ezen a nyelven beszélnek.

A budapesti Kutatóműhely tagjai és a tiszavasvári Magiszter Iskola, vállalkozó kedvű pedagógusai megalakították a Transzlingváló Műhelyt.

Létrehoztunk egy transzlingváló kiskátét pedagógusoknak kérdés-felelet formában. Ez röviden összefoglalja a transzlingválás legfontosabb alapelvei mellett a pedagógusoknak szóló gyakorlati tudnivalókat is. Emellett elkészítettünk egy iskolai nyelvi kartát is.

A transzlingválással a tanulói megszólalási módokat - amit a mindennapokban a tanulók/gyerekek beszélnek – beengedjük a tanítási órára, vagyis a tanulási folyamat részévé tesszük. Ahelyett, hogy megtiltanánk a romani nyelv óvodai, iskolai használatát, bátorítjuk azt. Lehetővé tesszük a gyerekek és tanulók romani nyelven való tanórai megszólalását, ami egyrészt a nyelvi folytonosság érzését nyújtja a tanulóknak, másrészt bátrabb és változatosabb kommunikációt eredményez.

A transzlingválással olyan megoldást keresünk, amely azt eredményezi, hogy a tanulók, családjaik, az iskolai tanárok, az iskolavezetés, a helyi nyilvánosság és a tudományos diskurzusok mindkét nyelvet az iskolai írásosság hordozójaként ismerhetik el.

A transzlingválás módszerének gyakorlati alkalmazása a tanítási órákon

A transzlingválás módszerét használó tanítási órákon a tanító és a tanár úgy építi fel az óráját, hogy aktív szerepet szán benne a tanulónak.

Ezek az órák gyakran használt módszereink a következők

- Gyakran alkalmazzuk a frontális osztálymunkán kívül az egyéni és páros munkát is.
- Gyakran dolgozunk csoportokat alkotva. A csoportalkotás történhet tanári irányítással, de kezdeményezhetik a gyerekek is.
- A tananyaghoz és a témához kapcsolódva képekről, történetekről, eseményekről beszélgetünk a tanulókkal.
- Igyekszünk minél bátrabb és ösztönösebb kommunikációra ösztönözni tanulóinkat.
- Magyarul és romaniul, felváltva folyik a kommunikáció. Romaniul is elfogadjuk a tanuló mondanivalóját, véleményét, válaszát. Gyakran megesik, hogy nem értjük csak egyes szavait az elhangzott mondatoknak. Ilyenkor mindig kérünk egy tolmácsot a tanulók közül, aki lefordítja, összefoglalja az elhangzottakat magyarra

2.1.6. Nevelési-oktatási céljaink, feladataink a középiskolában

Nevelő-oktató munkánk során fejlesztjük az anyanyelvi, idegen nyelvi kommunikáció, matematikai, természettudományos, digitális, a hatékony és önálló tanulás, a szociális és állampolgári, a kezdeményezőképeség és vállalkozói, az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség kompetenciáit. Különösen nagy hangsúlyt fektetünk az anyanyelvi, az idegen nyelvi, a természettudományos és a digitális kulcskompetenciának.

2.1.6.1. A középiskolai évfolyamainkon folyó nevelő-oktató munka céljai

- Kiterjessze és elmélyítse a tanulók általános műveltségét, a szakgimnáziumban alapozza meg a szakmai műveltséget is.
- Felkészítse a tanulókat az érettségi vizsgára, a felsőfokú tanulmányok megszerzésére, a munkába állásra.
- Kialakítsa a tanulóknál az élethosszig tartó tanulás igényét és az erre való készséget, képességet.
- Tovább építse a tanulóknál a nemzeti és európai azonosságtudatot, az egyetemes kultúra értékeinek megbecsülését.
- Biztosítsa az eltérő adottságú és motivációjú tanulók számára az intellektuális, érzelmi, testi-lelki fejlődés lehetőségét.
- Biztosítsa, hogy a diákok érdeklődésüknek, képességeiknek, eredményeiknek, pályaválasztási szándékaiknak megfelelően tanulhassanak.
- A képzés során részesítse előnyben a képességek és készségek fejlesztését, mozgítsa elő a tanulóknál a konstruktív attitűd kialakulását.
- Csökkentse a tanulási kudarcok mértékét és biztosítsa az iskola eredményes befejezését.
- Segítse elő a szocializációs készségek kialakulását, fejlessze a diákoknál az önmagukért, társas környezetükért és a tágabb természeti-társadalmi környezetért érzett felelősséget, természetes legyen egymás tisztelete és mások értékeinek megbecsülése, a fegyelmezettség.
- Nevelje a diákokat nyitottságra a változások iránt, hogy adott esetben tulajdonosi, vállalkozói szemlélettel kreatív módon tudjanak alkalmazkodni az élet változó feltételeihez.
- Tudatosan készítse fel a különböző társadalmi szerepekre: az állampolgári, az értelmiségi, a munkavállalói, a fogyasztói, a családtag szerepre.

Mindezen gondolatok mentén közvetítjük

- az alapvető, tudományos igényű ismereteket,
- az etikai értékeket,
- a helyes magatartási és viselkedési normákat,
- az anyanyelv igényes használatát.

2.1.6.2. A középiskolai évfolyamokon folyó nevelő-oktató munka feladatai

a) A tudományos nevelés, az értelmi képességek fejlesztése területén:

- Tantárgyi és tantárgyközi tartalmak és tevékenységek révén elsajátítható, korszerű tudást közvetítsen.
- Válgják meggyőződéssé, hogy a humanizmus, az emberi élet és tevékenység alapértéke (a durvaság, az agresszió, a kizárólagosságra törekvés negatív jelensége).
- a személyi-, a magán- és a közösségi tulajdon tisztelete és védelme, az etikai, az esztétikai, a természeti és az ember által létrehozott értékek megbecsülése.
- Számoljon a fogyasztói javak jelenlétével, de tudjon szembenézni ezek elérhetetlenségével, az egzisztenciális gondokkal is.

- Fontos annak belátása, hogy a fegyelem, a tudatos mérlegelés, döntés nyomán önként vállalt szabályok betartása biztosítja a harmonikus életvezetést, a társas kapcsolatok kedvező alakulását.
- Válgják meggyőződésé, minél nagyobb az erkölcsi szabadságunk, annál nagyobb a felelősségünk.
- A problémák felvetésén, megismertetésén túl fontos a részértékek bemutatása, elsajátíttatása, mintaadás (önbecsülés, önismeret, tolerancia, szeretet, bizalom, tisztelet, szolidaritás, tapintat, segítségnyújtás, illemtudó viselkedés). o A tanulók alkossanak véleményyt a világ égető gondjairól: a kábítószer terjesztése és fogyasztása, a terrorizmus, a kiáltó ellentétek: gazdagság és szegénység, az elszegényedő, éhező népek, a háborúk által megnyomorítottak, a szülőföldjükről elűzöttek szenvedése, a túlnépesedés, népességfogyás.
- Törődjenek szűkebb és tágabb környezetük védelmével.

b) Az érzelmi kultúra területén

- Annak beláttatása, hogy az érzelmek szükségleti természetűek, irányultságuk, intenzitásuk szerint különbözőek.
- Neveljen a család, a szülők, testvérek, rokonok szeretetére, az osztálytársak, tanárok, a környezetükben élő emberek tiszteletére.
- Neveljen együttműködésre, kooperációra, arra, hogy a társas kapcsolatokban nélkülözhetetlen a felelősségérzet, kötelességérzet.
- Neveljen a nemzet-haza, patriotizmus, lokálpatriotizmus, Európa, a világ, azaz szűkebb és tágabb környezetünk ismeretére, megbecsülésére és egységben látására. Fontos a nemzeti hagyományok és a nemzeti azonosságtudat ápolása, fejlesztése.
- A hazafiság tartalmának szükségszerű módosulását inspirálják korunk tendenciái, az integrációs törekvések, a migráció stb.
- Ismertesse meg a civil társadalom egyre növekvő szerepét, az egyén és az állam felelősségkörének behatároltságát a demokráciában.
- Az Európához való tartozásunk érzésének erősítése mellett fontos a más népek, kultúrák iránti nyitottság, megbecsülés, megértés igényének kialakítása

c) A kulturális művészeti értékek területén

- Neveljen a kulturált magatartás, kiegyensúlyozott életvitel, megfelelő öltözködési szokások, a szabadidő kulturált, személyiséget gazdagító eltöltése iránti igényre. Szakközépiskolásoknál - mivel szolgáltatói szakmára készülnek - a szolgáltatói magatartás elsajátítására.
- Az esztétikum világában (természet, társadalom, művészetek) megjelenő esztétikai minőségek észlelésére, felismerésére, az esztétikai élmények igénylésére, a befogadás folyamatában egyre csiszolódo ízlés fejlődésére.
- Az alkotásra képes tanulók tevékenységének kibontakoztatására, illetve gondoskodás arról, hogy a hozzáértő emberek ezt megtehessek.

d) Az egészséges életmód értékei, test és lélek harmóniája

- Tudatosan óvják testi és lelki egészségüket.
- Testi erő és kondíció, fittség, teherbíró-, teljesítő-, feszültségtűrő és feszültségoldó képesség fejlesztése.
- A higiénés szokások továbbépítése, rögzítése.
- Pszichés összeszedettség, optimális konfliktuskezelő képesség.

- Pozitív gondolkodás, mentálhigiénés kiegyensúlyozottság.
- Rendszeres életvezetés, egészséges bioritmus kialakítása.
- A szenvedélybetegségektől való elhatárolódás, testedzés, sportolás, szabad levegőn való tartózkodás, betegségek megelőzése.
- legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stressz kezelés módszereinek alkalmazására.
- Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megóvására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére.

e) Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

- a hátrányos helyzetű, vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítása a tanulóknál úgy, hogy saját élményen, tanuláson keresztül ismerik meg a csoportoknak a sajátos igényeit, élethelyzetét.

f) Fenntarthatóság, környezettudatosság

- A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát
- a természetben és a kultúrában. Meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja.
- Cél, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára
- Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek el, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

g) Gazdálkodásra, takarékosagra nevelés

- A felnövekvő nemzedéknek hasznosítható ismeretekkel kell rendelkeznie a világgazdaság, a nemzetgazdaság, a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági-pénzügyi intézményekről és folyamatokról.
- Cél, hogy a tanulók ismerjék fel saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát, lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrautaltságát.

h) Médiatudatosságra nevelés

- Cél, hogy a tanulók a média révén globális nyilvánosság felelős résztvevőivé váljanak: értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét.
- A médiatudatosságra nevelés az értelmező, kritikai beállítódás kialakítása és tevékenység-központúsága révén felkészít a demokrácia részvételi kultúrájára és a médiumoktól is befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékelvű megszervezésére, tudatos alakítására.
- A tanulók megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusával, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint a különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelenségével.

i) Az iskola készítsen fel a különböző társadalmi szerepekre

- A diák értse meg, hogy az iskoláskori tanulói szerep azért fontos, mert ebben az időszakban alapozzuk meg jövőnket, ekkor szerezzük meg az általános műveltség és a szakmai tudás alapjait.
- A mai, még inkább a jövő társadalma tudásalapú, amely gyorsan produkálja az új tartalmakat, amit a felnőtt tanuló egy életen át, folyamatosan kell, hogy megszerezzen. Az iskoláskorban kialakított, megszerzett képességek meghatározók az eredményességben.

2.2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatainkat az alábbiakban határoztuk meg:

- a NAT-ban és a kerettantervben leírt egységes, alapvető tartalmak átadása, racionális elsajátítása,
- a kulcs kompetenciák fejlesztés
- a kompetencia alapú oktatás-nevelés érvényesítése a tanítás-tanulás során,
- a szakmai képzési irányelvek, az érettségi követelmények érvényre juttatása,
- az input méréseken alapuló, egyéni adottságokhoz alkalmazkodó differenciálás.

Pedagógiai programunk középpontjában a tanulók tudásának, képességeinek, egész személyiségének fejlődése, fejlesztése áll.

Célunk, hogy tanulóink a különböző szintű adottságaikkal, az eltérő mértékű fejlődésüket, az iskolai és iskolán kívüli tanulásukkal, egyéb (érdeklődési körüket érintő) tevékenységükkel, szervezett ismeretközvetítéssel, spontán tapasztalataikkal összhangban minél teljesebben bontakoztathassák ki személyiségüket.

A különböző ismeretek elsajátítása során törekszünk a tanulók értelmi, önálló ismeretszerzési, kommunikációs, egészséges és kulturált életmód iránti cselekvési motívumainak, képességeinek a kialakításához, fejlesztéséhez.

2.2.1. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos teendőink

A tanulók erkölcsi nevelése

Feladat: Az emberi együttélés szabályainak megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása. Válgják személyiségének részévé úgy, hogy ez ismeretek alapján cselekedjen.

A tanulók értelmi nevelése

Feladat: Az értelmi képességek kialakítása, fejlesztése. A tanulás az önművelődés vágyának, igényének erősítése. A felfedezés, a megértés, az alkotás, az érdeklődés és a vizsgálódás örömeinek fejlesztése.

A tanulók közösségi (társas kapcsolatokra felkészítő) nevelése

Feladat: Az emberi együttélés szabályainak megismertetése. A társas kapcsolatok fontosságának tudatosítása, az együttműködési készség kialakítása. A kulturált magatartás és kommunikáció elsajátítása.

A tanulók érzelmi (emocionális) nevelése

Feladat: Az élő és élettelen környezet jelenségeire, a tanulók közösségeire és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek kialakítása.

Iskolánk környezete, udvara, lehetőséget biztosít a tanultak gyakorlati alkalmazására.

A tanulók akaratí nevelése

Feladat:

Az önismeret, a megismerő, gondolkodó, kifejező, alkotóképesség kibontakoztatása.

A kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakítása.

A tanulók nemzeti nevelése

Feladat: A szülőhely és hazánk múltjának és jelenének megismertetése, emlékeinek, hagyományainak tisztelete, ápolása, megbecsülése.

A hazaszeretet érzésének felébresztése, kialakítása, megerősítése.

Nemzeti jelképeink tisztelete viselkedéseikben is tükröződjön.

A tanulók állampolgári nevelése

Feladat: Az alapvető állampolgári jogok és kötelességek megismertetése.

Az érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek és problémák iránt.

Igény kialakítása a közösségi tevékenységekre, az iskolai és helyi közéletben való részvételre.

A tanulók munkára nevelése

Feladat: Az emberek által végzett munka fontosságának tudatosítása

A tanulók önellátására és környezetük rendben tartására irányuló tevékenységek gyakoroltatása.

A tanulók egészséges életmódra történő nevelése

Feladat: A tanulók testi képességeinek fejlesztése, a testmozgás iránti igény felkeltése.

Egészséges, edzett személyiség kialakítása. Az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságának tudatosítása, az egészséges életmód iránti igény kialakítása.

Bűnmegelőzés

Az iskolának fokozott szerepet kell vállalnia a gyermek-és fiatalkori bűnözés megelőzésében. Meg kell teremteni a bűnmegelőzést is szolgáló helyi szabadidős, kulturális és sportprogramokat, különös figyelemmel a szegregált körülmények között élő fiatalok képességeinek a feltárására. A hatékony bűnmegelőzés érdekében együtt kell működni a rendőrséggel, az oktatási-nevelési, kulturális intézményekkel, a civil és üzleti szférával, egyházakkal és a helyi médiával.

A bűnmegelőzést már óvodáskorban meg kell kezdeni és iskolás korban pedig tovább kell folytatni. A bűnmegelőzés egyik hatékony módja a bűnözés okainak feltárása, ennek érdekében szoros kapcsolat alakul ki a rendőrség és az iskola között.

Drogprevenció

A drog jórészt lelki problémákra vezethető vissza. Akik ezekhez a szerekhez nyúlnak, azok valamilyen problémát, konfliktust nem tudnak megoldani magukban, baj van a mentális egészségükkel. A drog prevenció mentális kérdés: a fiataloknak olyan ismereteket adnak át, amelyekkel saját problémájukat kezelni tudják. A tanulókkal meg kell ismertetni a drogfogyasztás káros következményeit.

Az iskola - figyelembe véve a város drogstratégiát - a gyermekvédelmi felelős és az osztályfőnökök közreműködésével minden tanévben, a gyermekvédelmi munkaterv részeként tervezi az éves drogmegelőzési feladatokat.

A fogyasztóvédelem

A fogyasztóvédelem célja a fogyasztói kultúra fejlesztése, és a tudatos kritikus fogyasztói magatartás kialakítása és fejlesztése a tanulóknál." (NAT)

A cél elérését a fenntarthatóság, azon belül a fenntartható fogyasztás fogalmának kialakítása, elterjesztése és fenntarthatóságnak a mindennapi életünkben fogyasztóként való képviselése jelenti.

Az Esélytér Intézményfenntartó elkötelezett az iskolai agresszió és a kortársbántalmazás (bullying) megelőzésében, kezelésében. Alapelvünk, hogy a fenntartott iskoláinkban a bántalmazás semmilyen formája nem megengedett, a bullying minden esetben következményekkel jár. Ennek érdekében működtetjük a Békés iskolák programot. A „Bántalmazáskezelési protokoll”-ról az iskolába lépéskor a házirenddel együtt minden tanuló, szülő, nevelőszülő és minden új dolgozót tájékoztatni kell.

A bántalmazáskezelési protokoll célja:

- A bullyinggal kapcsolatos közös álláspont (zéró tolerancia) kialakítása;
- Iránymutatás a bullying kezeléséhez

2.2.2. A kognitív kompetencia területén elvégzendő feladatok

- A tanulási motívumok fejlesztése: megismerési vágy fejlesztése, tanulási teljesítményvágy (sikervágy, kudarcfélelem) optimalizálása, tanulási kötelességtudat, ambíció, a tanulási életprogram fejlesztésének segítése (a tanulás gyakorlati értéke, továbbtanulási szándék, önfejlesztési igény).
- A személyiségfejlesztésben a közvetett ráhatások mellett döntő - az érdeklődést, az egyéni fejlődési ütemet és képességeket figyelembe vevő - „személyre szabottság”, az egyéni bánásmód. Azt is fontos felismernünk, hogy „a nevelhetőségnek” korlátot állíthat az egyén személyiségstruktúrája, szociális háttére, az őt előzőleg ért hatások

minősége, elsősorban a családi szocializáció, a szülők nevelési módszerei (követelő, megengedő, elhanyagoló).

- A személyiségfejlesztő munkában kulcsfontosságú az aktív tanulói tevékenység. Erre törekszünk tanórán, a felkészülési, művelődési szabadidős programokban. Személyiségfejlesztő tréningekkel. Fontos, hogy teret adjunk a színes, sokoldalú iskolai életnek, tanulásnak, a játéknak, a munkának.
- A tanulók ismereteket szerezzenek a személyiség-fogalom összetettségéről, a személyiség főbb jellemzőiről, alkotóelemeiről (temperamentum, attitűd, érdeklődés, szükséglet, életműködés, testalkat, készségek), a személyiségelméletekről és típustanokról.
- Fejlesszük a tanulók önismeretét, segítsük reális önismerethez, hiszen sajátosságainak, reakcióinak ismeretében jobban felkészülhet a tudatos magatartásra, jobban ki tudja alakítani viselkedési stratégiáit, kevésbé lesz kiszolgáltatva a körülmények hatalmának.
- Teremtsünk lehetőségeket a különböző társadalmi szerepekre (állampolgári, értelmiségi, munkavállalói, fogyasztói, családtag) való felkészülésre, a felelős társadalmi magatartás kialakítására.
- Járuljunk hozzá életmódjuk, motívumaik, szokásaik, az értékekkel történő azonosulásuk fokozatos kialakításához, meggyökereztetéséhez.

Kiemelt személyiségfejlesztő munka folyik a különbségek kezelésére kidolgozott programjainkban pl. egyéni fejlesztés, szakkörök.

2.2.3. Feladatok nevelési területenként

Nevelési terület	Feladatok
A tanulók erkölcsi nevelése	Az alapvető erkölcsi normák elsajátíttatása.
Önismeretre és a társas kultúrára való nevelés	Elő kell segíteni a tanuló kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését.
A nemzeti öntudatra, hazafiságra nevelés	Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése.
A tanulók állampolgárságra, demokráciára nevelése	A törvénytiszteletre, az együttélés szabályainak betartására, az emberi méltóság és az emberi jogok tiszteletére, az erőszakmentességre, a méltányosságra nevelés.
Családi életre nevelés	A harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek megbecsülésére nevelés, felkészítés a családi életre, a helyes szexuális kultúrára.
A testi és lelki egészségre nevelés	Legyen igénye a tanulóknak a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stresszkezelés módszereinek alkalmazására, a káros

	függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésére.
Felelősségvállalás másokért, önkéntességre nevelés	A segítő magatartás számos olyan képességet igényel és fejleszt is egyúttal, mint az együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és megvalósítás, amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári léthez.
Fenntarthatósága, környezettudatosságra nevelés	Meg kell tanulni, hogyan kell az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használni. Fenntarthatósági Témahéthez való kapcsolódás
A tanulók tanulásra nevelése	Az érdeklődést felkeltése az iránt, amit a pedagógus tanít, és útbaigazítást adása a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban.
Gazdasági és pénzügyi nevelés	A tanulók ismerjék fel saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát PÉNZ7 pénzügyi és vállalkozói témahéthez való kapcsolódás
Médiatudatosságra nevelés Digitális kompetenciák megalapozása és elmélyítése	Az értelmező, kritikai beállítódás kialakításával és tevékenység-központúsága révén felkészít a demokrácia részvételi kultúrájára és a médiumoktól is befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékelvű megszervezésére, tudatos alakítására. Digitális Témahéthez való kapcsolódás
Toleranciára, egymás elfogadására való nevelés	Az Esélytér Intézményfenntartó által fenntartott iskolákban a bántalmazások (bullying) kezelésére esetkezelő csapat működik. A csapat tagjai az egyes intézményekben dolgozó, a feladatra önként jelentkező pedagógusok. A bántalmazáskezelő csapat tagjainak neve nyilvános, szerepel az intézmény honlapján, a házirendjében és az iskola épületében jól látható helyen kifüggesztésre kerül.

2.3. A teljeskörű egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

*„A lelki egészségnek két kritériuma van: képesség a munkára és képesség a szeretetre.”
(Sigmund Freud)*

2.3.1. A teljeskörű egészségfejlesztés

A nevelési-oktatási intézmény által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési-oktatási intézményben végzett tevékenységet, a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek, a tanuló és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek, a tanuló egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő. A teljeskörű egészségfejlesztés, egészségnevelés során intézményünk is ezt a célt valósítja meg.

A nevelési-oktatási intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek, a tanuló egészséghez, biztonsághoz való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen

- az egészséges táplálkozásra nevelés,
- az egészségfejlesztési kritériumoknak megfelelő mindennapos testnevelés és az azt kiegészítő egyéb testmozgás, iskolai sporttevékenység,
- a lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek és a művészetek alkalmazásával a tanulási eredményesség és a társas kapcsolati készségek fejlesztése, a lemorzsolódás csökkentése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerfogyasztás, a bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése,
- az egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztése területére terjednek ki.

A teljes körű egészségfejlesztésünk figyelembe veszi a gyermekek, tanulók biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait, amely beépül pedagógiai munkánkba. Egy többcélú köznevelési intézményben az általános iskolai nevelés-oktatástól a szakképesítés, szakma megszerzésének befejezéséig vesznek részt, ami azt jelenti, hogy az iskolai nevelés minden korosztálya megjelenik.

Az iskolai egészségfejlesztés, a tanulók egészségben nevelése akkor hatékony, ha teljeskörű. Ez az alábbiak teljesülését jelenti:

- nem szűkül le egyik-másik beavatkozási területre, hanem mindegyik fő egészség-kockázati tényezőt befolyásolja;
- nem szűkül le egy-egy akció időtartamára, hanem az iskola mindennapi életében folyamatosan és rendszeresen jelen van;
- nem szűkül le egy iskolai közösség valamelyik részére, hanem az egészségfejlesztést megvalósító iskola minden tanulója részt vesz benne;
- nem szűkül le a tantestület egyes tagjaira, hanem a teljes tantestület részt vesz benne; és

- nem szűkül le az iskolán belüli közösségre, hanem bevonja a szülőket és az iskola közelében működő, erre alkalmas civil szervezeteket, valamint az iskola társadalmi környezetét (pl. fenntartó) is.

A teljeskörű iskolai egészségfejlesztés négy egészségfejlesztési alapeladat rendszeres végzését jelenti az iskola mindennapjaiban - minden tanulóval, a teljes nevelőtestület és alkalmazotti közösség, az iskolaegészségügyi szolgálat szakemberei, a szülők és az iskola környezetének bevonásával, szakmai segítség és ellenőrzés mellett:

A nevelési-oktatási intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek, a tanuló egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen

- **az egészséges táplálkozásra nevelés,**
- az egészségfejlesztési kritériumoknak megfelelő **mindennapos testnevelés** és az azt kiegészítő egyéb testmozgás, iskolai sporttevékenység,
- **a lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek** és a művészetek alkalmazásával a tanulási eredményesség és a társas kapcsolati készségek fejlesztése, a lemorzsolódás csökkentése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerfogyasztás, a bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése,
- **az egészséget támogató ismeretek** és készségek fejlesztése,

A teljeskörű iskolai egészségfejlesztés az idevágó nemzetközi és hazai szakirodalom bizonyítékai szerint az alábbi részterületeken jelentkező hatások révén eredményezi a jobb egészséget:

- a tanulási eredményesség javítása,
- az iskolai lemorzsolódás csökkenése,
- a társadalmi befogadás és esélyegyenlőség elősegítése,
- a dohányzás, az alkoholfogyasztás, a kábítószer-fogyasztás és egyéb szenvedélyek elsődleges megelőzése,
- bűnmegelőzés,
- a társas kapcsolatok javulása a kortársakkal, szülőkkel, pedagógusokkal,
- az önismeret és önbizalom javulása,
- az alkalmazkodókészség, a stresszkezelés, a problémamegoldás javulása,
- érett, autonóm személyiség kialakulása,
- a krónikus, nem fertőző népbetegedések (lelki betegségek, szív-érrendszeri, mozgásszervi és daganatos betegségek, cukorbetegség) elsődleges megelőzése,
- a társadalmi tőke növelése.

2.3.2. Az egészségfejlesztés megvalósításának gyakorlata

Az egészségnevelés általános feladatai	Az iskolai egészségfejlesztés belső érintettjei	Az egészségfejlesztés megvalósításának leggyakoribb szinterei
• kedvező mentálhigiénés légkör kialakítása, • esztétikus környezet megteremtése, • érzelmi kultúra fejlesztése, • szabadidős programok szervezése, • természettudományos ismeretek adása, • testnevelési, sportolási lehetőségek nyújtása	• intézményvezető • nevelőtestület • tanulók • szülők • iskolaorvos, védőnő • iskolapszichológus, szociális segítő stb. • fenntartó	• tanórai keretek között, • tanórák közti szünetekben és ebédszünetben, • tanórán kívül – egészségnap, iskolakert/tankönyha programok, mozgásprogramok • külső helyszínen – mentőállomás/termelők/kertészet, pékség meglátogatása stb.

Fontosnak tartjuk a szülőknek, az iskola nem-pedagógus dolgozóinak és az iskola környezetének bevonását, valamint az iskola egészséges munkahellyé válását (ezen belül az iskola lelki és tárgyi környezetének, időbeosztásának a lehetőségek szerinti javítása a jobb egészség érdekében).

Igénybe vesszük az iskola-egészségügy és a népegészségügy intézményeinek segítségét, valamint a szociális, gyermekjóléti, kulturális-közművelődési intézmények, sportszervezetek, civil és egyházi közösségek ilyen irányú segítségnyújtását is.

2.4 A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

2.4.1. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladataink

A közösség olyan együttműködésre szerveződött emberi csoport, amelyet a közös érdek, közös cél, közös értékrend és közös tudat tart össze. Fontos az együttes élmény ereje, mert a közös szokások révén kialakult elvárások lesznek a szabályozók. Az igazi tanulói és más emberi közösség a legegységesebb emberi, kulturális, vallási, nemzeti és szociális értékek hordozója, közvetítője, amely messzemenően figyelembe veszi a közösség tagjainak egyéni sajátosságait.

Célja: a közösség segítse az egyének fejlődését, képességeinek kibontakozását úgy, hogy azok egyéni lehetőségeik maximumára jussanak el.

A közösségi nevelés területei: a család, az iskola, az iskolán kívüli közösségek.

Az iskola keretén belül működő közösségi nevelés területei:

- a tanítási órák,
- a tanítási órán kívüli egyéb iskolai foglalkozások,
- a diákok által szervezett, tanórán kívüli iskolai foglalkozások (lásd. diák-önkormányzati munka),
- a szabadidős tevékenység.

Fontos az oktatás és a szabadidős tevékenység gondosan megtervezett, átgondolt munkamegosztása, amely az egymásra épülés teljes rendszerét jelenti. Az iskolai szabadidős tevékenység jó teret biztosít a közösségfejlesztő munkának.

2.4.2. A tanítási órán megvalósítható közösségfejlesztő feladatok

A közösségfejlesztés egyik legfontosabb színtere az osztály. Mivel a tanuló életének jelentős idejét ebben a közösségben tölti, nagyon meghatározó számára annak légköre, szellemisége, hatása, a tanulók egymás között kialakuló kapcsolatrendszere. A középiskolai osztályközösség az ekkorra már elég jól kialakuló eltérő szokásokkal, szerteágazó alapismeretekkel, különböző szemléletmóddal rendelkező tanulók közössége. Az osztály közösségi munka szervezésében, irányításában kulcsszerep jut az osztályfőnöknek. Az osztályfőnökök tevékenységét az osztály diákbizottsága segíti. Fontos az osztály közös céljainak és szilárd közös értékrendjének meghatározása és elfogadtatása. A közös cselekvés színterei a közös célokból és feladatokból részben következnek, részben pedig az osztályok maguk határozzák meg.

Az osztályközösség az alábbi feladatokban játszhat meghatározó szerepet

- minden egyes tanuló pozitív irányú befolyásolása,
- az egyéni értékek felismerése,
- egymás tiszteletben tartása,
- egymás kölcsönös segítése a tanulásban, az egyéni beilleszkedési problémákban,
- a mások gondjainak felismerése, problémáik megoldásában történő segítése,
- a másság elfogadása, tolerancia.

Megvalósítása során kooperatív munkaszervezést, projekt munkát alkalmazunk.

2.4.3. A tanítási órán kívüli közösségfejlesztés feladatai

Szakmai munkánk hagyománya, hogy az iskolát olyan nevelő műhellyé alakította, amely képes betölteni szerepét nemcsak az általános társadalmi elvárásoknak megfelelően, de a szűkebb környezet életében is. Tanulóink elfogadták azt az erkölcsi követelményt, hogy tanulmányi

munkájukat a közvetlen egyéni érdeken túlmenően, az iskola jó hírnevének és társadalmi megbecsülésének gyarapításáért is legjobb tudásuk szerint végzik.

Pedagógusaink, oktatóink és tanulóink képességeik és adottságaik szerint részt vállálnak a közéletből, tisztában vannak azzal a szereppel, amit az adott tagintézmény a város és környéke kulturális életében betölt. Hagyománnyá vált az iskolához tartozás értékének tudata, az érettségi, a szakmai vizsga után a tevékeny kapcsolattartás az alma materrel.

A sportfoglalkozások, a szakkörök, a témahetekhez kapcsolódó egyéb foglalkozások, a színház, mozi-és múzeumlátogatások, a szakmai és osztálykirándulások is alakítják a közösséget.

A közösségfejlesztés egyéb hagyományos színterei, rendezvényei: az iskolai ünnepélyek, a Gólya avató, a Nyílt nap, a Diáknapi, a Szalagavató, a Ballagás, a névadóhoz kötődő megemlékezések az iskolai élet szerves, közösségformáló eseményei.

2.4.4. A diákönkormányzati munka közösségfejlesztő feladatai

A szervezett diákélet fontos kerete annak, hogy a tanulók megismerjék a demokratikus társadalom értékeit, az állampolgári jogokat és kötelességeket, ezek gyakorlásában tapasztalatot szerezzenek, fejlődjön a kommunikációs és együttműködési készségük. Az iskola számára pedig fontos eszköz ahhoz, hogy a diákoknak, mint iskolahasználóknak az igényeit és véleményét megismerje, saját munkájának elemzésekor ezeket a tapasztalatokat számításba vegye, az iskolafejlesztő munkájában felhasználja.

A kommunikációs kultúra fejlesztésének, a demokratikus joggyakorlás megtanulásának legfőbb színtere a diákönkormányzat. Az osztályközösségek diákképviselő(ke)t választanak, és az így delegált tagok vesznek részt a Diákönkormányzat saját munkatervében meghatározott üléseken.

A Diákönkormányzat javaslatot tesz többek között szakkörök szervezésére, szabadidős programokra, a diákönkormányzat által felhasználható tanítás nélküli munkanap programjára, az iskolai élet demokratikusabbá tételére.

A diákönkormányzat munkáját az intézményvezető által kijelölt pedagógus segíti, akinek feladata, hogy a nevelő-oktató munka még hatékonyabbá váljon az alábbi területeken:

- helyi hagyományok ápolása,
- a tanulói öntevékenységek, önállóság, felelősségérzet fejlesztése,
- a szabadidő hasznos eltöltésének megszervezése és megvalósítása, minél több program megszervezése.

A tanulók szervezett véleménynyilvánításának és tájékoztatásának legfontosabb fóruma a diákközgyűlés, amelyet évenként legalább egy alkalommal össze kell hívni. Megtartásának idejét a tanév helyi rendje tartalmazza. Az évi rendes diákközgyűlésen a Diákönkormányzat és az iskola képviselője beszámol az előző diákközgyűlés óta eltelt időszak munkájáról, különösen a tanulói jogok helyzetéről és érvényesüléséről. A diákközgyűlésen a tanulók az iskola életét érintő ügyekben kérdéseket intézhetnek a Diákönkormányzat, illetve az iskola vezetéséhez.

2.4.5. A szabadidős tevékenység közösségfejlesztő feladatai

A szakkörök, a színház-, mozi-és múzeumlátogatások, a szakmai és osztálykirándulások, sportolási lehetőségek kihasználása is alakítja a közösséget. Céljaink eléréséhez szoros együttműködésre van szükség diákok, szülők, nevelőtestületek és a centrum között, melyet alapvetően az iskolaigazgatók és az osztályfőnökök koordinálnak élve a kapcsolattartás különböző formáival. Alapvető célunk, hogy az iskolai élet minden szereplője magáénak érezze az intézményt. Közösségépítő és közösségfejlesztő hagyományainkat minden iskolánkban támogatnunk kell.

2.5. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

2.5.1. A pedagógussal szembeni elvárások

- nevelő és oktató munkája során gondoskodik a gyermek személyiségének fejlődéséről, tehetségének kibontakoztatásáról, ennek érdekében tegyen meg minden tőle elvárhatót, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét.
- a különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel egyénileg foglalkozzon, szükség szerint együttműködjön gyógypedagógussal vagy a nevelést, oktatást segítő más szakemberekkel, a bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetű gyermek, tanuló felzárkózását elősegítse,
- segítse a tehetségek felismerését, kiteljesedését, nyilvántartsa a tehetséges tanulókat, előmozdítsa a gyermek, tanuló erkölcsi fejlődését, a közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítását, és törekedjen azok betartására,
- egymás szeretetére és tiszteletére, a családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére, együttműködésre, környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszeretetre nevelje a gyermekeket, tanulókat,
- a szülőt (törvényes képviselőt) rendszeresen tájékoztassa a tanuló iskolai teljesítményéről, magatartásáról, az ezzel kapcsolatban észlelt problémákról, az iskola döntéseiről, a gyermek tanulmányait érintő lehetőségekről,
- a gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében tegyen meg minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő- és szükség esetén más szakemberek – bevonásával,
- a gyermekek, a tanulók és a szülők, valamint a munkatársak emberi méltóságát és jogait maradéktalanul tiszteletben tartsa, javaslataikra, kérdéseikre érdemi választ adjon,
- az ismereteket tárgyilagosan, sokoldalúan és változatos módszerekkel közvetítse, oktatómunkáját éves és tanórai szinten, tanulócsoporthoz igazítva, szakszerűen megtervezve végezze, irányítsa a tanulók tevékenységét,

- a pedagógiai programban meghatározottak szerint a követelményekhez igazodóan értékelje a tanulók munkáját,
- részt vegyen a számára előírt pedagógus továbbképzéseken, folyamatosan képezze magát,
- tanítványai pályaorientációját, aktív szakmai életútra történő felkészítését folyamatosan irányítsa,
- a pedagógiai programban és az SZMSZ-ben előírt valamennyi pedagógiai és adminisztratív feladatait maradéktalanul teljesítse,
- pontosan és aktívan vegyen részt a nevelőtestület értekezletein, a fogadóórákon, az iskolai ünnepeken és az éves munkaterv szerinti rendezvényeken, megőrizze a hivatali titkot
- hivatásához méltó magatartást tanúsítson
- a gyermek, tanuló érdekében együttműködjön munkatársaival és más intézményekkel
- folyamatosan gyarapítja szakmai és pedagógiai tudását, a szaktárgya körébe tartozó új tudományos eredmények megismerésére törekszik és a módszertani fejlesztések körében is tájékozódik.

2.5.2. A pedagógusok legfontosabb helyi feladatai

- a tanítási órákra való felkészülés,
- a tanulók dolgozatainak javítása,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
- érettségi, különbözeti, felvételi, osztályozó vizsgák lebonyolítása,
- kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése,
- a tanulmányi versenyek lebonyolítása,
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,
- iskolai kulturális, és sportprogramok szervezése,
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- a tanulók felügyelete óráközi szünetekben és ebédeléskor,
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken,
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- szertárrendezés, a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása,
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása.

A pedagógusok további feladatai

- napi rendszerességgel megbeszéli és szervezi a legfontosabb napi feladatokat a tanulócsoporthjában tanító nevelőkkel, és szükség esetén egyeztet velük;
- tanóráira és tanórán kívüli foglalkozásaira rendszeresen felkészül, nagy gondot fordít a gyermekek, tanulók életkori sajátosságainak megfelelő fejlesztő foglalkoztatásra, a módszertani innovációra, a rendelkezésre álló idő optimális kihasználására;
- tanórai munkáját a tanítványok adottságainak, haladási tempójának megfelelően differenciáltan szervezi;
- a lemaradó tanulók számára - a kötelező órakeret terhére - felzárkóztató foglalkozásokat szervez, egyéni segítségnyújtással biztosítja tovább haladásukat;
- gondot fordít a tehetséges tanulók megfelelő foglalkoztatására, amit a tanórai differenciáláson kívül egyéni tehetséggondozó foglalkozás, illetve tanulmányi versenyekre való felkészítés formájában is megtehet;
- a gyermekek tanulmányi fejlődését egyéni foglalkoztatással, sokoldalú szemléltetéssel szolgálja, s maga gondoskodik az általa használt szemléltető és technikai eszközök helyes tárolásáról, épségének megőrzéséről;
- rendszeresen ellenőrzi és értékeli a gyermekek tanulmányi munkáját annak figyelembevételével, hogy az értékelés az életkori sajátosságoknak megfelelő, motiváló hatású legyen;
- az értékelésben törekszik az írásbeli és szóbeli formák egyensúlyának megtartására gondot fordít arra, hogy az írásbeli és szóbeli számonkérés egyensúlyban legyen;
- a kötelező írásbeli feladatokat ellenőrzi, javítja, vagy a tanulókkal együtt értékeli;
- az írásbeli számonkérések anyagait a következő tanórára, de legkésőbb 10 munkanapon belül köteles kijavítani;
- a tanulók személyiségfejlesztését a tanítás-tanulás folyamatában tervszerűen végzi, s ennek keretében feladata a gyermekek minél alaposabb megismerése, amit a tanulók állandó, tudatos megfigyelésével, változatos közös tevékenységek szervezésével, szükség szerinti családlátogatások és különböző vizsgálatok segítségével érhet el;
- fokozatosan szoktatja tanulóit az iskolai élet szabályainak betartására, megismerteti és betartatja velük az iskola házirendjét;
- biztosítja tanulói számára, hogy nyugodt légkörben, türelmes, elfogadó környezetben fejlődjenek;
- feladata a tanulás megszerettetése, a szellemi erőfeszítésekben rejlő örömforrások felfedeztetése, a gyermekek spontán érdeklődésének fenntartása, fejlesztése;
- tanórán kívüli szabadidős foglalkozásokat szervez a tanulók életkorának, igényeinek megfelelően;
- különös figyelmet fordít a mindennapos testmozgás megvalósítására a tanórai és a szabadidős foglalkozások megtartása során;
- a tanítási órákon és tanórákon kívüli foglalkozásokon különös gondot fordít a tanulók együttműködési készségeinek, önállóságának és öntevékenységének kialakítására;

- a félévi és az év végi zárás előtti utolsó témazáró, illetve iskolai dolgozatot legkésőbb egy héttel a jegyek lezárása előtt megírhatja;
- a kötelező házi feladatokat ellenőrzi, javítja, vagy a tanulókkal javíttatja, és velük együtt értékeli;
- megismeri az általa foglalkoztatott tanulókról szóló szakvéleményeket és szakértői véleményeket, annak ajánlásait figyelembe veszi és mérlegeli az érintett gyermekek tanításkor és osztályzásakor;
- az iskolavezetés jóváhagyásával, a tantárgyfelosztás alapján a lassúbb tempóban haladó gyerekek számára felzárkóztató foglalkozásokat szervezhet lehetőséget biztosítva a javításra;
- foglalkozásain optimálisan felhasználja a rendelkezésére álló szemléltető eszközöket;

2.5.3. A pedagógusok kötelességei

A nemzeti köznevelésről szóló törvény alapján a pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, oktatása, óvodában a gyermekek Óvodai nevelés országos alapprogramja szerinti nevelése, iskolában a kerettantervben előírt törzsanyag átadása, elsajátításának ellenőrzése, sajátos nevelési igényű tanuló esetén az egyéni fejlesztési tervben foglaltak figyelembevételével. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy

- nevelő és oktató munkája során gondoskodik a gyermek személyiségének fejlődéséről, tehetségének kibontakoztatásáról, ennek érdekében tegyen meg minden tőle elvárható, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét,
- a különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel egyénileg foglalkozzon, szükség szerint együttműködjön gyógypedagógussal, konduktorral vagy a nevelést, oktatást segítő más szakemberekkel, a hátrányos helyzetű gyermek, tanuló felzárkózását elősegítse,
- segítse a tehetségek felismerését, kiteljesedését, nyilvántartsa a tehetséges tanulókat,
- előmozdítsa a gyermek, tanuló erkölcsi fejlődését, a közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítását, és törekedjen azok betartatására,
- egymás szeretetére és tiszteletére, a családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére, együttműködésre, környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszeretetre nevelje a gyermekeket, tanulókat,
- a szülőt (törvényes képviselőt) rendszeresen tájékoztassa a tanuló iskolai teljesítményéről, magatartásáról, az ezzel kapcsolatban észlelt problémákról, az iskola döntéseiről, a gyermek tanulmányait érintő lehetőségekről,
- a gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében tegyen meg minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő - és szükség esetén más szakemberek - bevonásával,

- a gyermekek, a tanulók és a szülők, valamint a munkatársak emberi méltóságát és jogait maradéktalanul tiszteletben tartsa, javaslataikra, kérdéseikre érdemi választ adjon,
- az ismereteket tárgyilagosan, sokoldalúan és változatos módszerekkel közvetítse, oktatómunkáját éves és tanórai szinten, tanulócsoportokhoz igazítva, szakszerűen megtervezve végezze, irányítsa a tanulók tevékenységét,
- a kerettantervben és a pedagógiai programban meghatározottak szerint érdemjegyekkel vagy szövegesen, sokoldalúan, a követelményekhez igazodóan értékelje a tanulók munkáját,
- részt vegyen a számára előírt pedagógus-továbbképzéseken, folyamatosan képezze magát,
- tanítványai pályaaorientációját, aktív szakmai életútra történő felkészítését folyamatosan irányítsa,
- a pedagógiai programban és az SZMSZ-ben előírt valamennyi pedagógiai és adminisztratív feladatait maradéktalanul teljesítse,
- pontosan és aktívan részt vegyen a nevelőtestület értekezletein, a fogadóórákon, az iskolai ünnepségeken és az éves munkaterv szerinti rendezvényeken,
- határidőre megszerezze a kötelező minősítéseket,
- megőrizze a hivatali titkot,
- hivatásához méltó magatartást tanúsítson,
- a gyermek, tanuló érdekében együttműködjön munkatársaival és más intézményekkel.

Az osztályfőnököt – az osztályfőnöki munkaközösség vezetőjével konzultálva – az igazgató bízza meg minden tanév júniusában, elsősorban a felmenő rendszer elvét figyelembe véve.

2.5.4. Az osztályfőnöki munka tartalma, feladatai

Az osztályfőnöki tevékenység lényege, hogy a kiemelt kulcskompetenciáknak megfelelően teret adjunk a nevelési, a tanítási-tanulási folyamatban, a játékban, szabadidő eltöltésében, a tanulók sokoldalú személyiségfejlődésének.

Ezt a sokoldalú fejlesztést a tanulók eltérő képességének, tudásának, személyiségének, adottságának, családi háttérének figyelembevételével kell tervezni.

A tanítási órákon is sok értékes nevelési hatás éri a tanulókat, de egy tervszerűen kialakított nevelési rendszerrel, melynek belső tartalma évről-évre egymásra épül, az életkori sajátosságoknak megfelelően, lehet a nevelő munkánk igazán eredményes.

Elvárásaink

- komplex, átfogó – a tanuló egész személyiségére irányuló tevékenysége
- differenciált – a személyiség és a közösség fejlesztése folyamán individualizált követelményeket támaszt
- rugalmas - nincs előírható, részleteiben megtervezhető tananyaga; ellátása lényegesen több spontaneitást, rugalmasságot, igényel

A pedagógiai programban kiemelt céljaink megvalósulása

- énkép, önismeret, test és lélek egysége
- társas kapcsolatok, felelősségvállalás másokért, önkéntesség
- hon- és népismeret, nemzeti öntudat, állampolgárság, demokrácia
- információs és kommunikációs kultúra
- környezeti nevelés, környezettudatos magatartás, a célszerű gazdálkodás alapjai
- tanulás tanulása, időbeosztás, munkaszervezés, pályaaorientáció
- testi és lelki egészség
- személyes higiéné, az egészséget veszélyeztető tényezők és azok kiküszöbölése
- konfliktuskezelés, felkészülés a felnőtt szerepre
- egyetemes kultúra
- kulturált véleménynyilvánítás
- intézményi hagyományaink ápolása, intézményi értékrendünkkel való azonosulás.

2.5.5. Az osztályfőnök feladatai és hatásköre

- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- Együttműködik az osztály diákbizottságával, segíti a tanulóközösség kialakulását.
- Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját. Kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével.
- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.
- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti.
- Szülői értekezletet tart.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: digitális napló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása.
- Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az iskola ifjúságvédelmi felelősével.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére.
- Részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség munkájában, segíti a közös feladatok megoldását.
- Rendkívüli esetekben órát látogat az osztályban.

2.6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

*„Mi emberek különbözőek vagyunk,
de emberi minőségünkben egyenlők.”
(Illyés Sándor)*

A jogszabályi meghatározás alapján a kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló a következő:
A kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló a nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXCV törvény 4.§ 13. pontja alapján a következő:

„a) *különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:*

aa) *sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,*

ab) *beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,*

ac) *kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,*

b) *a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló,*

c) *tartós gyógykezelés alatt álló gyermek, tanuló,”*

Ezek részletezése

a) *különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:*

aa) **sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló:** az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd,

ab) **beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló:** az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek,

ac) **kiemelten tehetséges gyermek, tanuló:** az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség,

b) *a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló,*

c) **tartós gyógykezelés alatt álló gyermek, tanuló,**

2.6.1. A tehetség, képesség kibontakozását segítő tevékenységek

“Ha az akadályozott gyermeknek nem segítünk abban, hogy a képességeit kibontakoztassa, az egyéni tragédia. Tragédia neki és a családjának. De ha a tehetséges gyermeknek nem segítünk abban, hogy a képességeit kibontakoztassa, az már társadalmi tragédia.”

(Gallagher)

Hazánkban a politikai és gazdasági változások nyomán mind jobban megélénkült a figyelem a tehetség, valamint a tehetség fejlesztése iránt. Ez az egyre növekvő érdeklődés nem véletlen. A piacgazdaságra való áttérés ráébreszt bennünket arra, hogy csak azzal gazdálkodhatunk, amivel rendelkezünk, amit a mi országunk igazán nagy értéknek fel tud mutatni. A legértékesebb nemzeti kincsünk pedig alighanem az emberi tehetség. Talán nem túlzás azt állítani, hogy a jövőnk, a felemelkedésünk a tehetségesek kezében van. Mert ki-ki teszi a dolgát, de új eszmék, elképzelések, tervek csak kevesek agyából pattannak ki.

Az iskolai tanulási folyamat során kiemelten fontos tényező, hogy nevelő-oktató munkánk a lehetőségekhez mérten a legnagyobb mértékben igazodjon a tanulók egyéni fejlettségéhez, képességeihez és az egyes tantárgyakból nyújtott teljesítményekhez.

Az iskola kötelessége a tehetségek felkutatása, az átlagosnál jobb képességű tanulók fejlesztése. Intézményünk fontos feladatának tarja a növendékek tehetséggondozását és a különböző szintű (iskolai, területi, megyei és országos) tanulmányi, kulturális- és sportversenyekre való felkészítését, versenyeztetését.

Tevékenységi formák

- Egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése, differenciált nehézségi fokozattal.
- Heterogén csoportok kialakítása, tananyagdúsítással és a legmodernebb technikai eszközök alkalmazásával. (magyar nyelv és irodalom, matematika, digitális kultúra, tervezés és technika, természettudományos tantárgyak stb.)
- Tehetséggondozó foglalkozások szervezése digitális interaktív matematika, IKT órák.
- Iskolai szakkörök, sportkörök indítása
- Művészeti csoportok működtetése, zeneművészet, kreatív hobby, táncművészet és drámajáték területén.
- Tanórán kívüli választható órák bővítése.
- Versenyek, vetélkedők, bemutatók szervezése.
- Szabadidős foglalkozások érdeklődési irányoknak megfelelően.
- Az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata.

2.6.2. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program

A tanulási kudarcok az esetek többségében mélyebb, összetettebb okokra vezethető vissza. A leggyakrabban előforduló okok a következők:

- az alulmotiváltság,
- részképesség zavar,
- hátrányos szociokulturális helyzet,
- feladat és kötelességtudat fejletlensége.

Felzárkóztatásra szorul a gyermek, ha

- figyelme szórt, nehezen tud koncentrálni,
- gyorsan felejt és nehezen idézi fel a tanultakat, látottakat,
- túlmozgásos, túlzottan lassú,
- kézügyessége és finommotorikus mozgása fejletlen,
- lassan vált át egyik feladatról a másikra,
- számolása gyenge,
- olvasási, helyesírási problémái vannak,
- a szakértői bizottság, nevelési tanácsadó javaslata alapján egyéni fejlesztést igényel
- valamely részképesség területén adódó lemaradás miatt.

A felzárkóztatás célja a környezeti hátrányok kompenzálása, az osztály, ill. iskolai közösségbe való bekapcsolódás és tovább haladás lehetőségének biztosítása, az esélyegyenlőség megteremtése. elősegítése pedagógiai eszközökkel, prevencióval, a jelzőrendszer működtetésével.

A beilleszkedési, magatartásbeli zavarok gyakran együtt jelentkeznek a tanulási problémákkal. Ezért az iskolai tanulási folyamat során kiemelten fontos tényező, hogy nevelő-oktató munkánk a lehetőségekhez mérten a legnagyobb mértékben igazodjon a tanulók egyéni fejlettségéhez, adottságaihoz és képességszintjéhez, képességeihez és az egyes tantárgyakból nyújtott teljesítményekhez.

Iskolánkban a tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatására, egyéni fejlesztésére külön fejlesztési terv készül. A terv végrehajtása évfolyamokon belüli differenciált oktatással, kooperatív csoportmunkával lehetséges.

Célunk

- A tanulási nehézségek feltárása és szakszerű ellátása, illetve lehetőség szerinti megszüntetése.
- Egyénhez igazodó, rugalmasabb szellemű tanórai keret alkalmazása.
- Az eredményes tanulási módszerek elsajátíttatása, különböző stratégiák megismertetése,
- Egyénre szabott tanulási módszerek alkalmazása.
- Reális önismeret és énkép kialakítása.

- Differenciált eljárással, felzárkóztató, tehetséggondozó programmal megteremthető az a bázis, amely a tanulási zavarok enyhítését, megszüntetését eredményezheti. -
- Az iskola sokat tehet azért, hogy a gyermek kellemes élményként élje meg az ismeretszerzést, amely biztosítja számára az önkibontakozás lehetőségét.
- A megelégedettség - mint érzelmi – gondolati - erkölcsi értékelés - aktivitást vált ki.
- Ébren kell tartani a tanulóban az érdeklődést, bővíteni kell a tanuló motivációs bázisát!
- A tanuláshoz való viszony szorosan összefügg az iskola pszichés klímájával, az iskolai túlterheléssel, a tanár és diák viszonyainak jellemzőivel, a tantárgyi kötődéssel.
- Nagyon sokat javít a tanulás iránti pozitív viszony kialakításában a szorongás-és stresszmentes iskolai légkör, a kölcsönös kommunikációra épített didaktikai szituáció.

Tevékenységi formák

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése,
- egyéni felzárkóztatás,
- tantárgyi korrepetálás,
- iskolai könyvtár használata,
- egyéni és kiscsoportos célirányos fejlesztő foglalkozások.

2.6.3. A beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdők segítése

Iskolánkban a tanulók közötti fejlettségbeli különbségek egy-egy évfolyamon belül is különbözőek. Ezek az eltérések a természetes éresbeli eltolódásokból, az adottságbeli különbségekből és a szociokulturális közeg eltéréseiből adódnak.

Az osztályfőnökök és az adott csoportban tanító nevelők közösen felméri és folyamatosan értékeli a tanulókat. Felfigyelnek a különböző okból lemaradókra, és a magatartási zavarral küszködőkre. Javaslatot tesznek a probléma megoldására.

Problematikusak (nehezen nevelhetők) azok az ép értelmű gyermekek, akiknek magatartása gyakran kifogásolható, egyéni sajátosságai, teljesítményeik jelentős mértékben eltérnek az adott életkori szakaszban megkívánható szinttől, és az általánosan használt pedagógiai módszerekkel nem lehet náluk kellő eredményt elérni, de nem igényelnek gyógypedagógiai, vagy javító nevelést.

A fejlesztő munka eltér a „hagyományos” pedagógiai tevékenységtől. A fejlesztés nem felzárkóztat, hanem olyan képességeket fejleszt, melyek a gyerekek iskolai teljesítményét javítják. A fejlesztő foglalkozások szervezése a szakértői vélemények korrekciós javaslatai alapján, személyre szabott egyéni fejlesztési terv szerint történik.

Feladataink

- Lehetőség szerint derítsük ki, mi a helytelen viselkedés háttere (figyelemfelkeltés, hatalom, tekintély megszerzése, feszültség levezetése, rossz modellkövetés, elkerülő viselkedés, tehetetlenség).

- Fontos a személyes kapcsolat kialakítása, a hiteles, őszinte kommunikáció, és következetesség a nevelésben - egyéni bánásmód, egyéni fejlesztés formájában.
- Segítségnyújtás az egyéni tanulmányi munkában, a napi testi-lelki problémák megoldásában bizalmas beszélgetések formájában.
- Egyszerű feladatok, megbízatások elvégzése után jusson sikerélményhez, kapjon dicséretet a tanuló ("kapjuk rajta" amikor jó, - tegyük dicsérhetővé!).
- Ismertessük meg a tanulókkal az emberi viselkedés, magatartás alapvető szabályait, gyakoroltassuk a pozitív magatartásformákat a mindennapi kapcsolatokban, erősítsük meg bennük a helyes viselkedésformákat („én-típusú kommunikáció: nem a gyereket, a viselkedését utasítjuk el).
- Fejlődni kell a tanulóknál az empátiás képességeknek: azt nem csinálom, ami nekem sem jó; valamint a kommunikatív metakommunikációs képességeket is fejleszteni kell: tudja kifejezni magát, és megérteni mások érzéseit.
- Erősíteni kell a tanulóknál társaik, a felnőttek előítéletek nélküli megismerésének képességét, legyen képes a másságot elfogadni (tolerancia, képesség fejlesztése).
- Váljon képessé a konfliktushelyzetek felismerésére, kezelésére, erőszakmentes megoldására.
- Képes legyen a közösségi és az egyéni értékrend meghatározására, megtartására.

Tevékenységi formák

- szoros kapcsolat a helyi óvodákkal, a Gyermekjóléti Szolgálattal, és a szakintézményekkel,
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése és erőteljesmotivációs munka, felmérés, diagnosztizálás,
- egyéni fejlesztés, felzárkóztatás,
- egész napos iskolai ellátás, fejlesztés,
- tanulószobai foglalkozás,
- a nevelők és a tanulók személyes kapcsolatai,
- családlátogatások, tanácsadások,
- a szülők és a családok nevelési gondjainak segítése.

2.6.4. Az ifjúságvédelmi feladatok ellátása

A gyermek és ifjúságvédelem szűkebb értelemben a nehéz élethelyzetbe kerülő, különböző fejlődési, nevelési, magatartási problémákkal küzdő gyermekeknek szakemberek által nyújtott speciális gondozását, segítségét jelenti.

A gyermek-és ifjúságvédelemmel kapcsolatos tevékenység megszervezését a megjelent jogszabályok figyelembevételével és a kialakult pedagógiai gyakorlatunkkal összehangolva végezzük.

Az iskolai gyermekvédelmi feladatok összehangolását az intézményben az osztályfőnökökkel együttműködve végezzük.

Az ifjúságvédelem feladatai

- a hátrányos és ebből a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók felmérése, nyilvántartása,
- a veszélyeztető tényezők feltárása,
- kapcsolattartás a Gyermekjóléti Szolgálattal és a gyámügyi hatóságokkal,
- segélyezéssel kapcsolatos intézkedések,
- együttműködés az osztályfőnökökkel, szükség szerinti intézkedés.

Tevékenységi formák

- a nevelők és tanulók személyes kapcsolata, családlátogatás révén a problémák
- megelőzése, feltárása, a családi nevelés segítése.
- a gyermek és ifjúságvédelmi felelősök koordináló tevékenysége,
- a napközi otthon valóban otthonos tevékenysége,
- egyéni fejlesztési tervek kidolgozása,
- a tankötelezettség végrehajtásának a segítése,
- az indokolatlan és nagymérvű mulasztások okának feltárása,
- a szülők részére **preventív** előadások, konzultációk szervezése.

2.6.5. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Azokat a tanulókat tekintjük hátrányos helyzetűeknek, akiknek alapvető szükségletkielégítési lehetőségei korlátozottak. Családjuk, szűkebb társadalmi környezetük elsősorban szociális, kulturális téren az átlaghoz képest negatív eltérést mutat.

A hátrányos helyzet kialakulásához vezető tényezők: alacsony jövedelem, fogyasztási szint, rossz lakáskörülmények, a szülők alacsony iskolázottsági, műveltségi szintje. Ezek a hátrányok esélyegyenlőtlenséghez vezetnek.

A csonka családban nevelődő tanulóknál a hátrányok halmozottan jelentkezhetnek. Segítséget jelenthetnek a hosszabb-rövidebb ideig tartó támogatások, az anyagi segélyezés, az ingyenes étkezés biztosítása stb. A közbelépés halogatása esetén a hátrányos helyzetből kialakulhat a veszélyeztetettség.

Minden nevelőnek kötelessége a szükséges jelzés megtétele, ha tanulóink szociális körülményeiben romlást tapasztal.

Tevékenységi formák

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése,
- egyéni és kiscsoportos fejlesztések,
- egész napos iskolai benttartózkodás általános iskolában 6. osztályig napközis formában, tanulószoba,
- diák étkeztetés,
- javaslatétel az önkormányzatok felé a szociális támogatottak körére,
- szülők tájékoztatása az őket megillető juttatásokról, az igénybevétel módjáról
- óvodai-iskolai szociális segítő igénybevétele

2.6.6. A sajátos nevelési igényű tanulók nevelése, oktatása

„A sajátos nevelési igényű gyermeknek, tanulónak joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították. A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani.”

A szülőnek joga, hogy kiválassza azt az intézményt, amely a sajátos nevelési igényű gyermeke számára megfelelő ellátást nyújt, és rendelkezik a megfelelő szakemberrel. Intézményünk rendelkezik megfelelő szakemberekkel a sajátos nevelési igényű gyermekekkel, tanulókkal szakszerűen tudnak foglalkozni.

A sajátos nevelési igényű tanulók esetében is a NAT-ban meghatározott egységes fejlesztési feladatokat vesszük alapul. A nevelési-oktatási folyamatot a tanulók lehetőségeihez, korlátaikhoz és speciális igényeihez igazodva elsősorban a következő elvek szerint kell megszervezni:

- a feladatok megvalósításához hosszabb időszavakat, tágabb kereteket kell megjelölni ott, ahol erre szükség van,
- igény szerint sajátos, a fogyatékossággal összeegyeztethető tartalmakat, követelményeket kell kialakítani és teljesíteni,
- szükség esetén a tanuló számára legmegfelelőbb alternatív kommunikációs módszerek és eszközök, siket tanulóknál a magyar jelnyelv elsajátításának, alkalmazásának beépítése a nevelés, oktatás folyamatába,
- az iskolák segítő megkülönböztetéssel, egyénileg is támogatassák a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve.

A hatályos jogszabályok alapján az iskola pedagógiai programjának részeként, a miniszter által kiadott kerettanterveket kiegészítve helyi tantervet készít. A helyi tanterv elkészítésekor különös figyelmet kell fordítani a NAT előbbiekben jelzett elvei közül arra, hogy a helyi tanterv a fogyatékossággal, sajátos nevelési igénnyel összeegyeztethető tartalmakat, követelményeket jelenítsen meg, ennek érdekében a kerettanterv (együttnevelés esetén az együttesen alkalmazott kerettantervek) tartalmi elemei az igényeknek megfelelően adaptálhatók.

A 2020-as NAT-hoz illeszkedő tartalmi szabályozókon belül megjelent irányelvek és alapprogramok közül **a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásához elkészített irányelvek** figyelembevételével, azok alapján a fogyatékosság típusának, fokának megfelelő fejlesztő programot készítünk a helyi tanterv részeként, a pedagógiai program mellékleteként elhelyezve.

A sajátos nevelési igényű tanuló iskolai nevelése intézményünkben a többi gyermekkel, tanulóval részben vagy egészben együtt, iskolai osztályban történik, amelyhez a megfelelő szakember biztosított.

Célunk, hogy a sajátos nevelési igényű tanulók esetében a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok ugyanúgy összhangba kerüljenek, mint más gyermekeknél. A fejlesztés a számukra megfelelő tartalmak közvetítése során valósul meg, segíti a minél teljesebb önállóság elérését és a társadalomba való mind teljesebb beilleszkedést,

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teheti szükségessé.

Az integrált nevelés, oktatás keretében a sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítjük a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő - integrált - oktatásukkal (teljes vagy részleges integrációjuk által).

Az együttnevelést megvalósításával iskolánk többet vállal, magasabb értéket kínál, mint részvétet és védettséget. Sikerkritériumnak a tanulók beilleszkedése, önmagához mért fejlődése, a többi tanulóval való együtt haladása tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbi tényezők biztosítják:

- Támogatjuk pedagógusaink részvételét az integrációt segítő szakmai programokon akkreditált továbbképzéseken.
- Pedagógusainkat, valamennyi dolgozónkat, gyermek- és szülői közösségeinket felkészítjük a sajátos nevelési igényű tanulók fogadására.
- Bevezetjük az együttnevelés megvalósításában, a különböző pedagógiai színtereken a habilitációs, rehabilitációs szemléletet és a sérülésspecifikus módszertani eljárások alkalmazását. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, az elmaradások súlyosságához, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.
- A nyitott tanítási-tanulási folyamatot adaptálunk, amely lehetővé teszi az egyes gyermek vagy csoport igényeitől függő pedagógiai - esetenként egészségügyi - eljárások, eszközök, módszerek, terápiák, a tanítás-tanulást segítő speciális eszközök alkalmazását.

A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező pedagógusokat alkalmazunk, akik

- a tananyag-feldolgozásnál figyelembe veszik a tantárgyi tartalmak - egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző - módosulásait;
- egyéni fejlesztési tervet készítő gyógypedagógus - konduktív nevelés esetén konduktor - együttműködésével, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosítanak, a differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaznak;
- a tanórai tevékenységek, foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépítik,

- egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keresnek;
- alkalmazkodnak az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez;
- együttműködnek különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépítik a pedagógiai folyamatokba.

A fejlesztő program a pedagógiai program mellékletét képezi.

2.6.7. A tartós gyógykezelés alatt álló tanulók

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló meghatározása kiegészült a c) ponttal. A gyermek, tanuló alapvető jogát a képességeiknek, állapotuknak megfelelő tanulásra, pedagógiai ellátásra az állam törvényben deklarálta.

A 2020-as NAT-hoz illeszkedő tartalmi szabályozókon belül az irányelvek között megjelentek a tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek, tanulók köznevelési ellátásának irányelvei. Ennek célja, hogy a tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek, tanulók esetében az adott egészségügyi állapotból eredő sajátosságok és a tankötelezettséggel összefüggő alapvető jogok és kötelezettségek összhangba kerüljenek. Az irányelv annak biztosítását szolgálja, hogy a tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek, tanulók egyéni munkarendben vagy vendégtanulóként fekvőbeteg-ellátás keretében gyógykezelést biztosító egészségügyi intézményben vagy rehabilitációs intézményben ellátás során

- megvalósuló tanulástámogatás eszközei és formái igazodjanak a gyermek, tanuló aktuális állapotához, az orvosi beavatkozások és gyógykezelések gyakoriságához;
- a habilitációs, rehabilitációs célú terápiák és a kórházpedagógus nevelő-oktatómunkája váljon az egészségügyi intézményi protokoll tartalmi elemévé;
- megvalósuljon a minél teljesebb reintegráció segítése.

Ennek érvényesítése érdekében meghatározza a tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek, tanulók egyéni munkarendben vagy vendégtanulóként történő nevelésében-oktatásában

- a megvalósítható tanulástámogatáshoz ajánlott optimális „gyermek utat”, oktatási rehabilitációs folyamatot;
- a habilitáció, rehabilitáció érdekében az ellátásban együttműködőket, az egyes szereplők jogait és feladatait, és kijelöli az egyes szakterületek feladatait, az ellátás során együttműködő ágazatközi team-munka sajátosságait;
- a teljes reintegráció segítése érdekében az ellátási folyamat algoritmusát.

Amennyiben intézményünkben valamelyik tanuló tartósan beteggé válik, az irányelvekben foglaltaknak megfelelően gondoskodunk iskolai oktatásáról.

Intézményünk alapító okiratában szerepel, mint alapfeladat a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók óvodai nevelése és iskolai nevelése-oktatása. Az egyéni képességek, a gondolkodás, és az értelem fejlesztését fontos feladatunknak tartjuk. Ezen gondolatok és az esélyegyenlőség biztosítása érdekében iskolánk vállalta, és bevezette az SNI tanulók integrált oktatását.

2.7. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje

A nemzeti köznevelésről szóló törvény, valamint a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet szabályozza a tanulóközösségeket és a diákönkormányzatot érintő kérdéseket.

A fenntartó – önálló költségvetéssel rendelkező intézmény esetében a nevelési-oktatási intézmény költségvetésében – gondoskodik az iskolai diákönkormányzat működési feltételeiről.

A tanulók érdekeik képviseletére diákönkormányzatot hozhatnak létre. A diákönkormányzat munkáját e feladatra kijelölt, felsőfokú végzettségű és pedagógus szakképzettségű személy segíti, akit a diákönkormányzat javaslatára az intézményvezető bíz meg.

A diákönkormányzat a nevelőtestület véleményének kikérésével dönt

- saját működéséről,
- a diákönkormányzat működéséhez biztosított anyagi eszközök felhasználásáról,
- hatáskörei gyakorlásáról,
- egy tanítás nélküli munkanap programjáról,
- az iskolai, kollégiumi diákönkormányzat tájékoztatási rendszerének létrehozásáról és működtetéséről, valamint
- amennyiben az intézményben működik, a nevelési-oktatási intézményen belül működő tájékoztatási rendszer szerkesztősege tanulói vezetőjének, felelős szerkesztőjének, munkatársainak megbízásáról.

Az iskolai diákönkormányzat véleményét ki kell kérni

- az iskolai SZMSZ jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
- a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
- az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor,
- a házirend elfogadása előtt.
- a tanulók közösségét érintő kérdések meghozatalánál,
- a tanulók helyzetét elemző, értékelő beszámolók elkészítéséhez, elfogadásához,
- a tanulói pályázatok, versenyek meghirdetéséhez, megszervezéséhez,
- az iskolai sportkör – a munkaterv részét képező – szakmai programjának megállapításához,
- az egyéb foglalkozás formáinak meghatározásához,
- a könyvtár, a sportlétesítmények működési rendjének kialakításához,
- az intézményi SZMSZ-ben meghatározott ügyekben,
- az iskolai étkeztetés keretében biztosított ételek minőségéről.

A diákönkormányzat SZMSZ-ét a választó tanulóközösség fogadja el, és a nevelőtestület hagyja jóvá. Az SZMSZ jóváhagyása csak akkor tagadható meg, ha az jogszabálysértő vagy

ellentétes az iskola SZMSZ-ével, házirendjével. Az SZMSZ jóváhagyásáról a nevelőtestületnek a jóváhagyásra történő beterjesztést követő harminc napon belül nyilatkoznia kell. Az SZMSZ-t vagy annak módosítását jóváhagyottnak kell tekinteni, ha a nevelőtestület harminc napon belül nem nyilatkozik.

A diákönkormányzat véleményt nyilváníthat, javaslattal élhet a nevelési-oktatási intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben.

Azokban az ügyekben, amelyekben a diákönkormányzat véleményének kikérése kötelező, a diákönkormányzat képviselőjét a tárgyalásra meg kell hívni, és az előterjesztést, valamint a meghívót a tárgyalás hatánapját legalább tizenöt nappal megelőzően meg kell küldeni a diákönkormányzat részére.

A diákönkormányzat feladatainak ellátásához térítésmentesen használhatja az iskola helyiségeit, berendezéseit, ha ezzel nem akadályozza az iskola működését.

Az iskolai diákönkormányzat működésének jellemzői

- Az iskolai diákönkormányzat élén a működési rendjében meghatározottak szerint választott iskolai diákbizottság (IDB) áll.
- A tanulóifjúságot az iskola vezetősége és a nevelőtestület előtt az IDB képviseli (jogait gyakorolja).
- Az iskolai diákönkormányzat véleményét a fegyelmi eljárás során be kell szerezni.
- A diákközségülés összehívását az iskolai diákönkormányzat vezetője kezdeményezi, a tanév helyi rendjében meghatározottak szerint.
- A diákközségülés napirendi pontjait a községülés megrendezése előtt tizenöt nappal nyilvánosságra kell hozni.
- A diákönkormányzatok jogosultak szövetséget létesíteni, továbbá ilyenhez csatlakozni.
- A szövetség az iskolában, kollégiumban a diákönkormányzat jogait nem gyakorolhatja.

Információt szolgáltatók tanulóinknak az alábbi csatornákon	Véleménynyilvánítási lehetőségek
• DÖK megbeszélései • éves diákközségülés • faliújság hírei • iskolarádió hirdetései • kötetlen beszélgetések az iskola igazgatójával, vezetőivel • osztályfőnöki órán	• az éves diákközségülésen • DÖK megbeszélésein • kötetlen beszélgetéseken az iskola igazgatójával, vezetőivel • osztályfőnöki órán • szakórán

2.8. A tanulmányok alatti vizsgák tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményei és az alkalmassági vizsga szabályai, valamint középfokú iskola esetében a szóbeli felvételi vizsga követelményei

2.8.1. A tanulmányok alatti vizsgák tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményei

A tanulmányok alatti vizsgák tantárgyankénti követelményei megegyeznek a helyi tantárgyi tantervekben található követelményekkel. Azok terjedelme miatt nem ebben a fejezetben kerültek elhelyezésre, hanem a pedagógiai program mellékleteként a helyi tantárgyi tantervek cím alatt.

2.8.2. A tanulmányok alatti vizsgák

A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet 64.§ - 72.§ alapján szervezzük iskolánkban a tanulmányok alatti vizsgákat. Ezek a vizsgafajták a következők:

Osztályozó vizsga

Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha

- felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétele alól,
- engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,
- a rendelet 51. § (7) bekezdésében meghatározott időnél többet mulasztott, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,
- a tanuló a félévi, év végi osztályzatának megállapítása érdekében független vizsgabizottság előtt tesz vizsgát.

Egy osztályozó vizsga többnyire egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik.

Az évfolyam teljes tananyagából vagy egyes tantárgyakból tehető iskolai vizsga, amelyre magántanulók, hiányzásuk miatt nem osztályozható tanulók, valamely tantárgyból egyéni felkészülést folytató tanulók jelentkezhetnek vagy utalhatók. Több évfolyam tananyagából összevont vizsga is tehető. Ez esetben minden évfolyamot külön osztályzattal kell lezárni. Bizottság előtti vizsga.

Az osztályozó vizsga megszervezésének fontosabb szabályai

- a tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát az adott tanítási évben kell megszervezni.
- osztályozó vizsgát köteles tenni az a tanuló, aki előrehozott érettségi vizsgára jelentkezik.

A mulasztások miatti osztályozó vizsga szabályai

Ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen meghaladja a jelzett rendeletben meghatározott időtartamot, és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, a tanítási év végén nem minősíthető. Kivételt képez ez alól, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozóvizsgát tegyen.

Az igazolt és igazolatlan mulasztások együttesen nem haladhatják meg

- a) az iskolai nevelés-oktatás szakaszában a kétszázötven tanítási órát,
- b) iskolai nevelés-oktatás szakma, szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszában az elméleti tanítási órák húsz százalékát,
- c) egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát

Javítóvizsga

Javítóvizsgát tehet a vizsgázó, ha

- a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott, az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik
- szakmai gyakorlatból akkor lehet javítóvizsgát tenni, ha a gyakorlati képzés szervezője azt engedélyezi

Különbözeti vizsga

Különbözeti vizsgát a tanuló abban az iskolában tehet, amelyben a tanulmányait folytatni kívánja.

Pótló vizsga

Pótló vizsgát tehet a vizsgázó, ha a vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné. A vizsgázónak fel nem róható ok minden olyan, a vizsgán való részvételt gátló esemény, körülmény, amelynek bekövetkezése nem vezethető vissza a vizsgázó szándékos vagy gondatlan magatartására.

Az igazgató hozzájárulhat ahhoz, hogy az adott vizsganapon vagy a vizsgázó és az intézmény számára megszervezhető legközelebbi időpontban a vizsgázó pótló vizsgát tegyen, ha ennek feltételei megteremthetők. A vizsgázó kérésére a vizsga megszakításáig a vizsgakérdésekre adott válaszait értékelni kell.

Előrehozott érettségi vizsga

Az előrehozott érettségi vizsgára jelentkező tanuló osztályozó vizsgája

- Az előrehozott érettségi vizsga letételét a tanuló írásban kérelmezi az intézmény igazgatójától. A kérelemre az igazgató engedélyezi az előrehozott érettségi vizsga letételét és kijelöli annak időpontját.

- Előrehozott érettségi vizsga a tanulói jogviszony fennállása alatt, az érettségi bizonyítvány megszerzése előtt egyes érettségi vizsgatárgyból első alkalommal letett érettségi vizsga, amely lehető a magyarországi középiskolában tanított idegen nyelvekből, kizárólag a középiskolai tanulmányok teljes befejezését megelőző első vagy második tanév vizsgaidőszakaiban. Továbbá olyan érettségi vizsgatárgyból, amelyeknél a tanuló számára az adott vizsgatárgy vizsgájára való jelentkezés feltételeinek teljesítéséhez szükséges tantárgy, tantárgyak tanítása a középiskola helyi tanterve szerint a középiskolai tanulmányok befejezését megelőző tanévek valamelyikében lezárul, először a középiskolai tanulmányok teljes befejezését megelőző első vagy második tanév május–júniusi vizsgaidőszakában, valamint az azt követő vizsgaidőszakokban.
- Az osztályozó vizsgát tett tanuló nem köteles az adott tantárgyból a tanórán részt venni.

Az előrehozott érettségre való jelentkezés feltételei

Ha a tanuló teljesítette az előírt követelményeket valamelyik tantárgyból és erről osztályozó vizsgán számot adott, lehetősége van előrehozott érettségi vizsgát tenni. Az előrehozott érettségi vizsga letételének feltétele, hogy a tanuló az adott tantárgy minden évfolyamából osztályozó vizsgán adjon számot tudásáról.

Ágazati alapvizsga

Az ágazati alapoktatás megszervezése

- **tanulói jogviszonyban**
 - ✓ a technikum kilencedik és tizedik évfolyamán és a szakképző iskola kilencedik évfolyamán,
 - ✓ a kizárólag szakmai vizsgára felkészítő szakmai oktatásban a szakmai oktatás első félévében
- **felnőttképzési jogviszonyban** a szakmai programban meghatározott ütemezésben kell megszervezni.

A szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény alapján a szakképzésben tanulóknak ágazati alapvizsgát kell tenni. A szakképző intézményben a szakirányú oktatást megelőzően ágazati alapoktatás folyik, amely magában foglalja az adott ágazat közös szakmai tartalmait a képzési és kimeneti követelményekben meghatározottak szerint. Az ágazati alapoktatást a szakképző intézményben kell megszervezni. Az ágazati alapoktatás ágazati alapvizsgával zárul.

- Az ágazati alapvizsga a tanulónak, illetve a képzésben részt vevő személynek az adott ágazatban történő munkavégzéshez szükséges szakmai alaptudását és kompetenciáit méri. A tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy az ágazati alapoktatás elvégzését követően tehet ágazati alapvizsgát.
- Az ágazati alapvizsga az adott ágazatba tartozó valamennyi szakma tekintetében azonos szakmai tartalmát a képzési és kimeneti követelmények határozzák meg.
- A szakképző intézmény által szervezett ágazati alapvizsgát a szakképző intézmény oktatóiból és az elnökből álló vizsgabizottság előtt kell letenni. A vizsgabizottság elnökét a szakképző intézmény feladatellátási helye szerint illetékes területi gazdasági

kamara delegálja. A vizsgabizottság elnöke a Kormány rendeletében meghatározott díjazásra jogosult.

- Az ágazati alapvizsga teljesítését a bizonyítványba kell bejegyezni. Az ágazati alapvizsga bizonyítványba bejegyzett teljesítése a képzési és kimeneti követelményekben meghatározott munkakör betöltésére való alkalmasságot igazol.

Nem kell ágazati alapvizsgát tennie, és az ágazati alapvizsga eredményét sikeresnek kell tekinteni annak a tanulónak, illetve képzésben részt vevő személynek, aki

- részsakmát szerzett, ha az adott részsakmát magában foglaló szakma szakmai oktatásában vesz részt, vagy
- korábbi tanulmányai, előzetesen megszerzett tudása, illetve gyakorlata beszámításával vesz részt a szakmai oktatásban, ha a beszámított előzetes tudása magában foglalja az ágazati alapvizsga követelményeit.

2.8.3. Az alkalmassági vizsga

Az intézményben technikumi szakmai oktatás, szakképző iskolai szakmai oktatás és szakiskolai nevelés-oktatás is folyik, ahol a szakképzésbe történő belépéshez

- egészségügyi alkalmassági vizsgálatra
- pályaalkalmassági vizsgálatra lehet szükség

Ezekre a vizsgálatokat a Képzési és kimeneti követelményekben meghatározottak alapján kell megkövetelni.

Egészségügyi alkalmassági vizsgálat

Az egészségügyi alkalmassági vizsgálat annak az orvosi szakvéleményre alapozott megállapítása, hogy a szakképzésbe bekapcsolódni szándékozó személy testi adottságai, egészségi és pszichikai állapota alapján képes önmaga és mások veszélyeztetése nélkül a választott szakma szerinti tevékenység, foglalkozás gyakorlására és a szakmai vizsgára való felkészülésre.

Pályaalkalmassági követelmények

A szakképzésbe történő bekapcsolódáshoz a képzési és kimeneti követelményekben meghatározott pályaalkalmassági feltételek szerepelhetnek. Az előírt feltételek alapján megállapítható, hogy a szakképzésben részt venni szándékozó személy képességei, készségei alapján sikeresen fel tud készülni a szakmai vizsgára és a szakma végzésére.

A szakképző intézményben a szakmajegyzékben meghatározott szakmára felkészítő szakmai oktatás és szakképesítésre felkészítő szakmai képzés folyik. A szakmai oktatás a képzési és kimeneti követelmények alapján ágazati alapoktatásban és szakirányú oktatásban történik.

Pályaalkalmassági vizsgálatra a szakirányú oktatás megkezdése előtt lehet szükség.

Más képzéseknél nem tartunk alkalmassági vizsgát.

2.8.4. Szóbeli felvételi vizsga

Intézményünk nem szervez szóbeli felvételi vizsgát, a felvételiző nyolcadikos tanulókkal csak felvételi elbeszélgetést tartunk, amely nem szóbeli felvételi vizsga.

2.9. Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai

Nem zárkozunk el más intézményekből érkező tanulók fogadásától. Az átvétel szabályai a következők:

- Az átvétel adminisztratív feltétele, hogy a tanuló életkora a köznevelési törvényben előírtaknak megfelelően, hogy kiskorú tanuló esetében a szülő írásban nyilatkozzon gyermeke iskolaváltoztatási szándékáról.
- A tanév során más oktatási intézményből átvételt kérő tanulók akkor csatlakozhatnak egy képzéshez, ha az adott osztály létszáma ezáltal nem haladja meg a maximálisan megengedett létszámot.
- A tanítási év során hozzánk átjelentkező tanulók különbözeti vizsgával vehetők át. Ha olyan középiskolából érkezett, amelynek képzési struktúrája megegyezik iskolánk képzéseivel, nincs szükség különbözeti vizsga letételére.
- Ha egy tanuló egy másik iskola másik iskolatípusából jelentkezik, az intézményvezető egyéni elbírálás alapján dönt a különbözeti vizsga vagy az évfolyamismétlés szükségességéről.
- Döntése előtt az intézményvezető kikéri az érintett munkaközösség-vezető véleményét. Iskolaváltoztatási kérelem esetén bármelyik esetben a végső döntés az intézményvezetőé.
- Az átvételről szóló határozatban elő kell írni, hogy mely tantárgyakból és mikor kell különbözeti vizsgát tennie a tanulóknak. A határozatot meg kell küldeni a szülőnek, a tanulónak, másolatát a törzslaphoz kell tenni, az eredeti példányt az irattárban kell elhelyezni.
- Az átvétel minden esetben lehetséges a szakképzési alapeladat vagy szakgimnáziumi nevelés-oktatás keretében, ha a tanuló azonos szakmacsoportba, ágazatba tartozó képzésről kéri átvételét a fentiek betartásával.
- Amennyiben más szakmacsoportból, ágazatból történne az átvétel, az igazgató egyedi elbírálása alapján hoz határozatot az eltelt idő és a közös modulok/tanulási területek/tantárgyak számának függvényében.
- Ha szükséges, gondoskodni kell a gyakorlati képzőhelyről. Az átvételről szóló határozat megírásába be kell vonni a szakmai tantárgyakat tanító pedagógusokat, hogy ne maradjon ki egyetlen tantárgy sem, aminek teljesítése szükséges a tanuló vizsgára bocsátásához.
- Az átvétel időpontja lezárt félév vagy lezárt tanév után javasolt. Az átvételi kérelemhez a tanulónak csatolnia kell a félévi vagy év végi értesítőt vagy bizonyítványt. Az év végi bizonyítvány alapján el kell dönteni, hogy a tanuló teljesítette-e a tovább haladáshoz szükséges követelményeket, amennyiben nem, akkor a tanév megismétlésével folytathatja tanulmányait.

Az iskolaváltás egyéb szabályai

Az iskolaváltás jogával a tanulói jogviszonyban lévő diák élhet. Az iskolaváltás engedélyezéséhez a kérelmet az intézmény vezetőjéhez kell benyújtani.

Az általános iskola utolsó évfolyamán tanulóink jelentkezhetnek az azonos településen működő középiskolánkba. Automatikusan felvételt nyernek, ha számuk nem haladja meg az engedélyezett létszámot, egyébként a tanulmányi eredményük alapján rangsoroljuk őket.

A tehetséges tanulók számára lehetőséget biztosítunk másik településen működő tagintézményeink gimnáziumában vagy szakgimnáziumban a tanulmányaik folytatásához.

Ha a tanuló más iskolatípusba kéri a felvételét, a különbözeti vizsgák és/ vagy alkalmassági vizsgák teljesítése esetén szintén felvételt nyer.

A szakképzési alapeladatok – technikumi szakmai oktatás és szakképző iskolai szakmai oktatás - esetében az ágazati alapvizsgát tett tanuló átvétele az ágazati alapoktatás tekintetében nem köthető különbözeti vizsgához, ha az átvételre az adott ágazathoz kapcsolódóan tett ágazati alapvizsga letételét követő egy éven belül kerül sor.

2.10. Az érdemjegyek tanulmányi rendszerben történő rögzítésével kapcsolatos értesítési kötelezettség szakmailag indokolható határideje

A pedagógus a tanuló teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben a tanulmányi rendszerben történő rögzítésével rendszeresen érdemjeggyel értékeli, félévkor és a tanítási év végén osztályzattal minősíti.

A külföldi tartózkodás miatt egyéni munkarenddel rendelkező tanuló esetében a félévi minősítés az igazgató döntése alapján mellőzhető, ez esetben a tanuló csak az év végén ad számot tudásáról.

A tanuló magatartásának és szorgalmának értékelését és minősítését – nappali munkarendben a szakképzési alapeladatok kivételével - az osztályfőnök – az osztályban tanító pedagógusok véleményének kikérésével – végzi.

A félévi és az év végi osztályzatot az érdemjegyek alapján kell meghatározni. Az iskola az osztályzatról a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét félévkor tanulmányi rendszerben értesítő, év végén bizonyítvány és a tanulmányi rendszer útján értesíti.

Az érdemjegyekről a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét a tanulmányi rendszerben történő rögzítéssel szakmailag indokolható határidőn belül értesíteni kell.

Törekedni kell arra, hogy a tanítási évben az értékelések során keletkezett érdemjegyek a legrövidebb időn belül rögzítésre kerüljenek a KRÉTA naplóban. A témazáró dolgozatok kijavítására a pedagógusoknak két hét áll rendelkezésükre, ezért az elektronikus naplóban az érdemjegyek rögzítésének határideje is két hét.

A beszámoló vizsgák érdemjegyeit a pedagógus szóbeli esetében azonnal közli a tanulóval, írásbeli beszámoló esetében két hét áll rendelkezésre a javításra és az érdemjegyek rögzítésére.

2.11. Egészségfejlesztési program

„Ültess el egy gondolatot, tettet aratsz le;
ültess el egy tettet, szokást aratsz le;
ültess el egy szokást, jellemet aratsz le;
ültess el egy jellemet, sorsot aratsz le.”

/arab közmondás/

A tanulók számára az iskola nem csak a tudás megszerzésének helyszíne, hanem személyiségfejlődésük, szociális fejlődésük helyszíne is egyben. Az itt kialakuló személyes kapcsolatok gazdagsága teszi az iskolát valódi életteli szintérré. Ezért is fontos az egészséges iskola megteremtése, mely nemcsak külső körülményeiben, hanem szocializációs szerepében is olyan hely, ahol a diák biztonságban és otthon érezheti magát, ahol gondjait, örömeit megoszthatja, problémái megoldásához tanácsot és segítséget kérhet.

Mivel a fiatalok hosszú éveket töltenek az iskolában, ebben az időszakban érdemi hatást lehet gyakorolni a személyiségfejlődésükre, mely nagyban meghatározza az életmódjukban később kialakuló szokásaikat, viselkedési formákat, attitűdöket.

Az egészségfejlesztés nemcsak az egészségügyi ágazat kötelezettsége, hanem az iskolának is szerepet kell vállalnia olyan kiemelt fontosságú egészségfejlesztési tevékenységekben, mint:

- az ismeretátadás,
- az attitűdformálás,
- a magatartás-alakítás,
- valamint az öntevékenységre ösztönzés.

Az iskolai egészségfejlesztés akkor hatékony,

- ha teljes körű, tehát nem szűkül le egyik-másik beavatkozási területre, hanem mindegyik fő egészségkockázati tényezőt befolyásolja,
- az iskola mindennapi életében folyamatosan és rendszeresen jelen van,
- ha iskola minden tanulója és a teljes tantestület részt vesz benne, valamint,
- ha sikerül bevonni a szülőket és az iskola közelében működő, erre alkalmas civil szervezeteket, valamint az iskola társadalmi környezetét is.

Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos céljaink

A teljes fizikai, szellemi és szociális jólét állapotának elérése érdekében a tanulóknak vagy csoportoknak képesnek kell lenniük arra, hogy meg tudják fogalmazni és meg tudják valósítani vágyaikat, megtalálják a megfogalmazott szükségletekhez vezető, egészséget védő és a környezet védelmére is figyelő optimális megoldásokat. Ehhez feladatunk annak elérése, hogy

- az iskolánkban eltöltött időben minden tanuló részesüljön a teljes testi-lelki jóllét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, az iskolánk mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.
- az iskolánkba járó diákok képessé váljanak arra, hogy folyamatosan nyomon kövessék saját egészségi állapotukat,
- érzékeljék a belső és külső környezeti tényezők megváltozásából fakadó, az egészségi állapotot érintő hatásokat,

- váljanak képessé az egészségi állapotuk feletti befolyás és kontroll fejlesztésére, megőrzésére, a veszélyeztető hatások csökkentésére,
- ismerjék az egészséget erősítő, fejlesztő tényezőket, eszközöket, és alkalmazzák is azokat,
- javuljon az iskolánkba járó tanulók és itt dolgozók életminősége és egészségi állapota,
- szellemi és anyagi erőforrásaink bevonásával növeljük a kompetenciánkba tartozó problémák belátható időn belül történő megoldásának esélyeit.
- az egészségfejlesztés és annak egyik megvalósulási formája a korszerű egészségnevelés a tanuló és a szülő részvételével az egészségi állapot erősítésére, fejlesztésére szolgáljon
- elősegítse a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést, támogassa a tanuló esetében a környezethez történő alkalmazkodást,
- felkészítsen és megoldási stratégiákat kínáljon a környezetből érkező ártalmas hatásokkal szemben, így csökkentve a káros következményeket,
- pozitív hatást gyakoroljon a személyiséget érő változásokra

Célunk tehát, hogy intézményünk

- teljes körű egészségnevelést biztosítson,
- egészséges környezetet teremtve elősegítse a tanulók és a tantestület és az itt dolgozók egészségének védelmét,
- megfelelő egészségügyi és prevenciós szolgáltatásokat nyújtson,
- támogassa a pedagógusok, az egészségügyi szakemberek, a szülők és a diákok egészségneveléssel, egészségfejlesztéssel kapcsolatos együttműködését.

Egészségfejlesztő iskola ismérvei

- elősegíti a tanulók és a nevelőtestület egészségének védelmét, az egészség fejlesztését, az eredményes tanulást,
- együttműködést alakít ki a pedagógiai, az egészségügyi, a gyermekvédelmi szakemberek, a szülők, a család és a diákok között annak érdekében, hogy az iskola egészségeskörnyezet legyen,
- jelentőséget tulajdonít az egészséges étkezésnek, a testedzésnek és a szabadidő eltöltésének, teret ad az egészségfejlesztés biztosító programoknak,
- olyan nevelési-oktatási gyakorlatot folytat, amely tekintetbe veszi a pedagógusok, dolgozók és a tanulók, képzésben részt vevők jól-létét és méltóságát, lehetőséget biztosít a siker eléréséhez, támogatja az egyéni fejlődést, előre jutást,
- törekszik arra, hogy segítse diákjainak és az intézmény dolgozóinak egészségmegőrzését.

Kiemelt egészségfejlesztési feladataink

A bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése

Az iskola kiemelt figyelmet fordít a magatartási függőség és a szenvedélybetegség kialakulásához vezető szerek fogyasztásának, valamint a nevelési-oktatási intézményben megjelenő bántalmazás és agresszió megelőzésére, továbbá a gyógyult szenvedélybeteg és bántalmazott tanulók beilleszkedésének elősegítésére, ennek során indokolt esetben együttműködik az iskola-egészségügyi szolgálattal.

Abban az esetben, ha a pedagógus a gyermek, a tanuló bántalmazását vagy deviáns viselkedésformákat észlel, az adott osztály vagy tanulócsoport nevelésében, oktatásában

közreműködők bevonásával esetmegbeszélést kezdeményez, majd a pedagógusokkal közösen feltárja azokat a lehetséges okokat, amelyek a viselkedés sajátos formájához vezethettek.

A baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

A mindennapos működésében kiemelt figyelmet fordítunk a tanuló egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek között a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás is teret kap.

Osztályfőnöki órákon, osztályközösség-építő órán és szakmai tanórákon minden évben az első órán balesetmegelőzési órát tartunk, amit jegyzőkönyvvel is dokumentálunk.

A személyi higiéné

A mindennapos működésében kiemelt figyelmet fordítunk a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokon belül a személyi higiéné területére is.

Prevenációs programok

Az intézményben folyó teljes körű egészségfejlesztés figyelembe veszi a tanulók biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait az intézményben megvalósuló átfogó prevenációs programokkal együtt. Igyekszünk minden alkalmat megragadni, melyekkel a prevenációs munkát támogatni tudjuk, hogy tanulóink testi és szellemi fejlődését kedvező irányba befolyásolhassuk és időben, a problémák kialakulása előtt szembesülhessenek az esetleges negatív következményekkel.

Az egészségfejlesztés terén az egészség megőrzése az egyik legfontosabb terület. Ennek érdekében iskolánk tanulói számos prevenációs programban vesznek részt. Ezek egy része ismétlődő módon, rendhagyó osztályfőnöki órák keretében zajlik.

- Drogprevenáció és kiberbűnözés
- Szexuális felvilágosítás
- Iskolai szűrővizsgálatok

Az iskola kiemelt figyelmet fordít a magatartási függőség és a szenvedélybetegség kialakulásához vezető szerek fogyasztásának, valamint a nevelési-oktatási intézményben megjelenő bántalmazás és agresszió megelőzésére, továbbá a gyógyult szenvedélybeteg és bántalmazott tanulók beilleszkedésének elősegítésére, ennek során indokolt esetben együttműködik az iskola-egészségügyi szolgálattal.

A testi, lelki, mentális egészség fejlesztése

A magatartási függőség, a szenvedélybetegség kialakulásához vezető szerek fogyasztásának és a gyermeket, tanulót veszélyeztető bántalmazásnak a megelőzése:

- az intézményünkben folyó lelki egészségfejlesztés célja, hogy elősegítse a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést,
- támogassa a tanulót környezethez való alkalmazkodásában,
- felkészítse, és megoldási stratégiákat kínáljon a környezetből érkező ártalmas hatásokkal szemben, így csökkentve a káros következményeket, továbbá pozitív hatást gyakoroljon a személyiséget érő változásokra.

A felnőttoktatásban, felnőttképzésben felnőttek oktatása történik. Azonban velük kapcsolatosan is fontosnak tartjuk az egészséges életmódra nevelést, az egészséges életmód szemléletének terjesztését.

Az iskola egészségnevelésének hozzá kell járulnia ahhoz, hogy tanulók, a képzésben részt vevők törekedjenek az egészséges életvitel kialakítására. Ehhez szükséges az, hogy a tanulók megértsék az egészséggel kapcsolatos összefüggéseket.

Az iskolai élet minden színterén megjelenik az egészségnevelés, de vannak olyan tanítási órák és tanórán kívüli tevékenységek, melyek kiemelt jelentőségűek.

Tanórai tevékenységek	Tanórán kívüli tevékenységek
- szaktárgyi órák - témahetek, témanapok - osztályfőnöki órák	- szabadidős sportprogramok - osztálykirándulások - iskolai sportrendezvények - jeles napjaink, témahetek, témanapok - iskolai egyéb rendezvények - szakköri foglalkozások

Tanórai foglalkozások keretében végzett tevékenységeink

Magyar nyelv és irodalom
Az ismeretszerzés egyik fontos színtere. Az elemző, értelmező olvasás élményt és tapasztalatszerzést biztosít, amely a lelki egészség egyensúlyát képes megteremteni.
Matematika
Számolási-szöveges feladatok megoldása, adatok, táblázatok, grafikonok megismerésén, elemzésén keresztül támogatja az egészséges életmód kialakítását.
Történelem
A különböző történelmi korokra jellemző életmódok, betegségek, járványok, higiénés szokásokon keresztül erősíti meg az egészséges életmód iránti igényt.
Kémia-Fizika
Kísérleteken keresztül lehet bemutatni egyes szerek, életmódok egészségkárosító hatását. A negatív hatáson keresztül próbáljuk a helyes útra terelni tanítványainkat. Különböző természeti erőforrások megismerésén keresztül alakíthatjuk tanítványaink szemléletét a megújuló energiaforrások kihasználásának fontossága felé.
Idegen nyelv
A testrészek, a sportfajták, az élelmiszerek megismerésén keresztül tudják az egészséges életmódra nevelni tanulóinkat.
Biológia
Az alapvető értékeinek közvetítése és az emberkép formálása a tantárgy kiemelt feladata. Erre jó lehetőséget biztosít az a tartalmi és készségfejlesztési kapcsolódás, ami a biológia és a testi-lelki egészségre nevelés, az önismeret, emberismeret, valamint a fenntarthatóság pedagógiája között fennáll. Az emberi test felépítéséről és működéséről szerzett tudását használja fel a személyes és közösségi egészségmegőrzéssel kapcsolatos döntéseiben; tájékozódik és gondolkodik saját testi-lelki egészségéről. Tudatosul benne az egészség megőrzésének fontossága, megismeri az ehhez szükséges életvitel elemeit, megérti az orvosi, szűrővizsgálatok és

védőoltások lényegét, fontosságát, értékeli a személyi és környezeti higiénia egészségmegőrzéssel kapcsolatos jelentőségét, ennek alapelveit személyes környezetében is igyekszik alkalmazni.
Digitális kultúra
Az internet adta veszélyforrásokra kiemelt hangsúlyt fektetünk a tantárgyi órákon.
Osztályfőnöki óra
A tanóra témakörei is segítik a tanulók szemléletének formálását az egészséges életvitellel kapcsolatban
Etika
A lelki egészségnevelés egyik legfontosabb színtere. A másság bemutatásának, elfogadásának, érzékenyítésének egyik színtere a tantárgy jellegéből adódóan.
Természetismeret és földrajz
Az emberi test megismerésével kapcsolatosan sajátíthatják el tanulóink az egészséges táplálkozást, a személyi higiéniát, az évszakhoz kapcsolódó öltözködési szokásokat, a testmozgás jelentőségét. Elsősorban az egészségtudatosság, az egészséges életmód alapelveit, összetevőit, az emberi szervezet egészséges testi és lelki fejlődéséhez szükséges szokásait igyekszik kialakítani és betartani.
Életvitel és technika
Az egészséges és környezettudatos életmódra nevelés egyik fő színtere, ahol az egyéni-családi életvitel formálása a helyes táplálkozás, az öltözködés, a személyes higiéné és a helyes időbeosztás megismertetésén keresztül.
Valamennyi tantárgy
Valamennyi tantárgy oktatása során lehetőség van az egészség- és környezettudatos szemlélet alakítására, bővítésére. Az adott tananyag tanítása során a tanár minden alkalommal beszélje meg a tanulókkal a környezet- és egészségvédelemmel kapcsolatos kérdéseket.

Tanórán kívüli lehetőségek

- **Szakkörök:** a természettudományi szakkör, kertész szakkör hagyományainak ápolása, elsősegélynyújtó szakkör, csecsemőápoló szakkör, betegápolás stb.,
- **Projektek,** átfogó iskolai egészség- és környezetvédelmi programok kihasználása (pl. hulladékmentes akciók, „Te Szedd!” stb.),
- **Szakmai oktatásban:** szemléletformálás, komposztálás, környezet- és egészségkímélő technológiák, ősi vagy őshonos fajták, vegyszerek, gyógyszerek, hozamfokozók használatának kérdései,
- **Tanulmányi, ill. osztálykirándulás:** ezekbe épüljenek bele az egészségtudatos programok,
- **Hulladékcsökkentés:** szemléletformálással (pl. tanulói csendesnapokon) megmutatjuk a hulladékmentes technikákat (pl. zero waste), *(A zero waste szó szerinti jelentése nulla hulladék. A hulladékmentes életmódra utal. A szemléletmód alapelve, hogy újrahasznosítás, tehát utólagos hulladékgazdálkodás helyett inkább a preventív gondolkodásmódot válasszuk.)*
- **Szelektív hulladékgyűjtés:** az egész iskolára kiterjedően szelektíven gyűjtjük a hulladékot minél többféle hulladék vonatkozásában (papír, műanyag, veszélyes hulladék - használt elem, fűnyesedék stb.),
- **Szakmai dolgozatok készítése:** pályázatokra, versenyekre,

- **Vetélkedők**, tanulmányi versenyek, előadások: részvétel helyi (pl. környezetvédelmi vetélkedő a Föld Napján)
- **Kiadványok, média:** kapcsolat a helyi médiával, beszámoló a médiákban,
- **Kiállítások:** jeles napok alkalmával,
- **Akciók**, amelyek: jeles napokhoz vagy helyi környezeti probléma megoldására irányulnak vagy a helyi, egészséggel, életmóddal kapcsolatos probléma megoldására irányulnak (pl. a „Miénk itt a rét” programon való részvétel a Madarak és Fák napján),
- **Jeles napok megünneplése.** A „formális” megemlékezés helyett ezeken az alkalmakon építsünk a tanulók aktív tevékenységére (pl. faültetés, virágosítás, szemétgyűjtés, vetélkedők, irodalmi és rajzpályázatok stb.). Nem szükséges valamennyit minden tanév munkatervében szerepeltetni, de hosszabb távon valamennyi kapjon teret.

Ezek a következők:

- ✓ Vizes Élőhelyek Világnapja (február 2.);
- ✓ Víz Világnapja (március 23.);
- ✓ Meteorológiai Világnap (március 23.);
- ✓ Föld Napja (április 22.),
- ✓ Madarak és Fák Napja (május 10.),
- ✓ Környezetvédelmi Világnap (június 5.),
- ✓ Ózon Világnapja (szeptember 16.),
- ✓ Európai Autómentes Világnap (szeptember 22.),
- ✓ Állatok Világnapja (október 5.).
- **Az egészségneveléssel kapcsolatos világnapok**
 - ✓ AIDS világnap (december 1.),
 - ✓ Rákellenes Világnap (február 4.),
 - ✓ Egészségügyi Világnap (április 7.),
 - ✓ Füstmentes Nap (november 17.),
 - ✓ A Véradók Napja (november 27.),
 - ✓ Kábítószer-fogyasztás Elleni Küzdelem Napja (június 26.),
 - ✓ A Lelki Egészség Napja (október 10.),
 - ✓ Fogászati hónap (november),
- **Témahetek:** lehetőségeink szerint bekapcsolódunk a fenntarthatóságot, a környezet- és természet védelmét érintő témahetekbe (pl. Fenntarthatóság Hete, Te Szedd! stb.),

3. HELYI TANTERV

3.1. A választott kerettanterv megnevezése, ideértve bármely, az oktatásért felelős miniszter által kiadott vagy jóváhagyott kerettantervek közül választott kerettanterv megnevezését

3.1.1. A kerettantervek megnevezése, a képzési szerkezet

A Nemzeti Alaptanterv alapvető, a nevelési-oktatási folyamat egészét szabályzó dokumentum, amely műveltség területenként adja meg az elsajátítandó műveltség tartalmakat, fejlesztendő készségeket, képességeket, nevelési célokat. Erre épül a kerettanterv, ami egy köztes szabályzó a helyi tantervek és a NAT között. A nevelési-oktatási intézmények a kerettantervek alapján készítik el helyi tanterveiket.

A helyi sajátosságoknak, az iskola arculatának megfelelően kialakított, ám a kerettantervekben előírtakat figyelembe vevő tanterv.

Az intézményben a helyi tantervek készítését megalapozó kerettantervek

- a 2020-as NAT és az ahhoz illeszkedő tartalmi szabályozók között megjelent kerettanterve

Köznevelési alapeladatok

- ✓ az általános iskolai nevelés-oktatásban
- ✓ a gimnáziumi nevelés-oktatásban
- ✓ szakgimnáziumi nevelés-oktatásban
- ✓ alapfokú művészetoktatásban

Szakképzési alapeladatok

- ✓ szakmai képzéseknél a Képzési és Kimeneti Követelmények és a Programtervek óratervei alapján

Intézményünk képzési szerkezete

Köznevelési alapeladatok

- óvodai nevelés
- általános iskolai nevelés-oktatás
- gimnáziumi nevelés-oktatás
- szakgimnáziumi nevelés-oktatás
- felnőttoktatás
- alapfokú művészetoktatás

Szakképzési alapeladatok

- szakképző iskolai szakmai oktatás
- technikumi szakmai oktatás

- műhelyiskola
- dobantó program

Mindkét alapfeladat csoportban

- a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók óvodai nevelése és iskolai nevelése-oktatása

A képzési szerkezetnek megfelelő óratervek

Alapfeladat	Munkarend	Évfolyamok	Az óraterv jellege
Köznevelési alapfeladatok			
általános iskolai nevelés-oktatás	nappali	1-4.	iskolarendszerű
általános iskolai nevelés-oktatás	nappali	5-8.	iskolarendszerű
általános iskolai nevelés-oktatás	esti	1-4.	felőttoktatás
általános iskolai nevelés-oktatás	esti	5-8.	felőttoktatás
gimnáziumi nevelés-oktatás	nappali	9-12.	iskolarendszerű
gimnáziumi nevelés-oktatás	nappali	7-12.	iskolarendszerű
gimnáziumi nevelés-oktatás HKP	nappali	9-12.	iskolarendszerű
gimnáziumi nevelés-oktatás	nappali	9-12.	felőttoktatás
	esti	9-12.	
	levelező	9-12.	
szakgimnáziumi nevelés-oktatás	nappali	9-13.	közismereti és szakmai
szakgimnáziumi nevelés-oktatás	nappali	13-14.	felőttoktatás
Szakképzési alapfeladatok			
technikumi szakmai oktatás	tanulói jogviszony, nappali, esti	13-14.	szakmai óratervek
technikumi szakmai oktatás	felőttképzési jogviszony, esti	13-14.	szakmai óratervek
szakképző iskolai szakmai oktatás	tanulói jogviszony, nappali	9-11.	közismereti és szakmai
szakképző iskolai szakmai oktatás	felőttképzési jogviszony, esti	2 éves	szakmai óratervek

Alapfokú művészetoktatás			
Művészeti ág	Tanszak	Évfolyamok megnevezése	Évfolyamok száma
Képző-és iparművészeti ág	Grafika és festészet		

	Szobrászat és kerámia	Előképző, alapfok, továbbképző	Előképző 2 évf. Alapfok 6 évf. Továbbképző 4 évf.
	Fotó és film		
Szín és bábművészeti ág	Színjáték		
Táncművészeti ág	Moderntánc		
Zeneművészeti ág	Zeneismeret		

Az esti oktatás munkarendje szerint folyó oktatás esetében a tanórák számának a kerettantervben a nappali rendszerű oktatás munkarendje szerinti kötelező tanórai foglalkozások legalább ötven százalékát, levelező oktatás esetében legalább tíz százalékát el kell érnie.

3.1.2. Általános iskolai óratervek

Az óraterv a 2020-as NAT-hoz illeszkedő tartalmi szabályozók között megjelent kerettanterv az általános iskola 1-4. évfolyamára alapján készült.

Általános iskolai nevelés-oktatás folyik a **Tiszavasvári székhelyen és két tiszavasvári telephelyen, valamint a debreceni tagintézményben.**

Óraterv az 1–4. évfolyam számára iskolarendszerű, nappali munkarendben

Tantárgyak	Évfolyamok			
	1.	2.	3.	4.
Magyar nyelv és irodalom	7+1	7+1	5+1	5
Idegen nyelv: angol nyelv				2+1
Matematika	4+1	4+1	4+1	4
Etika	1	1	1	1
Környezetismeret			1	1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	1
Technika és tervezés	1	1	1	1
Digitális kultúra			1	1+1
Testnevelés	5	5	5	5
Kötelező alapóraszám	22	22	22	23
Kötelező alapóraszám + szabad óra	22+2	22+2	22+2	23+2
Heti óraszám összesen	24	24	24	25
Ebből szabadon tervezett órakeret	2	2	2	2
Magyar nyelv és irodalom	1	1	1	
Matematika	1	1	1	
Idegen nyelv				1
Digitális kultúra				1
Maximális órakeret	24	24	24	25

Óraterv az 5-8. évfolyam számára iskolarendszerű, nappali munkarendben

Tantárgyak	Évfolyamok			
	5.	6.	7.	8.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	3	3
Idegen nyelv: angol nyelv	3	3	3	3+1
Matematika	4	4	3	3
Etika	1	1	1	1
Történelem	2	2	2	2
Állampolgári ismeretek				1
Hon és népismeret		+1		
Természettudomány	2	2		
Kémia			1	2
Fizika			1	2
Biológia			2	1
Földrajz			2	1
Ének-zene	2	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Dráma és színház			+1	
Technika és tervezés	1	1	1	
Digitális kultúra	1+1	1+1	1+1	1+1
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Kötelező alapóraszám	27	26	28	28
Kötelező alapóraszám + szabad óra	27+1	26+2	28+2	28+2
Heti óraszám összesen	28	28	30	30
Ebből szabadon tervezett órakeret	1	2	2	2
Digitális kultúra	1	1	1	1
Idegen nyelv: angol nyelv				1
Hon és népismeret		1		
Dráma és színház			1	
Maximális órakeret	28	28	30	30

- A hon- és népismeret tantárgyat heti 1 órában a 6. évfolyamon tanítjuk. A dráma és színház tantárgyat heti 1 órában a 7. évfolyamon tanítjuk.
- A természettudomány tantárgyakat a 7-8. évfolyamon diszciplináris bontásban tanítjuk.
- A szabad órakeretet az alapóraszámban biztosított tantárgyak óraszámának emelésére fordítottuk.
- A tantárgyi éves óraszámok 80%-át a kerettantervben meghatározott törzsanyag tanítására fordítjuk. Több tantárgyból elegendő a törzsanyag elsajátításához az órák 80%-a, az órakeret fennmaradó 20%-át szabadon választott témák feldolgozására fordíthatja a szaktanár. Az intézmény specialitásából adódóan ezt a keretet a digitális kultúra bevonásával használjuk fel

az egyes tantárgyaknál. A tantárgyi helyi tantervekben jelöljük azokat az óraszámokat, amelyeket a digitális kultúra alkalmazására fordítjuk a tantárgy keretében.

- **zöld színnel** a felhasznált szabad óraszám van jelölve

Óraterv az 5-8. évfolyama számára, felnőttoktatás, esti munkarendre

Tantárgyak	Évfolyamok			
	5.	6.	7.	8.
Magyar nyelv és irodalom	3	3	2	2
Matematika	3	3	2	2
Történelem	1	1	1,5	2
Állampolgári ismeretek				0,5
Etika	1	1	1	0,5
Technika és tervezés	0,5	0,5	0,5	
Természettudomány	1	1		
Kémia			1	0,5
Fizika			0,5	1
Földrajz			1	0,5
Biológia			0,5	1
Idegen nyelv	2	2	2	2
Művészetek	0,5	0,5	0,5	0,5
Digitális kultúra	1	1	1	1
Hon- és népismeret			1	
Dráma és színház				1
Osztályközösség-építés	1	1	0,5	0,5
Esti összes óraszám	14	14	15	15

3.1.3. Gimnáziumi óratervek

Gimnáziumi nevelés-oktatás 9-12. évfolyamon folyik **a székhelyen és a két tagintézményben** az alábbiak szerint:

Feladatellátási helyek megnevezése	Nappali	Honvéd Kadét I. program Nappali	Felnőttoktatás keretében		
			Esti	Levelező	Sajátos munkarend
Tiszavasvári székhelyen és telephelyen			X		X
Magiszter Középiskola Debreceni Tagintézményében	X		X	X	X
Magiszter Középiskola Szolnoki Fényes Adolf Tagintézményében	X	X			

Gimnáziumi nevelés-oktatás 7-12. évfolyamon folyik **a debreceni tagintézményben** az alábbiak szerint:

Feladatellátási helyek megnevezése	Nappali	Felnőttoktatás keretében		
		Esti	Levelező	Sajátos munkarend
Magiszter Középiskola Debreceni Tagintézményében	x			

3.1.3.1. Gimnáziumi óratervek iskolarendszerű, nappali munkarendben

Gimnáziumi nevelés-oktatás óratervei a Szolnoki Tagintézményben

Gimnáziumi óraterv a 9-12. évfolyam számára nappali iskolarendszerű

Tantárgyak	Évfolyamok			
	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	3	4	4+1	4+1
I. idegen nyelv	3+1	3+1	4+1	4+1
II. idegen nyelv	3	3	3	3
Matematika	3	3	3+2+1	3+2
Történelem	2	2	3+1	3+1
Fenntarthatóság				+2
Állampolgári ismeretek				1
Kémia	1	2		
Fizika	2	3		
Biológia	3	2		
Biológia – érettségi felkészítő				+1
Földrajz	2	1		
Természettudomány: Biológia			+2	
Művészetek: Mozgóképkultúra és médiaismeret			1	
Mozgóképkultúra és médiaismeret				1
Ének-zene	1	1		
Vizuális kultúra	1	1		
Technológia: Digitális kultúra	2	1	2	
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Kötelező alapóraszám	32	32	30	29
Kötelező alapóraszám + szabad óra	32+1	32+1	30+4	29+4
Heti óraszám összesen	33	33	34	33
Ebből szabadon tervezhető órakeret	2	2	4	5
Felhasznált szabad órakeret összesen	1	1	4	4
Ebből kötött célú			4	4

1. Idegen nyelv	1	1	1	1
II. idegen nyelv- német nyelv				
Magyar nyelv és irodalom			1	1
Fenntarthatóság				2
Természettudomány: Biológia			2	
Biológia – érettségi felkészítő				1
Matematika			2+1	2
Történelem			1	1
Rendelkezésre álló órakeret	34	34	34	34

A szabad órakeret zöld színnel, a kötött célú órakeret piros színnel van jelölve.

Gimnáziumi óratervek – Honvéd Kadét Program I. szint Szolnoki Tagintézmény

Gimnáziumi óraterv a 9-12. évfolyam számára nappali iskolarendszerű Honvéd Kadét Program I. szint

A hazaszeretet és a hazafiság fogalmának minden történelmi korban megvan a maga jelentése és jelentősége, nincs ez másként ma sem.

A hazafias- és honvédelmi nevelés célja, hogy tudatosítsa a haza szeretetének és a haza védelmének fontosságát, valamint járuljon hozzá a fiatalok felelős állampolgárrá neveléséhez. A honvéd kadét közismereti képzésben a tanulók honvédelmi alapismeretek tantárgyat tanulnak. A tantárgy keretében megismerkednek azzal, hogy az állampolgároknak milyen honvédelmi feladatai vannak, és azzal, hogy mit tesz a Magyar Honvédség a haza védelméért. Mindezek mellett számos, a mindennapi életben is használható tudásra is szert tesznek a tanulók, mint például az elsősegélynyújtás, a terepen való tájékozódás, a táborozási ismeretek vagy akár az önvédelem.

Honvédelmi alapismeretekből - választható érettségi tantárgyként – érettségi vizsgát lehet tenni, amely felvételi tárgyként szerepel a Nemzeti Közszolgálati Egyetemre történő jelentkezésnél.

A honvédelmi alapismeretek választható közismereti tantárgy, amelynek oktatása a kerettanterv szerint folyik.

Tantárgyak	Évfolyamok			
	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	3	4	4	4+1
I. idegen nyelv- angol nyelv	3+1	3+1	4+1	4+1
II. idegen nyelv- német nyelv	3	3	3	3
Matematika	3	3	3+2	3+2
Történelem	2	2	3+1	3+1
Állampolgári ismeretek				1
Fenntarthatóság				+2

Kémia	1	2		
Fizika	2	3		
Biológia	3	2		
Földrajz	2	1		
Természettudomány			+2	
Művészetek: Mozgóképkultúra és médiaismeret			1	1
Ének-zene	1	1		
Vizuális kultúra	1	1		
Digitális kultúra	2	1	2	
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Honvédelmi alapismeretek	+1	+1	+2	+2
Kötelező alapóraszám	32	32	30	29
Kötelező alapóraszám + szabad óra	32+2	32+2	30+4	29+5
Heti óraszám összesen	34	34	34	34
Ebből szabadon tervezhető órakeret	2	2	4	5
Felhasznált szabad órakeret összesen	2	2	4	5
Ebből kötött célú			4	4
1. Idegen nyelv	1	1	1	1
Magyar nyelv és irodalom				1
Matematika			2	2
Természettudomány			2	
Fenntarthatóság				2
Történelem			1	1
Honvédelmi alapismeretek	1	1	2	2
Rendelkezésre álló órakeret	34	34	34	34

- A szabad órakeret zöld színnel, a kötött célú órakeret piros színnel van jelölve.
- A kötött célú órakeretet, a 11. és 12. évfolyamon, heti 4-4 órát, az érettségire való felkészítésre kell felhasználni érettségi tantárgyakhoz.
- A 11. évfolyamon a kötött célú keretből megy a Természettudomány tantárgy heti 2 órája.
- A kötött célú, a kötelező érettségi tantárgyakhoz rendelendő órakeretben a 11. és 12. évfolyamon legalább 4–4 tanórát bármely érettségi tantárgy oktatására kell felhasználni. Ha a tanuló a 11. évfolyamon a természettudomány tantárgyat tanulja, akkor legalább **további 2 órát** kell hetente egyéb érettségi tantárgyból felvennie.
- A Honvédelmi ismereteket a szabad órakeret terhére tanulják a tanulók.
- A heti órakeret adott: 34-34-34-34 óra.

Gimnáziumi nevelés-oktatás óratervei a Debreceni Tagintézményben

A hatosztályos gimnáziumi óraterv a 7-12. évfolyam számára

Tantárgyak	Évfolyamok					
	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	3	3	3	4	4+1	4+1+1
Matematika	3	3	3	3	3+1+1	3+1+1
Történelem	2	2	2	2	3+1	3+1
Állampolgári ismeretek		1				1
Etika	1	1				
Természettudomány (kötött célú órakeretből)					2*	
Kémia	1	2	1	2		
Fizika	1	2	2	3		
Biológia	2	1	3	2		
Földrajz	2	1	2	1		
I. idegen nyelv	3+1	3+2	3+1	3+1	4+1	4+1
II. idegen nyelv			3+1	3+1	3+1	3+1
Ének-zene	1	1	1	1	1	
Vizuális kultúra	1	1	1	1		
Dráma és színház	+1					
Mozgókép-kultúra és médiaismeret						1
Technika és tervezés	1					
Digitális kultúra	1	1	2	1	2	+2
Testnevelés	5	5	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1	1	1
Kötelező alapóraszám	28	28	32	32	30	29
Alapóraszám + szabad óra	28+2	28+2	32+2	32+2	30+4	29+5
Maximális heti óraszám	30	30	34	34	34	34
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2	4	5
Kötött célú órakeret					4	4
I. idegen nyelv	1	2	1	1	1	1
II. idegen nyelv			1	1	1	1
Dráma és színház	1					
Természettudomány					2*	
Magyar nyelv és irodalom					1	1+1
Történelem					1	+1
Matematika					1+1	1+1
Digitális kultúra						2
Maximális órakeret	30	30	34	34	34	34

Megjegyzések a hatosztályos, 7-12. évfolyamos óratervhez

- A dráma és színház tantárgyat heti 1 órában az 5–8. évfolyamok egyikén kell tanítani. A 7.évfolyamon tanítjuk.
- **Pirossal a kötött célú órakeret van jelölve.**
- **Zöld színnel a szabad órakeret van jelölve.**
- A kötelező érettségi tantárgyakhoz rendelő kötött célú órakeret a kötelező alapóraszám része.
- A művészetre tervezett heti 1 óra a 11. évfolyamon megvalósulhat a dráma és színház, a vizuális kultúra, az ének-zene, valamint a mozgóképkultúra és médiaismeret tantárggyal. Ezek közül az ének-zene tantárgyat választottuk.
- A 11. és 12. évfolyamon legalább 4–4 tanórát bármely érettségi tantárgy oktatására kell felhasználni. Ezt jelöli a táblázat zöld színnel.
- Ha a tanuló a 11. évfolyamon a természettudomány tantárgyat tanulja, akkor legalább további 2 órát kell hetente egyéb érettségi tantárgyból felvennie. Így a kötött célú órakeretből 2 óra a természettudományra és további két óra még két érettségi tárgyra kerül felhasználásra.
- A szabad órakeretek felhasználásra kerültek különböző tantárgyakhoz. A szabad órakeret felhasználását minden tanévben felülvizsgáljuk figyelembe véve a tanulói igényeket is. Így a szabad órakeret felhasználása változhat. Amennyiben változik a szabad órakeret felhasználása, az így módosított óratervi táblázatok a pedagógiai programhoz csatoltan megőrzésre kerülnek az esetleges későbbi ellenőrzésekhez.

Gimnáziumi óraterv a 9-12. évfolyam számára nappali iskolarendszerű képzésben 2023. szeptember 1-től

Tantárgyak	Évfolyamok			
	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	3	4	4	4+1
I. idegen nyelv	3+1	3+1	4+1	4+2
II. idegen nyelv	3	3	3	3
Matematika	3+1	3	3+2	3+2
Történelem	2	2+1	3+1	3+2
Fenntarthatóság			+2	
Állampolgári ismeretek				1+1
Kémia	1	2		
Fizika	2	3		
Biológia	3	2		
Földrajz	2	1		
Természettudomány			+2	
Művészetek: Vizuális kultúra			1	
Ének-zene	1	1		
Vizuális kultúra	1	1		
Dráma és színház				1
Digitális kultúra	2	1	2	+1

Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Heti óraszám összesen	34	34	34	34
Ebből szabadon tervezhető órakeret	2	2	4	5
Ebből kötött célú			4	4
1. Idegen nyelv	1	1	1	2
Matematika	1		2	2
Történelem		1	1	2
Fenntarthatóság			2	
Természettudomány			2	
Állampolgári ismeretek				1
Magyar nyelv és irodalom				1
Digitális kultúra				1
Rendelkezésre álló órakeret	34	34	34	34

Gimnáziumi óraterv a 9-12. évfolyam számára nappali iskolarendszerű képzésben 2022. szeptember 1-től

Tantárgyak	Évfolyamok			
	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	3	4	4	4+1
I. idegen nyelv	3+1	3+1	4+1	4+2
II. idegen nyelv	3	3	3	3
Matematika	3+1	3+1	3+1	3+2
Történelem	2	2	3+1	3+2
Fenntarthatóság			+2	
Állampolgári ismeretek				1+1
Kémia	1	2		
Fizika	2	3		
Biológia	3	2		
Földrajz	2	1		
Természettudomány			+2	
Művészetek: Vizuális kultúra			1	
Ének-zene	1	1		
Vizuális kultúra	1	1		
Dráma és színház			+1	1
Digitális kultúra	2	1	2	+1
Testnevelés	5	5	5	5

Osztályfőnöki	1	1	1	1
Heti óraszám összesen	34	34	34	34
Ebből szabadon tervezhető órakeret	2	2	4	5
Ebből kötött célú			4	4
1. Idegen nyelv	1	1	1	2
II. idegen nyelv- német nyelv				
Magyar nyelv és irodalom				1
Fenntarthatóság			2	
Állampolgári ismeretek				1
Dráma és színház			1	
Digitális kultúra				1
Természettudomány			2	
Matematika	1	1	1	2
Történelem			1	2
Rendelkezésre álló órakeret	34	34	34	34

Gimnáziumi óraterv a 9-12. évfolyam felnőttoktatás, nappali munkarend szerint
2022. szeptember 1-től

Tantárgyak	Évfolyamok			
	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	3+1	4	4	4+1
I. idegen nyelv	3+1	3+1	4+1	4+2
Matematika	3	3+1	3+1	3+2
Történelem	2+1	2+1	3+1	3+2
Fenntarthatóság			+2	
Állampolgári ismeretek				1+1
Kémia	1	2		
Fizika	2	3		
Biológia	3	2		
Földrajz	2	1+1		
Természettudomány			+2	
Művészetek: Vizuális kultúra			1	
Ének-zene	1	1		
Vizuális kultúra	1	1		
Dráma és színház			+1	1

Digitális kultúra	2	1	2	+1
Testnevelés	3	3	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Heti óraszám összesen	30	31	31	31
Ebből szabadon tervezhető órakeret	2	2	4	5
Ebből kötött célú			4	4
1. Idegen nyelv	1	1	1	2
II. idegen nyelv- német nyelv				
Magyar nyelv és irodalom	1			1
Fenntarthatóság			2	
Állampolgári ismeretek				1
Dráma és színház			1	
Digitális kultúra				1
Természettudomány			2	
Matematika		1	1	2
Történelem			1	2
Rendelkezésre álló órakeret	34	34	34	34

Megjegyzések a 9-12. évfolyamos óratervekhez

- A táblázatban zöld színnel van jelölve a szabad célú órakeret felhasználása, piros színnel a kötött célú órakeret felhasználása
- Két évfolyamos ciklusokon belül a nemzeti alaptantervi ajánlásban megfogalmazott óraszámok átcsoportosíthatók a helyi tantervben meghatározott módon, azzal a megkötéssel, hogy az egyes évfolyamok maximális óraszámja nem lehet magasabb az arra meghatározott legmagasabb órászámánál. A 11. és a 12. évfolyamon mind a kötött célú, mind a szabadon tervezhető órakeret terhére az érettségi tantárgyak közül a tanuló szabadon választhat. A táblázatban piros és zöld színnel jelölt plusz órától el is lehet térni!
- A művészetre tervezett heti 1 óra a 11. évfolyamon megvalósulhat a dráma és színház, a vizuális kultúra, az ének-zene, valamint a mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgyak közül az egyikkel.
- A kötelező érettségi tantárgyakhoz rendelendő órakeretben a 11. és 12. évfolyamon legalább 4–4 tanórát bármely érettségi tantárgy oktatására kell felhasználni. Ha a tanuló a 11. évfolyamon a természettudomány tantárgyat tanulja, akkor legalább további 2 órát kell hetente egyéb érettségi tantárgyból felvennie."

3.1.3.2. A gimnáziumi felnőttoktatás óratervei

A felnőttoktatás tantárgyi rendszerének jellemzői

- ✓ A 2021. évi LII. törvény 9.§ alapján 2021. V.28-tól viszont **nem kötelező** a felnőttoktatásban **a két idegen nyelv** oktatása. A nemzeti köznevelésről szóló törvény 60.§ (9) bekezdése egy d) ponttal egészült ki, amely szerint **a felnőttoktatásban a két idegen nyelv oktatása nem kötelező**. Amennyiben az intézményben a nevelőtestület úgy dönt, elegendő csak az első idegen nyelv oktatása a 2021-2022-as tanévtől a 9. évfolyammal kezdve.
- ✓ A felnőttoktatásban a tervezési időkeret a 9-11. évfolyamon 36 hét, a 12. évfolyamon 32 hét.
- ✓ Folytatódik a (felnőtt) tanulók ismeretbővítése a művészeti ágakkal kapcsolatban (Művészetek),
- ✓ Választható programként új elemként, önálló tantárgyként megjelentek a programban a dráma és színház, valamint a mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgyak, amelyekben a tartalmi elemek kialakításánál figyelembe lett véve a felnőtt tanulók élethelyzete és életkora.
- ✓ Testnevelés tantárgy nem szerepel a kerettantervben, mert a felnőtt tanulónak nem kötelező részt vennie és az iskolának nem kell ezt biztosítani a köznevelési törvény 60. § (9) (c) pontja alapján.
- ✓ A nem kötelező tanórai foglalkozásra, az osztálybontásra és egyéni foglalkozásra, az egyéb foglalkozásra, a mindennapos testnevelésre vonatkozó rendelkezések alkalmazása nem kötelező, 60. § (9) (c) pontja)
- ✓ A nappali oktatás munkarendje szerint folyó felnőttoktatás esetében a tanórák számának a kerettantervben a nappali rendszerű oktatás munkarendje szerinti kötelező tanórai foglalkozások legalább kilencven százalékát el kell érnie.
- ✓ Nappali oktatás munkarendje szerint azok részére szervezhető meg az oktatás, akik nem kizárólag felnőttoktatásban vehetnek részt.
- ✓ A tanuló attól az évtől kezdődően, amelyben nyolc évfolyamos általános iskola esetén tizenhetedik, középfokú iskola esetén huszonötödik életévét betölti, kizárólag felnőttoktatásban kezdhet új tanévet.

Gimnáziumi óraterv a 9-12. évfolyam számára felnőttoktatás, esti munkarendben

- A felnőttoktatásban a tervezési időkeret a 9-11. évfolyamon 36 hét, a 12. évfolyamon 32 hét.
- A második idegen nyelv oktatása nem kötelező, így az arra rendelkezésre állt óraszámot felhasználták az intézmények más tantárgyakhoz.
- A + órák a táblázatban a 2. idegen nyelv felhasznált óráit jelentik.
- A felnőttoktatásban szabadon felhasználható órakeret nincs.

Óratervi táblázat a Debreceni Tagintézményben és a Létavértesi telephelyen (felnőttoktatás, esti munkarend)

Tantárgyak	Évfolyamok			
	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	3	3	3	3
Matematika	3	3	3	3+1
Idegen nyelv	2+1	2+1	3	3
Történelem	2	2	2	2+1
Fizika	1	1		
Biológia	1	1		
Kémia	1	1		
Földrajz	1	1		
Digitális kultúra	1	1	0,5	
Természettudomány			2	
Fenntarthatóság			+2	
Állampolgári ismeretek				1
Művészetek			0,5	1
Dráma és színház				1
Osztályközösség építés	1	1	1	1
Esti összes óraszám	17	17	17	17
Tanítási hetek száma	36	36	36	32

Megjegyzés: a + órák a 2. idegen nyelv óráinak felhasználását jelentik, mivel csak egy idegen nyelv oktatása kötelező

Óratervi táblázat a telephelyeken Tiszavasváriban és Kázsmárkon (felnőttoktatás, esti munkarend)

Tantárgyak	Évfolyamok			
	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	3	3	3	3
Matematika	3	3	3+1	3+1
Idegen nyelv	2+1	2+1	3	3
Történelem	2	2	2+1	2+1
Fizika	1	1		
Biológia	1	1		
Kémia	1	1		
Földrajz	1	1		
Digitális kultúra	1	1	0,5	

Természettudomány			2	
Állampolgári ismeretek				1
Művészetek			0,5	1
Dráma és színház				1
Osztályközösség építés	1	1	1	1
Esti összes óraszám	17	17	17	17
Tanítási hetek száma	36	36	36	32

Megjegyzés: a + órák a 2. idegen nyelv óráinak felhasználását jelentik, mivel csak egy idegen nyelv oktatása kötelező

Óratervi táblázat a Szolnoki Tagintézményben (felnőttoktatás, esti munkarend)

Tantárgyak	Évfolyamok			
	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	3	3	3	3
Matematika	3	3	3+1	3+1
Idegen nyelv	2+1	2+1	3	3
Történelem	2	2	2+1	2+1
Fizika	1	1		
Biológia	1	1		
Kémia	1	1		
Földrajz	1	1		
Digitális kultúra	1	1	0,5	
Természettudomány			2	
Állampolgári ismeretek				1
Művészetek			0,5	1
Dráma és színház				1
Osztályközösség építés	1	1	1	1
Esti összes óraszám	17	17	17	17
Tanítási hetek száma	36	36	36	32

Megjegyzés: a + órák a 2. idegen nyelv óráinak felhasználását jelentik, mivel csak egy idegen nyelv oktatása kötelező

Gimnáziumi óraterv felnőttoktatás, levelező munkarend (két idegen nyelvvel)

Tantárgyak	Évfolyamok			
	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	2	2	2,5	2
Matematika	2	2	2	2
Történelem	1	1	1	1
Állampolgári ismeretek				0,5
Természettudomány			1	
Kémia	0,5	0,5		
Fizika	0,5	0,5		
Földrajz	0,5	0,5		
Biológia	0,5	0,5		
I. Idegen nyelv	2	2	2	3
II. Idegen nyelv	1	1	1	1
Művészetek			0,5	1
Digitális kultúra	0,5	0,5	0,5	
Dráma és színház				0,5
Osztályközösség-építés	0,5	0,5	0,5	0,5
Levelező összes óraszám	11	11	11	11,5
Tanítási hetek száma	36	36	36	32

Gimnáziumi óraterv felnőttoktatás, levelező munkarend (egy idegen nyelvvel)

Tantárgyak	Évfolyamok			
	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	2	2	2,5	2
Matematika	2+1	2+1	2	2
Történelem	1	1	1	1+1
Állampolgári ismeretek				0,5
Természettudomány			1	
Kémia	0,5	0,5		
Fizika	0,5	0,5		
Földrajz	0,5	0,5		
Biológia	0,5	0,5		
Idegen nyelv	2	2	2+1	3
Művészetek			0,5	1
Digitális kultúra	0,5	0,5	0,5	
Dráma és színház				0,5
Osztályközösség-építés	0,5	0,5	0,5	0,5
Levelező összes óraszám	11	11	11	11,5
Tanítási hetek száma	36	36	36	32

Sajátos munkarend megvalósulása távolléti oktatással

A gimnáziumi nevelés-oktatásban a képzés folyhat sajátos munkarendben is. Ez megvalósulhat elektronikus oktatás formájában távolléti jelenléttel vagy távolléti elektronikus oktatással.

Zárt rendszerű elektronikus távolléti oktatás: képzés vagy az otthoni felkészülés olyan formája, amelyben az oktatás digitális tananyaggal, videótartalom-kezelővel valósul meg. Továbbá a pedagógus és a tanuló együttműködése az informatikai hálózaton (internet, intranet) keresztül működik. A felnőttoktatásban, tantermen kívüli, digitális munkarendben és az otthoni felkészülésnél alkalmazható, zárt rendszerű távoktatási képzésmenedzsment-rendszerrel valósul meg, amelynek során a közös kommunikáció eszköze a számítógép és az informatikai hálózat, továbbá a zárt rendszerű oktatási képzésmenedzsment-rendszer,

3.1.4. Szakgimnáziumi óratervek

Szakgimnázium közismereti óraterve, nappali rendszerben

Tantárgyak			Évfolyamok				
			9.	10.	11.	12.	13.
Magyar nyelv és irodalom			4	4+1	4	4+1	-
Idegen nyelv (első élő idegen nyelv)			4	4	4	4	4
Matematika			3	3+1	3+1	3+1	-
Történelem			2	2	3	3	-
Állampolgári ismeretek						1	
Digitális kultúra			2	1	1	-	-
Művészetek (szakmai órákra felhasználható)			1	1	1	-	-
Testnevelés			5	5	5	5	-
Közösségi nevelés			1	1	1	1	-
Természettudomány os képzésre (is) fordítandó sáv*	B	Komplex természettudomány	3	-	-	-	-
		Érettségi tárgyból felkészítésre használható órakeret	-	2	1	2	-
Szabadon tervezhető órakeret B (szakmai órákhoz)			1	2	3	3	
Szakmai tantárgy óraszámai			8	9	8	8	31
Rendelkezésre álló órakeret/hét			34	34	34	34	35
Tanítási hetek száma			36	36	36	31	31
Éves összes óraszám			1224	1224	1224	1054	1085

Megjegyzések

- Az iskola dönt, hogy „A” vagy a „B” megoldást választja. – **Ai intézmény a „B” megoldást választotta.**

- A „B” szabadon tervezhető órakeret közismereti és szakmai órára egyaránt felhasználható. Felhasználás szakmai órákhoz (pirossal jelölve)
- A művészeti szakgimnázium művészeti ágazathoz kapcsolódó közismereti óraszám a szakmai óraszámra csoportosítható át. Felhasználva a szakmai órákhoz. (zölddel jelölve)
- A művészeti képzési területen a heti óraszám legfeljebb 40 óra. A „Heti órakeret a művészeti képzési területen” és a „Heti órakeret” különbségének felhasználásáról az iskola a pedagógiai programban rendelkezik. Nem került kiegészítésre a heti órakeret 40 órára.

Szakgimnáziumi általános óraterv érettségire épülő 2 évfolyamos, nappali munkarendben

Tantárgyak	1/13.	2/14.	Óraszám összesen
Szakmai idegen nyelv	4	4	268
Érettségire épülő szakképesítés órakerete	31	31	2077
Rendelkezésre álló órakeret/hét	35	35	
Tanítási hetek száma	36	31	
Éves összes óraszám	1260	1085	2345

Szakgimnáziumi általános óraterv érettségire épülő 2 évfolyamos, esti munkarendben

Tantárgyak	1/13.	2/14.	Óraszám összesen
Szakmai idegen nyelv	2	2	134
Érettségire épülő szakképesítés órakerete	15,5	15,5	1038,5
Heti óraszám	17,5	17,5	35
Rendelkezésre álló órakeret/hét	630	542,5	1172,5
Tanítási hetek száma	36	31	
Éves összes óraszám	630	542,5	1172,5

3.1.5. A szakképző iskolai szakmai oktatás óraterve

Óraterv a szakképző iskolai közismereti oktatáshoz nappali munkarendre

Tantárgyak	Évfolyamok			9-11. óraszám összesen
	9.	10.	11.	
Kommunikáció-magyar nyelv és irodalom	2	2	2	206

Idegen nyelv	2	1	1	139
Matematika	2	2	1	175
Történelem és társadalomismeret	3			108
Természetismeret	3			108
Testnevelés	4	1	1	211
Osztályközösség-építő Program	1	1	1	103
Pénzügyi és munkavállalói ismeretek			1	31
Összes közismereti óraszám	17	7	7	1081
Ágazati alapoktatás	16			576
Szakirányú oktatás	0	25	25	1675
Szabad órakeret (szakmai tantárgyakhoz felhasználva)	1	2	2	170
Heti óraszám összesen (a szabad órakerettel együtt)	34	34	34	
Tanítási hetek száma	36	36	31	

Megjegyzés: A szabad órakeret a szakképzésben kerül felhasználásra, amelyet a szakmai programban a szakmai óratervek tartalmaznak.

3.1.6. Technikumi szakmai oktatás óraterve

A technikumi szakmai oktatást kizárólag szakmai vizsgára felkészítés keretében tanulói jogviszonyban, nappali és felnőttképzési jogviszonyban, esti munkarendben folytatunk. A kizárólag szakmai vizsgára felkészítő szakmai oktatásban közismereti oktatás felnőttképzési jogviszony keretében nincs.

A kizárólag szakmai vizsgára felkészítő szakmai oktatásba bekapcsolódhat technikum esetén az, aki érettségi végzettséggel rendelkezik,

A technikumi szakmai oktatás általános óraterve tanulói jogviszonyban, nappali munkarendben

Tantárgyak	Évfolyamok		13-14. óraszám összesen
	1/13.	2/14.	
Idegen nyelv (ajánlott, nyelvvizsgára felkészítés)			0
Szakmai órakeret	35	35	2345
Rendelkezésre álló órakeret/hét	35	35	
Tanítási hetek száma	36	31	
Éves összes óraszám	1260	1085	2345

A technikumi szakmai oktatás általános óraterve felnőttképzési jogviszonyban, esti munkarendben

Tantárgyak	Évfolyamok		13-14. óraszám összesen
	1/13.	2/14.	
Idegen nyelv (ajánlott, nyelvvizsgára felkészítés)			0

Szakmai órakeret	17,5	17,5	1172,5
Rendelkezésre álló órakeret/hét	17,5	17,5	
Tanítási hetek száma	36	31	
Éves összes óraszám	630	542,5	1172,5

A szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény a 25. életév betöltése után a képzésben résztvevő felnőttképzési jogviszony keretében folyó szakmai oktatásban vesz részt

- a) a szakmai oktatás időtartama legfeljebb a negyedére,
- b) az óraszám legfeljebb a nappali rendszerű szakmai oktatás óraszámának negyven százalékáig csökkenthető.

3.1.7. A felnőttoktatás megvalósulása intézményünkben

„Az oktatásnak olyannak kell lenni, hogy a felkínáltakat, mint értékes ajándékot és nem mint nehéz kötelességet fogadják be.”

(Albert Einstein)

Tiszteletre méltó vállalás felnőttként bekapcsolódni az oktatásba, és céltudatos munkával energiát és időt szentelni a tanulásnak. Intézményünk minden lehetséges eszközzel igyekszik segíteni, támogatni tanulóit abban, hogy a nekik legmegfelelőbb módon általános iskolai vagy középiskolai végzettséget, érettségi bizonyítványt szerezzenek.

A felnőttoktatásban

- a) az iskolai oktatás a tanulók egyéni felkészülésére is épülhet,
- b) ha a tanítást nem a nappali oktatás munkarendje szerint szervezik, a tanév rendjében meghatározott tanítási napot az egyéni felkészülés keretében tanulásra fordított - az iskola által előírt - napokkal együtt kell számítani, és nem kell alkalmazni az ötnapos tanítási hétre vonatkozó rendelkezéseket,
- c) a nem kötelező tanórai foglalkozásra, az osztálybontásra és egyéni foglalkozásra, az egyéb foglalkozásra, a mindennapos testnevelésre vonatkozó rendelkezések alkalmazása nem kötelező,

A tantárgyi követelményeket szem előtt tartva a felnőttoktatás elsődleges feladata az érettségi követelmények teljesítésére történő felkészítés, azok megegyeznek mindazokkal, amelyeket a NAT és a nappali tagozatok számára készült kerettantervek megfogalmaznak.

A gimnáziumi felnőttoktatás általános jellemzői

A felnőttek gimnáziumának 9-12. évfolyamok feladata olyan ismeretek és képességek nyújtása, amelyek átfogják az általános műveltség középiskolai körét, tekintetbe véve a tanulók élettapasztalatait és korábbi (általános iskolai, illetve megszakított középiskolai) tanulmányait, rendezve és kiegészítve ezek eredményeit.

A felnőttek gimnáziuma megteremti az érettségi, a középfokra alapozott szakképzés, a felsőfokú továbbtanulás, a munkaerőpiacon történő eredményesebb elhelyezkedés, illetve a szakmai végzettség megszerzésének lehetőségét.

A tananyag tantárgyi és tantárgyközi tartalmai, tevékenységformái közvetítik és továbbfejlesztik

- ✓ a kommunikációs és a tanulási képességeket,
- ✓ az egész életen át tartó tanulás igényeinek és az erre való képességek kifejlődésének érdekében.
- ✓ alkalmat adnak a tanulók életvitelének, társadalmi létformáiknak és a világban való tájékozottságuk továbbfejlesztésére.
- ✓ lehetőséget biztosítanak korábbi iskolai kudarcaik kompenzálására, a különböző forrású hátrányok ledolgozására.
- ✓ módot nyújtanak a tanulók személyiségének minél átfogóbb fejlesztésére, szocializálására.

A felnőttoktatás megvalósulása intézményünkben

- A felnőttoktatásban az oktatás megszervezhető a nappali oktatás munkarendje, továbbá esti, levelező vagy más sajátos munkarend szerint. Gimnáziumban, szakgimnáziumban, szakiskolában, készségfejlesztő iskolában a nappali oktatás munkarendje szerint azok részére szervezhető meg az oktatás, akik nem kizárólag felnőttoktatásban vehetnek részt.
- A nappali oktatás munkarendje szerint folyó oktatás esetében a tanórák számának a kerettantervben a nappali rendszerű oktatás munkarendje szerinti kötelező tanórai foglalkozások legalább kilencven százalékát el kell érnie.
- Az esti oktatás munkarendje szerint folyó oktatás esetében a tanórák számának a kerettantervben a nappali rendszerű oktatás munkarendje szerinti kötelező tanórai foglalkozások legalább ötven százalékát, levelező oktatás esetében legalább tíz százalékát el kell érnie.
- Más sajátos munkarend szerint is folyhat az oktatás, ha a tanulónak tanórai foglalkozáson egyáltalán nem kell részt vennie, továbbá, ha a tanórai foglalkozások száma nem éri el a levelező oktatásra meghatározott óraszámot. Más sajátos munkarend szerint folyik a felnőttoktatás különösen a távoktatási formában.
- Az iskolai oktatás a tanulók egyéni felkészülésére is épülhet.
- Ha a tanítást nem a nappali oktatás munkarendje szerint szervezik, a tanév rendjében meghatározott tanítási napot az egyéni felkészülés keretében tanulásra fordított - az iskola által előírt - napokkal együtt kell számítani, és nem kell alkalmazni az ötnapos tanítási hétre vonatkozó rendelkezéseket.
- A nem kötelező tanórai foglalkozásra, az osztálybontásra és egyéni foglalkozásra, az egyéb foglalkozásra, a mindennapos testnevelésre vonatkozó rendelkezések alkalmazása nem kötelező.

A felnőttoktatás keretében intézményünkben van esti munkarend és levelező munkarend is. A megjelentetett kerettantervben szereplő tantárgyak oktatását kötelezőnek tartjuk. Az **iskolai rendszerű felnőttoktatás ingyenes.**

Kompetenciák fejlesztése a felnőttoktatásban

A megújított nemzeti alaptanterv tartalmait szem előtt tartva az egyes tantárgyak tanítása során az alábbi kiemelt kompetenciák fejlesztése és kialakítása a cél:

a) A kommunikációs kompetenciák

A kommunikációs kompetenciák kialakításának és fejlesztésének az a célja, hogy az egyes tantárgyak tanulása során a tanuló elképzeléseit, terveit megoszthatja társaival, véleményét ütközteti, a különbségek tisztázásával konszenzusra jut. A tanórákon (és az iskolán kívüli kapcsolatokban) a csoportban végzett feladatmegoldás során a tanulónak együttműködési készségeit fejlesztve lehetősége nyílik építő jellegű párbeszédre, az emberi kapcsolatok kommunikáción keresztül történő alakítására. A fejlesztés során figyelembe kell venni

- ✓ egyrészt a tanulók előzetes ismereteit,
- ✓ másrészt azokat a követelményeket, amelyeket az 1-8. évfolyam tantárgyi rendszere meghatároz.

A program újdonsága, hogy bár nem azonos óraszámban, de a felnőttek is két idegen nyelvet tanulnak.

b) A digitális kompetenciák

A digitális kompetenciák fejlesztésével olyan értékrendet közvetítünk, melynek szerves része a környezet folyamatos észlelése, az információhoz jutás, az információk értékelése, beépülése a hétköznapi életbe. A tanulók számára az 4-8. évfolyamon már elindult ennek a területnek a fejlesztése, ezért a tervezés során

- ✓ egyrészt figyelembe kell venni a korábban már tanított tartalmi elemek és ezekre építve kell a programot szervezni,
- ✓ másrészt azok számára, akik korábban különböző okok miatt ilyen képzésben nem részesültek, célszerű a korábbi ismeretanyagot beépítve kidolgozni a programot.

c) A matematikai, gondolkodási kompetenciák

A matematikai, gondolkodási kompetenciák kialakításának és fejlesztésének az a célja, hogy az iskolai és az iskolán kívüli világban a (felnőtt)tanulók a tanult ismeretek szintetizálásával és gyakorlati alkalmazásával képesek legyenek megoldani minden olyan feladatot, amely hozzájárulhat a sikeres életpálya megvalósításához. Emellett a célok eléréséhez széles körű, differenciált tevékenységrendszert alkalmaz, mellyel megalapozza a tanulók természettudományos és műszaki műveltségét és érdeklődését s végül segíti a mindennapi életben felmerülő problémák megoldását. A fejlesztés során figyelembe kell venni

- ✓ egyrészt a tanulók előzetes ismereteit,
- ✓ másrészt azokat a követelményeket, amelyeket az 1-8. évfolyam tantárgyi rendszere meghatároz

d) A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
A személyes és társas kapcsolati kompetenciák fejlesztésének a legfontosabb célja az, hogy a tanuló a másokkal közösen végzett csoportos gyakorlati alkotótevékenységek révén szerezzon tapasztalatot a csoporttagokkal (családtagokkal, barátokkal, munkatársakkal) tervezett együttműködés kialakításának lehetőségeiről és a csoporton belüli vezetői, illetve végrehajtói szerepekről.
e) A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
A cél, hogy a (felnőtt) tanulóban az iskolai tevékenysége során erősödjön a cselekvő tudatosság, amely hozzájárul a munkájára vonatkozó igényességhez, saját (és családja) életvitelének aktív alakításához, fejlesztéséhez. Cél a tanulók életében felmerülő komplex gyakorlati problémák megoldási készségének kialakítása, a cselekvés általi tanulás és fejlődés támogatása.

3.1.8. Dobbantó program

A dobbantó programban az vehet részt, aki a megelőző tanév utolsó napjáig a **tizenötödik** életévét betöltötte, és alapfokú végzettséggel nem rendelkezik. A dobbantó programba való bekapcsolódásra a tanév során bármikor lehetőség van.

Dobbantó Program célja

A program célja, hogy az oktatás vagy a munka világába (vissza)vezető, a sikeres egyéni életút megtalálásához eljuttató lehetőséget biztosítson azok számára, akik a hagyományos keretek között nem tudják, illetve korábban nem tudták sikeresen elvégezni az általános iskolát.

- A Dobbantó Program biztosítja számukra az **alapkompentencia-fejlesztést**, néhány hónap alatt felkészíti őket a műhelyiskolába történő továbblépésre.
- A Dobbantó Programban az a fiatal vagy felnőtt vehet részt
 - ✓ aki a megelőző tanév utolsó napjáig a tizenötödik életévét betöltötte és alapfokú végzettséggel nem rendelkezik. Egyéb, életkori vagy az általános iskolában elvégzett osztályok számára vonatkozó korlátozás nincsen.
 - ✓ beiskolázhatók ide azok, akik közvetlenül az általános iskolából érkeznek, de olyanok is, akik az oktatási rendszerből már korábban úgy maradtak ki, hogy nem is fejezték be az általános iskolát.
- A programban egyénre szabott, gyakorlatias, csapatmunkára épülő fejlesztés történik, rugalmas rendben, új szemléletű értékeléssel, mentori támogatással.
- Dobbantó Program az állami, valamint az együttműködési megállapodással rendelkező fenntartó által fenntartott nem állami szakképző iskolában indítható, az együttműködési megállapodásban foglaltak szerint.
- A Dobbantó program keretében a szakképző iskola
 - ✓ Előkészítő évfolyamán alapkompentencia-fejlesztés folyik majd, amelynek célja, hogy az alapfokú végzettséggel nem rendelkező, 15. életévüket már betöltött fiatalokat

felkészítse a szakmatanulásra. A programban mentor tanár közreműködésével minden tanuló egyéni, a saját képességeinek és terveinek megfelelő fejlesztést kap.

- ✓ Ezt követően a tanuló tovább léphet a műhelyiskolai képzésbe, ahol 6-24 hónap alatt részs szakmát tanulhat. A szakmai ismeretek elsajátítása után államilag elismert **alapfokú végzettséget és szakképesítést tanúsító bizonyítvány** szerezhethet, ami legalább egy munkakör betöltésére képesít.
- A dobbantó programban részt vevő tanuló ösztöndíjra jogosult, azonban, ha hat igazolatlan órát mulasztott, akkor a tanév hátralévő részében már nem jár számára az ösztöndíj.

A Dobbantó program keretében szervezett alapkompétencia-fejlesztés célja

- a magatartási és tanulási zavarokkal küzdő,
- az iskolai rendszerű oktatásban lemaradó, vagy a rendszerből már kisodródott
- **általános iskolai végzettséggel nem rendelkező,**
- **15. életévüket betöltött fiatalok számára** lehetőséget biztosítson a sikeres egyéni életút megtalálásához.

A program a **szakmatanuláshoz szükséges alapkompétenciák, a személyes és szociális kompetenciák fejlesztése** mellett rugalmasan igazodik a diák egyéni adottságaihoz. Személyre szabottan, speciális pedagógiai módszerek alkalmazásával **készíti fel a fiatalt a műhelyiskolába való belépésre**, amelynek elvégzésével alapfokú végzettséget és részs szakmát szerezhethet. Nemcsak tartalmában, de a képzési idő hosszában is igazodik a tanuló igényeihez.

A dobbantó program képzési ideje rugalmas, addig tart, ameddig a tanuló felkészül a műhelyiskolai továbblépésre.

A tanulók a dobbantóból akkor léphetnek át a Műhelyiskolába, ha elérték a részs szakma tanulásának megkezdéséhez szükséges eredményeket. A dobbantóból a Műhelyiskolába történő átlépés – a programba belépéshez hasonlóan – nem kötődik a tanév rendjéhez.

A Dobbantó Program további jellemzői

- A dobbantó program kimeneti követelménye, hogy az érintett diák megtalálja a számára vonzó részs szakmát, valamint rendelkezzen e részs szakma tanulásának megkezdéséhez szükséges kompetenciákkal, illetve azokkal a kompetenciákkal, amelyek szakmától függetlenek, minden szakma elsajátításához szükségesek.
- A programban mentortanár közreműködésével minden tanuló egyéni, a saját képességeinek és terveinek megfelelő fejlesztés révén éri el ezt a kimenetet.
- A képzést az iskola előkészítő évfolyam keretében valósítja meg, de a tanuló számára a képzési idő rugalmas (a tanév során bármikor bekapcsolódhat). A program addig tart, amíg a diák felkészültté válik a műhelyiskolai továbblépésre (6-24 hónap).
- A program megvalósítása kis létszámú csoportokban történik: 5-8 fős csoportok.
- Heti óraszám: 30 óra
- Tanulási tartalom:
 - ✓ Részs szakma tanulásának megalapozása a megfelelő alapkészségek és kulcskompetenciák fejlesztésével.
 - ✓ Célzott fejlesztés, amely bemeneti mérésen alapul és egyéni tanulási utak révén valósul meg.

- ✓ Pályaorientáció, életpályatervezés: a tanuló számára megfelelő részszakma megtalálásának segítése.
 - ✓ A tanulási tartalmak szervezése nem a hagyományos tantárgyi keretekre bontva, hanem projektalapú képzési formában történik.
 - ✓ NEM az általános iskolai tananyag pótlása a cél.
 - ✓ A projektek gyakorlatorientált módon integrálják az egyes tanulási tartalmakat, műveltségterületeket.
- Fejlesztő értékelés alkalmazása (osztályzat nincs).
 - Külső helyszínek szerepe fontos: tanműhely, labor, kirándulások, programok, vállalati helyszínek.
 - Egyéni fejlődési terv támogatása egyéni kíséréssel (mentor).
 - A dobantó program kimenete az adott műhelyiskolai képzésre történő felkészítés és továbblépés, de önmagában sem alapfokú, sem szakmai végzettséget nem ad a program. A dobantó programból továbblépve a műhelyiskolában elvégzett részszakma megszerzéséről kiállított szakmai bizonyítvány államilag elismert alapfokú végzettséget és szakképesítést tanúsít és legalább egy munkakör betöltésére képesít.

Kompetenciafejlesztés – mentorok

A tanulókat egyéni mentorok segítik. A mentorokat a beszokási időszak után tanulók választják a jelöltek közül. A mentor a tanuló beilleszkedéséért, előrehaladásáért felelős személy, aki a mentori foglalkozások keretében foglalkozik a mentoráltjával. A mentori foglalkozások idejét a mentor és a mentorált közösen határozza meg.

A mentorok a tanulókkal közösen egyéni fejlődési tervet készítenek, amely a tanuló fejlődésének irányait, a legfontosabbnak vélt kompetenciákat jelölik ki az iskola dobantó kompetenciák táblázatának segítségével. A kiindulási pontokat meghatározó diagnózisból kiindulva meghatározzák a követendő célt, a kiválasztott módszereket, a fejlődésben részt vevő személyeket és a teljesítés remélt idejét.

Az egyéni fejlődési terv minden esetben a tudás, a képesség és az attitűd aspektusából kitér a kommunikációs, a tanulási, a szociális, az életpálya-építéssel és munkavállalói léttel kapcsolatos, valamint a munkavégzéshez kapcsolódó kompetenciákra, és a kompetenciákon belüli fejlődésre.

Kompetenciák és a célok kijelölése
A) Kommunikációs kompetenciák
1. A kommunikáció, mint társadalmi érintkezési forma: A tanuló a mindennapi élethelyzetekben felismeri a kommunikációs helyzeteket, szándékokat, ezek társas törvényszerűségeit hatékonyan alkalmazza.
2. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása:

A tanuló ismeri a verbális és nem verbális kommunikáció alapvető sajátosságait, a kettő közötti ellentmondásokat észleli és társadalmilag elfogadott szabályok mentén, a beszédpartnerrel együttműködve oldja fel.
3. Olvasás, írott szöveg megértése: A tanuló a különböző írott szövegeket értően olvas: tömören, saját szavaival összefoglalja az olvasottak lényegét és kérdéseket fogalmaz meg a szöveggel kapcsolatban.
4. Írás, szövegalkotás: A tanuló a nyelvtani szabályok megfelelő alkalmazásával, a célhoz illeszkedően fejezi ki gondolatait írásban.
5. Vizuális, képi kommunikáció: A tanuló a széleskörűen ismert, társadalmilag elfogadott képi jelrendszereket értelmez. Írott szövegben ábrákat, képeket, táblázatokat értelmez, az általa írott szöveget saját ábrákkal, képekkel, táblázatokkal egészíti ki.
6. Elektronikus média útján történő kommunikáció: A tanuló a különböző elektronikus csatornákon megjelenő információkat értékelő-értelmező viszonyulással kezeli, azokban saját értékrendjének megfelelően tudatosan válogat. Lehetőségeihez mérten kommunikációt is kezdeményez, törekszik az alapszintű felhasználói kompetenciák megszerzésére.
7. Művészeti tevékenységekben megnyilvánuló kommunikáció: A tanuló nyitott a különböző zenei, vizuális, mozgásos művészeti alkotások iránt, ezeket önmaga számára értelmezi és saját érdeklődésének, lehetőségeinek megfelelően önkifejezésre is alkalmazza.
8. A kommunikáció értékelése: A tanuló érti és értelmezi a kommunikációs partnerek célját és szándékát, vita esetén pro és kontra érveket sorakoztat fel. Kommunikációs helyzetekben kritikai gondolkodást alkalmaz.
B) Tanulási kompetenciák
1. Önmagáról, mint tanulóról alkotott elképzelések: A tanuló önmagára tanuló egyénként tekint, önértékelésének, énképének szerves részét képezik a saját magáról, mint tanulóról alkotott árnyalt és pozitív elképzelései.
2. A tanulásról alkotott elképzelések: A tanuló a tanulást egész életen át tartó és az élet minden területére kiterjedő folyamatnak tekinti, amely fejlődési lehetőségeket rejt magában, és amelyben ő, tehát a tanuló egyén aktív és konstruktív szerepet tölt be.
3. A tanulási folyamat tervezése és szervezése: A tanulás menedzselése; a tanulás tanulási tevékenységét egészben, folyamatként szemléli, megtervezi annak szakaszait, körülményeit, és azokat oly módon szervezi meg, hogy tanulása sikeres és hatékony legyen.
4. Tanulási források keresése: A tanuló felkutatja a tanulási céljai eléréséhez szükséges és lehetséges forrásokat, azok között tudatosan válogat, a számára lényeges forrásokat kiemeli, elemzi és értékeli.
5. Tanulási források feldolgozása: A tanuló a tanulás során kiválogatott forrásokat értelmezi, a szükséges mértékben megjegyzi, elsajátítja, ezáltal készségeit, képességeit fejleszti, nézeteit formálja.
6. Tanulási források felhasználása: A tanuló a megtanult, elsajátított ismereteket, a tanulás során felhasznált tapasztalatokat, a fejlesztett képességeket, készségeket a tanulás céljának megfelelően, a tanulás konkrét kontextusában, illetve attól eltérő tanulási és hétköznapi helyzetekben kipróbálja, alkalmazza, gyakorolja, a tanulás eredményeit nézetei alapján értelmezi.

7. Tanulási módszerek ismerete, alkalmazása, értékelése: A tanuló különböző tanulási módszereket, technikákat, stratégiákat ismer, ezek közül többet kipróbál, és a számára hatékonyakat tanulási helyzetekben tudatosan használja.
8. A tanulási folyamat értékelése: A tanuló a tanulására folyamatosan reflektál, konkrét tanulási teljesítményét reálisan és árnyaltan értékeli, a tanulást pedig fejlődésként értelmezi.
C) Szociális kompetenciák
1. Pozitív énkép kialakítása és fenntartása Azonosítja erősségeit és fejlesztendő területeit, érdeklődési köreit és a kedvelt, számára motiváló tevékenységeket, s ezek alapján pozitív énképet és önértékelést alakít ki és tart fenn, amely támogatja szakmai kiteljesedését, magabiztos fellépését.
2. Másokkal történő pozitív és eredményes interakció Mások érzelmeinek, gondolatainak, személyiségének, nézőpontjának azonosításával és tiszteletben tartásával és a társadalomban elfogadott általános szabályok ismeretében asszertív módon kommunikál, másokat meghallgat, kezdeményez, segítséget nyújt, konfliktust old meg, együttműködik, páros és csoportos tevékenységekben építő módon vesz részt.
3. Az egész életen át tartó fejlődés és változás Ismeri és értelmezi a fejlődés és változás fogalmait saját életére nézve és ki tudja fejezni az általuk keltett érzéseket és érzelmeket, felismeri mikor van szüksége segítségre és szükség esetén segítséget kér és tudja hova fordulhat segítségért.
D) Életpálya-építéssel és munkavállalói léttel kapcsolatos kompetenciák
1. A munkalehetőség keresésével, megtartásával és megteremtésével kapcsolatos kompetenciák Ismeri és alkalmazza álláskeresési technikákat, melynek során a munkavállalással kapcsolatos dokumentumok beszerzését és kezelését adekvátan megvalósítja. Ismeri az információkeresés és- szerzés módjait, hiányzó információt azonosít. Munkavállalói érdekeit a törvénynek megfelelően asszertívan képviseli.
2. Az életpálya fejlődését támogató döntéshozatal Alternatív utakat azonosít céljai eléréséhez, melyek közül azok előnyeinek és hátrányainak mérlegelésével választ. Az életpálya-építést a választások sorozataként értelmezi. Választásainak következményeit önmagára és másokra figyelembe veszi a döntéshozatali folyamatban és saját értékeit tiszteletben tartó, és saját céljait támogató döntéseket hoz.
3. A magánélet és a munka közötti egyensúly fenntartása Az egészséges életvitel szempontjait érvényesítve tart egyensúlyt a magánélet és a munkahelyi szerepek között, felismerve ezen szerepek egymást kiegészítő voltát. Az életpálya során dinamikusan változó szerepek rugalmas alkalmazkodást igényelnek, s ha e szerepek mégis ütköznek, hatékony megoldásokat, stresszkezelési technikákat alkalmaz.
4. A magánéletben és a munka világában betöltött szerepek változó jellegének megértése Az életpálya során betöltött szerepek változó voltát felismerve képes rugalmasan alkalmazkodni a változó elvárásokhoz. Az eltérő szerepek eltérő elvárásait kritikai gondolkodással szemléli és a szokásostól eltérő szerepeket betöltő személyeket előítéletmentesen kezeli.
5. Saját életpálya-építési folyamatok megértése, változtatások kezdeményezése A célok megfogalmazása során felismeri saját késztetéseinek és vágyainak szerepét, a célállítás folyamatának jelentőségét az életpálya-építésben. Az életpályát, mint a változások folyamatát értelmezi, melynek során a célokat és a megvalósításukhoz vezető utakat a tapasztalat hatására módosítja, előrelátással és a tervezés folyamatainak tudatos alkalmazásával kezdeményezi a változásokat.

E) A munkavégzéshez kapcsolódó kompetenciák	
1. Az életpálya-építést és munkavállalói célokat támogató egész életen át tartó tanulás	Felismeri a környezetében kínálkozó tanulási lehetőségeket, ezeket kiaknázza és összhangban a felismert munkaerőpiaci változásokkal folyamatos önfejlesztésre törekszik saját személyes céljaihoz illesztve, felismerve az egész életen át tartó tanulás nélkülözhetetlen voltát. A célok elérése útjában álló akadályok elhárítására kreatív megoldásokat talál.
2. Az életpályával és a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezése és hatékony alkalmazása	A munkafolyamatban utasításokat értelmez, követ, másokat végig hallgat, és a betöltött szerepnek megfelelő kommunikációs formákat alkalmazza. Tevékenységében a minőség érdekében felelősséget vállal, hatékonyan és körültekintően szervezi a munkáját, melynek során másokkal együttműködik, esetlegesen eltérő érzelmeiket, szándékaikat észleli, és ennek tudatában cselekszik. A munkatevékenység során felmerülő új helyzeteket problémaként értelmezi, azok megoldásában a tanult algoritmusokat hatékonyan alkalmazza, egyéni és társas probléma-megoldási folyamatokban vesz részt.
3. A munka, a társadalom és a gazdaság kapcsolatának megértése	Saját tevékenységei és a társadalmi folyamatok közötti kapcsolatot, párhuzamokat észlelve fogalmazza meg saját értékrendszerében az etikus magatartás, a csapatban végzett, minőségi munka, valamint az egyéni és társadalmi jól-lét közötti összefüggéseket.
4. Munkavégzéssel kapcsolatos egyéb szabályrendszerek megértése	A megértéshez szükséges kompetenciákat intézményi szinten és a tanulói céloknak megfelelően kell meghatározni az eltérő rész-szakképesítési területeken. Például: kollaborációs hajlam, kollegiális viszonyok megértése, munkafegyelem követése, a monotónia- és fluktuációtűrési képesség, a munkaadóval és munkahely ingóságaival való etikus és gazdaságos viszony kialakítása, fenntarthatóság

A Dobbantó program óraterve

Kompetenciafejlesztő program befejezett általános iskolai végzettség nélküli tanulóknak, nappali munkarendben.

Műveltségi terület	Tantárgy/Foglalkozás neve	D/9.évfolyam
Magyar nyelv és irodalom, Művészetek, Etika	Magyar nyelv és irodalom	3 óra
Történelem és állampolgári ismeretek, Hon- és népismeret	Történelem és állampolgári ismeretek	3 óra
Természettudomány és földrajz	Természettudomány	4 óra
Matematika, Technológia	Matematika	2 óra
Idegen nyelv	Német nyelv	2 óra
Testnevelés és egészségfejlesztés	Testnevelés	2 óra
Önismeret, Pályaorientáció-életpályaépítés, munkavállalói ismeretek	Önismeret/Életpályaépítés	3 óra
Közösségi nevelés	Osztályközösség építés	1 óra
Közismereti tantárgyak összesen		20 óra

Mentori foglalkozás	10 óra
Rendelkezésre álló órakeret/hét	30 óra
Tanítási hetek száma	36
Összesen	1080

Kompetenciafejlesztő program befejezett általános iskolai végzettség nélküli tanulóknak, nappali, felnőttoktatás keretében. (óraszám a nappali óraszám 90 %-a)

Műveltségi terület	Tantárgy/Foglalkozás neve	D/9.évfolyam
Magyar nyelv és irodalom, Művészetek, Etika	Magyar nyelv és irodalom	2,5 óra
Történelem és állampolgári ismeretek, Hon- és népismeret	Történelem és állampolgári ismeretek	2,5 óra
Természettudomány és földrajz	Természettudomány	3 óra
Matematika, Technológia	Matematika	2 óra
Idegen nyelv	Német nyelv	2 óra
Testnevelés és egészségfejlesztés	Testnevelés	2 óra
Önismeret, Pályaorientáció-életpályaépítés, munkavállalói ismeretek	Önismeret/Életpályaépítés	3 óra
Közösségi nevelés	Osztályközösség építés	1 óra
Közismereti tantárgyak összesen		18 óra
Mentori foglalkozás		9 óra
Rendelkezésre álló órakeret/hét		27 óra
Tanítási hetek száma		36
Összesen		972

3.2. A választott kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező és nem kötelező tanórai foglalkozások

A cím folytatása: továbbá a kerettantervben meghatározottakon felül a nem kötelező tanórai foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyaga, az ehhez szükséges kötelező, kötelezően választandó vagy szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezése, óraszama

A kerettantervek által meghatározott óraszám felett kötelező tanórai, valamint a nem kötelező tanórai foglalkozásokat nem szervezünk. Az előző fejezetben található óratervek tartalmazzák a szabad órakereteket, amelyeket a kerettantervben szereplő tantárgyak időkeretének növelésére fordítottunk.

Igény szerint, a fenntartó jóváhagyásával és támogatásával a kötelező heti óraszám fölött is szervezünk az alapkészségek fejlesztésére, egyéni felzárkóztatásra, tehetséggondozásra, szakkörök, fakultációs foglalkozások keretében, elsősorban a magyar nyelv és irodalom, matematika, történelem, idegen nyelv tantárgyakból, valamint egyes szakmai tantárgyakból.

Ezen kívül tanulmányi kirándulások, versenyek, bemutatók, múzeum-, könyvtár- és színházlátogatások, valamint további szabadidős és sportfoglalkozások, túrák szervezhetők intézményünkben.

Az általános iskola külön pedagógiai programja – amennyiben élnek ezzel a lehetőséggel - tartalmazza az általános iskolai nevelés-oktatásban a kötelező óraszám feletti foglalkozások óraszámát és tananyagát is.

3.3. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai

A Nemzeti alaptanterv a köznevelés feladatát alapvetően a nemzeti műveltség átadásában és az egyetemes kultúra közvetítésében, a szellemi-érzelmi fogékonyság és az erkölcsi érzék elmélyítésében jelöli meg. Feladata továbbá a tanuláshoz és a munkához szükséges készségek, képességek, ismeretek, attitűdök együttes fejlesztése, az egyéni és csoportos teljesítmény ösztönzése, a közjóra való törekvés megalapozása, a nemzeti és társadalmi összetartozás megerősítése.

Célja továbbá, hogy cselekvő elkötelezettségre neveljen az igazság és az igazságosság, a jó és a szép iránt, fejlessze a harmonikus személyiség kibontakoztatásához szükséges szellemi, érzelmi és testi képességeket.

Az egyes műveltségi területeknek lehetnek olyan fejlesztési céljai és tartalmi elemei, amelyek a kerettantervekben nem önálló tantárgyként, hanem más tantárgy/tantárgyak részeként jelennek meg, sőt, a kerettantervi implementációban más műveltségterületek részévé is válhatnak. Az intézmény szakmai önállóságát a kerettantervekben kötelező tartalommal nem szabályozott időkeret szabad felhasználása, a módszertani szabadság, az engedélyezett

kerettantervek közötti választás, illetve az egyedi tantervek engedélyeztetési lehetősége biztosítja.

3.3.1. A gimnáziumi nevelés-oktatás helyi feladatai

A középiskola évfolyamain folytatott nevelés-oktatás egyetemleges feladata az iskolai alapműveltség árnyalása és megszilárdítása, melynek során már megjelennek a pályaválasztáshoz, a felsőfokú és a szakmai továbbtanuláshoz, a munkavállalói szerephez, illetve szakközépiskolákban és a szakképző iskolai szakmai oktatásban az ágazathoz tartozó szakképesítések megszerzéséhez szükséges kompetenciák.

A kompetenciák kialakítását az egyes műveltségi területek tananyagának feldolgozása folyamatában valósítjuk meg – következők szerint:

- az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítését, gazdagítását a drámapedagógia eszköztárának alkalmazásával kívánjuk megvalósítani,
- az önismeret alakításával, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztésével, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban,
- a kreativitás fejlesztése, az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés, a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük révén,
- a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozásával, helyes magatartásformák megismertetésével és gyakoroltatásával,
- a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat az alapvető képességek, készségek elsajátításával; a mentális képességek célirányos fejlesztésével; az önálló tanulás és az önművelés alapozásával, az együttműködésre építő kooperatív - interaktív tanulási technikák és a tanulásszervezési módok fokozatos bővítésével, kiteljesítésével

3.3.2. Az általános iskolai nevelés-oktatás helyi feladatai

A feladatokat az 1-4. évfolyamon napközis munkarend keretében valósítjuk meg.

Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat első két évében a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelése.

- fokozatosan átvezetjük a gyermeket az óvoda játékközpontú cselekvéseiből az iskolai tanulás tevékenységeibe;
- mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait;
- a mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével; a koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával;

A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása
Az alsó tagozat harmadik-negyedik évfolyamán meghatározóvá válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. Fokozatosan előtérbe kerül a Nat elveiből következő motiválási és a tanulásszervezés folyamat. • a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat és az alapvető képességek, készségek elsajátításával; a mentális képességek célirányos fejlesztésével; az önálló tanulás és az önművelés alapozásával; • fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat;
Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása
A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása. • a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozásával; helyes magatartásformák megismertetésével és gyakoroltatásával; • a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat és az alapvető képességek, készségek elsajátításával; a mentális képességek célirányos fejlesztésével; az önálló tanulás és az önművelés alapozásával; • fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat;
A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása
A felső tagozat hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata - a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben - a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaaorientációra. A már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaaorientációra. • mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait, • a mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével, a koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával, • az egészséges életvitel kialakításához az egészségtan gyakorlati jellegű oktatásával kívánunk hozzájárulni, • a tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont az életkori jellemzők figyelembevétele, az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása, • fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat • az egészséges életvitel kialakításához az egészségtan gyakorlati jellegű oktatásával kívánunk hozzájárulni;

- az önismeret alakításával, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztésével, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban.

3.4. A választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai

A tanulók által szabadon választható tantárgyi órák közé a 11-12. évfolyamon az emelt szintű érettségire és a középszintű érettségire felkészítő órák tartoznak. Az érettségire való felkészítő órákat közép és emelt szinten egyaránt meghirdetjük és a jelentkezők létszámától függően indítjuk a csoportokat.

A felkészítő foglalkozásokat a szabadon tervezhető órakeret terhére szervezzük

Minden olyan tantárgy választható, amelyből az iskola pedagógiai programja alapján érettségi vizsga szervezhető, megfelelő számú tanuló jelentkezik a felkészítő képzésekre, valamint az órarend is lehetővé teszi.

Ezeket az órákat az adott tanévre vonatkozó tantárgyfelosztásban tervezzük.

Csoport-, illetve pedagógusválasztásra csak abban az esetben nyílik a tanulónak lehetősége, ha egy tárgyból – a jelentkezők létszáma miatt – a tantárgyfelosztásban több csoport indítása is szerepel.

E fenti esettől eltekintve pedagógusválasztásra intézményünkben nincs lehetőség.

3.5. Középiskola esetén azon választható érettségi vizsgatárgyak megnevezése, amelyekből a középiskola tanulóinak közép- vagy emelt szintű érettségi vizsgára való felkészítését az iskola kötelezően vállalja

A középiskolai nevelést-oktatást végző tagintézmények közép szintű érettségi vizsgára való felkészítést vállalnak kötelező érettségi tantárgyak - magyar nyelv és irodalom, matematika, történelem, idegen nyelv – mellett bármelyik, az iskola által tanított olyan tantárgyból, amelyre legalább nyolc tanuló jelentkezik.

Emelt szintű érettségi vizsgára való felkészítést hirdetnek a tagintézmények minden kötelező érettségi vizsgatárgyból és az iskolában tanított választható érettségi tantárgyakból. Az érettségi előkészítők elindításához legalább öt fő jelentkezése szükséges.

Két érettségi vizsgatárgyból minden évben indítunk érettségi előkészítőt, ha a jelentkezők száma eléri az öt főt, de matematika és idegen nyelv tantárgyakból kevesebb jelentkező esetén is.

Tanulóink bármely, a helyi tantervben szereplő tantárgyból tehetnek közép vagy emelt szintű érettségi vizsgát, ha a tantárgy helyi tantervben megfogalmazott követelményeit teljesítették.

3.6. Az egyes érettségi vizsgatárgyakból a középszintű érettségi vizsga témakörei

A középszintű érettségi vizsga témakörei vizsgatantárgyanként, az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet alapján elkészítve.

- a 2020-as NAT alapján, a 2020-as NAT-hoz illeszkedő tartalmi szabályozók kerettantervei alapján

A középszintű témakörök

Magyar nyelv
• Kommunikáció • A magyar nyelv története • Ember és nyelvhasználat • A nyelvi rendszer • A szöveg • A retorika alapjai • Stílus és jelentés • Digitális kommunikáció
Irodalom
• Életművek a magyar irodalomból. Kötelező szerzők • Szerzők, művek, korszakok a régi magyar irodalomból a 18. század végéig. Választható szerzők • Portrék, metszetek, látásmódok a 19-20. század magyar irodalmából. Választható szerzők • Metszetek a 20. századi délvidéki, erdélyi, felvidéki és kárpátaljai irodalomból • Művek a kortárs magyar irodalomból • Művek a világirodalomból • Színház és dráma • Az irodalom határterületei vagy Regionális irodalom
Történelem
Az ókor • Politika • Ókori civilizációk • Vallások A középkor • Az iszlám világ • Gazdaság, társadalom, állam

- Egyház és kultúra Európában és Magyarországon
- Magyar őstörténet és honfoglalás
- A keresztény államalapítás és az Árpád-kor
- A vegyesházi királyok kora

A kora újkor

- A földrajzi felfedezések és következményeik
- A reformáció és a katolikus megújulás Európában és Magyarországon
- Törökellenes és rendi küzdelmek
- Erdély
- Magyarország a Habsburg Birodalomban
- A felvilágosodás

Az újkor

- Politikai eszmék
- Az ipari forradalom első hulláma
- A reformkor
- A forradalom és szabadságharc
- Az ipari forradalom második hulláma a világban és Magyarországon
- A szocializmus
- Polgári állam, nagyhatalmi törekvések
- A dualizmus kora
- A nemzetiségi kérdés Magyarországon

A világháborúk kora

- Az első világháború
- Politikai változások a háború után
- Párizs környéki békék
- Állam, ideológia és gazdaság a két világháború között
- Politika és gazdaság Magyarországon
- Társadalom és életmód Magyarországon
- A második világháború
- Magyarország a második világháborúban
- A holokauszt Európában és Magyarországon
- Magyarország pusztulása

A hidegháború kora

- A hidegháború kora
- A kétpólusú világ felbomlása
- A kommunista diktatúra kiépítése és működése
- Az 1956-os forradalom és szabadságharc
- A kádári diktatúra
- A rendszerváltoztatás Magyarországon

A jelenkor

- Nemzetközi együttműködés, globális világ

• Politikai intézmények • Nemzet
Matematika
Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfok • Halmazok • Matematikai logika • Kombinatorika • Gráfok Számelmélet, algebra • Alapműveletek • A természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek • Racionális és irracionális számok • Valós számok • Hatvány, gyök, logaritmus • Betűkifejezések • Arányosság • Egyenletek, egyenletrendszerek, egyenlőtlenségek, egyenlőtlenség-rendszerek • Középértékek, egyenlőtlenségek Függvények, az analízis elemei • A függvény • Egyváltozós valós függvények • Sorozatok • Az egyváltozós valós függvények analízisének elemei Geometria, koordinátageometria, trigonometria • Elemi geometria • Geometriai transzformációk • Síkbeli és térbeli alakzatok • Vektorok síkban és térben • Trigonometria • Koordinátageometria • Kerület, terület • Felszín, térfogat Valószínűség-számítás, statisztika • Leíró statisztika • A valószínűség- számítás elemei
Élő idegen nyelv
• Személyes vonatkozások, család • Ember és társadalom • Környezetünk

- Az iskola
- A munka világa
- Életmód
- Szabadidő, művelődés, szórakozás
- Utazás, turizmus
- Tudomány és technika
- Gazdaság

Digitális kultúra

Szövegszerkesztés

- A szövegszerkesztő használata
- Szövegjavítási funkciók
- Szövegszerkesztési alapok
- Táblázatok és objektumok a szövegben

Számítógépes grafika és képszerkesztés

- Grafika
- A rastergrafika
- A vektorgrafika
- Képek feldolgozása

Bemutató készítés

- Bemutató készítés

Táblázatkezelés

- A táblázatkezelő használata
- A táblázat szerkezete
- Adatok a táblázatokban
- Táblázatformázás
- Diagramok és egyéb objektumok

Adatbázis-kezelés

- Az adatbázis-kezelés alapfogalmai
- Az adatbázis szerkezete és kialakítása
- Adatbázis-kezelési műveletek

Publikálás a világhálón

- Webhely felépítése
- Web dokumentum tartalma
- Web dokumentum formázása

Algoritmizálás, adatmodellezés

- Adatszerkezetek, adat be- és kivitel
- Algoritmus leíró eszközök
- Elemi algoritmusok
- Rekurzio

A programozás eszközei

- Programozási nyelv

• Programfejlesztés és környezet
Fizika
Mozgás és egyensúly • Egyszerű mozgások • Összetett mozgások • Ismétlődő mozgások • Dinamika, a közlekedés és sportolás fizikája • Gépek Energia, munka, hő • Munka, energia • A melegítés és hűtés következményei Víz, levegő, környezet • Víz, levegő • Környezet Elektromosság • Szikrák, villámok • Elektromosság a környezetünkben • Generátorok és motorok Hullámok, kommunikáció, fény • A hullámok szerepe a kommunikációban • Képek és látás Atomfizika, magfizika • Az atomok és a fény • Az atommag szerkezete A Világegyetem megismerése • A gravitációs mező • Csillagászat Fizika- és kultúrtörténeti ismeretek • A fizikatörténet jelentősebb személyei • Felfedezések, találmányok, elméletek • A jelen kihívásai
Biológia
Bevezetés a biológiába • A biológia tudománya • Fizikai, kémiai alapismeretek Egyed alatti szerveződési szint • Szervetlen és szerves alkotóelemek • Az anyagcsere folyamatai • Sejtalkotók (az eukarióta sejtben) Az egyed szerveződési szintje

- Nem sejtes rendszerek
- Sejtes rendszerek
- Többsejtű eukarióták
- Szövetek, szervek, szervrendszerek, testtájak

Az emberi szervezet

- Homeosztázis, rendszerszemlélet
- Kültakaró
- A mozgás
- A táplálkozás
- A légzés
- Az anyagszállítás
- A kiválasztás
- A szabályozás
- Szaporodás és egyedfejlődés

Egyed feletti szerveződési szintek

- Populáció
- Életközösségek (élőhely típusok)
- Bioszféra
- Ökoszisztéma
- Környezet- és természetvédelem
- Fenntarthatóság

Öröklődés, változékonyság, evolúció

- Molekuláris genetika
- Mendeli genetika
- Evolúció
- A bioszféra evolúciója

Földrajz

Tájékozódás a földrajzi térben

- A térkép
- Tájékozódás térképen és a térképpel
- Távérzékelés és térinformatika

Tájékozódás a kozmikus térben és az időben

- A Világegyetem
- A Nap és kísérői
- A Föld és mozgásai
- Az űrkutatás

A geoszférák földrajza

- A közetburok földrajza
- A levegőburok földrajza
- A vízburok földrajza

A geoszférák kölcsönhatásai, a földrajzi övezetesség

- A földfelszín formálódása
- A külső erők felszínformáló tevékenysége
- A talaj
- A geoszférák közötti kapcsolatok
- A szoláris és a valódi éghajlati övezetek
- A vízszintes földrajzi övezetesség
- A függőleges földrajzi övezetesség
- A geoszférák fejlődése a múltban, földtörténet

Átalakuló települések, eltérő demográfiai problémák a 21. században

- A népesség földrajzi jellemzői
- Településtípusok, urbanizáció

A nemzetgazdaságtól a globális világgazdaságig

- A nemzetgazdaságok és a világgazdaság
- Integrációs folyamatok
- A globalizáció
- A monetáris világ

Magyarország – helyünk a Kárpát-medencében és Európában

- A Kárpát-medence természet- és társadalomföldrajzi sajátosságai
- Magyarország természeti adottságai
- Magyarország társadalmi jellemzői
- A hazai gazdasági fejlődés jellemzői
- Hazánk tájainak eltérő természeti és társadalmi-gazdasági képe
- A magyarországi régiók földrajzi jellemzői
- Természeti, kulturális és történelmi értékek védelme
- Magyarország környezeti állapota
- Az országhatárokon átívelő kapcsolatok

Európa földrajza

- Európa általános természetföldrajzi képe
- Európa általános társadalomföldrajzi képe
- Az Európai Unió
- Európa regionális földrajza

Az Európán kívüli kontinensek földrajza

- A kontinensek általános természet- és társadalomföldrajzi képe
- Ázsia földrajza
- Ausztrália és Óceánia földrajza
- A sarkvidékek földrajza
- Afrika földrajza
- Amerika földrajza

Helyi problémák, globális kihívások, a fenntartható jövő dilemmái

- A globálissá váló környezetszennyezés és következménye
- Demográfiai és urbanizációs problémák
- Élelmezés és egészség

- A mind nagyobb méretű fogyasztás és a gazdasági növekedés következményei
- A környezet- és a természetvédelem feladatai, a globális béke fenntartása

Honvédelmi alapismeretek

Hadtörténeti alapismeretek

- A hadviselés elméleti és filozófiai alapjai, hadikultúrák a történelemben
- A honfoglalás és az Árpád-kor hadművészeti bravúrai
- A török háborúk hadtörténeti érdekességei.
- Az 1848–1849-es szabadságharc hősei
- Magyar katonák az I. és a II. világháborúban.
- Hősök tisztelete, katonai és nemzeti ünnepeink
- Fegyvernemi jelek, jelzések, rendfokozatok a mai Magyar Honvédségben.
- Az altiszt és a tisztképzés története a Magyar Honvédségben

Egészségügyi ismeretek

- Az elsősegélynyújtás alapjai.
- Sérültek kimentésének szabályai, sérültek mozgatása, fektetése.
- Az eszmélet vizsgálata
- A hirtelen szívhalál, az alapszintű újraélesztés.
- Vértípusok jellemzői és ellátásuk, kötözési alapelve
- Csonttörések, ízületi sérülések jellemzői és ellátásuk.
- A NATO egészségügyi ellátási rendszere.
- Harctéri sérültek vizsgálata és ellátása.

Térkép- és tereptani alapismeretek

- A terep felosztása, tájtípusok.
- A terep ábrázolása, a térkép.
- A terepi tájékozódás alapjai, a tájoló
- Vetületi alapismeretek, koordináta rendszerek
- A globális helymeghatározás, a GPS
- A túlélés alapjai, a rendkívüli helyzetekben követendő eljárások.
- Víz- és élelemszerzés a természetből, a tűzgyújtás módszerei.
- A menedékkészítés, csomók és kötések
- Az álcázás és a rejtőzködés szabályai

Biztonságpolitikai és válságreagáló alapismeretek

- Magyarország biztonsági környezete
- A terrorizmus és a terrorizmus elleni küzdelem.
- A NATO létrejötte, bővítése és működésének jellemzői

- Az Európai Unió létrejötte és bővítésének állomása
- Az ENSZ létrejötte, felépítése, az ENSZ válságkezelésének jellemzői
- Válságreakáló és béketámogató művelete

A honvédelem rendszere, a Magyar Honvédség

- Állampolgári kötelességek, különleges jogrend
- A Magyar Honvédség feladatai.
- A katonai kötelékek csoportosítása, a Magyar Honvédség katonai kötelékei.
- A Magyar Honvédség felépítése, vezetése és irányítása.
- A Magyar Honvédség személyi állománya.
- Jelentkezés a Magyar Honvédségbe.
- A katonák kiképzése

Alaki ismeretek

- Az alakítás alapfogalmai. A rend és a fegyelem jelentősége.
- Alaki tevékenységek állóhelyben, egyénileg.
- A tiszteletadás, a jelentés és a jelentkezés szabályai.
- A raj és a szakasz sorakoztatása.
- Az egyenruha története, szerepe a különböző korokban
- Katonai rendezvények.

Lőelmélet

- A ballisztika és a lövés fogalma.
- A tüzfegyverekkel leadott lövés folyamata, időszakai, jelenségei.
- A lövedék röppályája
- A pontos lövés feltételei.
- Tüzelési testhelyzetek
- Alapvető biztonsági rendszabályok
- Gyalogsági fegyverek lőszerei

Haditechnikai ismeretek

- A löfegyverek története, csoportosítása.
- A lövészfegyverek.
- Lövegek, gránátok
- Gép- és harcjárművek
- Harckocsik.
- Légieszközök.

Általános katonai ismeretek

- Harcászati alapismeretek.

- A katonai híradás alapismeretei.
- ABV alapismeretek.
- A katonák feladatai, jogai és kötelességei, a függelmi viszony tartalma, a parancs
- Szabályzat szerinti élet és napirend, az alegység szintű szolgálat feladatai
- A hadijog kialakulása. A genfi és a hágai egyezmények.
- A hadifoglyokkal való bánásmód
- A polgári lakosság védelme
- Hadviselési módok és eszközök, a háborús és az emberiség elleni bűnök

Dráma és színház

- Az ókori színház és dráma
- A középkori Európa színháza és drámája
- Az angol reneszánsz és dráma
- A spanyol barokk dráma és színház
- A francia klasszicista dráma
- A régi magyar dráma néhány alkotása
- A XIX. – XX. századi magyar színház és dráma
- A modern polgári dráma és színház kialakulása
- Csehov és Sztanyiszlavszkij
- Brecht színháza és drámái
- A XX. századi meghatározó színházi irányzatai, jelentős drámaírói
- Napjaink legfontosabb színházi irányzatai és a kortárs drámairodalom
- A drámai műnem sajátosságai
- A dráma/ a színjáték, mint kommunikáció
- A dráma szerkezeti felépítése
- Dramaturgiai és színházelméleti alapfogalmak
- A színházművészet mint ösztönművészet sajátosságai
- Színházi szakmák
- Színházi előadások elemzése, gyakorlati drámaelemzés
- A rituális játék / szertartásjáték
- A tragédia
- A komédia
- A realista színjáték
- Az abszurd és a groteszk
- Bábjáték
- Zenés, tánc- és mozgásszínház
- Helyzetgyakorlatok
- Történet szerkezete és megjelenítése
- Improvizáció
- Drámajáték

• Drámapedagógia • Szituáció megfogalmazása állóképben, mozdulatsorral • Improvizáció zenére vagy témára • Összetett improvizáció létrehozása és bemutatása • A tanulók által a képzés során készített bábok illetve maszkok alkalmazása drámamunkában • A beszédtechnika alapjai • Lírai, epikai és drámai alkotások tolmácsolása • Pódiumműfajok • Egyéni vagy közös daléneklés • Színházi előadás, jelenet bemutatása
Állampolgári ismeretek
• A család, a családi szocializáció • A család gazdálkodása és pénzügyei • Szabadság és felelősség; jogok és kötelezettségek, a társadalmi felelősségvállalás • Nemzet, nemzettudat; lokálpatriotizmus, hazafiság, honvédelem • A magyar állam intézményei • Az állam gazdasági szerepvállalása • A mindennapi ügyintézés területei és megszervezése • Fogyasztóvédelem, környezet- és természetvédelem • Bankrendszer, hitelfelvétel • Vállalkozás és vállalat
Fenntarthatóság
• A gazdasági fejlettség és a fenntarthatóság összefüggése • Globális környezeti problémák és azok természeti és társadalmi következményei • Szegény gazdagok és gazdag szegények – a fogyasztói társadalom ellentmondása • A települések fejlődésének fenntarthatósági vonatkozásai • Összefogás a fenntartható jövő érdekében •

3.7. A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái, valamint a magatartás és szorgalom minősítésének elvei

3.7.1. Az értékelés követelményei

- legyen egységes, egyszerű, áttekinthető,
- legyen differenciált, személyre szóló, **fejlesztő hatású**
- legyen kiszámítható, azonos feltételeket teremtő, jelezze a sikert és a kudarcot, de „skatulyázás” nélkül, preferálja a szorgalmat és a tehetséget,
- jelezze a tanuló számára a helyzetét építő, mint szülei, környezete számára,

- legyen kompatibilis a közoktatás követelményrendszerének egészével.

A tanulók tanulmányi munkájának értékelése minden évfolyamon minden tantárgyból év közben érdemjegyekkel történik, a félév és a tanév végén osztályzattal minősítjük.

A félévi és az év végi osztályzatot az érdemjegyek és a tanuló év közbeni tanulmányi munkája alapján - a kerettanterv normáinak érvényesítésével - kell meghatározni.

Az egyes tantárgyak érdemjegyei és osztályzatai a következők

- jeles (5)
- jó (4)
- közepes (3),
- elégséges (2)
- elégtelen (1).

A tanköteles korú tanulók által szerzett érdemjegyekről a tárgyat tanító nevelő értesíti a szülőket az digitális ellenőrző útján. A bejegyzéseket az osztályfőnök ellenőrzi.

Az érettségi és a szakmai vizsgák előkészítési, lebonyolítása és értékelése a vizsgáztatásra vonatkozó hatályos - kormány - és miniszteri rendeletek szerint történik.

Az érettségi vizsgán nyújtott teljesítmény értékelése a hatályos jogszabály (vizsgaszabályzat) és a tantárgyi javítási útmutatók alapján történik.

3.7.2. Értékelési módszerek

A diagnosztikai mérés-értékelést alapvetően a tanulók indulási szintjének megállapítására, egy- egy nagyobb tematikus egység kezdetén használhatjuk. A tanulók ismeretiről, képességeiről és készségeiről így megszerzett információk alapján a későbbi tanulási-tanítási folyamat jobban irányítható és szervezhető. Ilyenkor az értékelés alapvető célja az lehet, hogy megismerjük tanulóink előismereteinek hiányosságait és erre fel is hívjuk figyelmüket.

A folyamat jellemzésre alkalmas (formatív) értékelést alapvetően a tanulás-tanítás folyamatában az éppen aktuális tudásszint megállapítására használhatjuk. Ezen értékelési mód elsősorban a tanítási módszereink eredményességéről ad tájékoztatást, s metodikai fejlesztésre serkent. Az érdemjegyek megállapítását célszerű személyre szabott szöveges értékeléssel is kiegészíteni.

Az összegző (szummatív) értékelés elsősorban egy-egy tematikus egység végén vagy a jellegzetes csomópontoknál alkalmazható. Alapvető célja a tanulók közötti tudásbeli különbségek feltárása és azok érdemjeggyé történő átalakítása. Ezen értékelési mód relatív képet fest a tanulók ismereteiről, képességeiről és készségeiről, tájékoztatást nyújt a szaktanár, valamint a pedagógiai folyamaton kívül állók számára.

3.7.3. Az értékelési formák

A szaktanárok minden tanév első óráján a tantárgy követelményrendszere mellett ismertetik saját értékelési rendszerüket, a hiányzások és mulasztások következményeit, a pótlási és javítási lehetőségeket.

Az alkalmazandó értékelési formák

Személyes, verbális értékelés

A motivációs rendszerben kiemelkedő szerepe van az **óvodapedagógusi, tanítói, tanári, személyre szóló értékelésnek**. Ennek jellege korrigáló, segítő, tanácsadó, orientáló.

Személyes, verbális értékelés többféle módon jelenhet meg:

- a pedagógus személyiségéből, értékrendjéből, tudásából eredő - szinte minden pillanatban előforduló - igen-nem, helyes-helytelen típusú szabályozó megnyilvánulások,
- közösen végzett tevékenységekben megjelenő tudatos, rendszeres, szóbeli értékelés, a pedagógus hosszabb beszélgetése, helyzetfeltárása gyerekekkel, szülőkkel, az osztályfőnökök, szaktanárok rendszeres értékelései osztályon, csoporton belül, vagy egyéni jelzéssel.

Írásbeli szöveges értékelés

Az írásbeli szöveges értékelés:

- a tanulók írásbeli munkájához, dolgozathoz fűzött részletes megjegyzések, kiegészítések, tanácsok,
- elsősorban magatartással, szorgalommal kapcsolatos írásbeli dicséretes és fegyelmi intézkedések,
- külső felkérésre készített minősítések, vélemények (gyermekjóléti szolgálat, rendőrség, bíróság, pályázatok).

3.7.4. A magatartás és szorgalom minősítésének elvei

A köznevelési törvény értelmében „a tanuló magatartásának és szorgalmának értékelését és minősítését az osztályfőnök végzi az osztályban tanító tanárok véleményének kikérésével.” Az osztályfőnök által javasolt jegyeket a nevelőtestület az osztályozó értekezleten áttekinti, és dönt a tanuló minősítéséről.

Az értékelést és a minősítést az osztályfőnök és a nevelőtestület a pedagógiai szempontok körültekintő mérlegelésével végzi (konszenzusra törekedve), amelynek legfőbb szempontja, hogy mi szolgálja leginkább a nevelőmunka eredményességét, a tanuló fejlődését és motivációjának erősítését, de figyelembe vesszük a tanuló, illetve az osztály egyéni sajátosságait is.

Az év végi minősítésnél az első félév fegyelmező intézkedéseit, az igazolatlan órákat és a késéseket kevésbé vesszük figyelembe, ha a tanuló magatartása tartósan pozitív irányú változást mutat.

Iskolánkban a magatartás és a szorgalom értékelése és minősítése egymástól függetlenül, külön szempontok alapján történik

A szakképzésben a tanuló értékelése és minősítése keretében a tanuló magatartása és szorgalma nem osztályozható.

A magatartás értékelésének szempontjai

- a tanuló iskolai viselkedése, a viselkedési normák és az együttélés szabályainak-, valamint a házirend maradéktalan betartása tanáraihoz, az iskola dolgozóihoz, társaihoz való kapcsolatában
- kommunikációjának módja
- az osztályközösség kialakításában, összetartásában, értékrendjének formálásában pozitív hozzáállás
- mulasztások igazolása
- a hetesi feladatok ellátása
- az önként vállalt feladatok maradéktalan teljesítése, a sport- és kulturális versenyeken való aktív részvétel, közösségi, DÖK munkája, amely a példás magatartásnak nem feltétele, de pozitív irányba befolyásolhatja a minősítést.

A tanuló magatartásának minősítése

Minősítés	Értékelési szempontok
Példás (5)	Ha iskolai és iskolán kívüli kulturált viselkedésével kitűnik, és társainak példát mutat, igazolatlan mulasztása, igazolatlan késése nincs.
Jó (4)	Ha magatartásával szemben kifogás merül fel, vagy ha osztályfőnöki figyelmeztetése van, de az iskolai közösségek aktív tagja; fegyelmezett, viselkedésére további panasz nincs, vagy ha igazolatlan hiányzása (óra és késés együtt) legfeljebb 3 óra.
Változó (3)	Ha osztályfőnöki intése van, vagy ha az iskolai magatartásával szemben gyakran kifogás merül fel, gátolja az iskolai munkát, feladatát rendszertelenül végzi, ugyanakkor igyekezet is tapasztalható a hibák javítására, vagy ha igazolatlan hiányzása (óra és késés együtt) legfeljebb 10.
Rossz (2)	Ha igazgatói figyelmeztetése, illetve intője, vagy fegyelmi büntetése van vagy ha a tanuláshoz való hozzáállása, viselkedése nagymértékben kifogásolható, tiszteletlen tanáraival, az iskola dolgozóival szemben, rendszeresen zavarja a tanítási órát ill. a tanítási órán a társai munkáját, vagy ha igazolatlan hiányzása (óra és késés együtt) 10-nél több.

A szorgalom értékelésének szempontjai

- a tanuló teljesítménye, tanulmányi eredményei a képességeihez mérten a jobb eredményért tett erőfeszítései, a tanuláshoz való viszonya, motivációja
- az órai munkában való részvétele, aktivitása
- házi feladatok, felszerelés, füzetvezetés a kötelező tananyagon felüli, külön feladatok vállalása

- a tanulmányi versenyeken való részvétele, teljesítménye (ha van ilyen) pozitív irányba befolyásolhatja a minősítést

A tanuló szorgalmának minősítése

Minősítés	Értékelési szempontok
Példás (5)	Ha a tanítási órán és tanórán kívül mindenben képességeinek megfelelően, kiegyensúlyozottan teljesít, kötelességteljesítése kifogástalan.
Jó (4)	Ha legtöbbször képességeinek megfelelően végzi iskolai feladatát, a tanórai kötelességein kívül többet nem vállal, érdeklődése megmarad a szorosan vett tananyag keretein belül.
Változó (3)	Ha a tanulmányi munkájában való részvétele ingadozó, figyelmetlen, pontatlan, a felszerelését többször otthon hagyja, az órákon passzív.
Hanyag (2)	Ha a tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen, képességeihez mérten keveset teljesít, feladatát nem végzi el, érdektelenség, közöny jellemzi, nehezen nevelhető pontos munkára. Zavarja az osztály tanulmányi munkáját, vagy ha félévkor, illetve a tanév végén elégtelen osztályzata van.

3.8. Az iskolai írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatások, az ismeretek számonkérésének rendje

Iskolánkban alkalmazott számonkérési formák

- írásbeli számonkérés,
- szóbeli számonkérés,
- gyakorlati számonkérés.

A számonkérés a helyi tantervben megfogalmazott követelményeknek, az érettségi vizsga, szakmai vizsga követelményeinek felel meg. Ezek alapján elvárjuk, hogy a különböző számonkérési formák során a tanulók

- gondolataikat logikusan, szabatosan fogalmazzák meg,
- helyesen alkalmazzák a tantárgyi szakkifejezéseket,
- helyesen alkalmazzák a konkrét helyzetnek megfelelő nyelvi eszközöket,
- egyszerre fektessenek hangsúlyt a tananyagtartalom teljességére, a felépítettségére és igényes kifejtésére,
- természetesnek tekintsék, hogy a tanulási folyamatnak éppolyan lényeges része a számonkérés, mint az új anyag feldolgozása.

3.8.1. Írásbeli számonkérés

Az írásbeli számonkérés a tanulók tudásának mérésére szolgáló leggyakoribb mérési eljárás, mellyel a tanár ellenőrzi a tanulók elméleti és gyakorlati felkészültségét, feladatmegoldásban való jártasságát, problémamegoldó képességét.

Az írásbeli számonkérés formái

Számonkérési forma	A számonkérés jellemzői
Témazáró	Összegző értékelés, a tananyag beosztásához illeszkedik, tanmenetben megjelölt időpontban íratott, összefoglalással előkészített, teljes témakört felölel,
Dolgozat	Összegző értékelés, egy-egy kisebb tanegység, az előző 1-3 tanóra tananyag elsajátításának ellenőrzésére szolgál
Röpdolgozat	Folyamat-jellemzésre alkalmas értékelés, az előző tanóra tananyagának számonkérésére szolgál,
Tudásmérő teszt	Folyamat-ellenőrzésre alkalmas és összegző értékelésre egyaránt használatos, melynek során objektíven elemzi a tanulónak adott tantárgyra vonatkozó tanulási eredményeit, feltárja a taníthatóság pozitívumait és kritikus pontjai, vonatkozhat adott tanegységre, tananyagra, témakörre,
Szintfelmérők	Diagnosztikai értékelés, melynek célja az előzetes ismeretek feltérképezése, illetve idegen nyelv oktatásánál a szintfelmérő eredménye határozza meg a haladó/kezdő csoportba sorolást.

Az írásbeli számonkérés kritériumai

Az írásbeli ellenőrzés az egész osztályra, kisebb csoportokra és egy diákra terjedő is lehet, a témazáró dolgozat kivételével, a pedagógusoknak nem kötelező előre bejelenteni az írásbeli számonkérést, a témazáró dolgozatok témájáról és dátumáról egy héttel a számonkérés előtt a tanulót értesíteni kell,

A napi témazáró dolgozatok száma osztályonként nem lehet több kettőnél, a témazáró dolgozatok számának legalább a felét, de minimum félévente egy dolgozatot minden tanulónak meg kell írnia, minden írásbeli számonkérési formát a megírást követő 10 iskolai munkanapon belül ki kell javítani, és az eredményt közölni kell a tanulóval, ellenkező esetben a tanuló kérheti, hogy az osztályzat ne kerüljön beszámításra.

Az osztályozás ajánlott követelményei, melytől az egyes tantárgyaknál munkaközösségi egyeztetés alapján el lehet térni:

Minősítés	Százalékos érték
Jeles (5)	80 – 100 %
Jó (4)	60 – 79 %
Közepes (3)	40 – 59 %
Elégséges (2)	25 – 39 %
Elégtelen (1)	0 – 24 %

3.8.2. Szóbeli számonkérés

Kiemelten fontosnak tartjuk a tanulók szóbeli kifejezőképességének fejlesztését, ezért gyakran alkalmazzuk a követelmények elsajátításának ellenőrzését szóbeli formában. A szóbeli számonkérés célja az ismeretek elsajátításának folyamatos figyelemmel kísérése és fejlesztése. Az értékeléssel a szóbeli kifejezőképességet, a szaknyelv elsajátítását, a kommunikációs készséget fejlesztjük.

A szóbeli számonkérés formái

- felelet: egy óra tananyagából, tanegységnyi anyagból,
- beszámoló: kijelölt tananyagból, egy témakörből,
- kiselőadás: önkéntes alapon, egyéni felkészülés alapján, kijelölt témakörből.

Az osztályozás ajánlott követelményei a szóbeli számonkérésnél

Minősítés	Követelmények
jeles (5)	kiválóan, önállóan, esetleg kisebb segítő kérdésekkel előadott ismeretanyag, logikusan és hiánytalanul megadott válaszok,
jó (4)	összefüggően, jól felépített és előadott ismeretanyag, az összefüggések kis hányadára a tanuló csak tanári segédlettel emlékszik,
közepes (3)	akadozva előadott ismeretanyag, a tanuló összefüggő feleletre nem képes, a tények többségét felsorolja, az összefüggések kisebbik hányadát segítő kérdések alapján felismeri a tanuló,
elégséges (2)	nehézkesen és igen hiányosan előadott ismeretanyag, a tények többségét segítő kérdésekre fel tudja idézni, de azokat rendszerezni, magyarázni, közöttük összefüggéseket feltárni nem képes a tanuló,
elégtelen (1)	elfogadhatatlan, igen hiányos tartalom, a tények 50 %-át sem tudja még segítő kérdésekre sem felidézni a tanuló.

Gyakorlati számonkérés

A gyakorlati számonkérés tantárgy-specifikus, hiszen csak testnevelés, ének-zene, rajz és vizuális kultúra, valamint informatika tantárgyak esetén alkalmazható. A szakgimnáziumi képzések esetében inkább van lehetőség gyakorlati számonkérésre

Informatika tantárgy esetén a gyakorlati számonkérés számítógép segítségével megoldandó feladatsorból áll, az írásbeli számonkérés osztályozási módjával azonosan kerül értékelésre.

Testnevelés tantárgy során a gyakorlati számonkérés a tanulók fizikai állapotának mérését jelenti.

A tanuló félévi és tanév végi minősítése

A szaktanárok a tanulók teljesítményét tanév közben érdemjegyekkel értékelik, félévkor és a tanév végén osztályzatokkal minősítik. Félévkor a félévi, tanév végén az egész tanévben nyújtott teljesítményt értékeljük.

3.9. Az otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

Az otthoni felkészülés a tanulási folyamat elengedhetetlen része. Legfontosabb jellemzője a rendszeresség, az alaposság, a céltudatosság kell, hogy legyen. Az ezzel kapcsolatos nevelési feladat annak elérése, hogy diákjaink belássák ennek igazságát, és törekedjenek minél teljesebb elérésére.

3.9.1. Az otthoni felkészülés célja

- a tanórákon tanult ismeretek bevétele, azok gyakorlatban való alkalmazása,
- a következő tananyagegység vagy tanóra előkészítése,
- az összefüggések felismerésének gyakorlása,
- a problémamegoldó készség fejlesztése,
- az önellenőrzés, valamint a saját teljesítmény- és tudásszint reális mérési igényének kialakítása,
- felkészülés a tanórai számonkérés különböző formáira,
- az önálló ismeretszerzés és alkalmazás készségének kialakítása,
- az adott műveltségterület, tantárgycsoport, vagy tantárgy céljai között meghatározott készségek és képességek fejlesztése.

3.9.2. Az otthoni felkészülés formái

Az előző tanóra vagy több tanórából álló egység során feldolgozott elméleti anyag megtanulása az iskolai oktatás során tanári irányítással elkészített füzet béli vázlat, az órán elvégzett feladatok és a tankönyv segítségével,

- **kötelező házi feladat**

az elméleti tananyaghoz kapcsolódó, a szaktanár által megszabott gyakorló feladatok írásbeli megoldása,

- **házi dolgozat**
nagyobb, hosszabb felkészülést igénylő, pontos tanári szempontsorról, formai és tartalmi megkötésekkel ellátott írásos feladat,
- **ajánlott házi feladat**
a szaktanár által ajánlott gyakorló feladatok részbeni vagy teljes írásbeli megoldása,
- **szorgalmi házi feladat**
a diák által önállóan választott, a tananyaghoz kapcsolódó feladatok elvégzése, önálló, belső motivációjú ismeretszerzés,
- **kis előadás**
felkészülés tanórai önálló előadásra szaktanári szempontok és szakirodalom alapján,
- **átfogó komplex ismételés**
az addig tanult elméleti és gyakorlati ismeretek felhasználásával és kiegészítésével témazáró dolgozat vagy vizsga előtt.

A felkészülési formák alkalmazása, azok gyakorisága az adott tantárgy jellegétől függ.

Az otthoni felkészülés iskolai előkészítése, eredményességének segítése

- tanulás-módszertani ismeretek nyújtása szakórákon és osztályfőnöki órákon,
- kommunikációs, szövegértési és szövegalkotási, információ-feldolgozó ismeretek átadása és képességfejlesztés - elsősorban magyar nyelv és irodalom idegen nyelv és történelem órákon,
- az otthoni felkészülés formáinak gyakoroltatása a szakórákon és korrepetáló, felzárkóztató foglalkozásokon,
- a szaktanár minden tanóra végén pontosan meghatározza az otthoni tanulásra feladott tananyagot, az írásbeli feladatokat, tisztázza jellegüket (pl. kötelező, vagy ajánlott), rögzíti azok elvégzésének határidejét, értékelésük, számonkérésük módját,
- a szaktanár minden otthoni felkészülési forma esetén feldolgozási szempontokat ad ki, formai, tartalmi követelményeket és javaslatokat tesz.

3.9.3. Az otthoni felkészülés ellenőrzése

- a számonkérés különböző formái (szóbeli, írásbeli, gyakorlati) segítségével lehetséges,
- a kötelező házi feladat elvégzése osztályszinten az óra elején kerül ellenőrzésre. Ennek funkciója az esetleges problémák megbeszélése, a jó megoldások elismerése, kiemelése,

- az ajánlott házi feladatot, szorgalmi feladatot csak abban az esetben osztályozzuk, ha azt a tanuló külön kéri, illetve, ha annak nehézségi foka megfelel a tantárgy követelményszintjének, szóbeli értékelést azonban minden esetben adunk.
- Amennyiben a szülők maguk is részt kívánnak venni gyermekeik otthoni felkészülésében, abban az esetben az iskolának tanácsokat, útmutatást kell adnia azért, hogy a feladatok elkészítésében érdemi segítséget tudjanak adni gyermekeiknek, illetve, hogy maguk is ellenőrizni tudják az otthoni tanulmányi munkát.
- Minél több időt fordítanak egy családban, otthon, tanulással összefüggő tevékenységekre - pl. olvasásra -, annál eredményesebb lesz a tanuló az iskolában, annál nagyobb az esélye annak, hogy képessége, tehetsége kibontakozhasson, személyisége fejlődjön, ismeretei folyamatosan korszerűsödjenek.

3.10. A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei

A továbbhaladás legfőbb kritériuma, hogy a tanuló az adott tanév végén minden tantárgyból legalább elégséges osztályzattal rendelkezzen. A nevelőtestület, azonban dönthet az egyes tanulók tovább haladásáról, akkor is, ha az adott ismeretkörben kevesebbet teljesített az átlagnál. Meghatározza azt az időpontot, amikor a tanulónak teljesíteni kell a továbbhaladás feltételét.

A javítóvizsgát minden év augusztusa utolsó hetében szervezzük, melynek időpontjáról a szülőket és a tanulót 15 nappal korábban, írásban értesítjük.

Az egyéni munkarend, egyéni tanulmányi rend

A tankötelezettség főszabály szerint iskolába járással teljesíthető. A köznevelési jogszabályok azonban – a törvényben meghatározott feltételek együttes teljesülése esetén – lehetőséget biztosítanak arra, hogy egy tanuló – az iskolában vagy azon kívül folyó gyakorlati képzés kivételével – felmentést kapjon a kötelező tanórai foglalkozások alól.

Ha a tanuló egyéni adottsága, sajátos helyzete indokolja, és a tanuló fejlődése, tanulmányainak eredményes folytatása és befejezése szempontjából előnyös, a tankötelezettség teljesítése céljából határozott időre egyéni munkarend kérelmezhető.

Az egyéni munkarenddel rendelkezőt – az iskolában vagy azon kívül folyó gyakorlati képzés kivételével – az iskola valamennyi kötelező tanórai foglalkozása alól fel kell menteni, azonban valamennyi tantárgyból osztályozó vizsgát köteles tenni, az egyéni munkarend ugyanis nem mentesíti a tanulót egyetlen tantárgy tanulmányi követelményeinek teljesítése alól sem.

A szakképző intézményekben speciális módon, eltérő szabályok alapján kerül engedélyezésre a tanórák látogatása alóli felmentés. Ennek elnevezése: egyéni tanulmányi rend.

- A köznevelési intézményekben tanulók esetében 2019. szeptember 1. napjától a szülő/gyám kérésére az Oktatási Hivatal engedélyezi az egyéni munkarendet.

- A szakképzésben (a szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény hatálya alá eső szakképző intézmények) részt vevő tanulók részére az egyéni tanulmányi rendet az iskola igazgatója engedélyezheti.

A tanulmányi követelményeket egy tanévnél rövidebb idő alatt is teljesítheti a tanuló helyi vizsgabizottság és külső vizsgálónok előtt. Ezek a tanulók az évfolyamoknak megfelelő tantárgyakból tesznek szóbeli és írásbeli vizsgát.

Az esti rendszerű felnőttoktatás esetén a tanuló át- vagy felvétele az előző tanév sikeres teljesítéséhez kötött.

A tanuló az iskola magasabb évfolyamára akkor léphet, ha a helyi tantervben „A továbbhaladás feltételei” című fejezetekben meghatározott követelményeket az adott évfolyamon minden tantárgyból teljesítette. A követelmények teljesítését a pedagógusok a tanulók év közbeni tanulmányi munkája, illetve érdemjegyei alapján bírálják el. Minden évfolyamon minden tantárgyból az „elégséges” év végi osztályzatot kell megszereznie a tanulónak a tovább haladáshoz.

A tanulók magasabb évfolyamra lépésének jóváhagyása a nevelőtestület jogkörébe tartozik, ezt a jogkört osztályozó értekezleten átruházott hatáskörként az osztályban tanító tanárok értekezlete gyakorolja.

- Ha a tanuló tanév végi osztályzata adott tantárgyból „elégtelen”, javítóvizsgát tehet, legfeljebb három tantárgyból. A javítóvizsgán bármely tantárgyból elért „elégtelen” osztályzat esetén, a tanuló évet ismételhet.
- Ha a tanuló tanév végi osztályzata háromnál több tantárgyból elégtelen tanulmányait évfolyamismétléssel folytathatja
- Ha a tanuló tantestületi határozat értelmében a tanítási év végén nem osztályozható, tanulmányait évfolyamismétléssel folytathatja.

A magasabb évfolyamba lépés feltételei a szakképzésben

- Ha a tanuló tanítási éven kívüli egybefüggő gyakorlatról való igazolt és igazolatlan mulasztása meghaladja a tanítási éven kívüli egybefüggő gyakorlat foglalkozásainak húsz százalékát, a tanuló az évfolyam követelményeit nem teljesítette, és magasabb évfolyamba nem léphet.
- A tanuló a megismételt évfolyamon akkor is köteles teljesíteni az egybefüggő gyakorlatot, ha azt korábban már teljesítette.
- A tanuló magasabb évfolyamba nem léphet, a tanuló és a képzésben részt vevő személy a szakirányú oktatásban szakképzési munkaszerződéssel nem vehet részt, ha sikertelen ágazati alapvizsgát tett.

3.11. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

A csoportbontások elvei intézményünkben

- A nevelőtestület állásfoglalása szerint a tanulókat a készségeik, képességeik és szorgalmuk alapján sorolják csoportokba.
- Minden tanévben megvizsgáljuk a lehetséges **csoportbontásra indokolt** tantárgyakat, ahol fontos tényező, a személyi és tárgyi feltétel megléte is.
- Az idegen nyelvek és az informatika tantárgyak, valamint a szakmára, szakképesítésre felkészítő gyakorlati tantárgyak oktatása csak csoportokban történhet.
- A csoportok azonos tanterv és tankönyvcsalád alapján haladnak.
- A csoportok átjárhatók
- A csoportalakítással jelentősen nő a differenciálásra és a tehetséggondozásra fordítható időkeret.
- Célunk, hogy a csoportbontással az ismereteket elmélyítsük, több idő jusson a kommunikációs készségek fejlesztésére és tanulók tudásának megalapozására.

Egyéb foglalkozások

Iskolánk tanulóifjúsága évről évre változik, ezért a kínált szakkörök mindig a diákok igényeihez igazodnak, a felmerülő igényeiket elégítjük ki. Szervezünk informatikai, rajz és képzőművészeti szakköröket.

Közösségi foglalkozásaink az egészséges életmód, helyes életvezetés, prevenció, sport, kisebbségi kultúra és tehetséggondozás, szociális kompetenciák fejlesztése tárgykörében szerveződnek a diákok igényeihez, iskolai rendezvényekhez igazodva. A diákönkormányzat szerepe ebben a tevékenységben jelentősen befolyásolja a foglalkozások szerveződését

3.12. A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag

Az iskola fontos szerepet szán a nemzeti hagyományoknak, a nemzeti öntudat fejlesztésének, beleértve a magyarországi nemzetiségekhez, kisebbségekhez tartozók öntudatának ápolását is. Tiszavasváriban cigány/roma és ruszin nemzetiség él. A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiségek kultúrájának megismerését szolgáló tananyagot az iskola a következő tantárgyak helyi tantervébe építette be:

- 1-8. évfolyam ének
- 1-8. évfolyam magyar nyelv és irodalom
- 5. évfolyamon a hon és népismeret
- 5-8. évfolyam történelem

3.13. Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek

3.13.1. Egészségnevelési elvek

Az utóbbi évtizedekben kedvezőtlenül alakult hazánk népességének egészségi állapota. A helyzet kialakulásáért az egészségtelen életmód, a hiányos prevenciós tevékenység, a környezeti és társadalmi tényezők, a hiányos egészségkultúra a felelős. A társadalmi gazdasági fejlődés egyik fontos előfeltétele a lakosság jó egészségi állapota.

A család mellett az iskolára hárul az a felelősség, hogy tanulóink minél szélesebb körében meggyőződésre erősödjön az elhatározás, hogy egészségesen éljen.

Célunk, hogy az egészségnevelő programunk hozzájáruljon ahhoz, hogy tanulóink:

- minél nagyobb számban váljanak edzett, erős, egészséges, káros szenvedélyektől mentes felnőttekké,
- képesek legyenek objektíven felmérni saját egészségi állapotukat,
- minél szélesebb körében kialakuljon a mozgás gazdag életmód iránti igény, hogy a testedzés szükségletté váljon,
- ismerjék meg az egészségüket veszélyeztető tényezőket,
- ismerjék meg a betegségek megelőzésével kapcsolatos tudnivalókat és módszereket,
- javuljon az életminőségük,
- a várható élettartamuk minél hosszabb legyen,
- el kell érni, hogy az egészségükért tegyenek meg a lehető legtöbbet, hogy alkalmazzák a megtanultakat,
- fontos, hogy az itt töltött évek alatt tudatosodjon tanulóinkban, hogy mindenki maga felelős egészségének megőrzéséért.

3.13.1.1. Az egészségnevelési program célja

A tanulók ismerjék meg az egészségvédelem kiemelt kérdéseit

- az életkorral járó biológiai-pszichohigiénés tennivalókat;
- az egészséges életvitelhez szükséges képességek fejlesztésének módjait;
- a rendszeres fizikai aktivitás egészségmegőrzésben játszott szerepét;
- az egészségtudatos léthez tartozó egyénileg kialakított mozgásprogram fittség megőrzése szempontjából való fontosságát;
- az egészségre káros szokások biológiai - élettani - pszichés összetevőit (alkoholfogyasztás, dohányzás, inaktív életmód, helytelen táplálkozás,
- drogfogyasztás);
- a stressz- és feszültségoldó gyakorlatok szerepét a testi-lelki kiegyensúlyozottság elérésében;
- a társas kapcsolatok egészségi-etikai kérdéseit.

Szomatikus nevelés

- higiénés nevelés (személyi nevelés, környezet-higiénére nevelés) profilaxisra (betegség megelőzésére) nevelés kondicionálás (testedzés, sport) baleset megelőzésre nevelés

Pszicho-higiénés nevelés

- önismeretre, önfejlesztésre nevelés fizikailag aktív, egészségtudatos életvezetésre nevelés környezeti hatások feldolgozására nevelés
- emberi kapcsolatok harmóniájára nevelés
- abúzusok, devianciák (káros szokás, szenvedély) megelőzésére nevelés érzelmi nevelés

Szociál- higiénés nevelés

- kedvező társas miliő működtetése kommunikációs nevelés családi életre nevelés
- az iskola, mint munkahely pszicho klímájának alakítása szerepfeszültségek felismerése, feloldása a stressz- és feszültségoldás metódusai társadalmi izolációk megelőzése, közéletiségre nevelés egészségpropaganda

Alapvető célunk: az egészségmegőrzés elemi feltételeinek megismertetése és betartása

Célok	Feladatok	Kritériumok
• A rendszeres testmozgásra való igény kialakítása	• A három kondicionális alapképesség (erő, gyorsaság, állóképesség), a koordinációs képességek (egyensúly, térérzékelés, reakciógyorsaság, ritmusérzék, hajlékonyság) fejlesztése. • A sportjáték komplex szerepének kihasználása • Mindennapos testmozgás gyakorlati alkalmazása (heti 5 testnevelésóra+ min. 2 alkalommal játékos testmozgás egyéb foglalkozásokon). • komplex intézményi mozgásprogram tanévre aktualizált feladattervének kialakítása és megvalósítása	• A kondicionális és koordinációs alapképességek az életkornak megfelelő szinten legyenek (Eurofit-mérés) • Az aktív, mozgásos tevékenységek az iskolai élet minden területét fogják át.
• Az egészséges „fair-play” uralta versenyszellem kialakítása	• A céllal szorosan összefüggő felnőtt életben nélkülözhetetlen pozitív tulajdonságok (küzdési tudás, alázatosság, hazaszeretet, kitartás, büszkeség, önismeret, önuralom) fejlesztése	A tanulók: • vegyenek részt aktívan a különböző iskolai, kerületi sport-, illetve tanulmányi versenyeken, diákolimpiákon

Célok	Feladatok	Kritériumok
	A közösségbeli „én-szerep” felismerése	alakítsanak ki közös érdeklődésen alapuló tartalmas baráti kapcsolatokat.
Az egészséghez és az egészséges környezethez való igény kialakítása	- Megtanítani, bizonyítani, hogy alapvető értékünk az egészség - Kialakítani, hogy az egészség egy soktényezős fogalom - az egészség megvédésére, visszaszerzésére vonatkozó közérthető, de tudományos ismeretek átadása - Annak tudatosítása a tanulóknban, hogy az élethossziglani öntevékeny testedzés, az önálló sportolás és a motoros önkifejezés fontos eszköze a személyiség fejlesztésének és a lelki egészség megőrzésének. - Tudatmódosító szerekkel kapcsolatos prevenció. - Az egészségmegővő alternatívák terjesztése, gyógynövények, természetgyógyászat - A saját testkép megismerése és a testtudat kialakítása a tanulóknban az egészségtudatos, egészségmegőrzést preferáló magatartás fontos része - A helyes napirend kialakítása - A környezetszennyezés, mint egészségkárosító tevékenységforma vázolása. - Az egészséges életmód-tréningek beépítése az iskolai programokba (sport- és egészségnapok) - A „természet-iskola” tevékenységek megszervezése és megtartása (tanulmányi kirándulások, erdei iskolák, séták).	A tanulók: - ismerjék az egészséges táplálkozás aktuális alapelveit - legyenek igényesek a személyes higiéniaát illetően - ismerjék és alkalmazzák az egészség megővésának lehetőségeit és alternatíváit - legyen tudatos stratégiájuk egészségük megőrzésére

Célok	Feladatok	Kritériumok
• Önismeret, önuralom, a társadalmi normák szerinti viselkedés és pozitív gondolkodás kialakítása	• Értékorientáció, személyes példamutatás, azaz a tanári magatartás legyen modell értékű • Tolerancia és empátia fejlesztése. • A kapcsolatok, problémák konfliktusmentes megoldására való igény kialakítása, fejlesztése. • A stressz- és feszültségoldás alapvető fontossága az interperszonális kapcsolatok kezelésében	A tanulók: • iskolai életükben nyilvánuljon meg a felnőttek és társak tisztelete • ismerjék fel a jó és rossz tulajdonságokat • legyenek fogékonyak a tanárok által nyújtott modellekre • tudjanak könnyen és vidáman alkalmazkodni a változó élethelyzetekhez
• A biztonságos életvezetés elsajátítása	• A fejlett technikai eszközök szakszerű és biztonságos használatának bemutatása, megtanítása • Rávilágítás a lehetséges veszélyforrásokra. • Annak tudatosítása, hogy az egészségtudatos magatartásra szocializálásának szerves része a lelki egészség erősítése és fejlesztése, a szükséges prevenciós folyamatok és tevékenységek kialakítása. • A KRESZ, munkavédelem, elsősegélynyújtás elsajátítása, ilyen jellegű és témájú vetélkedők szervezése	A tanulók: • ismerjék a KRESZ, az elsősegélynyújtás és munkavédelem reájuk vonatkozó szabályait és alapelveit.

3.13.1.2. Az egészségnevelés várható eredményei

- A család szerepének megértése
- A helyes viselkedés szabályainak elsajátítása, a felnőttek és a társak tisztelete.
- A jó és a rossz tulajdonságok felismerése, önismeret és az önuralom kialakítása A közösségben az „én-szerep” felismerése, a tolerancia, empátia és pozitív gondolkodás kialakítása.
- A jó emberi és baráti kapcsolatok kialakítására és a problémák konfliktusmentes megoldására való, igény megteremtése

- Az egészségmegőrzés alapvető feltételeinek ismerete a helyes napirend kialakítása Az egészséges táplálkozás aktuális elveinek ismerete.
- A biztonságos közlekedés és elsősegélynyújtás alapelveinek elsajátítása.
- A káros szenvedélyek negatív hatásainak felismerése.
- A testi higiénia iránti igény kialakítása.
- A rendszeres testmozgásra való igény kialakítása.
- Az egészséges életkörnyezetre való igény: tudni azt, mit tehet az ember szűkebb és tágabb környezetéért. A környezet egészségre káros hatásainak ismerete.
- Az egészségért és az egészséges környezetért folyó törekvésekben (egészség- és környezetvédelem) való aktív részvétel igényének kialakítása.
- Az egészségtudatos, fizikailag aktív - egészségmegőrzésre épülő - motoros tevékenységekben rejlő személyiség- és közösségfejlesztésben rejlő lehetőségeket kiaknázó életvezetés igényének kialakulása és megvalósítása.
- A stressz- és feszültségoldás elméleti ismerete és gyakorlati megvalósítása.

3.13.1.3. Komplex intézményi mozgásprogram

- **Egészséges életmód-tréningek** épüljenek be a kötelező iskolai programokba (sport- és egészségnap, részvétel a különféle helyi szervezésű fittségi és más sportprogramokon).
- **A mozgásos tevékenységek** a tantárgyi jellegnek és az életkori sajátosságoknak megfelelően épüljenek be az óratervi órákba.
- **Az egész napos iskolai** (szabadidős), napközis és tanulószobai foglalkozásokon a foglalkozási programban (tervben) foglaltak szerint, míg a különféle szabadidős tevékenységekben azok időkeretének minimum 40 %-a erejéig a testmozgás különféle formái domináljanak a tematikai-tárgyi jelleghez igazodóan.
- **Az egyéb foglalkozásokon** - a tantárgyfelosztás keretei között - nagyobb időkeretben és változatosabb programok keretében képviseltessék magukat a sportfoglalkozások (tömegsport, sportszakkör, sportkör stb.).
- **Az éves munkatervben** a szorgalmi időszak minden hónapjához - az évszak sajátosságainak megfelelően (pl. tél - korcsolyázás) - legyen egy-egy kiemelt mozgásos tevékenység rendelve, mely az iskolai szabadidős és napközis időkeretben szervezett tevékenységek kiemelt iránya legyen.
- Az intézmény horizontális kapcsolatrendszerének keretében az iskolai sportegyesülettel, illetve a településen működő más sporttevékenységgel foglalkozó társadalmi szervezetekkel, továbbá az iskolai működést támogatni hivatott alapítvánnyal alakuljon ki stratégiai együttműködés az iskola tanulóinak mozgáskultúráját fejleszteni hivatott programok támogatása céljából.
- **A tanulmányi kirándulások** és az erdei iskolai programok egyik központi eleme legyen a mozgás és az egészségtudatos életmódra nevelés.
- A felső tagozat **osztályfőnöki foglalkozásain** tematikus program kerüljön kidolgozásra a testmozgás propagálására, amely életvezetési tanácsokat is foglaljon magába.

Az uniós és a központi költségvetési források kimerítésével, az ezekre épülő anyagi alapokra támaszkodva a legkülönbözőbb sportprogramok kerüljenek megszervezésre.

A tanulók fizikai állapotának méréséből fakadó tapasztalatok értékelése alapján a szabadidős és sporttevékenységek terén a mozgásprogramok tartalmára készüljön minden tanévben javaslat.

A komplex intézményi mozgásprogram adott tanévre aktualizált feladatterve az éves munkaterv mellékleteként kerül kidolgozásra.

3.13.1.4. Kiemelt feladataink

A dohányzás visszaszorítása, a rászokás megelőzése

- a dohányzás káros hatásainak megismertetése osztályfőnöki órákon, szükség esetén külső előadók segítségével,
- az ügyeleti szolgálat segít a dohányzás megfékezésében, az újabb dohányzók számának csökkentése,
- az iskolai diákfórumokon rendszeresen folytatjuk a dohányzás elleni kampányunkat, a dohányzás térbeli korlátozásának szigorú ellenőrzése

Az alkohol és drogprevenció

- az alkohol- és drog prevenció megjelenik a kémia, biológia tantárgyak tananyagában, valamint az osztályfőnöki órák fontos témakörei közé tartozik,
- a gyermek és ifjúságvédelmi felelősnek, a szabadidő-szervezőnek és a biológia tanároknak a feladata az osztályfőnökök ez irányú tevékenységének a segítése.

Az egészséges táplálkozási szokások elterjesztése

- az egészséges táplálkozás ismereteinek terjesztése a tanulók mind szélesebb körében a helytelen táplálkozással és életmóddal összefüggő betegségek (elhízás, csonttritkulás, fogszuvasodás, szív-érrendszeri; keringési, daganatos megbetegedések stb.) jelentős része megelőzhető egészséges táplálkozással,
- kiállítások szervezése a diákok aktív részvételével (reformtáplálkozás),
- időszerűvé vált annak felmérése, hogy az egészséges táplálkozás érdekében mi legyen a büfé, valamint a menza kínálata. A tanulók és a tanárok körében ezt a diákönkormányzat, a szülők körében a szülői munkaközösség végzi el. Az eredmény ismeretében az iskola vezetés megbeszélést folytat a büfé és a konyha működtetőjével.

Az aktív testmozgás elterjesztése

- az iskolai tanulók számára a rendszeres testedzést a helyi tanterv óratervében meghatározott kötelező testnevelés órákon és a szabadon választható délutáni sportköri foglalkozásokon biztosítja

Az egészségügyi biztonság fokozása

- az iskolaorvos heti 1 alkalommal rendel az iskola orvosi rendelőjében
- évente fogászati szűrés

- a tanulók egészségi állapotának ellenőrzése, szűrővizsgálatok rendszeres végzése (fogászati, belgyógyászati, szemészeti és tüdőszűrés valamennyi tanulónknak évente egy alkalommal)
- szakmai vizsgálatok negyedévente:
- tánctagozat- ortopédiai szakvizsgálat,
- zene tagozat - hallás vizsgálat,
- képző- és iparművészeti szakon - általános vérkép
- a tanulók fizikai állapotának rendszeres ellenőrzése, mérése
- felvilágosító és egészségneveléssel kapcsolatos előadásokat szervezünk külső előadók segítségével minden évfolyamon (fogorvos, pszichológus, védőnő, nőgyógyász)
- a szorongásos, depressziós diákok felismerése esetén a tanár/osztályfőnök pszichológushoz irányítja a gyereket,

Az egészséges környezet kialakítása

- rendszeres szellőztetést végzünk minden szünetben (téli is!)
- legyen minél több zöld növény a tanterekben
- fokozottan vigyázunk a tantermek, az udvar, és az iskolai környezet rendjére tisztaságára,
- hangsúlyozzuk, hogy a munka mellett a pihenés is fontos az egészséges ember életében, így az egészséges társadalomban is,
- a kiegyensúlyozott, harmonikus ember tud csak hasznára lenni a társadalomnak - ez az egészségfejlesztési stratégia része is,
- az egészséget az ember teremti meg a mindennapi életében, ahol él, ahol tanul, ahol dolgozik. Az embernek törődnie kell önmagával, az életkörülményeit ennek megfelelően kell alakítania.

Az iskolai bántalmazás bármely formájának elkerülése, tiltása

- figyelünk e helye magatartási formák kialakítására és betartatására.
- a pedagógusok példát mutatnak a helyes viselkedésből.
- elítéljük a bántalmazás bármely formáját.
- a kiegyensúlyozott, harmonikus ember tud csak hasznára lenni a társadalomnak
- a bántalmazás (De nem a bántalmazó személyének) elítélése, a bántalmazó viselkedés megszüntetése.
- a bántalmazott megerősítése, támogatása és védelme.
- a bántalmazó és a bántalmazott kapcsolatának helyreállítása
- a bántalmazó segítése
- az esetkezelésnek a tagintézményi Házirendekben lefektetett szabálya van
- utánkövetés.

3.13.1.5. Az egészségnevelés színterei iskolánkban

Hagyományos tanórai keretben

A különböző tantárgyak tanítási óráin a pedagógus törekedjen a környezetvédő szemlélet és ezzel együtt az egészséggel kapcsolatos ismeretek átadására. Hangsúlyozza az egészséges szokások kialakítását, továbbfejlesztését és megszilárdítását.

A képző és iparművészeti tagozaton a szakmai órákon a különböző gyártási technológiák és eljárások kapcsán figyelmet kap az ártalmas tényezők elemzése a káros hatások csökkentése.

A biológia órákon kiemelten kell kezelni az egészségneveléshez kapcsolódó tanítási témákat. Tanulóink ismerjék meg és fogadják el a pozitív egészségfogalom elvét.

Testnevelés órán el kell érni, hogy a diákok számára a mozgás létszükségletté váljon. Az iskolaorvos javaslata alapján lehetőséget biztosítunk az egészségi problémával küszködő tanulók számára könnyített testnevelésre, gyógytestnevelésre.

A fizika, kémia, földrajz tantárgyak témáihoz kapcsolódó egészségvédő ismereteket a szaktanárok részletesen megbeszélik a tanulókkal.

A gyakorlati képzésben elsődleges fontosságú a tanulók egészségmegőrzése. Tanulóink már az első foglalkozásokon balesetvédelmi oktatáson vesznek részt. A balesetek megelőzése érdekében a munkavédelmi szabályok betartására fokozottan figyelünk. Ezen feladatok koordinálása a szakmai oktatók és a munkavédelmi felelős feladata.

Osztályfőnöki órán az egészséges életvitelhez kapcsolódó témák feldolgozása

- egészségnevelési programhoz kapcsolódó filmek megtekintése, majd a látottak megbeszélése
- az iskola egészségügyi dolgozóinak előadása a betegségek megelőzésével, szűrésével és kezelésével kapcsolatban
- dohányzás, alkohol, AIDS, drog, prevenciós foglalkozások lebonyolítása külső szakemberek, iskolaorvos és iskolánk tanárai

Az osztályfőnöki órák keretében az alábbi témák kerülnek feldolgozásra

- Személyi higiénia Serdülőkori változások Egészséges táplálkozás Szorongás, stressz
- Mozgás, sport (gyógytestnevelés jelentősége, mozgásszervi megbetegedések)
- Alkohol, drog AIDS
- Egészséges környezet, allergia Természetes környezet (levegő, víz, talaj)
- Környezetvédelem
- Szelektív hulladékgyűjtés, veszélyes anyagok Testi és lelki egészség
- A fent említett témák feldolgozása földrajz, biológia, kémia tantárgyakkal koncentráltan történik.

Tanórán kívül

- Az iskolában sportkör működik a következő sportcsoportokkal: kosárlabda, röplabda, atlétika, úszás, természetjáró. Igény szerint a sportágak bővíthetnek, cserélődhetnek. Rendszeresen részt veszünk a középiskolák közötti sportversenyeken.
- Az iskolán kívüli sportegyesületekben sportoló diákokat támogatjuk, lehetővé tesszük különböző versenyeken való részvételüket.
- Az iskolaorvos által kijelölt tanulók számára, egészségügyi problémák utógondozása céljából gyógytestnevelő szakembert foglalkoztatunk.
- A diáknapon, játékos sportversenyeken nagy számban vesznek részt tanulóink különböző sportágakban; Ezen a napon hagyomány a tanár-diák mérkőzések, kosárlabdában is kispályás labdarúgásban.
- A testmozgás mellett szerepet kap az egészséges táplálkozás. A diákok étkeztetése megoldott iskolánkban.

Az iskolai testnevelés és sport egészségfejlesztő hatása érzékelhető a tanulók fejlődésében, hiszen

- minden tanuló, mindennap részt vesz a testmozgásban,
- figyelmet fordítunk a keringési és légző rendszer megfelelő terhelésére,
- rendszeresen végzik a gimnasztikai gyakorlatokat, benne a biomechanikailag a helyes testtartás kialakítását,
- rendszeresen mérjük a tanulók fizikai és motorikus képességét,
- érvényesülnek a testnevelés és sport személyiségfejlesztő hatásai,
- sokféle sportággal ismerkednek meg a tanulók, amelyeket később választhatnak és állandó programként rendszeresen gyakorolhatnak.

Testnevelés óra keretében is és külön foglalkozási órákon figyelmet kell fordítani azoknak a tanulóknak a részvételére, akik rászorulnak a tartásjavító foglalkozásokra.

Meg kell szervezni iskolai szinten azokat a foglalkozásokat is azon tanulók számára, akiket az iskolaorvosi vagy szakorvosi szűrővizsgálat könnyített testnevelésre utalt. Erre a tevékenységre 16 tanulóként heti 3 óra áll az iskola rendelkezésére, amelyen a kötelező tanulói foglalkozás keretében az érintett tanulóknak részt kell venni.

Az iskola kapcsolata az egészségügyi intézményekkel

Az iskolában minden tanulónak biztosítani kell azt a jogot, hogy az iskolában végzett és az iskola által szervezeten lebonyolított egészségügyi ellátásban részesüljön, amelyeket az egészségügyi szakdolgozók (orvos, védőnő, ápoló) végeznek.

Az iskolának gondoskodni kell azokról a feltételekről, lehetőségekről, amelyek révén biztosítja a tanulók egészségének és testi épségének megóvását.

Segíteni kell a tanulók egészségügyi ellátásának és szükség esetén az egészségügyi felügyeletének rendjét.

Ennek érdekében rendszeres kapcsolattartásra, együttműködésre van szükség az egészségügyi intézményekkel, szervezetekkel, szakdolgozókkal.

Kapcsolat az iskolaorvossal, védőnővel

Az iskolában az iskolaorvos végzi el a kötelező védőoltásokat, a különböző vizsgálatokat (vérnyomás, látásvizsgálat, lúdtalp, gerincferdülés, tartási rendellenességek, segélynyújtás) Ezekhez a vizsgálatokhoz az iskola biztosítja a tanulók részvételét, felügyeletét, a vizsgálatok, oltások zavartalan lebonyolításához a szükséges helyiséget (orvosi szoba).

Az osztályfőnökök, illetve a pedagógusok figyelemmel kísérik azokat a tanulókat, akiket az iskolaorvos vagy a védőnő valamilyen problémával kezelnek. Szükség esetén jelezzük feléjük az egészségvédelemmel kapcsolatos gondokat.

Kapcsolat az ANTSZ helyi szervezetével

Az iskola megszervezi, nyomon követi az évente szükséges influenzafigyelő szolgálatot és meghatározott időpontokban, időtartamban jelentést ad az ANTSZ - felé a tanulók megbetegedéséről, hiányzásáról.

Jelzik, ha fertőzésre gyanús személyt, vagy más fertőzőési formát észlel az iskolában a tanulók vagy akár a szülők körében.

Kapcsolat a helyi Pedagógiai Szakszolgálattal

A jogszabályban meghatározott szakfeladatokat látja el:

- szakértői bizottsági tevékenység;
- gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés és gondozás
- nevelési tanácsadás (pszichológiai, fejlesztőpedagógiai ellátás)
- logopédiai ellátás
- gyógytestnevelés
- tehetség-koordináció, tehetség gondozás

Kapcsolat a helyi Családsegítő Szolgálattal és Gyermekjóléti Központtal

3.13.2.Környezeti nevelési elvek, programok

A környezeti nevelés olyan pedagógiai folyamat, amely a társadalom fejlődése és a természet fenntarthatósága céljából elősegíti és erősíti az emberek környezettudatos magatartását, életvitelét.

A környezeti nevelés átfogja a személyiség kognitív és nem kognitív tartományait, alakítja az érzelmi viszonyulásokat, értékrendet, megismerési, cselekvési és döntési képességeket fejleszt, az embert képessé teszi az együttműködésre, altruizmusra és életvitelének tudatos hangolására, beleértve az önkorlátozást is.

Kiemelt stratégiai céljaink

- Természetismereti, természetvédelmi, környezetvédelmi problémákkal kapcsolatos ismeretek átadása.
- A természettudományos gondolkodás tanórán kívüli környezetben való fejlesztése a természeti környezet értékeinek és megóvásának céljaival összhangban.

- Globális környezeti problémákkal kapcsolatos érzékenység kialakítása. A fenntartható fejlődéshez szükséges kompetenciák kialakítása, fejlesztése.
- Helyi környezeti, természeti problémákkal kapcsolatos érzékenység kialakítása, ezek felismeréséhez szükséges kompetenciák fejlesztése.
- Saját környezetünkkel kapcsolatos aktivitásra, tevőleges magatartásra nevelés.
- A tanulók lakóhelye közelében található természeti értékek megismertetése.
- A természet szeretetére nevelés, közvetlen élmény kialakítása a természettel.
- A globális és a helyi környezeti problémákkal kapcsolatos aktivitásra, tevőleges magatartásra nevelés.
- Szelektív hulladékkezelésre szoktatás.
- A természetes anyagok és hagyományos kézműves technikák megismertetése.
- A mindennapi életben való környezettudatos gondolkodásra és magatartásra nevelés.
- A kertészkedés, kertészeti munkák megismertetése, örömeinek megmutatása.
- A kerékpáros közlekedés gyakorlatának, kultúrájának népszerűsítése.
- Városunk helytörténeti, építészeti értékeinek megismertetése.

Módszerek, tanulásszervezési formák

- A tanítási órák klasszikus módszerei
- Kooperatív tanulási technikák
- Tanítási órán kívüli környezetben megvalósuló egyéni, páros és csoportos tevékenységformák

3.13.2.1. A környezeti nevelés színterei

- Tanítási órák
- Egyéb foglalkozások, kiemelten az egész napos iskolai foglalkozások szabadidő-szegmense, valamint a napközis és tanulószobai foglalkozások
- Erdei iskolák, osztálykirándulások, táborok
- Iskolai, kerületi, fővárosi, országos versenyek
- ÖKO-hét
- Projektnapok iskolán kívüli helyszínein

3.13.2.2. Környezeti nevelés a tanórákon

Általános iskolában

Az alsó tagozaton a foglalkozások teljes körét átfogja a környezeti nevelés, valamennyi tantárgy ismeretanyagába beépítve, integrált módon történik. Az első és második osztályban inkább az érzelmi beállítódás alakítása, a természettel, a környezettel való ismerkedés és "környezetbarát" szokások formálása a fő cél, később fokozatosan alakul ki a tudatosság és elkötelezettség szintje.

Felső tagozaton a környezeti nevelés alapvető pillérei a természettudományi tantárgyak: **biológia-egészségtan, földrajz, fizika, kémia, matematika**. E tantárgyak tanulása során szerzi

meg a tanuló a természetre vonatkozó ismeretek, összefüggések, kölcsönhatások sokaságát. Védni, szeretni csak azt lehet, amit ismerünk. Környezetünk élővilágának ismerete nemcsak tananyag, hanem a szemléletformálás nagyon fontos eszköze is.

Tantárgycsoportok, tantárgyak szerint valamennyi iskolatípusban

A társadalomtudományi tantárgyak feladata, hogy a társadalomszerveződés, valamint az emberi viselkedés és kultúra irányából közelítse meg a kérdést. A környezeti válság megoldása nem képzelhető el a jelenlegi társadalmi-kulturális viszonyok pozitív irányú formálása nélkül. A korábbi döntések elemzése segíti a jelenben való eligazodást, növeli a jövő iránti felelősséget. Ezek a tárgyak útmutatást adnak a környezeti gondok felismeréséhez és megoldásához, a közügyekben való részvételhez.

A humán tantárgyi oktatás feladatai közé tartozik az is, hogy bemutassák a fogyasztói modell helyett javasolt utakat, a környezeti válság kezeléséhez és megoldásához szükséges világképet, erkölcsi értékrendet, valamint a rendelkezésre álló gazdasági és jogi eszközöket.

Az **életvitel és gyakorlat** (1-4. évfolyam), illetve a **technika, életvitel és gyakorlat** (5-8. évfolyam) tantárgy nagy lehetősége, hogy gyakorlati szempontból elemezze a környezetbarát létformát, és követendő, helyes példákat keressen és mutasson be.

A **művészeti tantárgyak** alkalmasak a kérdéskör érzelmi megközelítésére, a természet és az ember alkotta környezet szépségeinek művészi bemutatására. E tárgyak hatásosan fel tudják hívni a figyelmet az értékvesztésre, az uniformizálódásra, kulturális örökségünk megőrzésének fontosságára.

A **test- és egészségnevelési tantárgyak** a környezet és az egészség szoros kapcsolatának megértésével és az igények kialakításával tehetik a legtöbbet

Magyar nyelv és irodalom	
A tanulók	- ismerjék meg az anyanyelv gazdagságát, a tájnyelv, a köznyelv és az irodalmi nyelv egymásra hatását - ismerjék meg közvetlen természetes- és mesterséges környezetük értékeit bemutató irodalmi alkotásokat! (meséket, mondákat, népdalokat és verseket) - ismerjék meg az irodalmi művekben megjelenő természeti és környezeti értékeket, az ember és a természet közötti harmonikus kapcsolatok kialakulását - legyenek képesek irodalmi szövegek alapján problémafelvetésekre, vitára, véleményalkotásra, érvelésre - erősödjön esztétikai, erkölcsi érzékenységük - tudatosan készüljenek az anyanyelv védelmére, a „nyelvi környezetszennyezés” elkerülésére

• sajátítsák el a médiumok elemzésének technikáit A tanulóknál alakuljon igénnyé a hatékony kommunikációra való törekvés, a jó problémafelvetés, vitakészség, véleményalkotási képesség. • növeljük a környezethez való, pozitív érzelmi és intellektuális közeledést a környezet- és természetvédelemi témájú könyvek feldolgozásával • fejlesszük az egyéni és a közösségi kompetenciákat a drámajátékok segítségével
Történelem
A tanulók • értsek és tudják, hogyan, mikor és milyen emberi tevékenységek révén alakult át a természet • tudják értelmezni, hogyan hatottak a környezeti változások a gazdálkodásra, az életmódra, a közösségi normák alakulására • ismerjék meg a helyi történelmi értékeket, alakuljon ki bennük a hagyományok tisztelete • legyenek képesek a globális problémákra megoldásokat keresni a természeti népek példáján keresztül • értsek meg az egész világot érintő globális problémákat, és érezzék hangsúlyozottan az egyén, az állam és a társadalom felelősségét és feladatait a problémák elhárításában, csökkentésében
Idegen nyelv
A tanulók • váljanak érzékennyé a természet szeretetére a jól megválasztott szövegek feldolgozásának segítségével • legyenek érzékenyek a hazai környezeti problémákra és ismerjék meg a nyelv segítségével más országok hasonló problémáit • tudják más népek ilyen irányú tevékenységeit és ismerjék az idegen országok környezetvédelemmel foglalkozó szervezeteit • legyenek képesek a környezetvédelmi problémákra önállóan, csoportmunkában, projekt munkában választ keresni • állampolgári felelősségtudatuk fejlődjön A tanulóknál • alakuljon ki és fejlődjön a nemzetközi felelősség a környezettel szemben • fejlődjön az idegen nyelvi kommunikáció képessége, és fedezzék fel ennek lehetőségeit
Matematika
A tanulók • váljanak képessé arra, hogy a más tantárgyakban tanított környezeti összefüggéseket matematikai módszerekkel demonstrálják

- legyenek képesek a környezeti mérések eredményeinek értelmezésére, elemzésére statisztikai módszerek alkalmazásával
- tudjanak táblázatokat, grafikonokat készíteni és elemezni
- logikus gondolkodása, a szintetizáló és a lényegkiemelő képessége fejlődjön
- tudják megfigyelni az őket körülvevő környezet mennyiségi és térbeli viszonyait
- váljanak képessé egy adott témához megfelelő adatok kiválogatására, gyűjtésére és feldolgozására
- ismerjenek konkrét, a valós életből vett példákat, és legyenek képesek ezeket elemezni, tudjanak megfelelő következtetéseket levonni
- Legyenek képesek reális becslésekre
- Tudjanak egyszerű statisztikai módszereket alkalmazni
- A tanulóknak alakuljon ki a rendszerben való gondolkodás
- Alakítsuk ki a környezeti rendszerek megismeréséhez szükséges számolási készségeket.

Fizika

A tanulók

- váljanak képessé a környezeti változások magyarázatára
- ismerjék meg az élő szervezetre káros fizikai hatások (sugárzások, zaj, rezgés) egészségkárosítását, tudják ezek kibocsátásának csökkentési lehetőségeit
- ismerjék fel a fizikai törvényszerűségek és az élőlények életjelenségei közötti analógiákat, valamint az élő, és élettelen közötti kölcsönhatásokat
- tudják értelmezni a környezet változásának törvényszerűségeit, és ennek tudatában legyenek képesek megoldást keresni a globális környezeti problémákra
- mérjék fel annak fontosságát, hogy a környezeti erőforrásokat felelősséggel szabad csak felhasználni
- ismereteik birtokában váljanak tetteik következményeit látó, előre gondolkodó állampolgárrá
- ismerjék meg az alternatív energiahordozókat és forrásokat

Kémia

A tanulók

- rendelkezzenek a környezetbiztonsághoz szükséges ismeretekkel
- törekedjenek a környezettudatos magatartás kialakítására
- legyenek képesek a környezeti elemek egyszerű vizsgálatára, az eredmények értelmezésére
- ismerjék a környezetüket legjobban szennyező anyagokat, törekedjenek ezek használatának csökkentésére
- ismerjék az emberi szervezetre káros anyagokat és ezek szervezetre gyakorolt hatásait, tartózkodjanak ezek kipróbálásától
- értsék meg a különböző technológiák hatását a természeti és épített környezetre, valamint becsüljék meg ezek gazdasági hatásait

Földrajz	
A tanulók	• szerezzenek tapasztalatot, gyűjtsenek élményeket a közvetlen élő és élettelen környezetükről • érzékeljék és értékeljék a környezetben lezajló változásokat, mint a természeti és társadalmi folyamatok hatásainak eredményeit • értsék meg, hogy a népek eltérő természeti és gazdasági körülményei, hagyományai meghatározzák gondolkodásmódjukat, világszemléletüket • értsék meg, hogy a társadalom-földrajzi változások, a felgyorsult fogyasztás a Föld erőforrásainak kimerüléséhez vezet • ismerjék meg a globális problémákat és azok megelőzési, illetve mérséklési lehetőségeit • ismerjék, szeressék és őrizzék a természeti és az épített környezet szépségeit
A tanulóknak	• a környezet értékeinek megismerésével erősödjön a környezettudatos életmód iránti igény • alakuljon ki az igény a szülőföld cselekvő felfedezésére • fejlődjön közösségük, lakóhelyük, országuk, régiójuk és a világ problémáinak megoldásában való aktív részvételi készség
Biológia	
A tanulók	• ismerjék meg a globális környezeti problémákat és azok megelőzési, illetve mérséklési lehetőségeit • ismerjék és szeressék a természeti és az épített környezetet • ismerjék meg az élőlények alapvető szervezeti-működési jellemzőit, fedezzék fel azok között az ok-okozati összefüggéseket • legyenek tájékozottak a földi élővilág sokféleségét, valamint az emberek és biológiai környezetük közötti kapcsolatrendszerrel illetően • ismerjék meg a környezet-egészségügyi problémákat • legyenek képesek az egészségügyi problémák megelőzésére és mérséklésére • sajátítsák el a testi-lelki egészséget megőrző életviteli technikákat
A tanulóknak	• alakuljon ki ökológiai szemléletmód • alakuljon ki a természeti és az épített környezet iránti felelősség
Digitális kultúra	
A tanulók	

- legyenek képesek az interneten, illetve a szakirodalomban információkat keresni, konkrét, a valós életből vett példákat értelmezni, és legyenek képesek ezeket elemezni, tudjanak megfelelő következtetéseket levonni
- legyenek képesek a számítógép segítségével megszerezhető tudás szűrésére, váljanak képessé egy adott témához megfelelő adatok kiválogatására, gyűjtésére és feldolgozására
- ismerjék meg az informatikában (pl. az internet-használatban) rejlő környezetvédelmi lehetőségeket
- használják a világhálót kutatómunkára, ismeretszerzésre
- futtassanak környezeti elemek megváltozását figyelembe vevő szimulációkat és statisztikai tesztek
- rendezzenek környezeti kérdésekről virtuális fórumot máshová járó diákokkal közösen
- szerkesszenek és nyomtassanak környezetvédelmi újságokat és poszttereket
- ismerjék meg a távközlési-informatikai berendezések környezetkárosító hatásait
- váljanak képessé arra, hogy a más tantárgyakban tanított környezeti összefüggéseket informatikai módszerekkel demonstrálják (számítástechnika alkalmazása, könyvtárhasználat, irodalmi hivatkozások)
- legyenek képesek a környezeti mérések eredményeinek értelmezésére, elemzésére a különféle szoftverek (adatok táblázatos tárolása, kiértékelése, összefüggések vizsgálata, statisztikai módszerek alkalmazása) segítségével
- a számítástechnikai eszközök használata során valósítsák meg az anyag- és energiatakarékos

Testnevelés

A tanulók

- fedezzék fel, értsék meg, hogy a környezeti hatások jelentős mértékben befolyásolják, egészséges testi fejlődésüket
- győződjenek meg a mozgás jótékony hatásairól a különböző szervrendszerek működését tekintve
- legyenek tisztában azzal, hogy testnevelés és a sport nélkülözhetetlen az élményszerű tapasztalatszerzésben, az emberi kapcsolatokban, az együttműködés és a tolerancia fejlesztésében
- értsék és tapasztalják meg a szabadtéri foglalkozásokon keresztül, hogy a környezetszennyezés az egészségre veszélyes
- igényeljék, hogy a sportoláshoz lehetőség szerint természetes anyagokból készüljenek az eszközök, és a tornaszerek
- sajátítsanak el régi magyar, mozgást igénylő népi játékokat

A tanulóknban

- tudatosítsa az egészség és a környezet komplexitását
- alakuljon ki az igény a higiénés normák betartására
- segítse az egészséges napi-heti-évszakos életritmus kialakulását

Környezeti nevelés az egyéb foglalkozásokon, kiemelten az egész-napos iskolai foglalkozásokon

Az egyéb foglalkozásokon a nevelési-oktatási tartalomhoz igazodóan a környezettudatos magatartásra nevelés a tantárgyhoz, illetve műveltségi területhez kapcsolódó tartalmi struktúra része. Minden szabadidőben töltött pedagógiai tartalmú foglalkozás döntő arányban magába foglalja - a foglalkozás tematikai jellegétől függően - mind a környezet és a természet megismerésének és védelmének témáját, mind az egészségnevelés preferált céljait. Jellegéből fakadóan elsősorban a szakkörök esetén teljesebben ki a gyakorlatban is e nevelési tartalom.

A napközis és tanulószobai foglalkozások természetes része a környezettudatos magatartásra nevelés.

Környezeti nevelés osztálykiránduláson, erdei iskolában

A környezeti nevelés egyik hatékony módszere a tantárgyi időben szervezett terepi program, az osztálykirándulás és az erdei iskola szervezése, mely a helyi tantervi célok megvalósulását szolgálja azzal, hogy a valóságos környezet megismerésére, értékeinek befogadására, a problémák értelmezésére támaszkodik. A programokon az érzéki-megismerő tanulás, a cselekvő-felfedező magatartás dominál. Ösztönzi a kollektív és egyéni érdeklődés kialakulását. A szabadidő megszervezése, az önkiszolgálás, a tanulási helyzeteken kívüli csoportos tevékenységek és együttesen megélt élmények képezik fontos előnyeit. Jelentős személyiség- és közösségfejlesztő hatású.

A kirándulások, erdei iskolák időpontját éves munkatervünkben előre meghatározzuk. Szervezésükre pályázati támogatásból, az alapítvány támogatásával, illetve a szülők önként vállalat hozzájárulásával kerülhet sor.

A környezeti nevelés tantárgyközi keretek közt

A környezeti nevelés szempontjából kiemelt jelentősége van a szabadidős tevékenységeknek. A szabadabb keretek nagyobb teret engednek a többirányú pedagógiai módszerek alkalmazásához.

Területei

- „Tiszta virágos iskoláért” program.
- Kerületi környezetvédelmi, környezetszépítő pályázatok.
- Helyismereti és helytörténeti foglalkozások, szakkörök, versenyek.
- Hagyományörző programok.
- Táborok

3.14. A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az esélyegyenlőséget szolgáló intézkedéseink

Esélyegyenlőségi intézkedéseink célja, hogy biztosítsa az intézményen belül az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését, figyelembe véve a szülők igényeit és a törvényi előírásokat.

Iskolánk több intézményében, de főleg a **tiszavasvári tagintézményben** az érintett diákok többnyire szociális, tanulmányi nehézséggel küzdő, hátrányos helyzetű családból származó, peremhelyzetű tanulók. Interperszonális kapcsolataik szerint gyakran kedvezőtlen szociometriai helyzetűek. Jelentős számban roma tanulók. Egy részük a család értékközvetítő sajátosságai miatt, más részük tanulmányi, a szociokulturális hátrányok miatt problematikus. Valamint mozgáskorlátozott és SNI-s tanulóink is vannak.

- Biztosítjuk az integrált oktatást az SNI-s, mozgáskorlátozott és kisebbségi rétegekből érkező diákoknak is. Ingyenes tankönyvekkel, ingyenes könyvtárhasználat, internet-hozzáférés biztosításával, ifjúságsegítő és szociális segítő segítségével biztosítjuk a hátrányok leküzdését.
- Érvényesítjük az egyenlő bánásmód követelményét az oktatásba történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározásánál, a felvételi kérelmek elbírálásánál, a beiratkozásnál.
- Iskolánkban jelentős a hátrányos helyzetű és a veszélyeztetett diákok száma. Egyre több a környezetünket veszélyeztető tényező: az urbanizációtól a családok széthullásán át az anyagi és társadalmi különbségek egyre erőteljesebb megnyilvánulásáig, a sok család életében megjelenő munkanélküliségig. Ezeken az évfolyamokon különösen nagy hangsúlyt kell fektetni a családi háttér megismerésére, a szülőkkel való kapcsolat ápolására.
- Az egyéni bánásmód, differenciált oktatás érvényesítése a tanórákon és a tanórán kívüli fejlesztő foglalkozásokon egyaránt, a követelmények megállapítása és a követelménytámasztás során.
- Biztosítjuk az esélyegyenlőséget a tanulók teljesítményének értékelésében.
- Iskolánk minden intézményében igyekszünk biztosítani a mai kor követelményeinek megfelelő tárgyi és személyi feltételeket a sikeres oktatás megvalósításához.

Az esélyegyenlőség jelentőségét a következő tényezők hangsúlyozzák

- egyenlő bánásmód teljes körű érvényesítése,
- szegregációmentesség,
- hátrányos helyzetű tanulók hátrányainak kompenzálása - kiterjedően az intézmény minden tevékenységére (tananyag kiválasztás, pályaorientáció, továbbtanulás, szülőkkel való kapcsolattartás, segítő és egyéb szakmai szervezetekkel; pedagógus továbbképzések- e területen stb.)

A tanulási esélyegyenlőség segítéseinek elvei

- **Tanórai differenciálás** heterogén csoportban. Ez a terület - a sikeres integráció egyik feltételeként az egyéni fejlődési különbségeknek, szükségleteknek megfelelő fejlesztés módszereit tartalmazza.

- **Kooperatív tanulás.** A kooperatív tanulás alapelvei az együttnevelés szempontjából lehetőséget adnak a legfontosabb kompetenciák fejlesztésére.
- **Tevékenységek központú pedagógiák.** A cél olyan módszertani és tanulásszervezési eljárások megismertetése, amelyek a hatékony együttnevelést szolgálják.
- **Multikulturális tartalmak, interkulturális nevelés.** Ez a fejlesztés a pedagógusok saját önismeretének, önreflexiók készségeinek megerősítésére, a társadalmi előítéletek azok csökkentésének lehetséges stratégiáira vonatkozó ismeretek bővítésére, az iskolai kultúra és környezet átalakítására irányul - a tanulók egyenlő lehetőségeinek és aktív részvételének biztosítása érdekében.
- **Hatékony tanuló megismerési technikák és patronáló rendszerek.** A cél a pedagógiai kompetencia erősítése a tanuló megismerési módszerek kreatív alkalmazásában - a pedagógiai megfigyelés, dokumentumelemzés, interjútechnikák és kérdőíves eljárások területén. Ezáltal lehetővé válik, hogy a pedagógusok mélyebben, és egyúttal előítélet mentesen ismerjék meg a fiatalok viselkedését meghatározó tényezőket, valamint a tanulókra ható közvetlen környezeti jellemzőket.
- **Transzlingváló módszertan és pedagógia** eszközeinek elméleti és gyakorlati használata

Hátrányos helyzetet előidéző okok, a hátrányok típusai

- Környezeti, családi hátrányok
- Anyagi hátrányok
- Egészségügyi hátrányok
- A gyermek személyiségében rejlő okok, erkölcsi helyzete, életvitele
- Tanulási hátrányok

Minden tanköteles tanulónak törvényben biztosított joga, hogy számára megfelelő oktatásban részesüljön. Ennek érvényesítéséhez az iskolának (a fenntartóval, a családdal, a gondviselőkkel, szakmai és civil szervezetekkel együttműködve) a következő elvek szerint kell biztosítani a nevelő-oktató munka feltételeit:

- kulcskompetenciák megalapozása az 1-4. évfolyamokon, megszilárdítása az 5-6. évfolyamokon, folyamatos, egyénhez igazodó fejlesztés, a kulcskompetenciák bővítése az iskolázás további szakaszain;
- a tanulók tanulási nehézségeinek feltárása, problémái megoldásának segítése az iskolai nevelés-oktatás egész folyamatában és valamennyi területén;
- a tanulási egyenlőség eredményes segítésének egyik alapvető feltétele a tanulók személyiségének megismerése, az ahhoz illeszkedő pedagógiai módszerek alkalmazása,
- a tanulók önmagukhoz és másokhoz viszonyított kiemelkedő teljesítményeinek, tehetségjegyeinek feltárása, fejlesztése a tanórákon, más iskolai foglalkozásokon és e tevékenység támogatása az iskolán kívül;

3.15. A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek

Azt a tanulót, aki példamutató magatartást tanúsít, vagy képességeihez mérten folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el, az osztálya, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez, iskolai vagy iskolán kívüli vetélkedőkön, versenyeken vesz részt, azokon jól szerepel, vagy bármely módon hozzájárul az iskola hírnevének megőrzéséhez, növeléséhez, az iskola jutalomban részesíti. A nevelőtestület a végzős tanulók osztályozó értekezletén évente egy tanulót nívódíjra jelöl, a fent leírt elvek alapján.

3.15.1. A jutalmazás formái intézményünk iskoláiban

Szóban vagy írásban:

- szaktanári dicséret,
- osztályfőnöki dicséret,
- igazgatói dicséret,
- nevelőtestületi dicséret,
- oklevél.

Tárgyi jutalom lehet

- jutalomkönyv,
- kulturális rendezvényre belépő,
- kiránduláshoz, tanulmányúthoz való hozzájárulás.

3.15.2. A magatartás és a szorgalom értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek

A minősítés rendje

A köznevelési törvény értelmében „a tanuló magatartásának és szorgalmának értékelését és minősítését az osztályfőnök végzi az osztályban tanító tanárok véleményének kikérésével”. Iskolánkban az előzetes értékelés az osztályfőnöki órán történik a tanulók véleményének meghallgatásával.

Az osztályfőnök által – a mulasztások összesítése és a tantárgyi osztályzatok áttekintése után – megállapított osztályzatokat az osztályban tanító pedagógusok az osztályozó értekezleten megbeszélik, és döntenek a tanuló minősítéséről, véleménykülönbség esetén szavazással.

Az értékelést és a minősítést az osztályfőnök és a szaktanárok a pedagógiai szempontok körültekintő mérlegelésével végzik, amelynek legfőbb szempontja, hogy mi szolgálja leginkább a nevelőmunka eredményességét, a tanuló fejlődését és motivációjának erősítését, de figyelembe vesszük a tanuló, illetve az osztály egyéni sajátosságait is.

Az év végi minősítésnél az első félév fegyelmező intézkedéseit, az igazolatlan órákat és a késéseket nem számítjuk be, ha a tanuló magatartása tartósan pozitív irányú változást mutat.

Iskolánkban a magatartás és a szorgalom értékelése és minősítése egymástól függetlenül, külön szempontok alapján történik.

A magatartás értékelésének általános elvei

- a tanuló iskolai viselkedése, a magatartási normák és az együttélés szabályainak betartása
- az iskola dolgozóival és a társaival való kommunikációjának módja
- az osztályközösség kialakításában, összetartásában, értékrendjének formálásában betöltött szerepe
- a házirend előírásainak betartása
- jelenléti fegyelme, a mulasztások igazolása
- a hetesi feladatok elvégzése
- az önként vállalt feladatok teljesítése
- a sport- és a kulturális versenyeken való részvétele
- közösségi, diákönkormányzati munkája, amely a példás magatartásnak nem feltétele, de pozitív irányban befolyásolhatja a minősítést.

A magatartás értékelése

Példás
• iskolai viselkedése minden szempontból példamutató • a házirend előírásait maradéktalanul betartja • a jelenléti fegyelme kifogástalan (legfeljebb egy igazolatlan óra) • az osztályközösségben pozitív, építő szerepet tölt be • a hetesi és az önként vállalt feladatokat becsületesen végzi • a viselkedése ellen az osztályozó konferencián egy pedagógus sem emel kifogást
Jó
• iskolai viselkedése, az osztályközösségben betöltött szerepe alapvetően megfelelő • a házirend előírásai és a viselkedési normák ellen szándékosan és súlyosan nem vét, vagy ha viselkedése ugyan kifogástalan, de jelenléti fegyelme nem megfelelő (néha elkésik az órákról, és/vagy az igazolatlan óráinak száma 2 és 5 között van)
Változó
• a házirend rendelkezéseit nem szegte meg súlyosan, de órai viselkedése sokszor kifogásolható, többször zavarja az órai munkát • tanáraival és/vagy a társaival való kommunikációjának módja gyakran nem megfelelő, időnként vét a viselkedési normák ellen, megnyilvánulásai néha negatívak vagy ha • viselkedése ugyan megfelelő, de jelenléti fegyelmevel komoly problémák vannak (gyakran késve érkezik az órákra, és/vagy igazolatlan óráinak száma 6-8)
Rossz

- igazgatói vagy tantestületi intőt kapott a házirend súlyos megszegése miatt
- igazolatlan órai miatt igazgatói vagy tantestületi intőt kapott
- fegyelmi büntetést kapott vagy ha
- a naplóban és az ellenőrzőben több tanári bejegyzés bizonyítja, hogy viselkedésével komoly gondok vannak, az órai munkát rendszeresen zavarja
- társaihoz való viszonya, kommunikációjának módja az együttélés elemi szabályait is sokszor sérti, megnyilvánulásaival az osztályközösséget negatív irányban befolyásolja.

A szorgalom értékelésének elvei

- a tanuló képességeihez mért teljesítménye, tanulmányi eredményei
- a jobb eredményért tett erőfeszítései
- a tanuláshoz való viszonya, motivációja
- az órai munkában való részvétele, aktivitása
- házi feladatok, felszerelés, füzetvezetés
- a tanórán kívüli foglalkozásokon való részvétele
- a kötelező tananyagon felüli, külön feladatok vállalása
- a tanulmányi versenyeken való részvétele, teljesítménye.

A szorgalom értékelése

Példás
• teljesítménye, tanulmányi eredményei kiemelkedően jók vagy ha • tanulmányi eredményei ugyan nem kiemelkedően jók, de példamutatóan sok erőfeszítést tesz azért, hogy a tőle telhető legjobb eredményt érje el, és az órai munkában, a külön feladatok vállalásában nagy aktivitást mutat
Jó
• teljesítménye, eredményei egyenletesen, megbízhatóan jó színvonalúak • az órákon becsületesen dolgozik, a házi feladatokat elkészíti vagy ha • erőfeszítései ellenére sem sikerült minden tantárgyból jó eredményt elérnie, de érdemjegyei összhangban állnak képességeivel vagy ha • összességében csak közepes a teljesítménye, de bizonyos tantárgyakból kiemelkedő eredményeket ért el (pl. tanulmányi verseny)
Változó
• teljesítménye nem egyenletes színvonalú, eredményei lényegesen alatta maradnak képességeinek • nem kellően motivált, a tanuláshoz való viszonya és a tanórai munkája hullámzó vagy ha • erőfeszítései ellenére sem sikerült minden tantárgyból elérnie az elégséges szintet, de a többi tárgyból megbízhatóan jól teljesít

Hanyag
- teljesítménye, eredményei képességeihez mérten is gyengék, egy vagy több tárgyból elégtelen az osztályzata - a tanulmányi teljesítménye rossz, erőfeszítéseket sem tesz, hogy teljesítse a minimális követelményeket - vagy ha nincs elégtelen osztályzata, de több tantárgyból csak az elégséges szintet érte el, pedig képességei alapján többre lenne képes - teljesen motiválatlan, az órai munkában nem vesz részt, felszerelése gyakran hiányos, a házi feladatot rendszeresen nem készíti el.

3.16. A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek

A további elvek, amelyeket a nevelőtestület megfogalmazott a tanulók viselkedésével kapcsolatosak elvárásaink első sorban. Ezek a következők:

- Diákjainkkal szembeni elvárásaink, hogy megjelenésükkel viselkedésükkel, kommunikációjukkal szélsőségektől mentes, közösséget nem sértő, kulturált, követésre méltó emberek legyenek. Elvárjuk, hogy az iskolában megkövetelt normák a tanulók és tanárok által egyaránt elfogadott, közösséget építő, normák legyenek.
- A köszönés a kapcsolatteremtés alapfeltétele, viszont a jó kapcsolatteremtés alapfeltétele az udvarias köszönés. Elvárjuk, hogy diákjaink az iskolában és az iskolán kívül is udvarias köszönési formákat használjanak a felnőttek és diaktársaik üdvözlésére.
- Az iskolában dolgozókkal, valamint diaktársaikkal legyenek figyelmesek és viselkedjenek tisztelettudóan. A kulturált viselkedés írott és íratlan szabályait mindenhol tartsák be.
- Nem megengedhető, hogy valaki a másikat érzelmileg bántsa, zsarolja, illetve kigúnyolja, illetlen szavakkal illesse.
- Nem megengedhető az sem, hogy egyik a másikat emberi méltóságában sértse, gyalázza egyetlen okból is (származási, etnikai, nemi, vallási stb.).
- Szeretnénk, ha iskolánk diákjai a divatot mértéktartással követnék, kerülve a szélsőséges megjelenést (ruházata nem kelt félelmet, nem buzdít agresszióra stb.). Lányoktól és fiúktól egyaránt elvárás az esztétikus, a személyiségnek megfelelő öltözködés, megjelenés.
- A kulturált viselkedés betartása nem csak a tanítási órákra, hanem az óráközi szünetekre is vonatkozik Tanulóink szünetekben a folyosókon, a tantermekben, illetve az épület előtt tartózkodhatnak. Az iskola egész területén vigyázzunk egymás és magunk testi épségére.
- Elvárjuk, hogy iskolánkban a diákok kerüljék a testi kontaktust. A szerelem két ember intim magánügye, ezért nem tartozik a közösségre. Az iskola mindannyiunk közös munkahelye, ahol a tanulmányi munkára kell összpontosítanunk.
- Hangsúlyt fektetünk arra, hogy diákjaink vigyázzanak iskolánk tisztaságára, rendjére. Óvják az intézmény berendezési tárgyait, eszközeit. Viseljenek felelősséget az intézmény vagyontárgyainak rendeltetésszerű használatáért, az általuk okozott károkat meg kell téríteniük.
- Elvárás, hogy a tanulók az iskola helységeit rendeltetésüknek megfelelően használják, ne szemeteljenek. Ennek a tanterem rendjében is tükröződni kell. A rendért a hetes, és vele együtt a csoport minden tagja felel. Szemetes, rendetlen környezetben nem kezdődhet el a tanítási óra.

- Az iskola területén, környezetében tilos dohányozni, tilos szeszes italt és narkotikumokat az iskola területére behozni, fogyasztani és terjeszteni.
- A tanítási órákon a mobiltelefonokat kikapcsolt állapotba kell helyezni, szünetekben, illetve a tanítás befejezése után használhatják.
- Tanulóink az intézményen kívüli magatartásukkal és megnyilvánulásaikkal az intézményünket is képviselik, amihez az előbbiek betartása nélkülözhetetlen.

3.17. A 11-12. évfolyamon az emelt szintű érettségire történő felkészítéshez az emelt szintű oktatásban alkalmazott fejlesztési feladatok és követelmények a NAT alapján

Az emelt szintű érettségire való felkészítés célja a sikeres felvételi a felső oktatási intézményekben. Az érintett tanulóknak joguk van a meghirdetett, bármely tantárgy emelt szintű képzésére jelentkezni, és azon részt venni.

Az iskola az alábbi tantárgyakból hirdeti meg az emelt szintű érettségire való felkészítést:

- angol nyelv,
- történelem,
- igény esetén más tantárgyakból is.

A 10. évfolyamos tanulók és szüleik februárban szóbeli tájékoztatást kapnak az emelt szintű érettségiről és a választható tantárgyakról. Április végéig írásban is tájékoztatjuk őket a felkészítő foglalkozásokról, a felkészítést tartó tanár személyéről, a jelentkezés módjáról.

Az emelt szintű érettségi vizsgára történő felkészítés iskolánkban a 11-12. évfolyamon az egyes tantárgyak tantervi óraszámain felüli heti 2 tanítási órában történik.

Az emelt szintű felkészítéshez külön tanmenet készül, amelyet az emelt szintű érettségi követelmények alapján készítenek el a szaktanárok. Így a feladatok és fejlesztési követelmények nem helyben kidolgozott követelmények, hanem teljes egészében átvesszük a központi követelményeket

3.18. Témahetek, projektnapok

A nevelési-oktatási intézmény a munkatervében meghatározott módon részt vehet a témahetekhez, témánaphoz kapcsolódó programokon, továbbá a tantervben előírt, az adott témával összefüggő tanítási órákat, valamint egyéb foglalkozásokat a témahét, témanap keretében megszervezheti.

A nevelőtestület és a főigazgató döntése alapján iskolánkban alkalmazunk sajátos pedagógiai módszereket, beleértve a témanapokat, témaheteket és a projektoktatást is. A projektoktatás során a témaegységek feldolgozása, a feladat megoldása a tanulók érdeklődésére, a tanulók és a pedagógusok közös tevékenységére, együttműködésére épül a probléma megoldása és az összefüggések feltárása útján

A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 7. § (4) bekezdése szerint projektoktatást lehetővé tevő témahetek és témanapok programjaiba bekapcsolódunk. Ezek a következők:

- „PÉNZ7” pénzügyi és vállalkozói témahét
- Digitális Témahét
- Fenntarthatósági Témahét

Ezekén kívül szervezünk projektnapokat a függőségek kialakulásáról, amelynek keretében elsősorban arra kínálunk megoldásokat tanulóinknak, hogyan előzzék meg a káros szenvedélyek kialakulását.

Ha függőségekről beszélünk, akkor elsősorban a drog, az alkohol, a cigaretta vagy az internet függőségről esik szó. De ugyanúgy függőségnek számít a vásárlási, a munka, vagy az evési függőség is.

Tervezünk minden évben projektnapokat a pénzügyi tervezés, az internetes világ biztonsága, az egészséges étkezés és a jó testi kondíció témában is.

A témanapok időpontjait a tanév rendjéről szóló rendelet és annak alapján a munkatervünk tartalmazza. A témanapokkal kapcsolatosan a diákönkormányzattal is egyeztetünk.

4. SZAKMAI PROGRAM

4.1. Szakgimnáziumi képzéseink szakmai óratervei

Szakgimnáziumi nevelés-oktatást a Magszter Középiskola Szolnoki Fényes Adolf Tagintézményében folytatunk.

Képzési szerkezet

Szakképesítés azonosító száma	A szakképesítés megnevezése	Szakirányok
4 0213 01	Képző- és iparművészeti munkatárs	Művészeti grafikus
		Művészeti és médiafotográfus
		Dívatstílus- és jelmeztervező
		Festő
		Szobrász
4 0215 09	Táncos II.	Kortárs és modern táncos
		Néptáncos

A közismereti óratervek általános jellemzői

- Az iskola dönt, hogy „A” vagy a „B” megoldást választja. – **A B megoldást választotta az intézmény.**
- A „B” szabadon tervezhető órakeret közismereti és szakmai órára egyaránt felhasználható. Felhasználás szakmai órákhoz (pirossal jelölve)
- A művészeti szakköznevelési iskolák művészeti ágazathoz kapcsolódó közismereti óraszámát a szakmai óraszámra csoportosítható át. Felhasználva a szakmai órákhoz. (zölddel jelölve)
- A művészeti képzési területen a heti óraszám legfeljebb 40 óra. A „Heti órakeret a művészeti képzési területen” és a „Heti órakeret” különbségének felhasználásáról az iskola a pedagógiai programban rendelkezik. Nem került kiegészítésre a heti órakeret 40 órára.

4.1.1. A Képző és iparművészeti munkatárs szakképesítés szakirányainak közismereti és szakmai óratervei nappali, felmenő rendszerben

4.1.1.1. Művészeti grafikus szakirány 5 évfolyamos képzés

Közismereti és szakmai óraterv a 9-13. évfolyamon, nappali képzésben

Tantárgyak			Évfolyamok				
			9.	10.	11.	12.	5/13.
Magyar nyelv és irodalom			4	4	4	4	
Idegen nyelv (első élő idegen nyelv)			4	4	4	4	
Matematika			3	3	3	3	
Történelem			2	2	3	3	
Állampolgári ismeretek			-	-	-	1	
Digitális kultúra			2	1	1	-	
Művészetek (szakmai órákra felhasználható)						-	
Testnevelés			5	5	5	5	
Közösségi nevelés			1	1	1	1	
Természet- tudományos képzés óraszám	B	Komplex természettudomány	3		-	-	
		Érettségi tárgyból felkészítésre használható szabad órakeret	-	2	1	2	
Szabadon tervezhető órakeret „B” (szakmai órákra felh.)			1	2	3	3	
Művészetelmélet és ábrázolás							
Művészettörténet			1+1	1+1	1+1	1+1	2
Rajz, festés, mintázás			3+1	3+1	4	4	8
Tervezés és technológia							
Anyagismeret			1	1	+1	+1	
Tervezés és gyakorlat			3				
Szakmai kommunikáció							
Prezentáció					1	1	2
Szakmai idegen nyelv							4
Grafikai elmélet és gyakorlat							
Grafikus szaktörténet				1	1	1	4
Grafikai ábrázolás és technika				1+1	2+1	2+1	11
Grafikai tervezés				1	1	1	4
Szakmai tantárgy óraszám			10	11	13	13	31
Rendelkezésre álló órakeret/hét			34	34	34	34	35
A heti 40 órás időkeretig felhasználható heti óraszám			6	6	6	6	
Maximális heti órakeret			40	40	40	35	35
Tanítási hetek száma			36	36	36	31	31
Éves összes óraszám			1224	1224	1224	1054	1085

4.1.1.2. Művészeti és médiafotográfus szakirány 5 évfolyamos képzés

Közismereti és szakmai óraterv a 9-13. évfolyamon, nappali képzésben

Tantárgyak			Évfolyamok				
			9.	10.	11.	12.	5/13.
Magyar nyelv és irodalom			4	4	4	4	
Idegen nyelv (első élő idegen nyelv)			4	4	4	4	
Matematika			3	3	3	3	
Történelem			2	2	3	3	
Állampolgári ismeretek			-	-	-	1	
Digitális kultúra			2	1	1	-	
Művészetek (szakmai órákra felhasználható)						-	
Testnevelés			5	5	5	5	
Közösségi nevelés			1	1	1	1	
Természettudományos képzés óraszám	B	Komplex természettudomány	3	-	-	-	
		Érettségi tárgyból felkészítésre használható szabad órakeret	-	2	1	2	
Szabadon tervezhető órakeret „B” (szakmai órákra felh.)			1	2	3	3	
Művészetelmélet és ábrázolás							
Művészettörténet			1+1	1+1	1+1	2	2
Rajz, festés, mintázás			3+1	4	4	4	8
Tervezés és technológia							
Anyagismeret			1	1	1	1	
Tervezés és gyakorlat			3				
Szakmai kommunikáció							
Prezentáció					1	1	2
Szakmai idegen nyelv							4
Fotó és multimédia							
Fotó és médiaelmélet				1	1	1	4
Fotó és multimédia gyakorlat				3	4	4	15
Szakmai tantárgy óraszám			9	11	13	13	35
Rendelkezésre álló órakeret/hét			34	34	34	34	35
A heti 40 órás időkeretig felhasználható heti óraszám			6	6	6	6	
Maximális heti órakeret			40	40	40	35	35
Tanítási hetek száma			36	36	36	31	31
Éves összes óraszám			1224	1224	1224	1054	1085

4.1.1.3. Divatstílus- és jelmeztervező szakirány 5 évfolyamos képzés

Közismereti és szakmai óraterv a 9-13. évfolyamon, nappali képzésben

Tantárgyak			Évfolyamok				
			9.	10.	11.	12.	5/13.
Magyar nyelv és irodalom			4	4	4	4	
Idegen nyelv (első élő idegen nyelv)			4	4	4	4	
Matematika			3	3	3	3	
Történelem			2	2	3	3	
Állampolgári ismeretek			-	-	-	1	
Digitális kultúra			2	1	1	-	
Művészetek (szakmai órákra felhasználható)						-	
Testnevelés			5	5	5	5	
Közösségi nevelés			1	1	1	1	
Természet- tudományos képzés óraszám	B	Komplex természettudomány	3	-	-	-	
		Érettségi tárgyból felkészítésre használható szabad órakeret	-	2	1	2	
Szabadon tervezhető órakeret „B” (szakmai órákra felh.)			1	2	3	3	
Művészetelmélet és ábrázolás							
Művészettörténet			1+1	1+1	1+1	1+1	2
Rajz, festés, mintázás			3+1	4	4	4	8
Tervezés és technológia							
Anyagismeret			1	1	+1	1	
Tervezés és gyakorlat			3				
Szakmai kommunikáció							
Prezentáció					1	1	3
Szakmai idegen nyelv							4
Divat-, jelmeztervezés és kivitelezés							
Viselet és jelmeztörténet				1	1	1	4
Divat és jelmeztervezés				1	1	1	4
Öltözék- és jelmezkészítés				2	3	3	11
Szakmai tantárgy óraszám			10	11	13	13	35
Rendelkezésre álló órakeret/hét			34	34	34	34	35
A heti 40 órás időkeretig felhasználható heti óraszám			6	6	6	6	
Maximális heti órakeret			40	40	40	35	35
Tanítási hetek száma			36	36	36	31	31
Éves összes óraszám			1224	1224	1224	1054	1085

4.1.1.4. Festő szakirány 5 évfolyamos képzés

Közismereti és szakmai óraterv a 9-13. évfolyamon, nappali képzésben

Tantárgyak			Évfolyamok				
			9.	10.	11.	12.	5/13.
Magyar nyelv és irodalom			4	4	4	4	
Idegen nyelv (első élő idegen nyelv)			4	4	4	4	
Matematika			3	3	3	3	
Történelem			2	2	3	3	
Állampolgári ismeretek			-	-	-	1	
Digitális kultúra			2	1	1	-	
Művészetek (szakmai órákra felhasználható)						-	
Testnevelés			5	5	5	5	
Közösségi nevelés			1	1	1	1	
Természet- tudományos képzés óraszám	B	Komplex természettudomány	3	-	-	-	
		Érettségi tárgyból felkészítésre használható szabad órakeret	-	2	1	2	
Szabadon tervezhető órakeret „B” (szakmai órákra felh.)			1	2	3	3	
Művészetelmélet és ábrázolás							
Művészettörténet			1+1	1+1	1+1	1+1	2
Rajz, festés, mintázás			3+1	4	4	4	8
Tervezés és technológia							
Anyagismeret			1	1	+1	+1	
Tervezés és gyakorlat			3				
Szakmai kommunikáció							
Prezentáció					1	1	2
Szakmai idegen nyelv							4
Festészet							
Festészet elmélet				1	1	1	4
Festészet gyakorlat				3	4	3+1	15
Szakmai tantárgy óraszám			10	11	13	13	35
Rendelkezésre álló órakeret/hét			34	34	34	34	35
A heti 40 órás időkeretig felhasználható heti óraszám			6	6	6	6	
Maximális heti órakeret			40	40	40	35	35
Tanítási hetek száma			36	36	36	31	31
Éves összes óraszám			1224	1224	1224	1054	1085

4.1.1.5. Szobrász szakirány 5 évfolyamos képzés

Közismereti és szakmai óraterv a 9-13. évfolyamon, nappali képzésben

Tantárgyak			Évfolyamok				
			9.	10.	11.	12.	5/13.
Magyar nyelv és irodalom			4	4	4	4	
Idegen nyelv (első élő idegen nyelv)			4	4	4	4	
Matematika			3	3	3	3	
Történelem			2	2	3	3	
Állampolgári ismeretek			-	-	-	1	
Digitális kultúra			2	1	1	-	
Művészetek (szakmai órákra felhasználható)						-	
Testnevelés			5	5	5	5	
Közösségi nevelés			1	1	1	1	
Természet- tudományos képzés óraszám	B	Komplex természettudomány	3	-	-	-	
		Érettségi tárgyból felkészítésre használható szabad órakeret	-	2	1	2	
Szabadon tervezhető órakeret „B” (szakmai órákra felh.)			1	2	3	3	
Művészetelmélet és ábrázolás							
Művészettörténet			1+1	1+1	1+1	1+1	2
Rajz, festés, mintázás			3+1	4	4	4	8
Tervezés és technológia							
Anyagismeret			1	1	+1	+1	2
Tervezés és gyakorlat			3				
Szakmai kommunikáció							
Prezentáció					1+1	1	3
Szakmai idegen nyelv							4
Szoborkészítés							
Szobrász szakmai elmélet				1	1	1	4
Szobrász szakmai gyakorlat				3	4	4	15
Szakmai tantárgy óraszám			10	11	13	13	35
Rendelkezésre álló órakeret/hét			34	34	36	36	35
A heti 40 órás időkeretig felhasználható heti óraszám			6	6	6	6	
Maximális heti órakeret			40	40	40	36	36
Tanítási hetek száma			36	36	36	31	31
Éves összes óraszám			1224	1224	1224	1054	1085

4.1.2. A Képző és iparművészeti munkatárs szakképesítés szakirányainak szakmai óratervei érettségire épülő 2 évfolyamos képzésben

4.1.2.1. Művészeti grafikus szakirány 2 évfolyamos képzés

A szakképesítés alapadatai

Megnevezés	Alapadatok
A szakképesítés azonosító száma	4 0213 01
A szakképesítés megnevezése	Képző- és iparművészeti munkatárs
Szakirány megnevezése	Művészeti grafikus
Tanulmányi terület	Művészet
Párhuzamos szakgimnáziumi oktatásban az évfolyamok száma	5
Érettségire épülő szakgimnáziumi évfolyamok száma	2
Európai Képesítési Keretrendszer (EKKR) szerinti szint	4
Magyar Képesítési Keretrendszer (MKKR) szerinti szint	4
Digitális Kompetencia Keretrendszer szerint	4

A szakképesítéssel ellátható legjellemzőbb munkaterület, tevékenység vagy munkakör leírása

- A művészeti grafikus manuális alkotó eljárásokkal és digitális grafikus technikák alkalmazásával dolgozó szakember, akinek tervezői szemléletét széleskörű rajzi, művészet- és grafikatörténeti ismeretei egészítik ki.
- Szakmai tevékenységét munkacsoportban – tervezőstúdióban, reklámügynökségnél, könyv- és lapkiadónál, illetve egyéb kereskedelmi és kulturális intézménynél–, vagy saját vállalkozásában végzi.
- Nyomdai, online és offline, valamint dekorációs felhasználásra grafikai terveket készít, melyeknek a technikai feldolgozáshoz szükséges előkészítését is elvégzi.
- Könyv, újság, egyéb nyomtatványok, online anyagok tipográfiai tervét készíti el, logót, arculatot, reklámkampány vizuális elemeit tervezi meg, manuális és digitális eszközökkel illusztrál, hirdetést, csomagolást tervez, autonóm alkotást készít.
- Munkájához információkat gyűjt, és ezek birtokában mozgósítja kreativitását, koncepciót alakít ki.
- A tervezés és a kidolgozás során az esztétikai és a funkcionális célokat egyaránt szem előtt tartja, így tudatosan választ stílust, formanyelvet és technikát.
- A művészeti grafikus fejlett vizuális kultúrával rendelkező, igényes alkotó.
- Csoportmunkában nyitott és együttműködő: alkotói hozzáállását koncepcionális kérdések megoldásakor és részfeladatok elvégzésekor is hasznosítja.

- Figyelemmel kíséri a kortárs művészet és a tervezőgrafika alakulását.
- Szakmai és technikai ismereteit folyamatosan bővíti, aktualizálja.
- Terveit, elkészült munkáit prezentálja, archiválja, kapcsolatot tart megrendelőivel és szakmai partnereivel.
- Felsőfokú tanulmányait a különböző művészeti egyetemeken vagy egyetemi karok tervezőgrafika, képgrafika szakjain folytathatja.

A szakképesítéssel rendelkező képes

- a feladatot értelmezni, munkájához inspirációt és információkat gyűjteni
- a feladatokat kreatív módon megközelíteni
- munkáját koncepcionális tervezői gondolkodással végezni
- terveket, vázlatokat, költségvetést készíteni
- csoportmunkában nyitottan, aktívan és kreatívan részt venni
- az egyes grafikai műfajokat megkülönböztetni céljaik, formai követelményeik és szakmai tervezési sajátosságaik szerint
- betűtörténeti, tipográfiai és tördelési ismereteit alkalmazni
- stílust, formanyelvet, kompozíciót és technikát tudatosan kiválasztani és alkalmazni
- különböző tipográfiai és képi stílusokat megfelelően alkalmazni
- különböző ábrázolásmódokat (látványhűség, stilizálás, átírás, absztrakció) alkalmazni
- az esztétikum és a funkció együttes szem előtt tartásával tervezni
- a tervezés során színek, formák, képek, motívumok és betűtípusok célszerű és stílusos integrálására
- képi és szöveges elemek kapcsolatrendszerének kifejező és hasznos kialakítására
- manuális képalkotó technikák – rajzeszközök, festés, montázs, kollázs, sokszorosítógrafikai eljárások ismeretében tervezni és alkotni
- belső látására támaszkodva kreatív terveket készíteni
- manuális eszközökkel kalligráfiát készíteni
- vektor- és pixelgrafikus, valamint kiadványszerkesztő programokat készségszinten alkalmazni
- számítógépes munkájába manuálisan készült elemeket beépíteni
- manuális és digitális technikák alkalmazásával illusztrációt, szakillusztrációt, ábrát, szakábrát készíteni
- újság, könyv, online kiadvány tipográfiai tervét elkészíteni, címlapot, borítót tervezni, tördelni
- plakát, hirdetés, kisnyomtatvány grafikai tervét elkészíteni
- képeredetit digitalizálni, digitális képet készíteni, feldolgozni, szerkeszteni, a megfelelő felhasználási célra előkészíteni
- logót, szimbólumot, piktogramot tervezni
- cég, termék arculatát megtervezni, arculati kézikönyvet készíteni
- reklámkampány grafikai elemeit megtervezni
- infografikai, adatvizualizációs grafikai tartalmakat létrehozni

- vizuális koncepciót kidolgozni
- weboldal grafikai tervét elkészíteni
- a terveket a végfelhasználás technikai követelményei szerint előkészíteni, nyomdai eljárások, utómunkák ismeretében megfelelő nyomdai előkészítést végezni
- a különböző papírfajták ismeretében a célnak megfelelő papírt kiválasztani
- grafikatörténeti és -elméleti ismereteit folyamatosan bővíteni és alkalmazni szakmai munkájában
- művészettörténeti ismereteit alkalmazni szakmai munkájában
- tájékozódni a kortárs képzőművészet és tervezőgrafika legújabb törekvéseiről, és ezeket figyelembe venni tervezési munkájában
- kapcsolatot tartani megrendelőivel és szakmai partnereivel
- ellátni saját tevékenységének marketing alapfeladatait, illetve megbízni külső szakembert
- munkáit korszerű, igényes megjelenési formában, szakszerűen prezentálni
- saját szakmai portfólióját folyamatosan bővíteni, fejleszteni
- további szakmai fejlődése érdekében továbbképzéseken és/vagy művészeti egyetem továbbtanulni

A képzés programkövetelmény moduljainak célja és feladatai

Művészetelmélet és ábrázolás
A modul célja, hogy a modul elvégzése során a hallgató átfogó képet kapjon az egyetemes és a magyar művészettörténet korszakairól és annak híresebb alkotásairól. Az egyes korszakokban alkotó művészeket a hallgató ismertetni tudja és ha szükséges kategóriákba sorolni alkotásaik alapján. Képes legyen elkészíteni a szakmai munkájához szükséges illusztrációkat és kapcsolható mintázatokat. A modul elsajátítása után tisztában legyen a színek elméletével, a színeket innentől munkája során tudatosan használja. További cél, hogy a hallgató tájékozott legyen a kortárs művészek alkotótevékenységében mind nemzetközi mind magyar viszonylatban
Tervezés és technológia
A modul elvégzése után a hallgató képes önállóan felmérni a tervező feladatokhoz szükséges előkészületeket. Ismer olyan oldalakat és szakirodalmakat, amik előre vihetik és színvonalasabbá tehetik saját munkáját. Tisztában van a tervezőgrafikai munkákhoz szükséges anyaggyűjtés platformjaival, ezeket pedig tudatosan saját munkájának segítésére használja.
Szakmai kommunikáció
A hallgató képes lesz a megrendelővel való megfelelő kommunikációra, a gördülékeny tervezési munka érdekében. Képes lesz saját munkáját rendszerezni és szakmai portfólió keretein belül prezentálni, szakavatott és laikus közönség számára egyaránt. A tantárgy teljesítése után a hallgató nem csak önállóan, de csoportban is könnyedén képes grafikai

feladatok előkészítésére. A tervezési folyamat felosztására, a kreatív ötletek összefűzésére majd a végső megvalósításra.

Grafikai elmélet és gyakorlat

A modul teljesítését követően a hallgató képes lesz önálló tervezőgrafikai munkák teljeskörű megvalósítására. Önállóan kiválasztja az adott munkához szükséges platformot és készség szinten használja a pixel- vektorgrafikus programokat és webfejlesztő felületeket. Képes lesz a megfelelő betűhasználatra és tördelés elkészítésére, a tipográfia elméleti tudásának a gyakorlati használatával. Ennek köszönhetően esztétikus, grafikai szempontból megfelelő kreatív terveket és munkákat készíteni.

Elsajátítja a szakmához kapcsolható elméleti ismereteket az írás kialakulásától a kereskedelmi- és kortárs grafika megjelenéséig. Ezeket az ismereteket a munkájában gyakorlatban is használni képes így a kész alkotás színvonalát emelni tudja.

A Művészeti grafikus szakirány heti óraszámai a 2 évfolyamos nappali képzésben

Program-követelmény modulok	Tantárgyak - témakörök	A tantárgyak heti óraszámai évfolyamonként		Heti óraszám összesen
		1/13.	2/14.	
1. Művészetelmélet és ábrázolás	Művészettörténet	4	2	6
	Művészettörténet a 19. századig			
	20. századi művészettörténet			
	Kortárs művészet és szakmai környezet			
	Rajz, festés, mintázás	5	5	10
	Látvány utáni ábrázolás és formaképzés			
	Emberábrázolás			
	Ember és tér			
	Térábrázolási rendszerek			
2. Tervezés és technológia	Anyagismeret	3		3
	Anyagismeret			
	Manuális gyakorlatok			
	Tervezés és gyakorlat	3	3	6
	Bevezetés a tervezési és alkotási folyamatokba			
3. Szakmai kommunikáció	Prezentáció		2	2
	A prezentáció manuális és digitális formái			
	Tipográfiai alapok			
	Szóbeli kommunikáció			
	Szakmai idegen nyelv	4	4	8

	Nyelvi készségfejlesztés			
	Művészeti, szakmai tájékozódás idegen nyelven			
	Szakmai tevékenység bemutatása			
4. Grafikai elmélet és gyakorlat	Grafikus szaktörténet	3	3	6
	Szaktörténet			
	Grafikai ábrázolás és technika	7	10	17
	Manuális illusztráció			
	Sokszorosító grafika			
	Kalligráfia			
	Grafikai tervezés	6	6	12
	Digitális grafikai technikák			
	Tervezőgrafikai feladatok			
Heti óraszám összesen nappali munkarendben		35	35	70
Éves óraszám összesen nappali munkarendben		1260	1085	2345
Tanítási hetek száma		36	31	67

A Művészeti grafikus szakirány éves óraszámai a 2 évfolyamos nappali képzésben

Program-követelmény modulok	Tantárgyak - témakörök	A tantárgyak éves óraszámai évfolyamonként		Éves óraszám összesen
		1/13.	2/14.	
1. Művészetelmélet és ábrázolás	Művészettörténet	144	62	206
	Művészettörténet a 19. századig	36		36
	20. századi művészettörténet	36	31	67
	Kortárs művészet és szakmai környezet	72	31	103
	Rajz, festés, mintázás	180	155	335
	Látvány utáni ábrázolás és formaképzés	36	31	67
	Emberábrázolás	36	31	67
	Ember és tér	36	31	67
	Térábrázolási rendszerek	72	62	134
2. Tervezés és technológia	Anyagismeret	108		108
	Anyagismeret	54		54
	Manuális gyakorlatok	54		54
	Tervezés és gyakorlat	108	93	201
	Bevezetés a tervezési és alkotási folyamatokba	108	93	201
3. Szakmai kommunikáció	Prezentáció		62	62
	A prezentáció manuális és digitális formái		15	15

	Tipográfiai alapok		31	31
	Szóbeli kommunikáció		16	16
	Szakmai idegen nyelv	144	124	268
	Nyelvi készségfejlesztés	72	62	134
	Művészeti, szakmai tájékozódás idegen nyelven	36	31	97
	Szakmai tevékenység bemutatása	36	31	67
4. Grafikai elmélet és gyakorlat	Grafikus szaktörténet	108	93	201
	Szaktörténet	108	93	201
	Grafikai ábrázolás és technika	252	310	562
	Manuális illusztráció	72	124	196
	Sokszorosító grafika	72	124	196
	Kalligráfia	108	62	170
	Grafikai tervezés	216	186	402
	Digitális grafikai technikák	108	93	201
	Tervezőgrafikai feladatok	108	93	201
Éves óraszám összesen nappali munkarendben		1260	1085	2345
Heti óraszám összesen nappali munkarendben		35	35	70
Tanítási hetek száma		36	31	67

4.1.2.2. Művészeti és médiafotográfus szakirány 2 évfolyamos nappali képzés

A szakképesítés alapadatai

Megnevezés	Alapadatok
A szakképesítés azonosító száma	4 0213 01
A szakképesítés megnevezése	Képző- és iparművészeti munkatárs
Szakirány megnevezése	Művészeti és médiafotográfus
Tanulmányi terület	Művészet
Párhuzamos szakgimnáziumi oktatásban az évfolyamok száma	5
Érettségire épülő szakgimnáziumi évfolyamok száma	2
Európai Képesítési Keretrendszer (EKKR) szerinti szint	4
Magyar Képesítési Keretrendszer (MKKR) szerinti szint	4
Digitális Kompetencia Keretrendszer szerin	4

A szakképesítéssel ellátható legjellemzőbb munkaterület, tevékenység vagy munkakör leírása

- A művészeti és médiafotográfus olyan alkotó, aki szakmai tudásának: a fotográfia technikai és formanyelvi alapjai terén szerzett ismeretének birtokában képes érzéseit, gondolatait, véleményét a fotográfia és egyéb képrögzítésre alkalmas eszközök segítségével kifejezni.
- Felhasználja a hagyományos és digitális forráskutatás, az etikus és kritikus információ- és inspirációgyűjtés lehetőségeit.
- A fotográfia és más képrögzítő technikák történetéről, elméleteiről és tendenciáiról szerzett ismeretei hozzásegítik ahhoz, hogy saját ötleteit vagy a megrendelő igényeit önálló koncepció kialakításával, tervezői gondolkodásmóddal, kreatív hozzáállással, magas szakmai színvonalon valósítsa meg.
- Képes tájékozódni a szakma legújabb törekvéseiről, a fotográfiai és egyéb audiovizuális nyelvi és technikai eszközök és eljárások változásáról.
- Folyamatosan bővülő ismereteit alkotói és alkalmazott munkájában az álló- és mozgóképi műfajok különböző területein egyaránt helyesen alkalmazza.
- Ismeri a piaci elvárásokat, a társadalmat foglalkoztató kérdésekre való reflektálás különböző módjait.
- Tisztában van a prezentációs, installációs, archiválási lehetőségekkel és módszerekkel.
- A művészeti és médiafotográfus tanulmányai során alapos szakmai, művészi és művészettörténeti ismereteket sajátít el.

A szakképesítéssel rendelkező képes

- információ és anyaggyűjtést végezni, terveket, vázlatokat, költségvetést készíteni
- a feladat értelmezésére, a munkafolyamat megtervezésére, azok különböző képalkotó eszközökkel való kivitelezésére
- alkotói és alkalmazott, álló és időalapú művek létrehozására, feladatok megoldására
- tudatosan és kreatívan használni álló- és mozgókép feldolgozó programokat
- archiválni, katalogizálni
- tipográfiát tervezni
- prezentálni
- nyomdai előkészítést végezni
- internetes megjelenést tervezni
- önállóan és csoportban dolgozni

A Művészeti és médiafotográfus szakirány heti óraszámai a 2 évfolyamos nappali képzésben

Program- követelmény modulok	Tantárgyak - témakörök	A tantárgyak heti óraszámai évfolyamonként		Heti óraszám összesen
		1/13.	2/14.	
1. Művészetelmélet és ábrázolás	Művészettörténet	4	2	6
	Művészettörténet a 19. századig			
	20. századi művészettörténet			
	Kortárs művészet és szakmai környezet			
	Rajz, festés, mintázás	5	5	10
	Látvány utáni ábrázolás és formaképzés			
	Emberábrázolás			
	Ember és tér			
	Térábrázolási rendszerek			
2. Tervezés és technológia	Anyagismeret	3		3
	Anyagismeret			
	Manuális gyakorlatok			
	Tervezés és gyakorlat	3	3	6
	Bevezetés a tervezési és alkotási folyamatokba			
3. Szakmai kommunikáció	Prezentáció		2	2
	A prezentáció manuális és digitális formái			
	Tipográfiai alapok			
	Szóbeli kommunikáció			
	Szakmai idegen nyelv	4	4	8
	Nyelvi készségfejlesztés			
	Művészeti, szakmai tájékozódás idegen nyelven			
	Szakmai tevékenység bemutatása			
4. Fotó és multimédia	Fotó és multimédia elmélet	6	6	12
	Felvételtechnika			
	Analóg és digitális labor			
	Álló- és mozgóképtörténet			
	Álló- és mozgóképelemzés			
	Fotó és multimédia gyakorlat	10	13	30
	Állókép készítés és konzultáció			
	Mozgókép készítés és konzultáció			
	Világítástechnika			

	Analóg és digitális labor			
	Archiválás és prezentáció			
Heti óraszám összesen nappali munkarendben		35	35	70
Éves óraszám összesen nappali munkarendben		1260	1085	2345
Tanítási hetek száma		36	31	67

A Művészeti és médiafotográfus szakirány éves óraszámai a 2 évfolyamos nappali képzésben

Program-követelmény modulok	Tantárgyak - témakörök	A tantárgyak heti óraszámai évfolyamonként		Heti óraszám összesen
		1/13.	2/14.	
1. Művészetelmélet és ábrázolás	Művészettörténet	144	62	206
	Művészettörténet a 19. századig	36		36
	20. századi művészettörténet	36	31	67
	Kortárs művészet és szakmai környezet	72	31	103
	Rajz, festés, mintázás	180	155	335
	Látvány utáni ábrázolás és formaképzés	36	31	67
	Emberábrázolás	36	31	67
	Ember és tér	36	31	67
	Térábrázolási rendszerek	72	62	134
2. Tervezés és technológia	Anyagismeret	108		108
	Anyagismeret	54		54
	Manuális gyakorlatok	54		54
	Tervezés és gyakorlat	108	93	201
	Bevezetés a tervezési és alkotási folyamatokba	108	93	201
3. Szakmai kommunikáció	Prezentáció		62	62
	A prezentáció manuális és digitális formái		15	15
	Tipográfiai alapok		31	31
	Szóbeli kommunikáció		16	16
	Szakmai idegen nyelv	144	124	268
	Nyelvi készségfejlesztés	72	62	134
	Művészeti, szakmai tájékozódás idegen nyelven	36	31	97
	Szakmai tevékenység bemutatása	36	31	67
	Fotó és multimédia elmélet	216	186	402

4. Fotó és multimédia	Felvételtechnika	72	31	103
	Analóg és digitális labor	72	31	103
	Álló- és mozgóképtörténet	36	62	98
	Álló- és mozgóképelemzés	36	62	98
	Fotó és multimédia gyakorlat	360	403	763
	Állókép készítés és konzultáció	72	93	165
	Mozgókép készítés és konzultáció	72	93	165
	Világítástechnika	72	93	165
	Analóg és digitális labor	72	62	134
	Archiválás és prezentáció	72	62	134
Éves óraszám összesen nappali munkarendben		1260	1085	2345
Heti óraszám összesen nappali munkarendben		35	35	70
Tanítási hetek száma		36	31	67

4.1.2.3. Divatstílus és jelmeztervező szakirány 2 évfolyamos nappali képzés

A szakképesítés alapadatai

Megnevezés	Alapadatok
A szakképesítés azonosító száma	4 0213 01
A szakképesítés megnevezése	Képző- és iparművészeti munkatárs
Szakirány megnevezése	Divatstílus- és jelmeztervező
Tanulmányi terület	Művészet
Párhuzamos szakgimnáziumi oktatásban az évfolyamok száma	5
Érettségire épülő szakgimnáziumi évfolyamok száma	2
Európai Képesítési Keretrendszer (EKKR) szerinti szint	4
Magyar Képesítési Keretrendszer (MKKR) szerinti szint	4
Digitális Kompetencia Keretrendszer szerint	4

A szakképesítéssel ellátható legjellemzőbb munkaterület, tevékenység vagy munkakör leírása

- A divatstílus- és jelmeztervező széleskörű rajzi tudással, öltözké- és jelmeztervezői, valamint művészet- történeti, viselet- és jelmeztörténeti ismeretekkel rendelkező alkotó szakember.
- Művészeti és irodalmi műveltségét összekapcsolja tervezési és kivitelezési ismereteivel.
- Munkáját, gondolkodását inspirálja a folyton megújuló divat, a színház, a média és a film világa.

- Tanulmányai során megismerkedik a vizuális önkifejezés lehetőségeivel, különböző ábrázolási technikákat sajátít el.
- Komplex módon alkalmazza a tér-forma megfogalmazásának lehetőségeit, valamint a szintani ismereteit.
- Terveit nem csak papíron képes megjeleníteni. Ismeri a kivitelezési folyamatok részfeladatait, eszközeit, gépeit, a szakszerű és a minőségi munkavégzés módszereit.
- Iparművész tervező vezetése mellett szakterületének megfelelő részfeladatokat önállóan lát el. Részt vesz az anyagbeszerzésben, a kollekció összeállításában, a kivitelezési folyamatokvezetésében, divatfotózásban, katalógus készítésben, kiállítás építésben és divatbemutató szervezésében.
- Ismeri a viselettörténet és divattörténet korszakait, alkotásait, az aktuális trendeket, valamint a színház- és filmtörténet fő korszakaira jellemző öltözékek, jelmezek formai és technikai megoldásait.
- Terveiben, öltözék kiválasztásaiban figyelembe veszi a szín- és stílusismereti összefüggéseket.
- Jelmeztervező művész irányítása mellett részt vesz színházi produkciók létrehozásában, illetve a filmkészítés területén, a jelmezek kiválasztásában, kivitelezési folyamatok felügyeletében, a jelmeztervezési– és kivitelezési munkák minden fázisában.
- Tudását, tapasztalatait felhasználva, társalkotóként vesz részt a produkciók létrehozásában.
- Terveit, elkészült munkáit prezentálja, archiválja, kapcsolatot tart a megrendelőivel és szakmai partnereivel.
- Felsőfokú tanulmányait a különböző művészeti egyetemeken divat- vagy jelmez- illetve látványtervező szakán folytatja.

A szakképesítéssel rendelkező képes

- ruhatervező irányításával öltözék kollekciót és kiegészítőket tervezni és kivitelezni
- öltözéktervezési, jelmeztervezési és kivitelezési folyamatokat felügyelni és dokumentálni
- jelmeztervek ismeretében irányítani a kivitelezés munkálatait, segíteni a műhelyekben végzett munkafolyamatokat
- munkájához forrásanyagot, információt gyűjteni, inspirációt keresni, koncepciót kialakítani
- felismerni a tervezés alapjául szolgáló irodalmi mű korának stílusjegyeit, valamint a műben szereplő történelmi korszak uralkodó művészeti irányzatát
- felmérni az adott feladatok anyagszükségletét, előállítási módját, technikáját és költségeit
- anyag– és technológiai ismereteit kreatív módon felhasználni a tervezési munka során
- elképzeléseit vizuálisan prezentálni – vázlat, divatrajz, vagy jelmezterv formájában szabadkézzel, plasztikus formában vagy számítógépes programmal

- a tervek alapján, a jelmeztervező útmutatásával részletrajzokat, műleírást és költségvetést készíteni
- anyagbeszerzést végezni a tervek kivitelezéséhez a tervező által kiválasztott anyagminták alapján
- anyag- és szabászati ismereteinek birtokában egy öltözék kivitelezésének minden munkafolyamatát elvégezni
- kreatívan részt venni az anyagfelületek tervek szerint történő kialakításában
- részt venni a ruhapróbákon, képviselni a tervezők elképzeléseit, figyelembe venni a megrendelő, illetve a jelmezt viselő színész igényeit, elképzeléseit
- a kézi és gépi szerszámokat, berendezéseket a technológiai előírások figyelembevételével, az egészség- és környezetvédelmi előírásoknak megfelelően használni
- színházi munkája során betartani a tűz- és balesetvédelmi előírásokat
- öltözékek, kollektívok bemutatásában részt venni (divatfotó, divatfilm, divatbemutató) ezekhez koncepciót kialakítani
- beszerezni a kész öltözékelemeket és öltözék kiegészítőket vagy pótlásukról gondoskodni a színházielőadások előtt
- színpadi próbákon vagy filmforgatáson tervezőasszisztensként részt venni, alkalmazkodva a munkatársak (rendező, operatőr, színészek) elvárásaihoz
- kialakítani vevőkörét – megrendelőt, megbízót keresni – alkalmazni marketing ismereteit
- színházi és filmes munkája során együttműködni a közvetlen munkatársakkal, érvényesíteni magasszintű szakmai tudását, kreatív képességeit

A Divatstílus- és jelmeztervező szakirány heti óraszámai a 2 évfolyamos nappali képzésben

Program-követelmény modulok	Tantárgyak - témakörök	A tantárgyak heti óraszámai évfolyamonként		Heti óraszám összesen
		1/13.	2/14.	
1. Művészetelmélet és ábrázolás	Művészettörténet	4	2	6
	Művészettörténet a 19. századig			
	20. századi művészettörténet			
	Kortárs művészet és szakmai környezet			
	Rajz, festés, mintázás	5	5	10
	Látvány utáni ábrázolás és formaképzés			
	Emberábrázolás			
	Ember és tér			

	Térábrázolási rendszerek			
2. Tervezés és technológia	Anyagismeret	3		3
	Anyagismeret			
	Manuális gyakorlatok			
	Tervezés és gyakorlat	3	3	6
	Bevezetés a tervezési és alkotási folyamatokba			
3. Szakmai kommunikáció	Prezentáció		2	2
	A prezentáció manuális és digitális formái			
	Tipográfiai alapok			
	Szóbeli kommunikáció			
	Szakmai idegen nyelv	4	4	8
	Nyelvi készségfejlesztés			
	Művészeti, szakmai tájékozódás idegen nyelven			
	Szakmai tevékenység bemutatása			
4. Divat-, jelmeztervezés és kivitelezés	Viselet- és jelmeztörténet	3	3	6
	Viselettörténet			
	Jelmeztörténet			
	Divat- és jelmeztervezés	7	10	17
	Forrásanyaggyűjtés			
	Öltözéktervezési gyakorlat			
	Jelmeztervezési gyakorlat			
	Anyag- és áruismeret			
	Öltözék- és jelmezkészítés	6	6	12
	Szerkesztés, modellezés és kivitelezési ismeretek			
	Anyagkísérletek és felületkikészítési technikák			
Heti óraszám összesen nappali munkarendben		35	35	70
Éves óraszám összesen nappali munkarendben		1260	1085	2345
Tanítási hetek száma		36	31	67

A Divatstílus- és jelmeztervező szakirány éves óraszámai a 2 évfolyamos nappali képzésben

Program- követelmény modulok	Tantárgyak - témakörök	A tantárgyak heti óraszámai évfolyamonként		Heti óraszám összesen
		1/13.	2/14.	
1. Művészetelmélet és ábrázolás	Művészettörténet	144	62	206
	Művészettörténet a 19. századig	36		36
	20. századi művészettörténet	36	31	67
	Kortárs művészet és szakmai környezet	72	31	103
	Rajz, festés, mintázás	180	155	335
	Látvány utáni ábrázolás és formaképzés	36	31	67
	Emberábrázolás	36	31	67
	Ember és tér	36	31	67
	Térábrázolási rendszerek	72	62	134
2. Tervezés és technológia	Anyagismeret	108		108
	Anyagismeret	54		54
	Manuális gyakorlatok	54		54
	Tervezés és gyakorlat	108	93	201
	Bevezetés a tervezési és alkotási folyamatokba	108	93	201
3. Szakmai kommunikáció	Prezentáció		62	62
	A prezentáció manuális és digitális formái		15	15
	Tipográfiai alapok		31	31
	Szóbeli kommunikáció		16	16
	Szakmai idegen nyelv	144	124	268
	Nyelvi készségfejlesztés	72	62	134
	Művészeti, szakmai tájékozódás idegen nyelven	36	31	97
	Szakmai tevékenység bemutatása	36	31	67
4. Divat-, jelmeztervezés és kivitelezés	Viselet- és jelmeztörténet	108	93	201
	Viselettörténet	54	62	116
	Jelmeztörténet	54	31	85
	Divat- és jelmeztervezés	252	310	562
	Forrásanyaggyűjtés	72	93	165
	Öltözképzési gyakorlat	72	62	134
	Jelmeztervezési gyakorlat	72	62	134
	Anyag- és áruismeret	36	93	129
	Öltözképzés és jelmezkészítés	216	186	402

	Szerkesztés, modellezés és kivitelezési ismeretek	108	93	201
	Anyagkísérletek és felületkikészítési technikák	108	93	201
Éves óraszám összesen nappali munkarendben		1260	1085	2345
Heti óraszám összesen nappali munkarendben		35	35	70
Tanítási hetek száma		36	31	67

4.1.2.4. Festő szakirány 2 évfolyamos nappali képzés

A szakképesítés alapadatai

Megnevezés	Alapadatok
A szakképesítés azonosító száma	4 0213 01
A szakképesítés megnevezése	Képző- és iparművészeti munkatárs
Szakirány megnevezése	Festő
Tanulmányi terület	Művészet
Párhuzamos szakgimnáziumi oktatásban az évfolyamok száma	5
Érettségire épülő szakgimnáziumi évfolyamok száma	2
Európai Képesítési Keretrendszer (EKKR) szerinti szint	4
Magyar Képesítési Keretrendszer (MKKR) szerinti szint	4
Digitális Kompetencia Keretrendszer szerint	4

A szakképesítéssel ellátható legjellemzőbb munkaterület, tevékenység vagy munkakör leírása

- A Képző- és iparművészeti munkatársként képesítést szerzett festő széleskörű rajzi- és képi tudással, művészettörténeti, festésettörténeti és technológiai ismeretekkel rendelkező szakember, aki a festészet különböző feladatait tervezői szemlélettel és/vagy alkotó módon valósítja meg.
- Önálló vagy alkalmazott festészeti tevékenységét önállóan vagy alkotócsoporthoz, saját műhelyében végzi. Munkája során információkat, inspirációs anyagot gyűjt, terveket, vázlatokat, modelleket készít.
- Munkáját digitálisan dokumentálja. (Terv)pályázaton vesz részt, pályázati munkáját, szakmai munkásságát digitális prezentációval be tudja mutatni vagy portfólióval bemutatja. Megrendelőivel és szakmai partnereivel tartja a kapcsolatot, munkáját archiválja.
- Kiállítást rendez, szakmai munkájának installálását a hely, illetve a kiállítási koncepcióhoz igazítja.

- Felsőfokú tanulmányait a különböző művészeti egyetemek képzőművészeti szakterületein folytathatja, vagy tudását a bölcsészettudomány kapcsolódó területein kamatoztathatja.
- További szakirányú ismeretek elsajátításával (szakirányú szakképzések, továbbképzések, felsőfokú tanulmányok) szakosodhat a művészeti intézményrendszer különböző területeire is (galériás, kurátor, múzeumpedagógus, kulturális rendezvény szervezés).

A szakképesítéssel rendelkező képes

- a munkájában alkalmazni a klasszikus és kortárs festészeti technikákat és eljárásokat
- magabiztosan megválasztani anyagait és eszközeit alkotói céljához
- a stilizálás és az átírás különböző fajtáit megkülönböztetni és alkalmazni
- az absztrakt gondolkodását fejleszteni
- a választott technika alkalmazásával a saját elképzeléseit megvalósítani
- a festészet alkalmazott területein (díszítőfestés, díszlet festés) tervek készítésére, illetve tervek alapján a kivitelezésben való részvételre
- szakmai munkáit kiállítás számára előkészíteni, a kiállítótér adottságaihoz, a kiállításon szereplő többi munkához igazodva installálni munkáját
- a klasszikus és a kortárs festészeti eljárásokat ismerni és alkalmazni
- csoportosítani a festészeti eljárások során használt anyagokat
- megkülönböztetni, átlátni a festészet stílusváltozásait a művészettörténeti korszakok vonatkozásaiban
- összefüggéseiben ismerni a festészeti kifejezőeszközöket az adott korszakok vonatkozásaiban
- felismerni a festészeti stílusok társadalmi, kulturális hátterét
- megnevezni az adott korszak jelentős művészeti központjait, művészcsoportjait, iskoláit, alkotóit
- áttekinteni a jelentős művészeti intézményeket a hazai kortárs művészet intézményrendszerét
- ellátni saját tevékenységének marketing alapfeladatait, illetve megbízni külső szakembert
- munkáit korszerű, igényes megjelenési formában prezentálni
- munkáját digitálisan dokumentálni
- saját szakmai portfólióját folyamatosan bővíteni, fejleszteni
- további szakmai fejlődése érdekében továbbképzéseken és/vagy művészeti egyetemen továbbtanulni

A Festő szakirány heti óraszámai a 2 évfolyamos nappali képzésben

Program- követelmény modulok	Tantárgyak - témakörök	A tantárgyak heti óraszámai évfolyamonként		Heti óraszám összesen
		1/13.	2/14.	
1. Művészetelmélet és ábrázolás	Művészettörténet	4	2	6
	Művészettörténet a 19. századig			
	20. századi művészettörténet			
	Kortárs művészet és szakmai környezet			
	Rajz, festés, mintázás	5	5	10
	Látvány utáni ábrázolás és formaképzés			
	Emberábrázolás			
	Ember és tér			
	Térábrázolási rendszerek			
2. Tervezés és technológia	Anyagismeret	3		3
	Anyagismeret			
	Manuális gyakorlatok			
	Tervezés és gyakorlat	3	3	6
	Bevezetés a tervezési és alkotási folyamatokba			
3. Szakmai kommunikáció	Prezentáció		2	2
	A prezentáció manuális és digitális formái			
	Tipográfiai alapok			
	Szóbeli kommunikáció			
	Szakmai idegen nyelv	4	4	8
	Nyelvi készségfejlesztés			
	Művészeti, szakmai tájékozódás idegen nyelven			
	Szakmai tevékenység bemutatása			
4. Festészet	Festészet elmélet	6	6	12
	Színelmélet			
	Technológiai alapismeretek			
	Magyar festészettörténet			
	Kortárs magyar festészet			
	Festészet gyakorlat	10	13	23
	Akvarellfestés gyakorlata			
	Tempera és akrilfestés gyakorlata			
	Olajfestés gyakorlata			
	Alkalmazott festészeti technikák			

	A festészet határterületei, a kortárs művészet módszerei			
	Önálló kompozíció létrehozása			
Heti óraszám összesen nappali munkarendben		35	35	70
Éves óraszám összesen nappali munkarendben		1260	1085	2345
Tanítási hetek száma		36	31	67

A Festő szakirány éves óraszámai a 2 évfolyamos nappali képzésben

Program- követelmény modulok	Tantárgyak - témakörök	A tantárgyak heti óraszámai évfolyamonként		Heti óraszám összesen
		1/13.	2/14.	
1. Művészetelmélet és ábrázolás	Művészettörténet	144	62	206
	Művészettörténet a 19. századig	36		36
	20. századi művészettörténet	36	31	67
	Kortárs művészet és szakmai környezet	72	31	103
	Rajz, festés, mintázás	180	155	335
	Látvány utáni ábrázolás és formaképzés	36	31	67
	Emberábrázolás	36	31	67
	Ember és tér	36	31	67
	Térábrázolási rendszerek	72	62	134
2. Tervezés és technológia	Anyagismeret	108		108
	Anyagismeret	54		54
	Manuális gyakorlatok	54		54
	Tervezés és gyakorlat	108	93	201
	Bevezetés a tervezési és alkotási folyamatokba	108	93	201
3. Szakmai kommunikáció	Prezentáció		62	62
	A prezentáció manuális és digitális formái		15	15
	Tipográfiai alapok		31	31
	Szóbeli kommunikáció		16	16
	Szakmai idegen nyelv	144	124	268
	Nyelvi készségfejlesztés	72	62	134
	Művészeti, szakmai tájékozódás idegen nyelven	36	31	97
	Szakmai tevékenység bemutatása	36	31	67
4. Festészet	Festészet elmélet	216	186	402
	Színelmélet	36	31	67

	Technológiai alapismeretek	36	31	67
	Magyar festészettörténet	72	62	134
	Kortárs magyar festészet	72	62	134
	Festészet gyakorlat	360	403	763
	Akvarellfestés gyakorlata	72	62	134
	Tempera és akrilfestés gyakorlata	72	62	134
	Olajfestés gyakorlata	72	62	134
	Alkalmazott festészeti technikák	72	62	134
	A festészet határterületei, a kortárs művészet módszerei	36	93	129
	Önálló kompozíció létrehozása	36	62	98
Éves óraszám összesen nappali munkarendben		1260	1085	2345
Heti óraszám összesen nappali munkarendben		35	35	70
Tanítási hetek száma		36	31	67

4.1.2.5. Szobrász szakirány 2 évfolyamos nappali képzés

A szakképesítés alapadatai

Megnevezés	Alapadatok
A szakképesítés azonosító száma	4 0213 01
A szakképesítés megnevezése	Képző- és iparművészeti munkatárs
Szakirány megnevezése	Szobrász
Tanulmányi terület	Művészet
Párhuzamos szakgimnáziumi oktatásban az évfolyamok száma	5
Érettségire épülő szakgimnáziumi évfolyamok száma	2
Európai Képesítési Keretrendszer (EKKR) szerinti szint	4
Magyar Képesítési Keretrendszer (MKKR) szerinti szint	4
Digitális Kompetencia Keretrendszer szerint	4

A szakképesítéssel ellátható legjellemzőbb munkaterület, tevékenység vagy munkakör leírása

- A szobrász széleskörű rajzi- és plasztikai tudással, művészettörténeti, szobrásztörténeti és technológiai ismeretekkel rendelkező szakember, aki a szoborkészítés különböző feladatait tervezői szemlélettel, önállóan, alkotó módon valósítja meg.
- Szoborkészítés során egyaránt ismeri és tudatosan alkalmazza a hagyományos és korszerű technológiákat.

- Egyéni elképzelés, vagy a megrendelés szerint, a szobrászat különféle műfajaiban tervez, képes kézi- és gépi eljárással plasztikát készíteni.
- Munkája során információkat, inspirációs anyagot gyűjt, terveket, vázlatokat, modelleket készít.
- Elkészíti a sorozatgyártásra szánt plasztika gipsz modelljét és sokszorosító formáit.
- Végig viszi vagy összehangolja a szoborkészítés egyes folyamatát.
- Terveit, elkészült munkáit prezentálja, archiválja, kapcsolatot tart a megrendelőivel és szakmaipartnereivel.
- Felsőfokú tanulmányait a különböző művészeti vagy műszaki egyetemeken folytatja.

A szakképesítéssel rendelkező képes

- átlátni az adott megbízói vagy önálló szobrász feladat célját és volumenét
- felmérni az adott feladatok anyagszükségletét, előállítási módját, technikáját és költségeit
- alkalmazni a szobrász történeti és a kortárs művészeti ismereteit
- anyag- és technológiai ismereteit kreatív módon felhasználni
- beszerezni, megrendelni a szükséges alapanyagokat, kézi szerszámokat, technikai eszközöket
- megszervezni a szükséges technológiai háttérrel vagy kialakítani az önálló műhelyfeltételeket
- hagyományos és számítógépes módszerekkel rajzokat, terveket készíteni
- a szoborkészítéshez előzetes formatanulmányokat készíteni
- együttműködni a szobrászat, különböző területein dolgozó szakembereivel
- megrendelésre vagy önálló elképzelések szerint egyedi és kis szériában gyártott szobrokat, érmeket, domborművet készíteni
- sokszorosított plasztika előállításához különböző rendeltetésű sokszorosító formákat készíteni
- szakszerűen kiegészíteni, retusálni sérült épületplasztikai elemeket
- ellenőrizni a szobrászati alapanyagok cél szerinti felhasználhatóságát
- azonosítani a szobrászatban használt anyagok tulajdonságait
- szakszerűen használni a szobrászatban alkalmazott eszközöket
- modellt, maketteket készíteni
- egyeztetni a megbízóval vagy munkaadóval
- ütemezni, összehangolni az egyes részfeladatokat, egyeztetni a partnerekkel
- megtervezni, felügyelni a szoborkészítés folyamatát
- alkalmazni a szoborkészítés különböző módjait
- szakszerűen berakni és működtetni az égetőkemencét
- a kézi és gépi szerszámokat, berendezéseket a technológiai előírások figyelembevételével, az egészség- és környezetvédelmi előírásoknak megfelelően használni
- minőségi garanciát vállalni a megrendelt plasztika vagy szobrászati tevékenység iránt

- ellátni saját tevékenységének marketing alapfeladatait, illetve megbízni külső szakembert
- munkáit korszerű, igényes megjelenési formában prezentálni
- saját szakmai portfólióját folyamatosan bővíteni, fejleszteni
- további szakmai fejlődése érdekében továbbképzéseken és/vagy művészeti egyetemen továbbtanulni

A Szobrász szakirány heti óraszámai a 2 évfolyamos nappali képzésben

Program- követelmény modulok	Tantárgyak - témakörök	A tantárgyak heti óraszámai évfolyamonként		Heti óraszám összesen
		1/13.	2/14.	
1. Művészetelmélet és ábrázolás	Művészettörténet	4	2	6
	Művészettörténet a 19. századig			
	20. századi művészettörténet			
	Kortárs művészet és szakmai környezet			
	Rajz, festés, mintázás	5	5	10
	Látvány utáni ábrázolás és formaképzés			
	Emberábrázolás			
	Ember és tér			
	Térábrázolási rendszerek			
2. Tervezés és technológia	Anyagismeret	3		3
	Anyagismeret			
	Manuális gyakorlatok			
	Tervezés és gyakorlat	3	3	6
	Bevezetés a tervezési és alkotási folyamatokba			
3. Szakmai kommunikáció	Prezentáció		2	2
	A prezentáció manuális és digitális formái			
	Tipográfiai alapok			
	Szóbeli kommunikáció			
	Szakmai idegen nyelv	4	4	8
	Nyelvi készségfejlesztés			
	Művészeti, szakmai tájékozódás idegen nyelven			
	Szakmai tevékenység bemutatása			
4. Szoborkészítés	Szobrász szakmai elmélet	6	6	12
	Szobrász szaktörténet			

	Szobrászati technológia			
	Szobrász szakmai gyakorlat	10	13	23
	Mintázás gyakorlat			
	Sokszorosító eljárások			
	Szobortervezés és kivitelezés			
Heti óraszám összesen nappali munkarendben		35	35	70
Éves óraszám összesen nappali munkarendben		1260	1085	2345
Tanítási hetek száma		36	31	67

A Szobrász szakirány éves óraszámai a 2 évfolyamos nappali képzésben

Program- követelmény modulok	Tantárgyak - témakörök	A tantárgyak heti óraszámai évfolyamonként		Heti óraszám összesen
		1/13.	2/14.	
1. Művészetelmélet és ábrázolás	Művészettörténet	144	62	206
	Művészettörténet a 19. századig	36		36
	20. századi művészettörténet	36	31	67
	Kortárs művészet és szakmai környezet	72	31	103
	Rajz, festés, mintázás	180	155	335
	Látvány utáni ábrázolás és formaképzés	36	31	67
	Emberábrázolás	36	31	67
	Ember és tér	36	31	67
	Térábrázolási rendszerek	72	62	134
2. Tervezés és technológia	Anyagismeret	108		108
	Anyagismeret	54		54
	Manuális gyakorlatok	54		54
	Tervezés és gyakorlat	108	93	201
	Bevezetés a tervezési és alkotási folyamatokba	108	93	201
3. Szakmai kommunikáció	Prezentáció		62	62
	A prezentáció manuális és digitális formái		15	15
	Tipográfiai alapok		31	31
	Szóbeli kommunikáció		16	16
	Szakmai idegen nyelv	144	124	268
	Nyelvi készségfejlesztés	72	62	134
	Művészeti, szakmai tájékozódás idegen nyelven	36	31	97

	Szakmai tevékenység bemutatása	36	31	67
4. Szoborkészítés	Szobrász szakmai elmélet	216	186	402
	Szobrász szaktörténet	108	93	201
	Szobrászati technológia	108	93	201
	Szobrász szakmai gyakorlat	360	403	763
	Mintázás gyakorlat	108	124	232
	Sokszorosító eljárások	108	124	232
	Szobortervezés és kivitelezés	144	155	299
Éves óraszám összesen nappali munkarendben		1260	1085	2345
Heti óraszám összesen nappali munkarendben		35	35	70
Tanítási hetek száma		36	31	67

Megjegyzés: Az esti képzésben az óraszámok a nappali képzés óraszámainak a fele.

4.1.3. A Táncos II. szakképesítés Kortárs-, modern táncos szakirányának közismereti és szakmai óratervei nappali, felmenő rendszerben

4.1.3.1. Kortárs-, modern táncos szakirány nappali 5 évfolyamos képzés

Közismereti és szakmai óraterv a 9-13. évfolyamon, nappali képzésben – felmenő rendszerben

Tantárgyak			Évfolyamok				
			9.	10.	11.	12.	5/13.
Magyar nyelv és irodalom			4	4+1	4	4+1	
Idegen nyelv (első élő idegen nyelv)			4	4	4	4	4
Matematika			3	3+1	3+1	3+1	
Történelem			2	2	3	3	
Állampolgári ismeretek			-	-	-	1	
Digitális kultúra			2	1	1	-	
Művészetek (szakmai órákra felhasználható)			1	1	1	-	
Testnevelés			5	5	5	5	
Közösségi nevelés			1	1	1	1	
Természet- tudományos képzés óraszám	B	Komplex természettudomány	3	-	-	-	
		Érettségi tárgyból felkészítésre használható szabad órakeret	-	2	1	2	
Szabadon tervezhető órakeret „B” (szakmai órákra felh.)			1	2	3	3	
Klasszikus balett			2				4
Kortárs- modern technikák alapjai I.			2				2
Kortárs- modern technikák II.			2		1		2

Tánctechnikai specializáció I.		1	1	2	5
Tánctechnikai specializáció II.		2	2	2	4
Kreatív módszerek		2	2	2	3
Színészmesterség		1	2	2	2
Zeneismeretek	2	2			2
Anatómia	1	2			1
Bevezetés a tánc történetbe	1	2	2	2	3
Repertoire			2		2
Szakmai idegen nyelv				1	1
Szakmai tantárgy óraszámai	8	9	8	8	31
Rendelkezésre álló órakeret/hét	34	34	34	34	35
A heti 40 órás időkeretig felhasználható heti óraszám	6	6	6	6	
Maximális heti órakeret	40	40	40	40	35
Tanítási hetek száma	36	36	36	31	31
Éves összes óraszám	1224	1224	1224	1054	1085

4.1.3.2.A Táncos II. szakképesítés Kortárs-, modern táncos szakirányának szakmai óratervei érettségire épülő 2 évfolyamos képzésben

A szakképesítés alapadatai

Megnevezés	Alapadatok
A szakképesítés azonosító száma	4 0115 09
A szakképesítés megnevezése	Táncos II.
Szakirány megnevezése	Kortárs-, modern táncos
Tanulmányi terület	Művészet
Érettségire épülő szakgimnáziumi évfolyamok száma	2
Európai Képesítési Keretrendszer (EKKR) szerinti szint	4
Magyar Képesítési Keretrendszer (MKKR) szerinti szint	4
Digitális Kompetencia Keretrendszer szerinti szint	4

A szakképesítéssel ellátható legjellemzőbb munkaterület, tevékenység vagy munkakör leírása

- A táncos olyan egyetemes műveltséggel, magas fokú mozgáskultúrával, tánctechnikai tudással és előadói képességgel rendelkező szakember, aki kifejezően igényesen valósít meg, ad elő színpadi szóló vagy kartinanci feladatokat.

- A kortárs-modern táncos tevékenységét a kortárs– modern tánc, a színpadi tánc területén fejti ki és hazai, illetve külföldi környezetben gyakorolja.
- Balett társulatoknál, kortárs- modern együtteseknél, táncszínházi társulatoknál, valamint egyéb színházaknál végezheti művészeti tevékenységét, illetve munkát vállalhat az amatőr táncművészeti élet színterein is.
- A táncos feladatát a munkaadó szakmai vezetőjének irányításával végzi, és/vagy vállalt feladatait a megbízó elvárásai szerint önálló tevékenység keretein belül látja el.
- A táncművészet régi és új alkotásait képes a saját egyéniségével gazdagítva interpretálni a közönség számára.

A szakképesítéssel rendelkező képes

- ✓ rendezői, koreográfusi instrukciókat értelmezni; megvalósítani
- ✓ próbarendet, értelmezni
- ✓ fizikálisan és mentálisan felkészülni a gyakorlatokra, próbákra és előadásokra
- ✓ gyakorlaton részt venni - próbán részt venni - új darabokat betanulni
- ✓ régidarabokat felújítani - markírozni (lejáró próbán részt venni)
- ✓ színpadot bejágni - főpróbán részt venni
- ✓ az új szakmai törekvéseknek megfelelni
- ✓ előadásokban részt venni
- ✓ vendégszerepléseken, tájelőadásokon, turnékon részt venni
- ✓ mindenütt és mindenkor megfelelő felkészültséggel, ugyanolyan intenzitással táncolni.

Elvárás a megfelelő tánctechnikai tudás birtoklása, fizikai és lelki állóképesség, színpadi szerepformálási képesség, előadókészség, stílusérzék, muzikalitás, harmonikus mozgáskoordináció, elhivatottság, motiváltság, intenzív munkavégzés, kreativitás, ötletgazdagság, emlékezőképesség (ismeret- megőrzés), önfegyelem, felelősségtudat, együttműködő készség, kommunikáció

A professzionális táncos olyan szakember, aki a magas szintű szakmai tudásával színházak tánckarában, nemzeti és kiemelt balett- és táncegyüttesekben, vagy független együttesekben képes munkát vállalni, és a magas színvonalú produkciók létrehozásában aktívan részt venni.

A táncművészet elsősorban az egyetemes kultúra hagyományainak megőrzését szolgálja, amihez a képzett táncos a művészeti tevékenységével hozzájárul.

A tánc a nagyközönség igényeinek megfelelően a kulturális, szórakoztatási és szabadidős tevékenységek ágazatába tartozik, melynek értelmében a táncos tevékenysége nem csak az értékmegőrzés szempontjából fontos, de a közösségben, társadalomban vállalt szerepe is meghatározó.

A táncoktatásban nevelkedett ember egy komplex oktatásban vesz részt, amely az egyetemes tudást és a művészetekben való eligazodást együttesen biztosítja.

A tánctanulás olyan kompetenciákat ad, amelyek az élet többi területein is sikeres tevékenységek eléréséhez vezetnek. Magas szintű fizikai képességeket, a külvilágra és a

közösségre való érzékeny figyelmet, magas fokú munkabírást, állandó ön-kontrollt, valamint a rugalmas, nyitott munkához való hozzáállást biztosít. Az egész életen át tartó tanulás a magas szakmai szint elérésének velejárója, valamint a professzionális táncos sikeres karrier elérésének feltétele.

A táncos szakmában gyakran a pedagógiai, segítő, vagy gyógyító területeken lévő továbbtanulás jellemző.

A társadalomban vállalt szerep ilyen értelemben további értékeket teremt. Helyi, országos és nemzetközi szinten a színházakban, kulturális intézményekben, oktatási intézményekben, illetve a szórakoztató iparban is értéknövelő tevékenységeket végez a táncos szakmát magas szinten művelő munkavállaló.

A szaktudása, a magas szinten fejlett kommunikációs képessége (a metakommunikáció és kommunikáció együttes kombinációja) a kulturális intézményekben való szervezői, rendezői, tanácsadói tevékenységekben is alkalmassá teszi a munkavállalásra.

A Kortárs-, modern táncos szakirány heti óraszámai a 2 évfolyamos nappali képzésben

Tantárgyak	Témakörök	A tantárgyak heti óraszámai évfolyamonként		Heti óraszám összesen
		1/13.	2/14.	
Klasszikus balett	Klasszikus balett	2	11	13
	Klasszikus balett I.			
	Klasszikus balett II.			
	Klasszikus balett III.			
	Klasszikus balett IV.			
	Klasszikus balett IV.			
Kortárs- modern technikák alapjai I.	Kortárs- modern technikák alapjai I.	4	0	4
	Horton tánctechnika alapjai.			
	Graham tánctechnika alapjai.			
	Tradicionális Limon tánctechnika alapjai.			
Kortárs- modern technikák II.	Kortárs- modern technikák II.	5	0	5
	Kontakttánc technika			
	Jazztánc technika			
	Egyéb kortárs-modern tánctechnikák			
Tánctechnikai specializáció I.	Tánctechnikai specializáció I.	4	4	8
	Horton tánctechnika			
	Graham tánctechnika			
	Limon és egyéb kortárs-modern tánctechnikák			
Tánctechnikai specializáció II.	Tánctechnikai specializáció II.	4	4	8
	Kontakt/Partnering/Lifting tánctechnikák			

	Jazz és egyéb kortárs-modern tánctechnikák			
	Kombinációk/koreográfiák			
Kreatív módszerek	Kreatív módszerek	1	4	5
	Improvizáció/Kompozíció			
Színészmesterség	Színészmesterség	2	0	2
	Dráma és színház formanyelvének tanulmányozása			
	Színházi műfajok és stílusok tanulmányozása			
Zeneismeretek	Zeneismeretek	1	1	2
	Zenetörténet			
	Ritmus			
Anatómia	Anatómia	0	1	1
	Sejt, szövettan			
	Nyirokrendszer, emésztőrendszer és légzőszervrendszer			
	Idegrendszer			
	Az emberi test csontjai, ízületei, szalagjai, Az emberi test izomzata			
Bevezetés a tánc történetbe	Bevezetés a tánc történetbe	8	1	9
	A táncművészet eredete a reneszánsz táncművészet korszakáig			
	Az udvari balett kialakulásától a reformkori magyar táncéletig			
	A romantika másodvirágzásától az újítókig			
	Kitekintés a külföldi és hazai alkotók munkájára a XX. században			
	Táncműelemzés			
Repertoire	Repertoire	0	5	5
	9/1. évfolyam anyagához tartozó tartalmaknak gyakorlása szerepben		1	
	10/2. évfolyam anyagához tartozó tartalmaknak gyakorlása szerepben		1	
	11/3. évfolyam anyagához tartozó tartalmaknak gyakorlása szerepben		1	
	12/4 évfolyam anyagához tartozó tartalmaknak gyakorlása szerepben		1	
	13/5. évfolyam anyagához tartozó tartalmaknak gyakorlása szerepben		1	
Szakmai idegen nyelv	Szakmai idegen nyelv	4	4	8
	Nyelvtani rendszerezés 1. és 2.			

	Nyelvtani készségfejlesztés			
	Munkavállalói szókincs			
Heti óraszám összesen nappali munkarendben		35	35	70
Éves óraszám összesen nappali munkarendben		1260	1085	2345
Tanítási hetek száma		36	31	67

A Kortárs-, modern táncos szakirány éves óraszámai a 2 évfolyamos nappali képzésben

Tantárgyak	A tantárgyak éves óraszámai évfolyamonként		Éves óraszám összesen
	1/13.	2/14.	
Klasszikus balett	72	341	413
Kortárs- modern technikák alapjai I.	144		144
Kortárs- modern technikák II.	180		180
Tánctechnikai specializáció I.	144	124	268
Tánctechnikai specializáció II.	144	124	268
Kreatív módszerek	36	124	160
Színészmesterség	72		72
Zeneismeretek	36	31	67
Anatómia		31	31
Bevezetés a tánc történetbe	288	31	319
Repertoire		155	155
Szakmai idegen nyelv	144	124	268
Éves óraszám összesen nappali munkarendben	1260	1085	2345
Heti óraszám összesen nappali munkarendben	35	35	70
Tanítási hetek száma	36	31	67

Megjegyzés: Az esti képzésben az óraszámoka nappali képzés óraszámainak a fele.

4.2. A szakképző iskolai szakmai oktatás szakmai óratervei

4.2.1. Gazda szakma óraterve

A szakma alapadatai

Megnevezés	A szakma alapadatai
A szakma megnevezése	Gazda
A szakma azonosító száma	4 0811 17 04
Az ágazat megnevezése	Mezőgazdaság és erdészet
A szakma szakmairányai	• Állattenyésztő, • Növénytermesztő,

	• Lovász
A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje (EKKR)	4
A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje (MKKR)	4
A szakma Digitális Kompetencia Keretrendszer szerinti szintje	4
Ágazati alapoktatás megnevezése	Mezőgazdaság és erdészet ágazati alapoktatás
Kapcsolódó részsakmák megnevezése	• Aranykalászos gazda, • Állatgondozó • Mezőgazdasági munkás
Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama	• Szakképző iskolai oktatásban: 140 óra, • Kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítésben: 140 óra
Szakmai oktatás (ágazati alapoktatás és szakirányú oktatás együttes) foglalkozásainak száma (egybefüggő szakmai gyakorlat nélkül)	Tanulói jogviszonyban: • 3 éves szakképző iskolai oktatásban legalább 2100 óra megtartott foglalkozás (közismereti tartalom nélkül), • 2 éves kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítésben legalább 2100 óra megtartott foglalkozás Felnőttképzési jogviszonyban: • az adott iskola szakmai programjában felnőttképzési jogviszonyban folyó oktatásra meghatározott foglalkozásszám, amelynek 1/4-e kötelezően ágazati alapoktatásra fordítandó.
A szakmai oktatás teljes időtartama tanulói és felnőttképzési jogviszonyban egyaránt	az előző pontban található óraszámok az egybefüggő gyakorlattal együtt

A szakma keretében ellátható legjellemzőbb tevékenység, valamint a munkaterület leírása

- A Gazda növénytermesztési, kertészeti, állattenyésztési, műszaki, kereskedelmi és gazdasági szakismeretekkel, a munkák végzéséhez szükséges elméleti, fizikai és gyakorlati felkészültséggel rendelkező szakember, alapvető tevékenysége a mezőgazdasági árutermelés és szolgáltatás.
- Táj- és környezetkímélő módon, szakszerű termelési, tenyésztési, tartástechnológiai, elsődleges feldolgozási, tárolási és értékesítési tevékenységet folytat.
- A családi gazdaságok szervezője és fő munkaereje, működteti és irányítja a saját gazdaságát, vagy ellátja más üzemekben a mezőgazdasági tevékenységhez kapcsolódó gépek, eszközök, berendezések üzemeltetési feladatait, elméleti és gyakorlati felkészültségével segíti az új technológiák bevezetését.

- A gazdasági állatok tartási és takarmányozási feladatait végzi, betartja és betartatja az állatjóléti és higiéniai előírásokat, közreműködik a szaporítási (tenyésztési), a prevenciós, a járványvédelmi feladatok végrehajtásában.
- Teljesíti az állatok szakszerű elhelyezésével, gondozásával kapcsolatos szakmai és gazdasági elvárásokat, egyéni/családi vállalkozás esetén ellátja az adminisztrációs és a gazdaság működtetésével kapcsolatos szervezési feladatokat.
- A gazda tevékenységi körének ellátásához szükséges a mezőgazdasági vontató vezetésére érvényes vezetői engedély, amelynek megszerzésére - külön hatósági vizsga keretében - lehetőség van.

Állattenyésztő szakirány

- A gazdasági állatok tartási és takarmányozási feladatait végzi, betartja és betartatja az állatjóléti és higiéniai előírásokat, közreműködik a szaporítási (tenyésztési), a prevenciós, a járványvédelmi feladatok végrehajtásában.
- Teljesíti az állatok szakszerű elhelyezésével, gondozásával kapcsolatos szakmai és gazdasági elvárásokat, egyéni/családi vállalkozás esetén ellátja az adminisztrációs és a gazdaság működtetésével kapcsolatos szervezési feladatokat.
- Betartja a munka-, tűz-, baleset-, és környezet- és természetvédelmi szabályokat, valamint a Mezőgazdasági Biztonsági Szabályzat előírásait.
- A gazda tevékenységi körének ellátásához szükséges a mezőgazdasági vontató vezetésére érvényes vezetői engedély, amelynek megszerzésére - külön hatósági vizsga keretében - a képzés alatt lehetőség van.

Növénytermesztő szakmairány

- A talaj termőképességének, a növényzet környezeti feltételeinek figyelembevételével végzi a növénykultúrák gazdaságos termesztését, a vetés-előkészítéstől a betakarításig vagy az értékesítésig.
- Segíti, egyéni/családi vállalkozás esetén ellátja az adminisztrációs és a gazdaság működtetésével kapcsolatos szervezési feladatokat. Ellátja a növényvédelmi feladatokat a szakmai, környezetvédelmi, egészségügyi és higiéniai követelmények szerint, gondoskodik a vegyszerek kezeléséről, tárolásáról.
- Betartja a munka-, tűz-, baleset- és környezet- és természetvédelmi szabályokat, valamint a Mezőgazdasági Biztonsági Szabályzat előírásait.
- A gazda tevékenységi körének ellátásához szükséges a mezőgazdasági vontató vezetésére érvényes vezetői engedély, amelynek megszerzésére - külön hatósági vizsga keretében - a képzés alatt lehetőség van.

Lovász szakmairány

- A jó gazda gondosságával elvégzi a napi és időszakos istálló munkákat, a lovak takarmányozását, itatását, ápolását.
- Lószerszámokat, eszközöket karbantart, helyesen tárol.
- Előkészíti és részt vesz a lovak szakszerű mozgatásában, a lovak szállításában.
- Megítéli a ló testalakulását és mozgását.

- Megfigyeli, elkülöníti a beteg lovat.
- Szükség szerint értesíti az állatorvost, elsősegélyt nyújt, gondozza és ápolja a beteg állatot.
- Elvégzi a kancák próbáltatását, részt vesz a fedeztetésben, termékenyítésnél.
- Segítséget nyújt ellésnél, gondozza és ápolja az újszülött csikót és a kancát.
- Felkészíti a lovat a bemutatókra, teljesítményvizsgákra, bírálatokra, versenyekre.
- A használati célnak megfelelően kiválasztja a lovat.
- Ló- és fogatszerszámokat, eszközöket kiválaszt, beállít és szakszerűen használ.
- Lovat elővezet, felszerel.
- A szakágnak, használatnak megfelelően felnyergeli-felszerszámozza a hátsolovat.
- Egyénileg és csoportban, mindhárom jármódban lovagol, betartja a lovardai rendet, képes alapszintű díjlovagló programok lovaglására.
- A lovas versenyeknek megfelelően felépíti és berendezi a lovaspályát.
- Fogatlovat szerszámoz, befog, kifog.
- A szerszámot, kocsit ellenőrzi, előkészíti, karbantartja.
- A kocsitípusokat kiválasztja.
- Tanpályán, négyszögben, terepen és közúton kettesfogatot hajt.
- Alapszintű díjhajtó program hajtására képes.
- Betartja a lovas etikai szabályokat, a lógondozás, a lótenyésztés és a lóhasználat munkavédelmi és környezetvédelmi szabályait.
- Betartja a munka-, tűz-, baleset-, és környezet- és természet- védelmi szabályokat, valamint a Mezőgazdasági Biztonsági Szabályzat előírásait.

Az ágazati alapoktatás szakmai követelményeinek leírása

- Az alapoktatást követően a tanuló egyszerű meteorológiai megfigyeléseket végez, adatokat gyűjt, jellemzi az időjárási elemeket, meghatározza adott hely klimatikus viszonyait.
- Elvégzi a talajok egyszerű, helyszíni fizikai, kémiai, biológiai vizsgálatait, megfigyeli a talajképződés jegyeit, jellemző folyamatait, a talajhibákat, meghatározza a talajjavítás és a talajvédelem lehetőségeit.
- A sejttan, szövettan, morfológia, rendszertan alapján növények szaporítását végzi.
- Felveszi a gazdasági állatok testméreteit, vizsgálja külső értékmérő tulajdonságait és viselkedésüket.
- Irányítás mellett kezeli a mezőgazdasági erőgépeket és elvégzi napi karbantartásukat.
- Használja a földmérésben alkalmazott hossz-, terület mértékegységeket, méretarányt, területet számít.
- Térképet olvas, alapvető földügyi adatokat azonosít és gyűjt.
- A mérések során digitális mérőeszközöket használ.
- Munkája során alkalmazza az ágazati munka-, tűz-és környezetvédelmi előírásokat, valamint figyelembe veszi a biológiai sokféleség megőrzési szempontokat

A szakképzésbe történő belépés feltételei

Megnevezés	A belépés feltételei
Iskolai előképzettség	3 éves, nappali munkarendben: • alapfokú iskolai végzettség 2 éves, kizárólag szakmára felkészítő oktatásban: • az, aki a közismereti kerettantervnek a középiskola kilencedik és tizedik évfolyamára vonatkozóan előírt követelményeit teljesítette vagy középfokú végzettséggel rendelkezik, • kizárólag felnőttképzési jogviszonyban az, aki alapfokú végzettséggel rendelkezik.
Alkalmassági követelmények	
Foglalkozás-egészségügyi alkalmassági vizsgálat:	szükséges
Pályaalkalmassági vizsgálat a szakirányú oktatás megkezdése előtt	Állattenyésztő és Növénytermesztő szakmairány: járművezetéshez szükséges egészségügyi alkalmasság szükséges Lovász szakmairány: nem szükséges

4.2.1.1. Gazda - Állattenyésztő szakmairány óraterve

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszámát az évfolyamonként a 3 évfolyamos és a 2 évfolyamos nappali képzésre, tanulói jogviszonyban éves óraszámokkal

Tanulási területek	Tantárgyak	A háromévfolyamos képzés			Összes óraszám	Szakmai képzés		Összes óraszám
		Évfolyamok				Évfolyamok		
		1/9.	2/10.	3/11.		1.	2.	
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	36			36	18		18
	Álláskeresés	10			10	5		5
	Munkajogi alapismeretek	10			10	5		5
	Munkaviszony létesítése	10			10	5		5
	Munkanélküliség	6			6	3		3

Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv			62	62		62	62
	Az álláskeresés lépései, álláshirdetések			11	11		11	11
	Önéletrajz és motivációs levél			20	20		20	20
	„Small talk” – általános társalgás			11	11		11	11
	Állásinterjú			20	20		20	20
Mezőgazdaság és erdészet ágazati alapoktatás	Általános alapozás	144			144	144		144
	Bevezetés	2			2	2		2
	Éghajlat	19			19	19		19
	Talajtan	21			21	21		21
	Növénytan	21			21	21		21
	Állattan	21			21	21		21
	Géptan	21			21	21		21
	Földmérés	21			21	21		21
	Munka- tűz- és környezetvédelem	18			18	18		18
	Szakmai alapozás	432			432	414		414
	Szakmai ágazati tevékenységek végzése	150			150	132		132
	Szakmai üzemek, intézmények, cégek látogatása	75			75	75		75
	Szakosító tartalmú előadások hallgatása	76			76	76		76
Agrárvállalkozás	Szakosító tartalmú gyakorlatok tanüzemekben, tangazdaságokban, képzőközpontokban	131			131	131		131
	Tanulási terület összes óraszám	576			576	558		558
	Agrárvállalkozási ismeretek		72	62	134	36	62	98
	Közgazdasági és pénzügyi alapfogalmak		12		12	6		6
	A mezőgazdasági vállalkozással és tevékenységgel kapcsolatos fogalmak		40		40	20		20
	A gazdálkodáshoz kapcsolódó fogalmak		20		20	10		10
	Vállalkozási ismeretek			16	16		16	16
Agrárvállalkozás	Mezőgazdasági vállalkozások, termékek marketingje,			16	16		16	16

	értékesítése, beszerzése, készletgazdálkodása							
	Termékértékesítési szerződés			6	6		6	6
	Üzleti terv, fedezeti diagram, fedezeti pont			6	6		6	6
	Fogyasztóvédelmi ismeretek			8	8		8	8
	Európai uniós ismeretek, Közös Agrárpolitika			10	10		10	10
	Tanulási terület összes óraszám		72	62	134	36	62	98
Növénytermesztés	Növénytermesztés		108	123	232	72	93	165
	A növény és környezete		16		16	16		16
	A növénytermesztés alapjai		18		18	18		18
	A talajművelés műveletei		22		22	22		22
	Talajjavítás, talajvédelem, talajmintavétel, talajvizsgálat		16		16	16		16
	Talajművelési rendszerek, talajhasználat		18		18		18	18
	Tápanyagpótlás, trágyázás		14		14		12	12
	A növények szaporítása és vetése		4	32	36		18	18
	Növényápolás és öntözés			48	48		24	24
	Betakarítás és tartósítás, termények tárolása			44	44		21	21
	Részletes növénytermesztés		108	62	170	72	93	165
	A gabonafélék termesztéstechnológiája		66		66	72	8	80
	A hüvelyes növények termesztéstechnológiája		30		30		20	20
	A gyökér- és gumós növények termesztéstechnológiája		12	10	22		16	16
	Az ipari növények termesztéstechnológiája			18	18		16	16
	A szálas- és tömegtakarmányok termesztéstechnológiája			16	16		15	15

	Gyepgazdálkodási ismeretek			18	18		18	18
	Tanulási terület összes óraszám		180	186	304	144	186	330
Kertészet	Zöldségtermesztés		108	62	170	72	93	165
	Általános zöldségtermesztési ismeretek		20		20	20		20
	Termesztés termesztőberendezésben		30		30	30		30
	Burgonyafélék termesztése		22		22	22		22
	Káposztafélék termesztése		16		16		18	18
	Kabakosok termesztése		10	10	20		20	20
	Gyökérzöldségfélék termesztése		10	10	20		18	18
	Hüvelyesek termesztése			10	10		9	9
	Hagymafélék termesztése			10	10		8	8
	Levélzöldségek és egyéb zöldségfélék termesztése			10	10		10	10
	Zöldségfélék áruelőkészítése, tisztítás, elsődleges feldolgozás			12	12		10	10
	Szőlő- és gyümölcstermesztés		72	62	134		93	129
	Általános gyümölcstermesztési ismeretek		24		24	12		12
	A gyümölcstermő növények ápolási munkái		28		28	14		14
	A gyümölcs betakarítása, tárolása, áruelőkészítés		20		20	10		10
	Az almatermésű gyümölcsök termesztése			10	10		10	10
	A csonthéjas gyümölcsök termesztése			6	6		6	6
	A bogyóstermésű gyümölcsök termesztése			12	12		12	12

	Héjas (száraz) termésű gyümölcsök termesztése			6	6		6	6
	Különleges gyümölcsök termesztése			6	6		6	6
	Szőlőtermesztési ismeretek és technológiák		11	12	12		12	12
	A szőlő feldolgozása, alapvető pinceműveletek			10	10		10	10
	Tanulási terület összes óraszám		180	186	366	108	155	263
Állattartás, állattenyésztés	Állattartási ismeretek		72	31	103	72	31	103
	Állat és környezete		12		12	12		12
	Egészség, csökkent termelőképesség, betegség		24		24	24		24
	A betegség gyógykezelése és megelőzése		24		24	24		24
	Az állatok jóléte és az állatvédelem		12		12	12		12
	A gazdasági állatok értékelése			16	16		16	16
	A gazdasági állatok szaporítása, a nemesítés folyamata			15	15		15	15
	Állattenyésztés		72	62	134	72	62	134
	A testtájak csontos alapjai		16		16	16		16
	Az emlősök és a madarak testtájai		14		14	14		14
	A gazdasági állatok emésztőképzőlékének felépítése, az emésztés folyamata és az anyagforgalom		22		22	22		22
	A gazdasági állatok hím és női nemi készülékének anatómiai felépítése és működése, a szaporítás		20		20	20		20
	A szarvasmarha tenyésztése és tartása			14	14		14	14
	Sertés tenyésztése és tartása			12	12		12	12
	A juh és a kecske tartása és tenyésztése			12	12		12	12

	A ló tartása és tenyésztése			12	12		12	12
	Baromfifélék tartása és tenyésztése			12	12		12	12
	Takarmányozástan		72	62	134	72	93	165
	A takarmányozás alapjai		20		20	20		20
	Takarmányismeret		20		20	20		20
	Takarmányok tartósítása, tárolása		16		16	16		16
	A takarmányozás végrehajtása		16	22	38	16	22	38
	Takarmányadag összeállítása			40	40		40	40
	Részletes állattenyésztés		72	93	134	36	124	160
	Szarvasmarha tartása és tenyésztése 2.		32		32	32		32
	Sertés tartása és tenyésztése 2.		32		32	4	28	32
	Juh és kecske tartása és tenyésztése 2.		8	10	18		18	18
	Ló tartása és tenyésztése 2.			28	28		27	27
	Baromfifélék tartása és tenyésztése 2.			24	24		20	24
	Tanulási terület összes óraszám		288	217	505	252	248	500
Géptan	Erőgépek		108	31	139	72	93	165
	Műhelyek felszerelése, mérőeszközök		4		4	4		4
	A műszaki rajz alapfogalmai		20		20	10		10
	Anyagismeret		22		22	12		12
	Gépelemek, szerkezeti egységek		32		32	16		16
	Villamosság a mezőgazdaságban		12		12	12		12
	A mezőgazdasági erőgépek felépítése és működése, a belső égésű motorok		18		18	18		18
	Teljesítményátviteli rendszer			8	8		8	8
	Járószerkezet, kormányzás, fékezés			10	10		10	10
	Mezőgazdasági erőgépek alváza, felépítménye,			8	8		8	8

	elektromos berendezései							
	A precíziós gazdálkodást segítő elektronikai berendezések az erőgépeken			5	5		5	5
	Mezőgazdasági munkagépek		108	62	170	72	124	196
	Munkagépek általános jellemzői		12		12	6		6
	A talajművelés gépei		36		36	18		18
	A tápanyag-visszapótlás gépei		24		24	12		12
	Vető-, ültető- és palántázógépek		12		12	12		12
	A növényvédelem és az öntözés gépei		12		12	12		12
	Szálaskarmány-betakarító gépek		12	6	18	12	6	18
	Szemestermény-betakarító gépek			14	14		14	14
	Gumós növények betakarításának gépei			6	6		6	6
	A szállítás, anyagmozgatás gépei			10	10		10	10
	Állattartás gépei és épületei			26	26		26	26
	Tanulási terület összes óraszám		216	93	309	144	93	237
Kiegészítő tevékenységek	Kiegészítő tevékenység			62	31		62	62
	Higiéniai alapfogalmak			4	4		4	4
	A falusi vendéglátás és a turizmus alapfogalmai			4	4		4	4
	Élelmiszer tartósítási módok			8	8		8	8
	Hagyományos termékfeldolgozás			15	15		15	15
	Tanulási terület összes óraszám			31	31		31	31
Éves óraszámok összesen		612	972	837	2421	1260	1085	2345
Egybefüggő szakmai gyakorlat			140			140		
Szakmai heti óraszámok összesen		17	27	27	71	35	35	70
Közismereti heti óraszámok		17	7	7	31	0	0	0
Heti kötelező óraszám		34	34	34	102	35	35	70

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak óraszama évfolyamonként a 3 évfolyamos és a 2 évfolyamos nappali képzésre éves óraszámokkal

Tanulási területek	Tantárgyak, témakörök	A háromévfolyamos képzés			A képzés összes	Szakmai képzés		A képzés összes
		Évfolyamok				Évfolyamok		
		1/9.	2/10.	3/11.		1.	2.	
Munkavállalói ismeretek		36			36	18		18
Munkavállalói idegen nyelv				62	62		62	62
Mezőgazdaság és erdőszet ágazati alapoktatás	Általános alapozás	144			144	144		144
	Szakmai alapozás	432			432	414		414
Agrárvállalkozási ismeretek			72	62	134	36	62	98
Növénytermesztés	Növénytermesztés		108	124	232	72	93	165
	Részletes növénytermesztés		108	62	170	72	93	165
Kertészet	Zöldségtermesztés		108	62	170	72	93	165
	Szőlő- és gyümölcsstermesztés		72	62	134	36	93	129
Állattartás, állattenyésztés	Állattartási ismeretek		72	31	103	72	31	103
	Állattenyésztés		72	62	134	72	62	134
	Takarmányozástan		72	62	134	72	93	165
	Részletes állattenyésztés		72	93	134	36	124	160
Géptan	Erőgépek		108	31	139	72	93	165
	Mezőgazdasági munkagépek		108	62	160	72	124	196
Kiegészítő tevékenység				62	31		62	62
Éves óraszámok összesen		612	972	837	2421	1260	1085	2345

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak óraszama évfolyamonként a 3 évfolyamos és a 2 évfolyamos nappali képzésre heti óraszámokkal

Tanulási területek	Tantárgyak, témakörök	A háromévfolyamos képzés			Összes óraszám	Szakmai képzés		Összes óraszám
		Évfolyamok				Évfolyamok		
		1/9.	2/10.	3/11.		1.	2.	
Munkavállalói ismeretek		1			1	0,5		0,5
Munkavállalói idegen nyelv				2	2		2	2
Mezőgazdaság és erdőszet ágazati alapoktatás	Általános alapozás	4			4	4		4
	Szakmai alapozás	12			12	11,5		11,5
Agrárvállalkozási ismeretek			2	2	4	1	2	3
Növénytermesztés	Növénytermesztés		3	4	7	2	3	5
	Részletes növénytermesztés		3	2	5	2	3	5
Kertészet	Zöldségtermesztés		3	2	5	2	3	5
	Szőlő- és gyümölcstermesztés		2	2	4	1	3	4
Állattartás, állattenyésztés	Állattartási ismeretek		2	1	3	2	1	3
	Állattenyésztés		2	2	4	2	2	4
	Takarmányozástan		2	2	4	2	3	5
	Részletes állattenyésztés		2	3	5	1	4	5
Géptan	Erőgépek		3	1	4	2	3	5
	Mezőgazdasági munkagépek		3	2	5	2	4	6
Kiegészítő tevékenység				2	2		2	2
Heti óraszámok összesen		17	27	27	71	35	35	70
Közismereti óraszámok		17	7	7	31	-	-	-
Heti kötelező óraszám		34	34	34	102	35	35	70

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak óraszámja évfolyamonként a 3 évfolyamos és a 2 évfolyamos nappali képzésre heti óraszámokkal

Tanulási területek	Tantárgyak	A háromévfolyamos képzés			Összes óraszám	Szakmai képzés		Összes óraszám
		Évfolyamok				Évfolyamok		
		1/9.	2/10.	3/11.		1.	2.	
Munkavállalói ismeretek		1			1	0,5		0,5
Munkavállalói idegen nyelv				2	2		2	2
Mezőgazdaság és erdészet ágazati alapoktatás	Általános alapozás	4			4	4		4
	Szakmai alapozás	12			12	11,5		11,5
Agrárvállalkozási ismeretek			2	2	4	1	2	3
Növénytermesztés	Növénytermesztés		3	4	7	2	3	5
	Részletes növénytermesztés		3	2	5	2	3	5
Kertészet	Zöldségtermesztés		3	2	5	2	3	5
	Szőlő- és gyümölcsstermesztés		2	2	4	1	3	4
Állattartás, állattenyésztés	Állattartási ismeretek		2	1	3	2	1	3
	Állattenyésztés		2	2	4	2	2	4
	Takarmányozástan		2	2	4	2	3	5
	Részletes állattenyésztés		2	3	5	1	4	5
Géptan	Erőgépek		3	1	4	2	3	5
	Mezőgazdasági munkagépek		3	2	5	2	4	6
Kiegészítő tevékenység				2	2		2	2
Heti óraszámok összesen		17	27	27	71	35	35	70
Közismereti óraszámok		17	7	7	31	-	-	-
Heti kötelező óraszám		34	34	34	102	35	35	70

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak heti óraszám a 2 évfolyamos esti munkarendben tanulói és felnőttképzési jogviszonyban

Tanulási területek	Tantárgyak	Szakmai képzés		A képzés összes óraszám
		Évfolyamok		
		1.	2.	
Munkavállalói ismeretek		0,25		0,25
Munkavállalói idegen nyelv			1	1
Mezőgazdaság és erdészet ágazati alapoktatás	Általános alapozás	2		2
	Szakmai alapozás	5,75		5,75
Agrárvállalkozási ismeretek		0,5	1	1,5
Növény- termesztés	Növénytermesztés	1	1,5	2,5
	Részletes növénytermesztés	1	1,5	2,5
Kertészet	Zöldségtermesztés	1	1,5	2,5
	Szőlő- és gyümölcstermesztés	0,5	1,5	2
Állattartás, állattenyésztés	Állattartási ismeretek	1	0,5	1,5
	Állattenyésztés	1	1	2
	Takarmányozástan	1	1,5	2,5
	Részletes állattenyésztés	0,5	2	2,5
Géptan	Erőgépek	1	1,5	2,5
	Mezőgazdasági munkagépek	1	2	3
Kiegészítő tevékenység			1	1
Heti óraszámok összesen		17,5	17,5	35

4.2.1.2. Gazda - Lovász szakmairány óraterve

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszám a 3 évfolyamos és a 2 évfolyamos nappali képzésre éves óraszámokkal

Tanulási területek	Tantárgyak, témakörök	A háromévfolyamos képzés			Összes óraszám	Szakmai képzés		Összes óra-szám
		Évfolyamok				Évfolyamok		
		1/9.	2/10.	3/11.		1.	2.	
Munkavállalói	Munkavállalói ismeretek	36			36	36		36
	Álláskeresés	10			10	10		10

	Munkajogi alapismeretek	10			10	10		10
	Munkaviszony létesítése	10			10	10		10
	Munkanélküliség	6			6	6		6
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv			62	62		62	62
	Az álláskereső lépései, álláshirdetések			11	11		11	11
	Önéletrajz és motivációs levél			20	20		20	20
	„Small talk” – általános társalgás			11	11		11	11
	Állásinterjú			20	20		20	20
Mezőgazdaság és erdészeti ágazati alapkutatás	Általános alapozás	144			144	144		144
	Bevezetés	2			2	2		2
	Éghajlat	19			19	19		19
	Talajtan	21			21	21		21
	Növénytan	21			21	21		21
	Állattan	21			21	21		21
	Géptan	21			21	21		21
	Földmérés	21			21	21		21
	Munka- tűz- és környezetvédelem	18			18	18		18
	Szakmai alapozás	432			432	432		432
	Szakmai ágazati tevékenységek végzése	150			150	150		150
	Szakmai üzemek, intézmények, cégek látogatása	75			75	75		75
	Szakszöveg tartalmú előadások hallgatása	76			76	76		76
	Szakszöveg tartalmú gyakorlatok tanüzemekben, tangazdaságokban, képzőközpontokban	131			131	131		131
	Tanulási terület összes óraszám	576			576	576		576
Lógondozási feladatok	Lótartás és takarmányozás		288	186	464	180	310	490
	A ló környezeti igényei		28	16	44	24	32	56
	A ló ápolása		62	46	108	40	74	114
	A ló elhelyezése, istállórend		62	46	108	32	64	96
	Takarmányismeret, a ló takarmányozása		80	46	126	44	96	140
	A ló mozgatása		28	16	44	40	12	52

	A lószerszámok ismerete és karbantartása		28	16	44		32	32
	Anatómia és egészségstan		180	93	273	108	124	232
	A ló felépítése, mozgása, szervei		40		40	36		36
	A ló testalakulásának megítélése		39		39	60		60
	Egészséges és beteg ló életjelenségei		39		39	12	38	50
	A ló gyakoribb betegségei		26	47	73		34	34
	Sérült, beteg ló kezelése		36	46	82		52	52
	Tanulási terület összes óraszám		468	279	747	180	434	614
Lótenyésztés	Lótenyésztés		144	186	330	72	155	227
	A ló kialakulása, házasítása		18		18	12		12
	A lófajták		36		36	26		26
	A lovak tenyésztése		40	68	108	10		10
	A ló küllemi bírálata, értékmérő tulajdonságai		28	64	92		65	65
	Lovas viselkedéskultúra			54	54		65	65
	A ló tartásának, tenyésztésének biztonságtechnikája		22		22	24	25	49
	Tanulási terület összes óraszám		144	186	330	72	155	227
Lóhasználat	Fogathajtás		180	155	235	144	217	361
	A fogathajtás szerszámai, eszközei, előkészületei		46	16	52	36	20	56
	Fel- és leszerszámozás, be és kifogás		30	16	40	22	36	58
	Kocsik, hintók felépítése és karbantartása		24	24	48	24	20	44
	A fogathajtás alapjai		22	24	36	32	57	89
	Fogathajtási feladatok		36	39	75	30	36	66
	A ló használata fogatban, versenyzési ismeretek		22	36	58		48	48
	Lovaglás		180	155	335	162	217	279
	Felkészülés a lovaglásra		34	16	40	36	20	56
	Szerszámismeret		36	16	52	34	36	70
	A lovaglás alapjai		34	15	39	24	20	44
	Lovaglási feladatok		36	36	72	32	57	89
	A hátszló használata		22	36	58	36	36	72

	Pályaépítés és versenyzési ismeretek		18	36	54		48	48
	Tanulási terület összes óraszám		360	310	670	306	434	740
Éves óraszámok összesen		612	972	837	2421	1260	1085	2345
Egybefüggő szakmai gyakorlat			140			140		
Szakmai heti óraszámok összesen		17	27	27	71	35	35	70
Közismereti heti óraszámok		17	7	7	31	0	0	0
Heti kötelező óraszám		34	34	34	102	35	35	70

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak óraszámja évfolyamonként a 3 évfolyamos és a 2 évfolyamos nappali képzésre éves óraszámokkal

Tanulási területek	Tantárgyak	A háromévfolyamos képzés			A képzés összes óraszám	Szakmai képzés		A képzés összes óraszám
		Évfolyamok				Évfolyamok		
		1/9.	2/10.	3/11.		1.	2.	
Munkavállalói ismeretek		36			36	36		36
Munkavállalói idegen nyelv				62	62		62	62
Mezőgazdasági	Általános alapozás	144			144	144		144
	Szakmai alapozás	432			432	432		432
Lógondozási feladatok	Lótartás és takarmányozás		288	186	464	180	310	490
	Anatómia és egészségtan		180	93	273	108	124	232
Lótenyésztés			144	186	330	72	155	227
Lóhasználat	Fogathajtás		180	155	335	144	217	361
	Lovaglás		180	155	335	144	217	361
Éves óraszámok összesen		612	972	837	2421	1260	1085	2345
Egybefüggő szakmai gyakorlat			140			140		

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak óraszámja évfolyamonként a 3 évfolyamos és a 2 évfolyamos nappali képzésre heti óraszámokkal

Tanulási területek	Tantárgyak	A háromévfolyamos képzés			Összes óraszám	Szakmai képzés		Összes óraszám
		Évfolyamok				Évfolyamok		
		1/9.	2/10.	3/11.		1.	2.	
Munkavállalói ismeretek		1			1	1		1

Munkavállalói idegen nyelv				2	2		2	2
Mezőgazdasági feladatok	Általános alapozás	4			4	4		4
	Szakmai alapozás	12			12	12		12
Lógondozási feladatok	Lótartás és takarmányozás		8	6	14	5	10	15
	Anatómia és egészségtan		5	3	8	3	4	7
Lótenyésztés			4	6	10	2	5	7
Lóhasználat	Fogathajtás		5	5	10	4	7	11
	Lovaglás		5	5	10	4	7	11
Heti óraszámok összesen		17	27	27	71	35	35	70
Közismereti óraszámok		17	7	7	31	-	-	-
Heti kötelező óraszám		34	34	34	102	35	35	70

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak órászáma évfolyamonként a 3 évfolyamos és a 2 évfolyamos nappali képzésre heti óraszámokkal

Tanulási területek	Tantárgyak	A háromévfolyamos képzés			Összes óraszám	Szakmai képzés		Összes óraszám
		Évfolyamok				Évfolyamok		
		1/9.	2/10.	3/11.		1.	2.	
Munkavállalói ismeretek		1			1	1		1
Munkavállalói idegen nyelv				2	2		2	2
Mezőgazdasági feladatok	Általános alapozás	4			4	4		4
	Szakmai alapozás	12			12	12		12
Lógondozási feladatok	Lótartás és takarmányozás		8	6	14	5	10	15
	Anatómia és egészségtan		5	3	8	3	4	7
Lótenyésztés			4	6	10	2	5	7
Lóhasználat	Fogathajtás		5	5	10	4	7	11
	Lovaglás		5	5	10	4	7	11
Heti óraszámok összesen		17	27	27	71	35	35	70
Heti óraszámok összesen		17	27	27	71	35	35	70
Közismereti óraszámok		17	7	7	31	-	-	-
Heti kötelező óraszám		34	34	34	102	35	35	70

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak óraszása évfolyamonként a 2 évfolyamos esti képzésre heti óraszámokkal, felnőttképzési jogviszonyban

Tanulási területek	Tantárgyak	Szakmai képzés		A képzés összes óraszása
		Évfolyamok		
		1.	2.	
Munkavállalói ismeretek		0,5		0,5
Munkavállalói idegen nyelv			1	1
Mezőgazdaság és erdészet ágazati alapokt.	Általános alapozás	2		2
	Szakmai alapozás	6		6
Ló gondozási feladatok	Lótartás és takarmányozás	2,5	5	7,5
	Anatómia és egészségtan	1,5	2	3,5
Lótenyésztés		1	2,5	3,5
Ló használat	Fogathajtás	2	3,5	5,5
	Lovaglás	2	3,5	5,5
Heti óraszámok összesen		17,5	17,5	35

4.2.1.3. Gazda - Növénytermesztő szakmairány óraterve

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszása évfolyamonként a 3 évfolyamos és a 2 évfolyamos képzésre éves óraszámokkal

Tanulási területek	Tantárgyak, témakörök	A háromévfolyamos képzés			Összes óraszám	Szakmai képzés		Összes óra-szám
		Évfolyamok				Évfolyamok		
		9.	10.	11.		1.	2.	
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	36			36	36		36
	Álláskeresés	10			10	10		10
	Munkajogi alapismeretek	10			10	10		10
	Munkaviszony létesítése	10			10	10		10
	Munkanélküliség	6			6	6		6
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv			62	62		62	62
	Az álláskeresés lépései, álláshirdetések			11	11		11	11
	Önéletrajz és motivációs levél			20	20		20	20
	„Small talk” – általános társalgás			11	11		11	11
	Állásinterjú			20	20		20	20

Mezőgazdaság és erdőészeti ágazati alapkutatás	Általános alapoás	144			144	144		144
	Bevezetés	2			2	2		2
	Éghajlat	19			19	19		19
	Talaj	21			21	21		21
	Növénytan	21			21	21		21
	Állat	21			21	21		21
	Géptan	21			21	21		21
	Földmérés	21			21	21		21
	Munka- tűz- és környezetvédelem	18			18	18		18
	Szakmai alapoás	432			432	432		432
	Szakmai ágazati tevékenységek végzése	150			150	150		150
	Szakmai üzemek, intézmények, cégek látogatása	75			75	75		75
	Szakosító tartalmú előadások hallgatása	76			76	76		76
	Szakosító tartalmú gyakorlatok tanüzemekben, tengazdaságokban, képzőközpontokban	131			131	131		131
	Tanulási terület összes óraszám	576			576	558		558
Agrárvállalkozás	Agrárvállalkozási ismeretek		72	62	134	36	93	129
	Közgazdasági és pénzügyi alapfogalmak		12		12	6		6
	A mezőgazdasági vállalkozással és tevékenységgel kapcsolatos fogalmak		40		40	20		20
	A gazdálkodáshoz kapcsolódó fogalmak		20		20	10		10
	Vállalkozási ismeretek			16	16		31	31
	Mezőgazdasági vállalkozások, termékek marketingje, értékesítése, beszerzése, készletgazdálkodása			16	16		32	32
	Termékértékesítési szerződés			6	6		6	6
	Üzleti terv, fedezeti diagram, fedezeti pont			6	6		6	6

	Fogyasztóvédelmi ismeretek			8	8		8	8
	Európai uniós ismeretek, Közös Agrárpolitika			10	10		10	10
	Tanulási terület összes óraszám		72	62	134	36	93	129
Növénytermesztés	Növénytermesztés		180	93	263	72	93	165
	A növény és környezete		16		16	16		16
	A növénytermesztés alapjai		18		18	18		18
	A talajművelés műveletei		22		22	22		22
	Talajjavítás, talajvédelem, talajmintavétel, talajvizsgálat		16		16	16		16
	Talajművelési rendszerek, talajhasználat		18		18		18	18
	Tápanyagpótlás, trágyázás		24		24		12	12
	A növények szaporítása és vetése		20		20		18	18
	Növényápolás és öntözés		24		24		24	24
	Betakarítás és tartósítás, termények tárolása		22	31	53		21	21
	Részletes növénytermesztés		108	62	180	72	93	165
	A gabonafélék termesztéstechnológiája		66		66	72	8	80
	A hüvelyes növények termesztéstechnológiája		30		30		20	20
	A gyökér- és gumós növények termesztéstechnológiája		12	10	12		16	16
	Az ipari növények termesztéstechnológiája			18	18		16	16
	A szálas- és tömegtakarmányok termesztéstechnológiája			16	16		15	15
	Gyepgazdálkodási ismeretek			18	18		18	18
	Növényvédelmi ismeretek			124	124		124	124
	Növényvédelemmel kapcsolatos alapfogalmak			10	10		10	10
	Kórokozók, állati kártevők			10	10		10	10
	Gyomnövények			4	4		4	4
	Csávázó és talajfertőtlenítő szerek			4	4		4	4
	Gombaölő szerek			6	6		6	6
	Állati kártevők elleni szerek			6	6		6	6

	Növényvédelmi előrejelzések			4	4		4	4
	Növényvédelmi alaptanfolyam tematikája szerinti 80 óra			80	80		80	80
	Tanulási terület összes óraszám		180	248	428		310	310
Kertészet	Zöldségtermesztés		108	62	170	72	93	165
	Általános zöldségtermesztési ismeretek		20		20	20		20
	Termesztés termesztőberendezésben		30		30	30		30
	Burgonyafélék termesztése		22		22	22		22
	Káposztafélék termesztése		16		16		18	18
	Kabakosok termesztése		10	10	20		20	20
	Gyökérzöldségfélék termesztése		10	10	20		18	18
	Hüvelyesek termesztése			10	10		9	9
	Hagymafélék termesztése			10	10		8	8
	Levélzöldségek és egyéb zöldségfélék termesztése			10	10		10	10
	Zöldségfélék áruelőkészítése, tisztítás, 1 elsődleges feldolgozás			12	12		10	10
	Szőlő- és gyümölcsstermesztés		72	62	134	36	93	129
	Általános gyümölcsstermesztési ismeretek		24		24	12		12
	A gyümölcsstermő növények ápolási munkái		28		28	14		14
	A gyümölcs betakarítása, tárolása, áruelőkészítés		20		20	10		10
	Az almatermésű gyümölcsök termesztése			10	10		25	25
	A csonthéjas gyümölcsök termesztése			6	6		16	16
	A bogyóstermésű gyümölcsök termesztése			12	12		12	12
	Héjas (száraz) termésű gyümölcsök termesztése			6	6		17	17
	Különleges gyümölcsök termesztése			6	6		6	6
	Szőlőtermesztési ismeretek és technológiák			12	12		12	12
	A szőlő feldolgozása, alapvető pinceműveletek			10	10		10	10
	Tanulási terület összes óraszám		180	186	366	108	155	263

Állattartás, állattenyésztés	Állattartási ismeretek		72	31	103	72	31	103
	Állat és környezete		12		12	12		12
	Egészség, csökkent termelőképesség, betegség		24		24	24		24
	A betegség gyógykezelése és megelőzése		24		24	24		24
	Az állatok jóléte és az állatvédelem		12		12	12		12
	A gazdasági állatok értékelése			16	16		16	16
	A gazdasági állatok szaporítása, a nemesítés folyamata			15	15		15	15
	Állattenyésztés		72	62	134	72	62	134
	A testtájak csontos alapjai		16		16	16		16
	Az emlősök és a madarak testtájai		14		14	14		14
	A gazdasági állatok emésztőkészülékének felépítése, az emésztés folyamata és az anyagforgalom		22		22	22		22
	A gazdasági állatok hím és női nemi készülékének anatómiai felépítése és működése, a szaporítás		20		20	20		20
	A szarvasmarha tenyésztése és tartása			14	14		14	14
	Sertés tenyésztése és tartása			12	12		12	12
	A juh és a kecske tartása és tenyésztése			12	12		12	12
	A ló tartása és tenyésztése			12	12		12	12
	Baromfifélék tartása és tenyésztése			12	12		12	12
	Takarmányozástan		72	62	134	36	93	129
	A takarmányozás alapjai		20		20	10		20
	Takarmányismeret		20		20	10		20
	Takarmányok tartósítása, tárolása		16		16	8		16
	A takarmányozás végrehajtása		16	22	38	8	38	38
	Takarmányadag összeállítása			40	40		55	55
	Tanulási terület összes óraszám		216	155	371	180	186	366
Géptan	Erőgépek		108	31	139	72	93	165
	Műhelyek felszerelései, mérőeszközök		4		4	4		4

	A műszaki rajz alapfogalmai		20		20	10		10
	Anyagismeret		22		22	12		12
	Gépelemek, szerkezeti egységek		36		36	16		16
	Villamosság a mezőgazdaságban		12		12	12		12
	A mezőgazdasági erőgépek felépítése és működése, a belső égésű motorok		18		18	18		18
	Teljesítményátviteli rendszer			8	8		28	28
	Járószerkezet, kormányzás, fékezés			10	10		12	12
	Mezőgazdasági erőgépek alváza, felépítménye, elektromos berendezései			8	8		28	28
	A precíziós gazdálkodást segítő elektronikai berendezések az erőgépeken			5	5		25	25
	Mezőgazdasági munkagépek		108	62	170	72	93	165
	Munkagépek általános jellemzői		12		12	6		6
	A talajművelés gépei		36		36	18		18
	A tápanyag-visszapótlás gépei		24		24	12		12
	Vető-, ültető- és palántázógépek		12		12	12		12
	A növényvédelem és az öntözés gépei		12		12	12		12
	Szálaskarmány-betakarító gépek		12	6	18	12	16	28
	Szemestermény-betakarító gépek			14	14		24	24
	Gumós növények betakarításának gépei			6	6		17	17
	A szállítás, anyagmozgatás gépei			10	10		10	10
	Állattartás gépei és épületei			26	26		26	26
	Tanulási terület összes óraszám		216	93	309	144	186	330
Kiegészítő tevékenységek	Kiegészítő tevékenység			62	62		62	62
	Higiéniai alapfogalmak			8	8		8	8
	A falusi vendéglátás és a turizmus alapfogalmai			8	8		8	8
	Élelmiszer-tartósítási módok			16	16		16	16
	Hagyományos termékfeldolgozás			30	30		30	30

	Tanulási terület összes óraszám			62	62		62	62
Éves óraszámok összesen	612	972	837	2421	1260	1085	2345	
Szakmai heti óraszámok összesen	17	27	27	71	35	35	70	
Közismereti heti óraszámok	17	7	7	31	0	0	0	
Heti kötelező óraszám	34	34	34	102	35	35	70	

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak óraszámát évfolyamonként a 3 évfolyamos és a 2 évfolyamos nappali képzésre heti óraszámokkal

Tanulási területek	Tantárgyak	A háromévfolyamos képzés			Összes óraszám	Szakmai képzés		Összes óra-szám
		Évfolyamok				Évfolyamok		
		9.	10.	11.		1.	2.	
Munkavállalói ismeretek		36			36	36		36
Munkavállalói idegen nyelv				62	62		62	62
Mg. és erdőszet ágazati alapoktatás	Általános alapozás	144			144	144		144
	Szakmai alapozás	432			432	432		432
Agrárvállalkozási ismeretek			72	62	134	36	93	129
Növényter-mesztés	Növénytermesztés		180	93	273	108	93	201
	Részletes növénytermesztés		108	62	170	72	93	165
	Növényvédelmi ismeretek			124	124		124	124
Kertészet	Zöldségtermesztés		108	62	170	72	93	165
	Szőlő- és gyümölcsstermesztés		72	62	134	36	93	129
Állattartás, állatte-nyésztés	Állattartási alapismeretek		72	31	103	72	31	103
	Állattenyésztés		72	62	134	72	62	134
	Takarmányozástan		72	62	134	36	93	165
Géptan	Erőgépek		108	31	139	72	93	165
	Mezőgazdasági munkagépek		108	62	170	72	93	165
Kiegészítő tevékenység				62	62		62	62
Éves óraszámok összesen		612	972	837	2421	1260	1085	2345

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak óraszama évfolyamonként a 3 évfolyamos és a 2 évfolyamos nappali képzésre heti óraszámokkal

Tanulási területek	Tantárgyak	A háromévfolyamos képzés			Összes óra-szám	Szakmai képzés		Összes óra-szám
		Évfolyamok				Évfolyamok		
		9.	10.	11.		1.	2.	
Munkavállalói ismeretek		1			1	1		1
Munkavállalói idegen nyelv				2	2		2	2
Mg. és erdőszet ágazati alapoktatás	Általános alapozás	4			4	4		4
	Szakmai alapozás	12			12	12		12
Agrárvállalkozási ismeretek			2	2	4	1	3	4
Növénytermesztés	Növénytermesztés		5	3	8	3	3	6
	Részletes növénytermesztés		3	2	5	2	3	5
	Növényvédelmi ismeretek			4	4		4	4
Kertészet	Zöldségtermesztés		3	2	5	2	3	5
	Szőlő- és gyümölcsstermesztés		2	2	4	1	3	4
Állattartás, állattenyésztés	Állattartási alapismeretek		2	1	3	2	1	3
	Állattenyésztés		2	2	4	2	2	4
	Takarmányozástan		2	2	4	1	3	5
Géptan	Erőgépek		3	1	4	2	3	5
	Mezőgazdasági munkagépek		3	2	5	2	3	5
Kiegészítő tevékenység				2	2		2	2
Heti óraszámok összesen		17	27	27	71	35	35	70
Közismereti heti óraszámok		17	7	7	31	-	-	-
Heti óraszámok összesen		34	34	34	102	35	35	35

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak óraszama évfolyamonként a 3 évfolyamos és a 2 évfolyamos nappali képzésre heti óraszámokkal

Tanulási területek	Tantárgyak	A háromévfolyamos képzés			Összes óra-szám	Szakmai képzés		Összes óra-szám
		Évfolyamok				Évfolyamok		
		9.	10.	11.		1.	2.	
Munkavállalói ismeretek		1			1	1		1
Munkavállalói idegen nyelv				2	2		2	2
Mg. és erdészet ágazati alapoktatás	Általános alapozás	4			4	4		4
	Szakmai alapozás	12			12	12		12
Agrárvállalkozási ismeretek			2	2	4	1	2+1	4
Növényter-mesztés	Növénytermesztés		5	3	8	3	3	6
	Részletes növénytermesztés		3	2	5	2	3	5
	Növényvédelmi ismeretek			4	4		4	4
Kertészet	Zöldségtermesztés		3	2	5	2	3	5
	Szőlő- és gyümölcsstermesztés		2	2	4	1	3	4
Állattartás, állatte-nyésztés	Állattartási alapismeretek		2	1	3	2	1	3
	Állattenyésztés		2	2	4	2	2	4
	Takarmányozástan		2	2	4	1	3	4
Géptan	Erőgépek		3	1	4	2	3	5
	Mezőgazdasági munkagépek		3	2	5	2	3	5
Kiegészítő tevékenység				2	2		2	2
Heti óraszámok		17	27	27	71	35	35	70
Közismereti óraszámok		17	7	7	31	-	-	-
Összes heti óraszámok		34	34	34	102	35	35	70

Gazda - Növénytermesztő szakmairány óraterve felnőttképzési jogviszonyban, esti munkarend

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak óraszámok évfolyamonként a 2 évfolyamos esti képzésre heti óraszámokkal

Tanulási területek	Tantárgyak	Szakmai képzés		A képzés összes óraszám
		Évfolyamok		
		1.	2.	
Munkavállalói ismeretek		0,5		0,5
Munkavállalói idegen nyelv			1	1
Mg. és erdészet ágazati alapoktatás	Általános alapozás	2		2
	Szakmai alapozás	6		6
Agrárvállalkozási ismeretek		0,5	1,5	2
Növénytermesztés	Növénytermesztés	1,5	1,5	3
	Részletes növénytermesztés	1	1,5	2,5
	Növényvédelmi ismeretek		2	2
Kertészet	Zöldségtermesztés	1	1,5	2,5
	Szőlő- és gyümölcstermesztés	0,5	1,5	2
Állattartás, állattenyésztés	Állattartási alapismeretek	1	0,5	1,5
	Állattenyésztés	1	1	2
	Takarmányozás	0,5	1,5	2
Géptan	Erőgépek	1	1,5	2,5
	Mezőgazdasági munkagépek	1	1,5	2,5
Kiegészítő tevékenység			1	1
Heti óraszámok		17,5	17,5	35

4.2.2. Kőműves

A szakma alapadatai

Megnevezés	A szakma alapadatai
Az ágazat megnevezése	Építőipar
A szakma azonosító száma	4 0732 06 08
A szakma szakmairányai	nincs szakmairány
A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje	4
A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje	4

A szakma Digitális Kompetencia Keretrendszer szerinti szintje	4
Ágazati alapoktatás megnevezése	Építőipar
Kapcsolódó részs szakmák megnevezése	Falazó kőműves, Gépi vakoló
Szakmai oktatás (ágazati alapoktatás és szakirányú oktatás együttes) foglalkozásainak száma (egybefüggő szakmai gyakorlat nélkül)	Tanulói jogviszonyban 2 éves kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítésben legalább 2100 óra megtartott foglalkozás Felnőttképzési jogviszonyban az iskola szakmai programjában felnőttképzési jogviszonyban folyó oktatásra meghatározott foglalkozásszám, amelynek 1/4-e kötelezően ágazati alapoktatásra fordítandó.
Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama	Kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítésben: • nappali munkarendben 160 óra • esti munkarendben 80 óra
A szakmai oktatás teljes időtartama	Tanulói és felnőttképzési jogviszonyban egyaránt az előző pontok alatti oktatási idők összege.

A szakma keretében ellátható legjellemzőbb tevékenységek, munkaterületek

- A kőműves építészeti és tartószerkezeti terveket olvas és értelmez.
- Ismeri és betartja a kivitelezési munkafolyamatok sorrendiségét.
- A rendelkezésére bocsátott tervek alapján megvalósítja a kőműves szerkezeteket.
- A kőművesmunkák végzéséhez szükséges építő-és segédanyagokat ismeri, azokat szakszerűen használja.
- Tervdokumentáció alapján, irányítással részt vesz az épületek és a kőműves szerkezetek helyének kitűzésében.
- A tereprendezéssel és az alapozással összefüggésben kézi földmunkát végez.
- Elkészíti egyszerű monolit beton és vasbetonszerkezetek zsaluzatát, vasalását.
- Monolit beton és vasbeton teherhordó és nem teherhordó szerkezeteket betonoz.
- Alépitményi szerkezetek talajpára és talajnedvesség elleni szigetelését végzi bitumenes szigetelőanyagokkal.
- Tervdokumentáció alapján kő, kerámia, pórusbeton, beton és polisztirolhab anyagú falszerkezeteket épít. Ismeri az épületszerkezeteket és azok csomópontjainak kialakítási szabályait, betartja a vonatkozó tartószerkezeti és hőtechnikai szabványok előírásait.
- Kézi és gépi vakolási munkákat végez.
- Elkészíti a homlokzatok hőszigetelési munkáit.
- Látszó téglaburkolatú réteges falszerkezetet épít.
- Térburkolatot készít.
- Bontási terv alapján épületszerkezeteket bont.
- Helyszíni felmérés és/vagy tervdokumentáció alapján meghatározza a kőműves szerkezetek megépítéséhez szükséges anyagok mennyiségét.

- A kőművesmunkák munka-, baleset-, tűz-és környezetvédelmi szabályait ismeri, és azokat tudatosan betartja.
- Alapvető irodai szoftvereket alapszinten kezel

A szakképzésbe történő belépés feltételei

Megnevezés	A belépés feltétele
Iskolai előképzettség	3 éves, nappali munkarendben: • alapfokú iskolai végzettség 2 éves, kizárólag szakmára felkészítő oktatásban: • az, aki a közismereti kerettantervnek a középiskola kilencedik és tizedik évfolyamára vonatkozóan előírt követelményeit teljesítette vagy középfokú végzettséggel rendelkezik, • kizárólag felnőttképzési jogviszonyban az, aki alapfokú végzettséggel rendelkezik.
Alkalmassági követelmények • Foglalkozás egészségügyi alkalmassági vizsgálat • Pályaalkalmassági vizsgálat a szakirányú oktatás megkezdése előtt	szükséges szükséges

Az ágazati alapoktatás szakmai követelményeinek leírása

- A tanuló megismeri az építőipari szakmák különböző tevékenységeit, alapvető technológiáit, anyagait.
- Eszközöket, kézi szerszámokat, egyszerű kisgépeket biztonságosan kezel.
- Megismeri az építési folyamat sorrendiségének szabályait, a tevékenységekhez kapcsolódó általános és munkavédelmi előírásokat.
- Egyéni védőfelszereléseket használ, betartja a tűz-és balesetvédelmi, illetve a környezetvédelmi előírásokat.
- Egyszerű, az építőiparra jellemző munkafolyamatokat végez.
- Kijelöl vízszintes és függőleges irányokat.
- Felkészül az önálló, illetve csoportos felelős munkavégzésre.
- Papír alapú és digitális építőipari műszaki rajzokat olvas, értelmez.
- Anyagjelölésekkel, méretarányos, egyszerű vázlatrajzokat készít.
- Ismeri az épületek és építmények alapvető szerkezeteit, azok ábrázolási módjait.
- Egyszerű mennyiségszámításokat végez (hossz, terület, térfogat, darab), műszaki rajzokról méretet olvas le.
- Azonosítja a tervdokumentációban ábrázolt szerkezeteket a megépített szerkezetekkel.
- Irodai szoftvereket alapszinten használ, digitális tartalmakat, dokumentumokat és alkalmazásokat kezel, így ismeri az e-építési napló alkalmazást.

Óratervek a Kőműves szakmához

Óratervek a 3 évfolyamos képzéshez nappali munkarendben

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök éves óraszámai évfolyamonként nappali, 3 évfolyamos képzésben, tanulói jogviszonyban

Tanulási területek, tantárgyak, témakörök		Évfolyamok			A képzés összes óraszám
		1/9.	2/10.	3/11.	
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	18	0		18
	Álláskeresés	5			5
	Munkajogi alapismeretek	5			5
	Munkaviszony létesítése	5			5
	Munkanélküliség	3			3
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	0	0	62	62
	Az álláskeresés lépései, álláshirdetések			11	11
	Önéletrajz és motivációs levél			20	20
	„Smalltalk” –általános társalgás			11	11
	Állásinterjú			20	20
Építőipari közös ismeretek	Építőipari alapismeretek	126	0	0	126
	Az építőipar feladata, felosztása	9			9
	Az építési munkák sorrendje, az építési folyamat résztvevői	9			9
	Az építőipari szakmák és az építőipari feladatokhoz kapcsolódó szakmák tevékenységi köre	21			21
	Az épített környezet, települések, települési infrastruktúra	12			12
	Épületek, építmények csoportosítása, jellemzői, lakóépületek helyiségeinek, méreteinek, tájolásának ismerete	15			15
	Épületszerkezetek fogalma, rendeltetése, csoportosítása	12			12
	Építési technológiák, építési módok	12			12
	Az építőipar és a digitalizáció kapcsolata	36			36

	Építőipari kivitelezési alapismeretek	324	0	0	324
	Az építőipari munkáknál használt anyagok ismerete	36			36
	Szerszámok, eszközök, gépek ismerete és alkalmazása	24			24
	Építőipari alapeladatok készítése	240			240
	Dokumentáció és prezentáció	24			24
	Építőipari rajzi alapismeretek	108	0		108
	Rajzi alapfogalmak	27			27
	Műszaki rajzok készítése	45			45
	Szabadkézi rajzok készítése	36			36
	Munka-és környezetvédelem	36	0		36
	Általános munkavédelmi ismeretek	14			14
	Tűzvédelem	4			4
	Környezetvédelem	6			6
	A munkavédelem építőipari vonatkozásai	12			12
	Tanulási terület összórárszáma	558	62		558
Ágazati alapoktatás órárszáma		612	62		674
Alépítményi munkák	Földmunkák, alapok	0	72		72
	Talajok, földmunkák		36		36
	Alapozás		36		36
	Alapozási tervek, szakmai számítás				
	Tanulási terület összórárszáma	0	93		93
Felépítményi munkák	Falszerkezetek	0	162	155	317
	Falszerkezetek és falazóhabarcsok anyaga		36		36
	Teherhordó falszerkezetek		54	62	140
	Nem teherhordó falszerkezetek		36	49	49
	Kémények, szellőzők		36	31	31
	Épületszerkezetek bontása			13	5+8
	Nyílásáthidalók, boltövek	0	180	93	273
	Boltövek		36	32	68
	Nyílásáthidalók		144	61	205
	Koszorúk, födémek, boltozatok	0	180	140	320
	Koszorúk szerkezeti kialakítása		72	31	103
	Födémek, aljzatok		90	47	137
	Boltozatok			31	31
	Erkélyek, függőfolyosók, loggiák		18	31	49

	Lépcsők, rámpák	0	90	93	183
	Lépcsőkről általánosan		18		18
	Külső lépcsők		18	31	18
	Beltéri lépcsők		36	47	36
	Rámpák, lejtők		18	15	33
	Tanulási terület összóraszám		684	481	1165
Befejező munkák	Vakolási munkák	0	108	124	232
	Beltéri vakolás		54	62	62
	Kültéri vakolás		54	62	62
	Kültéri burkolatok	0	36	62	93
	Térburkolás		36	31	67
	Kültéri falburkolat készítése			31	31
	Tanulási terület összóraszám	0	144	186	330
Komplex szakmai ismeretek	Szakmai portfólió	0	36	46	82
	Szakmai informatika		18	16	34
	Szakmai portfólió készítése		18	30	48
	Szakmai számítások	0	108	62	170
	Alépítményi munkák anyagszükséglete			15	15
	Felépítményi munkák anyagszükséglete		72	16	88
	Befejező munkák anyagszükséglete		36	16	52
	Épületinformációs modellezés (BIM)			15	15
	Tanulási terület összóraszám	0	90	108	198
	Egybefüggő szakmai gyakorlat		140		
Éves óraszám összesen		612	972	837	2421

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak éves óraszámai évfolyamonként nappali, 3 évfolyamos képzésben, tanulói jogviszonyban

Tanulási területek, tantárgyak		Évfolyamok			A képzés összes óraszám
		1/9.	2/10.	3/11.	
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	18			18
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv			62	62
Építőipari közös ismeretek	Építőipari alapismeretek	126			126
	Építőipari kivitelezési alapismeretek	324			324
	Építőipari rajzi alapismeretek	108			108

	Munka-és környezetvédelem	36			36
Ágazati alapoktatás óraszám		612		62	674
Alépitményi munkák	Földmunkák, alapok		72		72
Felépítményi munkák	Falszerkezetek		162	155	317
	Nyílásáthidalók, boltövek		180	93	173
	Koszorúk, födémek, boltozatok		180	140	320
	Lépcsők, rámpák		90	93	183
Befejező munkák	Vakolási munkák		108	124	232
	Kültéri burkolatok		36	62	93
Komplex szakmai ismeretek	Szakmai portfólió		36	46	82
	Szakmai számítások		108	62	170
Egybefüggő szakmai gyakorlat			140		
Éves óraszám összesen		612	972	837	2421

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak heti óraszámait évfolyamonként nappali, 3 évfolyamos képzésben, tanulói jogviszonyban

Tanulási területek, tantárgyak, témakörök		Évfolyamok			A képzés összes óraszám
		1/9.	2/10.	3/11.	
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	0,5			0,5
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv			2	2
Építőipari közös ismeretek	Építőipari alapismeretek	3,5			3,5
	Építőipari kivitelezési alapismeretek	9			9
	Építőipari rajzi alapismeretek	3			3
	Munka-és környezetvédelem	1			1
Ágazati alapoktatás óraszám		17		2	19
Alépitményi munkák	Földmunkák, alapok		2		2
Felépítményi munkák	Falszerkezetek		4,5	5	9,5
	Nyílásáthidalók, boltövek		5	3	8
	Koszorúk, födémek, boltozatok		5	4,5	9,5
	Lépcsők, rámpák		2,5	3	5,5
Befejező munkák	Vakolási munkák		3	4	7
	Kültéri burkolatok		1	2	3
Komplex szakmai ismeretek	Szakmai portfólió		1	1,5	2,5
	Szakmai számítások		3	2	5

Egybefüggő szakmai gyakorlat		140		
Heti óraszám összesen	17	27	27	71

Óratervek a 2 évfolyamos, Kizárólag szakmára felkészítő oktatásban

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök éves óraszámai évfolyamonként esti munkarendben, felnőttképzési jogviszonyban

Tanulási területek, tantárgyak, témakörök		Évfolyamok		A képzés összes óraszám
		1.	2.	
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	9	0	9
	Álláskeresés	2,5		2,5
	Munkajogi alapismeretek	2,5		2,5
	Munkaviszony létesítése	2,5		2,5
	Munkanélküliség	1,5		1,5
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	0	31	31
	Az álláskeresés lépései, álláshirdetések		5,5	5,5
	Önéletrajz és motivációs levél		10	10
	„Smalltalk” –általános társalgás		5,5	5,5
	Állásinterjú		10	10
Építőipari közös ismeretek	Építőipari alapismeretek	63	0	63
	Az építőipar feladata, felosztása	4		4
	Az építési munkák sorrendje, az építési folyamat résztvevői	5		5
	Az építőipari szakmák és az építőipari feladatokhoz kapcsolódó szakmák tevékenységi köre	11		11
	Az épített környezet, települések, települési infrastruktúra	6		6
	Épületek, építmények csoportosítása, jellemzői, lakóépületek helyiségeinek, méreteinek, tájolásának ismerete	7		7
	Épületszerkezetek fogalma, rendeltetése, csoportosítása	6		6
	Építési technológiák, építési módok	6		6
	Az építőipar és a digitalizáció kapcsolata	18		18
	Építőipari kivitelezési alapismeretek	162	0	162
	Az építőipari munkáknál használt anyagok ismerete	18		18
	Szerszámok, eszközök, gépek ismerete és alkalmazása	12		12
	Építőipari alapfeladatok készítése	120		120
	Dokumentáció és prezentáció	12		12
	Építőipari rajzi alapismeretek	54	0	54
	Rajzi alapfogalmak	8		8
	Műszaki rajzok készítése	30		30
	Szabadkézi rajzok készítése	16		16

	Munka-és környezetvédelem	18	0	18
	Általános munkavédelmi ismeretek	7		7
	Tűzvédelem	2		2
	Környezetvédelem	3		3
	A munkavédelem építőipari vonatkozásai	6		6
	Tanulási terület összórászáma	297	0	297
Ágazati alapoktatás órászáma		297	31	337
Alépipítmenyi munkák	Földmunkák, alapok	9	62	71
	Talajok, földmunkák		15	15
	Alapozás	9	24	33
	Alapozási tervek, szakmai számítás		23	23
	Tanulási terület összórászáma	9	62	71
Felépítmenyi munkák	Falszerkezetek	45	77,5	122,5
	Falszerkezetek és falazóhabarcsok anyaga	13		13
	Teherhordó falszerkezetek	20	36	56
	Nem teherhordó falszerkezetek	6	22	28
	Kémények, szellőzők	6	15	21
	Épületszerkezetek bontása		4,5	4,5
	Nyílászárhidalók, boltövek	45	46,5	91,5
	Boltövek	27	16	43
	Nyílászárhidalók	18	30,5	48,5
	Koszorúk, födémek, boltozatok	90	77,5	167,5
	Koszorúk szerkezeti kialakítása	36	15,5	51,5
	Födémek, aljzatok	45	31	76
	Boltozatok		15,5	15,5
	Erkélyek, függőfolyosók, loggiák	9	15,5	24,5
	Lépcsők, rámpák	45	46,5	91,5
	Lépcsőkről általánosan	9		9
	Külső lépcsők	9	15,5	24,5
	Beltéri lépcsők	18	23,5	41,5
	Rámpák, lejtők	9	7,5	16,5
	Tanulási terület összórászáma	225	217	442
Befejező munkák	Vakolási munkák	54	62	116
	Beltéri vakolás	27	31	58
	Kültéri vakolás	27	31	58
	Kültéri burkolatok	0	46,5	46,5
	Térburkolás		31	31
	Kültéri falburkolat készítése		15,5	15,5
	Tanulási terület összórászáma	54	108,5	162,5
Komplex szakmai ismeretek	Szakmai portfólió	36	15,5	51,5
	Szakmai informatika	18		18
	Szakmai portfólió készítése	18	15,5	33,5
	Szakmai számítások	0	77,5	77,5
	Alépipítmenyi munkák anyagszükséglete		12,5	12,5
	Felépítmenyi munkák anyagszükséglete		23,5	23,5

	Befejező munkák anyagszükséglete		22,5	22,5
	Épületinformációs modellezés (BIM)		19	19
	Tanulási terület összórárszáma	36	93	129
Egybefüggő szakmai gyakorlat		80		
Éves óraszám összesen		630	542,5	1172,5

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak éves órárszámai, esti munkarendben, felnőttképzési jogviszonyban

Tanulási területek, tantárgyak		Évfolyamok		A képzés összes órárszáma
		1.	2.	
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	9		9
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv		31	31
Építőipari közös ismeretek	Építőipari alapismeretek	63		63
	Építőipari kivitelezési alapismeretek	162		162
	Építőipari rajzi alapismeretek	54		54
	Munka-és környezetvédelem	18		18
Ágazati alapoktatás órárszáma		297	31	337
Alépitményi munkák	Földmunkák, alapok	9	62	71
Felépítményi munkák	Falszerkezetek	45	77,5	122,5
	Nyílászárók, boltívek	45	46,5	91,5
	Koszorúk, födémek, boltozatok	90	77,5	167,5
	Lépcsők, rámpák	45	46,5	91,5
Befejező munkák	Vakolási munkák	54	62	116
	Kültéri burkolatok		46,5	46,5
Komplex szakmai ismeretek	Szakmai portfólió	36	15,5	51,5
	Szakmai számítások		77,5	77,5
Egybefüggő szakmai gyakorlat		80		
Éves órárszám összesen		630	542,5	1172,5

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak heti órárszámai, esti munkarendben, felnőttképzési jogviszonyban

Tanulási területek, tantárgyak		Évfolyamok		A képzés összes órárszáma
		1.	2.	
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	0,25		0,25
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv		1	1
Építőipari közös ismeretek	Építőipari alapismeretek	1,75		1,75
	Építőipari kivitelezési alapismeretek	4,5		4,5
	Építőipari rajzi alapismeretek	1,5		1,5
	Munka-és környezetvédelem	0,5		0,5
Ágazati alapoktatás órárszáma		8,5	1	9,5

Alépipítványi munkák	Földmunkák, alapok	0,25	2	2,25
Felépítványi munkák	Falszerkezetek	1,25	2,5	3,75
	Nyílászárók, boltívek	1,25	1,5	2,5
	Koszorúk, födémek, boltozatok	2,5	2,5	5
	Lépcsők, rámpák	1,25	1,5	2,75
Befejező munkák	Vakolási munkák	1,5	2	3,5
	Kültéri burkolatok		1,5	1,5
Komplex szakmai ismeretek	Szakmai portfólió	1	0,5	1,5
	Szakmai számítások		2,5	2,5
Egybefüggő szakmai gyakorlat		80		
Éves óraszám összesen		17,5	17,5	35

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak heti óraszámai, munkarend nélküli (esti) felnőttképzési jogviszonyban (az 1. évfolyam félévenkénti bontásban)

Tanulási területek	Tantárgyak	2 évfolyamos, kizárólag szakmára felkészítő munkarend nélküli (esti)			
		1.		2.	Összes óra (éves szint)
		I. félév 18 hét	II. félév 18 hét		
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	0,5	-	-	0,25
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	-	-	1	1
Építőipari közös ismeretek	Építőipari alapismeretek	3,5			1,75
	Építőipari kivitelezési alapismeretek	9			4,5
	Építőipari rajzi alapismeretek	3			1
	Munka-és környezetvédelem	1			0,5
Ágazati alapoktatás óraszám		16,5	-	1	9,5
Alépipítványi munkák	Földmunkák, alapok	0,5	-	-	0,25
I. félév összes heti óraszám		17,5			9,75
Alépipítványi munkák	Földmunkák, alapok			2	2
Felépítványi munkák	Falszerkezetek		2,5	2,75	4
	Nyílászárók, boltívek		2,5	1,25	2,5
	Koszorúk, födémek, boltozatok		5	2,5	5
	Lépcsők, rámpák		2,5	1,5	2,75
Befejező munkák	Vakolási munkák		3	2	3,5
	Kültéri burkolatok		-	1,5	1,5
Komplex szakmai ismeretek	Szakmai portfólió		2	0,5	1,5
	Szakmai számítások		-	2,5	2,5
Egybefüggő szakmai gyakorlat		80			
Heti óraszám összesen		17,5	17,5	17,5	35
Heti óraszám összesen		17,5		17,5	35

4.2.3. Pék szakma

A szakma alapadatai

Megnevezés	A szakmai alapadatai
Az ágazat megnevezése	Élelmiszeripar
A szakma megnevezése	Pék
A szakma azonosító száma	4 0721 05 11
A szakma szakmairányai	---
A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje	4
A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje	4
A szakma Digitális Kompetencia Keretrendszer szerinti szintje	4
Ágazati alapoktatás megnevezése	Élelmiszeripar
Kapcsolódó részsakmák megnevezése	Sütőipari és gyorspékségi munkás
Szakmai oktatás (ágazati alapoktatás és szakirányú oktatás együttes) foglalkozásainak száma (egybefüggő szakmai gyakorlat nélkül)	Tanulói jogviszonyban 3 éves szakképző iskolai oktatásban legalább 2100 óra megtartott foglalkozás (közismereti tartalom nélkül), 2 éves kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítésben legalább 2100 óra megtartott foglalkozás Felnőttképzési jogviszonyban az iskola szakmai programjában felnőttképzési jogviszonyban folyó oktatásra meghatározott foglalkozásszám, amelynek 1/4-e kötelezően ágazati alapoktatásra fordítandó.
Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama	Kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítésben: - nappali munkarendben 160 óra - esti munkarendben 80 óra
A szakmai oktatás teljes időtartama	Tanulói és felnőttképzési jogviszonyban egyaránt az előző pontok alatti oktatási idők összege.

A szakma keretében ellátható legjellemzőbb tevékenységek, munkaterületek

- A pék különböző eljárásokkal sütőipari termékeket készít. Ezeken belül készít például búza-, rozs- vagy különleges kenyereket, zsemleféléket, kifliket és briósokat, kalácsokat, pogácsákat, illetve leveles termékeket.
- Munkája során meghatározza a szükséges nyersanyagok fajtáit és mennyiségét.
- Előkészíti a nyersanyagokat, majd azokból kovászt vagy tésztát készít.
- A tésztákat érleli, majd feldolgozza különböző tömegű, alakú termékekké.
- A leggyakrabban kelesztéssel tésztalazítást végez, majd a terméket különböző módon díszíti, utána megsüti.
- Különböző kelesztési eljárásokat alkalmaz.

- A készterméket felelősséggel kezeli, ha szükséges csomagolja és a vevő számára jelöléssel látja el.
- Munkája során betartja a vonatkozó technológiai és minőségbiztosítási előírásokat.
- Munkáját sütőipari gépek, berendezések és eszközök segítik, melyeket szakszerűen kezel.
- Munkáját a gazdaságossági elvek, minőségbiztosítási, élelmiszerhigiéniai, technológiai, tűz- munka-, baleset-, és környezetvédelmi és egyéb vonatkozó előírások betartásával végzi.

Megnevezés	A belépés feltétele
Iskolai előképzettség	3 éves, nappali munkarendben: • alapfokú iskolai végzettség 2 éves, kizárólag szakmára felkészítő oktatásban: • az, aki a közismereti kerettantervnek a középiskola kilencedik és tizedik évfolyamára vonatkozóan előírt követelményeit teljesítette vagy középfokú végzettséggel rendelkezik, • kizárólag felnőttképzési jogviszonyban az, aki alapfokú végzettséggel rendelkezik
Alkalmassági követelmények • Foglalkozás egészségügyi alkalmassági vizsgálat • Pályaalkalmassági vizsgálat a szakirányú oktatás megkezdése előtt	szükséges nem szükséges

Az ágazati alapoktatás szakmai követelményeinek leírása

- Az alapoktatás olyan általános és széleskörű tudás és képesség megszerzését biztosítja, ami szükséges és hasznos minden élelmiszeripari ágazati szakmában betöltött munkakör esetén.
- Az alapoktatás végén a tanulók rálátnak az élelmiszeripari ágazat minden fontos részterületére, ezért megalapozott döntést hozhatnak a szakma kiválasztásánál. Irányítással élelmiszer-feldolgozási alpműveleteket végez: tárol, osztályoz, tisztít, aprít, kever, termikus műveletek végez (hűt, fagyaszt, főz, süt), csomagol.
- Felismeri és csoportosítja az élelmiszeripar nyersanyagait, azonosítja, hogy mely iparágak használják fel azokat.
- Rendelkezik az élelmiszer-előállításához szükséges műszaki alapismeretekkel: felismeri az élelmiszeriparban használatos szerkezeti anyagokat (fémek és nemfémek), 3D makett alapján vetületi ábrát készít geometriai alapelemekről (téglatest, henger, kúp), felismeri az alapvető gépelemeket (köttő gépelemek, hajtáselemek).
- Laboratóriumi alpműveleteket végez (tömegmérés, térfogatmérés, oldatkészítés, sűrűségmérés).
- Ágazathoz kapcsolódó alapszámításokat végez (százalék, aránypár).
- Ismeri és betartja a munkahelyi tűz-, munka-, baleset-, és környezetvédelmi szabályokat.
- Ismeri és betartja a személyi- és az élelmiszer-előállítás higiéniai követelményeit

Óratervek a Pék szakmához

Óratervek a három évfolyamos nappali szakképző iskolai oktatásban

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök éves óraszámai három évfolyamos nappali képzésben, tanulói jogviszonyban

Tanulási területek, tantárgyak - témakörök		3 évfolyamos, nappali munkarendben			
		Évfolyamok			A képzés összes óraszám
		1/9	2/10	3/11.	
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	18		0	18
	Álláskeresés	5			5
	Munkajogi alapismeretek	5			5
	Munkaviszony létesítése	5			5
	Munkanélküliség	3			3
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	0	0	62	62
	Az álláskeresés lépései, álláshirdetések			11	11
	Önéletrajz és motivációs levél			20	20
	„Small talk” – általános társalgás			11	11
	Állásinterjú			20	20
Élelmiszeripari alapismeretek	Élelmiszerismeret	72	0	0	72
	Anyagismeret	36			36
	Élelmiszeripari technológiai alapok	36			36
	Műszaki alapismeretek	36	0	0	36
	Géprajzi alapismeretek	9			9
	Gépelemek	7			7
	Erőátviteli gépelemek	7			7
	Csővek és csővezetékek	7			7
	Villanymotorok, hajtóművek, áttételek	6			6
	Élelmiszervizsgálat	108			108
	Bevezetés a laboratóriumi munkába	18			18
	Mintavétel	18			18
	Tömegmérés	16			16
	Térfogatmérés	16			16
	Hőmérsékletmérés	8			8
	Sűrűségmérés	16			16
	Oldatok	16			16
	Alapozó gyakorlatok	144			144

Sütőipari ismeretek	Mérések	18			18
	Szakmaspecifikus alapműveletek	126			126
	Munkavédelem és higiénia	36			36
	Munkavédelem	18			18
	Higiénia	18			18
	Álágazati specializáció	198			198
	Álágazati specializáció	198			198
	Tanulási terület összórászáma	558	0	0	558
	Ágazati Alapozó oktatás óraszám	576	0	62	638
	Sütőipari ismeretek	0	180	124	304
	Sütőipari anyagok		48		48
	A sütőipari technológia szakaszai		60		60
	Kenyérfélék		48		48
	Péksütemények		24	34	46
	Finompékárúk			32	32
	Egyedi táplálkozási igényt kielégítő termékek			8	8
	Egyedi technológiák			39	39
	Hagyományos sütőipari termékek			10	10
	Szakmai gépek	0	108	108	216
	Sütőipari eszközök		20		20
	A nyersanyag tárolás és -előkészítés gépei, berendezései		32		32
	A kovász- és tésztakészítés gépei, berendezései		36	30	66
	A tésztafeldolgozás gépei		20	17	37
	Kelesztők			23	23
	Kemencék és sütők			32	32
	A késztermékkezelés és a csomagolás gépei, berendezései			6	6
	Sütőipari termékek készítése	0	540	388	928
	A raktározás és előkészítés műveletei		50		50
	Technológiai műveletek		419		419
	Kenyérkészítés		25	130	155
	Péksütemények és finompékárúk készítése		30	185	215
	Egyedi táplálkozási igényt kielégítő, hagyományos és egyedi technológiával készült termékek készítése		10	58	68
	A pékség működése		6	15	21
	Minőség-ellenőrzés és minőségbiztosítás	0	72	0	72
	Nyersanyag vizsgálatok		10		10
	Késztermék vizsgálatok		20		20

	Minőségsszabályozás		20		20
	Üzemi minőségbiztosítási feladatok		22		22
	Tanulási terület összórászáma	0	900	620	1520
Gazdasági és vállalkozási ismeretek	Gazdasági és vállalkozási ismeretek	0	36	124	160
	Gazdasági alapismeret		18		18
	Vállalkozás alapítása		18		18
	Vállalkozás működtetése			124	124
	Tanulási terület összórászáma	0	36	124	160
Portfóliókészítés	Portfóliókészítés	0	36	31	67
	A portfóliókészítés alapjai		4		4
	Bemutakozás, célkitűzés		4		4
	Dokumentumgyűjtés		28	27	55
	Összegzés, reflexió			4	4
	Tanulási terület összórászáma	0	36	31	67
Egybefüggő szakmai gyakorlat		160		-	-
Éves óraszám összesen		612	972	837	2421

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak éves óraszámait három évfolyamos nappali képzésben, tanulói jogviszonyban

Tanulási területek, tantárgyak		3 évfolyamos, nappali munkarendben			
		Évfolyamok			A képzés összes óraszám
		1/9	2/10	3/11.	
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	18			18
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv			62	62
Élelmiszeripari alapismeretek	Élelmiszerismeret	72		0	72
	Műszaki alapismeretek	36		0	36
	Élelmiszervizsgálat	108			108
	Alapozó gyakorlatok	144			144
	Munkavédelem és higiénia	36			36
	Álágazati specializáció	198			198
Ágazati alapozó oktatás óraszám		576	0	62	638
Sütőipari ismeretek	Sütőipari ismeretek		180	124	304
	Szakmai gépek		108	108	216
	Sütőipari termékek készítése		540	388	928

	Minőség-ellenőrzés és minőségbiztosítás		72		72
Gazdasági és vállalkozási ismeretek	Gazdasági és vállalkozási ismeretek		36	124	160
Portfóliókészítés	Portfóliókészítés		36	31	67
Egybefüggő szakmai gyakorlat		160		-	-
Éves óraszám összesen		612	972	837	2421

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak heti óraszámai három évfolyamos nappali képzésben, tanulói jogviszonyban

Tanulási területek, tantárgyak		3 évfolyamos, nappali munkarendben			
		Évfolyamok			A képzés összes óraszám
		1/9	2/10	3/11.	
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	0,5			0,5
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv			2	2
Élelmiszeripari alapismeretek	Élelmiszerismeret	2			2
	Műszaki alapismeretek	1			1
	Élelmiszervizsgálat	3			3
	Alapozó gyakorlatok	4			4
	Munkavédelem és higiénia	1			1
	Álágazati specializáció	5,5			5,5
Ágazati alapozó oktatás óraszám		17	0	2	17
Sütőipari ismeretek	Sütőipari ismeretek		5	4	9
	Szakmai gépek		3	3,5	6,5
	Sütőipari termékek készítése		15	12,5	27,5
	Minőség-ellenőrzés és minőségbiztosítás		2		72
Gazdasági és vállalkozási ismeretek	Gazdasági és vállalkozási ismeretek		1	4	5
Portfóliókészítés	Portfóliókészítés		1	1	2
Egybefüggő szakmai gyakorlat		160		-	-
Heti óraszám összesen		17	27	27	71

Óratervek a kizárólag szakmai vizsgára felkészítő 2 évfolyamos szakmai oktatásban

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök éves óraszámai két évfolyamos esti munkarendben, tanulói és felnőttképzési jogviszonyban

Tanulási területek, tantárgyak - témakörök		2 évfolyamos, kizárólag szakmai vizsgára felkészítő képzésben		
		Évfolyamok		A képzés összes óraszám
		1.	2.	
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	9	0	9
	Álláskeresés	2,5		2,5
	Munkajogi alapismeretek	2,5		2,5
	Munkaviszony létesítése	2,5		2,5
	Munkanélküliség	1,5		1,5
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	0	31	31
	Az álláskeresés lépései, álláshirdetések		5,5	5,5
	Önéletrajz és motivációs levél		10	10
	„Small talk” – általános társalgás		5,5	5,5
	Állásinterjú		10	10
Élelmiszeripari alapismeretek	Élelmiszerismeret	36	0	36
	Anyagismeret	18		18
	Élelmiszeripari technológiai alapok	18		18
	Műszaki alapismeretek	36	0	36
	Géprajzi alapismeretek	10		10
	Gépelemek	6		6
	Erőátviteli gépelemek	8		8
	Csővek és csővezetékek	6		6
	Villanymotorok, hajtóművek, áttételek	6		6
	Élelmiszervizsgálat	36		36
	Bevezetés a laboratóriumi munkába	4		4
	Mintavétel	4		4
	Tömegmérés	4		4
	Térfogatmérés	4		4
	Hőmérsékletmérés	4		4
	Sűrűségmérés	8		8
	Oldatok	8		8
	Alapozó gyakorlatok	72		72
	Mérések	9		9

	Szakmaspecifikus alapműveletek	63		63
	Munkavédelem és higiénia	18		18
	Munkavédelem	9		9
	Higiénia	9		9
	Álágazati specializáció	99		99
	Álágazati specializáció	99		99
	Tanulási terület összóraszama	297		279
Ágazati Alapozó oktatás óraszama		297	31	337
Sütőipari ismeretek	Sütőipari ismeretek	72	77,5	149,5
	Sütőipari anyagok	10	16,5	26,5
	A sütőipari technológia szakaszai	28		28
	Kenyérfélék	22		22
	Péksütemények	12	17	29
	Finompékárúk		16	16
	Egyedi táplálkozási igényt kielégítő termékek		9	9
	Egyedi technológiák		9	9
	Hagyományos sütőipari termékek		10	10
	Szakmai gépek	54	31	85
	Sütőipari eszközök	8		8
	A nyersanyagtárolás és -előkészítés gépei, berendezései	18		18
	A kovász- és tésztakészítés gépei, berendezései	20	8	28
	A tésztafeldolgozás gépei	8	6	14
	Kelesztők		6	6
	Kemencék és sütők		8	8
	A késztermékkezelés és a csomagolás gépei, berendezései		3	3
	Sütőipari termékek készítése	108	356,5	464,5
	A raktározás és előkészítés műveletei	20		20
	Technológiai műveletek	60	128,5	188,5
	Kenyérfeldolgozás	10	79	89
	Péksütemények és finompékárúk készítése	10	92,5	102,5
	Egyedi táplálkozási igényt kielégítő, hagyományos és egyedi technológiával készült termékek készítése	5	39	44
	A pékség működése	3	17,5	20,5
	Minőség-ellenőrzés és minőségbiztosítás	36	0	36
	Nyersanyag vizsgálatok	10		10
	Késztermék vizsgálatok	10		10
	Minőségsszabályozás	5		5
	Üzemi minőségbiztosítási feladatok	11		11
	Tanulási terület összóraszama	270	465	735
Összesen	Gazdasági és vállalkozási ismeretek	36	31	67

	Gazdasági alapismeret	18		18
	Vállalkozás alapítása	18		18
	Vállalkozás működtetése		31	31
	Tanulási terület összórárszáma	36	31	67
Portfóliókészítés	Portfóliókészítés	18	15,5	33,5
	A portfóliókészítés alapjai	2		2
	Bemutakozás, célkitűzés	2		2
	Dokumentumgyűjtés	14	13,5	27,5
	Összegzés, reflexió		2	2
	Tanulási terület összórárszáma	18	15,5	33,5
Egybefüggő szakmai gyakorlat		80	-	-
Éves óraszám összesen		630	542,5	1172,5

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak éves óraszámai évfolyamonkénti bontásban, esti munkarendben, tanulói és felnőttképzési jogviszonyban

Tanulási területek, tantárgyak		2 évfolyamos, kizárólag szakmára felkészítő		
		Évfolyamok		A képzés összes órárszáma
		1.	2.	
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	9		9
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv		31	31
Élelmiszeripari alapismeretek	Élelmiszerismeret	36		36
	Műszaki alapismeretek	36		36
	Élelmiszervizsgálat	36		36
	Alapozó gyakorlatok	72		72
	Munkavédelem és higiénia	18		18
	Álágazati specializáció	99		99
Ágazati Alapozó oktatás összórárszáma		297	31	337
Sütőipari ismeretek	Sütőipari ismeretek	72	77,5	149,5
	Szakmai gépek	54	31	85
	Sütőipari termékek készítése	108	356,5	464,5
	Minőség-ellenőrzés és minőségbiztosítás	36		36
Gazdasági és vállalkozási ismeretek	Gazdasági és vállalkozási ismeretek	36	31	67
Portfóliókészítés	Portfóliókészítés	18	15,5	33,5
Egybefüggő szakmai gyakorlat		80	-	-
Éves óraszám összesen		630	542,5	1172,5

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak heti óraszámai évfolyamonkénti bontásban, esti munkarendben, tanulói és felnőttképzési jogviszonyban

Tanulási területek, tantárgyak		2 évfolyamos, kizárólag szakmára felkészítő		
		Évfolyamok		A képzés összes óraszám
		1.	2.	
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	0,25		02,5
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv		1	1
Élelmiszeripari alapismeretek	Élelmiszerismeret	1		1
	Műszaki alapismeretek	1		1
	Élelmiszervizsgálat	1		1
	Alapozó gyakorlatok	2		2
	Munkavédelem és higiénia	0,5		0,5
	Álgazati specializáció	2,75		2,75
Ágazati alapozó oktatás óraszám		8,25	1	9,5
Sütőipari ismeretek	Sütőipari ismeretek	2	2,5	4,5
	Szakmai gépek	1,5	1	2,5
	Sütőipari termékek készítése	3	11,5	14,5
	Minőség-ellenőrzés és minőségbiztosítás	1	0	1
Gazdasági és vállalkozási ismeretek	Gazdasági és vállalkozási ismeretek	1	1	2
Portfóliókészítés	Portfóliókészítés	0,5	0,5	1
Egybefüggő szakmai gyakorlat		80	-	-
Heti óraszám összesen		17,5	17,5	35

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak heti óraszámai évfolyamonkénti bontásban, munkarend nélküli (esti) tanulói és felnőttképzési jogviszonyban (az 1. évfolyam félévenkénti bontásban)

Tanulási területek	Tantárgyak	2 évfolyamos, kizárólag szakmára felkészítő munkarend nélküli (esti)			
		1.		2.	Összes óra (éves szint)
		I.félév 18 hét	II. félév 18 hét		
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	0,5	-	-	0,25
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	-	-	1	1
Élelmiszeripari alapismeretek	Élelmiszerismeret	2			1
	Műszaki alapismeretek	1			0,5
	Élelmiszervizsgálat	2			1
	Alapozó gyakorlatok	4			2

	Munkavédelem és higiénia	1			0,5
	Álágazati specializáció	5,5			2,75
Ágazati alapoktatás heti óraszám		16	-	-	8
Sütőipari ismeretek	Sütőipari ismeretek	1,5			0,75
I.félévi óraszám összesen		17,5	-	-	8,75
Sütőipari ismeretek	Sütőipari ismeretek		2,5	2,5	3,75
	Szakmai gépek		3	1	2,5
	Sütőipari termékek készítése		6	11,5	14,5
	Minőség-ellenőrzés és minőségbiztosítás		2	-	1
Gazdasági és vállalkozási ismeretek	Gazdasági és vállalkozási ismeretek		2	1	2
Portfóliókészítés	Portfóliókészítés		1	0,5	1
Egybefüggő szakmai gyakorlat		80	-	-	
Heti óraszám összesen		17,5	17,5	17,5	35
Heti óraszám összesen		17,5		17,5	35

4.3. Technikumi szakmai oktatás

A technikumi szakmai oktatás keretében érettségire épülő szakmákat oktatunk, amelyek a következő táblázatban szerepelnek:

Az ágazat megnevezése	A szakma	
	azonosító száma	megnevezése
Szépészet	5 1012 21 01	Fodrász
	5 1012 21 02	Kéz- és lábápoló technikus
	5 1012 21 03	Kozmetikus technikus
Szociális	5 0923 22 05	Szociális és mentálhigiénés szakgondozó

4.3.1. Fodrász szakma

A szakma alapadatai

Megnevezés	A szakma alapadatai
Az ágazat megnevezése	Szépészet
A szakma azonosító száma	5 1012 21 01
A szakma szakmairányai	nincs szakmairány
A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje	5
A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje	5
Digitális Kompetencia Keretrendszer szint	6
Ágazati alapoktatás megnevezése	Szépészet
Kapcsolódó részsakmák megnevezése	-
Szakmai oktatás (ágazati alapoktatás és szakirányú oktatás együttes) foglalkozásainak száma (egybefüggő szakmai gyakorlat nélkül)	Tanulói jogviszonyban 2 éves kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítésben legalább 2100 óra megtartott foglalkozás Felnőttképzési jogviszonyban az iskola szakmai programjában felnőttképzési jogviszonyban folyó oktatásra meghatározott foglalkozásszám, amelynek 1/4-e kötelezően ágazati alapoktatásra fordítandó.
Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama	Kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítésben: - nappali munkarendben 160 óra - esti munkarendben 80 óra
A szakmai oktatás teljes időtartama	Tanulói és felnőttképzési jogviszonyban egyaránt az előző pontok alatti oktatási idők összege.

A szakma keretében ellátható legjellemzőbb tevékenységek, munkaterületek

- A fodrász vendégfogadást végez, megtervezi a kívánt szolgáltatást, diagnosztizál - egyéniség, fejbőr, haj - szempontok alapján.
- Hajmosást, hajápolást végez a haj típusának és állapotának megfelelő termékekkel.
- Vizes és száraz haj formázását végzi a megfelelő eszközökkel, termékekkel és technológiákkal.
- Férfi arcot borotvál, szakállt-bajuszt formáz, különböző formáknak megfelelően hajat vág és szárít.
- Megtervezi és elvégzi a hajszín változtatásait, alkalmazza a megfelelő termékeket és technológiákat.
- Felméri és megtervezi igény szerint a haj tartós formaváltoztatását, és elvégzi a szükséges, termékekkel, eljárásokkal.
- Tudatosan alkalmazza a női alap és divathajvágási formákat az egyéniségnek megfelelően.
- A technológiai tudást felhasználva megtervezi és elvégzi a különböző hajhosszabbításokat.
- Az alkalmi hajviseletet készít fizikai formaváltoztató eszközök segítségével, díszítés alkalmazásával.
- Minden szolgáltatást követően tanácsot ad a vendégének az otthoni hajápoláshoz és hajformázáshoz

A szakképzésbe történő belépés feltételei

Megnevezés	A belépés feltétele
Iskolai előképzettség	
Tanulói jogviszonyban, 5 évfolyamos képzésben	alapfokú iskolai végzettség
Kizárólag felnőttképzési jogviszonyban	érettségi végzettség
Alkalmassági követelmények	
Foglalkozás egészségügyi alkalmassági vizsgálat	szükséges
Pályaalkalmassági vizsgálat a szakirányú oktatás megkezdése előtt	nem szükséges

Az ágazati alapoktatás szakmai követelményeinek leírása

- A tanuló a szépművészeti alapoktatás után képes megtervezi a céljának megfelelő szépművészeti életpályáját a fodrász, kozmetikus technikus, kéz- és lábápoló technikus szakmában. Tájékoztatást nyújt a szépségszalon alapvető szolgáltatásairól, a helyzethez és a vendég igényeihez illően, empátikusan kommunikál.
- A stílus- és divatirányzatoknak megfelelően vizuálisan jeleníti meg a vendég egyéniségéhez és igényeihez alkalmazkodó elképzeléseit, javaslatait.
- Művészettörténeti ismeretei felhasználásával kreatívan alkalmazza a szolgáltatás szempontjából lényeges stílus- és formajegyeket.
- Útmutatás alapján a szépművészeti szakmák gyakorlásához szükséges anatómiai, élettani ismereteinek felhasználásával diagnosztizálást végez, valamint kémiai számolásokat, anyagkeveréseket készít.

- Munkája során betartja a munka-, tűz-, és baleset-, környezetvédelmi és higiéniai előírásokat a szépségszalonban.
- Az ágazati alapoktatás során fejlődik a tanuló kreativitása, szépérzéke, látásmódja, formaérzéke, manuális képessége, etikus és empátikus magatartása, logikus gondolkodása.

Fodrász szakma óraterve

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök éves óraszámai évfolyamonként esti képzésben, tanulói és felnőttképzési jogviszonyban

Tanulási területek, tantárgyak, témakörök		Évfolyamok		A képzés összes óraszama
		1/13.	2/14.	
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	9	0	9
	Álláskeresés	2,5		2,5
	Munkajogi alapismeretek	2,5		2,5
	Munkaviszony létesítése	2,5		2,5
	Munkanélküliség	1,5		1,5
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	0	31	31
	Az álláskeresés lépései, álláshirdetések		5,5	5,5
	Önéletrajz és motivációs levél		10	10
	„Smalltalk” –általános társalgás		5,5	5,5
	Állásinterjú		10	10
Szépészet ágazati alapozó 1.	Szépészeti kommunikáció és szolgáltatásetika	18	0	18
	A normák és szerepük: viselkedési normák – illik, nem illik	2		2
	Kommunikáció a vendéggel	2,5		2,5
	Vendégtípusok	2		2
	A kommunikáció gyakorlata a szépségszalonban	3		3
	A normák és szerepük: jog és etika	1,5		1,5
	Nyilvánosság és kommunikáció: információforrások használata és információterjesztés a szépségszalonban	2		2
	Konfliktus- és reklamációkezelés, tanácsadás	2,5		2,5
	Személyes adatok kezelése a szépészetben	2,5		2,5
	Szépészeti informatika	18	0	18
	IKT-eszközök a szépészetben	1,5		1,5
	KT-eszközök használata, digitális írástudás	7,5		7,5
	Prezentációkészítés	9		9
	Szépészeti ábrázoló művészet	36	0	36
	Szabadkézi rajz	8		8
	Kollázstechnika	2		2
	Ecsetkezelési technikák	10		10
	Plasztikai ábrázolás gyurmával vagy agyaggal	4		4

	Maszkkészítés különböző technikákkal	2		2
	Plasztikai ábrázolás újrahasznosított anyagokból	2		2
	Ékszerkészítés	8		8
	Művészet- és divattörténet	54	0	54
	Képzőművészeti alapfogalmak	4		4
	Az ókor művészete és divatja	7		7
	A középkor művészete és divatja	7		7
	Az újkor művészete és divatja	10		10
	A modern kor művészete és divatja	8		8
	Stílustan	18		18
	Szépészeti szolgáltatások alapismeretei	36	0	36
	Szépészeti szolgáltatások, feladatok	12		12
	Higiénia és fertőtlenítés a szépségszalonban	12		12
	Szépészeti életutak, szervezetek	12		12
	Munka- és környezetvédelem	18	0	18
	Elsősegélynyújtás	5		5
	Munka-, tűz- és balesetvédelem	6		6
	Ergonómia a szépségszalonban	2		2
	Környezetvédelem	5		5
	Tanulási terület összórárszáma	180	0	180
Szépészet ágazati alapozó 2.	Alkalmazott biológia	36	0	36
	Sejtek, szövetek, szervek, szervrendszerek	15		15
	A bőr felépítése és működése	8		8
	Elváltozások, rendellenességek	8		8
	Bőrtípusok, bőrtípust befolyásoló tényezők, működési zavarok	5		5
	Alkalmazott kémia gyakorlat	81	0	81
	Kémiai alapok	24		24
	Anyagi halmazok és a szépségszalonban alkalmazott készítmények	30		30
	Szakmai számítások	27		27
	Tanulási terület összórárszáma	117	0	117
Ágazati alapozó oktatás órárszáma		297	31	337
Fodrász szakmai alapok	Fodrász anatómia, élettan	18	0	18
	Biokémia	4		4
	Sejtan	5		5
	A szőrtüsző és a hajszál felépítése, élettana	9		9
	Alkalmazott kémia	18	0	18
	Elemek és szervetlen vegyületek a fodrászatban	5		5
	Szerves vegyületek a fodrászatban	13		13
	Tanulási terület összórárszáma	36	0	36
Fodrász szakmai képzés	Hajviselet-történet	0	31	31
	Egyiptom		2	2
	Ókori Görögország		4	4
	Ókori Róma		2	2
	Bizánc		1	1

Román kor		2	2
Gótika		2	2
Reneszánsz		4	4
Barokk, rokokó		2	2
Klasszicizmus, empire		2	2
Romantika, biedermeier		5	5
XX. századi divat		5	5
Fodrász szakmai ismeretek	36	62	98
Vendégfogadás, vendégkártya	3		3
A diagnosztizálás fogalma, a rendellenességek felismerése	4		4
Hajmosás, hajápolás, vizes és száraz hajformázása	4		4
A haj tartós formaváltoztatása	8		8
Hajfestés, hajszínezés	8		8
Színelvonás, szőkítés	6		6
Melírozás	3		3
Borotválás, férfiarccápolás, arcszőrzetformázás		16	16
Férfihajvágás		16	16
Női hajvágás		18	18
Alkalmifrizura-készítés		12	12
Anyagismeret	36	62	98
Fodrászati általános anyagismeret	2		2
Hajmosás, hajápolás, vizes és száraz hajformázás	5		5
A haj tartós formaváltoztatása	8		8
Hajfestés, hajszínezés	8		8
Színelvonás, szőkítés	10		10
Melírozás	3		3
A borotválás anyagai, eszközei, vérzéscsillapítás		26	26
Hajpakolók, hajformázás		22	22
Anyagismeret összefoglalás		14	14
Fodrász szakmai gyakorlat	216	294,5	492,5
Vendégfogadás, vendégkártya	5		4
Diagnosztizálás, rendellenességek	5		5
Hajmosás, hajápolás, vizes és száraz hajformázás	16		16
A haj tartós formaváltoztatása	55		55
Hajfestés, hajszínezés	55	25	80
Színelvonás, szőkítés	45	25	70
Melírozás	35	20	55
Borotválás, férfiarccápolás, arcszőrzetformázás		15	15
Férfihajvágás		45	45
Női hajvágások		150	150
Alkalmifrizura-készítés, hajhosszabbítás		14,5	14,5
Tanulási terület összóraszám	288	449,5	773,5
Vállalkozói ismeretek és marketing	0	31	31
Vállalkozói ismeretek		16	16

Vállalkozói ismeretek és marketing	Marketing		15	15
	Alkalmazott számítástechnika	0	31	31
	Informatikai eszközök a fodrászatban		16	16
	Dokumentálás és nyilvántartás számítógépen		15	15
	Tanulási terület összórászáma	0	62	62
Egybefüggő szakmai gyakorlat		80		
Éves összes óraszám		630	542,5	1172,5

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak éves óraszámai évfolyamonkénti bontásban, munkarend nélküli (esti) tanulói és felnőttképzési jogviszonyban

Tanulási területek, tantárgyak		Évfolyamok		A képzés összes óraszám
		1/13.	2/14.	
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	9	-	9
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	-	31	31
Szépészet ágazati alapozó 1.	Szépészeti kommunikáció és szolgáltatásetika	18	-	18
	Szépészeti informatika	18	-	18
	Szépészeti ábrázoló művészet	36	-	36
	Művészet- és divattörténet	54	-	54
	Szépészeti szolgáltatások alapismeretei	36	-	36
	Munka- és környezetvédelem	18	-	18
Szépészet ágazati alapozó 2.	Alkalmazott biológia	36	-	36
	Alkalmazott kémia gyakorlat	81	-	81
Ágazati alapozó oktatás óraszám		297	31	337
Fodrász szakmai alapok	Fodrász anatómia, élettan	18	-	18
	Alkalmazott kémia	18	-	27
Fodrász szakmai képzés	Hajviselet-történet	-	31	31
	Fodrász szakmai ismeretek	36	62	116
	Anyagismeret	36	62	116
	Fodrász szakmai gyakorlat	216	294,5	510,5
Vállalkozói ismeretek és marketing	Vállalkozói ismeretek és marketing	-	31	31
	Alkalmazott számítástechnika	-	31	31
Egybefüggő szakmai gyakorlat		80		
Éves összes óraszám		630	542,5	1172,5

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak heti óraszámai évfolyamonkénti bontásban, munkarend nélküli (esti) tanulói és felnőttképzési jogviszonyban

Tanulási területek, tantárgyak		Évfolyamok		A képzés összes óraszám
		1/13.	2/14.	
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	0,25	-	0,25
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	-	1	1

Szépészet ágazati alapozó 1.	Szépészeti kommunikáció és szolgáltatásetika	0,5	-	0,5
	Szépészeti informatika	0,5	-	0,5
	Szépészeti ábrázoló művészet	1	-	1
	Művészet- és divattörténet	1,5	-	1,5
	Szépészeti szolgáltatások alapismeretei	1	-	1
	Munka- és környezetvédelem	0,5	-	0,5
Szépészet ágazati alapozó 2.	Alkalmazott biológia	1	-	1
	Alkalmazott kémia gyakorlat	2,25	-	2,25
Ágazati alapozó oktatás heti óraszám		8,25		9,5
Fodrász szakmai alapok	Fodrász anatómia, élettan	0,5	-	0,5
	Alkalmazott kémia	0,5	-	0,75
Fodrász szakmai képzés	Hajviselet-történet	-	1	1
	Fodrász szakmai ismeretek	1	2	3
	Anyagismeret	1	2	3,5
	Fodrász szakmai gyakorlat	6	9,5	15,5
Vállalkozói ismeretek és marketing	Vállalkozói ismeretek és marketing	-	1	1
	Alkalmazott számítástechnika	-	1	1
Egybefüggő szakmai gyakorlat		80		
Heti összes óraszám		17,5	17,5	35

A tanulási területeken belüli tantárgyak heti óraszámait esti munkarendben, két évfolyamos képzésben (az 1. évfolyam félévek szerinti bontásban), tanulói és felnőttképzési jogviszonyban

Tanulási területek, tantárgyak		Évfolyamok			A képzés összes óraszám
		1/13.		2/14.	
		I.félév	II.félév		
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	0,5		-	0,25
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	-		1	1
Szépészet ágazati alapozó 1.	Szépészeti kommunikáció és szolgáltatásetika	1		-	0,5
	Szépészeti informatika	1		-	0,5
	Szépészeti ábrázoló művészet	2		-	1
	Művészet- és divattörténet	3		-	0,75
	Szépészeti szolgáltatások alapismeretei	2		-	1
	Munka- és környezetvédelem	1		-	0,5
Szépészet ágazati alapozó 2.	Alkalmazott biológia	2		-	1
	Alkalmazott kémia gyakorlat	4,5		-	2,25
Ágazati alapozó oktatás heti óraszám		16,5			
Fodrász szakmai alapok	Fodrász anatómia, élettan	0,5			0,25
I.félév heti óraszám összesen		17,5			9
Fodrász szakmai alapok	Fodrász anatómia, élettan		0,5	-	0,25
	Alkalmazott kémia		1	-	1
	Hajviselet-történet	-		1	1

Fodrász szakmai képzés	Fodrász szakmai ismeretek		2	2	3
	Anyagismeret		2	2	3
	Fodrász szakmai gyakorlat		12	9,5	15,5
Vállalkozói ismeretek és marketing	Vállalkozói ismeretek és marketing		-	1	1
	Alkalmazott számítástechnika		-	1	1
Egybefüggő szakmai gyakorlat			80		
Heti összes óraszám		17,5	17,5	17,5	35
Heti összes óraszám		17,5		17,5	35

4.3.2. Kéz- és lábápoló technikus

Megnevezés	A szakma alapadatai
Az ágazat megnevezése	Szépészet
A szakma azonosító száma	5 1012 21 02
A szakma szakmairányai	• Kézápoló és körömkozmetikus • Speciális lábápoló
A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje	5
A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje	5
Ágazati alapoktatás megnevezése	Szépészet
Kapcsolódó részsakmák megnevezése	-
Szakmai oktatás (ágazati alapoktatás és szakirányú oktatás együttes) foglalkozásainak száma (egybefüggő szakmai gyakorlat nélkül)	Tanulói jogviszonyban 2 éves kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítésben legalább 2100 óra megtartott foglalkozás Felnőttképzési jogviszonyban az iskola szakmai programjában felnőttképzési jogviszonyban folyó oktatásra meghatározott foglalkozásszám, amelynek 1/4-e kötelezően ágazati alapoktatásra fordítandó.
Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama	Kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítésben: 160 óra
A szakmai oktatás teljes időtartama	Tanulói és felnőttképzési jogviszonyban egyaránt az előző pontok alatti oktatási idők összege.

A szakma keretében ellátható legjellemzőbb tevékenységek, munkaterületek

Szakmairány: **Kézápoló és körömkozmetikus**

- A kézápoló és körömkozmetikus az egészséges kéz könyöktől ujjhegyig történő szakszerű, tervszerű, biztonságos kezelését, ápolását, díszítését végzi.

- Az egészséges kézen/körömön a műköröm szakszerű, egészséget nem veszélyeztető felépítését, töltését, díszítését alkotja meg, illetve távolítja el speciális anyagokkal, eszközökkel és technológiákkal.
- A szolgáltatás során a diagnosztizálás eredménye alapján meghozott felelős döntéssel kezelési tervet állít fel, előkészíti a szolgáltatást.
- Hagyományos, vagy francia manikűrt végez.
- Sablonos, típus vagy körömágyhosszabbító technikával, porcelán, zselé, vagy egyéb korszerű, professzionális anyagok alkalmazásával műkörömépítést végez.
- Az adott körömnek megfelelően elvégzi a töltést és javítást, és kreatív, korszerű, mindenkori divatnak megfelelő díszítést, egyénre szabott ápolást produkál.
- Szakszerűen távolítja el a műkörömöt.
- Tevékenysége során szolgáltat, otthonápolási tanácsadást végez és személyre szabva terméket értékesít.
- A körömszalon üzemeltetése során vendégközpontú szemlélettel megalapozza vendégkapcsolatát, emellett digitális adatrögzítési-, pénzforgalmi adminisztratív-, és higiéniai feladatokat is ellát.

Szakmairány: **Speciális lábápoló**

- A speciális lábápoló az egészségmegőrzés és a prevenció szem előtt tartásával kezeli az egészséges lábat és a betegség vagy túlterhelés következtében, lábon kialakult bőr és köröm elváltozásokat.
- Állapotfelmérést végez célirányosan feltett kérdéseivel, tapintással, megfigyeléssel és szükség esetén diagnosztikai eszközök alkalmazásával.
- Eredménytől függően felelősségteljesen dönt az orvosi konzultáció szükségességéről.
- Az állapotfelmérést követően a vendéggel egyeztetve megtervezi a személyre szabott kezelést, kiválasztja a célszerű anyagokat, eszközöket, technológiát.
- Felelős döntéssel, a biztonsági szabályok betartása mellett elvégzi a választott, non-invazív eljárást a kezelési terv alapján.
- A munkafolyamat elvégzése során kézi, gépi, kombinált technológiát eszközöl.
- Körömszabályozást, körömkorrektúrákat, nyomáspont mérést végez.
- Fertőtlenít, sterilizál, szükség esetén sebfedést alkalmaz.
- A kezelési tervnek megfelelően kezelési eredmény szinten tartásához javaslatot tesz otthoni használatra szánt készítményre és értékesíti azt.
- Elvégzi a speciális lábápoló szalon működtetéséhez szükséges adminisztrációs és higiéniai feladatokat.

A szakképzésbe történő belépés feltételei

Megnevezés	A belépés feltétele
Iskolai előképzettség	
Tanulói jogviszonyban, 5 évfolyamos képzésben	alapfokú iskolai végzettség
Kizárólag szakmai vizsgára felkészítésben, felnőttképzési jogviszonyban	érettségi végzettség
Alkalmassági követelmények	
Foglalkozás egészségügyi alkalmassági vizsgálat	szükséges

Pályaalkalmassági vizsgálat a szakirányú oktatás megkezdése előtt	szükséges
---	-----------

Az ágazati alapoktatás szakmai követelményeinek leírása

- A tanuló a szépművészeti alapoktatás után képes megtervezni a céljának megfelelő szépművészeti életpályáját a fodrász, kozmetikus technikus, kéz- és lábápoló technikus szakmában.
- Tájékoztatót nyújt a szépségszalon alapvető szolgáltatásairól, a helyzethez és a vendég igényeihez illően, empátikusan kommunikál.
- A stílus- és divatirányzatoknak megfelelően vizuálisan jeleníti meg a vendég egyéniségéhez és igényeihez alkalmazkodó elképzeléseit, javaslatait.
- Művészettörténeti ismeretei felhasználásával kreatívan alkalmazza a szolgáltatás szempontjából lényeges stílus- és formajegyeket.
- Útmutatás alapján a szépművészeti szakmák gyakorlásához szükséges anatómiai, élettani ismereteinek felhasználásával diagnosztizálást végez, valamint kémiai számolásokat, anyagkeveréseket készít.
- Munkája során betartja a munka-, tűz-, és baleset-, környezetvédelmi és higiéniai előírásokat a szépségszalonban.
- Az ágazati alapoktatás során fejlődik a tanuló kreativitása, szépművészeti, látásmódja, formaérzéke, manuális képessége, etikus és empátikus magatartása, logikus gondolkodása.

Kézápoló és körömkozmetikus szakmairány

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök éves óraszámai évfolyamonként esti képzésben, tanulói és felnőttképzési jogviszonyban

Tanulási területek, tantárgyak, témakörök		Évfolyamok		A képzés összes óraszám
		1/13.	2/14.	
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	9	0	9
	Álláskeresés	2,5		2,5
	Munkajogi alapismeretek	2,5		2,5
	Munkaviszony létesítése	2,5		2,5
	Munkanélküliség	1,5		1,5
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	0	31	31
	Az álláskeresés lépései, álláshirdetések		5,5	5,5
	Önéletrajz és motivációs levél		10	10
	„Smalltalk” –általános társalgás		5,5	5,5
	Állásinterjú		10	10
Szépművészeti ágazati alapozó 1.	Szépművészeti kommunikáció és szolgáltatásetika	18	0	18
	A normák és szerepük: viselkedési normák – illik, nem illik	2		2
	Kommunikáció a vendéggel	2,5		2,5
	Vendégtípusok	2		2
	A kommunikáció gyakorlata a szépségszalonban	3		3

Szépészet ágazati alapozó 2.	A normák és szerepük: jog és etika	1,5		1,5
	Nyilvánosság és kommunikáció: információforrások használata és információterjesztés a szépségszalonban	2		2
	Konfliktus- és reklamációkezelés, tanácsadás	2,5		2,5
	Személyes adatok kezelése a szépészetben	2,5		2,5
	Szépészeti informatika	18	0	18
	IKT-eszközök a szépészetben	1,5		1,5
	KT-eszközök használata, digitális írástudás	7,5		7,5
	Prezentációkészítés	9		9
	Szépészeti ábrázoló művészet	36	0	36
	Szabadkézi rajz	8		8
	Kollázstechnika	2		2
	Ecsetkezelési technikák	10		10
	Plasztikai ábrázolás gyurmával vagy agyaggal	4		4
	Maszkkészítés különböző technikákkal	2		2
	Plasztikai ábrázolás újrahasznosított anyagokból	2		2
	Ékszerkészítés	8		8
	Művészet- és divattörténet	54	0	54
	Képzőművészeti alapfogalmak	4		4
	Az ókor művészete és divatja	7		7
	A középkor művészete és divatja	7		7
	A újkor művészete és divatja	10		10
	A modern kor művészete és divatja	8		8
	Stílustan	18		18
	Szépészeti szolgáltatások alapismeretei	36	0	36
	Szépészeti szolgáltatások, feladatok	12		12
	Higiénia és fertőtlenítés a szépségszalonban	12		12
	Szépészeti életutak, szervezetek	12		12
	Munka- és környezetvédelem	18	0	18
	Elsősegélynyújtás	5		5
	Munka-, tűz- és balesetvédelem	6		6
	Ergonómia a szépségszalonban	2		2
	Környezetvédelem	5		5
	Tanulási terület összórárszáma	180	0	180
	Alkalmazott biológia	36	0	36
	Sejtek, szövetek, szervek, szervrendszerek	15		15
	A bőr felépítése és működése	8		8
	Elváltozások, rendellenességek	8		8
	Bőrtípusok, bőrtípust befolyásoló tényezők, működési zavarok	5		5
	Alkalmazott kémia gyakorlat	81	0	81
	Kémiai alapok	24		24
	Anyagi halmazok és a szépészetben alkalmazott készítmények	30		30
	Szakmai számítások	27		27

Kozmetikus szakelmélet	Tanulási terület összórászáma	117	0	117
	Ágazati alapozó oktatás órászáma	297	31	337
	Élettan, egészségtan	36	0	36
	Biokémia	14		14
	Sejttan	14		14
	Életfolyamatok	8		8
	Egészséges életmód, egészségnevelés			7,5
	Alkalmazott kémia	36		36
	Alkalmazott szervetlen kémia	18		18
	Alkalmazott szerves kémia	18		18
	Szakmai alapismeretek	18	0	18
	Higiénia, fertőtlenítés a kézápoló, lábápoló szalonban	2		2
	Szolgáltatási ismeretek	3		3
	Szolgáltatást megalapozó anatómiai, élettani alapismeretek	3		3
	Szolgáltatást megalapozó ortopédiai alapismeretek	2		2
	Szolgáltatást megalapozó bőrgyógyászati alapismeretek	2		2
	Szolgáltatást megalapozó belgyógyászati alapismeretek	6		6
	Anyagismeret	18	0	18
	Fertőtlenítés anyagai	2		2
	Letisztítás anyagai	3		3
	Felpuhítás anyagai	2		2
	Masszírozás anyagai	3		3
	Hagyományos körömlakkozás anyagai	2		2
	Japán manikűr anyagai	2		2
	Ápolás anyagai	2		2
	Bördíztetés anyagai	2		7
	Szakmai latin	18	0	18
	Latin kiejtés, helyesírás	2		2
	Latin szakkifejezések használata	16		16
	Szolgáltatási alapismeretek gyakorlat	108	0	108
	Bevezetés a kézápoló, lábápoló szalonok világába	5		5
	Higiénia, fertőtlenítés a kézápoló, lábápoló szalonban	5		5
	A kéz, láb, körmök és a bőr egészséges állapotának jellemzői, felismerése	10		10
	Köröm rövidítés, formázás, bőrkezelés	15		15
	Körömlakkozás hagyományos körömlakkal, díszítés	32		32
	Bördíztetés hennával és csillámtetoválással	15		15
	Bőr- és körömápolás (SPA, japán manikűr)	16		16
	Frissítő masszírozás	10		10
	Tanulási terület összórászáma	234	0	232

Vállalkozói ismeretek és marketing	Vállalkozás a kézápoló és lábápoló szalonban	18	0	18
	Munkavállalói ismeretek a kézápoló és lábápoló szalonban	9		
	Vállalkozási ismeretek a kézápoló és a lábápoló szalonban	9		
	Vállalkozás és ügyfélkapcsolatok gyakorlat	36	0	36
	Munkaügyi és munkavédelmi feladatok	9		
	Ügyfélkapcsolatok a kézápoló, lábápoló szalonokban	9		
	Marketing gyakorlat	9		
	Üzleti tervezés, dokumentálás gyakorlat	9		
	Alkalmazott számítástechnika gyakorlat	36	0	36
	Dokumentálás és nyilvántartásvezetés számítógépen (számla és készletnyilvántartó szoftverek)	8		8
	Elektronikus kommunikáció, WEB használat	12		12
	Szolgáltatással kapcsolatos dokumentálási feladatok	16		16
	Tanulási terület összórárszáma	90	0	90
Kozmetikus szakmai gyakorlatok	Kézápolás és körömkozmetika szakmai ismeret	0	62	62
	Szolgáltatást megalapozó ismeretek		10	10
	A kézápolás és műkörömépítés előkészítő szakaszának ismeretei, diagnosztizálás, kezelési terv készítése		12	12
	A kézápolás kezelő szakaszának technológiái		4	4
	A műkörömépítés építő szakaszának technológiái és az átlagostól eltérő, deformált körmök építési technológiái		14	14
	A kézápolás és a műkörömépítés formázó szakasza		6	6
	A kézápolás és műkörömépítés ápoló szakasza		4	4
	A kézápolás és műkörömépítés díszítő szakasza		4	4
	A kézápolás és műkörömépítés befejező műveletei		4	4
	A szolgáltatást befejező műveletek		4	4
	Kézápolás és körömkozmetika anyag-és eszközismeret	0	62	62
	Eszközök és anyagaik, készülékek, védő-felszerelések, ergonomikus berendezések		7	7
	A kézápolás és műkörömépítés előkészítő szakaszának anyagai		7	7
	A kézápolás kezelő szakaszának anyagai		7	7
	A műkörömépítés építő szakaszának anyagai		8	8
	A kézápolás és műkörömépítés ápoló szakaszának anyagai		8	8
	A kézápolás és műkörömépítés díszítő szakaszának anyagai		8	8
	Töltési és javítási műveletek anyagai		8	8
	A műköröm-eltávolítás anyagai		9	9
	Kézápolás és körömkozmetika szakmai	0	387,5	387,5

gyakorlat			
Kézápolást és műkörömpépítést megelőző állapotfelmérés, kezelési terv felállítása		40	40
A kézápolás és műkörömpépítés előkészítő szakasza		31	31
A kézápolás kezelő szakaszának technológiai műveletei		31	31
A műkörömpépítés építő szakaszának technológiai és az átlagostól eltérő, deformált körmök építési technológiai műveletei		155	155
A kézápolás és a műkörömpépítés formázó szakaszának műveletei		36	36
A kézápolás és műkörömpépítés ápoló szakaszának műveletei		19	19
A kézápolás és műkörömpépítés díszítő szakaszának műveletei		20,5	20,5
A kézápolás, műkörömpépítés befejező műveletei		5	5
Töltési, javítási és eltávolítási műveletek		45	45
A szolgáltatást befejező műveletek		5	5
Tanulási terület összórárszáma			
Egybefüggő szakmai gyakorlat	80		
Éves összes óraszám	630	542,5	1172,5

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak éves órárszámai évfolyamonként esti képzésben, tanulói és felnőttképzési jogviszonyban

Tanulási területek, tantárgyak		Évfolyamok		A képzés összes órárszáma
		1/13.	2/14.	
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	9		9
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv		31	31
Szépészet ágazati alapozó 1.	Szépészeti kommunikáció és szolgáltatásetika	18		18
	Szépészeti informatika	18		18
	Szépészeti ábrázoló művészet	36		36
	Művészet- és divattörténet	54		54
	Szépészeti szolgáltatások alapismeretei	36		36
	Munka- és környezetvédelem	18		18
Szépészet ágazati alapozó 2.	Alkalmazott biológia	36		36
	Alkalmazott kémia gyakorlat	81		81
Ágazati alapozó oktatás órárszáma		297	31	337
Kozmetikus szakelmélet	Élettan, egészségtan	36		36
	Alkalmazott kémia	36		36
	Szakmai alapismeretek	18		18
	Anyagismeret	18		18
	Szakmai latin	18		18
	Szolgáltatási alapismeretek gyakorlat	108		108

Vállalkozói ismeretek és marketing	Vállalkozás a kézápoló és lábápoló szalonban	18		18
	Vállalkozás és ügyfélkapcsolatok gyakorlat	36		36
	Alkalmazott számítástechnika gyakorlat	36		36
Kozmetikus szakmai gyakorlatok	Kézápolás és körömkozmetika szakmai ismeret		62	62
	Kézápolás és körömkozmetika anyag- és eszközismeret		62	62
	Kézápolás és körömkozmetika szakmai gyakorlat		387,5	387,5
Éves összes óraszám		630	542,5	1172,5
Egybefüggő szakmai gyakorlat		80		

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak heti óraszámai évfolyamonként esti munkarendben, tanulói és felnőttképzési jogviszonyban

Tanulási területek, tantárgyak		Évfolyamok		A képzés összes óraszám
		1/13.	2/14.	
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	0,25		0,25
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv		1	1
Szépészet ágazati alapozó 1.	Szépészeti kommunikáció és szolgáltatásetika	0,5		0,5
	Szépészeti informatika	0,5		0,5
	Szépészeti ábrázoló művészet	1		1
	Művészet- és divattörténet	1,5		1,5
	Szépészeti szolgáltatások alapismeretei	1		1
	Munka- és környezetvédelem	0,5		0,5
Szépészet ágazati alapozó 2.	Alkalmazott biológia	1		1
	Alkalmazott kémia gyakorlat	2,25		2,25
Ágazati alapozó oktatás óraszám		8,25	1	9,5
Kozmetikus szakelmélet	Élettan, egészségtan	1		1
	Alkalmazott kémia	1		1
	Szakmai alapismeretek	0,5		0,5
	Anyagismeret	0,5		0,5
	Szakmai latin	0,5		0,5
	Szolgáltatási alapismeretek gyakorlat	3		3
Vállalkozói ismeretek és marketing	Vállalkozás a kézápoló és lábápoló szalonban	0,5		0,5
	Vállalkozás és ügyfélkapcsolatok gyakorlat	1		1
	Alkalmazott számítástechnika gyakorlat	1		1
Kozmetikus szakmai gyakorlatok	Kézápolás és körömkozmetika szakmai ismeret		2	2
	Kézápolás és körömkozmetika anyag- és eszközismeret		2	2
	Kézápolás és körömkozmetika szakmai gyakorlat		12,5	12,5
Heti összes óraszám		17,5	17,5	35
Egybefüggő szakmai gyakorlat		80		

A tantárgyak heti óraszámai esti munkarendben, évfolyamonként (az 1. évfolyam félévek szerinti bontásban), tanulói és felnőttképzési jogviszonyban

Tanulási területek, tantárgyak		Évfolyamok			A képzés összes óraszám
		1/13.		2/14.	
		I.félév	II.félév		
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	0, 5			0,25
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv			1	1
Szépészet ágazati alapozó 1.	Szépészeti kommunikáció és szolgáltatásetika	1			0,5
	Szépészeti informatika	1			0,5
	Szépészeti ábrázoló művészet	2			1
	Művészet- és divattörténet	3			1,5
	Szépészeti szolgáltatások alapismeretei	2			1
	Munka- és környezetvédelem	1			0,5
Szépészet ágazati alapozó 2.	Alkalmazott biológia	2			1
	Alkalmazott kémia gyakorlat	4,5			2,25
Ágazati alapozó oktatás óraszám		16,5	0	1	9,5
Kozmetikus szakelmélet	Élettan, egészségtan	0,5			
I.félév heti óraszám		17,5			
Kozmetikus szakelmélet	Élettan, egészségtan		1,5		1
	Alkalmazott kémia		2		1
	Szakmai alapismeretek		1		0,5
	Anyagismeret		1		0,5
	Szakmai latin		1		0,5
	Szolgáltatási alapismeretek gyakorlat		6		3
Vállalkozói ismeretek és marketing	Vállalkozás a kézápoló és lábápoló szalonban		1		0,5
	Vállalkozás és ügyfélkapcsolatok gyakorlat		2		1
	Alkalmazott számítástechnika gyakorlat		2		1
Kozmetikus szakmai gyakorlatok	Kézápolás és körömkozmetika szakmai ismeret			2	2
	Kézápolás és körömkozmetika anyag- és eszközismeret			2	2
	Kézápolás és körömkozmetika szakmai gyakorlat			12,5	12,5
Heti összes óraszám		17,5	17,5	17,5	35
Heti összes óraszám		17,5		17,5	35
Egybefüggő szakmai gyakorlat		80			

Speciális lábapoló szakmairány óraterve

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök éves óraszámai évfolyamonként esti képzésben, tanulói és felnőttképzési jogviszonyban

Tanulási területek, tantárgyak, témakörök		Évfolyamok		A képzés összes órászáma
		1/13.	2/14.	
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	9	0	9
	Álláskeresés	2,5		2,5
	Munkajogi alapismeretek	2,5		2,5
	Munkaviszony létesítése	2,5		2,5
	Munkanélküliség	1,5		1,5
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	0	31	31
	Az álláskeresés lépései, álláshirdetések		5,5	5,5
	Önéletrajz és motivációs levél		10	10
	„Smalltalk” –általános társalgás		5,5	5,5
	Állásinterjú		10	10
Szépsézet ágazati alapozó 1.	Szépsészeti kommunikáció és szolgáltatásetika	18	0	18
	A normák és szerepük: viselkedési normák – illik, nem illik	2		2
	Kommunikáció a vendéggel	2,5		2,5
	Vendégtípusok	2		2
	A kommunikáció gyakorlata a szépségszalonban	3		3
	A normák és szerepük: jog és etika	1,5		1,5
	Nyilvánosság és kommunikáció: információforrások használata és információterjesztés a szépségszalonban	2		2
	Konfliktus- és reklamációkezelés, tanácsadás	2,5		2,5
	Személyes adatok kezelése a szépsézetben	2,5		2,5
	Szépsészeti informatika	18	0	18
	IKT-eszközök a szépsézetben	1,5		1,5
	KT-eszközök használata, digitális írástudás	7,5		7,5
	Prezentációkészítés	9		9
	Szépsészeti ábrázoló művészet	36	0	36
	Szabadkézi rajz	8		8
	Kollázstechnika	2		2
	Ecsetkezelési technikák	10		10
	Plasztikai ábrázolás gyurmával vagy agyaggal	4		4
	Maszkkészítés különböző technikákkal	2		2
	Plasztikai ábrázolás újrahasznosított anyagokból	2		2
	Ékszerkészítés	8		8
	Művészet- és divattörténet	54	0	54
	Képzőművészeti alapfogalmak	4		4
	Az ókor művészete és divatja	7		7
	A középkor művészete és divatja	7		7

	Az újkor művészete és divatja	10		10
	A modern kor művészete és divatja	8		8
	Stílusan	18		18
	Szépészeti szolgáltatások alapismeretei	36	0	36
	Szépészeti szolgáltatások, feladatok	12		12
	Higiénia és fertőtlenítés a szépségszalomban	12		12
	Szépészeti életutak, szervezetek	12		12
	Munka- és környezetvédelem	18	0	18
	Elsősegélynyújtás	5		5
	Munka-, tűz- és balesetvédelem	6		6
	Ergonómia a szépségszalomban	2		2
	Környezetvédelem	5		5
	Tanulási terület összórászáma	180	0	180
Szépészet ágazati alapoó 2.	Alkalmazott biológia	36	0	36
	Sejtek, szövetek, szervek, szervrendszerek	15		15
	A bőr felépítése és működése	8		8
	Elváltozások, rendellenességek	8		8
	Bőrtípusok, bőrtípust befolyásoló tényezők, működési zavarok	5		5
	Alkalmazott kémia gyakorlat	81	0	81
	Kémiai alapok	24		24
	Anyagi halmazok és a szépségszalomban alkalmazott készítmények	30		30
	Szakmai számítások	27		27
	Tanulási terület összórászáma	117	0	117
	Ágazati alapoó oktatás órásszáma	297	31	337
Kozmetikus szakelmélet	Élettan, egészségstan	36	0	36
	Biokémia	14		14
	Sejttan	14		14
	Életfolyamatok	8		8
	Egészséges életmód, egészségnevelés			7,5
	Alkalmazott kémia	36		36
	Alkalmazott szervetlen kémia	18		18
	Alkalmazott szerves kémia	18		18
	Szakmai alapismeretek	18	0	18
	Higiénia, fertőtlenítés a kézapoló, lábapoló szalomban	2		2
	Szolgáltatási ismeretek	3		3
	Szolgáltatást megalapozó anatómiai, élettani alapismeretek	3		3
	Szolgáltatást megalapozó ortopédiai alapismeretek	2		2
	Szolgáltatást megalapozó bőrgyógyászati alapismeretek	2		2
	Szolgáltatást megalapozó belgyógyászati alapismeretek	6		6
	Anyagismeret	18	0	18
	Fertőtlenítés anyagai	2		2

	Letisztítás anyagai	3		3
	Felpuhítás anyagai	2		2
	Masszírozás anyagai	3		3
	Hagyományos körömlakkozás anyagai	2		2
	Japán manikűr anyagai	2		2
	Ápolás anyagai	2		2
	Bőrdíszítés anyagai	2		7
	Szakmai latin	18	0	18
	Latin kiejtés, helyesírás	2		2
	Latin szakkifejezések használata	16		16
	Szolgáltatási alapismeretek gyakorlat	108	0	108
	Bevezetés a kézápoló, lábápoló szalonok világába	5		5
	Higiénia, fertőtlenítés a kézápoló, lábápoló szalonban	5		5
	A kéz, láb, körömök és a bőr egészséges állapotának jellemzői, felismerése	10		10
	Köröm rövidítés, formázás, bőrkezelés	15		15
	Körömlakkozás hagyományos körömlakkal, díszítés	32		32
	Bőrdíszítés hennával és csillámtetoválással	15		15
	Bőr- és körömápolás (SPA, japán manikűr)	16		16
	Frissítő masszírozás	10		10
	Tanulási terület összórászáma	234	0	232
Vállalkozói ismeretek és marketing	Vállalkozás a kézápoló és lábápoló szalonban	18	0	18
	Munkavállalói ismeretek a kézápoló és lábápoló szalonban	9		
	Vállalkozási ismeretek a kézápoló és a lábápoló szalonban	9		
	Vállalkozás és ügyfélkapcsolatok gyakorlat	36	0	36
	Munkaügyi és munkavédelmi feladatok	9		
	Ügyfélkapcsolatok a kézápoló, lábápoló szalonokban	9		
	Marketing gyakorlat	9		
	Üzleti tervezés, dokumentálás gyakorlat	9		
	Alkalmazott számítástechnika gyakorlat	36	0	36
	Dokumentálás és nyilvántartásvezetés számítógépen (számla és készletnyilvántartó szoftverek)	8		8
	Elektronikus kommunikáció, WEB használat	12		12
	Szolgáltatással kapcsolatos dokumentálási feladatok	16		16
	Tanulási terület összórászáma	90	0	90
Speciális lábápolás	Speciális lábápoló szakmai ismeret 1.	0	31	31
	Speciális lábápolási alapismeretek		8	8
	A lábápolás előkészítő műveleteinek ismerete		4	4
	Lábápolás technológiai ismeretek		11	11
	A lábápolás ápoló szakasza		4	4

A lábápolás díszítő szakasza		4	4
Speciális lábápoló szakmai ismeret 2.	0	62	62
A láb anatómiája, élettana, kórtana		7	7
Állapotfelmérés a speciális lábápolásban, befolyásoló és kizáró állapotok és tüneteik		7	7
A láb egészséges és patológiás keringése, ellátási feladatok vérzés esetén		7	7
A bőr és függelékeinek felépítése, élettana, funkciói és kórtana		8	8
Lábon megjelenő bőrelváltozások, betegségek és kezelésük határterületi lehetőségei; A sebek fajtái, kezelésük határterületi lehetőségei, sebgyógyulás		8	8
Körömelváltozások, -betegségek és határterületi kezelési lehetőségeik			
A láb ortopédiai elváltozásai, betegségei, kezelésük határterületi lehetőségei és a tehermentesítés		8	8
A láb belgyógyászati eredetű elváltozásai, betegségei, kezelésük határterületi lehetőségei; A láb egyéb betegségei, a diabéteszes láb ismérvei, határterületei, kezelésének lehetőségei		8	8
A láb reumatológiai eredetű elváltozásai, betegségei, kezelésük határterületi lehetőségei		9	9
Az idegrendszer működésének lábat érintő zavarai			
A speciális lábápolás befejező műveletei			
Speciális lábápoló anyag- és eszközismeret	0	46,5	46,5
Eszközök és anyagaik, készülékek, védő-felszerelések, ergonomikus berendezések		3,5	3,5
Aszepszis, antiszepszis lehetőségei		3	3
Hatóanyagok, készítmények		15	15
A sebfedés anyagai a speciális lábápolásban, és a vérzéscsillapítás anyagai		5	5
A körömkorrekción és a körömszabályozás anyagai		12	12
Tehermentesítők, ortézisek anyagai		8	8
Speciális lábápoló szakmai gyakorlat 1.	0	124	124
Lábápolás előkészítő műveletei		15	15
Kombinált lábápolás		55	55
Gépi lábápolás		30	30
A lábápolás ápoló szakasza		12	12
A lábápolás díszítő szakasza		5	5
A szolgáltatás befejező műveletei, tanácsadás		7	7
Speciális lábápoló szakmai gyakorlat 2.	0	139,5	139,5
Speciális lábápolás előkészítő műveletei		30	30
Kezelések a speciális lábápolásban		82	82
Körömkorrekción és körömszabályozás		10	10
Tehermentesítés		10	10
A speciális lábápolás befejező műveletei		7,5	7,5

	Klinikai gyakorlat	0	108,5	108,5
	Megfigyelési gyakorlat		40	40
	Speciális lábápolási feladatok ellátása		68,5	68,5
	Tanulási terület összórárszáma	0	511,5	511,5
Egybefüggő szakmai gyakorlat		80		
Éves összes órárszám		630	542,5	1172,5

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak éves órárszámai évfolyamonként esti képzésben, tanulói és felnőttképzési jogviszonyban

Tanulási területek, tantárgyak		Évfolyamok		A képzés összes órárszáma
		1/13.	2/14.	
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	9		9
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv		31	31
Szépészet ágazati alapoó 1.	Szépészeti kommunikáció és szolgáltatásetika	18		18
	Szépészeti informatika	18		18
	Szépészeti ábrázoló művészet	36		36
	Művészet- és divattörténet	54		54
	Szépészeti szolgáltatások alapismeretei	36		36
	Munka- és környezetvédelem	18		18
Szépészet ágazati alapoó 2.	Alkalmazott biológia	36		36
	Alkalmazott kémia gyakorlat	81		81
Ágazati alapoó oktatás órárszáma		297	31	337
Kozmetikus szakelmélet	Élettan, egészségtan	36		36
	Alkalmazott kémia	36		36
	Szakmai alapismeretek	18		18
	Anyagismeret	18		18
	Szakmai latin	18		18
	Szolgáltatási alapismeretek gyakorlat	108		108
Vállalkozói ismeretek és marketing	Vállalkozás a kézápoló és lábápoló szalonban	18		18
	Vállalkozás és ügyfélkapcsolatok gyakorlat	36		36
	Alkalmazott számítástechnika gyakorlat	36		36
Speciális lábápolás	Speciális lábápoló szakmai ismeret 1.	0	31	31
	Speciális lábápoló szakmai ismeret 2.	0	62	62
	Speciális lábápoló anyag- és eszközismeret	0	46,5	46,5
	Speciális lábápoló szakmai gyakorlat 1.	0	124	124
	Speciális lábápoló szakmai gyakorlat 2.	0	139,5	139,5
	Klinikai gyakorlat	0	108,5	108,5
Éves összes órárszám		630	542,5	1172,5
Egybefüggő szakmai gyakorlat		80		

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak heti óraszámai évfolyamonként esti munkarendben, tanulói és felnőttképzési jogviszonyban

Tanulási területek, tantárgyak		Évfolyamok		A képzés összes óraszám
		1/13.	2/14.	
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	0,25		0,25
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv		1	1
Szépészet ágazati alapoó 1.	Szépészeti kommunikáció és szolgáltatásetika	0,5		0,5
	Szépészeti informatika	0,5		0,5
	Szépészeti ábrázoló művészet	1		1
	Művészet- és divattörténet	1,5		1,5
	Szépészeti szolgáltatások alapismeretei	1		1
	Munka- és környezetvédelem	0,5		0,5
Szépészet ágazati alapoó 2.	Alkalmazott biológia	1		1
	Alkalmazott kémia gyakorlat	2,25		2,25
Ágazati alapoó oktatás óraszám		8,25	1	9,5
Kozmetikus szakelmélet	Élettan, egészségtan	1		1
	Alkalmazott kémia	1		1
	Szakmai alapismeretek	0,5		0,5
	Anyagismeret	0,5		0,5
	Szakmai latin	0,5		0,5
	Szolgáltatási alapismeretek gyakorlat	3		3
Vállalkozói ismeretek és marketing	Vállalkozás a kézapoló és lábapoló szalonban	0,5		0,5
	Vállalkozás és ügyfélkapcsolatok gyakorlat	1		1
	Alkalmazott számítástechnika gyakorlat	1		1
Speciális lábapolás	Speciális lábapoló szakmai ismeret 1.		1	1
	Speciális lábapoló szakmai ismeret 2.		2	2
	Speciális lábapoló anyag- és eszközismeret		1,5	1,5
	Speciális lábapoló szakmai gyakorlat 1.		4	4
	Speciális lábapoló szakmai gyakorlat 2.		4,5	4,5
	Klinikai gyakorlat		3,5	3,5
Heti összes óraszám		17,5	17,5	35
Egybefüggő szakmai gyakorlat		80		

A tantárgyak heti óraszámai esti munkarendben, évfolyamonként (az 1. évfolyam félévek szerinti bontásban), tanulói és felnőttképzési jogviszonyban

Tanulási területek, tantárgyak		Évfolyamok			A képzés összes óraszám
		1/13.		2/14.	
		I.félév	II.félév		
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	0, 5			0,25

Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv			1	1
Szépészet ágazati alapozó 1.	Szépészeti kommunikáció és szolgáltatásetika	1			0,5
	Szépészeti informatika	1			0,5
	Szépészeti ábrázoló művészet	2			1
	Művészet- és divattörténet	3			1,5
	Szépészeti szolgáltatások alapismeretei	2			1
	Munka- és környezetvédelem	1			0,5
Szépészet ágazati alapozó 2.	Alkalmazott biológia	2			1
	Alkalmazott kémia gyakorlat	4,5			2,25
Ágazati alapozó oktatás óraszama		16,5	0	1	9,5
Kozmetikus szakelmélet	Élettan, egészségtan	0,5			
I.félév heti óraszama		17,5			
Kozmetikus szakelmélet	Élettan, egészségtan		1,5		1
	Alkalmazott kémia		2		1
	Szakmai alapismeretek		1		0,5
	Anyagismeret		1		0,5
	Szakmai latin		1		0,5
	Szolgáltatási alapismeretek gyakorlat		6		3
Vállalkozói ismeretek és marketing	Vállalkozás a kézapoló és lábapoló szalonban		1		0,5
	Vállalkozás és ügyfélkapcsolatok gyakorlat		2		1
	Alkalmazott számítástechnika gyakorlat		2		1
Speciális lábápolás	Speciális lábapoló szakmai ismeret 1.			1	1
	Speciális lábapoló szakmai ismeret 2.			2	2
	Speciális lábapoló anyag- és eszközismeret			1,5	1,5
	Speciális lábapoló szakmai gyakorlat 1.			4	4
	Speciális lábapoló szakmai gyakorlat 2.			4,5	4,5
	Klinikai gyakorlat			3,5	3,5
Heti összes óraszám		17,5	17,5	17,5	35
Heti összes óraszám		17,5		17,5	35
Egybefüggő szakmai gyakorlat		80			

4.3.3. Kozmetikus technikus

A szakma alapadatai

Megnevezés	A szakma alapadatai
Az ágazat megnevezése	Szépészet
A szakma azonosító száma	5 1012 21 03
A szakma szakmairányai	nincs szakmairány

A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje	5
A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje	5
Digitális Kompetencia Keretrendszer szint	6
Ágazati alapoktatás megnevezése	Szépészet
Kapcsolódó részs szakmák megnevezése	-
Szakmai oktatás (ágazati alapoktatás és szakirányú oktatás együttes) foglalkozásainak száma (egybefüggő szakmai gyakorlat nélkül)	Tanulói jogviszonyban 2 éves kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítésben legalább 2100 óra megtartott foglalkozás Felnőttképzési jogviszonyban az iskola szakmai programjában felnőttképzési jogviszonyban folyó oktatásra meghatározott foglalkozásszám, amelynek 1/4-e kötelezően ágazati alapoktatásra fordítandó.
Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama	Kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítésben: - nappali munkarendben 160 óra - esti munkarendben 80 óra
A szakmai oktatás teljes időtartama	Tanulói és felnőttképzési jogviszonyban egyaránt az előző pontok alatti oktatási idők összege.

A szakma keretében ellátható legjellemzőbb tevékenységek, munkaterületek

- A kozmetikus technikus az egészséges arc és test szépítésével, ápolásával, állapotának javításával, illetve feltételeinek megteremtésével foglalkozik.
- Személyre szabott kozmetikai szolgáltatást nyújt a befolyásoló tényezők, a szakmai kompetenciahatárok és a kontraindikációk betartásával.
- Manuális bőrápoló és szépítő kezeléseket végez, és kozmetikus hatáskörébe tartozó elektrokozmetikai eljárásokat alkalmaz.
- Speciális arc- és testkezelésekkel foglalkozik, szakszerűen megtervezi és megteremti az ehhez szükséges feltételeket.
- Szakavatottan megtervezi, elvégzi a kezeléseket, továbbá a szolgáltatás tartósabb eredményének eléréséhez, fenntartásához szükséges kozmetikumokat értékesíti.
- Ideiglenes és hatáskörébe tartozó tartós szőrtelenítési módszereket alkalmaz.
- A kozmetikai kezeléshez, házi ápoláshoz szükséges anyagokról hiteles információkat ad a vendégének.
- Tanácsot ad otthoni bőrápolásra vonatkozóan.
- A munkafolyamatoknál felelősséggel gondoskodik az egészségügyi, higiéniai, környezetvédelmi és biztonságtechnikai feltételek megteremtéséről, a szabályok betartásáról, biztosítva a saját-, és ügyfele testi épségét, egészségét.
- A kozmetikus tevékenységgel kapcsolatos vállalkozói, marketing és számlázási tevékenységeket végez.

A szakképzésbe történő belépés feltételei

Megnevezés	A belépés feltétele
Iskolai előképzettség	
Tanulói jogviszonyban, 5 évfolyamos képzésben	alapfokú iskolai végzettség
Kizárólag felnőttképzési jogviszonyban	érettségi végzettség
Alkalmassági követelmények	
Foglalkozás egészségügyi alkalmassági vizsgálat	szükséges
Pályaalkalmassági vizsgálat a szakirányú oktatás megkezdése előtt	nem szükséges

Az ágazati alapoktatás szakmai követelményeinek leírása

- A tanuló a szépművészeti alapoktatás után képes megtervezni a céljának megfelelő szépművészeti életpályáját a fodrász, kozmetikus technikus, kéz- és lábápoló technikus szakmában. Tájékoztatást nyújt a szépségszalon alapvető szolgáltatásairól, a helyzethez és a vendég igényeihez illően, empatikusan kommunikál.
- A stílus- és divatirányzatoknak megfelelően vizuálisan jeleníti meg a vendég egyéniségéhez és igényeihez alkalmazkodó elképzeléseit, javaslatait.
- Művészettörténeti ismeretei felhasználásával kreatívan alkalmazza a szolgáltatás szempontjából lényeges stílus- és formajegyeket.
- Útmutatás alapján a szépművészeti szakmák gyakorlásához szükséges anatómiai, élettani ismereteinek felhasználásával diagnosztizálást végez, valamint kémiai számolásokat, anyagkeveréseket készít.
- Munkája során betartja a munka-, tűz-, és baleset-, környezetvédelmi és higiéniai előírásokat a szépségszalonban.
- Az ágazati alapoktatás során fejlődik a tanuló kreativitása, szépérzéke, látásmódja, formaérzéke, manuális képessége, etikus és empatikus magatartása, logikus gondolkodása.

Kozmetikus technikus szakma óraterve

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök éves óraszámai évfolyamonként esti munkarendben, tanulói és felnőttképzési jogviszonyban

Tanulási területek, tantárgyak, témakörök		Évfolyamok		A képzés összes óraszám
		9.	10.	
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	9	0	9
	Álláskeresés	2,5		2,5
	Munkajogi alapismeretek	2,5		2,5
	Munkaviszony létesítése	2,5		2,5
	Munkanélküliség	1,5		1,5
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	0	31	31
	Az álláskeresés lépései, álláshirdetések		5,5	5,5

	Önéletrajz és motivációs levél		10	10
	„Smalltalk” –általános társalgás		5,5	5,5
	Állásinterjú		10	10
Szépészet ágazati alapozó 1.	Szépészeti kommunikáció és szolgáltatásetika	18	0	18
	A normák és szerepük: viselkedési normák – illik, nem illik	2		2
	Kommunikáció a vendéggel	2,5		2,5
	Vendégtípusok	2		2
	A kommunikáció gyakorlata a szépségszalonban	3		3
	A normák és szerepük: jog és etika	1,5		1,5
	Nyilvánosság és kommunikáció: információforrások használata és információterjesztés a szépségszalonban	2		2
	Konfliktus- és reklamációkezelés, tanácsadás	2,5		2,5
	Személyes adatok kezelése a szépészetben	2,5		2,5
	Szépészeti informatika	18	0	18
	IKT-eszközök a szépészetben	1,5		1,5
	KT-eszközök használata, digitális írástudás	7,5		7,5
	Prezentációkészítés	9		9
	Szépészeti ábrázoló művészet	36	0	36
	Szabadkézi rajz	8		8
	Kollázstechnika	2		2
	Ecsetkezelési technikák	10		10
	Plasztikai ábrázolás gyurmával vagy agyaggal	4		4
	Maszkkészítés különböző technikákkal	2		2
	Plasztikai ábrázolás újrahasznosított anyagokból	2		2
	Ékszerkészítés	8		8
	Művészet- és divattörténet	54	0	54
	Képzőművészeti alapfogalmak	4		4
	Az ókor művészete és divatja	7		7
	A középkor művészete és divatja	7		7
	Az újkor művészete és divatja	10		10
	A modern kor művészete és divatja	8		8
	Stílustan	18		18
	Szépészeti szolgáltatások alapismeretei	36	0	36
	Szépészeti szolgáltatások, feladatok	12		12
	Higiénia és fertőtlenítés a szépségszalonban	12		12
	Szépészeti életutak, szervezetek	12		12
	Munka- és környezetvédelem	18	0	18
	Elsősegélynyújtás	5		5
	Munka-, tűz- és balesetvédelem	6		6
	Ergonómia a szépségszalonban	2		2
	Környezetvédelem	5		5
	Tanulási terület összórárszáma	180	0	180
	Alkalmazott biológia	36	0	36
	Sejtek, szövetek, szervek, szervrendszerek	15		15

Szépészet ágazati alapozó 2.	A bőr felépítése és működése	8		8
	Elváltozások, rendellenességek	8		8
	Bőrtípusok, bőrtípust befolyásoló tényezők, működési zavarok	5		5
	Alkalmazott kémia gyakorlat	81	0	81
	Kémiai alapok	24		24
	Anyagi halmazok és a szépészetben alkalmazott készítmények	30		30
	Szakmai számítások	27		27
	Tanulási terület összórárszáma	108	0	108
Ágazati alapoktatás összes órárszáma		297		297
Kozmetikus szak- elmélet	Élettan, egészségtan	18	23,5	41,5
	Biokémia	7	1,5	8,5
	Sejttan	7	1,5	8,5
	Életfolyamatok	4	10	14
	Egészséges életmód, egészségnevelés		10,5	10,5
	Kozmetikai kémia gyakorlat	18	31	49
	Alkalmazott szervetlen kémia	7,5		7,5
	Alkalmazott szerves kémia	10,5	6	16,5
	Kozmetikumok vizsgálata		25	25
	Kozmetikus szakmai ismeretek	36	54	90
	Bevezetés a kozmetika világába	3	1	4
	A bőr anatómiája és élettana	7	1	8
	Sminkelmélet, tartós szempilla- és szemöldökfestés	6	1	7
	Szőrnövési rendellenességek	2,5	0,5	3
	Masszázs	7	1	8
	Diagnosztizálás, bőrtípusok jellemzése, elváltozások, rendellenességek, kozmetikai kóroktan, évszakok kozmetikája	9	3,5	12,5
	Bőrtípusok és kezelésük lehetőségei, a bőr változásai életkorok szerint, öregedés, öregedő bőr kezelése	1,5	15,5	17
	Különböző bőrrendellenességek és kezelésük, szervrendszerek zavarainak bőrtünetei és kezelésük		15	15
	Speciális kozmetikai kezelések		15,5	15,5
	Kozmetikus anyagismeret	36	31	67
	A kozmetikában használatos anyagok, készítmények	6,5	1	7,5
	A fertőtlenítés, letisztítás, tonizálás és hidratálás anyagai	7	3	10
	A szépítés anyagai	6	2,5	8,5
	A depiláció és a szőkítés anyagai	7,5	1	8,5
	Masszírozás és a testkezelések kozmetikumai	6	6	12
	A felpuhítás, az összehúzás, a nyugtatás, a gyulladáscsökkentés és a faggyútermelés befolyásolásának anyaga	2	8	10
	Regeneráló, ráncctalanító, a bőr javítómechanizmusát segítő, serkentő és gátló anyagok, pigment-rendellenességek kezelésére alkalmas anyagok	1	7,5	8,5

	Segédanyagok a kozmetikumokban		2	2
	Elektrokozmetika elmélet	0	46,5	46,5
	Elektrokozmetikai alapismeretek		11,5	11,5
	Indirekt elektrokozmetikai eljárások		10	10
	Direkt elektrokozmetikai eljárások		15,5	15,5
	Speciális elektrokozmetikai eljárások		9,5	9,5
	Tanulási terület összóraszama	117	186	303
Vállalkozói ismeretek és marketing	Vállalkozás és ügyfélkapcsolat a kozmetikában	18	31	49
	Vállalkozási ismertetek a kozmetikában	15	10	25
	Ügyfélkapcsolatok a kozmetikában	10	10	20
	Marketing	11		11
	Üzleti tervezés, dokumentálás		11	11
	Számítástechnika a kozmetikában	0	15,5	15,5
	Dokumentálás és nyilvántartás számítógépen (számla- és készletnyilvántartó szoftverek)		5	5
	Elektronikus kommunikáció, webhasználat		5	5
	Szolgáltatással kapcsolatos dokumentálási feladatok		5,5	5,5
	Tanulási terület összóraszama	18	46,5	64,5
Kozmetikus szakmai gyakorlatok	Kozmetikus szakmai gyakorlat	198	248	446
	Bevezetés a kozmetika világába, vendégfogadás	34		34
	Kendőzés, szemöldökformázás, műszempilla-technikák	28	36	64
	Szőrnövési rendellenességek kezelése depilációs eljárásokkal	26	23,5	49,5
	Masszázs, speciális kozmetikai testmasszázs	41	46,5	87,5
	Tartós szempilla-, szemöldökfestés	21,5	16	37,5
	Diagnosztizálás, bőrtípusok jellemzése, elváltozások, rendellenességek	47,5	32	79,5
	Alapbőrtípusok és kezelésük, kozmetikai rendellenességek és kezelésük		41	41
	Kombinált bőrtípusok és kezelésük		31	31
	Speciális kezelések		22	22
	Elektrokozmetikai készülékek használata	0	31	31
	Érintésvédelem, balesetvédelem, dokumentáció		3	3
	Indirekt elektrokozmetikai készülékek		11,5	11,5
	Direkt elektrokozmetikai készülékek		9	9
	Speciális elektrokozmetikai eljárások		7,5	7,5
	Tanulási terület összóraszama	180	279	459
	Egybefüggő szakmai gyakorlat	80		
	Éves összes óraszám	630	542,5	1172,5

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak éves óraszámai évfolyamonkénti bontásban, munkarend nélküli (esti) tanulói és felnőttképzési jogviszonyban

Tanulási területek, tantárgyak		Évfolyamok		A képzés összes óraszám
		9.	10.	
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	9	-	9
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	-	31	31
Szépsézet ágazati alapozó 1.	Szépsészeti kommunikáció és szolgáltatásetika	18	-	18
	Szépsészeti informatika	18	-	18
	Szépsészeti ábrázoló művészet	36	-	36
	Művészet- és divattörténet	54	-	54
	Szépsészeti szolgáltatások alapismeretei	36	-	36
	Munka- és környezetvédelem	18	-	18
Szépsézet ágazati alapozó 2.	Alkalmazott biológia	36	-	36
	Alkalmazott kémia gyakorlat	81	-	81
Ágazati alapozó oktatás óraszám		297	31	337
Kozmetikus szakelmélet	Élettan, egészségügy	18	23,5	41,5
	Kozmetikai kémia gyakorlat	18	31	49
	Kozmetikus szakmai ismeretek	36	54	90
	Kozmetikus anyagismeret	36	31	67
	Elektrokozmetika elmélet	-	46,5	46,5
Vállalkozói ismeretek és marketing	Vállalkozás és ügyfélkapcsolat a kozmetikában	18	31	49
	Számítástechnika a kozmetikában	-	15,5	15,5
Kozmetikus szakmai gyakorlatok	Kozmetikus szakmai gyakorlat	198	248	446
	Elektrokozmetikai készülékek használata	-	31	31
Egybefüggő szakmai gyakorlat		80		
Éves összes óraszám		630	542,5	1172,5

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak heti óraszámai évfolyamonkénti bontásban, munkarend nélküli (esti) tanulói és felnőttképzési jogviszonyban

Tanulási területek, tantárgyak		Évfolyamok		A képzés összes óraszám
		9.	10.	
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	0,25	-	0,25
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	-	1	1
Szépsézet ágazati alapozó 1.	Szépsészeti kommunikáció és szolgáltatásetika	0,5	-	0,5
	Szépsészeti informatika	0,5	-	0,5
	Szépsészeti ábrázoló művészet	1	-	1
	Művészet- és divattörténet	1,5	-	1,5
	Szépsészeti szolgáltatások alapismeretei	1	-	1
	Munka- és környezetvédelem	0,5	-	0,5

Szépészet ágazati alapozó 2.	Alkalmazott biológia	1	-	1
	Alkalmazott kémia gyakorlat	2,25	-	22,25
Ágazati alapozó oktatás óraszám		8,25		9,5
Kozmetikus szakelmélet	Élettan, egészségtan	0,5	0,75	1,25
	Kozmetikai kémia gyakorlat	0,5	1	1,5
	Kozmetikus szakmai ismeretek	1	1,75	2,75
	Kozmetikus anyagismeret	1	1	2
	Elektrokozmetika elmélet	-	1,5	1,5
Vállalkozói ismeretek és marketing	Vállalkozás és ügyfélkapcsolat a kozmetikában	0,5	1	1,5
	Számítástechnika a kozmetikában	-	0,5	0,5
Kozmetikus szakmai gyakorlatok	Kozmetikus szakmai gyakorlat	5,5	8	13,5
	Elektrokozmetikai készülékek használata	-	1	1
Egybefüggő szakmai gyakorlat		160		
Heti összes óraszám		17,5	17,5	35

A tanulási területeken belüli tantárgyak heti óraszámait munkarend nélküli (esti) két évfolyamos képzésben (az 1. évfolyam félévek szerinti bontásban), tanulói és felnőttképzési jogviszonyban

Tanulási területek, tantárgyak		Évfolyamok			A képzés összes óraszám
		1/13.		2/14.	
		I.félév	II.félév		
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	0,5		-	0,25
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	-		1	1
Szépészet ágazati alapozó 1.	Szépészeti kommunikáció és szolgáltatásetika	1		-	0,5
	Szépészeti informatika	1		-	0,5
	Szépészeti ábrázoló művészet	2		-	1
	Művészet- és divattörténet	3		-	1,5
	Szépészeti szolgáltatások alapismeretei	2		-	1
	Munka- és környezetvédelem	1		-	0,5
Szépészet ágazati alapozó 2.	Alkalmazott biológia	2		-	1
	Alkalmazott kémia gyakorlat	4,5		-	2,25
Ágazati alapozó oktatás heti óraszám		16,5			9,5
Kozmetikus szakelmélet	Élettan, egészségtan	0,5			0,25
I.félév heti óraszám összesen		17,5			9,75
Fodrász szakmai képzés	Élettan, egészségtan		0,5	0,75	1
	Kozmetikai kémia gyakorlat	-	1	1	1,5
	Kozmetikus szakmai ismeretek		2	1,75	2,75
	Kozmetikus anyagismeret		2	1	2
	Elektrokozmetika elmélet			1,5	1,5
	Vállalkozás és ügyfélkapcsolat a kozmetikában		1	1	1,5

Vállalkozói ismeretek és marketing	Számítástechnika a kozmetikában		-	0,5	0,5
Kozmetikus szakmai gyakorlatok	Kozmetikus szakmai gyakorlat		11	8	13,5
	Elektrokozmetikai készülékek használata			1	1
Egybefüggő szakmai gyakorlat			80		
Heti összes óraszám		17,5	17,5	17,5	35
Heti összes óraszám		17,5		17,5	35

4.3.4. Szociális és mentálhigiénés szakgondozó

A szakma alapadatai

Megnevezés	A szakma alapadatai
Az ágazat megnevezése	Szociális
A szakma azonosító száma	5 0923 22 05
A szakma szakmairányai	-
A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje	5
A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje	5
A szakma Digitális Kompetencia Keretrendszer szerinti szintje	5
Ágazati alapoktatás megnevezése	Szociális
Kapcsolódó részs szakmák megnevezése	-
Szakmai oktatás (ágazati alapoktatás és szakirányú oktatás együttes) foglalkozásainak száma (egybefüggő szakmai gyakorlat nélkül)	Tanulói jogviszonyban 3 éves kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítésben legalább 3200 óra megtartott foglalkozás. Felnőttképzési jogviszonyban - az iskola szakmai programjában felnőttképzési jogviszonyban folyó oktatásra meghatározott foglalkozásszám, amelynek 1/6-a kötelezően ágazati alapoktatásra fordítandó.
A szakmai oktatás teljes időtartama	Tanulói és felnőttképzési jogviszonyban egyaránt az előző pontok alatti oktatási idők összege.
Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama	Kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítésben - nappali munkarendben 320 óra - esti munkarendben 160 óra

A szakma keretében ellátható legjellemzőbb tevékenységek, munkaterületek

- Felsőfokú (Bsc, Msc) végzettséggel rendelkező szociális és vagy egészségügyi végzettségű szakember irányításával végzi tevékenységét.
- Holisztikus szemlélettel közelíti munkáját, melynek segítségével segítséget nyújt a szociális ellátásra szoruló idős, pszichiátriai, szenvedélybetegséggel, fogyatékkal élő személyek teljes körű ellátásában, a szociális alap-és szakosított ellátások területén.
- Fő célja az egyén szükségleteinek a felmérése, illetve az életkornak, fizikai, lelki állapotnak megfelelő gondozása.
- Az életkor, az élethelyzet, az egészségügyi, fizikai és mentális állapot figyelembevétele mellett, a szociális-, gyermekjóléti- és gyermekvédelmi szolgáltatások igénybe vevői számára segítséget nyújt a fizikai, mentális, egészségügyi, szociális és lakókörnyezeti szükségletek kielégítéséhez.
- Felismeri a gondozással kapcsolatos feladatokat, és a kompetenciájába tartozó feladatokat önállóan végrehajtja.
- Az ember egészségi állapotát folyamatosan megfigyeli, és az ezzel kapcsolatos intézményi dokumentációt a szakmai irányelveknek megfelelően tölti ki.
- Felismeri a nagyon nehéz élethelyzeteket, és segítséget nyújt azok megoldásában.
- Munkája során törekszik az ellátottak lelki és a testi betegségeinek megelőzésére.
- Részt vesz a lelki-és hitélet, a szabadidős, a kulturális tevékenységek és foglalkoztatási formák megszervezésében, végrehajtásában.
- A feladatai elvégzése közben együttműködik munkatársaival és az ellátásra szorulókkal.
- Empátiát tanúsít a szolgáltatást igénybe vevő személyek felé, és tisztelettudó módon viselkedik velük, hozzátartozóikkal és saját kollégáival egyaránt.

A szakképzésbe történő belépés feltételei

Megnevezés	A belépés feltétele
Iskolai előképzettség	érettségi
Alkalmassági követelmények	
• Foglalkozás egészségügyi alkalmassági vizsgálat • Pályaalkalmassági vizsgálat a szakirányú oktatás megkezdése előtt	szükséges nem szükséges

Az ágazati alapoktatás szakmai követelményeinek leírása

- A szociális, gyermekjóléti- és gyermekvédelmi alap-, és szakosított ellátások különböző intézményeiben kompetenciájának megfelelő esetekben önállóan, és/vagy felsőfokú végzettségű szakember irányításával képes a segítségre szoruló egyén/család/csoport/közösség életvitelét támogató segítséget nyújtani.
- Tanulmányai alapján az egyéni, csoportos és a közösségi térben fellépő működési mechanizmusokat felismerve az indokolt és szükséges segítségnyújtási formára javaslatot tesz, a végrehajtásban önállóan vagy felsőfokú végzettségű szakember irányításával tevékenyen közreműködik.

- Krízis-, rendkívüli és katasztrófafhelyzetben a szükséges beavatkozásokban utasítás szerint, kompetenciájának megfelelően részt vesz.
- Ismeri és ellátja a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások adminisztrációs feladatait.
- Munkájában a mindenkori jogszabályokban, szabályozókban, protokollokban, módszertani útmutatókban, illetve a szociális munka etikai kódexében előírtakat követve tevékenykedik.
- Legalább egy idegen nyelven alapvető fogalmakat megért, alapvető köznyelvi kommunikációt folytat.
- Munkájában nagy gondot fordít a prevenció munkára, ehhez kapcsolódóan ismeretterjesztő előadásokat, foglalkozásokat szervez infokommunikációs és digitális eszközök segítségével.

Szociális és mentálhigiénés szakgondozó szakma óraterve

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök éves óraszámai esti munkarendben, tanulói és felnőttképzési jogviszonyban

Tanulási területek	Tantárgyak - témakörök	Évfolyamok			A képzés összes óraszám
		1/13.	2/14.	3/15.	
Munka-vállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	9	0	0	9
	Álláskeresés	2,5			2,5
	Munkajogi alapismeretek	2,5			2,5
	Munkaviszony létesítése	2,5			2,5
	Munkanélküliség	1,5			1,5
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	0	0	31	31
	Az álláskeresés lépései, álláshirdetések			5,5	5,5
	Önéletrajz és motivációs levél			10	10
	„Small talk” – általános társalgás			5,5	5,5
	Állásinterjú			10	10
Szociális ágazati alapképzés	Szakmai személyiségfejlesztés	72	0	0	72
	Kommunikációs készségfejlesztés	22			22
	Viselkedéskultúra	18			18
	A reális énkép ismerete	23			23
	Konfliktuskezelés	9			9
	Pszichológia	36	0	0	36
	Általános és személyiséglélektani ismeretek	8			8
	Fejdlődéslelektani alapok	12			12
	Szociálpszichológiai alapismeretek	10			10
	Családi mentálhigiéné	6			6
	Egészségügyi ismeretek	36	0	0	36
	Az emberi test felépítése	20			20
	Népegészségtani alapismeretek	6			6
	Gyógyszertani alapok	8			8
	Egészségkultúra	6			6
	Környezetvédelem és fenntarthatóság	6			6
	Elsősegélynyújtás alapismeretei	36	0	0	27
	Az elsősegélynyújtás alapjai	3			3
	Elsődleges teendők vészhelyzetekben	3			3

	A segélyhívás folyamata, újraélesztés	3			3
	Eszméletlen sérült	5			5
	Baleseti sérülések	3			3
	Mérgeзések	3			3
	Belgyógyászati állapotok és ellátásuk	7			7
	Társadalomismeret	36	0	0	36
	A mai magyar társadalom	9			9
	Demográfia és népesedés	9			9
	Család és háztartás	9			9
	Az emberi szükségletek rendszere	9			9
	Szociális ismeretek	72	0	0	72
	Szociális ellátórendszer ismerete	6			6
	A szociális segítség etikája	11			11
	Ismerkedés a szociális ellátórendszer intézményeivel	12			12
	Krízis- kitől kérhetek segítséget	5			5
	Függőség - szenvedély	13			13
	Humán szolgáltatások	13			13
	Szociális gondoskodás	12			12
	Tanulási terület összórászáma	279	0	0	279
	Ágazati alapoktatás óraszám	279	0	31	319
Mentálhigiénés feladatok	Mentálhigiénés alapismeretek	54	36	31	121
	A mentálhigiéné alapfogalmai	9			9
	A mentálhigiénés segítség módszerei	9	12,5		21,5
	Krízis, krízisintervenció	9	12,5		21,5
	A segítő kapcsolat	9	11		20
	A gondozás mentálhigiénés vonatkozásai	9		15	24
	Szakmai identitás fejlesztése	9		16	25
	Egészséggondozás és mentálhigiénés rehabilitáció	36	36	46,5	116,5
	Az egészség, betegség, prevenció	4	13,5		17,5
	Veszélyes életkorok és veszélyeztetett helyzetek	4	18		22
	Az egészségmegőrzés a családban és családon kívül	7,5	13,5		21
	A mentálhigiénés rehabilitáció fogalma, folyamata	4			4
	A rehabilitáció feltételei és akadályai	4		9,5	13,5
	A rehabilitáció területei és intézmény-rendszere			9,5	9,5
	Rehabilitáció a pszichiátriai ellátásban	4		10,5	14,5
	Rehabilitáció a szenvedélybetegek gondozásában	4		8	12
	Habilitáció a fogyatékkal élők gondozásában	4,5		9	13,527
	Esetmegbeszélés, szupervízió a gyakorlatban	27	72	0	99
	Esetfeldolgozás		18		18
	Szupervízió		18		18
	Kommunikáció és konfliktuskezelés		9		9
	Szakmai együttműködés és segítő kapcsolat	9	9		18
	A segítő segítése	9	9		18
	Reziliencia és a Burn-out	9	9		18
	Szakmai gyakorlat	36	36	46,5	237
	Megfigyelési gyakorlat	9			9
	Egészség megőrzési és rehabilitációs gyakorlat	9			9
	Mentálhigiénés esetmunka gyakorlata	13,5	9	7,5	30
	Közösségben vagy csoportban végzett mentálhigiénés munka		13,5	15,5	29
	Egészségnevelés gyakorlata különbözőellátási területeken		13,5	7,5	21
	Aktivitás, foglalkoztatás gyakorlata különböző ellátási területeken			8	8
	Érdekvédelem			8	8
	Pszichológiai alapismeretek	36	36	31	206

	Bevezetés a pszichológiába, pszichológiai alapfogalmak	10			10
	Fejlődéslélektani alapismeretek	12,5			12,5
	Egészséges személyiségfejlődés lélektanialapjai	14,5			14,5
	Szociálpszichológiai alapismeretek		13,5		13,5
	Egészség pszichológiai alapok		22,5		22,5
	A veszteség pszichológiája			15,5	15,5
	Pszichoszomatikus betegségek			15,5	15,5
	Tanulási terület összóraszám	162	180	132	474
Szociális gondozás	Időskorúak támogatási feladatai	90	0	0	180
	Egészségügyi, életteni és kórélettani alapismeretek	18			18
	Időskorúak a társadalomban és a családban	9			9
	Az életteni és kóros öregedés jellemzői	13,5			13,5
	Gerontológiai alapismeretek	13,5			13,5
	Időseket támogató ellátások	18			18
	Szociálgerontológiai alapismeretek	18			18
	Geriátriai ismeretek	0	18	31	49
	Geriátria értelmezése		9		9
	Diagnosztika idős korban		9		9
	Klinikai geriátria			8	8
	Sürgősségi ellátás, traumatológiai problémák és műtéti javallatok			8	8
	Gyógyszeres terápia idős korban			15	15
	Geriátriai ápolási és gyakorlati ismeretek	0	0	31	31
	Krónikus betegségben szenvedő és fogyatékkal élő idősök ápolásának ismeretei			3	3
	Gyógyíthatatlan betegek ápolása			3	3
	Egészségmegőrzés idős korban			3	3
	Rekreáció és szabadidős foglalkozások idős korban			6	6
	Időskorúak gondozásának gyakorlata			12	12
	Intézményi és gondozási adminisztrációgyakorlata idősgondozásban			4	4
	Pszichiátriai betegek gondozási és gyakorlati feladatai	0	0	62	62
	Pszichiátriai betegség értelmezése történelmi koronként			8	8
	Pszichiátriai betegségek fiziológiai okai, családi, társadalmi háttér			7	7
	Pszichiátriai betegségek fajtái, tünetei			8	8
	Addiktológiai betegségek pszichiátriai összefüggései			4	4
	Pszichiátriai betegek szociális és egészségügyi ellátása			7	7
	Pszichiátriai betegek komplex gondozása			4	4
	Pszichiátriai betegek ellátásának etikai ésemberi jogi vonatkozásai			8	8
	Pszichiátriai betegek intézményi gondozásának gyakorlata			8	8
	Intézményi és gondozási adminisztráció gyakorlata pszichiátriai betegek ellátásában			8	8
	Addiktológiai betegek gondozási és gyakorlati feladatai	0	0	62	62
	Addiktológiai betegség értelmezése történelmi koronként			10	10
	Addiktológiai betegségek fiziológiai okai, családi, társadalmi háttér			16	16
	Addiktológiai betegségek fajtái, tünetei			10	10
	Addiktológiai betegségek pszichiátriai			8	8

	összefüggései				
	Addiktológiai betegek szociális és egészségügyi ellátása			16	16
	Addiktológiai betegek komplex gondozása			16	16
	Addiktológiai betegek ellátásának etikai és emberi jogi vonatkozásai			16	16
	Addiktológiai betegek intézményi gondozásának gyakorlata			16	16
	Intézményi és gondozási adminisztráció gyakorlata addiktológiai betegek ellátásában			16	16
	Fogyatékkal élők gondozási és gyakorlati feladatai	0	0	62	62
	Fogyatékos fogalma, fajtái			5	5
	Fogyatékkal élők gondozásának, segítségének megfigyelése, a gondozás lehetőségei			8	8
	Résztétel a gondozási, támogatási folyamat tervezésében, dilemmák értelmezése			8	8
	Testi ellátás, fizikai érintkezés jelentősége			5	5
	Fejlesztés módjai, lehetőségei (Bazálisstimuláció)			12	12
	Fejlesztési és rehabilitációs terv készítése, kialakításának és megvalósításának lehetősége			8	8
	Fogyatékkal élők integrációjának elősegítése, akadálymentesítés lehetőségei			8	8
	Gyógyászati segédeszközök fajtái, beszerzése, használatának megtanítása			4	4
	Foglalkoztatás területei: készségfejlesztő, szinten tartó, szórakoztató foglalkozások feltételeinek megteremtése. Fejlesztő foglalkoztatás és akkreditált foglalkoztatás			4	4
	Tanulási terület összóraszáma	90	18	225	333
Egészségügyi ismeretek	Anatómiai és élettani ismeretek	63	0	0	63
	Emberi test felépítése, szerveződés szintjei	7			7
	Mozgásrendszer felépítése működése	5			5
	Légzőrendszer felépítése, működése	7,5			7,5
	Keringési rendszer felépítése, működése	9			9
	A vérképzőrendszer és nyirokrendszer felépítése, működése	5			5
	Emésztőrendszer felépítése, működése	8			8
	A vizelet kiválasztó és szaporodó szervrendszer felépítése, működése	8			8
	A hormonális rendszer felépítése, működése	3			3
	Idegrendszer felépítése, működése	6,5			6,5
	Az érzékszervek	4			4
	Egészségügyi alapismeretek	9	72	0	81
	Általános kórtani és immunitástani ismeretek	9			9
	Részletes kórtani ismeretek		24		24
	Mikrobiológiai és járványtani alapismeretek		10		10
	Népegészségügyi és környezet-egészségügyi alapismeretek		10		10
	Egészségvédelem, egészségfejlesztés		10		10
	Higiéné - Fertőtlenítés, sterilizálás, infekciókontroll		9		9
	Készségfejlesztés az ápoló egészségnevelő és higiénés tevékenységeiben		9		9
	A szakgondozó ápolási feladatai diagnosztikai és terápiás beavatkozások során	0	54	15,5	69,5
	Diagnosztikai és terápiás alapismeretek		20		20
	Készségfejlesztés a diagnosztikai célúápolói tevékenységekben		5		5
	Gyógyszertani és gyógyszerelési ismeretek		10		10
	Speciális gyógyszerelési ismeretek, feladatok		9,5		9,5

	Készségfejlesztés a terápiás célú ápolói tevékenységekben és az ápolási dokumentumok vezetésében, kezelésében		9,5	15,5	25
	Elsősegélynyújtás	0	36	0	36
	Elsősegélynyújtási alapismeretek		7		7
	Elsősegélynyújtási algoritmusok és alkalmazásuk a sérülteknél		10		10
	Hirtelen rosszullétek és ellátásuk		12		12
	Tömegkatasztrófa. Teendők tömegkatasztrófa esetén		4		4
	Munka-, tűz-, és balesetvédelmi alapfogalmak és feladatok ellátása		3		3
	Ápolástani, gondozástani ismeretek	0	72	15,5	87,5
	Ápolási és gondozási alapismeretek		9		18
	Ápolási modellek. Ápolási folyamat.		8,5		17
	Egészséges és akadályozott ember gondozása, ápolása		8		16
	Gyógyíthatatlan, haldokló beteg gondozása és ápolása		8,5		17
	Ápolási beavatkozások		8		16
	Készségfejlesztés ápolási beavatkozások során		8	8	16
	Betegmegfigyelés		13		13
	Készségfejlesztés a beteg megfigyelési tevékenységekben és az ápolási dokumentumok vezetésében, kezelésében		9	7,5	16,5
	Tanulási terület összórászáma	63	198	23	284
A szociális munka és a szociálpolitika alapjai	Szociálismunka gyakorlata	0	72	31	103
	Általános szociális munka		18		18
	Szociális munka értékei, etikai kódex		13,5		13,5
	Szociális munka egyénnel és családokkal		18		18
	Szociális munkacsoportokkal			8	8
	Közösségi szociális munka			7,5	7,5
	Kommunikációs és laborgyakorlatok		9	8	17
	Esetfeldolgozás		13,5	7,5	21
	Szociálpolitikai és jogi alapismeretek	0	54	15,5	69,5
	Szociálpolitikai alapismeretek		13,5		13,5
	A szociális intézményrendszer		9		9
	Családjogi alapismeretek, családtámogatási rendszer		9		9
	Jogi esetfeldolgozás		13,5	8	21,5
	Adminisztráció		9	7,5	16,5
	Társadalomismeret	0	18	0	18
	Társadalomismereti alapfogalmak		12		12
	A mai magyar társadalom jellemzői		12		12
	A társadalmi helyzet és az egészség összefüggései		12		12
	Portfólió	0	36	62	98
	A portfólió készítés alapja		2,5		2,5
	Bemutatkozás, célkitűzés		2,5		2,5
	Dokumentumgyűjtés		13	16	29
	Összegzés, reflexió			7,5	7,5
	Felkészülés a szóbeli prezentációra			7,5	7,5
	Tanulási terület összórászáma	0	144	77,5	221,5
Éves óraszám összesen		630	630	542,5	1802,5
Egybefüggő szakmai gyakorlat:		80	80		

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak éves óraszámai, esti munkarendben, tanulói és felnőttképzési jogviszonyban

Tanulási területek	Tantárgyak	Évfolyamok			A képzés összes óraszama
		1/13.	2/14.	3/15.	
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	9			9
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv			31	31
Szociális ágazati alapképzés	Szakmai személyiségfejlesztés	72			72
	Pszichológia	36			36
	Egészségügyi ismeretek	36			36
	Elsősegélynyújtás alapismeretei	36			36
	Társadalomismeret	36			36
	Szociális ismeretek	72			72
Ágazati alapoktatás óraszama		279			279
Mentálhigiénés feladatok	Mentálhigiénés alapismeretek	54	36	31	121
	Egészség gondozás és mentálhigiénés rehabilitáció	36	36	46,5	118,5
	Esetmegbeszélés, szupervízió a gyakorlatban	27	72		99
	Szakmai gyakorlat	36	36	46,5	118,5
	Pszichológiai alapismeretek	36	36	31	103
Szociális gondozás	Időskorúak támogatási feladatai	90			90
	Geriátriai ismeretek		18	31	49
	Geriátriai ápolási és gyakorlati ismeretek			31	31
	Pszichiátriai betegek gondozási és gyakorlati feladatai			62	62
	Addiktológiai betegek gondozási és gyakorlati feladatai			62	62
	Fogyatékkal élők gondozási és gyakorlati feladatai			62	62
Egészségügyi ismeretek	Anatómiai és élettani ismeretek	63			63
	Egészségügyi alapismeretek	9	72		81
	A szakgondozó ápolási feladatai diagnosztikai és terápiás beavatkozások során		54	15,5	69,5
	Elsősegélynyújtás		36		36
	Ápolástani, gondozástani ismeretek		72	15,5	87,5
A szociális munka és a szociálpolitika alapja	Szociálismunka gyakorlata		72	31	103
	Szociálpolitikai és jogi alapismeretek		54	15,5	69,5
	Társadalomismeret		18		18
	Portfólió		18	31	49
Éves óraszám összesen		630	630	542,5	1802,5
Összefüggő nyári gyakorlat		80	80		

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak heti óraszámai estimunkarendben, tanulói és felnőttképzési jogviszonyban

Tanulási területek	Tantárgyak	Évfolyamok			A képzés összes óraszama
		1/13.	2/14.	3/15.	
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	0,25			0,25
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv			1	1

Szociális ágazati alapképzés	Szakmai személyiségfejlesztés	2			2
	Pszichológia	1			1
	Egészségügyi ismeretek	1			1
	Elsősegélynyújtás alapismeretei	1			1
	Társadalomismeret	1			1
	Szociális ismeretek	2			2
Ágazati alapképzés óraszám		8	0	1	9,25
Mentálhigiénés feladatok	Mentálhigiénés alapismeretek	1,5	1	1	3,5
	Egészséggondozás és mentálhigiénés rehabilitáció	1	1	1,5	3,5
	Esetmegbeszélés, szupervízió a gyakorlatban	0,75	2		2,75
	Szakmai gyakorlat	1	1	1,5	3,5
	Pszichológiai alapismeretek	1	1	1	3
Szociális gondozás	Időskorúak támogatási feladatai	2,5			2,5
	Geriátriai ismeretek		0,5	1	1,5
	Geriátriai ápolási és gyakorlati ismeretek			1	1
	Pszichiátriai betegek gondozási és gyakorlati feladatai			2	2
	Addiktológiai betegek gondozási és gyakorlati feladatai			2	2
	Fogyatékkal élők gondozási és gyakorlati feladatai			2	2
Egészségügyi ismeretek	Anatómiai és élettani ismeretek	1,25			1,25
	Egészségügyi alapismeretek	0,25	2		2,25
	A szakgondozó ápolási feladatai diagnosztikai és terápiás beavatkozások során		1,5	0,5	2
	Elsősegélynyújtás		1		1
	Ápolástani, gondozástani ismeretek		2	0,5	2,5
A szociális munka és a szociálpolitika alapja	Szociális munka gyakorlata		2	1	3
	Szociálpolitikai és jogi alapismeretek		1,5	0,5	2
	Társadalomismeret		0,5		0,5
	Portfólió		0,5	1	1,5
Heti óraszám összesen		17,5	17,5	17,5	52,5
Egybefüggő szakmai gyakorlat		80	80	0	160

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak heti órászámai, munkarend nélküli (esti) tanulói és felnőttképzési jogviszonyban (a nappali órászám 50%-ával számolva), az 1. évfolyam félévekre bontásával

Tanulási területek	Tantárgyak	Évfolyamok				A képzés összes órászáma
		1/13.		2/14.	3/15.	
		I.félév 18 hét	II. félév 18 hét			
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	0, 5				0,25
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv				1	1
Szociális ágazati alapképzés	Szakmai személyiségfejlesztés	4				2
	Pszichológia	2				1
	Egészségügyi ismeretek	2				1
	Elsősegélynyújtás alapismeretei	2				1
	Társadalomismeret	2				1
	Szociális ismeretek	4				2
Ágazati alapképzés órászáma		16				
Mentálhigiénés feladatok	Mentálhigiénés alapismeretek	1				0, 5
	I.félév heti órászáma	17,5				
	Mentálhigiénés alapismeretek		2	1	1	3

	Egészség gondozás és mentálhigiénés rehabilitáció		2	1	1,5	3,5
	Esetmegbeszélés, szupervízió a gyakorlatban		1,5	2		2,75
	Szakmai gyakorlat		2	1	1,5	3,5
	Pszichológiai alapismeretek		2	1	1	3
Szociális gondozás	Időskorúak támogatási feladatai		5			5
	Geriátriai ismeretek			0,5	1	1,5
	Geriátriai ápolási és gyakorlati ismeretek				1	1
	Pszichiátriai betegek gondozási és gyakorlati feladatai				2	2
	Addiktológiai betegek gondozási és gyakorlati feladatai				2	2
	Fogyatékkal élők gondozási és gyakorlati feladatai				2	2
Egészségügyi ismeretek	Anatómiai és élettani ismeretek		2,5			1,25
	Egészségügyi alapismeretek		0,5	2		2,25
	A szakgondozó ápolási feladatai diagnosztikai és terápiás beavatkozások során			1,5	0,5	2
	Elsősegélynyújtás			1		1
	Ápolástani, gondozástani ismeretek			2	0,5	2,5
A szociális munka és a szociálpolitika alapja	Szociális munka gyakorlata			2	1	3
	Szociálpolitikai és jogi alapismeretek			1,5	0,5	2
	Társadalomismeret			0,5		0,5
	Portfólió			0,5	1	1,5
Heti óraszám összesen		17,5	17,5	17,5	17,5	52,5
Heti óraszám összesen			17,5	17,5	17,5	52,5

4.4. Műhelyiskolai képzés

4.4.1. A műhelyiskola általános előírásai

A szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020.(II.7.) kormányrendelet 53. § alapján a műhelyiskolával kapcsolatos előírások a következők:

(1) A műhelyiskola a tanulónak, illetve a képzésben részt vevő személynek a szakképzésbe való bekapcsolódáshoz vagy a munkába állásához szükséges ismeretek megszerzésére szolgáló képzési forma. A műhelyiskola folyamatos mentori támogatással hozzájárul a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy személyes és társas kompetenciáinak fejlesztéséhez és önálló életkezdéséhez szükséges alapismeretek átadásához.

(2) A tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy a műhelyiskolában tanulmányokat akkor folytathat, ha

- a) alapfokú végzettséggel nem rendelkezik és a szakképző iskola dobbantó programját – a szakképző iskola által kiadott igazolás alapján megállapíthatóan – elvégezte vagy**
- b) kizárólag alapfokú végzettséggel rendelkezik és a 16. életévét betöltötte.**

(3) A műhelyiskolában kizárólag részszakma megszerzésére irányuló felkészítés folyik, amelyet tanműhelyben vagy munkahelyi körülmények között a nappali rendszerben, egy-öt fős csoportokban kell megszervezni úgy, hogy a részszakma megszerzésének időtartama – a tanév, illetve a tanítási év rendjére tekintet nélkül – legalább hat, legfeljebb huszonnégy hónap közé essen.

(4) A tanuló, illetve a képzésben részt vevő kiskorú személy műhelyiskolában való részvétele az Szkt. 71. § (2) bekezdésében meghatározott esetben nem utasítható el.

Szkt. 71.§ (2) „*A kiskorú tanuló törvényes képviselője – gyermeke vagy a nevelése alatt álló kiskorú tanuló gazdasági és társadalmi életben való önálló részvétele esélyeinek elősegítése érdekében – köteles gondoskodni arról, hogy a tankötelezettségét teljesített kiskorú gyermeke vagy a nevelése alatt álló kiskorú tanuló kimaradása esetén tizennyolc éves koráig, de legalább egy részszakma megszerzéséig tanulmányokat folytasson. Ha a kiskorú tanuló törvényes képviselője e kötelezettségének nem tesz eleget, a gyermekére vagy a nevelése alatt álló kiskorú tanulóra tekintettel járó valamennyi támogatás nyújtása a részszakma megszerzéséig szünetel. A foglalkoztató megszüntetheti a kiskorú tanuló foglalkoztatásra irányuló jogviszonyát, ha az a kiskorú tanuló tanulmányai folytatásával nem összeegyeztethető, vagy a foglalkoztatásra irányuló jogviszony fenntartása az e bekezdés szerinti cél megvalósulását kizárja.*”

(5) A műhelyiskolában a tanuló a szakképző iskolai tanulót az ágazati alapoktatásban megillető ösztöndíjra jogosult.

(6) A részszakma megszerzését követően a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy – a részszakmát magában foglaló szakmára vonatkozó – tanulmányait a szakképző intézményben külön felvételi eljárás nélkül a szakirányú oktatásban folytathatja.

A műhelyiskolai képzés további jellemzői

- A műhelyiskola a szakmai oktatás új megközelítését jelenti, amikor a képzésben részt vevők oktatása nem iskolai, tantermi keretek között, hanem gyakorlati helyszínen zajlik, egy mester és egy pedagógiai mentor által támogatva.
- A műhelyiskolában részszakmát szerezhetnek a tanulók.
- A részszakma megszerzéséről kiállított szakmai bizonyítvány szakképesítést, ha a részszakmára történő felkészítés Dobbantó Program keretében és műhelyiskolában történt, államilag elismert alapfokú végzettséget és szakképesítést tanúsít és legalább egy munkakör betöltésére képesít.
- A műhelyiskolai végzettség megszerzése nem tanévhez kötött, **minimum 6 hónapig és maximum 24 hónapig** (két évig) tart.
- Minden ismeret a részszakmához kötődik, amelyet a tanuló a mesterétől sajátít el, nincsenek kötelező közismereti tantárgyak és a hagyományos értelemben vett értékelés.
- Műhelyiskolai képzést az állam által alapított szakképző iskola és – az együttműködési megállapodásban foglaltak alapján – az együttműködési megállapodással rendelkező fenntartó által fenntartott szakképző iskola indíthat.

- A 2019. évi LXXX. törvény a szakképzésről 15.§ (1) alapján a " *A részzszakma megszerzéséről kiállított szakmai bizonyítvány szakképesítést, ha a részzszakmára történő felkészítés Dobbantó Program keretében és műhelyiskolában történt, államilag elismert alapkü végzettséget és szakképesítést tanúsít és legalább egy munkakör betöltésére képesít.*" A szakmai bizonyítvány tehát jogszabály alapján tanúsítja az alapkü végzettséget, így azt nem szükséges a bizonyítványra fellezetni.

A szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020.(II.7.) kormányrendelet 171.§ (3) bekezdése alapján

- A tanuló az ösztöndíjra – a szakirányú oktatásban szakképzési munkaszerződéssel részt vevő tanuló kivételével – az első szakma megszerzéséhez kapcsolódóan az olyan szakmai oktatásban jogosult, amelyben ingyenesen vesz részt.
- Az ösztöndíjra való jogosultság annak a tanítási évnél a tanév szakképzésben alkalmazandó rendjéről szóló miniszteri rendeletben meghatározott utolsó tanítási napjáig áll fenn, amelyben a tanuló a szakirányú oktatást közvetlenül követő első szakmai vizsgáját megkezd.
- A megismételt évfolyamon nem részesülhet ösztöndíjban a tanuló, ha évfolyamismétlésre kötelezték.
- Az adott tanév hátralévő részében nem részesülhet ösztöndíjban a tanuló,
 - ✓ ha az igazolatlan mulasztása eléri a **hat foglalkozást** vagy
 - ✓ a tanuló szakképzési munkaszerződése a duális képzőhely általi azonnali hatályú felmondás alapján szűnik meg, kivéve, ha bíróság a munkaviszonyt a tanuló kérelmére helyreállítja.
- E bekezdés rendelkezéseit kell alkalmazni az előkészítő évfolyam és a **műhelyiskola tanulója** is.

4.4.2.Aranykalászos gazda részzszakma

Szakmajegyzékhez kapcsolódó, Műhelyiskola keretében oktatható részzszakma

Az Aranykalászos gazda részzszakma alapadatai

A részzszakma megnevezése	Aranykalászos gazda
A szakma megnevezése	Gazda
Azonosító száma	4 0811 17 04
A szakma megnevezése, amelyhez a részzszakma kapcsolódik	Gazda
A szakmairány, amelyhez a részzszakma kapcsolódik	-
Ágazat megnevezése	Mezőgazdaság és erdőszet
A részzszakma minimális órakerete a szakmajegyzékhez kapcsolódó részzszakma esetében	480-720 óra
A részzszakma minimális óraszám a szakiskolai képzés keretében, esti munkarendben, a nappali munkarend kerttantervi óraszámainak legalább a fele.	
A részzszakma besorolása az Európai Képesítési Keretrendszer szerint	3

A részszakma besorolása a Magyar Képesítési Keretrendszer szerint	3
A részszakma besorolása a Digitális Kompetencia Keretrendszer szerint	3
Foglalkozás-egészségügyi alkalmassági vizsgálat	szükséges
Pályaalkalmassági vizsgálat	nem szükséges

A részszakma keretében ellátható legjellemzőbb tevékenység, valamint a munkaterület leírása

- Az Aranykalászos gazda általános mezőgazdasági szakismeretekkel, a mezőgazdasági munkák végzéséhez elengedhetetlen elméleti, fizikai és gyakorlati felkészültséggel, a vállalkozói tevékenységhez szükséges alapismeretekkel rendelkező szakember.
- A mezőgazdasági termelési feladatokat gazdaságosan, szakszerűen, környezetkímélő módon végzi, ismeri az állattartás, a szántóföldi növénytermesztés és a kertgazdálkodás alapjait.
- Képes a talaj-előkészítést, vetést, növényápolást, a talaj termőképességének fenntartásával kapcsolatos feladatokat ellátni. Képes az élelmezési és a takarmányozási célra termesztett növényeket betakarítani, tárolni, tartósítani, állatjóléti és -higiéniai, tartástechnológiai feladatokat végrehajtani, állatot szaporítani, takarmányozni, zöldségtermesztési, gyümölcs- és szőlőtermesztési feladatokat ellátni, mezőgazdasági munkagépeket, építményt karbantartani, egyszerű javítást végezni, kereskedelmi, vállalkozási, szervezési és ügyviteli tevékenységet végezni, önálló agrárgazdasági vállalkozást működtetni.
- Betartja a munka-, tűz-, baleset-,környezet- és természetvédelmi és adminisztrációs szabályokat, valamint a Mezőgazdasági Biztonsági Szabályzat előírásait.
- Az Aranykalászos gazda tevékenységi körének ellátásához szükséges a mezőgazdasági vontató vezetésére érvényes vezetői engedély, amelynek megszerzésére - külön hatósági vizsga keretében - a képzés alatt lehetőség van.

A képzésbe történő belépés feltételei

Iskolai előképzettség	• alapfokú iskolai végzettség és betöltött 16 éves életkor, vagy • a Dobbantó program elvégzése
Alkalmassági követelmények	
Foglalkozás-egészségügyi alkalmassági vizsgálat	szükséges
Pályaalkalmassági vizsgálat	Járművezetéshez szükséges egészségügyi alkalmasság

A részzakma szakmai kimeneti követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1.	Alkalmazza a munka-,tűz-, baleset- és környezetvédelem szabályait.	Ismeri az ágazathoz kötődő munka-, tűz-, baleset- és környezetvédelmi alapelveket.	Szabálykövető a munka-, tűz-, baleset- és környezetvédelem területén.	Utasítás alapján az adott mezőgazdasági tevékenységhez szükséges védőfelszereléseket használja.
2.	Elvégzi az istálló munkákat, fenntartja az istállórendet.	Ismeri az istálló munkák eszközeit. Ismeri a gazdasági állatok takarmányozási alapelveit.	Az istálló munkákat precízen, pontosan, körültekintően végzi, együttműködő és szabálykövető. A keletkező hulladékot megfelelően, környezettudatos módon kezeli.	Másokkal együttműködve megítéli az egyes egyedek eltérő igényeit.
3.	Felismeri a gazdasági állatok ivarzását. Közreműködik a párosztatásban, a termékenyítésben.	Ismeri az ivarzás jellemző tüneteit, a párosztatás és a mesterséges termékenyítés menetét.	Elővigyázatos, törekszik a munkavégzés során a környezet- és munkabiztonsági szabályok betartására.	Instrukciók alapján közreműködik a szaporítási folyamatokban.
4.	Segítséget nyújt az ellésnél, gondozza az újszülött állatot.	Ismeri az ellés jeleit, a teendőket az újszülöttel és az anyaállattal.	Szem előtt tartja, elfogadja a szakmai elveket.	Végzi az újszülött állatok gondozását, vezetői irányítás mellett.
5.	Terméket értékesít, bizonylatot állít ki (számla, nyugta).	Ismeri a számla, nyugta, bizonylatok kötelező elemeit.	Precíz az adminisztrációs feladatok elvégzésében.	Felelős a termékértékesítési dokumentumok tartalmáért
6.	Terményt szállít, szállítólevelet, átvételi dokumentációt tölt ki kézzel és internetes rendszer használatával.	Ismeri a mezőgazdasági termékek szállítási, adminisztrációs feladatait, az elektronikus rendszer kezelését	A dokumentációkat, nyomtatványokat precízen, pontosan tölti ki, ellenőrzi a leírtakat.	Felelősséggel tartozik az áruk átvételéért.
7.	Fertőtlenítő oldatot készít, utasítás szerint használja.	Ismeri a fertőtlenítés szabályait, az alapvető eljárásokat.	Együttműködik a munka-védelemért, a környezetért felelős szakértőkkel, és számára is fontos a fenntartható környezet, amelynek megőrzésére és létrehozására törekszik munkája során.	Felelősséget vállal az oldat előírt %-os értékére.

8.	Takarmányt előkészít, elvégzi az állatok napi takarmányozását, megvizsgálja az etető- és itató berendezéseket.	Ismeri a takarmány előkészítési technológiákat, az abrak- keverékek felhasználását.	Szabályszerűen, pontosan végzi a takarmányok előkészítését, kiosztását. A keletkező hulladékot környezettudatos módon kezeli.	Tisztában van a gondozó egyéni felelősségével, az állatok takarmányozása, valamint az etető-itató berendezések karbantartása során.
9.	Elvégzi az adott állat speciális napi ápolási feladatait.	Ismeri a szarvas-marha, sertés, juh, ló, baromfi ápolási feladatait.	Elkötelezett a felelős állattenyésztés iránt.	Mindig azonos időben, felelősen gondozza az állatokat.
10.	Kipróbálja a világítást, a fűtőberendezést, megméri az istálló hőmérsékletét.	Ismeri az optimális istálló hőmérsékletet és a szabályozás lehetőségeit.	Törekszik az állatok számára legkedvezőbb környezeti értékek betartására. Fontos számára a költség- és energiahatékony feladat-végzés.	Figyeli az állatok napi viselkedését, az eltérő, szokatlan mozgást, fekvést, étvágyat jelenti a vezetésnek.
11.	Gépi fejést végez a higiéniai előírások szerint, tisztít, karbantart.	Ismeri a fejés előtti és utáni teendőket.	Szigorúan betartja a higiéniai előírásokat a fejés közben és a gépek tisztítása során.	Betartja a fejés időpontjára vonatkozó előírásokat.
12.	Előkészíti a fiaztató kutricát, a szükséges eszközöket.	Ismeri sertéstartás jellemzőit, az ellető kutrica berendezését.	Betartja az állategészségügyi előírásokat.	Felelősen végzi az eszközök, a fiaztató előkészítését.
13.	Elvégzi a talajmunkákat, kezeli a gépeket, előkészíti a magágyat.	Ismeri a talajművelés fogalmát, célját, alpműveleteit, eszközeit.	Elkötelezett a növénytermesztés, a gondos talajművelés iránt.	Felelősséget vállal a talajmunkák során a talaj jó előkészítéséért.
14.	Gondoskodik a vetőmagvak tárolásáról, előkészíti vetésre.	Ismeri a vetőmagvak tulajdonságait, előkészítését, a vetés módját, idejét.	Lelkiismeretesen figyeli, méri a vetőmagvak tárolásához előírt környezeti tényezőket.	Vezetői útmutatással végzi az előírt technológia szerint a vetőmagvak előkészítését.
15.	Elvégzi a talaj-előkészítést, a vetést, a növények ápolását, gondozását.	Ismeri a talajelőkészítő, a vető-, ültető- és talajápoló gépek kezelését.	Törekszik a biztonságos és környezet- óvó munkavégzésre a talajmunkák, a vetés és a növények ápolása közben.	Folyamatosan ellenőrzi a talaj-előkészítést, a vetési munkák pontos elvégzését, valamint a növények fejlődését.
16.	Betakarítja a terményt, tárolóhelyre szállítja, méri a nedvességtartalmát, tisztaságát	Ismeri a gabonafélék, a hüvelyes, gyökér- és gumós, az ipari, a szálas- és takarmány-növények jellemzőit.	Együttműködik a közösen végzendő, egymásra épülő feladatok elvégzésében.	Ellenőrzi, figyelemmel kíséri a termények szállítási útvonalát.
17.	Védekezik a gyomnövények kártétele ellen.	Ismeri a gyomnövények biológiai és alaktani tulajdonságait.	Belátja, hogy a mechanikai növényápolás (kultivátor) hatásos	Felelős a gyomtalanítás/gyomirtás elvégzéséért.

			gyomtalanítási eljárás. Nyitott a környezetbarát megoldások megismerésére és alkalmazására.	
18.	Működteti az öntözőberendezéseket.	Ismeri az öntözési lehetőségeket.	Elkötelezett a víztakarékos csepegtető öntözési eljárás iránt.	Önállóan kezeli az öntözőberendezéseket.
19.	Elvégzi a lucerna, a gyepterelítési, gondozási, betakarítási munkáit.	Ismeri a lucerna termesztési feladatait, a gyepterelítési alkotó növényeket.	Igényli és megvalósítja a gondos, felelős és fenntartható munkavégzést a lucerna telepítési, gondozási és betakarítási munkáknál.	Felelős a gazdasági állatok takarmány-ellátásáért.
20.	Végzi a palántanevelést, vet, tűzdel, öntöz, gondozza a növényeket.	Ismeri a zöldségtermesztés jelentőségét, a különböző zöldségnövényeket.	Belátja az egyes növényekre előírt szakmai technológiai előírások fontosságát.	Önállóan végzi a palántanevelés feladatait
21.	Gondozza a zöldségnövényeket, begyűjt, tisztít, csomagol, értékesít.	Rendelkezik a zöldségnövények termesztésének ismereteivel.	Betartja és betartatja a higiénia és az élelmiszer-egészségügyi előírásokat.	Felelősséget érez az eredményes zöldségtermesztésért.
22.	Végzi a gyümölcsös aktuális munkálatait, betakarítja a terményt, értékesít.	Ismeri a gyümölcsös gondozását, a szedés, válogatás, értékesítés feladatait.	Elkötelezett a zöldségtermesztésért és annak fejlesztéséért, különösen a minimális vegyszerhasználat vagy a biotermesztés irányában.	Együttműködik más termelőkkel az időszerű ápolási, a növényvédelmi és a betakarítási munkákban.
23.	Mezőgazdasági munkát végez, kezeli az elektromos kerti munkagépeket.	Ismeri az elektromos berendezések kezelését, karbantartását.	Vigyáz a környezetben dolgozók testi épségére, a gépek, vezetékek állapotára.	Felelős az elektromos gépek és vezetékek használatával kapcsolatos előírások betartásáért.
24.	Elvégzi indulás előtt a mezőgazdasági erő- és munkagépek napi karbantartását.	Ismeri a mezőgazdasági erő- és munkagépek felépítését, kezelőszerveit.	Szigorúan betartja a közlekedés-biztonsági előírásokat.	Felelős a környezet tisztántartásáért, az általa gondozott gépek állapotáért.

Az egyes tanulási területek, tantárgyak oktatása során fejlesztendő kompetenciák a kerettantervben a következő szempontok szerint vannak meghatározva

- Képességek, készségek
- Ismeretek
- Önállóság és felelősség mértéke
- Elvárt viselkedésmódok, attitűdök
- Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák

A **Munkavállalói ismeretek** tantárgy esetében a fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
Megfogalmazza saját karriercéljait..	Ismeri saját személyisége jellemvonásait, annak pozitívumait..	Teljesen önállóan	Önismerte alapján törekszik céljai reális megfogalmazására. Megjelenésében igényes, viselkedésében visszafogott. Elkötelezett a szabályos foglalkoztatás mellett. Törekszik a saját munkabérét érintő változások nyomon követésére	
Szakképzési munkaviszonyt létesít.	Ismeri a munkaszerződés tartalmi és formai követelményeit.	Instrukció alapján részben önállóan		
Felismeri, megnevezi és leírja az álláskeresés módszereit.	Ismeri a formális és informális álláskeresési technikákat.	Teljesen önállóan		Internetes álláskeresési portálokra információkat keres, rendszerez.

Az **Agrárvállalkozási ismeretek** tantárgy esetében a fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
Értékcsökkenést számol.	Amortizáció, bekerülési érték, hasznos élettartam, terv szerinti értékcsökkenés	Instrukció alapján részben önállóan	Elkötelezett a szabályszerű, helyes munkavégzés iránt Pontosan számol, precíz az adminisztrációs feladatok elvégzésében Fogékony az információk	
Költséget (önköltséget) számol növénytermesztési	Önköltség, hozam, termelési költség, ráfordítás	Instrukció alapján részben önállóan		

és állattenyésztési vállalkozásnál.			befogadására és alkalmazására	
Bizonylatot állít ki (számla, nyugta).	A számla kötelező elemei, opcionális, nem kötelező elemei	Instrukció alapján részben önállóan		Bizonylatok kiállítása internetes rendszeren keresztül
Terméket értékesít, számlát, nyugtát állít ki, értékesítési betétlapot tölt ki.	A számla, nyugta kötelező elemei, opcionális, nem kötelező elemei	Instrukció alapján részben önállóan		Számlák, nyugták kiállítása internetes rendszeren keresztül
Növénytermesztő üzemek, állattartó telepek napi adminisztratív feladatait látja el (gazdálkodási naplót, permetezési naplót, állatállomány-kivételi, bevételi dokumentációt vezet).	Gazdálkodási napló, permetezési napló, állatállomány nyilvántartása, mezőgazdasági termékek sajátosságai, a mezőgazdasági termékek értékesítése	Irányítással		Adminisztratív feladatok elvégzése internetes rendszeren keresztül
Terményt szállít, amelyhez szállítólevelet tölt ki.	A mezőgazdasági termékek sajátosságai, szállítási, vásárlási adminisztrációs feladatai	Instrukció alapján részben önállóan		
Átutalási megbízást állít ki.	Pénzügyi ismeretek, pénzügyi intézetek tevékenységei	Instrukció alapján részben önállóan		Átutalási megbízás kiállítása internetes rendszeren keresztül
Támogatási kérelmet ad be.	Hazai és EU-s támogatási rendszerek	Irányítással		Támogatási kérelem kitöltése internetes rendszeren keresztül

A Növénytermesztés tantárgy keretében fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedés-módok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
Meteorológiai adatokat mér (léghőmérséklet, talajhőmérséklet, talajnedvesség stb.), és rögzíti a mérés eredményeit.	A meteorológiai adatok mérése, mérőeszközök, meteorológiai fogalmak, az adatok rögzítése, tárolása számítógépen	Teljesen önállóan	Kész a közös munkára, tudásának másokkal való megosztására Fogékony az információk befogadására és alkalmazására	Időjárás-előrejelzés figyelése, értékelése interneten
Talajmintát vesz, laboratóriumba küldi, egyszerű talajvizsgálatokat végez: pH-érték, talajhőmérséklet, Arany-féle kötöttségi szám, mechanikai összetétel.	Talajtípusok, talajmintavétel, a talaj fontosabb tulajdonságai, talajvizsgálatok, eredmények értékelése, talajhőmérséklet jelentősége, mérőeszközök	Instrukció alapján részben önállóan	Elkötelezett a növénytermesztés iránt Jól kezeli a konfliktusokat	Táblázatok készítése a talajvizsgálatok eredményeiről, eredményesen termeszthető növények keresése
Értékeli a talajművelő eszközök munkáját, méri a munkamélyiséget, a felszín egyenletességét.	Talajművelés fogalma, célja, munkaműveletei, eszközei, a gépek munkájának értékelése	Instrukció alapján részben önállóan		Táblázatkészítés a mért adatokról
Elvégzi a talajművelési munkákat, beállítja a technológiai előírás szerinti munkamélyiséget.	A talajművelés alpműveletei, a különböző talajművelő gépek feladatai, beállítása, gépek kezelése	Instrukció alapján részben önállóan		Információgyűjtés a növényápoláshoz használt talajművelő gépekről
Előveteménytől függően elvégzi a talajmunkákat, előkészíti a magágyat.	A talajművelési rendszerek jellemzői, a magágykészítés követelményei	Instrukció alapján részben önállóan		Információgyűjtés a kombinált talajművelő gépekről

Gondoskodik a vetőmagvak tárolásáról, elvégzi a mintavételt, felismeri a szántóföldi kultúrnövények magjait, előkészíti vetésre.	Vetőmagvak értékmérő tulajdonságai, mintavétel, szántóföldi kultúrnövények ismerete, magvak tárolása, előkészítése vetéshez	Instrukció alapján részben önállóan		Információs tábla készítése a vetőmagvak jellemzőiről, a tárolási helyekről
Előkészíti a magágyat, elvégzi a vetést, a szükség szerinti tápanyagutánpótlást.	Magágykészítés, a vetés módja, ideje, sor- és tőtávolsága, magmennyiség meghatározása	Instrukció alapján részben önállóan		
Működteti a különböző öntözőberendezéseket, beállítja az öntözés időpontját, a víz mennyiségét.	Öntözés feladatai, öntözési lehetőségek, a növények vízigénye, öntözési módok	Irányítás-sal		Információ gyűjtése az öntöző-berendezésekről
Kijuttatja a tápanyagokat a technológiai előírás szerinti meghatározott időpontokban.	Tápanyagutánpótlás lehetőségei szerves és műtrágyákkal, a kijuttatás módjai, lehetőségei, gépei	Instrukció alapján részben önállóan		Elektronikus kommunikáció a szükséges műtrágyák beszerzésére
Betakarítja a terményt, tárolóhelyre szállítja, előkészíti tárolásra vagy értékesítésre.	A növények érettségének megállapítása, betakarítása, előkészítés tárolásra	Instrukció alapján részben önállóan		Táblázatkezelés, a termények betakarításának folyamatossága érdekében

Megjegyzés: A kerettanterv hasonló formában tartalmazza a kompetenciákat az óratervben található valamennyi tantárgyhoz. Az előbbieket mintaként szerepelnek a pedagógiai programban.

Az Aranykalászos gazda részszakma óratervei

Az elmélet és a gyakorlat az óratervi táblázatokban nem kerül élesen elválasztásra. A cél az, hogy lehetőség legyen a gyakorlat során is elméletet oktatni, hatékonyabbá téve ezzel az oktatást.

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök éves óraszama évfolyamonként, nappali munkarendben, 2 évfolyamos képzésben

Tanulási terület	Tantárgy-témakör	9. évfolyam	10. évfolyam	Éves óraszám
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	0	70	70
	Az álláskereső lépései, álláshirdetések		17	17
	Munkajogi alapismeretek		18	18
	Munkaviszony létesítése		17	17
	Munkanélküliség		18	18
Agrárvállalkozás	Agrárvállalkozási ismeretek	108	0	108
	Közgazdasági és pénzügyi alapfogalmak témakör	36		36
	A mezőgazdasági vállalkozással és tevékenységgel kapcsolatos fogalmak	18		18
	A gazdálkodáshoz kapcsolódó fogalmak	18		18
	Vállalkozási ismeretek	18		18
	Termékértékesítési szerződés	18		18
Növénytermesztés	Növénytermesztés	108	105	213
	A növény és környezete	18		18
	A növénytermesztés alapjai	18		18
	A talajművelés műveletei	18		18
	Talajművelési rendszerek, talajhasználat	18		18
	Tápanyagpótlás, trágyázás	9		9
	A növények szaporítása és vetése	9		9
	Növényápolás és öntözés	9		9
	Betakarítás és tartósítás, a termények tárolása	9		9
Kertészet	Zöldségtermesztés	108	105	213
	Általános zöldségtermesztési ismeretek	36		36
	Termesztés termesztőberendezésben	18		18
	Burgonyafélék termesztése	18		18
	Gyökérzöldségfélék termesztése	18		18
	Zöldségfélék áruelőkészítése, tisztítás, elsődleges feldolgozás	18		18
	Szőlő- és gyümölcstermesztés	72	105	177
	Általános gyümölcstermesztési ismeretek	18		18
	A gyümölcstermő növények ápolási munkái	18	36	54
	A gyümölcs betakarítása, tárolása, áruelőkészítés	18	36	54
	Szőlőtermesztési ismeretek és technológiák	18	33	51
	Tanulási terület összórárszáma	162	210	372
Állattartás, állattenyésztés	Állattartási ismeretek	108	105	213
	Állat és környezete	36	18	54
	Egészség, csökkent termelőképesség, betegség	18	18	36
	A betegség gyógykezelése és	18	18	36

	megelőzése			
	Az állatok jóléte és az állatvédelem	18	17	35
	A gazdasági állatok értékelése	18	34	52
	Állattenyésztés	72	70	142
	Az emlősök és a madarak testtájai	36	35	71
	A gazdasági állatok emésztőkészülékének felépítése, az emésztés folyamata és az anyagforgalom	36	35	71
	Takarmányozástan	72	140	212
	A takarmányozás alapjai	18	35	53
	Takarmányismeret	18	35	53
	A takarmányozás végrehajtása	36	70	106
	Tanulási terület összórárszáma	252	315	567
Géptan	Erőgépek	108	0	108
	A mezőgazdasági erőgépek felépítése és működése, a belső égésű motorok	54		54
	Teljesítményátviteli rendszer	18		18
	Járószerkezet, kormányzás, fékezés	18		18
	A mezőgazdasági erőgépek alváza, felépítménye, elektromos berendezései	18		18
	Mezőgazdasági munkagépek	72	105	177
	Munkagépek általános jellemzői	36		36
	A talajművelés gépei	36		36
	A tápanyag-visszapótlás gépei		17	17
	Vető-, ültető- és palántázógépek		18	18
	Szálatakarmány-betakarító gépek		35	35
	Szemestermény-betakarító gépek		18	18
	A szállítás, anyagmozgatás gépei		17	17
	Tanulási terület összórárszáma	180	105	285
	Éves óraszám	828	805	1633
	Heti óraszám	23	23	46
	Tanítási hetek száma	36	35	71
	Egybefüggő szakmai gyakorlat	70		

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak heti órárszáma évfolyamonként, nappali munkarendben, 2 évfolyamos képzésben

Tanulási terület	Tantárgy-témakör	9. évfolyam	10. évfolyam	Éves óraszám
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek		2	2
Agrárvállalkozás	Agrárvállalkozási ismeretek	3		3
Növénytermesztés	Növénytermesztés	3	3	6
Kertészet	Zöldségtermesztés	3	3	6
	Szőlő- és gyümölcstermesztés	2	3	5
Állattartás, állattenyésztés	Állattartási ismeretek	3	3	6
	Állattenyésztés	2	2	4
	Takarmányozástan	2	4	6

Géptan	Erőgépek	3		3
	Mezőgazdasági munkagépek	2	3	5
Heti óraszám		23	23	46
Tanítási hetek száma		36	35	71
Egybefüggő szakmai gyakorlat		70		

A heti 23-23 órát heti 7-7 óra mentori foglalkozás egészíti ki.

Az Aranykalászos gazda részzakma óraterve műhelyiskolai képzés keretében egy évfolyamos, nappali képzés a Gazda szakma témakörei alapján (mentori támogatással)

Tanulási terület	Tantárgy-témakör	Heti óraszám	Éves óraszám (36 hét)
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	2	70
	Az álláskereső lépései, álláshirdetések		17
	Munkajogi alapismeretek		18
	Munkaviszony létesítése		17
	Munkanélküliség		18
Agrárvállalkozás	Agrárvállalkozási ismeretek	2	72
	Közgazdasági és pénzügyi alapfogalmak témakör		18
	A mezőgazdasági vállalkozással és tevékenységgel kapcsolatos fogalmak	2	18
	A gazdálkodáshoz kapcsolódó fogalmak		9
	Vállalkozási ismeretek		18
	Termékértékesítési szerződés		9
Növénytermesztés	Növénytermesztés	5	180
	A növény és környezete		18
	A növénytermesztés alapjai		18
	A talajművelés műveletei		18
	Talajművelési rendszerek, talajhasználat		54
	Tápanyagpótlás, trágyázás		18
	A növények szaporítása és vetése		18
	Növényápolás és öntözés		18
	Betakarítás és tartósítás, a termények tárolása		18
Kertészet	Zöldségtermesztés	4	144
	Általános zöldségtermesztési ismeretek		18
	Termesztés termesztőberendezésben		18
	Burgonyafélék termesztése		36
	Gyökérzöldségfélék termesztése		36
	Zöldségfélék árueőlkészítése, tisztítás, elsődleges feldolgozás		36
	Szőő- és gyümölcstermesztés	4	144
	Általános gyümölcstermesztési ismeretek		36
	A gyümölcstermő növények ápolási munkái		18
	A gyümölcs betakarítása, tárolása, árueőlkészítés		72
	Szőőtermesztési ismeretek és technológiák		18

Állattartás, állattenyésztés	Állattartási ismeretek	4	144
	Állat és környezete		36
	Egészség, csökkent termelőképesség, betegség		36
	A betegség gyógykezelése és megelőzése		18
	Az állatok jóléte és az állatvédelem		18
	A gazdasági állatok értékelése		36
	Állattenyésztés	1	72
	Az emlősök és a madarak testtájai		36
	A gazdasági állatok emésztőképzőszülékének felépítése, az emésztés folyamata és az anyagforgalom		36
	Takarmányozástan	4	144
	A takarmányozás alapjai		36
	Takarmányismeret		36
	A takarmányozás végrehajtása		72
Erő és munkagépek	Erőgépek	2	72
	A mezőgazdasági erőgépek felépítése és működése, a belső égésű motorok		18
	Teljesítményátviteli rendszer		18
	Járószervezet, kormányzás, fékezés		18
	A mezőgazdasági erőgépek alváza, felépítménye, elektromos berendezései		18
	Mezőgazdasági munkagépek	3	108
	Munkagépek általános jellemzői		9
	A talajművelés gépei		18
	A tápanyag-visszapótlás gépei		9
	Vető-, ültető- és palántázógépek		18
	Szálaktakarmány-betakarító gépek		18
	Szemestermény-betakarító gépek		18
	A szállítás, anyagmozgatás gépei		18
	Heti és éves óraszám összesen	32	1152

Az óraszámok mentori foglalkozások egészítik ki.

Az esti oktatás munkarendje szerint folyó oktatás esetében a tanórak számának a kerettantervben a nappali rendszerű oktatás munkarendje szerinti kötelező tanórai foglalkozások legalább ötven százalékát el kell érnie.

A szakmajegyzékhez kapcsolódó **Aranykalászos gazda** részzakma esetében a **minimális óraszám 720 óra.**

A részzakma követelményeinek teljesítését mérő szakmai vizsga

(a szakmajegyzékhez kapcsolódó **Aranykalászos gazda** részzakma esetében)

Szakmai vizsgára bocsátás feltétele	A részzakma megszerzésére irányuló képzés teljesítése. <u>A részzakmai záróvizsgára bocsátás további feltétele:</u>
-------------------------------------	---

	Mezőgazdasági vontató vezetésére érvényes vezetői engedély (T, illetve C+E, C1+E kategória, vagy B kategória), amit a gyakorlat megkezdése előtt be kell mutatni a vizsgabizottságnak. Érvényes vezetői engedély hiányában a munka balesetveszélyes jellegére tekintettel, a vizsga nem kezdhető meg.								
A vizsgatevékenység megnevezése	Aranykalászos gazda projektfeladat								
A vizsgatevékenység leírása	Gyakorlati vizsgamunka végzése A vizsgázó állattenyésztési, növénytermesztési és gépüzemeltetési feladatokat végez el, az akkreditált vizsgaközpont által meghatározottak szerint. A munkafeladatokat úgy kell összeállítani, hogy a három kérdéskör egy tétellapon szerepeljen, valamennyi kiadott elvégzendő feladatcsoport összességében azonos nehézségű legyen, és megközelítőleg azonos időtartamot vegyen igénybe a munkafeladatok elvégzése. Az akkreditált vizsgaközpont készíti el az egyes vizsgarészek munkafadatait. A gyakorlati vizsgamunka minden vizsgázó számára négy vizsgarészből áll: A) feladattípus: állattartás, állattenyésztés B) feladattípus: növénytermesztés, kertészet C) feladattípus: gépüzemeltetés D) feladattípus: szakmai beszélgetés								
A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam	180 perc Ebből a szakmai beszélgetés időtartama: maximum 20 perc.								
A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül	100 %								
A vizsgatevékenység eredményes, ha	ha a vizsgázó minden vizsgarész esetén a megszerezhető összes pontszám legalább 40%-át elérte.								
A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai	A munkavégzés előtti feladatok: • munkaterület kijelölése, gépek, eszközök, szerszámok előkészítése, a biztonságos munkatevékenység feltételeinek ellenőrzése, • az állatokkal történő bánásmód, • a gépek munka előtti ellenőrzése (műszaki, biztonsági, munkavédelmi kérdések), • precíz, gondos munkavégzés, • a szükséges lexikális felkészültség alkalmazása, • összbenyomás, beszédkésztség, hozzáállás. Az értékelés súlyarányai <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td>A) feladattípus: állattartás, állattenyésztés</td> <td style="text-align: right;">30 %</td> </tr> <tr> <td>B) feladattípus: növénytermesztés, kertészet</td> <td style="text-align: right;">30 %</td> </tr> <tr> <td>C) feladattípus: gépüzemeltetés</td> <td style="text-align: right;">30 %</td> </tr> <tr> <td>D) feladattípus: szakmai beszélgetés</td> <td style="text-align: right;">10 %</td> </tr> </table>	A) feladattípus: állattartás, állattenyésztés	30 %	B) feladattípus: növénytermesztés, kertészet	30 %	C) feladattípus: gépüzemeltetés	30 %	D) feladattípus: szakmai beszélgetés	10 %
A) feladattípus: állattartás, állattenyésztés	30 %								
B) feladattípus: növénytermesztés, kertészet	30 %								
C) feladattípus: gépüzemeltetés	30 %								
D) feladattípus: szakmai beszélgetés	10 %								

A vizsgán használható segédeszközökre és egyéb dokumentumokra vonatkozó részletes szabályozás	Segédeszköz nem használható.
--	-------------------------------------

4.5. Az alapfokú művészetoktatás programja

Az intézményben a Magszter Középiskola Szolnoki Fényes Adolf Tagintézményében és a székhelyen, Tiszavasváriban alapfokú művészetoktatás is folyik.

Alapfokú művészetoktatás képzési szerkezete a következő

Az alapfokú művészeti iskola programja a pedagógiai program mellékletében található.

Művészeti ágak	Tanszakok	Az alapfokú művészetoktatás helye
Báb és színművészet	Színjáték tanszak	Tiszavasvár, Kossuth u. 76 székhely Tiszavasvári, Petőfi u. 8. telephely Tiszavasvári, Iskola u. 2. telephely
Képző-és iparművészet	Festészet és grafika tanszak	Szolnok, Karczag L. u. 2. tagintézmény Tiszavasvári, Kossuth u. 76. székhely Tiszavasvári, Iskola u. 2 telephely
	Szobrászat és kerámia tanszak	Szolnok, Karczag L. u. 2. tagintézmény
	Fotó és film tanszak	Szolnok, Karczag L. u. 2. tagintézmény
Táncművészet	Népi tánc	Tiszavasvári, Kossuth u. 2. székhely Tiszavasvári, Petőfi u. 8. telephely Tiszavasvári, Iskola u. 2. telephely
Zeneművészet	Zeneismeret tanszak	Tiszavasvári, Kossuth u. 2. székhely Tiszavasvári, Petőfi u. 8. telephely Tiszavasvári, Iskola u. 2. telephely

5. AZ ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

*„Aki, ha származott volna kunyhóból is,
Kisugárzott volna szép lelke abból is”
(Csokonai Vitéz Mihály)*

5.1. Tiszavasvári helyzetkép

Tiszavasváriban két szegregátum található, mindkettő a város szélén helyezkedik el. Az egyik a 36-os főútról jól látható C-lakássor és porta nélküli szocpolos házak, valamint házilag épített kisméretű és rossz minőségű lakóépületek halmaza. A másik a Polgár felé vezető út mentén, az ún. bűdi részen elhelyezkedő házakból áll.

A 36-os főút felőli lakóközösségből főleg a zsúfoltság miatt (225 ház van a telepen és kb. 3200-an laknak itt) a telepről páran már elköltöztek, és lakatlan régi építésű házakat, illetve a külföldre vagy Nyugat-Magyarországra elköltözött tiszavasvári lakosok házait vásárolták meg. A telepről kiköltözött családok általában művelik kertjeiket és néhány helyen állatot is tartanak. A nők közül egyre többen vállalnak munkát, reményeink szerint azért is, mert megbíznak a szegregátumhoz közeli óvodában, illetve bennünk, pedagógusokban, és szívesen bízzák ránk kisgyermeküket napközben, míg ők dolgoznak.

A rendszerváltás legnagyobb vesztesei a romák voltak. A rendszerváltás előtt a roma férfiak körében szinte teljes volt a foglalkoztatottság /gazdaságok, ill. gyárak/, míg a nők többsége otthon gondoskodott a családról, esetlegesen idénymunkát vállaltak.

A kilencvenes évektől a romák a társadalom peremére szorultak. Munkaerő piaci kiszorulásának fő okai: az iskolázatlanság, a szakképzettség hiánya. Az alacsony iskolai végzettség és a diszkrimináció miatt a romák csak alacsony presztízsű munkát tudnak vállalni. Gyakran a feketegazdaságban helyezkednek el vagy alkalmi munkásként tengetik életüket. Pénzforrásként szolgálnak még a különböző segélyek és járulékok, amelyek valamelyest biztos forrást jelentenek. Valós jelenség az „uzsorázás”. A bűnüldözés nagy erővel nyomoz az uzsorások után, de sajnos a nyomor és a kilátástalanság által létrehozott „intézmény” csak előbbiekkal egyetemben fog megszűnni.

5.2. Óvodai helyzetkép

Tiszavasvári település óvodáskorú lakosainak folyamatosan gyarapodó száma hívta életre a mai helyen található óvodát. Akkor a 3-as számú óvoda nevet kapta. Az 1900-as években épült lakóházban először az 1968-as évtől 2 csoportos, 1973-tól 3 csoportos, majd 2005-től 4 csoportos óvoda működött.

Óvodánk Tiszavasvári város intézményrendszerén belül az Egyesített Óvodai Intézmény Kerek-Perec tagóvodájaként szerepelt. A roma gyerekek egyre növekvő létszáma miatt 2002-től a magyar szülők a város más óvodáiba írásták gyermekeiket, amit a körzethatárok megszüntetése és a szabad óvodaválasztás tett lehetővé.

2009-ben az óvoda a Magyarországi Magszter Alapítvány fenntartása alá került. Ekkor 2 épületben 6 csoporttal működött.

2019-ben fenntartó váltásra került sor. Új fenntartónk a Magyar Pünkösdi Egyház, ennek keretein belül a Nyíregyházán található Esélytér Intézményfenntartó.

Az óvoda a település egyik szélén található, a vasúton túli úgynevezett "majorosi" településrész mellett. Itt többségében roma származású családok telepedtek meg. A családok a gyermekeket jellemzően romani nyelven szocializálják. A gyermekek 98%-a halmozottan hátrányos helyzetű, egy-egy család 4-8 gyermeket nevel ingerszegény környezetben, rossz szociális körülmények között. A szülők alacsony iskolázottsága, szakképzettségük hiánya meghatározza a munka világában betöltött szerepüket. Kevés kivétellel a közmunkaprogram ad számukra munkalehetőséget. Gyermekeiket az anyák a lehető legtávolabb maguk mellett tartják, akár 5-6 éves korukig szoptatják.

Az óvodáztatást sokáig „szükséges rossznak” tartották, 2012-ig csak 5 éves koruk után írták be gyermekeiket. Az óvodáztatási támogatás bevezetése arra motiválta a családokat, hogy az 5 év alatti gyerekeket is óvodába hozzák. Eleinte a kisebb testvérek, majd a rokon kapcsolatok révén egyre több gyerek került óvodába 3-4 évesen. Ekkor vált szükségessé az óvoda bővítése.

A beírt gyermeklétszám folyamatosan nőtt. Az eddig 6 csoporttal működő óvodánkban 2015-ig 2 új csoportszobát alakítottunk ki. 2015-től a köznevelési törvény módosítása után már 3 éves kortól kötelező az óvodáztatás. Ez jelentős változást hozott óvodánk életében. A kezdetben homogén korcsoportokat felváltotta a vegyes életkor szerinti csoportszervezés. Ez szülői igényként jelentkezett, mert az anyák nyugodtabban hagyták az óvodában kicsijüket a nagyobb testvérrel.

Régebben a ruha, cipő hiánya jelentősen növelte a hiányzások számát, ez most csökkenően van. Az igazolatlan hiányzás csak bizonyos családok esetében jellemző, a szülők jelentik, illetve igazolják gyermekeik hiányzását. A csoportok életkori összetételének megváltozása a hiányzásokra is hatással van. A testvérek, rokonság adta biztonság csökkentette a gyerekek anyához való kötődése miatti hiányzásokat, ugyanakkor, ha az egyik gyerek beteg, a másik sem jön óvodába. Ha a családban történik valami, pl. haláleset, baleset, betegség, ünnep stb. több gyerek is otthon marad a csoportból.

Gyermeklétszám alakulása az óvodában

A jelenleg, a 2025-ben beírt gyermeklétszámunk 187 fő, 8 csoportban.

Az utóbbi években a gyereklétszám növekvő tendenciát mutatott, de megfigyelhető az a folyamat, hogy a magasabb szinten szocializált szülők egyéb, számukra kedvező feltételeket figyelembe véve, már a település más óvodáit részesítik előnyben beiratkozáskor.

Óvodai sajátosságok

A fenntartóváltás tette lehetővé számunkra, hogy a város óvodáitól független, csak a mi óvodánkba járó gyermekek szociális helyzetét, eltérő családi, kulturális és nyelvi sajátosságait figyelembe vevő helyi pedagógiai programot készítsünk.

Az óvodánkba jelentkező gyermekek 98%-a halmozottan hátrányos helyzetű, kétnyelvű roma családokból érkezik. Olyan helyi óvodai pedagógiai programra van szükségünk, amely maximálisan figyelembe veszi a helyi sajátosságokat, a szülői igényeket. A gyermekek számára olyan készségek és képességek kialakítását biztosítja, amely lehetővé teszi integrált iskolai oktatásba való beilleszkedésüket.

Óvodánk specialitása két „jó gyakorlatunk” beépülése a mindennapi nevelőmunkába:

- A **Szó-Beszéd.Kom** nyelvi kommunikációs „jógyakorlatunk” a nem magyar elsődleges nyelvi szocializációhoz alkalmazkodva támogatja a gyerekek általános nyelvi kompetenciáinak és magyarhoz kötött nyelvi készségeinek erősítését. Módszereivel és eszközrendszerével eredményesen támogatja munkánkat.
- Az **Ovi-suli** jó gyakorlatunk” eredményesen segíti a gyermekek iskolakezdését. Mindkét „jó gyakorlatunk” minősített, a „jó gyakorlat” gazdák gondoskodnak a folyamatos minőségbiztosításról.
Programunk sajátossága, hogy az óvodai nevelés feladatrendszerét nem az életkor, hanem a képességek fejlettsége szerint bontja szakaszokra. Az egyes szakaszok időtartama a különböző képességek fejlettségi szintje szerint gyermekenként más-más lehet.

A **Magvetés szakaszában** a fő szerep a szabad játéké. Prioritást kapnak a higiéniai és szociális szokások kialakítása, valamint a beszéd-, és kommunikáció fejlesztése a játékos nyelvi-kommunikációs programunk segítségével. A komplex játékos tevékenységekbe ágyazott képességfejlesztést a differenciálás, illetve az egyéni bánásmód módszerével valósítjuk meg.

Az **Érlelés I. szakaszában** projektmódszer segítségével az együttes tevékenykedés nyomán megvalósult, közösen elért cél örömeivel ismerkednek meg gyermekeink. Kiemelt szerepet kap a tanulást segítő szokások kialakítása. Élmények, tapasztalatok, önként vállalt tevékenységek, feladatvégzések hatására alakul szándékos ismeretszerző képességük, feladattudatuk.

Az **Érlelés II. szakasza** az iskolába való átmenet időszakát készíti elő, a tehetségigéretnek felismeréséről, és a tehetséggondozásról szól.

A cigány (népi) kultúra természetes része programunknak. Az óvodai tevékenységformákban, műveltségtartalmakban tudatosan tervezzük.

Saját mérési rendszerünk alátámasztja, segíti tervező, fejlesztő munkánkat, illetve része a gyermeki portfóliónak.

2010 óta vettünk részt az Integrált Pedagógiai Programban. A hátránycsökkentő programok, kirándulások, szülői délutánok, a program támogatásával beszerzett eszközök, játékok meghatározzák munkánkat.

5.3 A pedagógiai program jogszabályi háttere

Az óvodák működésének kereteit, tartalmát az alábbi jogszabályok határozzák meg, amelyek biztosítják az Műveltségterület Óvoda szervezeti és szakmai önállóságát, meghatározzák a nevelő – oktató munkában résztvevők jogait és kötelezettségeit, garantálják a gyermekek érdekeinek megfelelő célok, alapelvek érvényesülését, az intézmények pedagógiai szabadságát, sajátos arculatát a szűkebb társadalmi környezet igényeinek megfelelően.

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII. 28.) kormányrendelet
- a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet
- az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet

- az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet módosítása (MK 2025.44.szám)
- a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény
- a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról szóló 401/2023. (VIII. 30.) kormányrendelet
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. Törvény
- 2008. évi XXXI. törvény az esélyegyenlőség érvényesülésének közoktatásban történő előmozdítását szolgáló egyes törvények módosításáról.
- a 2020-as NAT-hoz illeszkedő tartalmi szabályozók, a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve

5.4. Az Óvodai nevelés országos alapprogramja

BEVEZETŐ

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja (a továbbiakban: Alapprogram) a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve – Magyarország Alaptörvényének értékeit és a Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve – meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból kell kiindulni, hogy

- a) a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg,
- b) a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, és ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be,
- c) az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia – az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával –, oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben, és
- d) az óvodás gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenységnek a teljes nevelési időben érvényesülnie kell.

Az Alapprogram szerint az óvodai nevelésben megjelenhetnek a különböző – köztük az innovatív – pedagógiai törekvések.

Az óvoda elkészíti pedagógiai programját, amelynek meg kell felelnie az Alapprogramban foglaltaknak. Az Alapprogram és az azzal összhangban lévő óvodai pedagógiai programok egymásra épülő, szakmailag összehangolt rendszere a biztosíték arra, hogy az egyes intézmények szakmai önállósága, az óvodai nevelés sokszínűsége mellett érvényesüljenek azok az általános szakmai igények, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermek harmonikus fejlődése érdekében megfogalmaz.

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja módosításának céljai

Az óvodai nevelés kiemelt szerepet játszik abban, hogy a gyermekek érzelmi, szociális és értelmi képességei az iskolakezdéshez szükséges szintre fejlődjenek, biztosítva számukra a stabil alapokat a későbbi tanulmányi sikerekhez. Az alapprogram módosításának céljai

- az óvoda és az iskola közötti átmenet zökkenőmentes biztosítása
- az óvodai nevelési programok keretében megerősítse az iskolai életre való felkészülést szolgáló tevékenységeket és szervezési kérdéseket, ezáltal garantálva, hogy minden gyermek képességeinek megfelelő támogatást kapjon, miközben az óvodák nevelési folyamatai továbbra is a gyermekek egyéni fejlődési igényeit tartják szem előtt,
- biztosítja a gyermekek sikeres iskolai előrehaladásához szükséges képességek, készségek célzott óvodapedagógiai fejlesztését, a minőségi és megfelelő pedagógiai, módszertani tartalom megjelenítését, a nagycsoportos korosztályú gyermekek személyiségfejlődésének segítését, a tanulás, ismeretszerzés iránti motiváció és a hazája, nemzete értékei iránt való elköteleződés kialakítását.

Az óvodai pedagógiai program elkészítésekor az Alapprogram mellett figyelembe kell venni

- a Nemzetiség óvodai nevelésének irányelvét is, ha az óvoda nemzetiségi nevelést végez,
- a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét is, ha az óvoda sajátos nevelési igényű gyermeket nevel.
- a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 6.§

5.4.1. Gyermekkép, óvodakép

Gyermekkép

1. Az Alapprogram az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.
2. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások – beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is – együttesen határozzák meg. E tényezők hatásainak következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, önmagához képest fejlődjön, és meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Óvodakép

- 1) Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

- 2) Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere, személyi és tárgyi, valamint pedagógiai környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.
- 3) Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).
- 4) Az óvodai nevelésben alapelv, hogy
 - a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi,
 - a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását,
 - az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.
- 5) Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi, a szociális és értelmi képességek egyéni és életkorspecifikus alakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmakról, emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.
- 6) A felekezeti, illetve egyházi óvodai nevelésben szükséges, hogy az intézmény teljes szellemisége biztosítsa a hit megélésének lehetőségét a nevelési és tanulási folyamatokban.
- 7) A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, a nemzeti identitás erősítését, a nemzetiségi hagyományok átörökítését, a nemzetiségi gyermekek nyelvi nevelését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
- 8) A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

5.4.2. Az óvodai nevelés feladatai

Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi, lelki és értelmi fejlesztése. Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

5.4.2.1. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettségi-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó-, prevenciós és korrekciós testi, lelki és értelmi nevelési feladatok ellátása.

5.4.2.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz, és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására.

1. Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Mindezt szükséges, hogy

- a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék;
- a gyermek és az óvoda alkalmazottai, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
- az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

2. A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.

3. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

4. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.

5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

5.4.2.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

1. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelés egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

2. Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra –, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

3. Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség) fejlesztése, valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

5.4.3. Az óvodai élet megszervezésének elvei

Személyi feltételek

- Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.
- Az óvodai nevelés kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.
- Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.
- A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.

- A felekezeti, illetve egyházi óvodák munkatársai számára meghatározó a lelkiesség szerinti bánásmód, nevelés- és műveltség tartalom biztosítása.
- A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk, hogy megvalósítsák a nemzeti és etnikai nevelés célkitűzéseit.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Tárgyi feltételek

Az óvodának rendelkeznie kell a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon kell kialakítani, hogy az szolgálja a gyermek biztonságát, kényelmét, megfelelően változó testméretének, biztosítsa egészsége megőrzését, fejlődését.

A gyermekek óvodai életének színterei legyenek otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt. Tegye lehetővé mozgás- és játékigényük kielégítését, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, lehetőleg természetes anyagokkal vegye körül.

A gyermekek által használt játékokat, eszközöket számukra is hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel kell elhelyezni.

Az óvoda egyidejűleg biztosítson megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, teremtsen lehetőséget a szülők fogadására.

Az óvodai élet megszervezése

- 1) A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.
- 2) A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi, amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, a játék kitüntetett szerepe. A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.
- 3) Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást, nevelést segítő munkatársakkal.
- 4) Az óvodai élet megszervezése során törekedni kell a személyes interakciókra, előszavas mese és közösségi játékelmény biztosításával.
- 5) Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.
- 6) A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az

óvodai csoportokban **naponta összesen 45 perces időkeretben**, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő, fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

- 7) A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket a 6. pont alkalmazása során tanköteles korukat megelőző nevelési évben járóknak kell tekinteni.
- 8) A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő, fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.
- 9) A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

Az óvoda kapcsolatai

- 1) Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt biztosítja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek családias hangulat kialakításával – a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, az együttműködés során érvényesíti a családközpontú intervenciók gyakorlatát, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.
- 2) Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények) és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és az egyéni szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.
- 3) A felekezeti, illetve egyházi óvodák kapcsolatot tartanak az adott egyházi intézményekkel.
- 4) A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvoda kapcsolatot tart az érintett nemzetiségi önkormányzatokkal, szervezetekkel.
- 5) A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda nyitott a külföldi magyar óvodákkal való együttműködésre, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

5.4.4. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

5.4.4.1. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, és így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék – szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszan tartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső

világából származó benyomásait játékában jeleníti meg. Így válik a játék kiemelt jelentőségű, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

1. Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabad játék érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.
2. A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt: a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánosztható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását.
3. A játékhoz megfelelő helyre, esztétikus és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, a szerepjátékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.
4. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült, kreatív gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

5.4.4.2. Verselés, mesélés

A mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. A mondókák, dúdoló, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.

1. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, a bábozás és dramatizálás eszközeivel is – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat. A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.
2. Az élıszavas mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének alakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, és egyben feloldást és megoldást kínál. A mese tárgyi világot is megelevenítı, átlelkesítı szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.
3. A mesélıvel való személyes kapcsolatban a gyermek érzelmi biztonságban érzi magát, és a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás során eleven, belsı képvilágot jelenít meg. A belsı képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.

4. A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással, illetve ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.
5. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.
6. Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek, valamint más népek, nemzetiségek meséinek egyaránt helye van.

5.4.4.3.Ének, zene, népi játék, tánc

1. Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, tovább élését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.
2. A népi játékok és az igényesen válogatott magyar kortárs művészeti alkotások fontos eszközként szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.
3. A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik.
4. A népi játék, gyermekdal, néptánc és a zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.
5. Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.
6. Az éneklés, zenélés, népi játékok, néptánc a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

5.4.4.4.Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

1. A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Az óvodai nevelésben törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek felismerésére.
2. Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. Maga a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.
3. Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek

alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeleteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

4. Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézi munka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
5. Az óvodapedagógus előtérbe helyezi a természetes anyagok, termékek felhasználását. Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.

5.4.4.5. Mindennapos mozgás

A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához. A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők: a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység, b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés, c) szervezett mozgásos tevékenység.

1. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.
2. A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok spontán és szervezett mindennapos alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait.
3. A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, tanulási képesség – fejlődésére.
4. Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítani kell. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.
5. A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős

mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

5.4.4.6.Külső világ tevékeny megismerése

1. A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.
2. A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, az összefogás, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.
3. A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek birtokába jut, és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemlélete.
4. Az óvodapedagógus feladata, hogy lehetővé tegye a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, az ismeretek rendszerezésére, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt fenntarthatósági szemléletformálásra, a környezettudatos magatartás alakítására.

5.4.4.7.Munka jellegű tevékenységek

1. A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység: az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás.
2. A gyermek, munka jellegű tevékenységének sajátosságai:
 - örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység,
 - a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége és
 - a közösségi kapcsolatok a kötelesség- és felelősségvállalás alakításának eszközei, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.
3. A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő pozitív értékelést igényel.

5.4.4.8. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

1. Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, az óvodapedagógus által kezdeményezett párhuzamos tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.
2. Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, amely elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg.
3. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, több érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.
4. A tanulás lehetséges formái az óvodában:
 - az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása;
 - a spontán játékos tapasztalatszerzés;
 - a játékos, cselekvéses tanulás;
 - a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
 - az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
 - a gyakorlati problémamegoldás.
5. Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során egyéni, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

5.4.5. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában az óvodából iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.
2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:
 - A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus

finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

- A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

3. A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

4. Az egészségesen fejlődő gyermek

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatstruktúrákat, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat, azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

5. Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

6. A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, és ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

7. A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

8. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség.
9. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.”

5.5. Az óvoda helyi nevelési alapelvei, értékei, célkitűzései

Óvodai programunk 3 éves kortól az iskolába lépésig az ép és különleges bánásmódot igénylő gyermekek nemi, faji, vallási, nyelvi, nemzetiségi és etnikai hovatartozásától függetlenül támogatja és végzi az egyéni képességek, a gyermeki személyiség harmonikus fejlesztését.

Célunk az egyszeri és megismételhetetlen egyén (gyermek) adottságainak, testi, lelki, szellemi képességeinek és szükségleteinek az egyéni és életkori sajátosságok figyelembevételével való kibontakoztatása, a kiemelt védelem és gondoskodás.

Nevelőközösségünk a teljes befogadáson alapuló óvodai nevelés mellett kötelezte el magát. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

A gyermek fejlődését önmagához mérjük, de élünk azokkal a fejlesztési lehetőségekkel, módszerekkel, amelyek segítségével csökkenthetők, illetve kompenzálhatók a szociális hátrányok következményeképpen az alapképességek fejlettségében megmutatkozó elmaradások.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek.

Programunk prioritásai között olyan együttműködési formák, programok, módszerek, feladatok szerepelnek, amelyekkel elősegítjük, hogy gyermekeink alapképességeinek fejlettségi szintje lehetővé tegye, hogy városunk bármely óvodájába járó gyermekével, azonos eséllyel kezdjék meg iskolai tanulmányaikat /Pl. Óvoda-iskola átmenet, Nyelvi kommunikációs program, projekt módszer stb./.

A magyarországi roma közösségekben a nők és a férfiak társadalmi szerepei a többségi társadalmi normáktól eltérően alakulnak. A kulturális hagyományok tisztelete és gondozása mellett nevelőtestületünk nemi szerepeket illetően is fontosnak tartja a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentését. Az óvoda feladata, hogy mindkét nembe tartozó gyermekekben a másik nem iránti kölcsönös tiszteletet és megértést alakítson ki. Már az óvodában elkezdjük a gyermekek ráébresztését arra, hogy nincs alá- és fölérendeltség nő és férfi között a társadalmi szerepükben, és a családon belül is közösen kell megoldani minden feladatot és problémát.

Nevelési tevékenységeink a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására irányulnak. Ez értelemszerűen magába foglalja a nemi szerepekről történő gondolkodást is. Nem vitatjuk, hogy más a szerepe a családban a nőnek, az anyának, és más a szerepe a férfinak, a férjnek. Ez azonban nem jelenthet alá- és fölérendeltséget, és nem jelentheti azt, hogy a társadalmi kapcsolataikban, feladataikban ne lenne szükség a legteljesebb közreműködésre, együttműködésre. Nevelésünk során kerüljük a nemi sztereotípiák erősítését,

tevékenységeinket úgy szervezzük, hogy abban a fiúk és lányok egyformán, azonos értékrend mentén tevékenykedhessenek. A fiúk és lányok közötti különbség nem lehet alapja hátrányos megkülönböztetésnek, az értékelés alapja mindig a gyermek tényleges teljesítménye és nem a valamely nemhez való tartozása.

Gyermekképünk

A gyermek egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre. Fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott nevelési és környezeti hatások együttesen határozzák meg. A gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.

Olyan gyermeket szeretnénk nevelni, aki:

- testileg arányosan fejlett, teherbíró, mozgása harmonikus
- rendelkezik természetes kíváncsisággal, cselekvési, megismerési vágygal és érett a szervezett, tudatos tanulásra
- aki egészséges önbizalommal rendelkezik, énképe pozitív, nyitott a világra, kreatív önkifejezésre képes
- jól kommunikál, kérdez, közöl, társalog, ismereteket szerez
- képes a kapcsolatalakításra és kapcsolatai megtartására
- képes közösségben önmagáért és társaiért együttműködve tevékenykedni
- a természeti és társadalmi környezetben életkorának megfelelő önállósággal tájékozódik
- tiszteli szüleit és a felnőtteket, udvarias

Nem célunk a családi nevelés szerepének átvállalása, hisz a gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége.

Óvodánk a családi nevelést tisztelve, azt kiegészítve, felerősítve neveli a gyermekeket. A gyermekkor védelmére törekszünk, biztosítva a derűs, gondtalan, **érzelmi biztonságot** nyújtó óvodai életet. Tiszteljük a gyermeki személyiség autonómiáját, megteremtjük a feltételeket a gyermekek érzelmi intelligenciájának, a kommunikációs készségeinek és a társas együttlét képességének harmonikus fejlődéséhez, az emberi személyiség teljes kibontakoztatásához.

Intézményi jövőképünk

A hozzánk érkező gyermekeknek és szüleinek olyan XXI. századi, európai színvonalú gyermekléptékű óvodát kínálunk, ahol:

- szeretetteljes, nyugodt körülményeket biztosítunk a velünk kapcsolatban állóknak
- óvodásaink biztonságban érzik magukat
- a lehetőségek széles tárházát biztosítjuk a képességek kibontakoztatására
- egyenlő eséllyel fejlődhetnek testileg, lelkileg
- óvodai életük önmegvalósító, élményt adó tevékenységekben teljesedik ki
- képessé válnak a természeti, társadalmi környezetben biztonsággal, önállóan tájékozódni, környezetük értékeit, szépségeit felfedezni és megóvásukban közreműködni.

Óvodaképünk

Olyan óvodát képzeltünk el, ahol

- az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője – a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig

- az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit
- az óvodai nevelésünk célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is)
- a tárgyi feltételek folyamatos javulása és munkatársaink szakmai fejlődése biztosított, anyagi és erkölcsi megbecsülése az európai normáknak megfelelő
- a minőség természetes követelmény
- az óvoda és a család partneri kapcsolata erős
- az intézmény működését a környezet valamennyi szereplője pozitívan értékeli és támogatja
- a felelősséggel átgondolt céljainkat az adottságainkat maximálisan kihasználva elérjük, jó hírnevünket gyarapítjuk.

Pedagógusképünk

A pedagógus akkor tölti be maradéktalanul a hivatását, ha:

- magas szintű szakmai képzettséggel rendelkezik és tudását képes a nevelőmunkája során kamatoztatni
- tiszteletben tartja a családok egyediségét, ügyel a gyermeki jogok érvényesülésére
- erősíti a szülők felelősségét, támogatja a családi nevelés problémáinak megoldását
- munkájában tükröződik a gyermekszeretet, a gyermekek tisztelete, a gyermek feltétel nélküli elfogadása
- értékrendje, szociális kompetenciája szilárd, modellként áll környezete előtt
- törekszik az óvoda partnereivel az építő jellegű, kompromisszum kész együttműködésre
- nyitott az újra, a fejlesztésekre, igényli a továbbképzési lehetőségeket és él azokkal

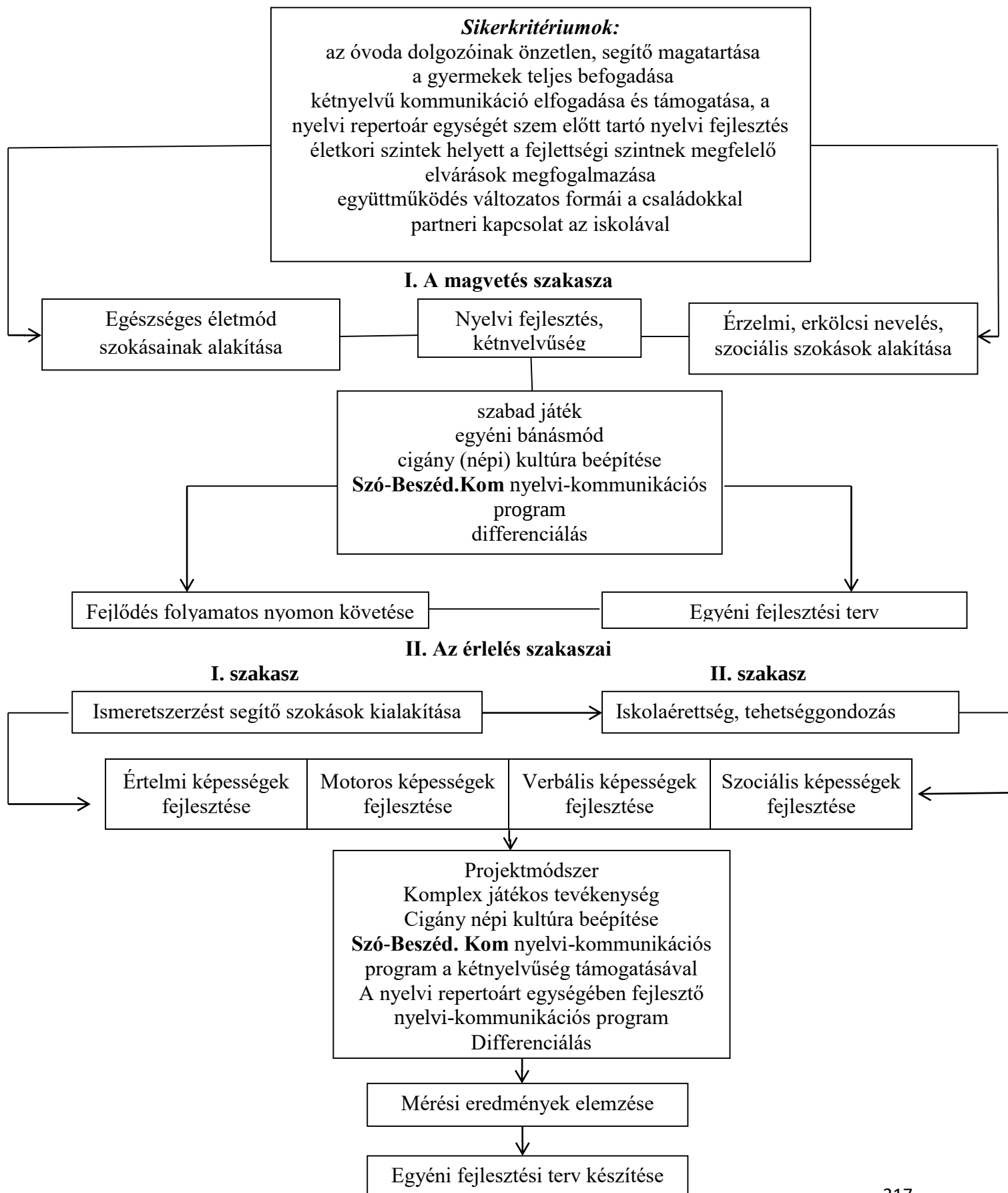
Szülőképünk

A szülő akkor tesz eleget szülői kötelezettségének és segíti gyermeke fejlődését, ha:

- lehetőségeihez mérten maximálisan kielégíti gyermeke fiziológiai és pszichikus szükségleteit
- érdeklődik a gyermeke fejlődése, óvodai viselkedése iránt
- igyekszik megismerni a Helyi Óvodai Pedagógiai Program szellemiségét
- képes az együttműködésre, segítőkész
- aktívan részt vesz az óvodai programokban
- nevelési problémájához segítséget kér, illetve elfogadja az óvodapedagógus segítő szándékú javaslatait
- kapcsolattartását az udvariasság, a pedagógus, az óvoda dolgozóinak tisztelete jellemzi

5.6. Pedagógiai programunk rendszere

Pedagógiai Programunk rendszerábrája

5.7. Az óvodai nevelési feladatai

A nevelőmunkákban az eredményességre törekszünk, ami alatt azt értjük, hogy minden gyermek saját magához képest fejlődjön. Kitartó, következetes pedagógiai, pszichológiai tevékenységgel szeretnénk eljuttatni a gyermekeket egy adott fejlettségi szintről egy magasabb fejlettségi szintre, személyiségük sokoldalúságát figyelembe véve!

Miközben a gyermek felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, a családi, a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

A sokoldalú természet és életközeli személyiségfejlesztő nevelőmunka által a gyermekek elérik az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szintet. Minden gyermeknek biztosítjuk egyéni adottságukhoz mérten a felzárkóztatást és a tehetséggondozást.

5.7.1. Egészséges életmód alakítása

Óvodai nevelésünk prioritása

Az egészséges életmód iránti igény megalapozása és a környezettudatos magatartás alakítása az óvodai szokásrendszer segítségével

Sikerkritériumok

- a család bizalmának elnyerése, meggyőzése az egészséges életmód szokásalakításának fontosságáról
- az egészséges, balesetmentes környezet kialakítása
- megfelelő mozgástér a sokféle mozgásra, mozgásos játéokra
- a testápolási és környezethigiéniai szabályok megismerése és gyakorlása céljából hely, eszköz, idő biztosítása
- az óvadás gyermek fiziológiai szükségleteihez igazodó táplálkozás
- a gyermekek pszichés és motoros aktivitását figyelembe vevő egészséges napi ritmust biztosító napirend
- célszerű (réteges, kényelmes) öltözködés
- az óvodai szokásrendszer elemeinek az otthoni szokásokba való integrálása
- a speciális feladatok ellátásához szakemberek bevonása, illetve együttműködés biztosítása

A nevelési folyamat jellemzői, sajátosságai

A testápolás a gyermekek egészségének védelmét, tisztaságigényük kialakítását szolgálja.

A testápolás tevékenységei:

- arc és kézmosás
- WC-használat
- fogmosás
- papír zsebkendő használata
- fésülködés

A testápolás szokásai fokozatosan alakulnak ki. Az óvodánkba érkező gyermekek otthonaiban fürdőszoba csak ritkán található. Több lakásban nincs folyóvíz, a WC az udvaron van, ami a gyermek számára gyakran nem alkalmas szükségletei higiénikus kielégítésére.

A gyermekek többsége az óvodában találkozik először vízcsappal, vízöblítéses WC-vel és azzal a számára újkövetelménnyel, hogy ezeket rendszeresen használnia kell. Gyakori, hogy a gyermek, otthoni körülmények között már szobatiszta, de az új óvodai körülmények között testi szükségleteinek kielégítése annyira riasztó számára, hogy átmeneti ideig nem képes szükségletei szabályozására, illetve nem a megfelelő módon és helyen végzi el azokat.

Az óvoda dolgozóinak első feladata, hogy a gyermek megismerje és elfogadja az új higiéniai eszközöket, és merje azokat igény szerint használni. Ez folyamatos felnőtt jelenlétet és olyan tapintatos segítségnyújtást igényel, aminek következtében a gyermekben nem alakul ki félelem, szégyenérzet, hanem bizalmat, komfortérzetet biztosít számára. Ebből is következik, hogy nem elég egy tevékenység technikáját megtanítani, sok gyakorlással, rendszerességgel, következetességgel és sok dicsérrel, buzdítással el kell érni az önállóságot, illetve azt, hogy ezek a tevékenységek a gyermekek számára természetessé váljanak.

A papír zsebkendő használata kevésbé elterjedt a hozzánk járó gyermekek körében. Ezért a papír zsebkendőrendszeres, szükség szerinti használata mellett igen fontos az orrfújás technikájának megtanítása is. A gyermekek többsége kezeletlen felső légúti betegséggel küzd, ami gyakran vezet hallásproblémákhoz.

Együttműködünk a szülőkkel a gyermekek öltözködési szokásainak kialakításában, közös célunk a tiszta, rendezett és praktikus öltözködésre szoktatása. A szülőkkel közösen kiemelten figyelünk a lábbelik alkalmasságára: fontosnak tartjuk például papucs helyett a kényelmes, évszaknak megfelelő, jól szellőző lábbeli hordását.

A növekedés és fejlődés legfontosabb feltétele a táplálkozás. Az étkezés megszervezése és lebonyolítása fontos feladat. Az étkezésekre naponta azonos időpontban kerül sor, két étkezés között 2,5-3 órát biztosítunk. Az önálló étkezés, az önkiszolgálás szokásainak kialakítása fokozatosan történik. Figyelembe vesszük a gyermek egyéni igényeit. Folyadékot egész nap folyamatosan biztosítunk a gyermekek számára. Mivel az óvodánkba járó gyermekek hátrányos, illetve halmozottan hátrányos családokban élnek, fontos, hogy naponta megfelelő mennyiségű tápanyaghoz jussanak. Lehetőséget biztosítunk a speciális táplálkozási igényű (cukorbeteg, liszt érzékeny, ételallergiás) gyermekeknek, hogy teljes értékű óvodai nevelésben vehessenek részt.

Feladatunknak tekintjük, hogy gyermekeink megismerjék, megszeressék az egészséges ételeket, szívesen fogyasszanak zöldségeket, gyümölcsöket, illetve tejtermékeket. Az egészséges életmóddal foglalkozó projektjeink segítségével megismertetjük a szülőket a magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának káros hatásaival.

A gyermekek edzésével növeljük ellenálló képességüket. Edzési lehetőségeink: szabadban folyó játék, séta, kirándulás, a szabadban szervezett tevékenységek, mozgásos játékok. Fontos, hogy az iskolakezdésre a gyermekek vázizomzata megerősödjön, hogy az iskolai étellel járó terhelés gerincoszlopukat ne károsítsa.

A napirend összeállításánál figyelembe vesszük a gyermekek pszichés és motoros aktivitását, ehhez igazodva alakítjuk ki az egészséges napi ritmust.

A passzív pihenés (alvás) időtartama az óvodáskor vége felé fokozatosan csökken, 2,5 órától 2-1,5 órára. Az 5-7 éves korosztályban az óvodapedagógus döntése alapján a gyerekek az alvás idő egy részét aktív pihenéssel tölthetik.

Fontosnak tartjuk annak érzékeltetését, hogy tiszta, egészséges környezetben az élet minősége javul. A betegségmegelőzés céljából fontosnak tartjuk, hogy tevékenységek során, beszélgetések alkalmával megismertessük a gyermekeket azokkal a veszélyforrásokkal, amelyek betegséget okozhatnak. Ezeknek a kivédésére szolgál a higiéniai szokásrendszerünk következetes, szigorú betartása.

5.7.2. Az egészséges életmód szokásainak kialakítása

Magvetés szakasza

A gyermek az óvodába lépéskor már rendelkezik bizonyos szokásokkal. Hogy ezek a szokások milyenek és milyen szinten vannak, az a családi nevelés és szociális környezet függvénye. Ebben az életszakaszban az anya-gyermek kapcsolat még igen erős. Van, aki 3 éven túl is szoptatja gyermekét, és viselkedését, tevékenységét az óvoda világában megszokottaktól eltérő módokon szabályozza. Az így óvodába lépő gyermeknek minden óvodai szokás új, idegen, ezek megismertetése türelmet, biztatást, segítségnyújtást, következetességet és időt igényel. Szülőket partnerként bevonjuk az óvodai élet mindennapjaiba, arra törekszünk, hogy ő is megismerje a szokásokat. Az anya bizalmának elnyerése kulcsfontosságú a gyermek óvodai fejlődésében. Ez már a beiratkozáskor elkezdődik. A teljes állapotfelméréshez készült kérdőív kitöltése során bizalmas és fontos információkat kaphatunk a gyermek egészségi állapotáról, táplálkozási, alvási szokásairól, önállóságáról, szobatisztaságáról.

Akkor lesz eredményes az óvodai egészséges életmódra nevelés, ha sikerül a szülőt meggyőzni az óvodai szokások helyességéről, és ő is erőfeszítéseket tesz azért, hogy ezek a szokások összhangba kerüljenek az otthoni szokásokkal. Ehhez kívánjuk partnernek megnyerni a szülőket. Ennek lehetőségei:

- óvodába lépés előtti, majd alkalmoszerű családlátogatás
- „bekukkantó” – beiratkozás előtti programok, amelyeken az anya gyermekével együtt vehet részt
- szülői értekezletek
- játszónapok
- nyílt napok

Ebben a szakaszban kezdjük az egészséges életmód szokásainak kialakítását.

Ezen az időszakon tevékeny segítségnyújtással, tapintatosan igyekszünk segíteni gyermekeinket. Fontos feladatunk, hogy a vízöblítéses WC, WC papír, vízcsap, folyékony szappan, törölköző helyes használatát elsajátítsák. A megismerés és a rendszeres, kulturált mosdóhasználat állandó felnőtt jelenlétet, tapintatot, szükség szerinti segítséget, és következetes ellenőrzést igényel.

A mosdóban található tisztálkodási eszközök mellett a papír zsebkendő megfelelő használatát, és a helyes orrfújás technikájának elsajátítását is szorgalmazzuk. Megismertetjük őket az evőeszközökkel, azok rendeltetésszerű használatával, valamint alakítjuk igényüket a környezet rendjének megőrzésére. Étkezés közben fokozatosan elsajátítják, hogyan kell megfelelő formában enni, inni, kérni. Számukra még sok étel ismeretlen, de példaadással ösztönözzük őket arra, hogy kóstolják meg.

Az önkiszolgálással kapcsolatos szokásokat is fokozatosan alakítjuk ki, kellő időt biztosítunk és megfelelő módon segítséget nyújtunk, míg az étkezéshez szükséges eszközöket önállóan a helyükre viszik, elhelyezik az asztalon.

Törekszünk az egészséges életmódra, ezért próbáljuk elérni, hogy kevesebb édességet fogyasszanak, ill. ne hozzanak reggelente az óvodába cukorkát, csokoládét, chipset stb. Óvodai környezetük rendben tartásának fontosságát is hangsúlyozzuk számukra.

Arra biztatjuk őket, hogy öltözködéskor bátran kérjék a felnőttek, társaik, vagy testvéreik segítségét, s miután megtanulják saját jelüket, személyes holmijukat saját zsákjukban, ill. a jellel ellátott fogasokon helyezték el.

A fejlődés várható jellemzői

- ismerik az alapvető higiéniai szokásokat, szabályokat
- képesek testi szükségleteiket életkoruknak megfelelően kielégíteni
- kis segítséggel megfelelően használják a WC-t, WC-papírt
- érzékeli a papír zsebkendő szükségességét, megismerik az orrfújás technikáját
- ismerik a mosdó, az öltöző, az óvodai környezet rendben tartásának szokásait
- étkezések alkalmával az önkiszolgálást önállóan végzik
- ismerik a kulturált étkezés szokásait, szabályait
- felnőtt segítségével öltöznek, vetkőznek, ruhájukat, cipőjüket a megfelelő helyre teszik

Érlelés I. szakasza

Az előző szakaszban elsajátított testápolási, higiéniai ismeretek, tapasztalatok rögzülnek a gyermekekben a folyamatos gyakorlás során, ezáltal egyre önállóbbakká válnak.

Szükség szerinti ellenőrzéssel, segítségadással, következetesen betartatjuk a már kialakult szokásokat.

Igyekszünk elérni, hogy figyelmeztetés nélkül, önállóan tisztálkodjanak, különösen WC használat után, étkezések előtt, ill. a reggeli csoportszobába lépés előtt. A WC-t ebben a szakaszban már önállóan használják, de ha szükséges, a mosdóhasználat rendjét, ill. a tisztálkodási eszközök elrakását felnőtt irányítja.

Gondozási tevékenységek közben arra készítjük őket, hogy szükségleteiket jelezzék, szóban is kifejezzék. A papír zsebkendőt a gyermekek számára elérhetővé tesszük, hogy a nap folyamán bármikor, ha szükségét érzik, felszólítás nélkül használhassák, s gyakorolják az orrfújás megfelelő technikáját.

A már kialakult kulturált étkezési szokásokat, szabályokat is tovább erősítjük a gyermekekben. Segítjük őket abban, hogy az evőeszközöket, szalvétát önállóan és rendeltetésszerűen használják, ügyeljenek asztaluk esztétikus rendjének megőrzésére. Arra szoktatjuk őket, ha kérnek még az ételből, azt a megszokott, megfelelő formában jelezzék, és tisztán, csukott szájjal

étkezzenek. A helyes étkezési, táplálkozási szokás kialakítására nagy hangsúlyt fektetünk (pl. alapos rágás, elegendő folyadékfogyasztás).

Egyéni éréjüknek, fejlettségüknek megfelelően fokozatosan vonjuk be őket a naposi munkába, egyéni segítségadással, motiválással, buzdítással kísérik munkájukat, melyben egyre önállóbbak válnak. A bátorítással, visszahúzódozó gyermekeket is pozitív megerősítéssel ösztönözzük a naposi munka elvégzésére.

Különös gondot fordítunk arra, hogy ügyeljenek környezetükrendjének megóvására, vegyék észre a rendetlenséget és próbálják azt megszüntetni, váljon igényükké a mosdó, öltöző, csoportszoba rendje.

Öltözködéskor hagyjuk, hogy önállóan próbálkozzanak, tanulják a cipőkötést, gombolást, ruhájuk hajtogatását, gyakorolják az öltözködés sorrendjét, és kisebb társaikat is segítsék ezekben a tevékenységekben.

A fejlődés várható jellemzői

- önállóan alkalmazzák az alapvető higiéniai szokásokat, szabályokat
- felnőtt irányítása mellett rendeltetésszerűen használják a mosdót, a tisztálkodási eszközöket
- felszólítás nélkül, önállóan használják a papírzsebkendőt
- motiváltak az öltöző, az óvodai környezet rendjének megtartásában
- betartják a kulturált étkezés szabályait, szokásait
- képesek felnőtt jelenléte mellett naposi feladatokat ellátni
- segítség nélkül, önállóan öltöznek, vetkőznek, ruhájukat összehajtva a kijelölt helyre teszik

Érlelés II. szakasza

Ebben a szakaszban már tudatosulnak, és belső igényé válnak a higiéniai szokások.

A gyermekek számára biztosítjuk a teljes önállóságot a WC-, és mosdóhasználat terén, és elvárjuk a mosdó rendjének megőrzését. A papír zsebkendőt is önállóan, felszólítás nélkül használják a helyes orrfújás technikáját alkalmazva. Kisebb társaiknak is segítenek az öltözködésben, tisztálkodásban.

Az étkezés szokásai is tudatosulnak bennük (fegyelmezett viselkedés, halk beszéd), belső igényükké válik az asztal rendjének megtartása, s ezt társaikkal igyekeznek betartatni.

A naposi munkát már szívesen és teljesen önállóan végzik, és egyéb megbízatásokat is örömmel vállalnak.

Az étkezéshez szükséges eszközöket számosság szerint ellenőrzik, ill. ügyelnek ezek oldalirányának megfelelő elhelyezésére.

A naposi munka végzését folyamatos értékeléssel, pozitív megerősítéssel követjük, teret engedve a teljes önállóságnak, problémamegoldásnak.

Ügyelnek az óvoda helyiségeinek rendjére, és aktívan bekapcsolódnak annak megtartásába.

A mosdóban már mosdófelelősi feladatokat is ellátnak, a tisztálkodási teendők végeztével ellenőrzik a rendet (elzárják a csapokat, lehúzzák a WC-t, a leesett törülközőket helyükre akasztják, a követ feltörlik stb.).

Az öltözködés folyamatában teljesen önálló, cipőjüket is be tudják kötni segítség nélkül.

Az első szakasz közös programjain kívül lehetőség nyílik arra, hogy az egészséges életmód területéből kiemelt témákat projekt keretében dolgozzuk fel, amelybe a szülőt aktív résztvevőként vonjuk be.

A fejlődés várható jellemzői

- felnőtt jelenléte nélkül betartják az alapvető higiéniai szokásokat, szabályokat
- belső igényükből fakadóan, önállóan használják a mosdót, a tisztálkodási eszközöket
- alkalmazzák az orrfújás helyes technikáját
- aktívan részt vesznek környezetük rendjének megtartásában
- kulturáltan étkeznek, igénylik és megőrzik az asztal rendjét
- teljesen önállóan végzik a naposi feladatokat
- önállóan, megfelelő sorrendben öltöznak, vetkőznek, ruhájukat összehajtogatják, cipőfűzőjüket megkötik

5.7.3.Érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Óvodai nevelésünk prioritásai

- a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlesztése, én tudatának alakítása, önkifejező törekvéseinek segítése

Sikerkritériumok

- az óvoda dolgozóit elhivatottság, pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemzi
- érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, családi légkör biztosítása
- helyzetek és lehetőségek teremtése a társadalmilag elfogadott magatartásformák, erkölcsi normák gyakorlására
- a gyermekek identitásának tiszteletben tartása
- a családdal való együttműködési formák széles körű alkalmazása

A nevelési folyamat jellemzői

Az óvodában olyan barátságos, családi légkört alakítunk ki, melyben gyermekeink társas kapcsolatai, erkölcsi tulajdonságai, szokásai, normái kialakulnak. A közös élményekkel, tevékenységekkel, a közösen végzett munkával olyan tulajdonságokat kívánunk megerősíteni, mint az egymásra való odafigyelés, megértés, felelősségérzet, tolerancia. Segítjük, támogatjuk a gyermekek között létrejövő kapcsolatokat, barátságokat, az érzelmekre épülő képességek kibontakozását.

Erősítjük a gyermekekben önmaguk és társaik elfogadását, valamint a felnőttek iránti tiszteletre neveljük őket.

Az óvodai élet során a nyugodt, derűs légkört a szokások kialakításával, a szabályok betartásával biztosítjuk, melyek az évek folyamán a gyermekek belső igényévé válnak.

Célunk, hogy olyan szokásokat, szabályokat biztosítsunk, amelyek igazodnak a gyermekek életkorához, egyéni fejlettségéhez, ezáltal kialakulnak azok a magatartási formák, amelyek lehetővé teszik az együttélést, a társas kapcsolatok fejlődését, a másság elfogadását.

A gyermekek nyitottságára építve hozzásegítjük őket szűkebb és tágabb környezetük megismeréséhez, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja.

Magvetés szakasza

Az óvodába lépő gyermekek szociális szokásai még kialakulatlanok, a családon belüli kapcsolatteremtésre, illetve viselkedési szokásokra korlátozódnak.

A gyermekek helyes szokásokhoz való viszonyulása nagymértékben függ a család szocializációs stratégiáitól.

Elsődleges feladatunk, hogy a gyermekek az óvodába lépéstől ismerkedjenek meg a családon kívüli együttélést szabályozó közösségi illemszabályokkal, és fokozatosan sajátítsák el. Már a befogadás időszakában arra törekszünk, hogy minden gyermek jól érezze magát a csoportban, tapasztalja meg a „valahová tartozás” érzését, ugyanakkor tanúsítson érdeklődést, figyelmet a másik iránt. A barátságos, derűs légkör megteremtésével erősítjük a gyermekek biztonságérzetét, valamint segítjük érzelmi kapcsolataik alakulását társaik és a felnőttek irányában.

A pozitív érzelmi kötődés kialakulásával és az óvodapedagógus mintaadásával a gyermekek könnyebben elsajátítják az alapvető viselkedési és magatartásformákat. Az alapvető udvariassági szokásokhoz tartozik, hogy az óvodába érkezéskor és távozáskor köszönjenek, legyenek egymással türelmesek, toleránsak, vagy például hogy várakozáskor a fiúk engedjék előre a lányokat.

A fejlődés várható jellemzői szerint a gyermekek

- jól érzik magukat a közösségben, érdeklődnek társaik iránt
- ismerik az óvodai közösségi élet illemszabályait
- közös tevékenységekben szívesen részt vesznek
- elfogadják az óvodában dolgozó felnőtteket
- ismerik az óvodai tevékenységekhez kapcsolódó viselkedési formákat
- kialakulnak az együtt játszó párok, csoportok

Érlelés I. szakasza

Az előző szakaszban már kialakult közösségi szokásokat, szabályokat képesek alkalmazni, s ez elősegíti a közösség formálódását. Ebben a szakaszban már elvárjuk a gyermekektől, hogy az elsajátított viselkedésformákat, illemszabályokat egyre önállóbban alkalmazzák, de a szükséges kontrollal még finomítjuk, fejlesztjük, segítjük őket ezen a téren.

Felébresztjük igényüket a közös tevékenységek iránt, melyekben aktívan részt vesznek, ezáltal a tanulást segítő folyamatokhoz szükséges magatartásformákat is elfogadják és betartják. Egyéb tevékenységek és munkák során is arra buzdítjuk őket, hogy segítsenek egymásnak (teremrendezés, játékrakás, cipőkötés).

Arra tanítjuk őket, hogy kommunikációs helyzetekben ne vágjanak egymás szavába, türelmesen hallgassák végig egymás mondanivalóját. Legyenek képesek tartósan együttjátszani, játéktevékenységeikben is kerüljék a konfliktushelyzeteket, legyenek egymással toleránsak.

Segítjük és támogatjuk a kölcsönös és tartós baráti kapcsolatok kialakulását, erősítjük az összetartozás érzését.

Igyekszünk kiküszöbölni a csoport életét zavaró viselkedést. Arra neveljük őket, hogy sérelmeiket, konfliktusaikat próbálják erőszakmentesen megoldani, vagy kérjék a felnőttek segítségét.

A fejlődés várható jellemzői szerint a gyermekek

- alkalmazzák az óvodai közösségi élet szokásait, szabályait
- felnőtt jelenléte mellett betartják az elvárt viselkedésformákat, illemszabályokat
- elfogadják társaikat, kialakul bennük az összetartozás érzése
- a közös tevékenységekben motiváltak, egyre önállóbbak
- igénylik és alkalmazzák a társas kapcsolatok szabályait
- kialakulnak a kölcsönös baráti kapcsolatok
- türelmesek, segítőkészek
- felnőtt irányítása mellett képesek a konfliktusok kezelésére

Érlelés II. szakasza

A korábban elsajátított és alkalmazott szokások megszilárdulnak, magasabb szintű közösségi magatartás alakul ki. A gyermekek saját belső igényükből fakadó közösségi, erkölcsi szabályokat a felnőttek jelenléte nélkül is betartják. Társaikat is figyelmeztetik, ha nem a szabályoknak megfelelően viselkednek.

Közös élményre épülő kooperatív tevékenységekbe aktívan és önállóan bekapcsolódnak, ugyanakkor egyéni sajátosságaik is tükröződnek, pozitív énképük, én-tudatuk mellett kialakul a „mi”- tudatuk – az összetartozás érzése.

Társas kapcsolataik alakítása során kiemelt figyelmet fordítunk a tűrőképességük és konfliktusmegoldó képességük fejlesztésére. Arra neveljük gyermekinket, hogy tiszteljék társaikat és a felnőtteket, becsüljék meg munkájukat, tudatosodjék bennük, hogy a közösségért végzett munka mindenki számára hasznos. Igyekszünk megbízni a gyermekeket minél több közösségi feladattal, így próbáljuk elérni, hogy kialakuljon felelősségtudatuk, feladattudatuk, szabálytudatuk.

A fejlődés várható jellemzői szerint a gyermekek

- a kialakult, belső igénnyé vált szokásaikat természetes módon végzik
- felnőtt jelenléte nélkül betartják az illemszabályokat, figyelmeztetik társaikat a helyes viselkedésre
- a közös tevékenységekben aktívan, önállóan részt vesznek
- kialakul bennük az én-tudat és a közösségi tudat
- toleránsak, képesek a másság elfogadására, konfliktusok kezelésére
- érzelmileg kötődnek a felnőttekhez, társaikhoz, baráti kapcsolataik megszilárdulnak
- kialakul feladat-, és szabálytudatuk, felelősséget éreznek a vállalt feladatért
- udvariasak, viselkedésük tiszteletteljes, példát mutatnak kisebb társaiknak
- képesek együttműködni, örülnek a közösen elért sikereknek
- kialakul kudarctűrő képességük, megerősödik önbizalmuk

5.7.4. Az anyanyelvi és értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása

Nyelvi-kommunikációs nevelés

Óvodai nevelésünk prioritásai

- Az óvodánkba érkező gyermekek sajátossága, hogy családjaik otthon romani és magyar nyelven egyaránt beszélnek. A gyermekek elsődleges nyelvi szocializációja jobbra a romanihoz kötött. Az óvodánkba járó gyerekek kommunikációs képességeinek fejlesztése úgy valósulhat meg, ha ezt szem előtt tartjuk és az óvodai nyelvi nevelést ennek megfelelően alakítjuk.
- A bevált jó gyakorlatok összefoglalására és nyelvi nevelésünk szemléleti alapjaihoz lásd: Heltai János Imre – Kulcsár Sándorné 2017. A romani beszéd és az óvoda. Anyanyelv-pedagógia 2017 (4).
- Nyelvi nevelésünket ennek megfelelően a nyelvi repertoár egészének fejlesztésére alapozzuk.
- A magyarhoz kötött kommunikációs készségek fejlesztésének leghatékonyabb módja a nyelvi repertoár egészének fejlesztése
- A nyelvi-kommunikációs képességek fejlesztését az óvodai nevelőmunka minden mozzanatába beépítjük.

Sikerkritériumok

- kétnyelvűség támogatása
- annak fel- és elismerése, hogy a gyermekek nyelvi repertoárját mindkét nyelvhez tartozó erőforrások alkotják (erőforrások: szavak, grammatikai struktúrák, szintaktikai és szemantikai minták)
- a gyermekek minden nyelvi erőforrásának elismerése, fejlesztése
- egyes nyelvek helyett a repertoár fejlesztése, általános (egyes nyelvekhez nem kötött) és nyelvekhez (például magyarhoz) kötött nyelvi kompetenciák megkülönböztetése:
 - ✓ általános (egyes nyelvekhez nem kötött) nyelvi kompetenciák fejlesztése: szabad és önálló kommunikációra való nevelés, szövegalkotási és szövegértési képességek fejlesztése
 - ✓ magyarhoz kötött nyelvi kompetenciák fejlesztése: magyar nyelvi erőforrások (szókincs és grammatikai kapcsolatok) fejlesztése, erősítése
 - ✓ romanihoz kötött nyelvi kompetenciák fejlesztése: a romani nyelvi erőforrások elismerése által presztízszük erősítése, a nyelvi önbizalom megerősítése
- törekvés azon képesség stabilizálására, hogy a gyermekek nyelvi erőforrásaikból válogatva mindig a szituációnak megfelelő módon tudjanak megszólalni.
- élmények, tapasztalatok szerzése, együttes tevékenységek
- tevékenységre, megismerésre ösztönző eszközök biztosítása
- a gyermekek természetes kíváncsiságának ébrentartása
- az egyéni fejlődés nyomon követése
- egyéni bánásmód, képességekhez igazodó differenciált fejlesztés
- az óvodai élet egészét átható nyelvi-kommunikációs nevelés

A nevelési folyamat jellemzői

Az nyelvi nevelés legfőbb színtere a család. Ezért fontos feltárni, megismerni a család nyelvi szokásait, ill. egy-egy családon belül a romani és a magyar nyelv használatának gyakoriságát.

Törekszünk arra, hogy a gyermekek nyelvi háttérét minél pontosabban megismerjük (gyermekek megfigyelése, családlátogatás, személyes beszélgetések, szülői értekezlet).

A nyelvi fejlődés hátterének alapos feltárása különösen fontos, mert a gyermekek családjainak nagy többségében a romani nyelvi erőforrások túlsúlya tapasztalható. Az óvodába kerülő gyermekek gyakran jobban beszélnek romani nyelven, mint magyarul. Mi ezt elfogadjuk, a romani beszéd támogatását pedig a magyar nyelvi és az értelmi fejlesztés érdekében alkalmazzuk.

A helyi romani megszólalási módokra jellemző, hogy a romaniba meglehetősen sok magyar eredetű, a romaniban jellemző grammatikai nemet és/vagy többes számot jelölő, toldalékkal ellátott kölcsönszó került. Ezeket mi, a közösségen kívüli óvónők értelmezzük így, de a gyerekek számára ezek általában romaniként értelmeződő szavak. A közösség saját beszédét egyébként nem nevezi sem lovarinak, sem cerháriknak. Rendszerint cigányként, oláh-cigányként nevezik meg beszédüket. (A közösség kulturális jellemzőihez és megszólalási módjaihoz vö. Lengyel Gabriella 2013. A cigány-magyar együttélésről. Tiszavasvári jegyzetek, in Szuhay Péter (szerk.): Távolodó világaink. A cigány-magyar együttélés változatai, Budapest, Magyar Néprajzi Társaság, 57–80.; Heltai János Imre 2019. Diskurzusok igazi és elkorcsosult nyelvekről megjelenik 2019-ben a L'Harmattan kiadónál).

Gyermekeink nyelvi fejlődésének személyi feltétele, hogy a csoportokban dolgozó felnőttek alapvető romani szókinccsel rendelkezzenek, ez nagymértékben segíti az óvodapedagógus munkáját. Célszerű romani anyanyelvű dolgozót is alkalmazni, ha van rá lehetőség, mert le tudja fordítani a gyermek mondanivalóját, a nyelvet kevésbé értő és beszélő óvodapedagógusnak.

Az óvodapedagógusok maguk is törekednek egyszerűbb kifejezések elsajátítására romani nyelven (pl.: gyere ide, állj fel, ülj le... stb.). Ezeket a szavakat, kifejezéseket, mondatokat rendszeresen használják a mindennapi óvodai tevékenységek során, ill. beépítik a konkrét műveltségtartalmakba (pl. gyümölcsök, színek, számok megnevezése romani nyelven) egy konkrét foglalkozás kereteiben.

Az óvodai nyelvi nevelés érzékenyen reagál a családok szocializációs stratégiái közti különbségekre. A családok egy kisebb részében a gyermekek nyelvi szocializációja elsődlegesen magyar nyelven történik, ezek a gyerekek az óvodába kerüléskor receptív romani nyelvi képességekkel rendelkeznek. Ezt szem előtt tartva tudatosan tervezzük nyelvi és értelmi fejlesztésüket.

A gyermekek értelmi képességeinek fejlődését folyamatosan figyelemmel kísérjük, 4 éves kortól mérjük. A megfigyelés, mérés eredményét, az egyéni fejlesztés dokumentációját a „gyermeki portfólió” tartalmazza

Magvetés szakasza

A hátrányos helyzetű családokból érkező gyermekeink nyelvi és értelmi fejlesztésére az óvoda optimális környezet. Az óvodánkba érkező gyermekek nagy mozgásigényűek és érzelmvezéreltek, figyelmük könnyen elterelhető, ehhez igazítjuk értelmi fejlesztésünk módszereit, eszköztárát.

Az óvodába lépő gyermekeink többsége romani nyelven is beszél, általában erősebbek a romanihoz kötött kompetenciáik. Vannak olyanok is, akik csak itt, az óvodai környezetben hallanak először magyar szót. Arra törekszünk, hogy érzelmi világuk stabil legyen,

biztonságban érezzék magukat és ez által „kinyíljanak”. Ezért engedjük, hogy beszéljenek akár magyarul, akár romaniul, nyitottak vagyunk mondanivalójuk meghallgatására.

Az óvodapedagógus példaértékű mintaadása, valamint a gyermekkel kialakított pozitív érzelmi viszonya elősegíti az utánzáson alapuló beszédfejlődést. A gyermekek magyarul gyakran a sztenderdtől eltérő ejtésformákat használnak (akcentusuk van). Hangkészletét a Szó-Beszéd-Kom nyelvi programunk segítségével formáljuk, támogatjuk a sztenderd magyar megszólalási módokhoz rendelt hangkészlet kialakulását.

Fontos a magyarul alig vagy keveset beszélő gyermekek megértése. Ha metakommunikatív közlést használ, megismételjük a közlést szavakkal, így a gyermek az utánzással tud tanulni.

Figyelünk a gyermek kapcsolatfelvételt kezdeményező megnyilvánulásaira, közeledésére (pl. érintés, kézfogás, közelebb húzódás, megszólítás).

A spontán megnyilatkozások lehetőségét megteremtjük természetes beszédhelyzetekben is.

A gyermek számára fontos, hogy meg tudja magát értetni. Kíváncsi arra, amit neki mondanak, szüksége van arra, hogy őt is megértsék, hogy ki tudja fejezni kéréseit, panaszát, örömét.

Egyszerű és változatos kérdésekkel ösztönözzük gondolkodásra és beszédre a gyermekeket. Összinte odafordulással és a gyermek szükségleteinek megértésével törekszünk a kapcsolatigény kielégítésére.

A nyelvi nevelést az alapoknál, az általános nyelvi kompetenciák fejlesztésével és magyar szókincs kialakításánál, erősítésénél kezdjük. Az óvodai nevelés egészét, valamennyi tevékenységét úgy építjük fel, illetve tervezzük meg, hogy abban kiemelkedő szerephez jusson a beszéd, a kommunikáció.

A fejlődés várható jellemzői szerint a gyermekek

- szívesen vesznek részt beszédhelyzetekben, hangra, beszédre figyelnek
- a romani mellett részben megértik a magyar megszólalásokat
- képesek egyszerű tömondatokat használni
- értik környezetük verbális és nonverbális kommunikációját
- szükségleteiket érthető módon megfogalmazzák
- képesek rövid ideig figyelni
- érdeklődésük kiszélesedik, nyitottá válnak a fejlesztésre

Érlelés I. szakasza

Fontos feladatunk a gyermekek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének felkeltése és fenntartása, figyelmet fordítunk a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére.

Ebben a szakaszban a gyermekek már aktívan vesznek részt beszédhelyzetekben, változatos tevékenységekben, munkaformákban, szituációkban, játékos formában új szavakat, új nyelvtani szerkezetet, új szintaktikai konstrukciókat, mondat szerkezetet sajátítanak el. Az így megszerzett nyelvi ismeret a folyamatos gyakorlás során elmélyül és spontán beszédhelyzetekben is alkalmazható ismeretté válik.

Ebben a fejlődési szakaszban a nyelvi és kommunikációs fejlesztés terén többek között a beszédmegértés, a beszédtechnika fejlesztése, a gyermekek szókincsének folyamatos bővítése,

valamint a nonverbális kommunikáció szabályainak megismertetése folyik. A kommunikáció és a metakommunikáció nem választható szét egymástól, az utóbbihoz köthető jelzések kiegészíthetők, helyettesíthetők, vagy éppen semlegesíthetők a szóbeli közlést. Az egyéni fejlődés szempontjából fontosnak tartjuk az óvodapedagógus személyes példáját (pl. beszélgetés, meghallgatás, odafigyelés, kommunikációs helyzetteremtés, metakommunikáció) a gyermekek ismereteinek bővítése érdekében.

A fejlődés várható jellemzői szerint a gyermekek

- egyre magabiztosabbak megszólalásaikban (általános nyelvi kompetenciájuk fejlődik): gondolataikat érthetően, összefüggően fejezik ki, párbeszédet alkalmaznak, társaikat figyelmesen meghallgatják
- értik és egyre jobban beszélik a magyar nyelvet, beszédhelyzetekben jól motiváltak (magyarhoz köthető kompetenciáik fejlődnek)
- képesek egyszerű mondatokat alkotni, cselekvésről beszámolni
- az ismeretszerző tevékenységekbe igyekeznek bekapcsolódni, ismereteik bővülnek
- figyelme hosszabb ideig fenntartható
- feladathelyzetekben felnőtt irányítása mellett a jó megoldásra törekednek
- érdeklődők, nyitottak az új ismeretek iránt
- verbális emlékezetük egyre megbízhatóbb

Érlelés II. szakasza

A törekszünk a gyermekek nyelvi repertoárjának olyan irányú fejlesztésére, amelynek eredményeképpen a természetes kétnyelvűségi megszólalások mellett a gyerekek képessé válnak a sztenderdizált magyar nyelvi normákat követő egynyelvű megszólalásokra is. Ezt nem a romani nyelvi erőforrások visszaszorításával, hanem a magyar nyelvi kompetencia célzott fejlesztésével érjük el.

A gyermekek a két nyelv egyidejű és egymás utáni használatával képesek figyelmüket egyik nyelvről a másikra irányítani, fejlődik memóriájuk, bővül szókincsük. A jó, fejlett általános nyelvi kompetenciák, a gazdag szókincs, a gyors figyelemátvitel elősegíti a későbbi iskolai eredményességet. Mivel gyermekeink az iskolában magyar nyelven folytatják majd az ismeretszerzést, az írás, olvasás elsajátításánál az óvodában megszerzett nyelvi ismereteikre támaszkodhatnak. Minden körülmények között tudomásul vesszük, hogy a kétnyelvűek megszólalási és jelentésalkotási módjai sohasem azonosak az egynyelvűekével, ugyanakkor célként tűzzük ki azon kompetenciák erősítését, amelyek segítségével a gyerekek akár magyar egynyelvű iskolai közegben is helyt tudnak állni.

A képességfejlődés és érés során a gyermekek felismerik, hogy a beszéd írott szóra fordítható le. A hátrányos helyzetű romaközösségek kultúra átadásában azonban sporadikusak az írásbeliséggel kapcsolatos tapasztalatok. Ezt a körülményt az iskola előtti időszakban próbáljuk ellensúlyozni.

Törekszünk arra, hogy tudatosítsuk a gyermekekben, hogy a két általuk beszélt nyelv hangkészlete, bár sok átfedést mutat, részben eltérő (például romani hehezetes hangok, zöngétlen veláris frikatíva [x], magyar ajakkerekítéses „a” [ɒ] hang), hogy az iskolában ez ne okozzon gondot a későbbiekben, az írás-olvasás elsajátításakor. Elfogadjuk a gyermekek kétnyelvű beszédmódját, és lehetőséget teremtünk rá, bátorítjuk azt.

A fejlődés várható jellemzői szerint a gyermekek

- beszédritmusuk megfelelő, a magyarhoz köthető hangokat szabályosan képzik, magyar beszédük a köznyelvi normáknak megfelelő
- aktívan használják kibővült szókincsüket, elvont fogalmakat alkalmaznak
- páros és csoportos beszédhelyzetekbe önként bekapcsolódnak, „közönség” előtt bátran megnyilvánulnak
- önálló véleményüket mások számára érthető formában fejezik ki
- beszédfigyelmük fejlett
- ismereteik pontosabbak, gazdagabbak, megértik a feladatokat, megoldásukban önállóságra törekednek
- általános tájékozottságuk kialakult
- emlékeztük megbízható, képesek problémahelyzetek megoldására
- gondolkodásukban megjelenik a kreativitás
- következtetéseket vonnak le, ok-okozati összefüggéseket állapítanak meg
- képesek hosszú ideig koncentrálni, elmélyülten, kitartóan, önállóan tevékenykedni
- fantáziájukat, képzeletüket tudják aktivizálni, belső képalkotásra képesek

Szó-Beszéd.Kom Nyelvi-kommunikációs program

Az eltérő szociokulturális és nyelvi környezetből érkező gyermekeink nyelvi-kommunikációs fejlesztése érdekében nevelőtestületünk kidolgozta a Szó-Beszéd. Kom Nyelvi-kommunikációs programot, amely egyben „jó gyakorlatunk” is – vö. : Heltai János Imre – Kulcsár Sándorné 2017. A romani beszéd és az óvoda. Anyanyelv-pedagógia 2017 (4). A program elemei mind az általános, mind a magyarhoz kötött nyelvi kompetenciák fejlesztésére alkalmasak.

A program tartalmi elemei

- mindennapos testnevelés
- mesélés, mondókázás
- dramatizálás, bábozás
- képleírás
- verbális képességeket fejlesztő játékok

Napirendbe, projektbe építhető elemek

- Mindennapos testnevelés– a hangképző szervek fejlesztése a motoros képességek fejlesztésébe ágyazható. A napi rendszeres mozgás idejét megnöveljük, a gyakorlatok közé beszédszervi mozgás ügyesítő feladatokat iktatunk, a légző gyakorlatokat pedig a beszédlégzés szempontjai szerint válogatjuk meg
- Mesélés– napirendbe iktatunk egy szokáson alapuló mesélést. Itt az év folyamán többek között 5-6 olyan mesét is feldolgozunk, ami az iskolai tantervben is szerepel.
- Mondókázás– artikuláció, beszédritmus, beszédtempó, hangerő-szabályozás gyakorlására szánt mondókák tanulására és felhasználására is naponta keresünk alkalmat. Pl. mindennapos testnevelés, a heti téma, vagy egyéni, illetve kiscsoportos tevékenység formájában. A mondókák között szintén vannak olyanok, amelyek az iskolai tantervben is szerepelnek.
- Képleírás – a feldolgozandó mesével vagy a heti témával összefüggő képek, képsorok segítségével a szavak, cselekvések, összefüggések megértetésén túl fejlesztjük a gyermekek nyelvi kifejezőkészségét. A képleírás témáját a gyermekek ismereteinek bővítésére is használhatjuk.

- Verbális képességet fejlesztő játékok – lehetőleg naponta kezdeményezzük kiscsoportos formában, bármilyen tevékenységhez kapcsolva, vagy várakozási idő kitöltésére. A megismert játékok az iskolai fejlesztésben tovább vihetők.
- Dramatizálás, bábozás – heti 1 alkalommal tervezzük, illetve az aktuális projekthez kapcsolódva. Feldolgozhatunk mesét, verses mesét, de pedagógiai céllal is alkalmazhatjuk. Pl. udvariassági szabályok gyakorlására
- Szituációs játékok – a hetitémához, vagy az adott aktualitáshoz kapcsolódva beépítjük a heti tevékenységekbe

5.8. Az óvodai élet megszervezése

Személyi feltételek

Az óvodai nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus. Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja. Óvodai nevelésünk eredményességéhez hozzájárul a nevelőmunkát, illetve az óvoda működését segítő munkatársak összehangolt munkája. Óvodánkat is elérte az országos tendencia: szakképzett pedagógus hiány, elvándorlás, pályaelhagyás, elöregedés. A nevelőközösség 2/3-át nyugdíjas pedagógusok alkotják, így nagyon magas az átlagéletkor. További problémát jelent, hogy óvodánk helyzete miatt a pályakezdő óvodapedagógusok nem a mi intézményünket választják. Nagyfokú fluktuáció jellemző az alkalmazottakra. Megfigyelhető az óvodapedagógusok elvándorlása kedvezőbb munkafeltételeket biztosító intézmények felé.

Személyi összetétel

- 10 óvodapedagógus
- 6 pedagógiai asszisztens – közülük 1 fő utolsóéves egyetemi hallgató
- 8 dajka

Tárgyi feltételek

Óvodánk 2015 szeptemberétől 2 feladat ellátási helyen 4-4 csoporttal működik. A két régi lakóépület többszörös átalakítása során alakították ki a jelenlegi csoportszobákat és kiszolgáló helyiségeket. Egyik épület sem felel meg a XXI. századi elvárásoknak.

A Petőfi u. 8. szám alatt a csoportszobák közül kettő alapterülete nem haladja meg a 20 m²-t, itt a gyermekek mozgáslehetőségei erősen korlátozottak. Az óvodapedagógusok szervezőképességén és rugalmasságán múlik, hogyan tudják kielégíteni a gyermekek mozgásigényét. A régi típusú ablakok nehezítik a folyamatos légcserét. A kiszolgálóhelyiségek nem felelnek meg az előírásoknak. Mindössze egy csoportszoba rendelkezik külön öltözővel és mosdóval, az épület sajátosságából adódik (két bejárat van) hogy 3 csoport számára egy folyosón kialakított öltöző, illetve egy megfelelő világítást és szellőzést nélkülöző WC és mosdó áll rendelkezésre. Ennyi gyermek számára sem a WC-k, sem a mosdókagylók száma nem elegendő. A helyiségek kulturált használatát csak a következetesen betartott, egymáshoz igazított napirend teszi lehetővé

A Petőfi u. 24. szám alatti csoportszobák is zsúfoltak, itt azonban minden csoportszobához külön WC és öltözőhelyiség lett kialakítva. A régi típusú ablakok itt is nehezítik a folyamatos légcserét.

A csoportszobák bútorzatát pályázati forrásból felújítottuk, és szintén a pályázatoknak köszönhető, hogy a játékeszközök viszonylag jó minőségűek és a gyermekek fejlődését szolgálják.

Az udvar felszereltsége mindkét feladat ellátási helyen elavult, felszereltsége nem felel meg a gyermekek kulturált mozgásigényének kielégítésére.

Óvodánk épületeiben jelenleg nem biztosított munkatársaink számára a megfelelő munkakörnyezet (WC, öltöző, iroda állapota). Ezt csak a tervbe vett új óvodaépület oldhatja meg. Egy korszerű óvodaépületben lehetőséget tudnánk biztosítani a szülők kulturált fogadására is, jelenleg erre csak gondos és előrelátó szervezéssel van szűkös lehetőségünk. Addig azonban marad a tudatos szervezés, a fokozott figyelem és a dajkák erőfeszítése a higiéniai követelmények megteremtéséhez

Az óvodai csoportok kialakítása

Nevelőtestületünk évekig felvállalta a magas szintű módszertani felkészülést igénylő vegyes életkorú csoportok szervezését. Ám az iskolába lépés és az óvoda-iskola átmenet megkönnyítésre tekintettel szeptembertől már

A csoportszervezés elvei

- lehetőség szerint figyelembe vesszük a szülői igényeket
- szem előtt tartjuk a gyermekek igényét az állandóságra

5.9 A tevékenységek időkereteinek szervezése

Napirend és összeállítási elvei

- Az óvoda napirendjében a teljes nyitvatartási időben biztosítjuk a játék folyamatosságát.
- Az egészséges életritmus kialakítása szempontjából fontosnak tartjuk a rendszeresen, megszokott időben végzett tevékenységeket, amelyeket az óvónők tudatosan, a gyermekek egyéni szükségleteit figyelembe véve terveznek.
- Napi rendszerességgel jelen van a mozgás, énekes játék, mesélés, vizuális tevékenység.
- Napirendbe építjük a **Szó-Beszéd. Kom** nyelvi-kommunikációs program elemeit.
- A játék és egyéb szabadon választott tevékenységek időtartama a napi 10 óra nyitvatartás alatt 6,5 óra. Ezt csökkenti a gondozásra (öltözés, testápolás, étkezés) fordított idő, ami a nap folyamán legfeljebb 2 óra.
- A pihenés, alvás ideje az óvodáskor végére 2,5-3 órától 1,5-2 órára csökken. A pihenés egy részét (az egyéni alvási igény figyelembevételével) az 5-7 éves korosztálynál az óvodapedagógus döntése alapján aktív pihenéssel (rajzolás, társasjáték), illetve egyéni fejlesztéssel lehet tölteni (az alvó gyermekek megzavarása nélkül).
- A napirendet úgy állítjuk össze, hogy minél több időt töltsenek a gyerekek a szabadban, ahol kielégíthetik mozgásigényüket.
- A napirendi szokáson alapuló tevékenységek úgy illeszkednek a napirendbe, hogy a folyamatos játékidőt ne bontsák meg. A mindennapos frissítő mozgásba integráljuk a nyelvi-kommunikációs program elemeit. Ennek időtartama év elején, a beszoktatás időszakában nem haladja meg a napi 5-10 percet, később fokozatosan elérjük a 20-25 percet. Ez a tevékenység a tízórai előkészületeit előzi meg, így nem bontja meg a játék folyamatát.
- A mese, a komplex játékos tevékenységek, a projekt tevékenységei, illetve a kötelező testnevelés a tízórait követik. Ezeknek a tevékenységeknek az időtartama az év eleji 5-15 percről differenciáltan 15-45 percre emelkedhet.

Hetirend és összeállítási elvei

- biztosítja a folyamatosságot, rendszerességet
- elegendő időt biztosít a sokoldalú tapasztalatszerzésre
- a feldolgozandó téma tükrében biztosítja a nevelési területek tevékenységeinek arányos megjelenését
- tervezésénél érvényesül a komplexitás elvei
- rugalmasan biztosítja a lehetőséget a spontán adódó helyzetek, feladatok megoldására
- elkészítése a csoportban dolgozó óvodapedagógus feladata

Heti terv, projektterv

Heti tervünkben meghatározott napjuk van az egyes műveltségterületeknek, ezek az 5-35 perces felajánlott tevékenységek a projekt-, illetve heti tervek témájához kapcsolódnak, és komplex játékos formában jelennek meg.

A komplex játékos tevékenység szervezése követi a gyermekek csapongó figyelmét, a szükség szerinti gyakorisággal változó tevékenységek fenntartják a motivációt, több lehetőség nyílik a szokásalakításra, egyéni bánásmódra, differenciálásra. Így előfordulhat, hogy egy napon belül valamennyi tevékenységforma megjelenik, de adott esetben (pl. őszi természet témakörben az összegyűjtött termések vizuális technikákkal való felhasználása) csak egy tevékenység valósul meg. Az óvónőtől ez fokozott megosztott figyelmet és felkészülést igényel. A feladatokban kis lépésként haladunk, teret engedünk a változatos tapasztalatszerzésnek. Egy-egy téma feldolgozásánál arra törekszünk, hogy ebben valamennyi érzékszerv aktív szerepet kapjon. A tervet a csoportban dolgozó óvodapedagógusok készítik el, megvalósításában közösen vesznek részt.

Gyermekeink szociális háttéréből adódó fejlettségi szintje és életkori sajátosságai miatt lehetőséget biztosítunk a tervezésben a témák heti, illetve projektben való feldolgozására.

- A heti tervezést a projektekbe nem illeszthető váratlanul adódó lehetőségek feldolgozásához, (pl. időjárási jelenségek, nagyobb havazás, váratlanul adódó városi programok, könyvtári, múzeumi látogatások stb.) illetve betegség miatti nagyobb hiányzások idejére ajánljuk.
- A projektmódszer alkalmazása lehetővé teszi a vegyes életkorú csoportban a képesszintnek megfelelő tevékenységek felajánlását. A projektek során a gyermek a valós élet valós problémáinak megoldásában cselekvő aktivitással vesz részt. A téma a gyermek kíváncsiságára, felfedezőkedvére, aktivitására épít, és tevékenységek sorozatából áll. A tevékenységek hozadékaképpen a gyermek valamennyi képessége fejlődik. A pedagógus a folyamatban partner, és partnerként bevonhatók a szülők, társintézmények stb. A projekt megvalósítása 2-3 hét. A csoportban dolgozó óvónők közösen tervezik és valósítják meg.

5.10. A tervezőmunka dokumentációja

A pedagógiai munka tervezése, elemzése, a gyermek személyiségfejlődésére vonatkozó megfigyelések, mérési eredmények rögzítése a Kréta naplóban történik. Emellett dossziézzuk a „Folyamatkövető lapok a megismerés első lépéseitől az iskoláig” nevű lapokat, amely

gyermeki portfólióként szolgál. Ebben rögzítjük a gyermek egyéni fejlődésének alakulását és a mérési eredményeket

Nyilvántartjuk

- a gyermek adatait, hiányzásait
- a fejlődésre vonatkozó óvónői, vagy külső szakember által készített feljegyzéseket, vizsgálati eredményeket
- családlátogatások, személyes pedagógiai célú beszélgetések feljegyzéseit
- szülői értekezletek jelenléti ívét, jegyzőkönyvét
- egyéb gyermekre, illetve csoportra vonatkozó dokumentumokat

A gyermekek személyes adatait az adatvédelmi törvényeknek és rendelkezéseknek megfelelően kezeljük!

5.11. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái

Az óvoda külső kapcsolatai

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Felismerjük a család elsődlegességét és törekszünk az építő jellegű kapcsolat kialakítására. Az óvoda kapcsolatot tart a fenntartóval és mindazon intézményekkel, amelyek az óvodai élet ideje alatt és az óvodai élet után meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében.

A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

Oktatási intézmények - Tiszavasvári Általános Iskola - Egyesített Óvodai Intézmény - saját általános iskolánk	Művelődési Intézmények - Találkozások háza - Városi Sportcsarnok	Társadalmi Szervezetek - RNÖ - Transzlingvális kommunikáció és hatékony tanulásszervezés Tiszavasváriban
Egészségügyi és Szociális Intézmény - Gyermekorvos - Védőnők - Családgyógyászok - Gyermekjóléti szolgálat	Család - Szülő - Testvér - Nagyszülő	Pedagógiai Szakszolgálat - Pszichológus - Fejlesztő pedagógus - Gyógypedagógus

Fontosnak tartjuk a Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében a külhoni magyar óvodákkal való kapcsolatépítést. Lehetőségeinkhez mérten munkálkodunk új szakmai kapcsolatok kialakításán és fenntartásán.

A szülő, gyermek és pedagógus együttműködése

Óvoda-család kapcsolata: a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Az óvodai nevelés, a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés: közös családi ünnepek, közös programok. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények), és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében.

A kapcsolattartás formái

- Szülői értekezletek (szükség esetén évente több alkalommal).
- Fogadó órák: A fogadóórák megtartása személyre szabottan történik, az óvodapedagógus kezdeményezésére, évente két alkalommal novemberben és májusban. Ezen kívül bármikor kezdeményezhet fogadóórát a szülő is, a pedagógus vagy a vezető. Ekkor lehetőséget kap a szülő, hogy betekintszen a gyermeke fejlődési naplójába.
- Családlátogatás: (még az óvodába lépés előtt, valamint szükség esetén, ha komoly problémát kell megoldani). A családlátogatás célja, hogy az óvodapedagógus megismerje a gyermeket közvetlen környezetében, felmérje helyét a családban, tájékozódjon a család nevelési elveiről, szokásairól. (Ha a család elzárkózik a lehetőségtől, azt tiszteletben tartjuk.)
- Fórumok: Igény esetén a csoportot érintő szülőket foglalkoztató nevelési témákban zajló kötetlen beszélgetés az adott csoport szüleivel. Ha szükséges esetleg meghívott szakember részvételével, segítségével.
- Kötetlen beszélgetések – napi kapcsolattartás.
- Nyílt napok, munkadélutánok, családi délutánok: Nyílt napon a szülőknek lehetőséget biztosítunk a napi életbe való betekintésre.
- Közös szervezett óvodai rendezvények, programok, ünnepségek, alapítványi bál a családokkal.
- Kiemelt fontosságú a szülőkkel való szoros kapcsolattartás, evangelizálás. Ennek megvalósulási formái a közös ovis szentmisék a helyi egyházi közösség képviselője vezetésével.
- Szülői közösség működésének segítése. A szülői közösség gyűlései évente kétszer.
- Honlapunk folyamatos frissítése, internetes kapcsolattartás a közösségi privát csoportokban, elektronikus levelezés lehetőségei az óvodapedagógusokkal.
- „Véleményláda”: az óvoda bejárati ajtajánál található és egész évben rendelkezésre áll a szülők számára, amiben véleményezhetik óvodánk működésével kapcsolatos dolgait, ötletekkel segíthetik munkánkat.

5.12. Az óvodai élet tevékenységformái

5.12.1.Játék

A játék, a játékos tevékenység az óvodai neveléstől elválaszthatatlan. A játék a legbonyolultabb és legsokoldalúbb sajátos cselekvési, illetve tevékenységi forma, amelynek segítségével a gyermek átalakítja a valóságot, megváltoztatja a világot. A játék ad keretet annak a tapasztalati, ismereti és élményanyagoknak, amelyet a gyermek a saját környezetéből, az általa megismert

világból kiemel, vagy másoktól átvesz, feldolgoz, újra alkot. Ebben a folyamatban fejlődnek a gyermek képességei, alakulnak és formálódnak az érzelmi-akarat tulajdonságai.

A játék a gyermek fejlődésében alapvető jelentőséggel bír, semmi mással nem helyettesíthető tevékenységi forma. Az óvodai nevelés tartalmának a játékra építettség az egyik legfontosabb sajátossága. Ebben az életkorban a tanulás legmeghatározóbb színtere, ezért lehet hatékonyabb minden más keretben folyó tanulásnál.

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, ezért az óvodai élet során a gyermek fő tevékenységének a játékot tekintjük.

Az óvodában előtérbe helyezzük a szabadjáték túlsúlyának érvényesítését. A játék kiemelt jelentősége megmutatkozik a napirendben, időbeosztásban, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is. Tevékenységeinket, játékba integráltan valósítjuk meg, a szabad játék örömeit nem megszakítva.

Cél:

- a játék a gyermek számára örömforrás, megéli benne önállóságának szabadságát
- a játék folyamatában társakkal, felnőttekkel együtt játszva alakul alapvető társadalmi normákra épülő viselkedéskultúrája
- játékkal, a játékban rejlő tanulási, képességfejlesztési lehetőségek kiaknázása a gyermek életkori, egyéni fejlettségi szintjének figyelembevételével
- a játék összhangban van a nevelés minden területével
- a gyermek és játékának tiszteletben tartása, pozíciójának megerősítése

Feladat:

- olyan eszközrendszer biztosítása, amivel a gyermek valamennyi képessége fejlődhet
- biztonságos, játékra motiváló hely, környezet kialakítása
- az egyéni érési ütemre való tekintettel és a harmonikus személyiségfejlődés érdekében valamennyi játékfajta megjelenése a játék folyamatában
- a játéktevékenységek, játékos cselekvések hozzájárulása a gyermek egyéni, életkori sajátosságainak megfelelő képességfejlesztéshez

A játék feltételei

A gyermek ott játszhat saját örömeire, ahol

- a légkör derűs, bizalomra épül
- idő van az élmények, tapasztalatok gyűjtésére, átélésére, együttes tevékenységekre
- a környezet inger gazdag, motiváló, tevékenységre készítő, megnyugtató
- a gyermeket vezető felnőtt pozitív személyiség, tisztelettel fordul a gyermek felé, nyitott, épít a meglévő értékekre, továbbfejleszti azt, van erkölcsi normarendszere, értékrendje, céltudatos, probléma érzékeny
- az óvodapedagógus elősegíti a játék során a megfelelő gyermeki viselkedésformák elfogadtatását és fenntartását

A különböző játékokhoz, tevékenységekhez megfelelő helyet, játékteret kell biztosítani. Ehhez figyelembe kell venni:

- a helyi sajátosságokat, adottságokat
- a csoportban a fiúk-lányok arányát
- a csoport fejlettségi szintjét
- a meglévő élményeiket, tapasztalataikat
- érdeklődésüket

Ennek alapján biztosítjuk

- a játszósarkokat, kuckókat
- külön helyet a játékfajtáknak
- az önkifejezésre ösztönző eszközöket

A nevelési folyamat jellemzői

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirektreakcióival éri el.

Magvetés szakasza

Az óvodába érkező gyermekek jelentős része nem tud játszani. Otthon nincsenek játékszereik. Az otthoni „játékuk” a szülők, környezetük felnőtt tevékenységeinek utánzása. A lányokat anyjuk hamar bevonja a házimunkába, a kisebb pólyás (póhás) gyermekek gondozásába. A fiúkat apjuk magával viszi, tüzelőt gyűjtenek, ellátják az állatokat stb. Az óvoda játékeszközeinek többsége számukra ismeretlen. A fiúk ismerik a focit, a lányok a babát (bábukát), ezekkel szívesen játszanak.

A fiúk játékára jellemző a birkózás, amelynek célja a fölény demonstrálása. A lányok főzőcskéznek, szoptatják, öltöztetik a babákat. Jellemző a megszerzett játékeszközhöz való görcsös ragaszkodás, annak agresszív megszerzése. Az óvodapedagógus első, legfontosabb feladata, hogy megismertesse a gyermekeket a játékeszközökkel, használatukkal. Kezdetben egyszerű, saját készítésű játékokkal, eszközökkel segítjük őket az önálló, belső igényből fakadó tapasztalatszerzésben.

Alapvető feladatunk a szabadjáték, a játszás örömeinek biztosítása, a játékeszközök és szabályok megismertetése a gyermekekkel. A legegyszerűbb gyakorlójátéktól apró lépésekkel juthatunk el a szerep- és a szabályjátékokig. A folyamat sikerének kulcsa az együttjátszás. Az együttes tevékenység során a kezdeti passzív eszközbirtoklást felváltja a közös játék élménye.

Ehhez az óvodapedagógus kitartó, türelmes, céltudatos munkájára van szükség. Ebben a szakaszban eredményként könyvelhetjük el, ha a gyermekek valamennyi játékfajtában képesek hosszabb-rövidebb ideig egyedül, illetve egymás mellett tevékenykedni. Ezzel alapozzuk meg a következő nevelési szakaszban a játékok képességfejlesztő hatásának kiaknázását. A játék komplex, személyiségfejlesztő folyamat. Ebben a szakaszban is gondot fordítunk a nyelvi fejlesztésre, hiszen a játék a nyelvtanulás legfontosabb színtere. A Szó-Beszéd.Kom nyelvi program „Manócska játszik” nyelvi játékgyűjteményéből is bátran válogathatunk, de ebben a szakaszban ismerkednek gyermekeink a „Beszélő dobozok” első, egyszerűbb játékaival is.

Játék közben megfigyelhetjük a gyermek

- mozgását
- beszédét
- viselkedését
- gondolkodását

A játék során a gyermekek énje őszintén megmutatkozik, lehetőséget ad az óvodapedagógus számára, hogy a játéktevékenységek megfigyelésével információkat szerezzen a gyermekek fejlődéséről.

Ezek a megfigyelések a gyermekek megismerését szolgálják, és a fejlődési naplóban rögzíthetők.

A fejlődés várható jellemzői

- szabad játék során önállóan megkeresik az eszközöket, majd képesek azokat a helyükre rakni
- ismerik a különféle óvodai játékszereket, azok rendeltetésszerű használatát
- szívesen játszanak egyedül és egymás mellett
- elsajátítják a játékszerekkel és az együttjátszással kapcsolatos szabályokat
- a gyakorló játékok mellett egyre többet játszanak egyszerű konstruáló játékokat, szerep-és szabályjátékokat

Érlelés I. szakasza

A gyermek legfőbb tevékenysége a játék, ebben fejlődnek képességei, bontakoznak ki személyiségjegyei. Ebben a szakaszban már megjelenik az együttjátszás, a társakkal való közös játék iránti igény. Ismerik az óvodában található játékeszközöket, azok használatát, de az óvodapedagógus jelenléte, támogató, megerősítő, bátorító szerepe kiemelt jelentőségű. Képesek hosszabb ideig elmélyülten játszani, a közös játék során meghallgatják egymás ötleteit, az óvodapedagógus beavatkozásának célja támogató jellegű, gazdagítja, tovább lendíti a játékot. A gyakorlójátékot elhagyva előtérbe kerülnek a konstruáló játékok, a szerepjátékok és a szabályjátékok is.

Szerepjátékok során a gyermekek újraalkotják a környezetükben látott szerepeket, a felnőttek közötti viszonylatokat, melyek lehetnek pozitívak, de akár negatív minták is, ezek feszültséget kelthetnek a gyermekben. Feszültséget kiváltó tényező lehet: az általános aktivitás szükséglete, a kíváncsiság, a kutató késztetés, az „én akarom” csinálni, „én idézem elő” motívum. A felhalmozott feszültséget jó a játékkal levezetni. Így okoz örömet a játék. Az átélt kellemes élményt jó újra eljátszani, akár többször is, mert így válik megismételhetővé. A kellemetlen, átélt negatív élménytől csak úgy tud a gyermek megszabadulni, ha újra és újra eljátsza, vagy elmondja azt az élményt. A kellemetlen élménytől való megszabadulás is örömet okoz a gyermeknek.

A játék során ezért fontos feladatunk, hogy minél több élményhez juttassuk a gyermekeket, hiszen a szociális helyzetükből fakadó hátrány, az ingerszegény környezet a játékukban is megmutatkozik. Nagyon kevés tapasztalattal, élménnyel, ismerettel rendelkeznek a gyermekek, kiemelt jelentőségű a saját cselekvésbe ágyazott megtapasztalás és az élményszerűség biztosítása. A szerepjátékok alappillérei a szociális kapcsolatok alakulásának, a kapcsolatteremtési képesség, az együttes cselekvés kialakulásának.

Ebben a szakaszban már képesek egyszerű szabályjátékok játszására is, melyek játékos keretet adnak a funkciógyakorlásra, vetélkedésre.

Az óvodapedagógus irányítása, mintaadása elengedhetetlen, az utánzáson alapul a szabályok megértése és betartására való törekvés. A szabályjátékok segítségével igyekszünk megalapozni a gyermekek alkalmazkodóképességét, a frusztrációtűrést és a szabályokhoz való pozitív viszonyulást.

Kiemelt fontosságú a Szó-Beszéd.Kom nyelvi program játékgyűjteményének alkalmazása, illetve a „Beszélő dobozok” bonyolultabb játékvariációinak használata, melyek a hátrányos helyzetű gyermekek sajátos játékigényének megfelelően lettek kidolgozva. Célunk a szociális hátrányból eredő hiányosságok játékba ágyazva történő kompenzálása.

A fejlődés várható jellemzői szerint a gyermekek

- képessé válnak az elmélyült játékra
- tartós játszótársi kapcsolatokat alakítanak ki, kibontakozik a közös játék
- óvodán kívüli tapasztalataikat, családi élményeiket megjelenítik játékukban
- bonyolultabb szerep-és szabályjátékokat is játszanak
- együttműködésre képesek a játék folyamatában
- a játékszabályokat elfogadják, törekednek betartani
- a játék során felmerülő konfliktusokat felnőtt segítségével igyekeznek megoldani

Érlelés II. szakasza

Ebben a szakaszban előtérbe helyezzük a szerep-, konstruáló, és szabályjátékokat, valamint a dramatikus játékokat. Ezek a játékfajták a bennük rejlő komplex képességfejlesztő hatás miatt aktívan segítik a gyermekek iskolára való felkészülését. Ebben a szakaszban napirendbe építhetők a kompetencia alapú óvodai nevelés képességfejlesztő játékaik. Ezek a játékok beilleszthetők a projektek témafeldolgozásába is.

A konstruáló játékok a szerepjátékok keretein belül bontakoznak ki, az együttes cselekvés, egymás ötleteinek elfogadása, beépítése a játékba elősegíti az együttműködési képesség és a közösségi magatartás megerősödését.

A gyermekek ekkor már képesek bonyolultabb szabályjátékok játszására. A szabály és annak betartása motiváló erejű, ez adja a játék örömét. Az óvodapedagógus jelenléte differenciáló, függ a játék típusától, a játszócsoport összetételétől. A gyerekek akár önállóan is kezdeményeznek szabályjátékokat ebben a szakaszban, képesek saját szabályokat felállítani, azokat betartani.

A játékeszközök használatát ismerik, de saját elképzeléseik alapján eltérő módon is bevonják azokat játékukba.

A dramatikus játékok kiemelt jelentőségűek ebben a szakaszban, az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésére hatnak, a hátrányos helyzetű gyermekek esetében különösen jótékony hatásúak a beilleszkedési, kapcsolatteremtési, önértékelési problémák kezelésében, a kommunikációs képességek fejlesztésében, ami kiemelt feladatunk.

A Szó-Beszéd. Kom nyelvi program

„Manócska játszik”nyelvi játékgyűjteményéből a magasabb fejlettségi szinthez igazodó játékokat ismertetjük meg ekkor a gyerekekkel. A „Beszélő dobozok”, illetve a program más speciális játékeszközei ebben a szakaszban spontán módon elővehetők, a gyerekek önálló szabályalkotása szerint használhatók fel a játékban.

A játékra épülő komplex személyiségfejlesztésben a fejlesztés alapja a gyermek játékgénye. A gyermek úgy kapcsolódik a tevékenységbe, hogy személyes cselekedtetés során részese lesz a fejlesztésnek. A játékban az aktív tevékenység során képességeit maximálisan igyekszik mozgósítani, így a játék képezi a munkaközösségünk által kidolgozott képességmérés alapját.

A fejlődés várható jellemzői szerint a gyermekek

- a játékszereket eredeti funkciójuktól eltérően, saját ötlet alapján is tudják alkalmazni
- a játék során önállóak, aktívak, kreatívak, céltudatosak
- az együtt játszás során alkalmazkodnak, egymás ötleteit elfogadják, a közösen felállított szabályokat betartják
- játékkultúrájuk megfelelő, a felmerülő konfliktusokat önállóan képesek megoldani

- játéktéma-választásuk gazdag, minőségileg fejlett
- szabályjátékok során kisebb társaikat segítik, figyelmeztetik a szabályok betartására
- szabálytudatuk kialakult

5.12.2. Verselés, mesélés

Az óvodánk tartalommal gazdag élete, a szóbeli közlést kiváltó derűs, nyugodt légköre az alapja a nyelvi nevelésnek, szerves része az óvodai életünk minden mozzanatának, a nevelés egész folyamatának.

Cél:

- az adott életkorra jellemző nyelvi fejlettség kialakítása
- a nyelvhasználat terén jelentkező nehézségek leküzdése
- a nyelvi repertoár egészének fejlesztése, támogatása
- a nyelvhez nem köthető (általános) nyelvi kompetenciák fejlesztése
- magyar nyelvi kompetenciák fejlesztése a kétnyelvűség támogatásával
- az irodalmi érdeklődés felkeltése
- pozitív személyiségjegyek megalapozása
- intellektuális, esztétikai, erkölcsi, morális készségek fejlesztése
- belső aktivitás, reprodukáló képesség, kifejezőkészség fejlesztése

Feladat:

- a gyermekek önkifejezésének, közlési vágyának, kapcsolatteremtési készségének elősegítése
- asszociációs képességek fejlesztése
- absztraháló képesség fejlesztése a képzelet aktivizálásával
- percepciós bázis fejlesztése
- a nyugodt mesehallgatás és vershallgatás szokásainak kialakítása
- fantázia fejlesztése belső képalkotással
- a könyvek szeretetének megalapozása
- egymás meghallgatására nevelés
- dramatizálás, bábozás beépítése az óvodai nevelés folyamatába

A nevelési folyamat jellemzői

A gyermekek utánzási vágyára építve a lehető legtöbb verbalitással végezzük a mindennapi tevékenységeket. A nyelvi fejlesztés érdekében kiemelt jelentőségű az óvodapedagógus mintaadó, követésre méltó beszéde. Ez előkészíti a gyermeket irodalmi élmények befogadására, fejleszti esztétikai érzékét, mélyíti érzelmeit.

Az életkori sajátosságokhoz igazodóan, témához kapcsolódva tervezzük a népmeséket, népi hagyományokat felelevenítő mondókákat, rigmusokat, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeit, meséit. A gyermekek számára igyekszünk olyan irodalmi repertoárt biztosítani, amelyben egyaránt megtalálhatók a klasszikus és a kortárs irodalmi művek.

Gyakran kezdeményezünk beszélgetést, párbeszédet, kérdésekkel irányítjuk a gyermekek gondolkodását, beszédre, közlésre ösztönözzük őket, meghallgatjuk mondanivalójukat.

Nyelvi kommunikációs programunk jelentős részében a mesék, mondókák verbális képességfejlesztő hatására épít.

A Szó-Beszéd. Kom nyelvi kommunikációs program meséléshez, mondókázáshoz kapcsolódó gyakorlati anyagát a „Manócska mesél, mondókázik” című gyűjtemény tartalmazza.

Nyelvi kommunikációs programunkban a dramatizálás két formája jelenik meg:

- mesedramatizálás
- dramatikus játékok

A Szó-Beszéd. Kom nyelvi kommunikációs program dramatizáláshoz, bábozáshoz kapcsolódó gyakorlati anyagát a „Manócska más bőrében” című gyűjtemény tartalmazza.

Magvetés szakasza

Ebben a szakaszban az irodalmi élmények nyújtásának fő színterei a mondókák, rövid versek és mesék (altatók, ringatók, rövid állatmesék). A ritmikus mondókák, versek mondogatása meghatározott mozgásokhoz kapcsolódik, közben a gyermek egyszerre több érzékszervét is használja, mivel hallja a mondókát, látja, mi történik, érzékeli a mozdulatokat, az érintést. A gyakori mondókázás a szókincs bővítés fontos eszköze, olyan szavakkal ismerkednek meg a gyermekek, amelyekkel máshol nem találkoznak (pl. rekettye, galagonya, kása). Magyar és cigány népi mondókák gazdag tárházából válogatunk. A játékos mozgásokkal összekapcsolt mondóka, dúdoló, vers az érzelmi biztonság megalapozásának és a nyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszköze. Nyugodt, befogadó légkör megteremtésével alapozzuk meg a mesehallgatás és versehallgatás szokásait. A mese oldja a szorongást, segít az indulatok feldolgozásában. Mesélés közben bensőséges kapcsolat teremődik az óvodapedagógus és a gyermek között.

A fejlődés várható jellemzői szerint a gyermekek

- ismerik a mese-és versehallgatáshoz kapcsolódó szokásokat, elvárt viselkedési formákat
- szívesen hallgatják a meséket, verseket
- képesek rövid állatmeséket figyelmesen végighallgatni
- ismernek utánzással kísért mondókákat, rövid verseket
- érdeklődők az artikulációs és hangutánzó nyelvi játékok során
- szívesen lapozgatnak mesekönyveket, képekről felismerik az ismert meseszereplőket

Érlelés I. szakasza

A mese a gyermekeink érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlesztésének egyik legfőbb segítője, a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. Egy-egy mese, vers több alkalommal visszatér a gyermekek igényének megfelelően, ez fontos a szilárd támpontok kialakításához. A mese elősegíti a gyermeki szocializáció folyamatait is (a mesékben a jutalom és a büntetés szerepe, helyes értékrend, magatartás, viselkedés szabályai stb.).

A többször hallott jó mesék, különös hangulatú verssorok, gyakran végigjátszott mondókás játékok tovább erősítik irodalmi érdeklődésüket. Anyagválasztásunk elsősorban az aktuális projekt témához, ill. ünnepkörökhöz kapcsolódik, népi, irodalmi és gyermekműveket egyaránt tartalmaz. Saját készítésű, mind magyar, mind romani nyelvű gyűjteménnyel rendelkezünk, melyből az óvodapedagógusok szabadon válogathatnak az életkori sajátosságoknak megfelelően.

Ebben az életkori szakaszban már előtérbe kerül az iskolai sikeresség megalapozása, így fontos feladat a nyelvi játékok alkalmazása, melyek nagymértékben hozzájárulnak a hangképző szervek fejlesztéséhez, a beszédhibák javításához.

A fejlődés várható jellemzői szerint a gyermekek

- igényükké válik a mesehallgatás, annak szokásait betartják
- figyelmesen meghallgatják a meséket, verseket
- képesek a belső képteremtésre
- ismernek egyszerűbb romameséket, magyar és más népek meséit
- könyveket nézegetnek, képesek mesecselekmények megfogalmazására
- rövidebb verseket, meséket felnőtt segítségével önállóan elmondanak
- motiváltak dramatizálás, bábozás során
- aktívan vesznek részt nyelvi fejlesztő játékokban

Érlelés II. szakasza

Fontos számunkra, hogy gyermekeink minél nagyobb aktív és passzív szókinccsel rendelkezzenek, hisz erre épül a gondolkodás, a nyelvi szabályok megértésének és alkalmazásának képessége. Óvodáskor végére a legügyesebb gyerekek már pár mondatos szövegalkotásra is képesek. Beszédükben az egyszerű mondatok mellett megjelennek az összetett mondatos válaszok.

A népi eredetű mesék (akár magyar, akár cigány) nevelőértékét maximálisan kihasználjuk. A mese táplálja a képzeletet, emberi kapcsolatokra tanít, erkölcsi tartalma van. Az óvodában lehetőséget teremtünk az irodalmi élmények újra alkotására. Ennek sajátos és kimeríthetetlen eszköze a bábozás, dramatizálás. A mesékből megismert szerepekbe beöltözve elképzelt vagy reprodukált meséket, történeteket adnak elő. Ez teljes személyiséget fejlesztő tevékenység, valamennyi képesség fejlődését elősegíti.

Ebben a szakaszban a gyermekek már képesek arra, hogy a cigány mesékben rejlő humort megértsék. A nagyobbaknak szóló versek és mesék hosszabb terjedelműek, megjelenik bennük a cigány furfangosság – ami a cigány mesék állandó eleme – és az elvontabb érzelmek is, például a gyász vagy a szülőföld iránti szeretet, az anya utáni vágy, stb. Ösztönözzük őket a saját és önálló mesemondásra, de lehetőséget teremtünk az elmélyült belső képalkotásra is, az elvonult, csöndes mesekép-nézegetésre.

Teret engedünk a gyermekek saját vers-és mesealkotásának, ezt különféle eszközökkel támogatjuk, ezáltal fejlődik kreativitásuk, képzeletük, fantáziájuk.

A mindennapos meséléssel, verseléssel, mondókázással a kisgyermekek mentális higiéniájának is eleget tudunk tenni.

A népi, klasszikus és a kortárs irodalmi művek egyaránt megtalálhatóak a verselés--mesélés anyagában.

A verselés, mesélés tevékenységeibe tudjuk beépíteni leginkább azokat a nyelvi fejlesztési lehetőségeket, melyek birtokában az eltérő szociokulturális környezetből érkező gyermekeink egyenlő eséllyel vehetnek részt az iskolai ismeretszerzésben.

A fejlődés várható jellemzői szerint a gyermekek

- önállóan is kezdeményeznek mesélést, verselést, dramatizálást, bábozást
- képesek ismert meséket, verseket önállóan elmondani
- ismerik a mesehallgatás szokásait, segítenek a feltételek megteremtésében
- mesekönyveket önállóan nézegetnek, óvatosan bánnak a könyvekkel
- ismerik a cigány irodalmi kultúra elemeit, képesek az elvontabb érzelmek megértésére

- egyes mesetémákat, cselekményeket, szituációkat a játékban is megjelenítenek
- képek alapján önálló képleírásra vállalkoznak
- képesek hosszabb terjedelmű népmesék, műmesék, elbeszélések megértésére
- emlékeznek a korábban megismert mesékre, versekre, képesek felidézni azokat
- célszerűen, kifejezően alkalmazzák a bábokat, a dramatizálás eszközeit

5.12.3.Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A zenei nevelés a gyermek egész személyiségének fejlődését elősegíti. Szinte valamennyi nevelési területtel kapcsolatban van. Kiemelkedő szerepe van a gyermek szép iránti fogékonyságának, harmonikus mozgásának kialakításában. Esetünkben a cigány zenekultúra – a cigány irodalommal együtt – programunk multikulturális nevelésének alapját képezi.

Cél:

- zenei képességek kibontakoztatása a magyar és cigány népi dalos játékokon és mondókákon keresztül
- a roma zenei hagyományok ápolásával a gyermekek identitástudatának erősítése
- a magyar népi gyermekjátékok segítségével a multikulturális nevelés megalapozása
- a zenéhez fűződő pozitív viszony kialakítása
- nyugodt, ösztönző, vidám énekes légkör teremtése

Feladat:

- mindennapi munkánk során a zenei nevelés alapvető feltételeinek megteremtése
- ének, zene, dalos játék, tánc megszerettetése, élmény befogadásához szükséges képességek fejlesztése
- a gyermekek zenei anyanyelvének megszólaltatása az improvizálási alkalmak megteremtésével
- a gyermekek ritmusérzékének, szép mozgásának fejlesztése népi (cigány, magyar) zenekultúrával, illetve a meghallgatott zenei szemelvények segítségével

A nevelési folyamat jellemzői:

Az óvodapedagógusnak nagy szerepe van a zenei élmények előkészítésében, megszervezésében. Gyermekeink családi nevelésében a zene, a tánc meghatározó jelentőséggel bír. Ezért már a gyermekek óvodába lépésekor lehetőséget biztosítunk a zenehallgatásra, ösztönös ritmuskeltésre, amit a gyermekek improvizatív táncos mozdulatokkal kísérhetnek. A zene oldja gátlásaikat, az otthon hangulatát közvetíti, biztosítja a derűs légkört. A zenei nevelés anyagát úgy válogatjuk össze, hogy az életkori sajátosságok figyelembevételével a cigány zenekultúra jegyeit is hűen tükrözze. A magyar dalos játékok mellett a nevelési folyamatba építjük a cigány népzenei hagyományban fellelhető gyermekdalokat, mondókákat, tánc kultúrájukból a gyermekek számára elsajátítható tánclépéseket, mozdulatokat.

Magvetés szakasza

Ebben a fejlődési szakaszban a gyermeknek szüksége van a személyes, testi közelségű kapcsolatra. Az óvodapedagógus az ún. „felnőtt játéka ölbeli gyermekkel” típusú dalokkal, mondókákkal (játék a kézzel, arccal, füllel, lábbal stb.) igyekszik a bizalmi kapcsolat kialakítására, mely visszaidézi az anyát, s ez az érzés csökkenti a feszültséget. A kialakult

közelség a gyermekben pozitív érzelmeket kelt. Az együttmozgás kiterjedhet a gyermek egész testére (hintáztató, lovagoltató játékok).

A zenei képességfejlesztés játékba ágyazva, utánzással vésődik be, a ritmus érzékeltetése játékos mozdulatokkal történik. Igyekszünk minél több páros lüktetésű dalt énekelni, páros mozdulatokkal kísérve. A gyermekek ösztönös, ritmikus mozdulatait nem gátoljuk, inkább erősítjük improvizáló hajlamukat. Fejlettségüknek megfelelő mozdulatokat, tánclépéseket mutatunk, ezek gyakorlására, kombinálására lehetőséget biztosítunk (Pl.: egyszerű játékos utánzó mozgások egyénileg az óvodapedagógussal, majd kis csoportban együtt – katicabogár-repkedés, kacsaszárny-csattogás, diótörés, pogácsasütés, főzés, kalapálás stb.).

Ebben a szakaszban alapozódik meg az együtt járás és az együttmozgás képessége, mely a következő fejlődési szakaszokban kialakuló esztétikus és egyöntetű mozgás alapját képezi. Ösztönös ritmikus zajkeltésük fejlesztőhatását is igyekszünk kihasználni. Már ebben az életkorban megismertetjük őket ritmushangszerekkel, ritmuskeltő eszközökkel. Ezzel a spontán zenélés lehetőségét is megteremtjük. Az óvodába kerülő kisgyermek magával hozza az ének és a mozgás szeretetét és a cigánytánc lépéseit, elemeit. A mozgás és a ritmus végigkíséri az óvodában is a mindennapjaikat. A hagyományos ritmushangszerek mellett bármilyen hangadásra alkalmas tárgyat felhasználunk a metrum kifejezésére (evőeszközök, használati tárgyak, termékek stb.).

A zenei nevelésnek nagy szerepe van a pontos hangzójtés, a jól hangsúlyozott folyamatos beszéd technikájának elsajátításában. A mozgással kísért dalok, mondókák bővítik a szókincset. A mozgás segítségével értelmet nyer a szó, ami az otthon nem magyarul beszélő gyermekek számára nélkülözhetetlen. Ezért fontos, hogy a dalok, mondókák szövegét pontosan sajátítsák el. A kisgyermek az óvodapedagógus szájáról „olvasva” utánozza a helyes artikulációt, az ajkak formálását az egyes hangok képzésénél. A zenei nevelésben számtalan lehetőség rejlik a nyelvi képességfejlesztés számára. Tudatos tervezéssel ezeket is igyekszünk maximálisan kihasználni. A Szó-Beszéd. Kom.nyelvi-kommunikációs programból bevonhatók azok a mondókák, melyek a **Manócska mesél, mondókázik** című gyűjteményben találhatók.

A fejlődés várható jellemzői szerint a gyermekek

- szívesen vesznek részt zenei tevékenységekben
- képesek egyszerű játékos utánzó mozgásokra
- ismernek egyszerű dalokat, mondókákat
- érzékelik az egyenletes lüktetést, kifejezik azt játékos mozdulatokkal
- érdeklődnek az énekes, hangszeres előadás iránt
- ismerik az együttmozgás, együtt járás, köralakítás szokásait
- elfogadják a testi kontaktust, társaik és a felnőttek közelségét a dalos játékok során
- felismerik környezetük és társaik hangját
- képesek egyszerű táncmozdulatokra
- ismerik az egyszerű ritmushangszereket, zenei eszközöket

Érlelés I. szakasza

Ebben a szakaszban már hangsúlyosabbá válik a zenei képességek tudatos fejlesztése a gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlődési szintjének figyelembevételével. Megjelenik a játékba kapcsolt éneklés. Egyéb tevékenységek során, spontán módon felszínre kerülnek az ismert dalok, mondókák, megmozgatva a gyermekek zenei emlékezetét. A

gyermek az óvodapedagógus által kezdeményezett zenei tevékenységekbe szívesen bekapcsolódik, azokban aktívan részt vesz, mindennap igénylik az éneklést, a zenét, a táncot. Cigány énekeket, mondókákat, dalos játékokat is megismertetünk a gyermekekkel, ezzel is erősítve identitástudatukat. Arra ösztönözzük őket, hogy bátran kezdeményezzenek tánc improvizációt hagyományos cigány zenére. Valamennyi zenei képességet igyekszünk megalapozni, megerősíteni ebben a fejlődési szakaszban. Bábokat (csiga-nyúl, oroszlán-egér, kismadár-medve), ráutaló mozdulatokat (guggolás-állás) alkalmazunk az egyes fogalompárok (gyors-lassú, halk-hangos, magas-mély) megéreztetéséhez, megkülönböztetéséhez. Ezek a zenei tevékenységek komplex módon segítik elő a gyermeki személyiség fejlődését, fejlesztik a koncentrációt. A báb alkalmazása motiváló hatású, oldja a gyermekekben lévő feszültséget, gátlást.

Az egyenletes lüktetés mellett már a ritmus hangoztatása is fontos szerephez jut. Ismerik és megfelelően használják a ritmushangszereket, képesek dalokat, mondókákat tapssal, koppantással, ritmushangszerekkel kíséni. Dallambújtatással fejlesztjük belső hallásukat, igyekszünk minél több alkalmat biztosítani ritmusmotívumok visszatapsolására, szöveges dallammotívumok visszaéneklésére, dalfelismerésre dúdolva, illetve hangszereken előadva. Ebben a szakaszban a gyermekek már képesek az együttmozgásra, tudnak egyenletesen körben, hullámvonalban, csigavonalban járni, figyelnek egymásra, átérzik a közös mozgás örömét.

A fejlődés várható jellemzői szerint a gyermekek

- igénylik az éneklést, a táncot, a zenei tevékenységeket
- aktívan bekapcsolódnak az énekes játékokba
- képesek a társas együttmozgásra, köralakításra
- megfelelő tempóban énekelnek, mondókáznak egyénileg és csoportosan is
- ismerik a gyors-lassú, halk-hangos, magas-mély fogalompárokat
- egyaránt képesek a metrum és a ritmus kifejezésére
- felnőtt irányítással használják a ritmushangszereket
- felismernek zörejhangokat, társaik hangját
- képesek egyszerűbb térformák alakítására
- magyar dalos játékok mellett ismernek cigány gyermekdalokat, mondókákat
- motiváltak magyar és cigány népzeneire történő tánc improvizációra

Érlelés II. szakasza

Ebben a szakaszban a dalanyagot úgy válogatjuk össze, hogy annak darabjai a zenei képességek fejlesztését magukban hordozzák. Fokozottan megjelennek a társas együttmozgás elemei pl.: az összeszedett, szabályos járás, érintő járás, oldalt kilépés, ritmikus futás, sarokemelés, sarok kirakás, ingás, guggolás. Az együttmozgás segíti az alkalmazkodóképesség fejlődését, és jó hatással van a kommunikáció és a szocializáció fejlődésére is. A dalos játék, tánc során alkalmazkodni kell a társakhoz, figyelni egymásra a közös élmény érdekében.

Feladatunk megfelelő alkalom, idő, légkör biztosítása a gyermekek önálló kezdeményezésének elősegítésére. Arra ösztönözzük a gyermekeket, hogy magyar és cigány népdalokat egyaránt szívesen énekeljenek és hallgassanak.

Ebben a szakaszban az esztétikus mozgás fejlesztésére alkalmas bonyolultabb párválasztós, kaputartós, vonulós, kifordulós, vagy különböző forgásokat igénylő dalos játékokat is szívesen játszanak a gyermekek. A mozgás öröme fejleszti a gyermekek érzelmi életét, egymás közti magatartását, személyiségformáló hatása óriási. A tánc olyan élményeket nyújt számukra, amellyel önszabályozó, önművelő képességük is folyamatosan fejlődik.

A különböző térformák alakítása, a dalos játékfűzések a zenei képességeken túl a téri tájékozódást és az emlékezeti funkciókat is fejlesztik. A gyermekek ebben a fejlődési szakaszban már képesek arra, hogy az autentikus cigány zenét ne pusztán befogadják, hanem a cigánytánc elemeivel kísérik.

Az eddig kipróbált ritmushangszereken kívül a nádsíp, a kupa, a morzsolt kukoricaszemekből és dióhéjból készült csörgő is megjelennek.

A megfelelően megválasztott magyar és cigány zenehallgatási anyaggal igyekszünk esztétikai, érzelmi élményt nyújtani a gyermekek számára, ezáltal is formálva zenei ízlésüket.

A fejlődés várható jellemzői szerint a gyermekek

- kezdeményeznek énekes játékokat, a szabályokat betartva játszanak
- képesek dallam-és ritmusmotívumokat visszaénekelni, visszatapsolni
- felismerik a különféle hangszíneket, a hangszerek hangját
- önállóan, helyesen használják a ritmushangszereket
- képesek figyelni a hangszerjátékra, igénylik a zenehallgatást
- tudnak esztétikusan, egyszerűen mozogni
- ismernek jellemzően magyar és cigány táncleépéseket, mozgásformákat
- improvizációjukban megjelenítik sajátos zenei kultúrájukat
- szívesen énekelnek és hallgatnak cigány népdalokat

5.12.4.Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A vizuális nevelés összetett és sokszínű nevelési terület, elválaszthatatlan a többi nevelési területtől.

Cél

- a gyermek fantáziájának, ábrázolás iránti fogékonyságának, kreativitásának, alkotó kedvének kialakítása
- a vizuális kultúra megalapozása
- finommotorika, ábrázolókézség fejlesztése.
- esztétikai érzék kialakítása (szépség megláttatása)
- síkbeli, térbeli ábrázoló, kifejező, közlő, alakító, konstruáló képességek fejlesztése
- szín- és formaérzék, valamint az anyagismeret kialakítása és fejlesztése
- vizuális megismerő és befogadó képességek fejlesztése
- a környezet szépségének megteremtése, megőrzése (környezeteszttika)

Feladat

- a tevékenységhez használandó eszközök, anyagok, technikai lehetőségek megismertetése
- rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás
- ismerkedés a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal
- a roma hagyományokra jellemző szín-és formavilág megjelenítésének támogatása
- a cigány művészek képzőművészeti alkotásainak bemutatása
- a vizuális emlékezet fejlesztése
- kézügyességük, esztétikai igényük, a „művészi látás” képességének megalapozása

- kiállítás az elkészült gyermekmunkákból a szülők számára, illetve közösségi rendezvényeken, a tehetségek bátorítására
- szülőkkel közös barkácsoló tevékenységek szervezése
- az ábrázoló tevékenységhez kapcsolódó higiéniai, és viselkedési szabályok kialakítása

A nevelési folyamat jellemzői

Gyermekeink óvodába lépéskor még nem ismerik az ábrázolás eszközeit. Ezek megismertetése és megszerettetése elsődleges feladatunk. Magyarhoz köthető szókincsük óvodába lépésük idején csekély, nehezen kommunikálnak a rendszerint magyar egynyelvű pedagógusokkal, ezért a vizuális tevékenységek sokat segítenek érzelmi életük, családi hátterük megismerésében, elősegítik az óvodapedagógus és a gyermek közötti pozitív érzelmi kapcsolat kialakulását. Az ábrázolásban minden lehetséges szavak nélkül is.

A vizuális tevékenység szervezése, lebonyolítása az óvodapedagógustól tudatos, tervszerű, következetes munkát igényel. Fontos feladat a feltételek biztosítása. Az ábrázolás, a kézművesség feltétele a nyugodt, alkotó légkör.

Magvetés szakasza

Gyermekeink otthoni környezetükben nem találkoznak az ábrázolás eszközeivel, azok rendszerint ismeretlenek számukra. Megismertetjük őket az eszközök (ecset, ceruza, olló, ragasztó) használatával, a velük való bánásmóddal, a különböző technikákkal. Annak ellenére, hogy nem ismerik az eszközöket, nagyon motiváltak a használatukban. Kihasználva nagyfokú érdeklődésüket, gyakran tervezünk vizuális tevékenységeket, az aktuális projekt vagy az ünnepkörök témáihoz kapcsolódva. Ösztönözzük őket a tevékenységben való részvételre, úgy, hogy komplex módon összekapcsoljuk a vizualitást a többi tevékenységi területtel: pl. házforma kialakítása vonalakból, majd ide illő vers mondogatása – „Kémény száján füst gyerek” vagy „Erdő szélén házikó” stb.

Ezzel az ábrázoló tevékenység kölcsönhatásba lép a verseléssel, meséléssel, így a nyelvi fejlesztést is segíti. Már a befogadás idején jó lehetőség, hogy az óvodapedagógus személyes példamutatásán keresztül készüljenek az udvaron a homokpogácsák, homoktorták. A csoportszobában egyszerű formák megmintázása történhet gyurmából (só-liszt gyurmából, házi készítésű főzött gyurmából). Színes kupakokból, kavicsokból is készülhet „műalkotás” előrerajzolt formák segítségével.

Az ilyen foglalkozások során fejlesztjük a gyermekek finommozgását, manipulációs készségét, ügyesítjük ujjuk mozgását (pl. gyöngyfüzés nagylyukú gyönggyel, vagy szívószállal). Fontos a rajzolási kedv felébresztése, a kezdeti firkáktól az egyszerű, felismerhető formákig való eljutás. Megismertetjük őket az alapszínekkel, és ösztönözzük őket ezek használatára. Ebben a szakaszban alakítjuk ki a különböző tevékenységekhez kapcsolódó higiéniai és viselkedési szokásokat is. Arra törekszünk, hogy tevékenységük során figyeljenek környezetük rendjére, az eszközök használatának szabályait tartsák be, és a tevékenység befejezése után tegyék rendbe környezetüket, illetve váljon igényükké, hogy kezüket szennyező tevékenységek után kezet mossanak.

A Szó-Beszéd.Kom nyelvi kommunikációs programunk tartalmi elemét, a képleírást alkalmazzuk az ábrázolás, kézművesség területén is.

A fejlődés várható jellemzői szerint a gyermekek

- megismerik, megszeretik az ábrázolás eszközeit
- ismerik az ábrázoló tevékenységekhez kapcsolódó szokásokat, viselkedési formákat
- felnőtt segítségével szívesen használják az alapvető technikai eljárásokat, eszközöket
- képesek egyszerű formákat gyurmából alakítani (lapítás, sodrás, gömbölyítés)
- rajzolási kedvük kialakul

Érlelés I. szakasza

Az előző szakaszban megismert technikai eljárásokat egyre önállóbban alkalmazzák a gyermekek. Arra törekszünk, hogy ezeket a technikákat minél gyakrabban és szívesebben használják a saját érzéseik kifejezésére. Figyelünk arra, hogy az eszközök biztonságos használata mellett fejlődjön rajzkészségük, kialakuljon helyes ceruzafogásuk, az ollót helyesen fogják, azzal egyenes irányban nyírjanak. Megfigyeljük a gyermekek kézdominanciáját és balkezeség esetén biztosítjuk számukra a megfelelő eszközöket.

Továbbfejlesztjük finommotorikájukat, kreativitásukat, esztétikai érzéküket. Feladatunk a vizuális nevelésben a sajátos szín- és formavilág megjelenítésének a sokféle kifejezési eszköz által segítése, támogatása. A Szó-Beszéd. Kom nyelvi programunk lehetőséget ad arra, hogy a gyermekek segítsenek a dramatizáláshoz szükséges hátterek, eszközök elkészítésében (pl. madár, virág, pillangó). Dicsérjük a gyermekeket, erősítjük bennük, hogy legyenek büszkék élénk színes munkáikra, produktumaikra. Kollektív munkák alkotásához igyekszünk teret biztosítani, ezzel is erősítve az összetartozás érzésének kialakulását.

A fejlődés várható jellemzői szerint a gyermekek

- aktívan vesznek részt ábrázoló tevékenységekben
- biztonsággal használják a kézművesség eszközeit (ollóhasználat: egyenes irányban nyírnak)
- gyurmázáskor alkalmazzák a mélyítés, sodrás technikáját
- a megismert és kedvelt technikákat felnőtt irányítása mellett tudják alkalmazni
- rajzkészségük kialakult, ceruzafogásuk megfelelő
- ismerik az alapszíneket, egyszerű formákat
- képesek bonyolultabb ábrázolási technikák alkalmazására
- munkáikban tükröződik a kultúrájukhoz tartozó szín- és formavilág
- szívesen vesznek részt közös alkotásban, saját elképzeléseiket igyekeznek kifejezni

Érlelés II. szakasza

Ebben a szakaszban gyermekek baráti kapcsolatainak alakulásával párhuzamosan egyre inkább teret kap a kollektív munka. A vizualitás társas formája azért lényeges, mert az esztétikai nevelés a társas kapcsolatokon belül válik magatartást és közösséget formáló erővé. A vizuális tevékenységek alkalmával felfigyelünk a kreatív, jó kézügyességű, a kézművesség iránt érdeklődő gyermekekre.

Ezekkel a gyerekekkel a „Színmanó” tehetségműhely keretében foglalkozunk. Ebben az életszakaszban a gyermeknél már kialakult a rajzkészség, a helyes ceruzafogás, az eszközök biztonságos használata, és megfelelő a színválasztásuk.

A gyerekek alkotó tevékenysége gazdagodik. Az ismert technikákat és eszközöket önállóan alkalmazzák és használják. Élményeiket vizuálisan megjelenítik. Különböző kézműves tevékenységeket ismernek. Saját és közösen készített munkáikról véleményt alkotnak. A Kreativitás olyan fokon állnak, hogy képesek az őket körülvevő tér berendezésére, az őket körülvevő tárgyak más funkció szerinti használatára.

Megismertetjük gyermekeinket a cigány hagyományokkal, cigány művészek egy-egy alkotásával, cigány népi kismesterségekkel (pl. szövés, fonás, agyagozás). A Szó-Beszéd. Kom nyelvi programunk lehetőséget ad arra, hogy a gyerekek saját maguk készítsék el a dramatizáláshoz szükséges eszközöket, háttereket, egyszerűbb bábokat, melyeket az óvodai nevelés más területein is felhasználunk.

A fejlődés várható jellemzői szerint a gyermekek

- önállóan használják az ábrázolás változatos technikáit, eszközeit (ollóhasználat: előre rajzolt formát pontosan nyírnak)
- felismerik, megnevezik az alap-és a kevert színeket, a formákat
- színhasználatukban érvényesülnek a kedvenc színek
- emberábrázolásuk tökéletesedik a részletek megjelenésével
- képesek véleményt alkotni a saját, a társak alkotásairól és a közös alkotásokról
- ismernek magyar és cigány népi mesterségeket, hagyományokat, művészi alkotásokat
- aktivizálják fantáziájukat, belelátó képességüket a megismert változatos technikákat szívesen alkalmazzák saját elképzeléseik kifejezésére

5.12.5.Mozgás

Az óvodáskorú gyermek legalapvetőbb, legtermészetesebb megnyilvánulási formája a mozgás. Az egészséges életmód alakításában fontos szerepet tölt be. A napi életritmus, a rendszeresen, megszokott időben végzett tevékenységek visszahatnak az életfolyamatokra, így az egészséges testi fejlődés nem képzelhető el a rendszeres, a gyermek életkorának, fejlettségi szintjének megfelelő testnevelés nélkül.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

Cél:

- testileg-lelkileg egészséges gyermek nevelése
- egészséges életvitel kialakítása
- mozgáson keresztül az értelmi és szociális képességek fejlesztése

Feladat:

- a gyerekek egészségének és testi fejlődésének biztosításához szükséges feltételek megteremtése
- a gyermekek természetes mozgásigényének kielégítése, szervezetének edzése
- motoros koordináció fejlesztése
- prevenciós és korrekciós feladatok ellátása megfelelő szakemberek bevonásával

A nevelési folyamat jellemzői

Az óvodánkba kerülő gyermekek mozgása a halmozottan hátrányos helyzet és a harmonikus mozgásfejlődéshez szükséges feltételek hiánya miatt gyakran koordinálatlan. A gyermekeket rendszerint motoros nyugtalanság, impulzivitás jellemzi.

Óvodánkban a napirend alapján a tízóraiást megelőzően kerül sor a mindennapos mozgásra. A tevékenység időtartamát megnöveltük, részben mert szervezési okok miatt a délutáni szervezett mozgás nem valósítható meg, részben pedig a nyelvi kommunikációs program elemeinek beillesztése teszi szükségessé a hosszabb időt. Így a mindennapos testnevelés időtartama 15-20 perc is lehet.

A motoros képességek fejlesztésébe ágyazható a hangképző szervek fejlesztése is. A beszédfejlesztés mozgáshoz köthető gyakorlatai beépíthetők a mindennapos testnevelés mozgássorába.

Programunkban a gyakorlatokat 5 csoportba soroltuk

- légző gyakorlatok
- nagymozgásokkal kísért szövegmondás
- ajaktorna, nyelvtorna
- ritmusfejlesztő gyakorlatok
- játékok

A tevékenység felépítése egyedi, a csoport fejlettségi szintjétől, az óvodapedagógus személyiségétől és az aktualitásoktól függ.

A Szó-Beszéd.Kom nyelvi-kommunikációs program mindennapos testneveléshez kapcsolódó gyakorlati anyagát a Manócska tornázik című gyűjtemény tartalmazza.

Magvetés szakasza

Az óvodába kerülő gyermekek életkori sajátossága, hogy szeretnek mozogni. A gyermekek napirendjében egész nap biztosítjuk a megfelelő helyet és eszközöket a mozgásos tevékenységekhez. A kicsik alapvető mozgásformái természetes nagymozgások. Ehhez a csúszáshoz, bújáshoz, mászáshoz, kúszáshoz szükséges eszközöket kell biztosítanunk a szabadban és a csoportszobában egyaránt.

A spontán, szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás –fejlődésére.

Az óvodába kerülő gyermekek számára általában ismeretlenek a testnevelés óvodai eszközei. A mindennapos testnevelés során használt kéziszerek (labda, babzsák, karika, körkötél stb.) segítségével kezdjük el az eszközhasználat szabályainak kialakítását. A mozgásigény kielégítése mellett a nagymozgások fejlesztése kiemelt feladat. Pl. járások, futások különböző tempóban, csúszások, kúszások, mászások talajon, szereken, tárgyak alatt vagy fölött.

A közös mozgás öröme lehetővé teszi az egyszerű szabályok megismerését, betartását.

A gyerekek önként és szívesen vesznek részt a mozgásos tevékenységekben. A kötelező testnevelés foglalkozáson mindenkinek részt kell venni. A foglalkozások felépítésénél törekszünk a játékosagra, a gyakorlatok összeállításánál a prevenció célú feladatokat helyezük előtérbe. Sokszor alkalmazunk labdát, karikát. A foglalkozások nagyobb részét mozgásos játék tölti ki. A gyerekeknek elmondjuk, hogy a testnevelés foglalkozásokon használt eszközök, a mozgásos játékok veszélyforrások is. Ahhoz, hogy felszabadultan, jókedvűen mozoghassunk, be kell tartani bizonyos szabályokat. Az óvodapedagógus feladata olyan szokás- és szabályrendszer kialakítása, amely lehetővé teszi a biztonságos, balesetmentes mozgás lehetőségét.

A fejlődés várható jellemzői szerint a gyermekek

- ismerik és szeretik a különféle mozgásos tevékenységeket
- a természetes alapmozgásokat (csúszás, kúszás, mászás, bújás) szívesen végzik
- képesek egyszerűbb mozgásformák, mozgássorok utánzására
- aktívan részt vesznek a nagymozgással kísért szövegmondásban
- ismerik a mozgáshoz kapcsolódó tornaszereket, kézi szereket

Érlelés I. szakasza

Az előző szakaszban kialakított szokás- és szabályrendszerre alapozunk. Ebben a szakaszban a mozgásigény kielégítése mellett nagyobb hangsúlyt kap a szem-kéz, szem-láb koordináció, az egyensúlyérzék fejlesztése. Ezeket fejlesztik a különböző célba dobó játékok, ugróiskolák, ugrókötelezések.

A nagymozgásokat fokozatosan „finomítjuk” a finommozgásokig. Sorversenyek során összetettebb mozgások pontos végrehajtásával, bonyolultabb szabályok betartatásával, kéziszer alkalmazásával segítjük finommozgásuk fejlődését. Mozdulásos játékokkal a gyermekek életkorának és egyéni képességeinek megfelelő terhelést biztosítunk. Fokozatosan finomítjuk, koordináljuk mozgásukat. Erősítjük, ügyesítjük őket, olyan játékokat tervezünk, amelyekben fokozatosan fejlődik figyelmük, és amelyek kitartásra motiválják őket. Ebben az életkorban kiemelten foglalkozunk a téri orientáció fejlesztésével, pl. a saját test megismerésével, a saját test tárgyakhoz való viszonyításával, a saját test téri elhelyezkedésével.

Az így megtanult tudást mozgásos játékok során mélyítjük el. A zenére való utánzómozdulatok mellett a népi cigányzenére végzett ösztönös mozdulatsorok az önkifejezés lehetőségét is biztosítják.

A fejlődés várható jellemzői szerint a gyermekek

- betartják a mozgással kapcsolatos szokásokat, szabályokat
- igénylik a rendszeres testmozgást
- felnőtt irányítása mellett biztonsággal használják a torna-és kéziszeret
- szem-kéz, szem-láb koordinációjuk fejlett
- tevékenységeiben kialakult a domináns oldal
- mozgásuk összerendezett, megfelelő ritmusú, harmonikus
- képesek változatos mozgásformák elvégzésére
- egyszerű mozgásos szabályjátékokat a szabályok betartásával játszanak (felnőtt irányítása mellett)
- képesek motoros emlékezetüket aktivizálni
- kooperatív mozgásos játékokban együttműködnek

Érlelés II. szakasza

Ebben a szakaszban a finommotorika fejlesztésére fordítjuk a legnagyobb figyelmet. Testnevelési foglalkozásokon ez jól fejleszthető a kézi szerek különböző használatával, testrészek-kéziszerek együttes foglalkoztatásával. Kihasználjuk a játék adta spontán lehetőségeket is: kiválóan használhatók erre a célra különböző méretű botok, szalagok, labdák.

A szabadban végzett mozgásnak nagyon fontos élettani hatása van. A cigány kultúra elemei itt is tudatosan megjelennek: a fogójátékokat népi eredetű mondókák előzik meg(pl. Elment apád a vásárba). Népi versenyjátékokat is kezdeményezünk, illetve lehetőséget biztosítunk a spontán kezdeményezésre (pl. Madárcák, madárcák).

A spontán – a játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk.

Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabadlevegő kihasználására.

Testnevelés foglalkozást heti 2 alkalommal kötelező formában szervezünk, amiket az ideiglenesen kialakított tornaszobában vagy– jó idő esetén– az udvaron tartunk. Az egyik foglalkozás kiváltható kb. 20-30 percnyi mozgásos szabályjátékkal. Napirendünk szerves része a mindennapos testnevelés, amelyet igyekszünk minél többet a szabadba szervezni.

Fontos feladatunk a tehetséggondozás. Ezt szolgálja az óvoda focicsapata (Fekete Villám), amely a rendszeres edzésekkel és versenyekkel olyan szociális képességeket alakít ki gyermekeinkben, amelyek hatással lehetnek későbbi életükre is.

A fejlődés várható jellemzői szerint a gyermekek

- tudatosan alkalmazzák a közös mozgás szokásait, szabályait
- önállóan, biztonságosan használják a torna-és kézi szereket
- ismernek bonyolultabb mozgásos szabályjátékokat, a szabályokat betartva játszanak
- mozgásos tevékenységek során segítik egymást, együttműködnek társaikkal
- testtartásuk, testséma-ismeretük megfelelő
- ismerik az irányokat, tudnak térben tájékozódni
- egyensúlyérzékük fejlett, ritmusérzékük jó
- elviselik a kudarcot, fegyelmezettek, kitartók
- képesek bonyolultabb mozgássorok pontos végrehajtására
- állóképességük, erőnlétük megfelelő, térben biztonsággal tájékozódnak
- mozgáskoordinációjuk rendezett, finommotorikájuk fejlett

5.12.6.A külső világ tevékeny megismerése

A gyermek, fejlődő személyiség, fejlődésében az őt körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe kiemelkedő. A külső világ tevékeny megismerésére való nevelés áthatja a mindennapokat, a gyermeki tevékenységeket, kapcsolatban áll az óvodai élet minden nevelési területével.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.

Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

Fontos, hogy a gyermek el tudjon igazodni a szűkebb és tágabb emberi, tárgyi és természeti környezetben. Ebben segít az óvodapedagógus által tudatosan szervezett tapasztalat- és ismeretszerzés, melyek során folyamatosan jutunk el a külvilágból származó tagolatlan benyomásoktól az életkor-specifikus ismeretekre át a környezettudatos viselkedésig.

A külső világ tevékeny megismerésének fontos eszközei lehetnek a képek, képsorok melyek segítségével a szavak, cselekvések, összefüggések megértésén túl fejlesztjük a gyermekek nyelvi kifejezőkészségét. A **Szó–Beszéd. Kom** nyelvi kommunikációs program képleíráshoz kapcsolódó gyakorlati anyagát a **Manócska „az én képemen”** című gyűjtemény tartalmazza. Nevelőmunkánk során fontosnak tartjuk a természet és a környezet szeretetére és védelmére nevelést, a környezettudatos magatartás megalapozását, fejlesztését.

Mindezt a gyermekek életkori sajátosságait figyelembe vevő programok szervezésével is próbáljuk elérni.

Cél

- életkornak megfelelő szintű ismeretek szerzése az emberi, tárgyi, természeti környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól
- az élet minden megnyilvánulási formájának tiszteletére nevelés (flóra és fauna)
- élhető környezet iránti igény kialakítása, környezet-harmonikus magatartáshoz szükséges jártasságok, készségek megalapozása
- a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása lakóhelyükhöz, az őket körülvevő személyekhez, a körülöttük lévő élővilághoz, természethez

Feladat

- érdeklődés felkeltése természeti és társadalmi jelenségek iránt, ok-okozati összefüggések tudatosítása;
- gazdag feltétel- és tevékenységrendszer megteremtése, amelyben a gyermek tapasztalatot szerezhethet az őt körülvevő világról
- élő és élettelen környezet változásainak megfigyelése az évszakok körforgásán keresztül
- a tárgyi kultúra és a természeti környezet védelme

A nevelési folyamat jellemzői

A külső világ tevékeny megismerésére nevelés során a gyermekek az életkoruknak megfelelő szinten tapasztalatot (mozgásos és érzékszervi) szereznek az őket körülvevő emberi, természeti és tárgyi környezetről. Ez azért szükséges, hogy teljes biztonsággal tájékozódjanak és igazodjanak el az őket körülvevő emberi, természeti és tárgyi környezetben.

Az óvodáskorú gyermek ösztönösen rácsodálkozik a világra. Élmények szintjén éli meg a világgal való találkozást. Ha pozitív érzelem szövi át ismeretszerzés közben, akkor lesz motivált a további tapasztalásra. Így jutunk el a spontán érdeklődéstől a szándékos megismerésig.

Magvetés szakasza

Az ismeretek tartalmi elsősorban a gyermek közvetlen környezetéből származnak. A közösen átélt élmények, gyakorlás erősítik az összetartozás érzését, elősegítik az érzelmi intelligencia kialakulását, az alkalmazkodást, az együttműködést és egyéb szocializációs képességeket. Az óvodába bekerülő gyermekek a tájékozódáshoz szükséges ismeretekhez jutnak,

megismerkednek az óvoda helyiségeivel, udvarával, az óvoda környékével. Séta közben megfigyelnek néhány környezetükben lévő járművet, megismertetjük velük a biztonságos gyalogos közlekedés szabályait.

Megismertetjük velük az óvodai jelüket, az öltözőszekrényük helyét, ahová a ruháikat tehetik. Megmutatjuk nekik a csoportszobában a játékok helyét, az ülésrendet és az óvodai szokásrendszer alapvető elemeit.

A gyerekeket otthon és a tágabb közösségben gyakran ragadványneveiken szólítják. Ezeket nem elutasítva ahhoz szoktatjuk a gyerekeket, hogy saját kereszt- és vezetéknévükkel reflexív kapcsolatba kerüljenek.

Matematikai tartalom

A Magvetés szakaszában nem folytatunk direkt módon matematikai nevelést. Ez azt jelenti, hogy egyáltalán nem adunk matematikai ismereteket az óvodába lépő gyermekeknek. Sőt, igyekszünk indirekt módon, játékaikba, mindennapi tevékenységeikbe ágyazva megismertetni őket a matematika alapjaival a koruknak, érdeklődésüknek, aktivitásuknak és fejlettségi szintjüknek megfelelően. Bátran használjuk előttük a matematikai fogalmakat. Gyakran találkozhatnak velük a mindennapi életükben, így mindenfajta kényszer nélkül ismerkedhetnek meg velük. Először ezek passzív szókincsük részévé válik, később azonban részben beépülnek a mindennapi beszédükbe is. Ebben az életszakaszban az óvodapedagógus feladata az, hogy figyelje meg a gyerekeket, és megismerve képességeiket, érdeklődésüket előkészítse és megtervezze a későbbi időszakok fejlesztő munkáját.

A fejlődés várható jellemzői szerint a gyermekek

- érdeklődnek az őket körülvevő emberi, tárgyi, természeti környezet iránt
- eligazodnak az óvoda épületében és közvetlen környezetében
- elemi ismereteik vannak önmagukról, családjukról
- megfigyeli a természeti, időjárási jelenségeket
- felnőtt jelenléte mellett betartják a biztonságos gyalogos közlekedés szabályait

Matematikai tartalom

- képesek válogatni, csoportosítani felnőtt segítsége mellett
- segítséggel képesek alapszíneket és egyszerű formákat azonosítani

Érlelés I. szakasza

Ebben az életkori szakaszban fő hangsúlyt kap a megismerés. A szűkebb és tágabb természeti-, emberi-, és tárgyi környezet megismeréséhez a tudományos megfigyelés olyan módszereit alkalmazzuk, mint a megfigyelés, a leírás, a kísérlet, az összehasonlítás, a rendezés, a csoportosítás, a mérés. A gyermekekben az igaz és téves megfigyelések és következtetések keveredve fordulnak elő

A megfigyeléshez és tapasztalatszerzéshez a gyermek cselekvő aktivitását és kíváncsiságát használjuk fel. Mindeközben felfedezik a gyermekek a környezet formái, mennyiségi, téri viszonyait, a valóságot.

Az előző életszakaszban megismerkedtek az óvoda helyiségeivel, udvarával, az óvoda környékével. Séták alkalmával, teherbíró-képességük növekedésével már távolabbi helyekre is könnyedén eljutunk (pl. általános iskola, könyvtár, Találkozások Háza [helyi művelődési ház], zöldségbolt stb.). Séta közben megfigyeljük az évszakok változását, azok jellemzőit, a közlekedő járműveket, azok tulajdonságait, és gyakoroljuk a biztonságos gyalogos közlekedést.

A gyermekek önmagukról, családjukról szerzett ismeretei tovább bővülnek. Képesség válnak például a családi viszonyok leírására, a családtagok megnevezésére.

A napszakokból a reggel és az este közötti különbségeket megláttatjuk, az idő múlását ezen keresztül érzékeltetjük. Tudatosítjuk bennük az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. A természeti jelenségekkel kapcsolatos fontos tudnivalókra ráirányítjuk figyelmüket.

Megismerkednek a közvetlen környezetükben élő baromfikkal, madárfajtákkal és emlősökkel, nevükkel, külső jegyeikkel, életmódjukkal, táplálkozásukkal.

Matematikai tartalmú ismereteket szereznek

- párosítás (babaszobai játék, babaedények)
- halmazképzés (játékok válogatása)
- mennyiségek (levelek, kavicsok, termések rakosgatása, számlálgatása)
- relációk (összehasonlító mérés)
- csoportosítás tulajdonságok szerint
- síkbeli alakzatok (puzzle)
- térbeli alakzatok (építőelemek)

Megtapasztalják a munkájuk környezetre gyakorolt eredményét

- madáretetés
- élősarok
- évelő virágok ültetése
- szemétszedés
- önkiszolgáló munka
- rendrakás

Kirándulás, séta közben természeti jelenségeket figyelnek meg

- csírázás, hajtás, rügyezés
- olvadás, fagyás
- madárfészek, kövek, csigaház megfigyelése, gyűjtése
- levélhullás, virágzás
- csapadékok – eső, hó
- vásárlás a zöldségesnél, évszaknak megfelelő zöldségfélék, gyümölcsök megfigyelése, formája, színe, íze

A gyerekek életkoruknak megfelelő módon több érzékszerv útján szerzik tapasztalataikat, így a megismerő funkciók fejlesztésére folyamatosan lehetőség van.

Javasolt témák, témakörök a roma kulturális sajátosságok beépítésével kapcsolatban

- óvoda vagyok (nevek, jelek, óvoda dolgozói, az óvoda helyiségei, szűkebb-tágabb környezete stb.)
- a család (a családban használt ragadványnevek, a családtagok feladata, munkája, otthoni játékok, szokások stb.)
- állatok (romani és magyar megnevezése)
- évszakok
- testünk (testkép, testtudat, személyi higiéniai szokások)
- közlekedés (az óvoda környezetének közlekedési eszközei, gyalogos közlekedés szabályai)
- cigány hagyományos ételek

A fejlődés várható jellemzői szerint a gyermekek

- ismerik szűkebb és tágabb lakóhelyüket
- önállóan tájékozódnak az óvoda épületében, külső környezetében
- kibővült ismeretekkel rendelkeznek önmagukkal, családjukkal kapcsolatban
- felismerik és megnevezik a természeti környezet elemeit, jellemzőit
- ismerik a tevékenységekhez, napirendhez kötött napszakokat
- ismerik és a felnőtt jelenléte mellett betartják a biztonságos gyalogos közlekedés szabályait
- alapismereteik vannak az időérzékelés vonatkozásában
- tisztelik, védik az élőlényeket
- törekednek környezetünk megóvására
- ismernek és megneveznek néhány növényt és állatot

Matematikai tartalom

- képesek párosítani (pl. memória játék, öltözködés, babaszoba)
- csoportosítanak szín- és forma szerint, halmazokat képeznek
- mechanikusan számolnak 6-ig
- összehasonlításokat végeznek relációk tekintetében (pl. kisebb-nagyobb, több-kevesebb)
- megneveznek sík- és térbeli alakzatokat
- helyesen értelmezik az „első” és „utolsó” sorszámneveket

Érlelés II. szakasza

A gyerekek megismerkednek szűkebb-tágabb lakóhelyükkel, betekintést nyernek a szülőföld hagyományaiba, ismernek néhány jeles napot, a roma népcsoporthoz kapcsolható népi kismesterséget, megismerkednek a roma kultúra néhány további jellegzetességével.

Séták során rögzül az óvoda és környékének, az óvodától hazáig vezető útnak a mentális térképe. Arra törekszünk, hogy az óvoda helyiségeiben, udvarán biztonságosan tudjanak tájékozódni.

Ismereteket szereznek saját személyükkel és a családjukkal kapcsolatban is: név, lakcím, testvérek keresztnéve, szülők keresztnéve, szülők foglalkozása, családi szerepek stb.

Séta során megfigyelik a szárazföldi járműveket (hol közlekedik, nagysága, gyorsasága, mit, kit szállít stb.). Tovább gyakoroljuk a biztonságos gyalogos közlekedés szabályait (a járdán haladunk, a zebrán kelünk át, meg kell várni, míg a lámpa zöldre vált stb.). Tevékenységekhez, napirendhez kötve megismerik a napszakokat. Megfigyelik és megismerik jellemző jegyeik alapján az évszakok nevét, váltakozását, a természetben is és képeken, filmen is. Tisztában vannak az időjárás és öltözködés kapcsolatával, ismereteket szereznek a réteges öltözködésről, annak fontosságáról. Megismerkednek a környezetükben lévő növény és állatvilággal, gondozásukkal, az ember környezetvédelemben betöltött szerepével.

A fejlődés várható jellemzői szerint a gyermekek

- kialakult környezettudatos gondolkodásuknak megfelelően tisztelik, védik, óvják környezetüket
- felismerik az ember környezetre gyakorolt hatását
- több érzékszerv útján szereznek tapasztalatokat
- megfelelő önfegyellemmel rendelkeznek séták, kirándulások alkalmával
- megfelelő ismeretekkel rendelkeznek az idő érzékelésének és a tárgyi, természeti környezet érzékelésének vonatkozásában

- aktívan részt vesznek a környezetükkel kapcsolatos munka jellegű tevékenységekben
- tájékozottak a szülők foglalkozásáról, ismerik lakcímüket, a település, az óvoda, és a csoportjuk nevét
- megkülönböztetik a zöldségféléket, a gyümölcsöket és egyéb növényeket;
- csoportosítják az állatokat élőhely szerint, különbséget tudnak tenni háziállat és vadállat között
- felsorolják a négy évszakot, ismerik jellemző jegyeiket
- felismerik az öltözködés és az időjárás összefüggéseit
- vízi, légi, szárazföldi, személyszállító és teherszállító járműveket tudnak megkülönböztetni
- azonosságot és különbözőséget, ok-okozati összefüggéseket felismernek
- kialakul hagyománytisztelőjük, kötődésük a szülőföldhöz
- felismerik és elfogadják a mászást
- betekintést nyernek a szelektív hulladékgyűjtésbe, megértik fontosságát

Matematikai tartalom

- szín, nagyság, forma és egyéb megadott tulajdonság alapján képesek csoportosításra, válogatásra, halmazképzésre
- szókincsükben, legalább passzív szinten megjelennek a relációszők
- helyesen értelmezik a rész-egész viszonyt
- összehasonlításokat végeznek relációk tekintetében (pl. több-kevesebb, alacsonyabb-magasabb, hosszabb-rövidebb, keskenyebb-szélesebb)
- képesek sorba rendezésre, sorozatokat alkotnak és a sorszámneveket helyesen alkalmazzák
- mechanikusan 21-ig számolnak, értik a tízes-átlépést
- fejlettségi szintjüknek megfelelő számkörben biztosan mozognak
- műveletvégzésben alkalmazza a hozzátevés, elvétel, pótlás elemi műveleteit
- ismerik a síkbeli alakzatokat (háromszög, kör, téglalap, négyzetlap) és azok létrehozására is képesek (vágás, tépés, rajzolás segítségével vagy egyéb módokon
- felismernek és megneveznek néhány térbeli alakzatot (pl. téglatest, gömb, kocka)
- képesek egyszerű problémamegoldásra és praktikus gondolkodásra

5.12.7.Munka jellegű tevékenységek

A munka a gyermek óvodai életének szerves része. A személyiségfejlesztés fontos eszköze, hatással van a gyermek szociális magatartására és társas kapcsolatainak alakulására.

Munkálkodás közben a gyermek egyre több információhoz juthat az őt körülvevő világról, értelmi képességei is fejlődnek, ok-okozati összefüggések meglátására is képessé válik (pl.: ha nem öltözünk fel, nem tudunk kimenni az udvarra, vagy ha nem terítjük meg az asztalt, akkor nem tudunk étkezni). A munka sohasem öncélú, mert a minket körülvevő környezet megteremtésében van rá szükség. A sikeres munkavégzés önbizalmat ad.

Éreztetjük a gyermekekkel, hogy szükség van aktív, önálló, felelősségteljes munkájukra a mindennapokban. A naposi munkával, a felelősi rendszerrel ezt erősítjük. A roma családokban megfigyelhető a nemek közötti hagyományos munkamegosztás, és ez az óvodai életben is visszaköszön. A munka elosztásánál kezdetben ezt figyelembe vesszük, erre építünk. A

csoportszoba rendezésénél, takarításánál inkább a lányokat, az udvarrendezésbe inkább a fiúkat vonjuk be. Később, az 5-7 éves szakaszban ezt fokozatosan egységesítjük. A felelősi rendszer nem ad lehetőséget a fiúk, lányok megkülönböztetésére.

Cél

- A munka jellegű tevékenységek során olyan készségek, tulajdonságok kialakítása történik, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatait, önállóságát, feladattudatát, egymás pozitív értékeinek elfogadását.

Feladat

- a munkavégzéshez szükséges ismeretek, készségek, képességek kialakítása
- a munka jellegű tevékenységek folyamatosságának és állandóságának biztosítása
- a gyermek kipróbálási vágyának kielégítése, kezdeményezőkétségének formálása
- a munkavégzéshez szükséges megfelelő eszközök biztosítása
- a munka következetes ellenőrzése és értékelése a bátorító nevelés módszereivel
- kitartás, feladattudat, önállóság fejlesztése

A nevelési folyamat jellemzői

Fontos, hogy a gyermekek a munka jellegű tevékenységeket szívesen, örömmel végezzék. Ennek függvényében képességeiknek, életkori sajátosságaiknak megfelelő munkatevékenységeket kell biztosítanunk a számukra.

Munkafajták

Önkiszolgálás:

- testápolás, öltözködés, a gyermek saját személyével kapcsolatos munkák

Közösségért végzett munka:

- naposi munka, ágyelrakás, csoportok, mosdó, öltöző rendjének ellenőrzése

Alkalomszerű munka:

- segítség az óvodapedagógusnak, egymásnak és a kisebbeknek, ajándékkészítés, ünnepi előkészületek és egyéb megbízatások

Növényápolás:

- (a teremben és az udvaron az évszakoknak megfelelően végezhető tevékenységek)
- csíráztatás, rügyeztetés, falevelek gyűjtése

Magvetés szakasza

Ebben az életkori szakaszban gyermekeink családban elfoglalt helyük szerint „póhás babák”, anyjuk gyakran a hátán hordozza, igény szerint szoptatja őket. A nagycsaládban több generáció él egy fedél alatt, így a gyermekek már kora gyermekkoruktól ismerik a nemi szerepekhez kapcsolódó munkaformákat. A lányok elkísérik anyjukat a kúthoz, mikor vízért mennek, vagy a boltba együtt vásárolnak be, később kisebb testvéreikre vigyáznak, míg anyjuk távol van. A fiúkat apjuk tanítja fát vágni, begyűjtani. A munka már igen korán játéktémává válik az óvodában, otthoni családi élmény alapján. A játékeszközöket és a játékkeret is ennek megfelelően használják, ebben az otthoni minta dominál. A gyermek utánzási vágyából fakad, hogy a felnőtt munkavégzését játékában utánozza. Amikor ez a gyermek bekerül az óvodába, a „póhás” babát a karjába veszi és szoptatja, hiszen édesanyjától is ezt látja. Feladatunk az óvodai eszközök használatának megismertetése és a megfelelő segítségnyújtás. Ebben a szakaszban az

önkiszolgálás képességének kialakítása az elsődleges. Ennek tartalma: öltözködés, testápolás, környezet rendjének megőrzése. Megismertetjük az új eszközöket és megmutatjuk azok használatát. Önkiszolgálás közben a bátorító nevelés módszereit alkalmazzuk, az elvégzett munkát következetesen ellenőrizzük és értékeljük.

Mosakodásnál egyéni bánásmódot alkalmazunk. A mosdóban segítünk

- a vízcsapnál kézmosáskora ruha ujjának feltúrásában,
- a kézmosás helyes technikájának elsajátításában
- a csap kinyitásában és elzárásában
- WC-használatnál
- WC lehúzásában
- ülőke le, és felhajtásában
- WC-papír használatban

Étkezésnél segítünk

- táányérok, evőeszközök elhelyezésében
- szalvétahasználatban

A fejlődés várható jellemzői szerint a gyermekek

- képesek önkiszolgáló munka végzésére
- ismerik a csoportszoba játékeinak helyét, a játékok elrakásának folyamatát
- saját holmijukat rendben tartják, helyére teszik
- egyszerű megbízatásokat szívesen teljesít

Érlelés I. szakasza

Ebben a szakaszban a gyermekek már rendelkeznek bizonyos szokásokkal. A higiéniai tevékenységeket (tisztálkodás, WC-használat, papírzsebkendő-használat) önállóan végzik. A helyes orrfújás technikáját még gyakorolják, amit következetesen ellenőrzünk. Öltözködéskor önállóan, megfelelő sorrendben öltöznek, vetkőznek. Étkezéssel kapcsolatos szokásaik kialakultak. Egyre önállóbbak a rájuk bízott feladatok elvégzésében. A munkavégzésük közben a bátorító nevelés módszereit alkalmazzuk, az elvégzett munkát következetesen ellenőrizzük és értékeljük.

Munkajellegű tevékenységek csoportjai

Közösségért végzett munka

- naposi munka (asztal terítése és leszedése, evőeszközök, szalvéta helyes elhelyezése, edények és evőeszközök visszahordása, asztalterítő összehajtása, asztal letörlése, szemét és ételmaradék összeszeprésében való segítségadás, mindez felnőtt jelenléte mellett)
- egyéb felelősi munka felnőtt jelenléte mellett (pl. öltözőfelelős, mosdófelelős)

Alkalmi megbízások

- az aktuális tevékenységekhez kapcsolódó feltételek megteremtésében való közreműködés
- segítségadás az óvodapedagógusnak (pl. információ, eszközök továbbítása, egyéb)

- segítségadás kisebbeknek
- egyéb megbízatások (pl. szalvétahajtogatás, játékok megmosása, termékek, levelek gyűjtögetése)

A fejlődés várható jellemzői szerint a gyermekek

- aktívan részt vesznek a csoportszobai és az udvari játékok elrakásában
- segítenek az egyes tevékenységekhez kapcsolódó teremrendezésben
- motiváltak az öltöző és a mosdó rendjének megőrzésében
- felnőtt jelenléte mellett végeznek naposi és mosdófelelősi munkát
- munkatempójuk megfelelő, ismerik az egymást követő munkamozzanatokat
- szívesen bekapcsolódnak a környezetükkel kapcsolatos munka jellegű tevékenységekbe (növényápolás, őszi munkák)
- alkalmoszerű munkákban aktívan részt vesznek

Érlelés II. szakasza

Ebben a szakaszban a gyermekek számára a munka önként vállalt. Elvégzése örömforrás, ami fizikailag nem megterhelő a számukra, mégis olyan fontos készségeket fejleszt, mint összpontosítás, kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság, döntésképeség. A gyermekek munkajellegű tevékenysége a közösségi kapcsolatok alakításának fontos eszköze, mivel a saját és mások munkájának elismerésére nevel. Munkavégzés közben a gyermekek tapasztalatokat szereznek az őket körülvevő környezetről, megismerik a munkavégzéshez szükséges eszközöket és azok használatát. Munkavégzésük közben a bátorító nevelés módszereit alkalmazzuk, az elvégzett munkát következetesen ellenőrizzük és értékeljük.

A munkajellegű tevékenységek egy részét projektszerűen dolgozzuk fel. Ilyen a növénygondozás az évszaknak megfelelően, tavasszal ültetés, csíráztatás, rügyeztetés, gyümölcssaláta készítése, télen madáretetés, ősszel termékek gyűjtögetése stb.

Munkajellegű tevékenységek csoportjai

Közösségért végzett munka:

- naposi munka (asztal megterítése és leszedése, evőeszközök, szalvéta helyes elhelyezése, edények és evőeszközök visszahordása, asztalterítő összehajtása, asztal letörlése, szemét és ételmaradék összeseprese önállóan, felnőtt következetes ellenőrzése mellett)
- egyéb felelősi munka önálló végzése (pl. öltözőfelelős, mosdófelelős)
- környezet- és növénygondozás

Önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások

- az aktuális tevékenységekhez kapcsolódó feltételek megteremtésében segít
- segítségadás az óvodapedagógusnak és más felnőttnek (pl. információ, eszközök továbbítása, egyéb)
- segítségadás kisebbeknek
- egyéb megbízatások (pl. szalvétahajtogatás, játékok megmosása, termékek, levelek gyűjtögetése)

A fejlődés várható jellemzői szerint a gyermekek

- képesek belső igényükből adódó önálló munkavégzésre
- tudatosan bennük és átérzik a munka szükségességét

- munkájukban elmélyülnek, törekednek a jó eredményre
- a naposi és felelősi munkát teljesen önállóan, igényesen végzik
- játéktevékenységek után belső igényükből fakadóan rendet raknak
- a játékelrakást ellenőrzik, segítik, társaikat figyelmeztetik
- átérzik a közösségért végzett munka fontosságát
- szívesen, önként vállalnak egyéni megbízásokat
- munkához való hozzáállásuk, pozitív feladattudatuk kialakult
- megbecsülik a saját és mások munkáját

5.12.8.A tevékenységekben megnyilvánuló tanulás

Az óvodáskorú gyermekek tanulásának igazi terepe a játék. A spontán, szabad játékban önálló tapasztalatszerzésre, a belső és külső világ „birtokbavételére” van lehetőség.

Megkülönböztetjük a szabad játékot és a kezdeményezett játékot. Az óvodapedagógus a spontán-szabad játékot reflektív módon támogatja és tervezi. Megragadja a szabad játékban adódó spontán helyzeteket a tanulási folyamat támogatása érdekében. A spontán játék mellett belép az általunk kezdeményezett, vezérelt játék, mely intenzívebben viseli magán a tanulás jegyeit, mint a tisztán spontán játék. Kisgyermekkorban a tanulás és a játék nem különíthető el egymástól, a gyermek úgy tanul, hogy játszik.

Cél

- a játék által, a játékban rejlő tanulási lehetőségek felfedezése és felhasználása az egyéni és életkori sajátosságok figyelembevételével
- a tudás és tanulás iránti vágy felkeltése a sokrétű, irányított tapasztalatszerzés elősegítésével, a gyermek egyéni vágyainak, ötleteinek kibontakoztatásával
- a cselekvő aktivitás, a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató, sokoldalú tapasztalatszerzés, a felfedezés lehetőségének biztosítása, a kreativitás erősítése annak érdekében, hogy gyermekeink képességei optimálisan fejlődjenek
- a közvetlen környezet folyamatos megismerésének, érzékelésének és észlelésének biztosítása

Feladat

- a tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel, bátorító neveléssel a gyermeki személyiség kibontakoztatása spontán és szervezett tevékenységeken keresztül
- rendszeresség, fokozatosság, folyamatosság megvalósítása a játékoság elvének megtartása mellett
- a megismerő képességek fejlesztése
- érdeklődés, kitartás fokozása játékos tevékenység közben
- a tanulást elősegítő szokások kialakítása
- differenciált fejlesztés az érettségi szintnek megfelelő tevékenységekkel, képességfejlesztő játékokkal
- a kétnyelvű gyermekek számára – differenciáltan - a kódváltás és kódkeverés lehetőségének biztosítása
- hátránycsökkentés és tehetséggondozás megvalósítása a tanulási folyamatokban

A nevelési folyamat jellemzői

Óvodánkban a tanulás a játék motivációs bázisára épül. A játékos feladatmegoldások fokozzák a gyermek érdeklődését, kitartását, fejlesztik gondolkodásukat. A mindennapok folyamán igyekszünk olyan tanulási, illetve játékhelyzeteket teremteni, amelyek magukba foglalják azokat a magatartási formákat, viselkedési szokásokat, erkölcsi tulajdonságokat, amelyek ebben az életkorban kívánatosak, melynek során fejlődnek általános nyelvi kompetenciáik és alakul magyarhoz kötött beszédképességük, gyarapodik szókincsük. Óvodánkban a gyerekek egyéni fejlettségét figyelembe véve egyrészt spontán (ösztönös, önkéntelen), másrészt kezdeményezett játékos helyzetekben vesznek részt. Igyekszünk elfogadó, megerősítő légkört teremteni, amelyben a gyermekek számára a spontán tanulás lehetősége az egész nap folyamán adott. Tevékeny aktivitásukat az óvónők megerősítő, elfogadó viselkedése befolyásolja, ismételésre készíti. Igyekszünk a gyermekeket minél több sikerélményhez juttatni, érzelmi fogékonyságukat kihasználni, erre tudatosan építeni. Az önkéntelen tanulási helyzetekben szokásaik jól rögzíthetők, feladattartásuk, pontos feladatvégzésük alakítható, mindezek az értelmi, érzelmi és testi fejlődésüket is elősegítik. A „tanulás” folyamatában nagy hangsúlyt fektetünk a differenciálásra. Figyelembe vesszük az egyéni különbségeket, a képességek fejlettségének különböző szintjét, az eltérő személyiségjegyeket, a hátránycsökkentésre és a tehetséggondozásra külön figyelmet fordítunk.

A tanulási lehetséges formái a **Magvetés szakaszában**: Utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása; spontán játékos tapasztalatszerzések megfigyelések; figyelemirányítás a lényeges, közös jegyekre; élmények, benyomások felfogása, emlékezetből való felidézése; szókincsfejlesztés.

A tanulás lehetséges formái az **Érlelés I. szakaszában**: Játékos, cselekvéses tanulás; gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés; lényeges és lényegtelen különválasztása; ok-okozati összefüggések felismerése; emlékezet-, gondolkodás, beszéd- és kifejezőképesség fejlesztése.

A tanulás lehetséges formái az **Érlelés II. szakaszában**: Megfigyelések végzése közösen és önállóan; egyéni élmények, beszámolók, tapasztalatok felidézése, megbízatások elvégzése, összehasonlítások és megkülönböztetések irányított és spontán megfigyelésekkel; többféle megoldási lehetőség keresése, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése gyakorlati problémamegoldással; egyéni élmények kifejezése; ellenőrzés, önellenőrzés képességének kialakulása; kreatív gondolkodást, képzeletet mozgósító tevékenységek.

A fejlődés várható jellemzői szerint a gyermekek

Magvetés szakasza

- elsajátítják a minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanuláshoz szükséges feltételeket, szokásokat
- érdeklődnek, szemlélődnek a megismerési folyamatok során
- nyitottak új élmények befogadására
- szókincsük életkoruknak megfelelő énekek, versek, mesék, meseképek segítségével fejlődik
- belső igényeiknek megfelelően bekapcsolódnak a tanulási folyamatokba

Érlelés I. szakasza

- a tanulási folyamatokban bizonyos fokú önállóságra képesek

- mondókákat, verseket, dalokat önállóan, vagy kisebb segítséggel felidéz
- tapasztalatszerzésük sokoldalúvá válik
- különböző megoldási lehetőségeket keresnek
- alkalmazni tudják a gondolkodási műveletek elemeit
- ok-okozati összefüggéseket felismernek
- feladatvégzés során a jó megoldásra törekednek
- feladattartásban együttműködnek, bírálatot elfogadnak

Érlelés II. szakasza

- képesek az együttműködésre a tanulás folyamatában
- az alapvető gondolkodási műveletek elemeit alkalmazni tudják
- önálló megfigyeléseket végeznek megadott szempontok szerint
- a tevékenységekhez kapcsolódó szokásokat, valamint a napi tevékenységek rendjét ismerik
- koncentrációs készségük folyamatosan javul, képessé válnak az önálló feladatmegoldásra, feladattudatuk kialakul.
- a sikeres feladatvégzés érdekében kitartóan képesek tevékenykedni, és örömet jelent számukra az önálló feladatmegoldás
- képesek ellenőrizni, javítani, értékelni önmagukat és társaikat a tanulási folyamatban;
- összefüggéseket felismernek és megfogalmaznak
- a kétnyelvű gyermekek esetében a nyelvi erőforrások közötti válogatás (kódváltás és kódkeverés) lehetőségének biztosításával elindul az alapszintű divergens gondolkodás
- a cselekvő-szemléletes és a képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van

5.13. Ünnepek, hagyományok

Hagyományaink, ünnepeink áthatják és gazdagítják óvodai életünket, erősítik a közösségi szellemet. A roma népi kultúra beépítése az ünnep és hagyományrendszerbe segíti az identitástudat erősítését.

Az ünnepekre való felkészülés során a gyermekek sokféle élményben részesülnek, és változatos tevékenységekben vesznek részt.

Óvodásaink számára a közösségi élmények átélése megalapozza, erősíti a szűkebb és tágabb társadalmi értékeket, normákat, úgy, mint a nemzeti identitástudatot, a hazaszeretetet, és a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapjait.

A hagyományteremtés és hagyományápolás jelentősen hozzájárul a gyermekcsoportok közötti, a gyermek, a szülő és a pedagógus közötti együttműködés kialakításához.

Szükségét érezzük annak, hogy ne csak az óvoda falai között, hanem intézményi, illetve városi szinten is lehetősége legyen gyermekeinknek ünnepségeken, hagyományos rendezvényeken részt venni, ugyanis ez által válhatnak a tágabb társadalmi környezet aktív tagjává.

	Ünnepek	Hagyományok
--	---------	-------------

Óvodai	• Mikulásvárás (csoporton belüli, zárt): találkozás a Mikulással, verses, dalos köszöntő. • Adventi gyertyagyújtás (csoporton belüli, nyílt): ◦ ünnepi vendégség, verses, dalos műsor a szülők részvételével. • Húsvét (csoporton belüli, zárt): készülődés, ünnepi hangulat keltése. • Március 15-i megemlékezés (csoporton belüli zárt/nyílt): ◦ projekten belül, meghívott vendégek, (szülők, óvodai csoportok) részvételével • Anyák napja (csoporton belüli, nyílt) • Óvodai évváró – ballagás (ünnepi műsor, iskolába lépő gyermekek búcsúztatása)	• „Meseösvény” – staféta jellegű interaktív csoportlátogatás • Farsang (óvodai szintű, nyílt) ◦ Jelmezes, tréfás alakoskodás. • Név és születésnapok csoporton belüli megünneplése, köszöntés, megvendéglés, kívánságok teljesítés. • „Családom a csoportomban” családi nap (Játékos délelőtt/délután a szülőkkel, ünnepekhez, illetve projekt témákhoz kötötten) • „Erősen, gyorsan, ügyesen” - gyermeknap ◦ (feladatellátási helyenként) • „Bekukkantó délelőtt” ◦ (játékos délelőtt a leendő óvodásokkal és szüleikkel) • Házi mesemondó verseny
Intézményi	-	• „Khelimasko”- tábor (Lehetőség szerint, Rendhagyó iskolakezdés, Ovi-suli Program elvei alapján) • Magiszter Kavalkád (óvodások, iskolások verses, zenés, táncos műsora.)
Városi		• „Haj, tánc, tánc” tánctalálkozó • „Mozgás határok nélkül” óvodások sportversenye • Városi mesemondó verseny

5.14. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységet

Az óvodai munka szerves része a gyermekvédelem, mely minden gyermekről való és megkülönböztetés nélküli gondoskodást jelent. Az óvoda a gyermekvédelem egyik legfontosabb jelző intézménye, mivel a gyermekek a napjuk jelentős részét itt töltik. Minden héten egy nap óvodánkban jelen van egy szociális segítő munkatárs.

A gyermekvédelem látókörébe kerülés okai

- a gyermek családi körülményei és szociális helyzete miatt védelembe került
- súlyos anyagi nehézségek a családban
- elhanyagoló nevelés: testi-lelki bántalmazás
- elhanyagolt, rossz lakáskörülmények
- egészségügyi okok: fejlődésben való lemaradás, szemüveg hiánya, tartós betegség stb.

Gyermekvédelmi feladataink

- a gyermek testi, érzelmi, értelmi, szociális fejlődéséhez szükséges feltételek megteremtése a biztonságos, egészséges, derűs környezet biztosításával
- az óvodás gyermek családi hátterének, környezetének megismerése, feltérképezése családlátogatások és személyes beszélgetések alkalmával
- a szülőkkel való együttgondolkodás, a szülői gondolkodás formálása nevelési problémák esetén
- a hátrányos, halmozottan hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekek kiszűrése
- okok feltárása információk gyűjtésével, értékelésével (óvodapedagógus, gyermekvédelmi felelős, intézményvezető, védőnő)
- megfelelő szakemberek bevonása, speciális gondozói, prevenciós és korrekciós testi nevelési feladatok ellátásában való közreműködés
- a gyermeket veszélyeztető körülmények megelőzése segítőkész odafigyeléssel, türelemmel, szeretettel
- a gyermek biztonságérzetének kialakítása, megszilárdítása

Az óvodapedagógus feladatai

- biztosítja a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, szükség esetén jelzést ad a megfelelő helyre
- preventív gyermekvédelmi tevékenységeket folytat: rendszeres családlátogatás, szülői értekezletek, nyílt napok, ünnepélyek, fogadóórák, mentálhigiénias foglalkozások, tanácsadás a szülők részére
- esetmegbeszéléseken vesz részt a partnerek között: óvodapedagógus, szülő, gyermekvédelmi felelős, védőnő
- a problémákat a hátrányos helyzet okozta tünetek felismerése után szükség esetén az óvodavezetővel együttműködésben szakember segítségét kéri
- a feltáró munka után a felzárkóztatást, tehetséggondozást megtervezi, megvalósítja
- segít az egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában, a szűrést szükség esetén, soron kívül javasolja
- a rendszeres óvodába járást figyelemmel kíséri, szükség esetén jelezni a hiányzást
- jó kapcsolatot tart a helyi társadalom gyermekvédelmi rendszerében érintett szervekkel, személyekkel
- pedagógiai jellemzéseket készít

A gyermekvédelmi felelős alapvető feladata

- a szülők tájékoztatása a lehetőségekről, személyekről, amelyekhez/akikhez problémáik megoldása érdekében fordulhatnak
- családlátogatások végzése a veszélyeztető okok feltárása érdekében akár több alkalommal is
- a veszélyeztető okok megléte esetén értesíti az illetékes szerveket
- egyénre szóló feljegyzés, tervezés, nyomon követés készítése a veszélyben lévő gyermekről
- együttműködés a jelzőrendszer tagjaival
- szakmai felkészülés, önképzés, továbbképzés

A gyermekvédelmi munka várható eredményei

- a szülők bizalmának kialakítása, megszilárdítása
- a gyerekek rendszeresen, tisztán járnak az óvodába
- a szülők elfogadják javaslatainkat, segítségünket a gyermekük érdekében

- a segítő szolgálatok tanácsait a szülők igénybe veszik és megfogadják, betartják
- esélyegyenlőség biztosítása, szociális hátrányok enyhítése

5.15. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése

A nemzeti köznevelésről szóló törvényben a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek a következők

4.§ 13. „*kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:*

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,

ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,

ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló,

c) tartós gyógykezelés alatt álló gyermek, tanuló,

Különösen az utolsó pontra való tekintettel óvodánk majd minden gyermeke kiemelt figyelmet érdemlő gyermeknek minősül.

Óvodánk Alapító Okirata alapján az intézmény alapfeladatának és szakfeladatának tekinti a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését.

A sajátos nevelési igényű gyermekek közül az óvodánk ellátja a következő gyermekeket

- érzékszervi fejlődési zavarral küzdők (gyengén látók, nagyothallók)
- enyhén értelmi vagy beszéd fogyatékosok
- pszichés fejlődési zavarral küzdők (ezen belül tanulási zavarral küzdők – ilyen a diszlexia, a diszgráfia, diszkalkulia), továbbá figyelemzavarral küzdők, valamint magatartásszabályozási zavarral küzdők

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek is teljes értékű ember. Joga, hogy elfogadó, ugyanakkor fejlesztő hatású környezetben éljen, fejlődjön. Különösen fontos számunkra, hogy a gyermekek őszintén elfogadják, tolerálják a másságot.

A differenciálás módszer, eszköz, cél, feladat és munkafolyamat. Minden gyermeket a maga szintjén, képessége szerint szükséges nevelni, fejleszteni. Fontos a folyamatos visszacsatolás, nyomon követés. A differenciáláshoz az egyéni bánásmód elvét alkalmazzuk minden esetben. Speciális eszközök, fejlesztőeszközök, játékok biztosítása segíti fejlődésüket, jobb komfortérzetüket. A tevékenységek tervezése, szervezése különös gondosságot igényel az óvodapedagógusoktól. A speciális nevelés esélyt ad a sérült gyermeknek arra, hogy – sérülésének korlátai között – az ép társakkal közösségben teljes életet élhessen. A sajátosságok elfogadásával, elfogadtatásával, a különbségekhez való alkalmazkodással a gyermekek esélyegyenlőségét kívánjuk biztosítani.

Cél

- befogadó környezetet teremtve segítsük a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek beilleszkedését, hogy ezáltal teljes értékű és elfogadott tagjai legyenek a közösségnek
- a szocializációt, kommunikációt segítő módszerekkel a gyermekek alkalmassá

- váljanak a társas együttélésre, a közösségi szabályok betartására
- sokféle lehetőség biztosítása a tevékeny tapasztalatszerzésre
- a közösségben való aktív részvétellel ezek a gyermekek is sikeresen teremtsenek kapcsolatot társaikkal
- saját képességeikhez mértén fejlődjenek

Feladat

- olyan pedagógiai környezet kialakítása, ahol a másság elfogadása mindenki számára természetessé válik
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeket fejlesztő munkánk során a gyermek fejlettségi szintjének és egyéni képességeinek megfelelő ismeretszerzési, tevékenykedtetési, cselekvésbe ágyazott játékos módszerek alkalmazása a társas kapcsolatok kialakulásának, ill. a személyiség fejlesztésének biztosítására
- a szülők folyamatos tájékoztatása gyermek fejlettségi állapotáról

A habilitációs, rehabilitációs egyéni és/vagy csoportos fejlesztés gyógypedagógiai kompetencia. Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek fogyatékosságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus, konduktor, konduktor-óvodapedagógus, terapeuta együttműködése szükséges.

5.16. A cigány kultúra ápolásának óvodai nevelési formái

Minden ember része az egyetemes kultúrának. Világunk azért oly sokszínű, mert minden nép, nemzet, népcsoport, közösség és egyén hozzátesz valamit a saját, egyedi kultúrájából. A csoporthoz tartozók szokásrendszere, hagyományai, különböző alkotók összessége határozza meg az adott kultúra sajátosságait. A normák, az értékek, a hiedelmek, a technikai vívmányok, a szimbólumok, a nyelv, a tárgyak, a művészet, a vallás, a gyermeknevelési elvek stb. ismerete alapján lehet csak foglalkozni egyes népek, etnikai csoportok kultúrájáról. Amikor saját kultúránk szemszögéből tekintünk más kultúrára, ragaszkodva a saját szokásainkhoz, félreértések áldozataivá válhatunk. A másságból eredő konfliktusok megelőzésének kulcsszavai: **megismerés és elfogadás**.

Cél

- egyenlő feltételek teremtése, esélyegyenlőség a nevelésben
- saját kultúra megőrzése mellett ismerkedés más népcsoportok kultúrájával
- a másság elfogadására nevelés
- az integráció elősegítése

Feladat

- a környező kultúrák iránti megismerési igény felkeltése
- a kölcsönös megismeréshez szükséges képességek megalapozása
- lehetőség biztosítása a sokszínűség, a különbözőség megglátására
- más kultúrák értékeinek megmutatása
- az értékek megőrzésének fontosságára nevelés
- előítélet-mentes szemléletformálás

Gyermekeink identitástudatának erősítése és ápolása érdekében felhasználjuk a kisebbségi irodalmi, zenei (művészeti), szellemi és tárgyi kultúra értékeit.

A csoportok összeállításánál figyelembe vesszük a rokoni kapcsolatokat, ez nagyban megkönnyíti az óvodába érkező új gyermekek csoportba való zökkenőmentes beilleszkedését. A cigányzenei és irodalmi anyagból is válogatunk újjasdi, tenyeresdi, hőcögtető mondókákat, egyszerűbb, rövid meséket, verseket és dalokat, ezzel is hozzájárulunk önazonosságuk erősítéséhez. A szülőket igyekszünk bevonni különböző programokba. Saját kultúrájukat és hagyományaikat igyekszünk bennük erősíteni, azokról pozitív visszacsatolást adni. A sajátos kultúra megőrzésének fontosságára felhívjuk figyelmüket. A cigány kultúrához kapcsolódó hagyományok elemeit a heti és projekttervekbe folyamatosan beépítjük. Törekszünk arra, hogy erősödjön mind bennünk, mind a gyermekekben és szüleikben a különböző kultúrából származó emberek kölcsönös elfogadása.

Magvetés szakasza

Felmérjük az óvodába érkezéskor, hogy a primer nyelvi szocializáció elsősorban a romanihoz vagy a magyarhoz kötve zajlott, zajlik-e az adott családban. A kétnyelvű gyermekek számára biztosítjuk a transzlingválás lehetőségeit, azaz a mindkét nyelvhez rendelhető erőforrásokból való válogatás lehetőségét minden tevékenység közben. Ehhez olyan közeget teremtünk, ami érzelmi biztonságon alapul, és a gyermekek teljes személyiségének kibontakoztatáshoz járul hozzá azáltal, hogy nem akadályozza a gyermek önkifejezési lehetőségeit, hanem szabad nyelvválasztást biztosít. A kétnyelvűséget elismerő transzlingváló pedagógiai attitűdök alkalmazása nagymértékben hozzájárul gyermekeink sikeres értelmi fejlesztéséhez. Sok lehetőséget biztosítunk a gyermekek részére a szemléltetésre, a bemutatásra, valamint az ismételésekre.

Érlelés I. szakasza

Lehetőséget biztosítunk gyermekek számára az autentikus és népies műzene, a táncra jellemző mozdulatok, ritmusok, dallamok megismerésére. Fontos a gyerekek zene iránti szeretetének elmélyítése, a ritmikus mozgás gyakorlása. A roma irodalom, zene, tánc, népi játékok megismertetése a gyerekekkel, ezek beépítése a műveltségtartalmakba kiemelt feladatunk. Az óvodába érkező gyermekek nyelvi szocializációjára jellemző, hogy kevés az írásbeliséggel való kapcsolat, ritka a betűélmény. Sok gyermek otthonából hiányzik a mesekönyv, a papír, az újság. Emiatt a gyermekek számára fontos, hogy gyermekkönyveket, gyermekújságokat tartalmazó részt alakítsunk ki a csoportszobában a saját használatukra. A gyermekek ismerik a könyvhasználat szabályait, amit következetesen ellenőrzünk és betartatunk. Az elhasználandó könyveket a gyermekkel közösen megjavítjuk, tudatosítjuk bennük, hogy a könyv és a benne lévő tudás érték. Az olvasóvá válás folyamatának fontos része a mesehallgatás. A játéktevékenység során a hagyományos cigány játékok, pl. kártyajátékok gyakorlására is lehetőséget kapnak a gyerekek

Érlelés II. szakasza

A kisebbségi életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományok és szokások ápolása, fejlesztése fontos feladatunk. Segítjük a gyermekeket abban, hogy kialakulhasson, belsővé váljon identitástudatuk, melynek természetes része roma identitásuk. A roma kultúra, művészetek, hagyományok értékeit a különböző tevékenységi formákban, műveltségtartalmakban hangsúlyosabban igyekszünk megjeleníteni. Az identitás ezen összetevőinek erősítését hagyományápolással is igyekszünk elősegíteni. A kisebbségi cigány kultúrából származó tartalmakat beépítjük a különböző tevékenységekbe. Fontos, hogy a gyermekben pozitív

érzelmi viszony alakuljon ki a roma kultúra és a romani nyelv iránt. Támogatjuk, hogy a gyerekek megtanulják a helyi kisebbségi szokások, hagyományok és tárgyi értékek tiszteletét, megbecsülését (például szín-, formavilág a vizualitásban). Arra törekszünk, hogy megismerjenek néhány hagyományos népi mesterséget, a hagyományos cigány ünnepek körét, híres cigány származású írókat, festőket, képzőművészeket, mesemondókat, tudják megkülönböztetni a cigány népviseletet más népek viseletétől. Bátorítjuk őket, hogy a romani nyelvet használják, ne szégyelljék, sem a szabad játék során, sem a tervezett tevékenységek közben.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- a gyerekek ismereteket szereznek a saját és a közvetlen környezetük kultúrájáról
- megélik identitásuk különböző vonatkozásait
- megismerik és elfogadják családjuk választását etnikai és nemzetiségi identitás vonatkozásaiban
- ismernek magyar és cigány népmeséket, verseket, dalokat, játékokat, ezeket meg is tudják különböztetni
- elfogadják egymást és elfogadják a velük foglalkozó felnőtteket

A cigány kisebbségi óvodai nevelés keretében az óvoda nevelési programja tartalmazza a cigány kultúra, művészetek és hagyományok értékeit. A tevékenységi formákban hangsúlyozottan szerepeltetjük a cigány játékokat, verseket, meséket és dalokat. A vizuális nevelésben a sajátos szín- és formavilág kap helyet. A mozgáshoz kötődő tevékenységek között szerepel a cigány tánc kultúra megismertetése. A cigány kisebbségi óvodai nevelés oly módon készíti fel a gyermekeket a sikeres iskolai előmenetelre, hogy tudatosan épít a cigány kultúra és a többségi kultúra közötti különbségekre és hasonlóságokra.

Tehetségigéreték gondozása óvodánkban

Óvodánkban a felzárkóztatás mellett nagy hangsúlyt kap a tehetséggondozás. Gyermekeink szociális szempontból különösen hátrányos helyzetűek. Célkitűzésünk a szociokulturális és egyéb hátrányok miatt elfedett tehetségterületek feltárása és fejlesztése. A hatékony tehetséggondozó munka érdekében tehetségdiagnosztikai rendszert dolgoztunk ki, melynek összetevői a tehetségazonosítás, a beválogatás és a hatásvizsgálat. Meggyőződésünk, hogy a tehetséget keresni kell, ezért a tehetséggondozás a tehetség felismerésével, azonosításával kezdődik.

Tehetségazonosító módszereink

- saját mérési rendszerünk
- szociometriai vizsgálat
- emberrajz teszt (Goodenough)

Mérési rendszerünk segítségével a motoros, a verbális, a szociális és az értelmi képességek fejlődését követjük nyomon 4 éves kortól a gyermekek iskolába lépéséig. A csoportokban végzett szociometriai vizsgálatok is sok információt hordoznak, hiszen a társas kapcsolatok alakulása nagymértékben befolyásolja a gyermekek adottságainak kialakulását. Az emberrajz színvonala pedig szoros összefüggést mutat az értelmi fejlettséggel. A méréssel feltárjuk alapképességeik fejlettségi szintjét, erős és gyenge oldalait, és kimutathatók az átlag feletti és speciális képességeik is (nyelvi, zenei, matematikai-logikai, vizuális-téri, testi-mozgásos, szociális interperszonális, intraperszonális).

Óvodásaink pszichomotoros és zenei területen mutatnak nagyobb számban magasabb fejlettségi szintet, viszont sokan küzdenek nyelvi-kommunikációs zavarral, beilleszkedési, magatartási problémával.

A tehetséggondozás célja

- a tehetséges gyermek erős oldalának fejlesztése
- a tehetséges gyermek (tehetséggel összefüggő) gyenge oldalainak kiegyenlítése
- a tehetség hatékony fejlesztéséhez szükséges pszichológiai háttértényezők (energia, motiváció, feltöltődés) kibontakoztatása
- lehetőségek megteremtése a tehetség kibontakozásához, ahhoz, hogy a gyermek minél több tevékenységben próbálhassa ki magát
- a gyermekek integrációjának és esélyérvényesülésének javítása

A tehetséggondozó munka óvodai csoportokban és délutáni tehetségműhelyekben folyik. Az óvodai csoportban a fejlesztést egyéni és mikrocsoportos formában valósítjuk meg. Egyszerre fejlesztjük a gyermek személyiségét és képességeit, erős és gyenge oldalát. Minden esetben a gyermek pozitívumait, erősségeit emeljük ki. A foglalkozások játékosak, a feladatok a gyermek cselekvő aktivitására épülnek. – focicsapat

5.17. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Óvoda-iskola átmenet

Az Ovi-suli elnevezésű programunk egy folyamat, egy módszer, amely megkönnyíti a gyermek számára, hogy óvodáskor végére belépjen a lassú átmenetnek abba az állapotába, melynek során az iskolában óvodásból iskolássá szocializálódik. A gyermek belső érése, az óvodai nevelési folyamat, a családi nevelés, az óvoda hátránycsökkentő szerepe eredményeként gyermekeink többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget.

Ovi-suli programunk specialitása, hogy hátránykompenzációra épülő, kimondottan az eltérő szociokulturális környezetből érkező óvodás és iskolás gyermekek számára kialakított nevelő- és fejlesztő hatásokat középpontba állító program.

Az óvoda úgy alakítja fejlesztő hatásait, hogy azok közvetetten segítsék az iskolába való beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését. Ugyanakkor tiszteletben tartjuk az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságait, hangsúlyozzuk a játék, azon belül a szabad játék elsődlegességét. Az óvoda nagyfokú hátránycsökkentő szerepe segíti a gyermekek zökkenőmentes iskolai átmenetét, iskolai eredményességét, közvetetten támogatja, hogy a gyermekek minél tovább az iskolában maradjanak.

A sikeres átmenet feltételei

- az elhivatott pedagógusközösség,
- a jó szakember-ellátottság,
- a stabil nevelőtestület,
- a barátságos, motiváló környezet és eszközök,
- az életkorhoz illeszkedő napirend,
- a sok szabad játék a levegőn,

- a megfelelő módszerek,
- a jó pedagógus-szülő kapcsolat,
- a megfelelő kommunikáció,
- az empátia.

Az iskolai kollégák építenek az óvodai munka eredményeire, információt szereznek a gyermekek fejlettségi szintjéről, szokásrendszeréről, családi háttéréről, motivációikról, aktivitásukról stb., amelyeket felhasználnak a továbbiakban.

Cél

- a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeink iskolai eredményességének elősegítése
- a társadalmi integráció támogatása
- távlati cél: az iskolai lemorzsolódás csökkentése

Feladat

- a gyermekek fejlődésének nyomon követése (óvodai mérés, DIFER, egyéb mérési módszerek) akár az óvoda, akár az iskola részéről
- a gyermek segítése az új, megnövekedett követelményekhez való alkalmazkodásban
- tehetségígéretes gyermekeink figyelemmel kísérése
- hatékony kommunikáció kiépítése az óvoda és az iskola között, partnerség
- a kooperatív tanuláshoz elengedhetetlen jártasságok, készségek és képességek kialakítása

Sajátosságai

- az iskola az óvodában kialakított készségekre és az ott szerzett ismeretanyagra épít, megvalósul az alulról fölfelé építkezés alapelve, így biztosítva van a folyamatjelleg
- előtérbe kerülhetnek a konkrét személyiségismeretre támaszkodó nevelői eljárások, ezáltal nő a hátrányos helyzetű gyerekek iskolai eredményessége
- az óvodapedagógus és a tanító a munkáját a gyerek érdekében összehangolja, így zökkenőmentesebb az átmenet

Az Ovi-suli működése

Az intézmény pedagógiai programjai illeszkednek egymáshoz, a feladatok konkrét leírását az éves munkaterv tartalmazza. Integrációs, illetve átmenetet segítő munkaközösség koordinálja az Ovi-suli eseményeit, a kapcsolattartásban egy Ovi-suli összekötő segíti a munkaközösség-vezető munkáját. Hagyományos vagy alkalmi, óvodai vagy iskolai szervezésű tevékenységekkel valósítjuk meg a kitűzött céljainkat, team munkában.

Az Ovi-suli program tevékenységeinek megvalósíthatóságát évente szükséges felülvizsgálni az intézményi szinten megnyilvánuló személyi feltételek tükrében.

Az Ovi-suli programjai

Pedagógusok részvételével

szakmai nap, értekezlet, továbbképzés, nyílt nap, konferencia, kölcsönös hospitálások, nyitott óvoda és nyitott iskola rendezvények, kutatásban való részvétel, műhelymunkák, csapatépítő

teadélután, tréning, közös családlátogatás, esetmegbeszélés, egymás mérési rendszerének megismerése, visszacsatolások

Gyerekekkel együtt

- „Csibecsalogató” - az ovisok mozgásos és kognitív játékokban vesznek részt az iskolásokkal
- Iskolanyitogató– beiratkozás előtt a leendő elsősöknek és a szülőknek szóló rendezvény
- Évnyitó, első nap az iskolában - iskolához szokató játékos délelőtti
- „Csibeavató” - az elsős gyerekek szimbolikus befogadása
- Tehetséggondozás - óvodában felfedezett tehetségígéretnek iskolai tovább segítése
- Versenyek - „Ki mit tud”, rajzverseny, mesemondó verseny, versmondó verseny
- „Játsszunk együtt” – óvodában vagy iskolában való közös játék ovisok és kisiskolások részvételével
- „Óvó néni mesél” - rendhagyó magyar óra
- „Csibenap” - év vége felé nyílt tanítási órán megfigyeli az óvodapedagógus, hogyan sikerült a gyerekeknek a beilleszkedés, hogyan tudnak együtt haladni a tanítóval

Az Ovi-suli alkalmazhatósága

A helyi tanmenethez illeszthető ovi-suli nagyon rugalmas, mert lehetőséget ad a gyerekek egyéni képességeihez, teherbírásához való alkalmazkodásra. Az első osztályban, az első időszakban az óvodai tevékenységek és a játék élvezzen előnyt a kötött tanórákkal szemben. A játék, mese, dalos játékok, ritmusos mozgás, vizuális tevékenységek, szabad levegőn való mozgás és játék előnyt élvez a verbális tanulással szemben az átmeneti időszakban (4-6 hét).

A gyermekek terhelhetőségét, a lassú átmenet fokozatosságát szem előtt tartva az iskolai napirend lehetőség szerint alkalmazkodik a gyerekek életkori sajátosságaihoz:

- sok szabad játék a levegőn
- légző-és mozgásos gyakorlatok beiktatása tanórán, fáradékonyság esetén
- tapasztalatra épülő és mesébe ágyazott ismeretszerzés
- tanulási kedvet serkentő taneszközök alkalmazása
- tanult ismeretek rögzítése játékokon, játékos feladatokon keresztül

Visszacsatolás

Az Ovi-suli program hatékonyságát a saját óvodai mérés bemeneti és kimeneti eredményének összehasonlító elemzése, az ezzel kompatibilis iskolai DIFER bemeneti és kimeneti összehasonlító elemzése támasztja alá. További információt jelent a pedagógus, a szülői és gyermeki elégedettségmérés, az önértékelő kérdőív, a partneri kérdőív.

Sikerkritériumok

- az óvodai mérés bemeneti és kimeneti eredményének összehasonlítása során kimutatható a hozzáadott pedagógiai érték
- a gyerekek várakozással tekintenek az iskolai életre
- az iskolakészültség olyan fokon állnak, amely eredményes tanulásuk lehetőségét előrevetíti
- jókedvű, tevékeny, tanulásra nyitott, felnőttekhez és társaikhoz alkalmazkodni tudó gyerekek lépnek az iskolába
- iskolai eredményességük megfelelő szintet mutat hosszútávon

A fejlődés várható jellemzői szerint a gyermek

- a gyerekek érzelmileg ráhangolódnak az iskolára, s ez fontos, hisz az érzelmi biztonság az alapja az empátia és az érzelmi intelligencia kialakulásának
- könnyebben elfogadják az új környezetet, képesek alkalmazkodni az új követelményekhez
- pozitív a tanuláshoz való viszonyuk, motiváltak az új ismeretek elsajátításában
- képesek kooperatív tanulásra
- a gyerekek fejlődése, teljesítménye kimutatható, mérhető (nemcsak tanulmányi értelemben)
- megfelelőek a társas magatartásformák, a szociális alkalmazkodás, integrációt segítő képességek, elfogadják egymást, alkalmazkodnak a „mássághoz” (SNI-s gyerekek integrált nevelése)
- elsajátítják és tudják alkalmazni az önálló tanuláshoz szükséges képességeket
- érthetően kommunikálnak, képesek a tanult ismeretek felidézésére, szóbeli reprodukálására

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget.

A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában az óvodából iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához.

A testileg egészségesen fejlődő gyermek

- hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz
- megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás
- teste arányosan fejlett, teherbíró
- mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes
- mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek

- az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre
- a tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdésére
- érzékelése, észlelése tovább differenciálódik

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

- különös jelentősége van a téri észlelésfejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának

Az egészségesen fejlődő gyermek

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél romani és/vagy magyar nyelven
- gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatstruktúrákat, mondatfajtákat alkot
- tisztán ejti mindkét nyelv magán- és mássalhangzóit azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek
- végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait
- kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak
- az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek **kedvező iskolai légkörben** készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival

A szociálisan érett gyermek

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladatartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet

A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

5.18. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

Nevelési programunk fokozottan figyeli a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatását, az egészséges életmódra nevelést, a teremtett világ tisztelőre nevelést, valamint a tehetségek kibontakoztatását. Fontos számunkra, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesüljön az óvodai nevelésben, fejlesztésben.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolai beilleszkedésének és sikerességének záloga a megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatás.

A sikeres iskolakezdéshez nélkülözhetetlen alapvető készségek megfelelő fejlesztésének színtere az óvoda, ahol – az agyi érési folyamatok lezárulásáig – megterhelés nélkül, játékos eszközökkel és módszerekkel hatékonyan tudunk fejleszteni.

Intézményünk nyitott mindazon családok számára, akik elfogadják az óvoda szellemiségét.

A családközpontú gondolkodásmódunk jelentős mértékben segíti a különleges bánásmódra szoruló gyermekek és családjaik hátránykompenzációját, felzárkóztatását. Munkánk során nagy hangsúlyt fektetünk a családokkal, egyéb partnerekkel való szoros együttműködésre, különösképpen a szülői partnerség fejlesztésére, a rizikófaktorok kiküszöbölésére.

Kiemelt jelentősége van a szülőkkel történő együttműködésnek, mely a kölcsönös tisztelet alapján valósítható meg.

Tudatos óvodapedagógiai munkára van szükség ahhoz, hogy a hátrányokat óvodai nevelésünk során csökkenteni tudjuk.

Következésképpen betartjuk a gyermekek saját, egyéni képességeinek fejlesztését, felzárkóztatását, hátrányok csökkentését.

A cselekvő szeretet gyakorlásának lehetőségeivel, a hátrányokkal küzdő gyermekek – testi, érzékszervi, pszichés, anyagi stb.- elfogadását, segítségét propagáljuk.

Az óvodapedagógusoknak és fejlesztőpedagógusoknak helyzetüknél és képzettségüknél fogva kiemelt szerepük és felelősségük van.

Gyermekeink szociokulturális háttere színes képet mutat. Többnyire elhanyagoló környezetből járnak hozzánk gyerekek.

Szeretetteljes, biztonságos, az egyéni különbségeket toleráló légkörben, ésszerű korlátokkal minden gyermeknek esélyt adunk saját erősségeik felismerésére és a sikerélményre.

5.19.Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek

Egészségnevelés

Mi az egészség?

- Testi, lelki, szociális jól-lét állapota, nem a betegség hiánya
- Alkalmazkodóképesség a környezet változásaihoz
- Összhang a fizikai, a lelki és a társadalmi lehetőségek közt.
- Kitejtésedése az egyén társadalmi integrációjától is függ (család, óvoda, más közösségek)

Valljuk, hogy az egészséges környezet és az egészséges életmód kölcsönhatásban van, egymásra épül és egymást kiegészíti. Ezért létfontosságúnak tartjuk a környezettudatos szemlélet és magatartás megalapozását, melynek során kiemelten kezeljük a szülők szemléletformálását.

Az egészségnevelés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen az óvodapedagógusok az intézményben végzett tevékenységet, a pedagógiai programot és szervezeti működést úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

Céljaink között szerepel

- A gyermekek testi és lelki szükségleteinek, valamint mozgásigényeinek kielégítése.
- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, belső igénnyé fejlesztése.
- A gyermekek testi és lelki egészségének védelme, megőrzése, szervezetük edzése.
- A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges, stressz-mentes és biztonságos környezet megteremtésével és megőrzésével a környezet megóvására irányuló szokások alakítása, melyek a gyermekek testi, lelki és szociális egészségét szolgálják.

Egészségnevelési elvek, az egészségnevelés színterei

Az óvodában dolgozó minden pedagógus és alkalmazott személyes példamutatása is hirdesse az egészségnevelés fontosságát.

- Az életmód és a tartási rendellenességek gyakorisága miatt a foglalkozások elején tartásjavító gerinctorna bevezetése.
- A gyermekek általános fizikai teherbíró képességének mérése (évente kétszer)
- Minőség-ellenőrzés: a gyermekek egységes mérése, értékelése, és minősítése
- A gyermekorvos és védőnő vizsgálati módszereinek, illetve adatainak kibővítése, hogy felvilágosítást kapjanak a gyermekek funkcionális állapotáról.

Az egészségnevelés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen az óvodapedagógusok az intézményben végzett tevékenységet, a pedagógiai programot és szervezeti működést úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

Egészségmegőrzés, egészségvédelem

- Óvodába lépés előtt az óvónő tájékozódik a gyermekek egyéni fejlettségéről, szokásairól, esetleges allergiás, vagy más állandó betegségről.

- A betegség megelőzésének alapjai: a tisztaság biztosítása, a rendszeres szellőztetés, a higiéniai szokások betartására nevelés, a megfelelő öltözködés.
- A gyermekek testi épségének védelme és a baleset-megelőzés magában foglalja a személyi és tárgyi feltételek biztosítását, az eszközök, használati tárgyak folyamatos és tervszerű ellenőrzését, karbantartását, valamint a hibaforrások megszüntetését.
- Önmaguk és társaik testi épségének megóvására neveljük a gyermekeket.

Az óvoda mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítanunk a gyermek egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen:

- a személyi higiéné,
- az egészséges táplálkozás, étkezés különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telített zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése,
- a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése,
- a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása”
- a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,
- a bántalmazás megelőzése,
- a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,
- a mindennapos, frissítő mozgás, szabad mozgás lehetősége mozgásigény kielégítése, és a testi képességek fejlesztése;
- a gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- a környezet védelméhez kapcsolódó szokások kialakítása, környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával, szülővel együttműködve speciális prevenciók, korrekciók testi és lelki nevelési feladatok ellátása

Az egészséges életmódra vonatkozó szabályok betartása az intézményben mindenki számára kötelező. Testi egészség önmagában nincs. Testnek, léleknek értelemmel kell épen, összhangban működnie ahhoz, hogy egészséges embernek érezhessük magunkat.

5.20. Környezeti nevelés elveink

Az óvodai környezeti nevelés fontosságát, személyiségformáló, szokásalakító szerepét ma már senki sem vitatja, sőt egyre többen vannak, akik ezt tekintik az óvodai nevelés vezérfonalának, s a tevékenységeket (játék, verselés, mesélés, ének, zene, énekes játék, rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, mozgás stb.) mintegy gyöngyként erre fűzik fel.

Így lesz komplex egész az óvodai nevelés, így lehet megalapozni az óvodába járó gyerek környezeti tapasztalatait, amelyek később ismeretté, egész életre szóló tudássá alakulnak.

A külső világ tevékeny megismerése alapozó jellegű, így meghatározó szerepet játszik az egyén környezet kultúrájának alakításában.

A környezet megismerésének fontos területe a környezetvédelem

- A játék hatásos eszköze, mert e tevékenység közben a gyermek megismeri a környezetet, a valóságot.
- Munkatevékenységekkel szorosan összefüggő feladatokat tartalmaz. Tiszteletre nevel, a természetes, épített technikai és a társadalmi környezet iránt.
- Lehetőséget teremt, hogy aktívan saját cselekedeteinkkel védjük, óvjuk, tegyük szebbé, otthonosabbá környezetünket, de úgy, hogy ezáltal, ne sérüljön.
- A környezet ismeretén, megbecsülésén, a természet szeretetén alapul.

Elveink között szerepel, hogy a gyermekek védjék az élő és élettelen környezetet. Szokták meg már kisgyermekkorban a természettudatos magatartást, érezzék, hogy ők is a természet részesei:

- a természet tisztelete,
- az egészség védelme,
- növény és állatgondozás, megfigyelés,
- közvetlen környezetünk rendjének fenntartása,
- a környezetszennyezés kérdései,
- a tisztaság védelme, a szemét, szemetelés kérdése, hasznos hulladékok

Egészséges életmód alakítása

Célunk a gyermekek egészséges életmódjának, testi, lelki- szociális egészségének megalapozása, testi fejlődésük elősegítése, egészségük védelme, egész életükön át tartó egészséges életvitel megalapozása, valamint a prevenció. Az egészséges életmódra nevelés óvodánk egyik kiemelt feladata.

Óvodapedagógus feladatai

Tudatosítják a gyermekekben a környezet értékeit. Hozzájárulnak a megfelelő környezeti attitűd kialakulásához. Környezeti tartalmakat közvetítenek. Megalapozzák a környezeti problémák többoldalú megközelítését és a megoldásukhoz szükséges együttműködő készséget. Munkájukat segíti a gyermekorvos és a védőnő.

- az óvadás korosztályra jellemző fiziológiai, életkori sajátosságokat figyelembe véve tervezi a gondozási tevékenységeket;
- biztosítja a gyermekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezetet;
- megteremti a lehetőségét, hogy a felnőtt és a gyermek kapcsolata a gondozási feladatok végzése közben bensőséges, kölcsönösen egymásra figyelő, érzelemgazdag, örömteli, beszédes legyen, különös tekintettel a sajátos nevelési igényű gyermekekre;
- az óvodapedagógus feladata a gyermekek szükséglete szerint megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó prevenció és korrekció testi lelki gondozási feladatok ellátása.

Környezettudatos magatartás megalapozása

Egészségünket és életünk minőségét nagymértékben meghatározza a bennünket körbevevő természeti és társadalmi környezet minősége. A közösség szemléletformáló erejét kihasználva közvetíthetünk új értékeket és célokat, hogy ezen változtatni tudjunk.

Célunk,

- olyan szemléletet közvetíteni, amely elősegíti, hogy - a gyermekek szeretik és tisztelik az életet, a kulturális és természeti értékeket, valamint őrzik a hagyományokat.
- pozitívan viszonyuljanak a bennünket körülvevő élő és élettelen, természeti és társadalmi környezethez.
- szokásukká váljon a környezetre figyelő, azt megóvó, a harmonikus együttélésre törekvő magatartás, hogy a családok életvitele is környezettudatossá váljon a gyermekek szokásai, viselkedése, ismeretei hozadékaként.

Feladataink

- A gyerekeket arra ösztönözzük, életkori sajátosságaikra építve, hogy környezetüket egységben szemléljék.
- Modell értékű példamutatásunkkal, kihasználva az óvoda és a környezet által nyújtott lehetőségeket-mintát adunk.
- A csoportszobákban élősarkot alakítunk ki, és azok gondozásába a gyermekeket is bevonjuk.
- Érvényre juttatjuk a tevékenységformák közti komplexitást.

A környezettudatos nevelés hatékonyságának érdekében különböző tevékenységeket építünk be az óvodai nevelés mindennapjaiba, hogy a korszerű személelmód és viselkedés gyermekeink magatartásának részévé váljon.

- hulladékgazdálkodás (szelektív gyűjtés, komposztáló működtetése, esővízgyűjtő használata, papírgyűjtés megszervezése),
- takarékoskodás az energiával (villany, fűtés), takarékoskodás az ivóvízzel,
- kulturált környezet kialakítása és megőrzése,
- madárbarát kertünk gondozása, továbbfejlesztése,
- egészséges étkezés igényének alakítása,
- környezetbarát takarítószeres, játékok és munkaeszközök előnyben részesítése,
- optimista életszemlélet preferálása felnőtteknél, kialakítása a gyermekeknél,
- megünnepeljük a zöld jeles napokat (lehetőség szerint tapasztalati úton: állatkertbe, múzeumba és évente egyszer nagyobb kirándulásra vihetjük a csoportokat),
- a családokat is bevonjuk tevékenységeinkbe (elemgyűjtés, óvoda szépítése,

6. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

6.1. A pedagógiai program érvényességi ideje

Az intézmény 2025. szeptember 1. napjától szervezi meg nevelő-oktató munkáját az átdolgozott, kiegészített pedagógiai program alapján.

Ezen pedagógiai program érvényességi ideje addig tart, amíg a jogszabályi változások az átdolgozást szükségessé nem teszik.

6.2. A pedagógiai program felülvizsgálata

A pedagógiai programban megfogalmazott célok, és feladatok megvalósulását nevelőtestület folyamatosan vizsgálja, és ha szükséges, módosítja.

A módosítás előterjesztése:

- jogszabály, illetve tartalmi változás, módosítás esetén, ha az indokolt és a fenntartó előírja,
- a tagintézmények nevelőtestületei által történő kezdeményezés esetén - ha azt a teljes nevelőtestület minősített többsége (50%+1 fő) támogatja,
- az intézmény igazgatójának kezdeményezésére, - ha azt a teljes nevelőtestület minősített többsége (50%+1 fő) támogatja,
- a tagintézmények szülői közösségeinek kezdeményezésére, ha azt a teljes nevelőtestület minősített többsége (50%+1 fő) támogatja,

6.3. A pedagógiai program módosítása

A pedagógiai program módosítása indokolt

- ha bármelyik tagintézmény nevelőtestülete, vagy a tagintézmények vezetője arra javaslatot tesz,
- ha az Esélytér Intézményfenntartó azt kezdeményezi,
- a program rendszeres, folyamatos értékelésének eredményeként a fejlesztés (változás) indokoltá válik, azt az intézmény vezetése kezdeményezi

6.4. A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

Az iskola pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető. A pedagógiai program egy példánya az intézmény székhelyén van elhelyezve, ahol azt a tanulók, az intézményünk iránt érdeklődők szabadon megtekinthetik.

A pedagógiai program az iskola honlapján megtekinthető.

A pedagógiai program egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél is megtekinthető:

- az iskola főigazgatójánál,
- fenntartónál

7.LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉKOK

7.1. A főigazgató és a nevelőtestület nyilatkozata

A **Magiszter Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Művészeti Szakgimnázium, Technikum, Szakképző Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola** Pedagógiai Programját a főigazgató a nevelőtestület bevonásával készítette.

Tiszavasvári, 2025. június 26.

Demeter Berencsi Tünde

Demeterné Berencsi Tünde
Főigazgató

A Pedagógiai Program módosítását az intézmény nevelőtestülete 2025. augusztus 29. napján tartott értekezletén megtárgyalta. A szakmai munkaközösségek véleményezési jogukat a jogszabályban előírtaknak megfelelően gyakorolták.

Tiszavasvári, 2025. augusztus 29.

László Gábor

hitelesítő nevelőtestületi tag

Judith Gábor

hitelesítő nevelőtestületi tag

7.2. Az intézmény fenntartójának jóváhagyó nyilatkozata

A jelen pedagógiai programot a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 26.§ (1) bekezdése értelmében az Esélytér Intézményfenntartó, mint a Magszter Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Művészeti Szakgimnázium, Technikum, Szakképző Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola fenntartója megismerte. Aláírással tanúsítom, hogy jelen pedagógiai program rendelkezéseivel egyetértek, azokat jóváhagyom.

Nyíregyháza, 2025. *augusztus 29.*

[Handwritten signature]
.....
Orosz Ferenc Sándor
a fenntartó képviselője

8.MELLÉKLETEK

1. számú melléklet: Fejlesztő program a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásához
2. számú melléklet: Tantárgyi helyi tantervek a gimnáziumi nevelés-oktatáshoz
3. számú melléklet: Tantárgyi helyi tantervek az általános iskolai nevelés-oktatáshoz
4. számú melléklet: Tantárgyi helyi tantervek a szakgimnáziumi nevelés-oktatáshoz
5. számú melléklet: A szakgimnáziumi szakképesítések szakmai programjai
6. számú melléklet: A tanulmányok alatti vizsgák tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményei – a tantárgyi helyi tantervek szerint
7. számú melléklet: A szakképző iskolai szakmai oktatás közismereti tantárgyainak helyi tanterve
8. számú melléklet: A technikumi szakmai oktatás közismereti tantárgyainak helyi tanterve (azonos a gimnáziumi közismereti helyi tantárgyi tantervekkel)
9. számú melléklet: Az Alapfokú Művészeti Iskola helyi tanterve